Expoſitio Egidij romani ſuper libros de anima cum textu.

UVA. BHSC. IyR_041_2

UVA. BHSC. IyR_041_2

Egidi interpretis Ariſtotelis Egidij romani heremitarū
ordinis in libros de anima expoſitio.

Ex romanoruz
ſpectabili ac illuſtri proſa-
pia oriūdo ſibi q̄ꝫplꝛ̄im dile
cto dn̄o Jacobo: dn̄i Joan
nis gagethani rothomagē
ſi canōico Frater egidius
romanus ordinis fratruz
heremitaruz ſancti Augu
ſtini ſeip̄m ac ꝓmptam ad
ſua beneplacita volūtatē.
Dū itra me tacitꝰ cogitarē
qd vr̄e generoſitati erga
quā tāta dilectiōe afficior
muneris offerre valerē circūſpecto nr̄o īgenio: ⁊ ꝯſidera-
ta veſtra īduſtria nāli decreui nil ꝑ me poſſe vobis tranſ-
mitti decētius: nil deſtinari vtilius: q̄ꝫ expoñē libri de aīa:
cuiꝰ cognitio ad oēz veritatē videt̄ ꝑficere: ⁊ maxime ad
nālē: ad quā capeſcēdā tāto videt̄ itellectꝰ ſuꝑ cōem mo-
dū hoīuz eē diſpoſitus: q̄ꝫto ds altiſſimꝰ p̄ multis alijs ꝑſo
nā vr̄am nobilioribꝰ nālibꝰ ꝑ ornauit. Suſcipite ḡ dilecte
cariſſime deſtinatū donuz aīo letabundo: qđ tanto magis
rōnez doni ꝑticipat. et tāto magis ſe eē placitū ꝓbat. nec-
nō ⁊ tanto maiorē meā caritatē ⁊ ſollicitudinē erga veſtrā
nobilitatem arguit ⁊ oſtendit: q̄ꝫto poſtulationi p̄ueniens
oblatū eſſe dignoſcitur potius q̄ꝫ petitum.

Philoſophus in 2º phy. volēs iueſtiga
re termios ⁊ limites cō-
ſideratiōis ph̄i nālis ait. vſqꝫ quo phyſicū oꝫ co
gnoſcere ſpēm: ⁊ qđ qd eſt. i. vſqꝫ ad quē termi-
nū pōt ſe extēdere ꝯſideratio phyſica: ſiue ꝯſi-
deratio ph̄i nāl' quā hꝫ de ſpēbꝰ. i. de formis q̄ ſūt: qđ qd ē
. i. q̄ p̄ncipal'r ꝑtinent ad rōnē q̄ditatis. huic aūt q̄ōni ⁊ in-
quiſitiōi r̄ndet idē ph̄s ibidez dicēs: ꝙ ſic oꝫ conſiderare
phyſicū formā ſpēm: ⁊ qđ qd ē: queādmodū oꝫ medicū cō
ſiderare neruū: ⁊ fabrū es. nō eni oīs ꝯſideratio nerui ſpe-
ctat ad medicū: neqꝫ q̄cq̄d pōt cōſiderari de ere ꝑtinet ad
fabrū: nec oīs ꝯſideratio de formis ſpectat ad ph̄m nālē.
q̄re ſi videre volumꝰ q̄liter prefati artifices ꝯſiderant de
p̄dictis: vidēdū eſt q̄lis ſit ꝯſideratio medici fabri ⁊ phyſi
ci: medicus qdē ſi ꝯſiderat de neruo: h̄ eſt iq̄ꝫtū in eo vult
īducere ſanitatē. oīs igit̄ illa ꝯſideratio q̄ ſanitati deſeruit
⁊ q̄ ordinat̄ vt ſanet̄ neruꝰ ſ꜖ ꝙ hꝰ eſt: ſpectat ad medicū.
ſi aūt ſit aliq̄ ꝯſideratio nerui hāc trāſcēdens: ſubterfuge-
re pōt ꝯſideratione medici: ſic q2 faber ꝯſiderat de ere: vt
ex eo poſſit artificialia ꝯſtruere: ꝯſideratio eris vt ordina-
tur ad opus vaſoꝝ eneoꝝ vel alioꝝ artificialiū q̄ ꝯſtruun
tur ex ere: ſpectare pōt ad fabrū erariū: ſed ſi ſit aliq̄ ꝯſide
ratio eris hāc cōſideratione trāſcendēs ſubterfugit ꝯſide
rationē eiꝰ. Ex h̄ ḡ patere pōt q̄ ſit cōſideratio nālis: ⁊ vſqꝫ
quo ſe extēdit ꝯſideratio eius quā hꝫ de formis. nā nālis
ph̄s q̄cq̄d ꝯſiderat eſt aliquo mō motui ⁊ tranſmutationi
ꝯiunctū: q2 vt dr̄. 2º phy. q̄ nō amplius mota mouēt nō am
plius ſunt phyſice ꝯſideratiōis. forme ḡ oīno imāles non
ꝯiuncte māe ſube trāſmutationi ⁊ motui ſ꜖ ſubam nō ſūt
de ꝯſideratiōe phyſici. Itaqꝫ tādiu ſe extendit ꝯſideratio
phyſica erga formas donec perueniat ad formā illā q̄ aliq̄
mō eſt imālis: ⁊ aliquo mō eſt ꝑfectio māe. ibi aūt erit ſta-
tus ⁊ ꝑfectus terminꝰ ꝯſiderationis phyſice. q̄cq̄d aūt eſt
vltra formā illā ꝯſiderare ſ꜖m ſubaz nō vlterius ꝑtinet ad
nālē ph̄z. forma āt vltima ſ꜖m ꝯſiderationē ph̄i vltra quā
nō ſe extēdit ph̄s nālis. vt ait ꝯmentator 2º phy. eſt aīa hu
mana. Poſſumꝰ igr̄ ſic diſtiguere de formis. dicēdo quaſ-
dā eē oīo māles cuiuſmodi ſunt forme educte de potētia
māe: tā ſ꜖m ſubam q̄ꝫ ſ꜖m diſpōnez. Quedā v̄o ſunt q̄ſi pe-
nitus imāles vt itelligentie que ſ꜖m ph̄m. 8º meta. ſunt en
tes p̄ter oēm mām ſenſibilē ⁊ itelligibilē. Quedā aūt ſunt
forme medie: vt aīe humane q̄ ſunt ꝑfectiōes corpoꝝ. h̄nt
eni ſe hꝰ aīe q̄ſi mō medio: q2 lꝫ ſ꜖m ſubam non educant̄
de potētia māe: tn̄ ſ꜖m diſpōnē de mā ſunt educte. Incipit
itaqꝫ ꝯſideratio ph̄i nālis a formis penitus mālibus ⁊ ter
minat̄ vſqꝫ ad aīaz humanā. q̄ eſt quodāmō mālis: ⁊ quo-
dāmō imālis: ſꝫ cū ꝑuentū eſt ad talē aīaz ſiſtit ph̄s nec ſe
extendit ad vlteriores formas: quia de formis abſtractis:
cuiuſmodi ſunt intelligentie: eo ꝙ non mote moueant: nō
vlterius conſiderat ph̄s naturalis.

Hoc viſo patere pōt quē ordinē habeat h̄ liber qui
dr̄ de aīa quē habemꝰ p̄ manibꝰ iter alios
libros nāles. nā modus phyſicus ⁊ metaphyſicus quodā-
mō videt̄ oppoſitus. eo ꝙ modus phyſicus ⁊ nālis q̄ſi hꝫ
ſtatū in ſupremo ⁊ nō in ifimo. hꝫ eni ſtatū ſ꜖m abſtractio-
nē q eſt ſupremus: ⁊ nō ſ꜖m cōcretionē q ē infimus. nulla
eni eſt ꝯſideratio adeo ꝯcreta: ⁊ adeo ꝯiūcta māe ⁊ tranſ-
mutationi ⁊ motui q̄ ꝑꝑ h̄: ⁊ ſ꜖m ꝙ hꝰ ſubterfugiat modū
phyſici: eſt tn̄ aliq̄ ꝯſideratio adeo abſtracta ⁊ adeo ſupre-
ma q̄ nō ſpectat ad nālez. ⁊ ad quā phyſicꝰ nō ſe pōt exten
dere. ſcia v̄o metaphyſica ⁊ diuina mō ꝯuerſo ſe hꝫ. naz nō
hꝫ terminū in abſtracto ⁊ in ſupremo ſic ꝙ ſit aliq̄ cōſide-
ratio adeo abſtracta ⁊ excellēs q̄ trāſcēdat ꝯſiderationez
metaphyſicā ⁊ diuinā: q2 q̄ꝫto ꝯſideratio ē altior. tāto ma-
gis eſt metaphyſicalis: eo ꝙ metaphyſica ꝯſiderat cauſas
altiſſimas: vt dr̄ 2º metaphyſice: hꝫ tn̄ modus metaphyſi-
cus ſtatū in ifimo. q2 eſt aliq̄ ꝯſideratio adeo cōcreta ⁊ cō
tracta q̄ non ꝑtinet ad metaphyſicū: q ē artifex cōis: lꝫ ꝑti
nere poſſit ad phyſicū q eſt artifex ſpālis. Aduertēduz
tn̄ ꝙ cū dicimꝰ metaphyſicū nō h̄re ſtatuz in ſupremo: q2
nō pōt eē ꝯſideratio ita alta q̄ nō ſpectet ad ip̄z itelligēdo
de ꝯſideratiōe hita ꝑ humanā iuentionē. Utrū aūt ſit
aliq̄ ꝯſideratio iſpirata trāſcēdēs ꝯſiderationē metaphy-
ſicā nō ē p̄ntis ſpeculatiōis. ſic ēt cū dicimꝰ phyſicū nō ha
bere ſtatū in ifimo ſic ꝙ ſit aliq̄ ꝯſideratio adeo ꝯcreta q̄
ſ꜖m ꝙ hꝰ ſubterfugiat cōſiderationem phyſicam: intelli-
gēdū ē h̄ ſuppoſita abſtractione: quaz req̄rit q̄lꝫ ſcia. nā ſi
ſic ꝯcretā ⁊ mālez cōſiderationē h̄re vellemus: vt ad ipſa
īdiuidua ⁊ ſingularia extēderemꝰ eā: pꝫ ꝙ de talibꝰ nō cō
ſiderat phyſicꝰ: eo ꝙ nulla ſcia circa idiuidua ⁊ nūero ſin-
gularia eſt. q2 taliū: vt dr̄ 7º metaphyſice. nō ē ſcia nec dif-
finitio: igit̄ h̄ mō ſunt itelligenda q̄ diximꝰ: ꝙ cū tres ſint
modi eſſentiales ph̄ie. phyſicꝰ. ſ. metaphyſicus ⁊ diuinus.
diuinus ⁊ metaphyſicus modus iter ſcias humanitus in-
uētas nō recognoſcit ſuꝑiorē artificē nec hꝫ ſtatū in ſupre
mo: ita ꝙ terminet̄ cōſideratio eius ad cōſiderationē ar-
tificis ſuꝑioris. phyſicus v̄o q̄ꝫtuz ad modū abſtractiōis i-
ter partes eēntiales ph̄ie nō recognoſcit artificē iferiorē:
vt ꝙ terminet̄ eius ꝯſideratio ad aliquā eſſentialē partez
ph̄ie que ſit magis cōcreta ⁊ minoris abſtractiōis. incipit
itaqꝫ modus phyſicꝰ: vt pꝫ ꝑ iā dcā: a formis ifimis: ⁊ oīno
mālibus ⁊ terminat̄ vſqꝫ ad aīam humanā: q̄re ſi phyſicꝰ
hꝫ ſtatū in ſupremo aīa humana ad quā terminat̄ cōſide
ratio phyſica ē digniſſima ⁊ ſuprema inter ea q̄ cōſiderat
phyſicus nālis. h̄ ḡ cōſiderās ph̄s volēs cōmendare hunc
libruz in quo determinat̄ de oī aīa ⁊ p̄ncipaliter de anima
humana ait. in p̄mis ponendā eſſe notitiā de anima: qđ in-
telligendū eſt q̄ꝫtum ad ordinē dignitatis. ordine eniz do-
ctrine liber de anima non eſt p̄mus inter libros nāles: ſed
tenet gradū ſextū: ⁊ dicit̄ ſextus de naturalibus: vt proba
uimus in noſtris editionibus quas fecimus ſuper phyſi-
cis. ordine tamen dignitatis hic eſt primus: vt eſt per ha-
bita manifeſtum. his itaqꝫ viſis breuiter ad expoſitionez
littere accedamus.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Cōmē ti p̄mi. Bonoꝝ honorabiliū notitiā opinātes. Magis aūt alterā altera: aut ſm certitudinē: aut ex eo ꝙ meliorū qdem ⁊ mirabilioꝝ eſt: ꝓꝑ vtraqꝫ hec aīe hiſtoriā rōnabiliter vtiqꝫ in primis ponemus.

⁋ Iſte liber ſicͭ alij libri phī diuidiť in duas ptes.ſ.in ꝓhemialē ⁊ executiuā ps executiua īcipit ibi. (Principiū aūt qōnis ⁊c̄.) In pte aūt ꝓhemij vt ꝯmētator inuit intendit phs īducere hoīes ad amorē hꝰ ſcīe. q̄tū āt ad pn̄s ſpectat q̄ttuor ſūt q̄ īclināt nos vt deſideremꝰ ⁊ amemꝰ aliq̄ ſcire. pᵐ ē dignitas ⁊ honorabilitas ſcitoꝝ. naz q̄to aliq̄ ſcibilia ſunt digniora ⁊ honorabiliora. tāto magis cupimꝰ illa ſcire. 2ᵐ ē ꝑfectꝰ ⁊ vtilitas ſcibiliū: qꝛ q̄to ſcibilia magꝭ ſīt ꝓficua ⁊ ad plura vtilia: tāto magis volumꝰ illa cognoſcere. tertiū eſt ordo dicēdoꝝ: qꝛ q̄to aliq̄ ſunt magis ordinate tradita: tāto magis hanelamꝰ ad illoꝝ notitiā. q̄rtū ē difficultas eoꝝ q̄ traduntˀ in ſcīa. Nā qꝛ iraſcibilis nr̄a ſemꝑ vult in arduū tēdere eo ipſo ꝙ dicuntˀ aliq̄ eē ardua ⁊ difficilia libēter vellemꝰ ea cognoſcere. ⁋ Phs igiť vt nos īducat ad amorē hꝰ ſcīe in h̄ ꝓhemio q̄ttuor inuit. pͦ dicit hāc ſciaz eē dignā ⁊ honorabilē. 2ͦ ait eā eē ꝓficuā ⁊ vtilē. 3ͦ tradit ordinē dcōꝝ. 4ͦ ⁊ vltͦ manifeſtat q̄ta ſit difficultas in dicēdis. 2ª ibi. (Vr̄ aūt ⁊ ad vitatē.) 3ª ibi. (Ingrimus aūt.) 4ª ibi. (Oīno aūt ⁊ penitꝰ.) Diċ g̊ ꝙ nos opinātes notitiā alterā.i.ſciaz aliquā eſſe magis bonoꝝ honorabiliū.i. eſſe magis bonū honorabile altera.i.q̄ altera ſcīa: aut ſm certitudinē: aut ex eo ꝙ qdē eſt melioꝝ ⁊ mirabilioꝝ.i.qꝛ eſt de melioribꝰ ⁊ mirabilioribus. Duo g̊ ſunt: q̄re vna ſcīa magis ē de nūero bonoꝝ honorabiliū q̄ alia. vel ꝓꝑ certitudinē demr̄atiōis vel nobilitatē ⁊ dignitatez ſubiecti. ſubdit āt ꝙ ꝓꝑ vtraqꝫ hec rōnabilr̄ vtiqꝫ hiſtoriā aīe ponemus in p̄mis. ⁋ Notādū aūt ꝙ lꝫ oīs ſcīa ſpeculatiua ſit dͦ numero bonoꝝ honorabiliū: qꝛ ſapiētibꝰ ⁊ ſciētibꝰ debeť honor: tn̄ qꝛ nō oēs ſapiētes nec oēs ſciētes ſūt eq̄liter honorādi. iō nō oēs ſcīe ſunt eq̄lr̄ honorabiles: ſed illa q̄ ē certior: ⁊ ē de meliori ⁊ mirabiliori ſubō ē honorabilior alia: ⁊ qꝛ ſcīa ⁊ notitia tradita in libͦ de aīa. iter ſcias ⁊ notitias traditas in alijs libris nālibus eſt certior: ⁊ eſt de nobiliori ſubō. iō ꝓꝑ vtraqꝫ h̄ notitia de aīa honorabilitate ⁊ dignitate excedit notitias alias traditas in reliqͣs nālibꝰ libris. ⁋ Notādū ēt notitiā de aīa eē honorabiliorē ⁊ digniorē notitijs traditis in alijs libris nālibus: qꝛ ꝯſideratio nālis tāqꝫ in aliq̊ excellēti ⁊ ſup̄mo ſiſtit in aīa humana de q̄ h̄ p̄ncipaliꝰ itendiť: ⁊ nō ſe extēdit vltra illam. ⁋ Rurſuz hꝰ notitia ē quodāmō certior: qꝛ qlibꝫ certificať ⁊ expiť in ſeipſo ꝙ eſt ⁊ viuit ⁊ hꝫ aīam. ⁋ Notandū ēt ꝙ vbi nos habemus hiſtoriā de aīa: trāſlatio ꝯmēti hꝫ narrationē de aīa. dr̄ āt notitia de aīa h̄ tradita hiſtoria ⁊ narratio magis q̄ ſcīa: qꝛ ſcire eſt ꝑ cām: vt dr̄ pͦ phyſi. ⁊ pͦ poſte. notitia tn̄ hic tradita magis eſt a poſteriori: ⁊ ꝑ effectus q̄ a p̄ori: ⁊ ꝑ cām. iueſtigat enim h̄ phs ſubam anime ꝑ potētias: ⁊ potētias ꝑ actꝰ. attn̄ ordine cauſalitatis potētie fluunt a ſuba ⁊ actus a potētijs. ⁋ Deide cū dicit.

Cō.2. ⁋ Videť ad veritatē oēm cognitio ipſius multum ꝓficere. maxime autem ad naturā. eſt eni tanqꝫ principium animalium.

⁋ Oñdit hāc notitiā vtilē ⁊ ꝓficuā vt īducat hoīes ad amorem huius ſcīe ex ꝓfectu ⁊ vtilitate eius dicens. ꝙ hec cognitio ipſius aīe videť multū ꝓficere ad veritatez oīum: maxime aūt ad nām.i.ad veritatē traditaz in nālibus. nā aīa eſt tanqꝫ p̄ncipiū aīalium ⁊ rerū animataruz que ſunt quodāmodo nobiliſſima pars nālium rerū. ⁋ Notandū aūt ꝙ lꝫ notitia de aīa ⁊ potentiarum eius faciat ad notitiam oīum ſciarum ⁊ virtutum: eo ꝙ cetera talia habent eſſe in aīa vel in potentijs eius potiſſime tamē hꝰ notitia facit ⁊ ꝑtinet ad ſciaz nālem: eo ꝙ ſit pars eius ⁊ nobiliſſima pars vt ſuperius dicebatur. ⁋ Deide cū dicit.

⁋ Inquirimus āt ꝯſiderare ⁊ cognoſcere nām ipſius ⁊ ſubam. poſtea quecunqꝫ accidunt circa ipſam. quoꝝ alie ꝓprie paſſiones videntur: alie autem cōmunes ⁊ animalibus ineſſe. Cō.3.

⁋ Tradit ordinē ꝓcedendi in hoc libro īducens homines ad amorē huius ſciētie ex ordine dicendoꝝ: ⁊ dicit ꝙ nos ingrimus.i.intendimus conſiderare ⁊ cognoſcere nām et ſubam ipſius anime: ⁊ poſtea ꝯſiderare itendimus quecūqꝫ accidentia accidunt circa ipſam: quoꝝ accidentiū: ſiue quarū ꝓprietatū ⁊ paſſionū alie videnť eſſe ꝓprie paſſiones ipſius anime: alie autez videnť eſſe cōmunes ⁊ ineſſe animalibus.i.ineſſe toti coniuncto ꝓpter ipſam aīam vel ex eo ꝙ ipſa aīa animalibus ineſt. ⁋ Notādū aūt ꝙ quādiu aīa eſt ꝯiūcta corpori nullā hꝫ opationē quā nō cōmunicet ei: ⁊ que nō ſit totius ꝯiuncti: eo ꝙ nulla ſit operatio ipſiꝰ aīe que aliquo mō nō īdigeat organo corporali: tn̄ qꝛ alique opationes aīe īdigent hꝰ organis magis ꝑ accn̄s vt intelligere ⁊ ſpeculari: alique vero magis ꝑ ſe vt concupiſcere vel iraſci. ideo dictum eſt: ꝙ alique paſſiones videntur eſſe magis ꝓprie anime: alique vͦ videnť eē cōes ⁊ cōpetere ipſis aīalibus vel eſſe totius coniuncti.

Omnino aūt ⁊ penitꝰ difficillimoꝝ eſt accipere aliquā fidē de ipſa. Quuz.n. ſit qō cōis multis alijs: dico aūt eam q̄ eſt circa ſubſtātiam ⁊ eā que quid eſt. Fortaſſis alicui videbiť vna q̄daz methodus eſſe de oībꝰ de qbꝰ volumus cognoſcere ſubſtantiā ſicut ⁊ eoꝝ que ſunt ſm accn̄s ꝓprioꝝ demonſtrationis: quare querendum erit vtiqꝫ methodum iſtam.

⁋ Poſtq̄ philoſophus induxit nos ad amorē huius ſcīe et ad addiſcēdum ipſaz ex parte honorabilitatis ⁊ vtilitatis eiꝰ ⁊ ex pte ordinis dicēdoꝝ: hic vt dicebať: īducit ⁊ īcitat nos ad habendū ſciaz de aīa ⁊ ad īſudandū circa cognitionē eius ex pte difficultatis reperte in hꝰ cognitione. Naz difficilia libēter ſcire volumus. ⁊ circa ea eſt feruētius inſudandū. in oſtendendo autem difficultatē cōtingentē circa cognitionē ſube aīe duo facit. qꝛ p̄mo oſtendit hꝰ difficultatē eſſe magnā ex parte modi cognoſcēdi. ſcdō ex pte rei cognite ibi. (Cū manifeſtū fuerit.) Circa p̄mū duo facͭ ſm ꝙ duplicē difficultatē tāgit ex parte modi cognoſcendi ſubaz aīe. pª ē. ſi hꝰ modus ſit cōis. ſcdā ſi ſit ꝓpꝰ. 2ª ibi. (Si aūt nō eſt vna.) Dicit g̊. oīo aūt eſt penitus de numero difficillimoꝝ accipere aliquā fidem ⁊ aliquaz ſciam de ipſa anima. cū.n. ſit queſtio cōmunis multis alijs rebus vt oībus.ſ.ſubſtātijs: dico aūt: vt eſt ea que eſt circa ſubam ⁊ ea que eſt qd eſt.i.circa qō qd ē.i.circa quiditatez fortaſſis alicui videbiť eſſe vna q̄daz methodus.ſ.cōmunis oībus de qbus volumus cognoſcere ſubam: ſicut ⁊ eoꝝ ꝓprioꝝ que ſunt ſm accidens.i.ſicut ⁊ ꝓpriorum accidentiū dicimus eſſe vnā cōem methodum vt demonſtrationē vel talium eſt vna cōmunis methodus: vt demonſtratio: quare querendū vtiqꝫ erit iſtā methodū ſic cōem ꝓpter qō difficultas erit in ſciēdo que ſit illa methodus ſic communis. ⁋ Deinde cum dicit.

⁋ Si autē nō eſt vna quedaz ⁊ cōis methodus de eo qō qd ē: amplius difficilius ē negociari

UVA. BHSC. IyR_041_2

oportebit.n.accipe circa vnũqđq; qs modus.

Oſtẽdit difficultatẽ eſſe ex pte modi cognoſcẽdi ſubam aie ſi hꝰ modus nõ ſit cõis. Sʒ ppriꝰ dicens. ſi autẽ nõ eſt vna q̃dã ⁊ cõis methodus ſit amplius difficilius.i.eſt magis difficile negociori circa cognitionẽ qditatis. oportebit enĩ circa vnũqđq;.i.circa vnãquãq; qditatẽ accipere. qs ſit modus pprius cognitiõis eius. Deinde cũ dicit.

Cũ ãt manifeſtũ fuerit: vtrũ demr̃atio aliq̃ ſit aut diuiſio: aut aliq̃ methodus: adhuc multas hʒ dubitatiões ⁊ errores: ex q̃bꝰ oʒ q̃rere: alia .n. aliorũ pncipia: ſic numerorũ ⁊ planorũ.

Oſtendit difficile eſſe cognoſcere aĩam ex pte rei ſcite. ⁊ duo facit. q: pmo oñdit h̃ eẽ difficile. 2º. enumerat difficultates circa h̃ cõtingẽtes ibi. (Primũ aũt fortaſſis.) Dicit ergo q: cũ manifeſtuʒ fuerit q̃ ſit illa via: ⁊ qs ſit ille modus ſm quẽ accipiẽda eſt cognitio qditatis ⁊ ſube rei: vt cũ manifeſtũ fuerit vtrũ ſit demr̃atio aliq̃: aut diuiſio: aut ẽt aliqua alia methodus vt cõpoſitio. ſcito .n. mõ cognoſcẽdi adhuc mltas hʒ dubitatiões ⁊ errores ex ipa re ⁊ ex pncipijs ipſiꝰ rei ex qbꝰ oʒ q̃rere cognitionẽ qditatis ⁊ ſube eius: q: aliorũ alia ſũt pncipia: ſic nũerorũ ⁊ planorũ.i.ſupficierũ ſũt diuerſa pncipia. Notãdũ aũt q: de mõ venãdi ⁊ cognoſcendi qditates ⁊ diffões rerũ: vt narrat cõmẽtator ⁊ themiſtius fuit triplex opĩo. vna hyppocratis: alia platonis. tertia Ariſt. hyp.n. voluit venãdã diffõnẽ eẽ ⁊ qditatẽ rei p demõſtrationẽ. plato võ p diuiſionẽ. Ariſ. võ p cõpõnẽ. cũ igit̃ q̃libʒ harũ opionũ magnos habuerit defenſores: difficultas ẽ qs ſit modus accipiẽdi qditatẽ. dato tñ hꝰ modũ eẽ cognitũ adhuc ẽ difficultas ex pte rei: vt ſciamus q̃ pncipia cꝰ rei faciãt qditatẽ: ⁊ p q̃s ptes: ⁊ p que pncipia accipienda ſit cognitio ſube rei: eo q: aliorũ alie ſunt ptes ⁊ pncipia. Notãdũ ẽt viã hyppocratis circa cognitionẽ diffinitiõis nõ eẽ verã: q: ĩpoſſe ẽ demr̃are ipm qđ qd ẽ: vt pbat̃ 2º. poſte. via aũt platonis ẽ q̃ſi p accñs. nã diuiſio per accñs facit ad cõſtitutionẽ diffõnis: ſʒ via Ariſ. ẽ p ſe. nã cõpoſitio vt cõponere ppriã drĩaʒ pprio generi p ſe facit ad cõſtitutionẽ diffõnis rei. Deinde cum dicit.

Cõ.6. Primũ aũt fortaſſis nec̃iũ eſt diuidere ĩ quo generũ ⁊ qd ſit. dico aũt vtrũ ſit aut q̃litas: aut quãtitas: aut ſit qđdã aliđ diuiſorũ pdicamẽtorũ: adhuc aũt vtrũ eorũ q̃ ſũt ĩ potẽtia: aut magis endelechia q̃dã ſit: vtrũ.n. nõ aliqd parũ.

Q: dixerat difficltatẽ eẽ in cognoſcẽdo ſubaʒ aliquã ex pte pncipiorũ rei vl' ex ipſa re enumerat difficultates illas circa qđ duo fac̃. q: p enũerat hꝰ difficultates. 2º. exeqtur de vnaq̃q; illarũ ibi. (Nũc qdã.n. dicẽtes) Ad euidentiã aũt pme ptis ſciẽdũ q: ſm q: aliqd diuerſimode hʒ rõneʒ totiꝰ ⁊ ſm q: hʒ diuerſos modos ptis ſic diuerſimode venari poſſumꝰ cognitionẽ ſube eius. aĩa aũt q̃tũ ad pñs ſpectat tripl'r ẽ qđdã totũ. pmo ẽ qđdã totũ diffinibile. q: ois diffõ eſt ſmo hñs ptes: vt dr̃ 7º. meta. pp qđ in diffõne aie ponẽde ſunt plures ptes diffinitiue ⁊ aĩa erit qđdã totum diffinibile. 2º. aĩa ẽ qđdã totũ poſſe: q: hʒ plures ⁊ diuerſas põnes. 3º. eſt qđdã totuʒ vl'e: q: hʒ ſub ſe plures ptes ſubiectiuas. tria ergo facit. q: pmo inuit difficultatẽ eſſe in cognoſcendo ſubam aie: put ipſa eſt qđdaʒ totũ diffinibile. ſcđo inuit hoc idẽ put eſt qđdam totũ poſſibile. 3º. put eſt qđdã totũ vl'e. ſcđa ibi. (Cõſiderãduʒ ãt ⁊ ſi ptibilis.) tertia ibi. (Et vtrũ ſit ſil'is ſpẽi.) Suppleatur ergo ſic littera: q: accidit difficultas circa diffõnẽ aie vel circa ipſaʒ aĩam: vt eſt qđdam totũ diffinibile. primũ aũt q̃tũ ad genꝰ: q: fortaſſis ſi volumus cognoſcere qditatẽ ⁊ diffinitionẽ aie nec̃ium eſt diuidere.i. diuiſim cõſiderare in quo generũ ſit aĩa ⁊ qd ſit,

dico aũt vtrũ ſit hoc aliqd: aut ſuba: aut q̃litas: aut q̃titas aut ẽt qđdaʒ aliud diuerſorũ vel vt hʒ alia littera diuerſorũ.i. aliorũ pdicatorum. adhuc aũt vt aĩa eſt quid diffinibile non ſolũ accidit difficultas rõne generis: vt in quo genere ſit: ſʒ etiã rõne drĩe: q̃re opʒ videre que differentia ei cõpetat ⁊ vtrũ ſit eorũ que in potẽtia aut magis ſit q̃daʒ endelichia.i. qdam actus ⁊ perfectio. differt enĩ hoc nõ parũ imo multũ: eo q: actus ⁊ potẽtia ſunt differentie valde oppoſite: vt cõmẽtator ait. Notandum aũt q: ait fortaſſis nec̃ium eſſe ſcire in quo genere ſit aĩa ⁊ adhuc que differẽtia ei competat. naʒ duo ſunt modi diffiniendi. vnus eſt p genus ⁊ differentias: ⁊ hic competit ſubijs compoſitis ex mã ⁊ forma. alius eſt modus per additamẽta vt per additionẽ pprij ſubiecti vel pprie mãe ⁊ h̃ competit accidentibus: ⁊ etiã formis ſubalibus que ſunt pfectio mãe. vnde ⁊ hoc modo diffinitur anima. diffõ enĩ eius nõ pprie eſt p genus ⁊ drĩam: ſed magis eſt per additamẽtuʒ pprie materie vel pprij ſuſceptibilis. diffinit̃.n. per hoc q: eſt actus corporis. ſcire itaq; ĩ quo genere ſit aĩa: vt q: ſit in gñe ſubſtantie: aliquid facit ad notitiã eius diffõnis: q: per hoc ſcitur q̃lis actus ſit: vt q: eſt actus pmus ⁊ ſubſtãtialis: tamẽ q: diffõ aie non eſt ſimpl'r accipienda p genus ⁊ drĩam: ſʒ per pprium ſuſceptiuũ: nõ dixit philoſophus ſimpl'r ⁊ abſolute q: neceſſariũ eſt diuidere in quo genere ſit anima ſed quaſi ſub dubio loquens ait. q: fortaſſis neceſſariũ eſt diuidere predicamenta vt ſciamus in quo generũ ſit aĩa. Notandũ etiã q: actus ⁊ potentia ſunt differentie que cõtingunt omnibus predicamẽtis: vt cõmentator ait. imo actus ⁊ potentia ſunt tales differentie que habent rõneʒ pncipij reſpectu predicamẽti: cuiꝰ ſunt differentie. cũ igit̃ aĩa ſit pncipiũ aĩalium: ⁊ ſit in genere ſubſtãtie tanq̃ principium: ſi volumus venari diffõneʒ ⁊ quiditatẽ eius: poſtq̃ ſciuerimus eam eſſe in genere ſubſtantie: ĩueſtiganduʒ eſt que harũ differentiarũ ei competat: an actus aut potẽtia: vt vtrũ ſit in genere ſubſtãtie tanq̃ pncipiũ qđ eſt actꝰ vel tanq̃ pncipium qđ eſt potentia. Notãdũ etiã q: ps illa in qua narratur difficultas circa cognitionẽ ſubſtãtie aie inquãtuʒ ipſa eſt qd diffinibile: poſſet diuidi in partes duas: q: pmo narratur difficultas que conſurgit ex parte generis. ſcđo que cõſurgit ex parte differẽtie ibi. (Adhuc auteʒ vtrũ.) ſed dũmodo bene habeat̃ mens phi de multiplicatiõe partiũ nõ eſt multũ curãdũ. Deide cũ dicit.

Conſiderandum autem ⁊ ſi partibilis ſit: aut impartibilis. Cõ.7.

Narrata difficultate q̃ cõſurgit in cognoſcendo aĩam inq̃tum eſt qđdaʒ totũ diffinibile: narrat difficultatẽ circa eius cognitionẽ inq̃tũ eſt totũ qđdaʒ poſſibile dicens. q: cõſiderandum eſt circa aĩam ſi ſit partibilis aut impartibilis ſm ſubſtãtiã ⁊ ſubm aut ſm virtutes ⁊ poſitiones vt q: ſit totũ qđdam poſſibile. ſic enĩ ſupplet hanc litteram cõmẽ. Notandum aũt q: circa partibilitatẽ ⁊ diuiſionẽ anime: vt cõmen. ait. fuerunt due opĩones vna platonis q̃ poſuit aĩam diuiſibilẽ eſſe ſm ſubm ita q: intellectualis eſſet in cerebro: concupiſcibilis in corde: nãlis ⁊ nutritiua in epate Ariſ. vero credidit aĩam eſſe vnã ſm ſubaʒ ⁊ eẽntiam: eſſe autẽ partibilem ⁊ diuiſibileʒ ſm poſitiones: ita q: habet diuerſas partes nõ eſſentiales: ſed potentiales. Difficultas eſt igitur circa cognitionẽ anime put ẽ impartibilis ſm ſubſtãtiã ⁊ partibilis ſʒ poſitiones vel put eſt quoddam totũ põle. Deinde cũ dicit.

Et vtrũ ſit ſimilis ſpẽi ois aĩa aut nõ: ſi aũt nõ ſit ſil'is ſpẽi: vtrũ ſpẽ differãt aut genere.

Tangit difficultatẽ circa aĩam put eſt quoddam totuʒ vl'e dicẽs: q: etiã ĩueſtigãdũ eſt vtrũ ois aĩa ſit ſimilis ſpẽi aut nõ, ſi aũt nõ eſt ſil'is ſpẽi, querẽdũ eſt vtrum anime tm̃

UVA. BHSC. IyR_041_2

differunt ſpē aut etiā differant genere. difficultas eſt ḡ circa aiam q̄lem vl̄itatē habeat vtrū ſit totū vl̄e: ſicut ſpēs vel ſicut genus vel etiā ſic analogū: ita ꝙ aīe nō ſolū differant ſpē: ſꝫ etiā genere. ¶ Notādū has duas difficultates de aīa ordinari ad difficultatē p̄maꝫ. nā difficultas de aīa ꝑut eſt qdā totū poſſibile ordinat̄ ad difficultatē illā ꝑut eſt qdā totū diffinibile. nam ꝑ pōnes aīe ⁊ ꝓprietates eius inueſtigari poterit q̄d dicas. ⁊ nā ipſius ⁊ difficultas iſta ꝑut aīa eſt qdā totū vl̄e ordinat̄ ad difficultatē illā ꝑut eſt qdā totū diffinibile: q̄ꝛ ſꝫ ꝙ aliq̄d eſt maioris vl̄ minoris vl̄itatis: ſic hꝫ al̄r ⁊ al̄r diffiniri. Nō ḡ ſuperuacuū eſt ingrere circa aiam oēs has difficultates: q̄ꝛ per oīa iſta īueſtigari hꝫ q̄ditas: ⁊ nā eius. ¶ Notanduꝫ ēt ꝙ difficultas circa aīam ꝑut ipſa eſt qdaꝫ totū diffinibile maxime auget̄ ex eo ꝙ diffō dāda de aīa dꝫ eē nālis ⁊ ꝓpria: q̄ꝛ valde eſt difficile aliquid nāliter ⁊ ꝓprie diffiniri.

Nunc q̄dē. n. dicētes ⁊ querētes de aīa de humana ſolum vident̄ intendere.

¶ Enumeratis p̄dictis tribus difficultatibus circa aīaꝫ: in ꝑte iſta: vt dicebat̄: exeq̄tur de difficultatibꝰ illis: ꝑꝑ qd̄ tria facit. q̄ꝛ p̄mo exeq̄tur de difficultate circa aīam ꝑut eſt qdaꝫ totū vl̄e. 2° de difficultate circa ipſam ꝑut eſt qdaꝫ totū pōle. 3° exeq̄tur de difficultate circa diffōnes nāles ex qua executione apparebit q̄ꝫta difficultas ſit circa aīam ꝑut ipſa eſt qdam totū diffinibile. vltimo aūt exeq̄tur de difficultate circa diffōnes. q̄ꝛ vt ſupius dicebat̄ oēs difficultates aīe ad illā ſunt ordinande. ſcd̄a ꝑs incipit ibi. (Amplius aūt ſi non multe.) 3ª ibi. (Et ꝓpter h̄ igit̄ iaꝫ pb̄i.) ¶ Circa p̄muꝫ duo facit. ſꝫ ꝙ dupl̄r oſtendit difficile eſſe bn̄ determinare de vtilitate eius. p̄mo. n. oſtēdit h̄ ex locutionibꝰ antiquoꝝ. 2° ex diffinitiōe accipiēda circa ipſaꝫ aīam ibi. (Formidādū autē q̄tenus.) Dic̄ ḡ ꝙ nūc q̄dem. n. antiqui dicentes ⁊ querentes de aīa ſolū vident̄ itendere de aīa humana. tūc ḡ ſupplendus eſt textus: ꝙ cuꝫ antiqui ſolū de illa viſi ſint loq̄ difficile eſt ſcire: q̄le vl̄e ſit aīa vtrū ſit tale vl̄e q̄le eſt aīa hūana ⁊ q̄le ē ſpēs vel ſit tale vniuerſale quale eſt genus. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 8. ¶ Formidādū aūt q̄tenus nō lateat: vtrum vna rō ipſius eſt ſicut animal: aut ſꝫ vnūquodq̄ altera: vt equi: canis: hoīs: deiq̄. Animal auteꝫ vniuerſale: aut nihil eſt: aut poſteriꝰ eſt. ſil̄r aūt ⁊ ſi aliquod cōmune aliud predicetur.

¶ Tangit ſcd̄am difficultatē circa vl̄itatē aīe q̄ orit̄ ex diffinitiōe dāda de ipſa dicēs: ꝙ formidādū q̄le vl̄e ponat̄ eē aīa: q̄tenus nō lateat vtꝝ ſit vna rō ipſius: ſic aīalis. i. ſicut generis: aut ſm̄ vnūqd̄q̄. i. ſm̄ vnāquāq̄ ſpēm aīe eſt altera diffinitio vt eſt alia diffō equi canis hoīs ⁊ dei. i. corporis ſupceleſtis: ⁊ tūc ſupplendū ē: ꝙ nō eſt q̄rēda vna cōis rō oīs aīe tanq̄ generis: vel ſi talis diffō querit̄ nō eſt ibi ſiſtēdū: ſꝫ vlterius īueſtigāda eſt diffinitio diuerſaruꝫ aīaruꝫ ſm̄ ſpēm: q̄ꝛ vl̄e qd̄ eſt al̄. i. vl̄e qd̄ eſt genus: aut nihil ē aut eſt poſterius ipſis partibilibus vel eſt poſteriꝰ q̄ ſint ipſe res diffinibiles: ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de aīali ſil̄r itelligenduꝫ eſt ſi q̄d aliud p̄dicet̄ qd̄ ſit cōe ſicut al̄ vel ſic genꝰ. ¶ Notandū aūt ꝙ differt vl̄e qd̄ eſt genus ab vl̄i qd̄ eſt ſpēs. nā ſpēs de ſe eſt forma vna. ſi aūt nō eſt vna h̄ eſt ꝑ accn̄s inq̄ꝫtum recipit̄ in diuerſis materiebus. Sꝫ genus ēt per ſe nō dic̄ formā: ⁊ nāꝫ vnā: ꝓpter qd̄. 7. phy. ꝓbat̄. ꝙ nō ē v̄a vniuocatio niſi in ſpē ſpecialiſſima: ⁊ q̄ꝛ ea q̄ vergūt ad equiuocationē ⁊ nō dicūt vnā nām ⁊ vnā formā nō ſunt ꝓprie diffinibilia: nō eſt ꝓprie aliud diffinibile niſi ſpēs: q̄re nō ē querenda diffō aīe tāq̄ generis vel tāq̄ diffō aīalis vel ſi talis diffinitio q̄rit̄ nō eſt ibi ſiſtendū, ſꝫ q̄rēda eſt nā ⁊ q̄ditas aīe ſm̄ ſpēm ⁊ maxime nā ⁊ q̄ditas aīe humane: de qua h̄ p̄ncipalius itēdit̄: ⁊ ꝑꝑ quā tota notitia tradita in h̄ libro dr̄ eſſe magis honorabilis q̄ aliq̄ alia notitia tradita in alijs libris nālibus. ¶ Notandū ēt ꝙ cū de gn̄e formamus vnū aliquē ꝯceptū illi vni ꝯceptui non rn̄det yppoſtaſis vna vel fundamentū vnū ex ꝑte rei: inde eſt ꝙ themiſtius ait. ꝙ generis q̄dē cōceptꝰ ſine ypoſtaſi ſummati collectus eſt ex tenui ſingulariū ſil̄itudīe. ⁊ ſubdit ꝙ aut oīo nihil eſt genus aut eſt multo poſterius ſingularibꝰ. addit aūt ꝙ ſpēs nā q̄daꝫ ⁊ forma vult eſſe: itaq̄ ſi cōſideramus genus rōne fundamenti realis vel rōne ypoſtaſis: quodāmō nihil eſt. Si v̄o rōne ꝯceptꝰ: cū cōceptꝰ noſtri poſteriores ſint rebꝰ: genus ſm̄ hoc ē poſteriꝰ ipſis diffinitiōibꝰ: eo ꝙ res ſint diffinibiles: vel ē poſteriꝰ ipſis ꝑticularibꝰ: q̄ꝛ cōceptiōes noſtre itelligibiles p̄ſupponūt cognitiōeꝫ ſenſitiuā acceptā a ꝑticularibꝰ rebus: q̄re ſi poſſumꝰ hr̄e diffōneꝫ alicꝰ ſm̄ ſpēm nō ē ſiſtēdū in diffōne gn̄is: q̄ꝛ genus nec ꝓprie eſt diffinibile ꝑ ꝯpōnē ad fundamētū vel ypoſtaſim: q̄ꝛ ſic quodāmō nihil eſt: q̄ꝛ nō dicit vnū fundamentū nec vnā formā vel vnā nām: nec ē ēt ꝓp̄e diffinibile ſm̄ cōceptū: q̄ꝛ ſic ē poſterius rebꝰ diffinibilibus: vel etiā ipſis particularibꝰ: īmo cū diffōnes ſint de rebus ꝯceptis ⁊ ꝯſideratis ab itellectu: ⁊ nō de ipſis ꝯceptibus vel de ipſis ꝯſiderationibꝰ: ſi diffiniēdū eſt al̄ vel aliqd̄ aliud genus: diffiniēda ē ipſa res: nō ip̄e ꝯceptꝰ aīalis: ⁊ q̄ꝛ al̄ nō ꝓp̄e dic̄ rē vnā nec formā vnā: iō genꝰ n̄ ꝓp̄e hꝫ diffōnē: q̄re ſi ꝑt hr̄i diffō aīe ſꝫ ſpēꝫ nō ē ſiſtēdū ī diffōne eiꝰ ſꝫ genꝰ. ꝑꝑ qd̄ potiꝰ q̄rēda ē rō aīe ſm̄ ꝙ ē rō hoīs: aut eq̄ aut alteriꝰ ſpēi: q̄ q̄rēda ſit rō eiꝰ ſꝫ ꝙ ē rō aīalis aut gn̄is: ſꝫ aūt hūc modū exponēdi vr̄ themiſtiꝰ itellexiſſe hūc textū dicēs: genꝰ ſm̄ ypoſtaſiꝫ eē nihil: ſꝫ v̄o ꝯceptionē itell̄r eē mīto poſteriꝰ ſingularibꝰ ⁊ rebꝰ diffinibilibꝰ: q̄re vl̄e qd̄ ē genꝰ nō ē ꝓp̄e diffinibile. ¶ Ampliꝰ aūt notādū ē cōmētatorē al̄r expoſuiſſe hūc textū. refert. n. qd̄ dr̄ ad opiōnē plato. ¶ Ad cꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ vl̄e ē triplex: qdā ē ī rebꝰ: qdā ī aīa: qdā ſeparatū. vl̄e qd̄ ē in rebꝰ ē ipſa res ⁊ ipſa nā rerū ꝯſiderata p̄ter ꝯditōes mām̄e: vl̄e v̄o qd̄ ē in itellectu ē ipſe ꝯceptꝰ vl̄ ipſa ſpēs itelligibilis q̄ ē ſil̄itudo pluriū. vl̄e v̄o ſeꝑatū ſūt ipſe ydee: q̄s poſuit plato eē q̄ditates rerū ꝑ ſe ſubſiſtētes. vl̄e ḡ qd̄ ē genus ſi ꝯſideret̄ vt ē in re ſic nō hꝫ vnitatē: q̄ꝛ genꝰ ꝓprie nō dicit formā vnā nec rē vnā: ſꝫ ſi ꝯſideretur ſm̄ ꝯceptionē itell̄s ſic vnū aliq̄d dicere pōt: q̄ꝛ de vno genere formari pōt vnꝰ ꝯceptus collectus ex modica ſingulariū ſil̄itudine: itaq̄ q̄ꝫto genus eſt vl̄ius tāto ſil̄itudo illa ex q̄ coll̄r eſt debilior. ¶ Rurſus ſi genus hr̄et eē ſeparatū: ⁊ eēt ordo ydeaꝝ ſꝫ ordinē abſtractoꝝ: genꝰ etiā ſic acceptū vnitatē hr̄e poſſꝫ: vt ſi poneremꝰ vnū aīal ſeꝑatū qd̄ eēt q̄ditas oīuꝫ aīaliuꝫ: q̄re cū diffō vnitatē hr̄e debeat: oꝫ eē vnū aliq̄d qd̄ diffinit̄. genꝰ ḡ vel diffiniet̄ vt ē aliq̄d ſeparatū: vel vt eſt ꝯceptꝰ itell̄s. vt ē aūt aliq̄d in re diffōnē nō hēbit: q̄ꝛ ſic nō ē vnū aliq̄d. cū ḡ vl̄e vt ē aliq̄d ſeparatū nihil ſit: q̄ꝛ ydee mōſtra ſunt. vt ē aūt ꝯceptio itell̄s ſit poſterius ipſis ſingularibꝰ ⁊ rebꝰ diffinibilibꝰ: genus ꝓp̄e diffiniri nō pōt. genꝰ itaq̄ vt hꝫ vnitatē vel nihil eſt q̄ꝫtū ad opiōnē platonis: vel poſteriꝰ eſt ſm̄ ꝙ ē ꝯceptio itell̄s. ꝑꝑ qd̄ eligibiliꝰ eſt q̄rere diffōnē alicꝰ ſm̄ ſpēm q̄ ſm̄ genus. ¶ Ampliꝰ aūt notādū ē expōnē themiſtij: vt vr̄: magis eē ad ꝓpoſitū q̄ expō ꝯmen. nā vl̄e vt hꝫ eſſe ydeale ⁊ ſeparatū vel vt ē ꝯceptꝰ itell̄s nō p̄dicat̄ de ꝑticularibus: ſꝫ vt ē res q̄dā ph̄s auteꝫ ait al̄ vl̄e: ⁊ ſil̄r qd̄cūq̄ aliō ſit qd̄ vl̄r p̄dicet̄ aut nihil ē aut poſterius ē: q̄re meliꝰ vr̄ ꝙ dicat̄ vl̄e qd̄ ē genꝰ nihil eē q̄ꝫtū ad vnitatē ypoſtaſis vl̄ poſteriꝰ eē q̄ꝫtū ad ꝯceptiōeꝫ itell̄s q̄ dicat̄ ꝙ ipꝫ vel nihil ē q̄ꝫtū ad eē ydeale vl̄ poſteriꝰ ē q̄ꝫtū ad ꝯceptioneꝫ itell̄s. poteſt tamen expoſitio cōmenti trahi ad bonū itellectū: q̄ꝛ vl̄e qd̄ ē ydea lꝫ ſm̄ rei veritatē de re eſſentialiter predicariꝰ non

UVA. BHSC. IyR_041_2

poſſit: q꞉ nihil qđ non ē in re de ipſa eēntialiter ꝑdicat̄ tñ ſm opionē platonis opoꝛtebat ydeas eēntial'r ꝑdicari de ꝑticularibus cū ipſe aſſereret eas eē ꝑticulariū q̄ditates. ⁊ h̄ ſufficit ſi volum⁹ expōnē text⁹ referre ad opionē platonis. q꞉ ſm opionē ei⁹ v'lia ſeꝑata de ꝑticularib⁹ ꝑdicāt̄. ¶ Ampli⁹ ēt ē notādū ꝙ cū difficili⁹ ſit q̄rere diffōnē aīe ſm ſpēm q̄ꝫ q̄rere diffōnē ei⁹ in cōi: q̄litercunqꝫ exponat̄ dict⁹ text⁹ ſemꝑ appet difficultatē eē circa aīaꝫ vt ē qđdā totū v'le q̄uo querēda ſit eius diffō. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.9. ¶ Amplius aūt ⁊ ſi nō multe anime ſed partes: vtrū oꝫ prius q̄rere totā animā: aut ꝑtes. Difficile autē ⁊ harū determinare q̄ nā apte nate ſint altere abinuicem eſſe.

¶ Poſtq̄ꝫ iueſtigauit difficultates circa aīaꝫ vt ē qđdā totū v'le: iueſtigat difficultates circa ipam vt ē qđdā totū pōle. ⁊ q꞉ ſic̄ potētie fluūt ab eēntia aīe ſic a potētijs fluūt opōnes: ⁊ in eis hn̄t eē aīe paſſiōes. iō duo fac̄. q꞉ p̊ ingrit difficultates circa pōs aīe. 2° ingrit difficultates circa potentias ⁊ opōnes ei⁹ ibi. (Dubitationē aūt hn̄t) Circa p̊ᵐ duo fac̄. q꞉ p̊ facit qđ dcm̄ ē. 2° oñdit ꝙ iueſtigare h⁹ difficultates circa paſſiōes ⁊ ꝓꝑetates aīe d̄ſeruit ad cognitōꝫ nāe ⁊ q̄ditatis ei⁹ ibi (Videt̄ aūt nō ſolū) Propter p̊mū ſciēᵐ ꝙ potētie ad tria ꝯpari pn̄t. videlꝫ ad nāꝫ: ad act⁹: ⁊ obiecta q̄ tēdūt mediātib⁹ actib⁹. p̊ g̊ oñdit q̄ oꝛdineꝫ hn̄t potētie reſpectu nāe. 2° q̄uo ꝯparāt̄ ad opōnes v'l ad act⁹. 3° d̄clarat q̄uo potētie ꝯparant̄ ad ob̄a mediātib⁹ actib⁹. 2ª ibi (Et vtrū ꝑtes) 3ª ibi (Si aūt oꝑa) Dic̄ g̊. amp̄. ſi nō ſūt multe aīe in vno coꝛꝑe ſm ſubāꝫ: ſꝫ ꝑtes ei⁹ pōles ſunt p'les oꝛit̄ difficultas q̄dā vtrū oꝫ q̄rere p̊us totā aīaꝫ aut ꝑtes pōles ei⁹. difficile ē aūt d̄termiare ⁊ haꝝ pōrū. i. ⁊ de nūero haꝝ potētiaꝝ q̄les apte nate ſūt eē altere adiuicē. i. quā d̄ r̄iaꝫ hn̄t adiuicē: ⁊ vtrū p̊us q̄rēdū ſit de eis q̄ꝫ de ſub̄a aīe vel ecōuerſo. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſm ꝯmētatoꝛē de aliq̄b⁹ potētijs aīe facile ē videre ꝙ d̄ r̄nt. ſtatim. n. appet ꝙ itellectiuū d̄ r̄t ab appetitiuo. in aliq̄b⁹ aūt latet vt nō ē oīb⁹ māifeſtū q̄uo imagīatio d̄ r̄t ab itellectu. crediderūt. n. multi itell'm eē imaginatōeꝫ ⁊ fantaſiā eo ꝙ itelligere abſqꝫ fantaſia eſſe nō poſſit. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.10. ¶ Et vtrum opꝫ q̄rere prius partes: aut opera ipſaꝝ: vt itelligere: aut intellectiuū: ſentire: aut ſenſitiuum: ſimil'r aūt ⁊ in alijs.

¶ Ingrit q̄uo ꝯparant̄ potētie ad act⁹. ſuppleat̄ āt ſic l'ra. dato ꝙ opoꝛteat ingrere p̊us potētias v'l ꝑtes potētiales aīe q̄ꝫ ſubāꝫ: erit qđ vtrū oꝫ p̊us q̄rere ꝑtes potētiales aut oꝑa. i. act⁹ ipſaꝝ potētiaꝝ: vt vtꝝ oꝫ p̊us q̄rere ipm̄ itelligere. aut itellectiuū. i. itell'iuā potētiā: ⁊ ſentire aut ſenſitiuum. i. ſenſitiuā potentiam. Simil'r autem ⁊ in alijs: vt vtrum opoꝛtet p̊us querere ipſum appetere q̄ꝫ ipm̄ appetitiuum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aūt opera prius iterū vtiqꝫ dubitabit aliquis: ſi obiecta hoꝛū prius querēdū: ſic̄ ſenſibile ſenſitiuo: ⁊ intelligibile intellectiuo.

¶ Oñdit q̄uo ingrendū ſit de potētijs vt ꝯparant̄ ad ob̄a mediātib⁹ actib⁹ dicēs. ſi aūt oꝑa ſupple opꝫ p̊us querere q̄ꝫtū ad pōs. iteꝝ vtiqꝫ dubitabit aliq̄s ſi p̊us q̄rēdū ē ob̄a hoꝝ opeꝝ ſiue haꝝ potētiaꝝ: ſic̄ ſi p̊us q̄rēdū ē ob̄m ſenſibile ipſo actu ſenſitiuo. i. q̄ꝫ ipm̄ ſentire ⁊ intelligibile ipſo intellectiuo. i. q̄ꝫ ipm̄ itelligere. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.11. ¶ Videt̄ āt nō ſolū qđ q̄d ē cognoſcere vtile eē ad cognoſcēdū cāſ accn̄tiuꝫ in ſubſtātijs: ſic̄ in mathematicis q̄d rectū: ⁊ q̄d obliquū: ⁊ q̄d linea: ⁊ q̄d planū ad cog̊ſcēdū ꝙ rectis triāguli anguli ſūt eq̄les ſꝫ ēt ecōuerſo. Accn̄tia. n. ꝯferunt magnā ꝑtē ad cognoſcēdū qđ q̄d eſt.

¶ Oſtendit ꝙ iueſtigare talia de aīa facit ad cognoſcēdā ſubāꝫ ⁊ q̄ditatē ei⁹. circa qđ tria fac̄. q꞉ p̊ facit qđ dcm̄ ē. 2° aſſignat cāꝫ dicti. 3° ex his q̄ dixerat ꝯcludit q̄liter accipiēde ſunt q̄ditates ⁊ diffōnes rerū. 2ª ibi (Cū eni habem⁹) 3ª ibi (Quare ſm quaſcūqꝫ) Dic̄ g̊ ꝙ nō ſoluꝫ cognoſcere qđ q̄d eſt videt̄ eſſe vtile ad cognoſcēdū cāſ accn̄tiū inherentiuꝫ ſubſtātijs. i. ſubis ſic̄ in mathematicis cognoſcere q̄d rectū ⁊ q̄d obliquū ⁊ q̄d linea. ⁊ q̄d planuꝫ. i. ſuꝑficies vtile ē ad cognoſcēdū hāc paſſionē. videlꝫ ꝙ rectis angulis ſunt eq̄les anguli triāguli: ſꝫ ecōuerſo accn̄tia ꝯferunt magnā ꝑtē ad cognoſcēdū qđ q̄d ē: ⁊ tūc eſt ſupplēda l'ra: qđ nō ē ſuꝑuacuū iueſtigare de ꝓꝑietatib⁹ ⁊ potētijs aīe. q꞉ ꝑ hoc habem⁹ magnā viā ad cognoſcendū q̄ditatem ⁊ ſubam eius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cū eni habeam⁹ tradere ſm fantaſiā de accidentib⁹: aut oīb⁹: aut plurib⁹: tūc ⁊ de ſuba habebim⁹ dicere aliq̄d optime: oīs. n. demōſtrationis principiuꝫ eſt qđ quid eſt.

¶ Aſſignat cauſaꝫ dicti dicēs: quomō qđ quid eſt facit ad cognitionem accidentium dicens: ꝙ cum habeamus ſm fantaſiam. i. ſm imaginationem ⁊ eſtimationeꝫ noſtram tradere cognitionem de accidentib⁹ oībus aut pluribus: tunc ⁊ de ſuba habebimus optime. i. ꝑcipue ⁊ ſpecialiter vt habet alia littera aliq̄d dicere. nam oīs demōſtratiōis p̊ncipium eſt qđ quid eſt. ratio autem quare qđ quid eſt ſubi facit ad cognitioneꝫ accidentiuꝫ eſt. q꞉ quiditas ſubi eſt p̊ncipiū oīum paſſionuꝫ exiſtentiū in ipſo qđ quid eſt. ergo facit ad cognitionē accidentiū. ſicut cā ad cognitōeꝫ effectus: ⁊ accidētia faciūt ad cognitioneꝫ q̄ditatis: ſicut effectus ad cognitionē cāe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Quare ſm q̄ſcūqꝫ diffōnes nō cōtingitt accidentia cognoſcere: ſꝫ neqꝫ de ipſis imagiari facile manifeſtū ē ꝙ dialectice ſint ⁊ vane oēs.

¶ Concludit ex dictis q̄les debeant eſſe diffinitiones dāde de rebus. q꞉ debent eſſe tales: vt per eas aliquid cōiecturari poſſimus de accidentibus ⁊ ꝓꝑietatibus ipſaꝝ reruꝫ: aliter diffinitiones ille eſſent iꝓpꝛie ⁊ vane. ideo dicit ꝙ ſm quaſcunqꝫ diffinitiones nō cōtingit accidentia cognoſcere: ſed neqꝫ ſm tales diffinitiōes facile eſt aliquid imaginari de ipſis accidentibus: manifeſtum eſt ꝙ huiuſmodi dicte diffinitiōes ſunt dialectice. ideſt improprie ⁊ extranee ⁊ vane omnes.

Dubitationē aūt habent ⁊ paſſiōes aīe Cō.
vtruꝫ cōes ſint oēs ⁊ hn̄tis an ſit aliq̄ 12.
aīe ꝓpꝛia ipſius: hoc. n. accipe q̄dem neceſſariū eſt: nō aūt leue.

¶ Oſtenſo que difficultates inquirende ſunt circa potentias anime vel circa animam vt eſt quoddaꝫ totum pōle: hic mouet quaſdaꝫ difficultates circa paſſiones ⁊ motus anime ⁊ circa operationes eius. eſt eniꝫ inquirendū circa hoc vtrū aliqua talia ſint ꝓpꝛia ipſi anime vel omnia talia cōmunicent̄ coꝛpoꝛi. ⁊ ſint ipſius coniuncti. tria ergo facit. quia p̊mo mouet huiuſmodi dubitationem. ſecundo ait ꝙ in aliquibus operatiōibus ⁊ motibus anime facile eſt videre qđ queritur. tertio ſoluit queſtioneꝫ tactā. oſtendens nullas operationes ⁊ paſſiones anime eſſe ei propꝛias: ſed oīa talia aliquo mō cōicant̄ coꝛpoꝛi. ſcđa ibi (Videt̄ aūt plurimoꝝ) 3ª ibi (Maxime aūt) Dicit ergo ꝙ dubitationē aūt hn̄t paſſiōes aīe. i. mot⁹ ⁊ oꝑatiōes ei⁹ vtꝝ oēs ſint cōes ⁊ hn̄t[is]. i. vtꝝ oēs cōicent̄ coꝛpi hn̄ti aīaꝫ an ſit aliq̄ paſſio ꝓꝑa vel oꝑatio ꝓꝑa ipſi⁹ aīe. h̄ q̄dē. n. ac-

cipe ⁊ ꝯſiderare ē neċiũ:nõ tñ ē leue. ❡ Deide cũ dic̃.

❡ Videt̃ autē plurimoꝝ quidem nullum ſine corpore pati neqꝫ facere vt iraſci:cõſidere:deſiderare. ⁊ omnino ſentire.

❡ Quia dixerat nõ eē leue vel facile ꝯſiderare vtꝝ paſſiones ſint ꝓpe aīe cũ vel cõicent̃ corpi: ne aliqs crederet ꝙ de oībus h̃ videre eēt difficile ait ꝙ vr̃ aũt pl'imoꝝ motuum aīe vel pl'imaꝝ paſſionũ ⁊ operũ eiꝰ nullũ gdē tale pati aīaꝫ neqꝫ facere ſine corpe vt iraſci ꝯfidere deſiderare ⁊ oīo ſentire. q2 cũ talia ſint organica manifeſtũ eſt ea cõicari corpori ⁊ eſſe totius cõiuncti. ❡ Deinde cũ dic̃.

❡ Maxime autē aſſimilatur ꝓprio intelligere. Si autem ⁊ hoc phantaſia q̃daꝫ: aut non ſine phãtaſia ſic cõtigit vtiqꝫ nec hoc ſine corpe eē.

❡ Soluit q̃ōnem p̃dictã. ❡ Ad cuiꝰ euidētiã ſciēdũ ꝙ circa aīam q̃ꝫtũ ad p̄ñs ſpectat ē tria ꝯſiderare. videlꝫ nãm aīe:opões eiꝰ:⁊ nãm corpis cui eſt ꝯiũcta. in oñdēdo ĝ ñ eſſe aliq̃s paſſiões nec aliq̃s opões ꝓpas ipſi aīe tria facit. q2 p̊ oñdit h̃ ex pte ipſaꝝ opõnũ.2° ex pte nãe aīe.3° ex pte nãe corporis.2ª ibi(Siqdē ĝ)3ª ibi(Videt̃ aũt aīe) In p̊ma pte ītendit talē rõnē ſi aliq̃ eēt aīe opatio ꝓpa q̃ cõicaret̃ corpori eēt ītelligere.ſꝫ ⁊ hec nõ ē ꝓpria:ſed aliq mõ corpori cõicat̃.ĝ ⁊c̃.hoc eſt ĝ qõ ait ꝙ ītelligere maxie aſſimilat̃ ꝓpo.i.maxie vr̃ eſſe ꝓpriuꝫ aīe: vt hꝫ alia lr̃a.ſi ãt ⁊ hoc.i.ītelligere ē fantaſia q̃dã: aut nõ ē ſine fantaſia: manifeſtũ ē ꝙ nõ ꝯtiget vtiqꝫ nꝫ h̃.i.neqꝫ ītelligere eē ꝓpriũ aīe ⁊ eſſe ſine corpe.i.nõ cõicari corpori. ❡ Notãdũ aũt ꝙ de ītellectu fuerũt diuerſe opiones.qdã.n.dixerũt ītellectũ eſſe ſenſuꝫ ⁊ eē v̊tutē organicã:ſm q̊s ītell's erat ipſa fantaſia:q̃ ſe tꝫ ex pte ſenſitiua.alia aũt fuit opio Aꝝ. ⁊ v̊a ꝙ ītelligere nõ ē fantaſia tñ nõ ē ſine fantaſia.⁊ quia nũq̃ꝫ ītelligimꝰ gn laboret ibi fantaſia nũq̃ꝫ ītelligmꝰ gn laboret ibi corpꝰ.ĝ ⁊ ipꝫ ītelligere:qõ maxie videt̃ eē proprĩu anime nõ eſt ſic ꝓpriũ ei gn aliquo modo cõmunicetur corpori. ❡ Deinde cum dicit.

Cō.13. ❡ Si quid igitur anime operuꝫ aut paſſionum proprium continget vtiqꝫ ipſaꝫ ſepari.ſi vero nullum eſt proprium non vtiqꝫ erit ſepabilis: ſed ſicut recto inq̃ꝫtum rectuꝫ multa accidunt vt tãgere eneã ſperã ſcd̃ꝫ pũctuꝫ: non tñ tãgit ab hoc ſepatum rectuꝫ. Inſeparabile eniꝫ ſiqdem eſt:cum ſemper quodam cũ corpore ſit.

❡ Oſtēdit nõ eē aliquã ꝓpriã paſſionē vel opationē aīe ex pte ipſiꝰ aīe. dicēs ꝙ ſiqdē igit̃ aliqd opationũ aut paſſionuꝫ eſt ꝓpriũ ipſi aīe ꝯtiget vtiqꝫ ipaꝫ paſſionē vel opõnē ſepari.i.ſeparatiꝫ cõpetere aīe abſqꝫ eo ꝙ cõicet̃ corpori. ſi v̊o nullũ tale eſt ꝓpriũ ipſiꝰ aīe nõ erit vtiqꝫ alia paſſio vel opatio ſepabil'.i.ſepatiꝫ ꝯueniēs aīe abſqꝫ eo ꝙ cõicetur corpi: ꝙ aũt nulla ſit opõ vel paſſio ſic ꝓpa ⁊ ſic ſepatim ꝯueniēs aīe declarat p ſil'e dicēs:ꝙ ſic̃ recto inq̃ꝫtuꝫ ē rectũ multa accidũt: vt tãgere eneã ſperã ſꝫ pũctũ:nõ tñ rectũ tangit ſepatũ ab h̃.i.a mã vl' a corpe in quo exiſtit. inſepabile.n.ſiqdeꝫ eſt ipm rectũ ⁊ ſemp ē cũ quodã corpore:tũc ĝ ſupplēda eſt lr̃a ꝙ ſic̃ recto inq̃ꝫtũ rectũ ꝯpetit talis tactꝰ:at tñ ex quo rectũ ē in corpe oꝫ tactũ illũ cõicari corpi.ſic illud qõ vr̃ ꝯpetere aīe ſm ꝙ hꝫ.tñ q2 aīa ē cõiuncta corpi:⁊ eſt actꝰ corpis:oꝫ opõnē vel paſſionē illam cõicari corpori. ❡ Notãdũ aũt ē ꝙ ſm ph̃m.2°.hꝰ nõ ſolũ ſanamur ſanitate:ſꝫ ēt corpe:nec ſolũ ſcimꝰ ſcia.ſꝫ ēt ⁊ aīa: q̃ꝫtũcũqꝫ.n.ſcire ſit a ſcia ⁊ actꝰ ſanatiõis ſit a ſanitate.attñ q2 ſanitas eſt in corpe ad actũ ipm ſanatiõis aliqd cooperat̃ corpꝰ.ſic q2 ſcia ē in aīa ad actũ ſciēdi coopat̃ ipſa aīa.q2 nullus eſt actꝰ forme q aliquo mõ nõ cõicet̃ ꝓprie

mãe vel ꝓprio ſubõ hinc ē ĝ ꝙ licet ītelligere: vel ēt aliq̃ alie opões videant̃ eſſe ꝓpe ipſi aīe:tñ eo ipſo ꝙ aīa eſt in corpe ⁊ eſt actꝰ eiꝰ.opꝫ q̃ꝫ diu aīa ē cõiuncta corpori oīa talia eē ipſiꝰ cõiũcti ⁊ cõicari aliquo mõ ipſi corpi ⁊ ad cetera talia coopat̃ aliqd ipm corpꝰ. ❡ Notãdũ ēt ꝙ themiſtius ſic vr̃ ītelligere illũ textũ ꝙ ſi aliq̃ opõ ſit ꝓpria aīe ꝙ eſt ſepabil'.q2 nõ ē dare aliqd ocioſuꝫ in nã.iõ ſi q̃ ē opatio aīe ꝓpria ē ſepabil' cũ ea.⁊ nõ remanebit aīa ocioſa.ſꝫ hoc nõ eſt ire ad mētē Aꝝ.q̃liter.n. ē aliq̃ opatio ſepabil' cũ aīa:⁊ vtꝝ ſi aīa ſit ſepabilis a corpe ocioſa remaneat vl' ꝯpetat ei aliq̃ opõ ꝓpria:nõ eſt p̄ñtis ſpeculatõis: ⁊ eſt ire p̃ter mentē ph̃i.ph̃s.n.nõ pl's vult niſi ꝙ ſi ē aliq̃ opatio ꝓpria aīe illa eſt ſepabil'.i. ſepatim põt ꝯpetere aīe abſqꝫ eo ꝙ ad illã aliqd coopet̃ corpꝰ.cũ ĝ q̃ꝫ diu aīa eſt ī corpe nulla opõ ei ꝯpetat:ad quã nihil cooperet̃ corpꝰ:nll'a erit opõ ſic ꝓpa ipſi aīe ⁊ ſic ſepatiꝫ ei ꝯpetēs ad quã nihil cooperet̃ corpꝰ:⁊ q̃ nulloꝰ cõicet̃ corpi. ❡ Notãdũ ãt h̃ themiſtiũ dubitare eo ꝙ vr̃ ph̃s arguere a deſtructiõe ãñtis ad deſtructionē ꝯñtis.ait.n.ſi aliq̃ ſit opõ ꝓpa aīe:ꝯtiget ipaꝫ ſepari:ſꝫ nulla eſt ꝓpa.ĝ nulla ē ſepabil'.ad qõ rñdet themiſtiꝰ ꝙ qñ ꝯñs ponit̃ ſub forma ꝯtigētis vel poſſi:p̃t argui a deſtructiõe ãñtis: vt ſi ſeq̃t̃.ſi h̃ hõ ſic natabit poterit bñ natare.ſequitur ꝙ ſi non natabit non poterit bene natare.⁊ q2 ſic eſt in ꝓpoſito.iõ ⁊c̃. ❡ Poſſumꝰ tamen al'r rñdere ⁊ breuiꝰ dicēdo hec eē ꝯuertibilia.nã ſi ē opatio aliq̃ ꝓpa aīe põt ei ſepatiꝫ ꝯpetere abſqꝫ eo ꝙ cõicet̃ corpori.⁊ ecõuerſo ſi põt ſepatiꝫ cõpetere aīe erit ꝓpa eiꝰ: cũ igit̃ in termis ꝯueniētibꝰ poſſimꝰ arguere tã a deſtructõe ꝯñtꝰ q̃ꝫ ãñtis pꝫ qd tenēdũ ſit de q̃ſito. Deiñ cũ dic̃.

❡ Vident̃ aũt ⁊ aīe paſſiones oēs cuꝫ corpore eſſe ira:mãſuetudo:timor: ⁊ miſericordia:ꝯfidentia:adhuc gaudiuꝫ: ⁊ amare: ⁊ odire:ſiml' eniꝫ cũ his patitur aliqd corpus. Cō.14

❡ Oñdit paſſiões aīe ⁊ opões nõ eē ei ꝓpas p rõnē ſũptã ex pte corpis. circa qõ duo fac̃.q2 p̊ fac̃ qõ dcm̃ ē.2° ex his q̃ dixerat ꝯcludit ꝙ in diffõne paſſionũ aīe dꝫ poni ipſuꝫ corpꝰ vl' aliqõ organũ corpale ibi(Si aũt ſic ſe hꝫ) Circa p̊mũ duo fac̃.q2 p̊ ponit qõ ītendit. 2°.ꝓbat ꝓpoſitum ibi (Indicat aũt h̃) Dic̃ ĝ:ꝙ videt̃ ⁊ oēs paſſiões aīe eē cuꝫ corpe.i.cõicari corpori vt ira mãſuetudo timor miſericordia ꝯfidētia.adhuc aũt gaudiũ ⁊ amare ⁊ odire ⁊ cetera talia cõicant̃ corpi.q2 ſil' cũ his aliqd patit̃ ipm corpꝰ: qõ nõ eſſet niſi talia eēnt totius ꝯiuncti ⁊ cõicarent̃ corpori. ❡ Notãdũ aũt ꝙ hec rõ põt eē ſpãlis vt ſolũ ꝯcludat de paſſiõibꝰ aīe q̃ ſunt in pte ſenſitiua.q2 circa ea magis directe ⁊ p ſe patit̃ ipm corpꝰ:eo ꝙ appetitꝰ ſenſitiuꝰ ſit v̊tꝰ corporal' ⁊ organica. vel põt hec rõ extēdi ad q̃ſcũqꝫ opões aīe.q2 nulla ē opõ eiꝰ circa quã ñ coopet̃ aliqd organũ corporale:licet circa aliquas cooperet̃ corpꝰ magis per ſe:circa aliquas vero minus. ❡ Deide cum dicit.

❡ Indicat aũt hoc aliqñ a duris qdē ⁊ manifeſtis paſſionibus cõcedentibꝰ nihil exacerbari: aut timere: aliquãdo ãt ⁊ ꝑuis ⁊ õbilibꝰ moueri:quũ accēdat̃ corpꝰ: ⁊ ſic ſe hēat cũ iraſcit̃.

❡ Probat qõ dixerat vl' qõ ſuppoſuerat oñdēs in ceteris talibꝰ paſſiõibꝰ aliqd facere ipꝫ corpꝰ ita ꝙ ꝓut corpꝰ eſt al'r ⁊ al'r affectũ al'r ⁊ al'r īſurgũt in ipſo hꝫ paſſiões.circa h̃ aũt duo fac̃ ſm ꝙ dupl'r mãifeſtat ꝓpoſitũ.2ª ibi(Adhuc aũt) Dic̃ ĝ ꝙ īdicat ãt h̃ videlꝫ ꝙ diſpõ corpis aliqd coopet̃ ad paſſiões p̃dictas ꝙ aliqñ qdē a duris ⁊ a mãifeſtis paſſiõibꝰ ꝯcidētibꝰ.i. ſupueniētibꝰ ꝯtigit aliquē nihil exacerbari.i.moueri ad irã:aut tīere.i. ꝓuocari ad tiorē. aliqñ v̊o a ꝑuis ⁊ õbilibꝰ paſſiõibꝰ ꝯtigit aliquē moueri ad irã vt cũ accēdat̃ ipm corpꝰ vel ſic ſe hēat ſic̃ cũ iraſcitur.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Notandũ aũt ꝙ homo vno tẽpore plus ꝓuocatur ad iram ꝙ̃ alio: vt ſi cõtingat ipm̃ hr̃e ſanguinẽ accenſũ vel hr̃e corp⁹ ſic diſpoſitũ ſicut hꝫ irat⁹: tũc ex modico motu ꝓmouet̃ ad irã. qñ aũt h̓ nõ hꝫ ẽt ſi multa ei fiant nõ iraſcit̃: qđ nõ eẽt niſi diſpõ corpis cꝑñs alia ⁊ alia coopareť aliqd ad hꝰ paſſiões. manifeſtũ ẽ igit̃ talia cõicari corpi: ⁊ ad ea cooperari aliqd ipm̃ corpus. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Adhuc magis hoc manifeſtũ. Nullo. n. terribili iminẽte in paſſiõibus fiũt his aliq timẽtes.

¶ Adducit ad h̓ idẽ aliã rõnẽ dicẽs ꝙ adhuc ẽ hoc magis manifeſtũ: videlꝫ. ꝙ ad talia cooperet̃ corp⁹. nã aliq ſunt talis cõplexiõis ꝙ nullo iminẽte terribili fiũt timẽtes in his paſſionib⁹. melĩci. n. qꝛ occurrũt eis fantaſtica nigra ⁊ obſcura timẽt aliqñ nullo timore iminẽte: qđ nõ eẽt niſi corpus ⁊ complexio corporis aliquid cooperaretur ad hꝰ paſſiones. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aũt ſic ſe hꝫ: manifeſtũ: qm̃ paſſionuꝫ ra-
Cõ. 15. tiões in materia ſunt. ¶ Quare termini tales: vt iraſci mot⁹ quidẽ talis corporis aut partis: aut potẽtie ab hoc: ⁊ gratia huius.

¶ Concludit ex dictis ꝙ qꝛ ad has paſſiões coopat̃ corp⁹: iõ in diffõnib⁹ eaꝝ dꝫ poni mã̃ vtpꝫ corp⁹ vel ꝑs corpis. iõ dicit ꝙ ſi ſic ſe hꝫ: videlꝫ ꝙ ad has paſſiões coopet̃ corpus: manifeſtũ eſt ꝙ rõnes haꝝ paſſionũ ſũt in mã̃. i. ſunt accipiẽde cũ mã̃: q̃re tales termini. i. diffõnes tales ſũt dã̃de de talib⁹ paſſiõib⁹: vt ſi diffiniẽda eſt ira: dicat̃ ꝙ iraſci eſt qdam motus talis corporis aut talis ꝑtis corpis vt cordis vel ſanguĩs: aut ira ẽ mot⁹ talis potẽtie. vꝫ. iraſcibil̓ ab hoc. i. ab appenti ꝑuipenſiõe: ⁊ gr̃a h⁹. i. ꝑꝑ appetitũ doloris in ꝯ̃rio vel ꝑꝑ appetitũ pene in vindictã: qđ g̊ dcm̃ eſt de ira ĩtelligendũ eſt de ceteris talib⁹. qꝛ in diffõnib⁹ oĩuꝫ eaꝝ ponẽda eſt mã̃ vt organũ aliqđ corꝑale: vt corp⁹ vel pars corpis. ¶ Notãdũ aũt ꝙ in ira ⁊ in hꝰ paſſiõib⁹ q̃tũ ad pñs ſpectat eſt tria ꝯſiderare. vꝫ. illud qđ ẽ ibi mã̃le: vt accẽſus ſanguĩs: aut mot⁹ cordis vel mot⁹ potẽtie iraſcibilis. 2º ꝯſiderãdũ ẽ qd eſt ibi effectuũ vt apparẽs ꝑuipẽſio. nã vt tradit̃ 2º reth. h̓ eſt qđ facit aliquẽ eẽ iratũ. qꝛ videt ſe apparẽter ꝑuipendi. 3º attendẽdũ ẽ qđ eſt ibi finale vt appetita punitio vel appetitus pene in vindictã. erit g̊ ira mot⁹ talis corpis vel mot⁹ potẽtie iraſcibilis fact⁹ ab apparenti ꝑuipenſiõe ꝑꝑ appetitũ pene in vindictaꝫ: vel ꝑꝑ appetitũ doloris in ꝯ̃rio. i. in inimico ⁊ in ꝑuipendente.

ET propter hoc igitur iaꝫ phyſici eſt cõſiderare de anima aut omni aut huiuſmodi.

¶ Poſtq̃ꝫ ph̓s tetigit difficultates. circa aĩam ꝓut dicit qđdã totũ vl̓e: ⁊ ꝓut eſt qđdã totuꝫ potẽtiale: in parte iſta vt dicebat̃ tangit difficultatẽ circa aĩam ꝓut ẽ qđdã totũ diffinibile. nã loq̃ndo de diffõne nã̃li difficile ẽ diffinire aĩam ⁊ accipere diffõnes paſſionũ ei⁹. põt aũt ex oĩb⁹ intẽtis in hac locutiõe formari vna talis rõ. valde difficile eſt diffinire aliqd nã̃l̓r ⁊ cõplete. g̊ circa qđlibꝫ diffinibile ꝓut ẽ de ꝯſideratiõe nã̃li accidit maxĩa difficultas: ſꝫ aĩa ẽ de ꝯſideratiõe nã̃li. g̊ circa eã vt eſt qđdã diffinibile accidit maxĩa difficultas. tota aũt hec rõ ſuꝑ duab⁹ ꝓpõnib⁹ fundat̃: q̃rũ p̊ma eſt ꝙ aĩa ẽ de ꝯſideratõe nã̃li. 2ª v̓o eſt ꝙ difficile ẽ aliqd nã̃l̓r diffinire. duo g̊ facit. qꝛ p̊ cõcludit ex dictis aĩaꝫ eẽ de ꝯſideratiõe nã̃li. 2º oñdit difficultatẽ magnã ꝯtigere circa nã̃les diffõnes. 2ª ibi (Differenter aũt diffiniet) Dicit g̊. ꝙ ꝑꝑ h̓ igit̃. i. ꝑꝑ ea q̃ dcã ſũt manifeſtũ eſt iã ꝙ phyſici eſt ꝯſiderare de aĩa. nã ſi paſſiones ⁊ opatiões aĩe ſunt toti⁹ ꝯiuncti: oꝫ aĩaꝫ eẽ actũ alic⁹ corpis: ſed de oĩ eo qđ eſt act⁹ mã̃e ⁊ ꝑfectio alicui⁹ corpis ſpectat ꝯſiderare ad nã̃leꝫ. igit̃ phyſic⁹ aut ꝯſiderabit de oĩ aĩa: ſi oĩs aĩa ſit actus corporis. aut ꝯſiderabit de aĩa q̃ eſt hꝰ. i. q̃ eſt act⁹ corporis. ¶ Notandũ aũt ꝙ dupl̓r põt haberi ex dictis ꝙ ad phycũ ſpectet ꝯſiderare de aĩa. prio. n. h̓ appet. qꝛ ſic diffinitur aĩa ſicut ⁊ paſſiões ei⁹: q̃re ſic in diffõne paſſionũ aĩe ponit̃ mã̃ vel corp⁹: vt pꝫ ꝑ habita: ita opꝫ ꝙ in diffõne aĩe hoc ponat̃: ſꝫ oẽ illud in cui⁹ diffõne ponit̃ corp⁹ ⁊ mã̃ ſm ꝙ hꝰ eſt de ꝯſideratione phyſici. g̊ ⁊c̃. 2º hoc idẽ pꝫ ꝑ illud qđ in ſententiãdo tãgebat̃. naꝫ ſi opatiões ⁊ paſſiões aĩe nõ ſunt ei ꝓ̃pe: ſꝫ aliquo mõ cõicãtur corpori: oꝫ aĩaꝫ eẽ actũ corporis. ꝑꝑ qđ oꝫ ipaꝫ eẽ d̓ cõſideratiõe phyſici. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ forte ait phyſicũ cõſiderare de oĩ aĩa aut de aĩa hꝰ ꝑꝑ itelligentias ⁊ motores appropriatos celoꝝ: q ſꝫ vnũ modũ accipiẽdi dicunt̃ eoꝝ aĩe: ſed cũ hꝰ motores: qꝛ nõ moti mouẽt: nõ ſint de ꝯſideratiõe phyſica ſm ſubam dictũ eſt ꝙ ſpectat ad phyſicuꝫ ꝯſiderare de oĩ aĩa: ſi oĩs aĩa ſit act⁹ corporis. ⁊ ſi non hẽat ꝓprias opatiões ⁊ paſſiões: ſm q̃s nõ vtat̃ corpore: aut ſi oĩs aĩa nõ eſt talis: qꝛ aĩe celoꝝ ꝓprie nõ ſunt tales: cũ ipe ĩtelligãt ſine fantaſmate: ⁊ nõ ſint ꝓ̃pe act⁹ corporis: nec cõiungant̃ ei ſm eſſe: ſꝫ ſolũ ſꝫ opationẽ ſpectabit ad phyſicum nõ ꝯſiderare de oĩ aĩa quocũq̃ꝫ mõ: ſed de oĩ aĩa q̃ ẽ hꝰ. i. q̃ eſt actus corporis ⁊ q̃ nõ hꝫ operationes ⁊ paſſiões ſm quas nõ vtat̃ corpore. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Differenter aũt diffiniet phyſicus ⁊ dialecti- Cõ.
cus vnũq̃dq̃ꝫ ipſoꝝ vt iraꝫ qd ẽ: hic qdẽ appeti- 16.
tuꝫ. n. recõtriſtatiõis aut aliqd huiuſmodi. Ille aũt feruorem ſanguinis aut calidi circa corhorum autem alius quideꝫ aſſignat materiaꝫ: alius vero ſpecieꝫ ⁊ rationem.

¶ Oſtenſo aĩam eſſe de ꝯſideratione nã̃lis declarat quãta difficultas ſit circa diffõnes nã̃les: vt ex hoc manifeſte habeat̃ ꝙ circa aĩam: ⁊ ꝙ circa qđcũq̃ꝫ aliđ ꝯſideratũ a nã̃li vt eſt qd diffinibile ẽ maxĩa difficultas. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciendũ ꝙ manifeſte appet maximã difficultatẽ eẽ in diffinitionib⁹ nã̃lib⁹ ſi ꝯſideret̃ q̃ũo differẽter diffiniũt dialecticus ⁊ naturalis. duo aũt facit. qꝛ p̊mo dat dr̃iaꝫ inter modũ diffiniẽdi logicũ ⁊ nã̃lẽ. ſcđo ex his q̃ dixerat ſeꝑat naturalem ph̓m ab artificib⁹ alys. ibi. (Aut nõ ẽ aliqs q circa paſſiones ⁊c̃.) Circa p̊mũ tria facit. qꝛ p̊ ponit dr̃iam ĩter diffõnes naturales ⁊ logicas. 2º ex his q̃ dixerat ꝓbat diffõnes nã̃les eẽ magis ꝯpletas q̃ꝫ logicas. 3º diſtinguit diuerſa gñ̃a diffõnũ vt oñdat q̃ illaruꝫ ſit nã̃lis ⁊ q̃ nõ ſit nã̃lis. 2ª ibi (Rõ qdẽ) 3ª ibi (Sic dom⁹ rõ) Dicit g̊ ꝙ differẽter diffiniet dialectic⁹ ⁊ phyſic⁹ vnũq̃dq̃ꝫ ipſoꝝ: vt ſi diffiniẽda eſt ira qd eſt. h̓ qdẽ. n. ſ. dialectic⁹ dicet eã eẽ appetitũ recõtriſtatõis. aut aliqd hꝰ: vt appetitũ ꝑmutationis. ille aũt. ſ. nã̃lis dic̃ irã eẽ feruorẽ ſanguis: aut eẽ motũ cal̓i ſãguĩs circa cor: q̃rũ aũt. i. de nũero q̃ꝝ ſic diffiniẽtiuꝫ ali⁹ qdẽ aſſignat mã̃ꝫ vt phyc⁹. ali⁹ v̓o ſpẽꝫ ⁊ rõnẽ vt dialectic⁹. ¶ Nõnᵐ aũt dialecticũ magis eẽ artificeꝫ rõnaleꝫ: phyſicũ v̓o magis eẽ realẽ: iõ phyſic⁹ magis ꝯſiderat formã ⁊ vt hꝫ eẽ reale ⁊ vt hꝫ eẽ in mã̃. dialectic⁹ v̓o eo ꝙ ſit artifex magis rõnal̓ ꝑt diffinire accipiẽdo ſolũ rõnẽ ⁊ formã. abſq̃ꝫ eo ꝙ ĩ ſuis diffõnib⁹ accipiat mã̃ꝫ. Deiñ cũ dic̃.

¶ Ratio quidem eniꝫ hec rei. neceſſe eſt eſſe in materia huiuſmodi ſi erit.

¶ Hic oſtẽdit diffõnes nã̃les eſſe magis ꝯpletas q̃ꝫ dialecticas dicẽs. ꝙ hec rõ ſeu hec ĩtentio vt hꝫ lr̃a cõmẽti: ſeu h̓ qditas exp̊mẽda ꝑ diffõnẽ ẽ ſpẽs rei. i. forma q̃ hꝫ eẽ ĩ re ⁊ ĩ mã̃. nece ẽ ãt hãc formã ſi erit. i. ſi exiſtit eẽ ĩ mã̃ hꝰ. i. ĩ mã̃ reali ⁊ ſibi ꝓportionata. ⁊ qꝛ ſic̃ aliqd hꝫ eſſe ſic hꝫ cognoſci ⁊ diffiniri: ſi rõ danda ẽ de forma q̃ hꝫ eſſe in re ⁊ in materia: nunq̃ꝫ erit perfecta ⁊ cõpleta niſi ibi ponat̃ ipſa materia. ¶ Notandũ g̊ magis cõplete diffinire phyſicuꝫ

UVA. BHSC. IyR_041_2

ꝙ dyaleticū cū ipſe in diffinitiõib⁹ reꝝ nãliū ⁊ formarū exientiuz in mã ponat ipam mãz: qđ nõ facit dialecticus: qui ſolū cõſiderat rõnē ⁊ formã. ⁊ qꝛ difficile eſt diffinire aliquid ꝑfecte ⁊ cõplete ex ipſa dr̃ia que eſt inter dialecticum ⁊ phyſicum: patet difficultatem eſſe magnã circa diffinitiones phyſicas. Deinde cum dicit.

Sicut domus rõ qdez quedã talis: qꝛ coopertimentuz ꝓhibens corruptiones a ventis ⁊ imbrib⁹: ⁊ caumatib⁹: hec aũt dicit lateres ⁊ lapides: ⁊ ligna. alia vero in his ſpēm ꝑꝑ iſta.

Diſtinguit diuerſa gñ̃a diffõnuz vt ſeparet diffõnes nãles ab alys vel vt oñdat q̄ illaꝝ diffinitionū ſint nãles et qũo diffiniendū eſt aliqd nãliter. duo g̊ facit. qꝛ p̊mo tangit tria genera diffõnū ſiue tres modos diffiniēdi. 2° oſtēdit duos illoꝝ modoꝝ eſſe nãles: aliuz v̊o nõ eſſe nãlem ibi (Que igiẗ nãlis) Dicit g̊ ꝙ vna diffinitio dom⁹ ē qdē rõ ponens ſolã formã: vt qꝛ eſt operimentū ꝓhibēs corruptiones a ventis imbribus ⁊ caumatib⁹. hec aũt. i. alia diffõ dicit ſolaz mãm: vt cū diciẗ dom⁹ eſt lapides lateres ⁊ ligna. alia v̊o eſt tertia diffõ q̄ dicit ſpēm. i. formã in his. i. in tali mã ꝓpter illa. i. ꝓpter talē finez. ⁊ hec eſt diffõ cõpleta cõprehendēs magis cõplete que ſunt de rõne diffiniti. Notandū aũt eſſe modū pħi ꝙ illã diffõnez appellat formalē q̄ eſt demõſtratiõis p̊ncipiū ⁊ q̄ iponit neceſſitatem alys. illã v̊o appellat mãlem q̄ eſt demõſtratiõis cõcluſio ⁊ cui iponiẗ neceſſitas. cū ergo finis iponat neceſſitatem efficienti: efficiēs forme: ⁊ forma mãe: diffõ data ꝑ finem vel ꝑ efficientē vel per formã diciẗ formalis reſpectu diffõnis date per mãm. philoſophus g̊ in loquēdo de diffõnibus nõ diſtinguit iter finez ⁊ formã: ſed ipaz diffõnem datam ꝑ finez appellat formalē: imo ſi bñ̃ cõſiderantur ꝑ̄tacta: diffõ data per finez eſt magis formalis ꝙ̃ aliq̄ alia. qꝛ finis eſt cã cauſaꝝ ⁊ finis iponit neceſſitatē oĩbus alys. Notandū ēt ꝙ ex hoc manifeſte pꝫ ꝙ hec diffõ ire ꝙ ē appetitus ire recõtriſtatiõis. ⁊ hec dom⁹ diffõ: ꝙ ē cooperimētū ꝓhibēs corruptionē a ventis imbribus ⁊ caumatib⁹: eſt diffõ formalis. nã lꝫ iratus final'r itendat puníre ⁊ recõtriſtari paruipendentē. ⁊ lꝫ hic ſit finis domus. ſ. ꝓhibere corruptiões a ventis ⁊ imbribus: nihilominus tamen he diffinitiones formales ſunt. qꝛ diffinitiones date per finem formales dici debent vt eſt per habita manifeſtum. Deinde cum dicit.

Que igiẗ nãlis haꝝ vtrū q̄ circa mãm: rõnez aũt ignorãs: aut q̄ circa rõnē ſolū: aut magis q̄ eſt ex vtriſqꝫ. illoꝝ autez quis vterqꝫ.

Diſtinctis modis diffiniendi iueſtigat q̄ illaꝝ diffõnuz ſunt nãles dicens: q̄ igiẗ haꝝ diffõnū eſt nãlis vtruz diffõ q̄ eſt circa mãm. ignorans aũt rõnē ⁊ formã aut eſt nãlis diffõ illa q̄ eſt ſolū circa rõnē ⁊ formaz aut magis dꝫ dici nãlis diffõ q̄ eſt vtriuſqꝫ. ⁊ ſubdit ꝙ illoꝝ autē quis ē nãlis: ⁊ ait ꝙ vterqꝫ. Notãduz aũt ꝙ cum tres ſint modi aſſignati diffiniēdi vterqꝫ modus. i. duo illoꝝ modoꝝ ſūt nãles. terti⁹ v̊o eſt inãlis. nã diffõ ponens formã ſolã nõ ē nãlis: ſꝫ diffõ ponēs mãm: ⁊ illa q̄ inuit vtrūqꝫ vt mãm et formã nãles ſunt. Notãdum ēt ꝙ lꝫ due diffõnes ſint nãles vt illa q̄ ponit mãm ⁊ q̄ ponit vtrūqꝫ: magis ē tñ̃ nãlis ponens vtrūqꝫ ꝙ̃ ponens mãm tm̃: eo ꝙ mã nõ ſit nã niſi per ꝯparationē ad formã. vt ꝓbaẗ ſcđo phyſicorum. Notãdū ēt pħm oĩa hec adducere. vt oſtendat quãta difficultas ſit circa cõſiderationē anime. ⁊ circa paſſiões eius prout talia ſunt diffinibilia naturaliter eo ꝙ diffinitiones talium quanto magis complete ſunt tanto magis naturales iudicantur. Deinde cum dicit.

Cõ.17. At vero nõ eſt aliqs q circa paſſiões materie nõ ſeꝑabiles: ⁊ vt nõ ſeparabiles ſunt verſetur ſed phyſicus circa oẽs quecūqꝫ h⁹ corporis ⁊ h⁹ materie opera ⁊ paſſiões ſunt.

Ex his q̄ dixerat dat dr̃iam inter phyſicū ⁊ alios artifices. ⁊ qꝛ h⁹ dr̃ia hic q̃ſi icidētal'r adduciẗ. iõ tria facit. qꝛ p̊mo põit h⁹ dr̃iaz. ſcđo qꝛ quaſi diſgreſſionē fecerat a ꝓpoſito redit ad p̊ncipale intentū oſtēdēs q̃les ſunt paſſiones aĩe cõſiderate a nãli: ⁊ qũo habeãt diffiniri. 3° ꝯtinuat ſe ad tractatū. ⁊ ad partē executiuaz oſtēdēs q̃liter de aĩa ſit tractandū ⁊ exequēdū. 2ª ibi (Sed redeūdū eſt) 3ª ibi (Intendētes aũt) Circa p̊muz duo facit. qꝛ p̊mo oñdit q̄ ꝑtinēt ad phyſicū. 2°. ex his q̄ dixerat dat dr̃iaz iter phyſicum ⁊ artificiales alios ibi (Circa q̃ſcūqꝫ aũt) Dicit g̊. at vero nõ eſt aliqs circa paſſiões mãe nõ ſeꝑabiles neqꝫ inquantuz ſunt ſeꝑabiles ſupple niſi phyſic⁹: ſꝫ phyſic⁹ ē circa oẽs paſſiões ⁊ q̃cunqꝫ oꝑa ⁊ paſſiões ſūt talis corporis. ſ. nãlis ⁊ mãe h⁹ q̄ eſt. ſ. nãlis. Deinde cū dicit.

Circa quaſcunqꝫ autem nõ inquantuz huius alius: vt de qbuſdam quidez artifex eſt ſi contingat vt inſtructor aut medicus.

Ex his q̄ dixerat ſeꝑat phyſicuz ab alys artificib⁹. circa qđ duo facit pħs. qꝛ p̊mo ſeꝑat phyſicū ab artificibus practicis. ſcđo a ſpeculatiuis vt a mathe͡co: ⁊ diuio ibi (Nõ ſeparabiliū quidē) dicit g̊. ꝙ artifex q eſt circa q̃ſcūqꝫ paſſiones q̄ nõ ſunt h⁹. i. q̄ nõ ſunt corporis nãlis vt nãlis eſt alius a phyſico: vt artifex practic⁹ vt iſtructor aut medic⁹ ſi cõtingat ipm̄ cõſiderare de qbuſdã paſſionib⁹ corporis nãlis. qꝛ cõſiderat de eis nõ vt nãles ſunt. opꝫ tales artifices differre a pħo nãli. Deinde cū dicit.

Nõ ſeparabiliuz qdē. Inq̃tū aũt nõ talis corporis paſſiões: ſꝫ ex reſtrictõe mathematicus. Scđm aũt ꝙ oĩo ſeꝑate prim⁹ philoſophus.

Separat phyſicuz a mathe͡co: ⁊ a diuio dicēs qđ paſſiões qdem de nūero nõ ſeꝑabiliuz inq̃tū nõ ſūt talis corporis. i. inq̃tuz nõ ſunt in tali corpore nãli: ſꝫ vt ex reſtrictiõe. i. vt per cõſiderationez reſtringunẗ: vl' vt hꝫ alia lr̃a: ex remotione. i. vt remouenẗ ⁊ abſtrahunẗ a tali mã: illas paſſiones vl' illas res ꝯſiderat mathe͡cus. ſꝫ res q̄ ſūt ſeꝑate ⁊ ꝑ̄m ꝙ ſunt ſeꝑate ꝯſiderat p̊m⁹ pħs. Differt g̊ nãlis a mathe͡co. ⁊ a p̊mo pħo. qꝛ p̊m⁹ pħus cõſiderat ſeꝑata ⁊ vt ſūt ſeꝑata. mathe͡cus. v̊o lꝫ ñ ꝯſideret ſeꝑata: ꝯſiderat tñ̃ ea vt ſūt ſeꝑata. phyc⁹ v̊o nõ ꝯſiderat ſeꝑata: nec vt ſūt ſeꝑata. Notãdū g̊ ꝙ ſic duo tetigerat de phyſico. videlꝫ ꝙ cõſiderat paſſiões nãles vt ſunt corporis nãlis ⁊ ꝙ ꝯſiderat talia vt nõ ſūt ſeꝑata: ita ꝑ hec duo dr̃t ab alys artificib⁹. rõne. n. inſeꝑabilitatis differt phyſic⁹ a mathe͡co. ⁊ diuo: ſꝫ rõne nãlitatis differt ab artificibus practicis: vt ab edificatore ⁊ medico: ⁊ maxĩe a cyrugico: qꝛ tales ꝯſiderant in corpore naturali aliq̄ nõ nãlia: ſꝫ ꝑ artez iducta. Nõnᵐ ēt ꝙ vt cõiter poniẗ iſtud additū ꝑ qđ ſeꝑaẗ phyſicus ab alys artificib⁹ nõ ē oĩo extra ꝓpoſitū. nã cū feciſſet mentionem de diuerſis modis diffiniēdi: qꝛ ꝑ̄m diuerſos modos diffiniendi ſumiẗ diuerſitas artificū: cõgruum fuit poſt illos diffinitiuos modos dare differentiaz iter ipſos artifices. ⁊ inter ipſas ſcĩas. Deinde cū dicit.

Sed redeunduz eſt vñ venit ſermo. Dicebamus aũt ꝙ paſſiões aĩe nõ ſeꝑabiles a phyſica materia aĩaliū inquãtū tales exiſtunt: ſicut furor ⁊ timor: ⁊ nõ ſicut linea: ⁊ planum. Cõ.18.

Quia quodammodo diſgreſſionez fecerat redit ad propoſitum dicens ꝙ redeundum eſt vnde venit ſermo. dicebamus autem ꝙ paſſiones anime non ſeparabiles a

UVA. BHSC. IyR_041_2

phyſica. ideſt a naturali materia animalium inq̃ʒtum tales exiſtunt ſunt furoꝛ amoꝛ timoꝛ gaudium ⁊c̃. talia que non ſunt ſicut linea ⁊ planum.i.ſuperficies que habent cõſiderari ⁊ diffiniri ſine materia ſenſibili. Sed hꝰ paſſiones anime:⁊ etiã ipſa anima cuius ſunt tales paſſiões diffiniri hʒ per ipm̃ coꝛpus ⁊ p̱ mãm nãlez.Deinde cũ dicit.

Cõ.19. ¶ Intendẽtes aũt de aia neceſſe eſt ſimul dubitantes de q̃bus bene dubitare oʒ p̱tranſeuntes primoꝝ opiniones ꝯpꝛehendere quicunqʒ aliq̃d de ipſa enũciauerũt: vt bñ q̃dẽ dicta accipiamus. Si vero aliq̃d nõ bñ hec vereamur.

¶ Cõtinuat ſe ad tractatũ.⁊ p̱tez executiuã oñdens q̃liter de aia ſit tractandũ ⁊ exequendũ dicẽs ꝙ itendentes aũt de aia neceſſe eſt dubitantes eẽ de bñ dubitabilibꝰ de q̃bꝰ oʒ in diſpõnibus abũdare:⁊ oʒ nos eẽ p̱trãſeũtes opiones p̃oꝝ.i.ãtiquoꝝ:⁊ ꝯp̃hẽdere.i. app̃hẽdere dicta a q̃buſcũqʒ aliq̃d de ipã aia ãnunciauerũt ⁊ ħ debemꝰ facere.vt antiquoꝝ q̃dẽ bñ dcã accipiamꝰ.i.acceptemꝰ. Si v̓o aliq̃d nõ ſit ab eis bñ dc̃ʒ v̓eamur.i.timeamꝰ accip̱e ⁊ acceptar̃ illõ.

PRincipiũ aũt q̃õnis apponere q̃ maxime videnẽ ineſſe ſm̃ nãm:aiatuʒ igitur ab iaiato in duobꝰ maxime differre videẽ. videlicet motu ⁊ ſenſu. accipimus aũt ⁊ a p̱genitoꝛibꝰ fere hec duo de aia.

¶ Finito p̱hemio hic poniẽ tractatꝰ vel p̱s executiua in q̃ ſm̃ modũ p̃taxatũ in p̱hemio.p̊ exeq̃tur de aia ſʒ opionẽ alioꝝ.z°.exeq̃tur de ea ſm̃ opionẽ p̱pꝛiã.ſcðа p̱s incipit in p̃n°.ſcði libꝛi ibi.(Que q̃dẽ a p̃oꝛibꝰ.)circa p̃mũ duo facit. qꝛ p̊ exeq̃tur de aia ſm̃ opionẽ alioꝝ q̃ʒtũ ad totã aiam.z°. exeq̃tur de aia ſʒ opionẽ alioꝝ q̃ʒtũ ad p̱tes eiꝰ. ſcða pars icipit circa finẽ hꝰ p̃mi libꝛi ibi.(Qm̃ aũt cognoſcere aie ẽ ⁊ ſentire ⁊c̃.)Circa p̃mũ duo facit.qꝛ p̊ ꝯtinuat ſe ad dicenda.z°.exeq̃tur de itẽto ibi.(Dicunt eniʒ q̃daʒ.) Dicit g̊ ꝙ p̃nᵐ aũt q̃õnis.i.inq̃ſitiõis de aia eſt apponere.i. p̱ponere illa q̃ maxie videnẽ ineſſe ipſi aie ſʒ nãʒ. hec aũt ſũt duo: iõ ſeq̃tur ꝙ aiatuʒ igiẽ ab inaiato in duobꝰ maxie videtur differre.vʒ.motu ⁊ ſenſu: ⁊ ſubdit ꝙ ħ fere duo de aia accepimꝰ a p̱genitoꝛibꝰ nr̃is.vʒ.ꝙ iueſtigauerũt ipſam motu ⁊ ſenſu. ¶ Notãdũ aũt ꝙ quelibʒ res eſt iq̃renda ⁊ inueſtiganda p̱ ſibi p̱pꝛia.igiẽ ſi volumus inq̃rere ⁊ iueſtigare de aia p̃nᵐ huiꝰ inq̃ſitiõis oʒ eſſe p̱ ea que iſunt ipſi aie. ⁊ q̃ ſunt ei p̱pꝛia ſm̃ nãm. ¶ Notãduʒ ẽt ꝙ illa ſunt p̱p̃a alicui p̱ q̃ illud differt ab alijs.illa g̊ erũt p̱pꝛia aie p̱ q̃ aiatuʒ differt ab inaiato.hec aũt ſunt duo.motus ⁊ ſenſus.qñ eni videmꝰ ꝙ aliq̃d mouet ſe ⁊ ꝙ ſentit iudicamꝰ ipʒ aiatũ eẽ.iueſtigãda eſt g̊ aia p̱ motũ ⁊ ſenſuʒ vel iueſtigãda ẽ p̱ ħ ꝙ eſt cã motꝰ ⁊ cã ſenſus.Deinde cũ dicit.

Cõ. 20. ¶ Dicũt eniʒ q̃daʒ: ⁊ maxime: ⁊ pꝛimo eẽ aiaʒ id qð eſt mouẽs:exiſtimãtes aũt qð nõ mouẽ ipſum nõ ꝯtingere mouere alterũ:eoꝝ que mouenẽ aiam ſic arbitrati ſunt eſſe.

¶ Exeq̃tur de itento. circa qð duo fac̃. qꝛ p̊ narrat opiones alioꝝ circa aiaʒ.z°.eas repꝛobat.ibi (Cõſiderãdũ aũt p̃ᵐ) ad euidentiã aũt p̃me p̱tis ſciendũ ꝙ p̱genitoꝛes noſtri ⁊ antiq̃ p̱hi de aia tractãtes q̃dã conati ſunt iueſtigare aiaʒ motu.q̃dã cognitiõe ⁊ ſenſu.q̃daʒ v̓o vtroqʒ mõ.tria g̊ fac̃. nã p̃mo narrat opiones antiquoꝝ de aia iueſtigãtiũ aiam motu.ſcðo narrat opionẽ iueſtigãtiũ eã cognitiõe ⁊ ſenſu. 3°.narrat opionẽ iueſtigantiũ ipſaʒ vtroqʒ mõ.zᵃ ibi.(Quicũqʒ aũt ad cognoſcere.)3ᵃ ibi.(Qm̃ auteʒ ⁊ motiuum.) ¶ Rurſus autem ad euidentiam p̃me partis ſciendum ꝙ ſm̃ opionẽ antiquoꝝ idẽ eſt iueſtigare aiaʒ ex eo ꝙ ẽ mouẽs vel ex eo qð ẽ p̃ncipiũ mouẽdi:⁊ iueſtigare ipaʒ ex eo qð ẽ q̃d mobile vel ex eo qð mouẽ.credebãt.n. antiq̃ ꝙ nihil moueret niſi moueret̃. duo g̊ facit. qꝛ p̊ ait ꝙ antiq̃ iueſtigãtes aiaʒ p̱ viã motꝰ dicebãt ipſaʒ eſſe aliq̃d qð mouebat ⁊ qð mouebat̃.z°.narrat ⁊ adducit varias opiones antiq̊rũ iueſtigãtiũ aiaʒ p̱ viã motꝰ ibi(Uñ democritus) Dicit g̊ ꝙ antiq̃ q̃dã.n.⁊ maxie ⁊ p̊ dñt aiaʒ eẽ id qð eſt mouẽs.exiſtimãtes aũt ꝙ id qð nõ mouet̃ nõ ꝯtigere ipm̃ mouere.⁊ qꝛ ſic eſt ſic arbitrati ſunt antiqui aiam eẽ alterũ aliquid eoꝛum que mouentur.

Dubitaret forte aliq̃s.vtrũ hoc ſit verũ ꝙ nihil mouet niſi moueat̃. ¶ Dicendũ ꝙ nõ oẽ mouens moueri duplici via venari poſſumus.p̃ᵃ via ſumiẽ ex eo ꝙ nõ ꝯtigit abire in ifinitũ. zᵃ ſumiẽ ex eo ꝙ illud qð eſt p̱ accñs ſeparat̃ ⁊ ꝯtigit nõ eẽ.p̃ᵃ via ſic p̱ʒ.nã vt p̱bat̃ in.7°.phyſicoꝝ.oẽ qð mouet̃ ab alio mouet̃.ſi g̊ hoc mouẽs mouet̃.mouebiẽ ab alio.⁊ qꝛ nõ ẽ abire in ifinitũ.opʒ deuenire ad aliqð mouẽs immobile. zᵃ via ſic p̱ʒ.nã motꝰ p̱ ſe nõ ẽ in mouẽte:ſʒ in moto.ſic̃.n. fractio nõ eſt in frãgẽte ſʒ in fracto: ⁊ ſic̃ alteratio p̱ ſe nõ eſt in alterãte:ſʒ in alterato.ſic vl̓r motꝰ nõ ẽ in mouente: ſʒ in moto.Accidit itaqʒ mouẽti: vnde mouẽs eſt ꝙ in eo ſit motꝰ.⁊ qꝛ qð ẽ p̱ accñs ſep̱at̃ ⁊ ꝯtingit nõ eẽ:ꝯtigit ꝙ reperiat̃ motoꝛ in q̊ nõ erit motꝰ.⁊ p̱ ꝯñs ꝙ nõ mouebiẽ:nõ g̊ bñ opinabanẽ antiq̃ dicẽtes aiaʒ eẽ aliq̃d qð mouet̃:eo ꝙ nõ ꝯtigit aliq̃d mouere niſi moueat̃ ipm̃:nec ẽ vl̓r veꝝ ꝙ oẽ mouẽs moueat̃:⁊ ſi cõtingit aiaʒ moueri moto coꝛpoꝛe hoc eſt p̱ accñs:nõ per ſe.Deinde cũ dicit.

¶ Uñ democritꝰ q̊dẽ ignẽ quẽdã: aut caloꝛẽ eẽ dicit ipaʒ. Infinitis igiẽ exñtibus figuris ⁊ atomis:q̃ ſũt ſpeciei rotũde ignee: ⁊ aiam dicit vt in aere moto:que vocenẽ deciſiones que videntur per poꝛtas in radijs quaꝝ omne ſemen elementa dicit Democritꝰ totius nature.

¶ Narrat varias opiones antiquoꝝ iueſtigãtiũ aiam per viaʒ motꝰ. circa qð q̃tuoꝛ facit ſʒ ꝙ q̃tuoꝛ tales opiones narrat. nã p̊ narrat opionẽ d̓mocriti. z°. opionẽ leucippi. 3°.opionẽ pictag.q̊rto narrat opioneʒ anaxa.zᵃ ibi (Silr̓ aũt leucippꝰ)3ᵃ ibi(Uideẽ aũt ⁊ a pictagoꝛicis) q̊rta ibi (Silr̓ aũt ⁊ anaxagoꝛas) Dicit g̊ ꝙ democritꝰ dicit ipaʒ aiam eſſe quẽdã ignẽ aut eſſe quẽdã caloꝛẽ igneũ. nã exñtibus ifinitis figuris ⁊ athomis democritꝰ dicit aiaʒ eſſe ignẽ.i.eſſe athomos vel deciſiões igneas q̃ deciſiões ſunt ſp̃ei rotũde.dicebat.n.democritꝰ aiaʒ cõponi ex athomis q̃ erant nãe ignee ⁊ erãt figure rotũde.nã vt in aere apparet q̃dã ſunt coꝛp̱a p̱ua mota q̃ p̱ua coꝛpoꝛa p̱p̱ ſui p̱uitatem vocanẽ deciſiões q̃ deciſiões videnẽ in radijs p̱ poꝛtas:de nũero q̊rũ deciſionũ dixit democritꝰ eſſe oẽ ſemẽ ⁊ eſſe el̓ta.i.p̃ncipia totiꝰ nãe. ¶ Notãdũ aũt ꝙ cuʒ ſumꝰ extra ad lumẽ.qꝛ diſgregat̃ viſus noſter nõ poſſumꝰ videre has deciſiões nec hos athomos p̱p̱ ſui p̱uitatẽ.ſʒ cũ ſumus in domo ⁊ p̱ poꝛtas vel feneſtras itrãt ſolares radij tũc in illis radijs apparẽt he deciſiões.⁊ hi athomi q̃s deciſiões dicebat democritus eẽ oẽ ſemẽ ⁊ vl̓e ſemẽ ⁊ vl̓ia p̃ncipia totius nãe.ideſt oium reruʒ naturalium.

Dubitaret forte aliq̃s. q̊re democritꝰ poſuit hos athomos ⁊ has deciſiones eſſe vl̓ia p̃ncipia totiꝰ nãe. ¶ Dõm ꝙ de hoc in libꝛo de gñatiõe diffuſiꝰ diximꝰ: ſʒ q̃ʒtũ ad p̃ſens ſpectat antiq̃ p̱hi neſciuerunt reſoluere coꝛpoꝛa in mãm ⁊ foꝛmã ⁊ non potuerũt ad hoc p̱tingere vt cognoſcerẽt ꝙ p̃ncipia nãe eẽnt nec erãt materia ⁊ foꝛma: ſed oẽs poſuerũt hꝰ pꝛincipia eſſe aliquod coꝛpus vel aliqua coꝛpoꝛa. nam aliqui p̃ncipiuʒ omnium dixerunt eſſe aerem aliqui aquaʒ.⁊ ſic

UVA. BHSC. IyR_041_2

de alÿs hoc viſo dicamus duo ſũt de rõne ꝑncipij. ſimplicitas ⁊ virtuoſitas. ſũt.n. ꝑncipia ſimplicia: qꝛ ad ea ſtat reſolutio alioꝝ. ⁊ ſunt virtuoſa: qꝛ ex eis fiũt alia. ⁊ vtꝰ eorum ſe extẽdit ad alia. cũ ḡ hꝰ deciſiones ⁊ hꝰ athomi ſint corpora valde parua ⁊ videantur eẽ valde virtuoſa eo continue moueant̃: ſi ꝑncipia rerũ nãliũ debemus ponere ſint corpora: aliquã appentiã habebat poſitio democriti hꝰ corpora parua eſſent ꝑncipia alioꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̃re democritꝰ poſuit aĩaꝫ cõponi ex athomis nõ qbuſcũqꝫ ſꝫ ex athõis q erãt nãe ignee. ¶ Dõꝫ ignis ĩter oĩa alia elementa eſt maxime actiuus ⁊ eſt formalioꝛ ceteris elemẽtis: ⁊ qꝛ aĩa hꝫ rõnẽ forme ⁊ hꝫ rõnẽ motiui ⁊ actiui reſpectu corporis ſi ex aliqbꝰ athomis debebat ꝯponi aĩa digna erat cõponeret̃ ex athomis actiuioribꝰ ⁊ formalioribꝰ: cuiuſmodi ſunt athomi nãe ignee. ¶ Rurſuꝫ aduertendũ eſt cũ ab aĩa habeat eſſe vita: ⁊ vita conſiſtat in cal̃o: dixit democritus ipſaꝫ qdem aĩam eſſe igneꝫ q̃ndaꝫ aut calorem. i. eſſe ignem aut igneam.

Alterius forte dubitaret aliqs. q̃re democritus poſuit aĩaꝫ eẽ ex athomis rotũdis. videt̃ eñi potiꝰ debuit eã ponere ex athomis piramidalibꝰ: qꝛ piramis ꝓꝑ acumẽ vr̃ magis habilis ad motũ q̃ꝫ figura rotunda. acutũ eñi bñ ſcindit mediũ. ⁊ ꝑ ꝯñs vr̃ bene mobile. ¶ Dõm ſi ꝑ motũ debemꝰ iueſtigare aĩaꝫ: oꝫ hoc fiat ꝑ motũ qui ſit ſibi cõgruus. motꝰ autẽ factus ab aĩa ẽ ad oẽꝫ drĩã poſitiõis. figura ḡ angularis: qꝛ nõ eſt habilis vt moueat̃ ſꝫm oẽm drĩaꝫ ſitus ex athomo figure piramidalis vel cuiuſcũqꝫ figure hñtis angulos nõ poſuit democritus cõponi aĩam: ſꝫ ex athomis rotũdis aptis natis moueri ad oẽm drĩam ſitus. Deinde cũ dicit.

Cō.zi. ¶ **Similiter aũt ⁊ leucippus hoꝝ aũt ſp̃ica aĩaꝫ ꝓꝑ id maxie pñt penetrare ꝑ oẽ huiuſmodi figure ⁊ mouere reliq̃ cũ moueant̃: ⁊ ipſa arbitrãtes aĩam eſſe efficiẽs in aĩalibus motũ.**

¶ Narrat opiõnẽ leucippi. circa qđ duo fac̃. qꝛ ꝑmo fac̃ qđ dictũ eſt. ſcđo qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſignũ. ibi (Uñ ⁊ viuẽdi.) Dicit ḡ. ſil̃r leucippus dicebat aĩaꝫ eſſe ſp̃ica corpora de numero hoꝝ corpoꝝ ĩdiuiſibiliũ ꝓꝑ id talia corpora que ſunt hꝰ figure ſperice maxĩe pñt penetrare ꝑ oẽ. i. ꝑ oẽm drĩaꝫ põnis ⁊ mouere reliq̃ corꝑa cũ moueant̃ ⁊ ipſa. hi ḡ phyci ponebãt aĩaꝫ ꝯponi ex talibꝰ corꝑibꝰ mouẽtibꝰ: qꝛ erãt arbitrãtes aĩaꝫ eẽ efficiẽs motũ in animalibꝰ. ¶ Nõnᵐ ãt dmocritũ ⁊ leucippũ fuiſſe ſocios ⁊ collegas, vñ qđ dicebat vnꝰ dicebat ⁊ alius. arbitrãtes ḡ erãt ambo ſil̃r qꝛ ſil̃eꝫ opiõnẽ hẽbãt. ¶ Nõnᵐ ẽt opiõnẽ democriti ⁊ leucippi in hꝫ ꝯſiſtere cũ aĩa ſit efficiẽs motũ in aĩalibꝰ ⁊ hꝰ motꝰ ſit ad oẽꝫ drĩaꝫ ſitꝰ dignũ ẽ aĩaꝫ ꝯponi ex athomis rotũdis q̃ pñt ꝑ oẽ penetrare ⁊ moueri ad oẽꝫ drĩaꝫ ſitus. ¶ Notãdũ ẽt hꝰ athomi ⁊ hꝰ corꝑa rotũda dicunt̃ mouere reliq̃ corꝑa cũ moueant̃ ⁊ ipſa. qꝛ vt tactuꝫ ẽ crediderũt aliqui phyſici nihil mouere aliud niſi moueat̃ ⁊ ipm̃.

¶ Deinde cum dicit.

¶ **Uñ ⁊ viuẽdi terminũ eſſe reſpirationẽ. Conſtringẽte.n. eo corpora ꝯtinet: ⁊ extrudente figuras ꝑhẽtes aĩalibꝰ motũ: ex eo nõ ẽ ipſas quieſcere nullatenꝰ auxiliũ fieri de foris ĩgrediẽtibus alÿs huiuſmodi in reſpirando. ꝓhibere eniꝫ has: ⁊ que inſunt aĩalibus diſgregari ſim̃l ꝓhibens ⁊ cõſtringẽs ⁊ ꝯp̃mẽs: ⁊ viuere an teq̃ꝫ diu poſſunt hoc facere.**

¶ Qꝛ dixerat manifeſtat ꝑ ſignũ. oñdit.n. q̃uo democritus ⁊ leucippꝰ declarabãt ꝑ quoddã ſignũ aĩa erat ex athomis cõſtituta dicẽs. vñ ⁊ viuẽdi terminũ dicũt eſſe reſpirationẽ. nã ĩpo corpore aereo qđ ꝯtinet hꝰ corꝑa ĩdiuiſibilia cõſtringẽte hꝰ corꝑa ⁊ extrudẽte. i. exteriꝰ emittẽte figuras ꝑbentes aĩalibꝰ motũ ex eo nullatenꝰ nõ ẽ ipſas figuras vel ipſos athomos q̇eſcere: iõ dicebãt auxiliũ fieri de foris ĩgrediẽtibꝰ alÿs hꝰ athomis in reſpirãdo. dicebant.n. ꝓhibere has figuras vel hos athomos q̃ ſũt ĩ aĩalibus diſgregari. nã genꝰ athomoꝝ ꝑ reſpiratõeꝫ ĩgrediẽs eſt ſil̃ ꝓhibẽs ⁊ cõſtringẽs ⁊ ꝯp̃mẽs alios athomos non permittẽs eos diſgregari. vñ dicebãt aĩalia tãdiu viuere q̃ꝫdiu pñt hoc facere. ¶ Notãdũ aũt ĩtentõeꝫ hꝰ l̃re in hꝫ ꝯſiſtere: qꝛ athomi ex qbꝰ ꝯponit̃ aĩa: nulloꝰ q̇eſcũt: ſed ſunt valde mobiles: ⁊ niſi ꝯp̃merent̃ ſtatĩ diſcederẽt abinuicẽ ⁊ diſſolueret̃ aĩa. iõ poſuit democritꝰ al̃ ĩdiget reſpiratiõe. qꝛ aer exterioꝛ ꝯtinẽs hꝰ athomos cuꝫ attrahit̃ ꝑ reſpirationẽ extẽdit ⁊ ĩmittit alios athomos exterioꝛes q cõp̃mũt athomos: ex qbꝰ cõponit̃ aĩa ne diſſoluant̃. ⁊ ſic ꝯtinuat̃ vita. qꝛ tam diu viuit al̃ q̃ꝫ diu põt reſpirare: ⁊ q̃ꝫdiu põt hꝫ auxiliũ facere. ḡ auxiliuꝫ fit defoꝛis. qꝛ athomi exñtes exteriꝰ ⁊ defoꝛis cũ ꝑ reſpirationẽ ĩgrediuntur interiꝰ auxiliat̃ aĩali vt ꝯtinuet̃ in vita. ⁊ qꝛ ſic ẽ: ſignũ eſt aĩa q̃ dat vitã aĩali ſit cõpoſita ex athomis cum ꝑ athomos ꝯtinuet̃ hꝰ vita. ¶ Notãdũ ẽt vbi nos hẽmꝰ auxiliũ fieri defoꝛis alia l̃ra hꝫ auxiliũ fieri celitus qđ forte dictũ aludit põni pictag. quaꝫ in aliquo ſecuti ſũt democritus ⁊ leucippus. dr̃ eñi poſuiſſe pictagoꝛas celũ eſſe magnũ aĩal. ꝑ cuiꝰ hiatum ⁊ reſpirationẽ attrahit̃ iſte aer: ſic plenꝰ athomis. ⁊ qꝛ ꝑ athomos in hꝫ aere exñtes auxiliãt̃ aĩalia vt ꝯtiuent̃ ĩ vita dr̃ hꝰ auxiliũ fieri celitus.

Dubitaret forte aliqs q̃uo athomi exterioꝛes qui ſunt de foꝛis auxiliant̃ nos ⁊ faciũt ad ꝯtinuatõeꝫ vite. ¶ Dõꝫ ſeq̃ndo opiõnẽ democriti ⁊ ponẽdo aĩaꝫ ꝯponi ex athomis in reſpirãdo ⁊ attrahẽdo aereꝫ exterioꝛẽ plenũ athomis: vt ꝯmẽtatoꝛ ĩnuit ſuꝑ hunc locũ: triplex auxiliũ ꝯſeq̃mur. ꝑmũ eſt athomi ex qbus ꝯponit̃ aĩa eo ſint nãe ignee ⁊ figure rotũde ſunt adeo habiles ad motũ nullo mõ ꝯtingit eos q̇eſcere: ſꝫ ſemꝑ ꝯtingit aliquẽ ex eis diſcedere. per athomos ḡ attractos exteriꝰ auxiliamur. qꝛ ſupplet̃ locꝰ deſcẽdẽtiũ athomoꝝ. nã ſi aĩa eſt ꝯpoſita ex athomis: ⁊ ſemꝑ diſcedunt aliq ex eis ſi nõ attraherent̃ aliq athomi ſupplentes locũ diſcedentiũ ſtatiꝫ coꝛrũperet̃ aĩal. ſcđo auxiliamur ꝑ hꝰ athomos attractos defoꝛis. qꝛ illi ꝯp̃mũt alios athomos ex qbꝰ ꝯponit̃ aĩa ⁊ nõ ꝑmittũt eos ita diſcedere. 3ᵒ iuuamur per hꝰ athomos. qꝛ ſic̃ vnꝰ carbo ignitꝰ fortificat̃ ⁊ roboratur ad pñtiaꝫ alteriꝰ carbonis igniti: ſic athomi ex qbꝰ cõponit̃ aĩa roboꝛant̃ ⁊ fortificant̃ ⁊ validiꝰ operant̃ oꝑa eis debita ad pñtiaꝫ athomoꝝ exteriꝰ acutoꝛum. hec aũt tria ſatis ĩnuunt̃ in l̃ra vbi dicit̃ athomi exteriꝰ attracti ꝓhibẽt athomos ex qbꝰ ꝯponit̃ aĩa ⁊ cõſtringũt ⁊ ꝯp̃mũt. ꝓhibẽt.n. eos nõ ꝑmittũt ipſos ſic de facili diſgregari. ꝯſtringũt eñi eos. qꝛ nõ ꝑmittunt eos ſic rarefieri: eo ſuppleãt ⁊ ſubintrẽt locũ diſcedentiũ athomoꝝ. comp̃munt aũt ipſos: qđ faciẽdo fortificãt eos ⁊ redunt eos validioꝛes ad operãdũ oꝑa eis debita. Deide cũ dicit.

¶ **Uidet̃ aũt ⁊ a pythagoꝛicis dictũ eandeꝫ hr̃e ĩtelligẽtiã. Dixerũt.n. qdã ipſoꝝ aĩam eſſe que ſunt in aere deciſiones: alÿ aũt has mouẽs.** Cō. zz

¶ Ponit poſitionem pictagoꝛe. Circa quod tria facit. qꝛ ꝑmo ponit hꝰ poſitionẽ. ſcđo aſſignat poſitiõis rõnẽ. 3ᵒ ex his q̃ dixerat concludit oẽs hi phi q noĩati ſunt venati ſunt nãm aĩe ⁊ cõſiderauerũt ĩpam ex parte motus. ſcđa ibi (De his aũt) tertia ibi (Uidet̃ aũt) Dicit ergo dictũ a pyctagoꝛicis videt̃ eandẽ hr̃e ĩtelligẽtiã. i. eandẽ hr̃e ſniam cũ dicto democriti ⁊ leucippi: nõ tñ ipſi pyctagoꝛici

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſilr̄ cōueniebant cum poſitione democriti:ſed qdā ipſoꝝ dicebat animaȝ eſſe has deciſiones que ſunt in aere:⁊ iſti ſimpl'r ꝯueniebāt cū democrito:alij aūt pictagorici dixerunt ꝙ aīa nō eſt hꝰ athomi:nec hꝰ deciſiones:ſȝ eſt quedam vtus mouēs has deciſiones:⁊ hos athomos:⁊ huius opionis dr̄ fuiſſe qdā phs noīe archilaus magiſter ſocratis. ¶ Notandum aūt ꝙ pictagorici dicunt illi qui ſecuti ſunt pictagorā:ſicut ergo inter ariſtotelicos.i.inter ſequētes ariſtotilē ſunt opiniones varie:⁊ quidā opinant vnuȝ ⁊ qdā aliō:ſic īter pitagoricos poterāt eē varie opiones:⁊ qdam poterāt opinari vnū:⁊ qdā aliud. ¶ Deīde cuȝ dic̄.

¶ De his autem dictū eſt ꝓpter id ꝙ continue vident̄ moueri:⁊ ſi ſit tranquillitas nimia. In idem autem ferunt̄ ⁊ quicūqȝ dicunt animaȝ eſſe quid ſeipſum mouens.

¶ Aſſignat huius poſitionis rōnē dicēs:ꝙ dictū eſt de his videlȝ quare aīa dicat̄ cōpoſita exathomis.nam hoc eſt ꝓpter hoc ꝙ hꝰ athomi ꝯtinue vident̄ moueri.⁊ ſi ſit nimia trāquillitas in aere:⁊ qꝛ aīa ponit̄ eſſe qd mouēs cū ſm antiquoꝝ opionē nihil moueat niſi moueat̄ ⁊ ipm dignum videbat̄ eis ꝙ aīa eſſet cōpoſita ex athomis q ſunt adeo mobiles.addit aūt ꝙ in id idē ferunt̄ qcūqȝ dicunt aīam eſſe qd.i.eſſe aliqd ſeipſum mouēs.hi.n.ferunt̄ ī idē ⁊ tenēt eandē quodāmodo ſnīam:qꝛ ꝯſiderant aīaȝ rōne motus. ¶ Deide cum dicit.

¶ Vident̄ autem omnes hi exiſtimaſſe motuȝ maxime ꝓprium eſſe anime:⁊ alia quideȝ oīa moueri ꝓpter animam:ipſam autem a ſeipſa propter nihil videre mouens quod non moueatur ⁊ ipſum.

¶ Concludit ex dictis ꝙ oēs hi phi ꝯſiderauerūt de aīa ⁊ venati ſunt ipſam ex parte motꝰ dicēs:vident̄ aūt oēs phi .ſ.qui noīati ſunt exiſtimaſſe motuȝ eſſe maxime ꝓprium anime:⁊ alia qdē oīa moueri ꝓpter aīam:ipſam aūt aīam dicebāt moueri a ſeipſa:dicebāt enim aīam moueri cum mouebat:ꝓpter id ꝙ ſȝ eos nihil videt̄ mouēs qȏ nō moueat̄ ⁊ ipſum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.23. **¶ Similiter autem ⁊ anaxagoras animam dicit eſſe mouētē:⁊ ſi aliquis alius dixit ꝙ omne mouet intellectus.**

¶ Pōit poſitionē anaxagore:circa qȏ duo fac̄.qꝛ pͦ narrat hꝰ poſitionē.ſecūdo cōparat poſitionē eius ad poſitioneȝ democriti.ibi.(Non tamē penitꝰ)dicit ergo:ꝙ ſimiliter aūt ⁊ anaxagoras:ſupple conſiderauit aīam ex ꝑte motꝰ: qꝛ dicit aīam eſſe mouentē alia ⁊ ſi aliqs alius ſecutus eſt anaxagorā:⁊ dixit ꝙ intellectꝰ.i.ꝙ aīa mouet omne.i.mouet oīa:ſic dicēs:ſupple in eandē incidit ſnīam ⁊ ꝯſiderat aīam ex parte motus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non tamē penitus ſicut democritus:ille quidem enim dicit ſimpliciter idem eſſe animam ⁊ intellectum:verū enim aiebat eſſe quod videt̄ vnde bene dicere homerum ꝙ Hector iacet aliud ſapiens:non itaqȝ videtur intellectus tanqȝ potentia quedā que circa veritatem:ſed idē dicit aīam ⁊ intellectum.

¶ Comparat opinionē Anax.ad opioneȝ democriti oſtendens ꝙ democritus magis certificauit nos.i.magis patēter locutus eſt.⁊ non ita dubie loquebat̄ ſicut Anaxago. circa qȏ tria facit.qꝛ pͥmo oſtēdit democritū patēter ⁊ manifeſte locutū eſſe.ſcdo declarat anax.nō fuiſſe locutū patenter:ſed dubie:tertio epilogat circa determinata.ſecunda ibi.(Anax.aūt).tertia ibi.(Quicūqȝ quidē ergo ī moueri).dicit ergo ꝙ cū anax.non penitus nos certificat de ſua poſitione:ſicut democritus.nam ille quidem.i.democritus ſimpliciter dixit idem eſſe animam ⁊ intellectum: non enim diſtinguebat democritus inter intellectū ⁊ ſenſum:volebat aūt veruȝ eſſe qȏ videt̄.i.qȏ apparet ſenſui dicebat enim ſenſum habere virtutē diſcipline ⁊ eſſe idē qȏ intellectus:vnde cōmēdabat Homeꝝ dicēs democritus:Homeruȝ bene facere.i.bene dicere cum dicebat ꝙ hector iacet:quaſi aliud ſapiēs.democritus itaqȝ non vtitur vel non videt̄ vti intellectu tanqȝ ſit potētia quedaȝ que ſit circa veritateȝ:⁊ que ſit diſtincta a ſenſu.ſed idem dicit eſſe intellectum ⁊ aīam:⁊ intellectū ⁊ ſenſuȝ. ¶ Notandum aūt ꝙ Homerus ponebat ꝙ quādo hector trāſmutabat̄ in ſenſu ⁊ in corpore qȏ trāſmutabat̄ in intellectu:⁊ iacebat qȝ alius ſapiēs.volebat.n.homerus ꝙ qñ hector erat alienatꝰ in ſenſu:qȏ iaceret quaſi ſapiēs aliud.i. aliena:⁊ volebat ꝙ eſſet alienatꝰ in intellectu:ex quo ſeqbat̄ ꝙ ītellectꝰ eſſet ſenſus.⁊ qꝛ democritꝰ ponebat intellectum eſſe ſenſum:ideo cōmēdabat hoc dcm̄ homeri:qꝛ ꝯcordabat poſitioni ſue.

Dubitaret forte aliqs.vtrū ſit verū dictū homeri ꝙ qñ aliquis eſt alienatus in ſenſu ꝙ iaceat quaſi aliud ſapiēs:⁊ ꝙ ſit alienatꝰ in intellectu:videt̄ ꝙ ſic:qꝛ frenetici alienati in ſenſu videntur aliena ſape:⁊ vñr eē alienati in ītellectu. ¶ Dicēdū ꝙ alienatio in ſenſu ꝑ ſe nō fac̄ alienationē in ītellectu.nec ītellectꝰ eſt ſenſus vt opinabant̄ democritꝰ ⁊ homerꝰ:attñ qꝛ nō ītelligimꝰ niſi cū fantaſmate leſo organo fantaſtico per accñs impedit̄ oꝑatio ītellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs quō democritꝰ opiabat̄ idē eē ītell'ȝ ⁊ ſenſuȝ ex eo ꝙ dicebat idē eē ītell'ȝ ⁊ aīaȝ. ¶ Dōm ꝙ democritꝰ nō loqbat̄ de oī aīa:ſȝ ſolū loqbat̄ de aīa aīaliū:q̄ mouet ꝑ deſideriū ⁊ appetitū:imo ēt nō videbat̄ loq de aīa oīuȝ aīaliū:ſȝ ſolū de aīa aīaliū reſpirātiū:cū ꝓbaret cōpoſitā aīaȝ eē ex athomis:qꝛ reſpirādo ⁊ attrahēdo aerē plenū athomīs ꝯtīuabat̄ aīaliū vita:ſi ḡ idē erit ītell's:qȏ aīa taliū aīaliū nullū erit aīal reſpirās qȏ nō hēat ītell'ȝ:qȏ eē nō poſſȝ niſi ideȝ eēt ītell's ⁊ ſenſus:cū multa ſint aīalia reſpirātia hñtia ſolū ſenſuȝ. ¶ Sciendū ḡ ꝙ ex dictis democriti tripl'r pōt colligi ꝙ idē ſit ītell'us ⁊ ſenſus.pͦ.n.h colligit̄ ex eo ꝙ dicebat idē eē ītell'ȝ ⁊ aīam.2ͦ.ex eo qȏ ponebat ꝙ veꝝ eēt obȝ ſenſus.dicebat.n.verū eē qȏ videbat̄ ſenſui:cū ḡ vitas ſit rectitudo ſola mēte ꝑceptibilis.vt dic̄ Anſelmꝰ ī libͦ.dͦ vitate ⁊ vitas ſit adeqtio reꝝ ⁊ ītellectuū.vt dic̄ Boetius vr̄ veꝝ eē ꝓpriū obm ītell's:q ḡ dicit veꝝ eē obȝ ſenſus dicit ītell'm eē ſenſuȝ:veꝝ.n.formal'r nō cōparat̄ ad ſenſum ſȝ ad ītellectū.3ͦ hoc idē colligit̄ ex dicto democriti ex eo ꝙ cōmēdabat homeꝝ hoc dicētē. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Anaxagoras autem minus certificat de ipa. Cō.24.
Multotiens quidem enim cauſaȝ eius ꝙ bene ⁊ recte dicit eſſe intellectum:aliqui autem intellectum hūc eſſe animam. In oibus enim ipſum ineſſe aīalibus magnis:⁊ paruis ⁊ honorabilibus:⁊ inhonorabilibus:non videtur autem ſm prudētiam dictus ītellectꝰ oibꝰ ſilr̄ aīalibꝰ ineſſe:ſed neqȝ oibus hoibus.

¶ Narrat pōnē anax.d.ꝙ anax.aūt minꝰ certificat.i.minꝰ certe ⁊ magis dubie loqt̄ de ipa aīa vl' magis dubie loqt̄ dͦ ipſis.i.de aīa ⁊ ītell'u:qꝛ ml'totiēs qdē.n.dic̄ ītell'ȝ ñ eē idē qȏ aīa:ſȝ dixit ītell'ȝ eē cāȝ eiꝰ qȏ recte ⁊ bñ oꝑari.alibi āt dixit hūc ītell'ȝ eē aīaȝ:ait.n.ipm ītell'm eē in oibꝰ aīalibꝰ magnis ⁊ ꝑuis honorabilibꝰ ⁊ inhonorabilibꝰ.ꝯrie ḡ loqt̄

UVA. BHSC. IyR_041_2

anax. de ītellectu: nec certificat nos qualr̄ accipiat ītellectum: nam ītellectꝰ dictꝰ ẜm prudētiā nō videt̄ ieſſe ſimiliter omnibus aīalibus: ſed necꝫ videt̄ ineſſe oībꝰ hoībus. ⸿ Notandum autē ꝙ bene ⁊ recte agere ꝯr per prudentiaꝫ: qꝛ prudētia eſt recta rō agibiliū: ſicut ars eſt recta rō factibiliū. vt declarari hꝫ in. 6° ethi. cū ḡ anax. dixit ītellectū eē cāꝫ bñ agēdi accipit ītellectū dcm̄ ẜꝫ prudētiā que nō eſt idē qđ aīa: nec ieſt oībꝰ aīalibꝰ. imo ſic acceptꝰ ītellectus nō ieſt oībꝰ hoībꝰ: ſꝫ cū idē anax. dicat ītellectū idem eē ꝙ aīa ⁊ ieſſe oībꝰ aīalibꝰ vel ꝯriat̄ ſibiipſi vel equoce ⁊ īdeterminate loqtur: nec certificat nos qualr̄ accipiat ītellectū. in hac ḡ pte magis eſt cōmēdādus democritꝰ. qꝛ nō ſic dubie eſt locutꝰ. ⸿ Deinde cum dicit.

Cō. 25. ⸿ **Quicunqꝫ igitur in moueri animatū aſpexerunt: hi quidem maxime motum opinati ſunt animam eſſe.**

⸿ Epilogat circa determiata. d. ꝙ qcūqꝫ qdē igit̄ aſpexerunt aīatū ī moueri. i. qꝫtū ad motū. hi qdē maxime opiati ſunt aīam eē qd motū vel qd motiuū ⁊ mouentē alia: dixerunt. n. ꝙ aīa ipſa mota mouebat ⁊ reliqua.

Quicūqꝫ autem ad cognoſcere ⁊ ſentire ea que ſunt: iſti dicūt animaꝫ eſſe principia: aliȷ̄ quidem faciētes plura hec: aliȷ̄ ṽo vnū hoc.

⸿ Poſtqꝫ phs determinauit opiones phoꝝ venātiū aīam per viā motꝰ. in pte iſta determinat de opionibꝰ phoꝝ venantiū aīam ⁊ determinātiū de ipſa ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus: circa qđ duo facit: qꝛ ṗmo oſtēdit quō antiq phi determinabāt de aīa ꝑ viaꝫ cognitionis ⁊ ſenſus. 2°. qđ dixerat manifeſtat ꝑ opionē emp̄. ⁊ platōis: ibi (ſicut empe. qdē) dicit aūt ꝙ qcūqꝫ āt aſpexerūt aīaꝫ ad cognoſcere ⁊ ſentire ea q̄ ſunt. i. entia. q. d. ꝙ qcunqꝫ ꝯſiderauerūt de aīa ex eo ꝙ ipſa ſentit ⁊ cognoſcit entia: iſti dicūt aīaꝫ eē ṗncipia entiū: ⁊ qꝛ diuerſimode loqbant̄ antiq de ṗncipiȷs: qꝛ aliq poſuerūt pl̄a ṗncipia: aliq ṽo vnū: ideo alȷ qdē erāt faciētes. i. dicētes aīam eē pl̄a hoc. i. plura ṗncipia. alȷ ṽo dicebant aīam eſſe vnū hoc. i. vnū ṗncipium.

Dubitaret forte aliqs quō antiqui venantes aīaꝫ ꝑ viā cognitōis ⁊ ſenſus dixerūt ipſam eſſe ṗncipia entiū. ⸿ Dōm ꝙ oīs cognitio fit ꝑ aſſilr̄ationē. nam niſi eēt ſilr̄itudo rei cognite in cognoſcente oporteret rē illā ignoratā eſſe: hꝫ. n. hoc ṽitatē tā in cognitōe ſenſitiua qꝫ ītellectiua. nā nunqꝫ ſenſus ſentiret aliqd niſi eēt in ſenſu ſilr̄itudo rei ſenſibilis ⁊ nunqꝫ ītelligeret ītellectꝰ aliqd niſi eēt in eo ſilr̄itudo rei ītelligibilis: vt ḡ ponerent antiq: ꝙ aīa poſſet cognoſcere oīa dicebāt ipſam hr̄e ſilr̄itudinē cū oībꝰ: non aūt videbat̄ ipſis ꝙ aīa poſſet hr̄e ſilr̄itudinē cū oībꝰ niſi eſſet cōpoſita ex ṗncipȷs oīuꝫ: volētes ḡ aīam īueſtigare ꝑ viā cognitionis dixerūt ipſam eē ṗncipia oīuꝫ: vt hēret ſilr̄itudinē cū oībꝰ ⁊ vt poſſet cognoſcere oīa: qꝛ ḡ poſuerūt vnum ṗnm oīuꝫ dixerūt aīaꝫ eē illđ ṗnm: vt qui dixerūt oīa eē ex aere dixerūt aīaꝫ eē aerē. nā ſi aīa eſt aer hꝫ ſilr̄itudinē cum oībꝰ que ſunt ex aere: ⁊ pōt oīa talia cognoſcere. dicētes ṽo ꝙ ṗncipiū oīuꝫ erat aq̄: ⁊ ꝙ oīa erāt ex aq̄ dixerūt aīam eē aquā: ponētes aūt nō vnū ṗnm oīum entiū: ſed pl̄a ſic̄ fecit emp̄. dixerūt aīam eſſe illa pl̄a ṗncipia: q̄re loq̄ntes de aīa ⁊ īueſtigātes eam ꝑ viā cognitōis ſicut diuerſificabant̄ in loquēdo de ṗncipȷs: ſic diuerſificati ſunt in loquēdo de aīa.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū bona eēt poſitio antiquoꝝ: ⁊ vr̄ ꝙ ſic: qa ſi cognitio fit ꝑ aſſilr̄ationē: oꝫ aīam eſſe cōpoſitaꝫ ex ṗncipȷs oīuꝫ ad hoc ꝙ hēat ſilr̄itudinē cū oībꝰ vt poſſit cognoſcere oīa. ⸿ Dicēdū ꝙ vt cōiter ponit̄: iſte fuit antiquoꝝ error: credebāt. n. ꝙ cognitū deberet eſſe realr̄ in cognoſcente. nō videbat̄ qdeꝫ eis pol̄e ꝙ aīa poſſet cognoſcere terrā niſi in ſe realr̄ hr̄et terram. nec ꝙ poſſet cognoſcere aquā ſi nō in ſe realr̄ hēret aquā. hoc ḡ poſito dicebant ꝙ aīa terrā cognoſcit terra. ⁊ aquā aq̄. vt ꝑ terrā quā hꝫ aīa apđ ſe pōt cognoſcere aliā terrā: ⁊ ꝑ aquā quā hꝫ in ſe pōt cognoſcere aliā aquā: ſed hec poſitio eſt falſa: qꝛ vt declarabit̄ in 3°. lapis nō eſt in aīa: ſed ſpēs lapidis: ſic etiā terra nō eſt in aīa: ſed ſpēs terre: aīa ḡ quodāmodo eſt oīa: ⁊ oīa ſunt in aīa nō ẜm eſſe reale: vt ponebāt antiq: ſed ẜm eſſe ſilr̄itudinariū ⁊ intētionale: eſt. n. ſenſus ſuſceptiuus oīum ſpēꝝ ſenſibiliū: ⁊ ītellectꝰ oīuꝫ ſpecieꝝ intelligibiliū: ſuſcipiendo ergo aīa hꝰ ſpēs poterit per ſenſuꝫ aſſimilari oībꝰ ſenſibilibꝰ ⁊ cognoſcere oīa ſenſibilia: per intellectū ṽo aſſimilari poterit oībꝰ ītelligibilibꝰ ⁊ cognoſcere oīa intelligibilia. ⸿ Deinde cuꝫ dicit.

⸿ **Sicut Empedocles qdeꝫ ex elemētis omnibus eſſe: ⁊ vnumqđqꝫ eoꝛuꝫ animaꝫ dicēs: ſic̄ terram qdem terra cognoſcimus: aquā autem aqua: ethere auteꝫ ethera: ſed igneꝫ igne manifeſtum eſt: concoꝛdiaꝫ auteꝫ concoꝛdia: diſcoꝛdia autem diſcoꝛdiam.**

⸿ Manifeſtat qđ dixerat per opinioneꝫ empedo. ⁊ platonis qui īueſtigantes aīam per viā cognitōis dixerūt ipſaꝫ aīam ꝯſtare ⁊ eſſe cōpoſitā ex ṗncipȷs entiū: circa qđ duo facit: qꝛ ṗmo oſtēdit quō empe. dicebat aīaꝫ eſſe cōpoſitā ex ṗncipȷs entiū. ſecūdo đclarat quomō hoc idē dicebat plato ibi (Eodē aūt mō ⁊ plato) ꝯtinuet̄ ſic. bene dico ꝙ antiq inueſtigātes aīam per viā cognitionis dixerūt aīaꝫ eē ṗncipia oīuꝫ entiū: ſicut dixit empe. q qdē dixit aīaꝫ eē ex oībꝰ elemētis. i. ex oībꝰ ṗncipȷs: ⁊ dixit aīam eē vnūqđqꝫ hoꝝ ṗncipioꝝ: vt poſſit oīa cognoſcere: ſic dicēs: ꝙ terra qdē cognoſcimus terrā. ethera. i. aerē cognoſcimꝰ ethere. i. aere. aquaꝫ cognoſcimus aqua. ignē igne: ⁊ manifeſtū eſt ꝙ ꝯcoꝛdiā cognoſcimus ꝯcoꝛdia: ⁊ ꝑ ꝯcoꝛdiā ⁊ diſcoꝛdiam que eſt coꝛruptiua cognoſcimꝰ diſcoꝛdia. i. ꝑ diſcoꝛdiaꝫ. ⸿ Notādū aūt emp̄. poſuiſſe ſex ṗncipia: q̄tuoꝛ mālia ⁊ duo effectiua. dixit. n. terrā aquā aerē ⁊ ignē eē ṗncipia mālia: ꝯcoꝛdiā ṽo ⁊ diſcoꝛdiā voluit eē ṗncipia effectiua: ita ꝙ ꝯcoꝛdia eēt ṗnm effectiuū gn̄ationis. diſcoꝛdiā ṽo coꝛruptōis. nā qñ elemēta erāt ꝓpoꝛtionata ⁊ in ꝯcoꝛdia fiebat gñatio ⁊ qñ ipꝛopoꝛtiōata ⁊ in diſcoꝛdia fiebat coꝛruptio. ⁊ qꝛ hec ſex ponebat ṗncipia oīuꝫ entiū: vt aīa poſſet cognoſcere omnia entia dicebat ipſaꝫ ex oībus his cōſtare. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ **Eodem auteꝫ modo Plato in Timeo animam ex elementis facit. cognoſci eniꝫ ſimile ſimili: res auteꝫ ex principȷs eſſe.** Cō. 26

⸿ Oſtēdit quō plato ponebat aīaꝫ cōponi ex ṗncipȷs. Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ entia quantuꝫ ad pñs ſpectat tripliciter pñt ꝯſiderari. ṗmo vt ſunt aliqd in ſe. 2° vt referūtur ad ſuū ṗnm effectiuū. 3°. cōſiderari pñt vt cōparant̄ ad ens in q̊ cōicāt: ⁊ qđ vl̄r in oībꝰ repit̄. ſi ꝯſiderent̄ entia vt ſunt aliqd in ſe: ſic plato viſus eſt ponere ṗncipia entium idē ⁊ diuerſum: vel ꝑtibile ⁊ īpartibile: vñr. n. entia diſtingui: qꝛ q̄dā ſūt ſenſibilia vt iſta coꝛꝑalia: q̄dā ītelligibilia vt ſubē ſepate. hec aūt coꝛpoꝛalia vñr ꝯſtare ex diuerſo ⁊ partibili: qꝛ ī eis eſt cōpō ⁊ diuerſitas ꝑtiū. ſubē ṽo ſepate vñr ꝯſtare ex eodē ⁊ īpartibili: qꝛ ī eis ē ſimplicitas ⁊ vnitas. ṗncipia itaqꝫ oīuꝫ entiū vident̄ eſſe idē ⁊ diuerſum. Scđo ṽo poſſunt res conſiderari vt comparant̄ ad ſuum principium effectiuum: ⁊ ſic principia entium dixit plato eē ydeas a qbus hec entia fiebāt ⁊ cauſabant̄. 3°. pñt res

UVA. BHSC. IyR_041_2

cõparari ad ipm ens:qd ꝑticipāt ⁊ ꝙ cõiter repit in oibus ⁊ ſic pncipia reruz:dixit plato eſſe numeros.nam ſm Cõmentatorẽ in.7°metaphy.neſciuit plato diſtinguere iter vnum qd eſt pncipiũ numeri:⁊ qd conuertit cuz ente:q̃re ſicut in ſingulis reb⁹repiunt plures ꝑfectiones:⁊ plures vnitates loquendo de vno qd ↄuertit cum ente:ſic credidit ꝙ repirent in ſingulis reb⁹vnitates que eẽnt pncipiũ numeri.ꝓpter qd poſuit numeros eẽ pncipiũ oĩuz entiũ. dixit gdẽ in oib⁹entib⁹ eſſe numeꝝ pterq̃ in vno.videlz in pma cauſa quã poſuit circa eẽntiã vnitatis ⁊ bonitatis. ꝙ ſi accepiſſet numeꝝ large pro omni pl'alitate vel pro oi multitudine nõ male dixiſſet.ſz accipiẽdo numeꝝ ꝓprie: vt ipſe accipiebat q eſt ſpẽs q̃titatis:nõ bñ dixit:q2 h9 numerus nõ bz eẽ niſi i ↄtinuis:nec ſe extẽdit ad ſubſtãtias ſeparatas.ſemp.n.numerus ꝓprie ſumpt⁹cauſat ex diuiſione ↄtinui.vt declarari habz in 3°.phy.poſuit itaq̃ plato q̃tũ ad pſens ſpectat tria genera pncipioꝝ entiuz:videlz idẽ ⁊ diuerſum:ydeas:⁊ numeros:in declarãdo ergo quõ plato poſuit aĩaz ↄſtare ex pncipys:tria facit.q2 pmo oſtẽdit quõ plato dixit aĩam ↄſtare ex eodẽ ⁊ diuerſo.2°quõ dixit eam ↄſtare ex ydeis.3°.quõ ex numeris.2ª ibi.(Silr aũt ⁊ i his).3ª ibi.(Adhuc aũt ⁊ aliter)dicit g:ꝙ eodẽ aũt modo ⁊ plato in thimeo facit.i.ↄſtituit aĩam ex elemẽtis .i.ex pncipys:vult.n.ſil'e ſili cognoſci.res aũt dixit eſſe ex pncipys.vt ergo aĩa cognoſcat oĩa:⁊ hẽat ſilitudinẽ cum oibus:dixit plato eam ↄſtare ex elemẽtis ⁊ pncipys oĩuz. ¶ Notãdum aũt ꝙ hic Ariſto.nõ dicit quõ plato poſuit aĩam ↄſtare ex elemẽtis:ſed remittit nos ad libꝝ thimei. vbi vt inuit tam themiſtius q̃ cõmentator pncipia entiũ dicunt eſſe ꝑtibile ⁊ impartibile vel idẽ ⁊ diuerſum.hoc g modo poſuit plato aĩam cõſtare ex pncipys:q2 dixit eã cõſtare ex eodẽ ⁊ diuerſo vel ex partibili ⁊ ipartibili.

Dubitaret forte aligs quõ aĩa eſt cõpoſita ex partibili ⁊ ipartibili. ¶ Dicendum ꝙ hoc themiſtius tripl'r declarare itẽdit ſm ꝙ aĩa tripl'r põt ↄſiderari.pmo eniz ↄſiderari põt ſm ſubaz. ſecũdo ſm potentias.3°ſm vtrũq̃.oibus aũt his modis aĩa eſt aliquo modo cõpoſita ex eodẽ ⁊ diuerſo:debem⁹ enim imaginari ꝙ aĩa ſm ſuam nãm ⁊ ſubſtãtiam eſt media iter ſubſtãtias ſeparatas:⁊ iſta ſenſibilia.vñ themiſtius ait ꝙ natura rõnalis intellectu gdem eſt deterior.ſed his ſenſibilib⁹eſt dignior.iſta ergo corporalia ſunt nature ſenſibilis.homo vo eſt nature rõnalis.ſubſtantie vo ſeparate ſunt nature intellectualis.natura g rõnalis ſiue aĩa noſtra eſt dignior ⁊ ſimplicior his ſenſibilib⁹:ſz eſt iferior ⁊ cõpoſitior ſubſtãtys ſeparatis:cõparata ergo aĩa ad hec ſenſibilia repit in ea idẽtitas ⁊ ſimplicitas.cõparata vero ad ſubſtãtias ſeparatas eſt in ipſa cõpoſitio ⁊ poſſibilitas: ⁊ q2 media eſt aĩa inter hec ⁊ illa:quaſi participãs vtrũq̃: dr conſtare ex his pncipys.videlz ex eodem ⁊ diuerſo.2° hoc idem patet ſi cõſideret aĩa ſm ſuas potẽtias.nam in aĩa quedam ſunt potẽtie nõ organice:⁊ iſte ſunt ſimplices ⁊ impartibiles vt intellect⁹⁊ volũtas:quedã ſunt organice:⁊ iſte ſunt partibiles:q2 extendunt extenſione organi. aĩa ergo:q2 compҺẽdit in ſe vtrũq̃:dr conſtare ex partibili ⁊ impartibili.tertio hoc idẽ patet ſi cõſideret aĩa quantum ad vtrũq̃.nam tam aĩa q̃ alie res ſm genus ↄueniũt cum oibus his que ſunt in illo genere ⁊ ſm ſpeciẽ cõueniunt cum oibus his que ſunt in illa ſpecie:ſed ſm differentias:⁊ ſm ꝓpria accidẽtia dicunt differre ab alys:⁊ q2 aĩa tam ſm ſubſtantiã q̃ ſm potẽtias habet aliquã cõueniẽtiam ⁊ aliquã drĩaz cum alys:rõne ↄueniẽtie dr conſtare ex eodẽ:rõne differẽtie dr cõſtare ex diuerſo.⁊ q2 oẽs res vel cõſtant ex eodez vel ex diuerſo vel ex vtroq̃ aĩa que conſtat ex eodẽ ⁊ diuerſo:habet ſilitudinẽ cum oib⁹⁊ põt cognoſcere oĩa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Similiter autem ⁊ in his que ſunt de philoſophia dicta determinatum eſt:ipſum quidez animal ex ipſa vnius ydea:⁊ ex prima longitudine ⁊ latitudine:⁊ altitudine:alia autem ſimili modo.**

¶ Oſtẽdit quomodo aĩa conſtat ex elemẽtis ſiue ex pncipys que ſunt idee dicẽs.ꝙ ſil'r aũt ⁊ in his que dicta ſunt de phĩa dicta nãli:determinatũ eſt a platone ꝙ ipſum gdem aĩal eſt cõſtitutũ ex ipſa idea vnius:ideſt ex ydea vnitatis:⁊ ex pma longitudine.i.ex ydea dualitatis:⁊ ex pma latitudine:ideſt ex idea trinary:⁊ ex pma altitudine.ideſt ex idea q̃ternary:⁊ alia entia ab aĩa ſili mõ dixit eẽ cõpoſita ex his elemẽtis. ¶ Notandũ aũt ꝙ ex ydea vnitatis dualitatis trinary ⁊ q̃ternary i ſua phĩa dicta nãli poſuit plato cõponi tam aĩaz q̃ alia entia:⁊ q2 ſm ipm eodẽ mõ cõponebat aĩa ⁊ alia entia hẽbat aĩa ſilitudinẽ cũ oibus entib⁹⁊ poterat aĩa cognoſcere oĩa entia. ¶ Notãdũ etiã ꝙ phĩaz platonis non appellat Ariſt.phĩaz nãlẽ:ſed dictã nãlẽ:q2 plato dicebat eam eſſe phĩaz nãlẽ:non tñ erat nãlis:q2 vt declarari hz in pmo de gnãtione:vbi cõparat opinio platonis ad opionem democriti:plato nõ loq̃bat phyſice ⁊ nãl'r:ſed extranee.vl' phĩa platonis appellat phĩa dicta:q2 ſolũ vbis erat fulcita:nõ aũt erat rõne firmata.

Dubitaret forte aligs quomodo pma longitudo dicit ydea dualitatis:⁊ pma latitudo ydea ternary:⁊ pma altitudo ſiue pma ꝓfunditas ydea q̃ternary. ¶ Dicẽdũ ꝙ longitudo ſiue linea hz rõnẽ dualitatis:q2 eius extẽſio eſt de pũcto ad pũctũ:latitudo autez ſiue ſupficies hz rõnẽ trinary:q2 nunq̃ eſt dare ſupficiez rectilineã niſi ſit ibi ſignare tertiũ punctũ:ita ꝙ triangulus:vbi eſt ſignare tria pũcta eſt pma figurarũ rectilinearum:ꝓfundũ aũt ſiue altũ.i.corpus cui cõpetit hẽre ꝓfũditatẽ ⁊ altitudinẽ hz rõnẽ q̃ternary.naz poſtq̃ fecimus ſupficiẽ trilaterẽ:vbi eſt figurare tria puncta:ſi volumus facere corp⁹oz dare quartũ punctuz:⁊ fiet piramis.ita ꝙ piramis eſt pmũ corpoꝝ angulariũ:ſicut triãgulus eſt pma figuraꝝ rectilinearũ.cum ergo ydee ſint quiditates. ⁊ pncipia hoꝝ ſenſibiliũ:longitudo:latitudo:⁊ altitudo ꝑ pus reſeruant in ydeis q̃ in iſtis ſenſibilib⁹:ydea g linee erit pma longitudo ⁊ erit:ydea dualitatis.idea vo latitudinis ſiue ſupficiei erit pma latitudo ⁊ erit ydea ternary. ydea vo altitudinis ſiue corporis erit pma altitudo ⁊ erit ydea quaternary:ex his ergo ydeis dicebat plato ↄſtare. tam animam q̃ alia entia.

Alterius forte dubitarz aligs quõ tã aĩa q̃ alia entia ↄſtẽt:ex his ydeis. ¶ Dõz ꝙ i his iferiorib⁹q̃tuor repim⁹.vz.pũctũ lineã ſupficiẽ ⁊ corpus:pũct⁹aũt hz rõnẽ vnitatis:linea dualitatis:ſupficies ternary:corp⁹q̃ternary:⁊ q2 plato dixit ydeas eẽ gditates hoꝝ ſenſibiliũ poſuit hec ſenſibilia cõſtare ex ydea pũcti quẽ appellabat ydeã vnitatis:⁊ ex ydea dualitatis quaz appellabat pªm lõgitudinẽ:⁊ ex ydea ternary quã appellabat pmã latinem:⁊ ex ydea q̃ternary quã appellabat pmã altitudinẽ:ex his g ydeis dixit ↄſtare oĩa hec ſenſibilia:vt g aĩa poſſit hr̃e ſilitudinẽ cũ oib⁹iſtis:⁊ vt poſſz oĩa iſta cognoſcere:dixit eam ex oibus his ydeis eſſe compoſitam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Adhuc autem ⁊ aliter itellectũ quidẽ vnuz: ſciam aũt duo:ſingulariter aũt ad vnum:plani aũt numerũ ad opinionẽ:ſenſum vero eum qui firmi:hi gdem.n.numerum ſpẽs ⁊ principia entium dicebant:ſunt autem ex elementis. Judicantur enim res alie quidem intellectu.** Cõ.27.

alie ỽo ſcia: alie aūt opione: alie ỽo ſenſu: ſpēs aūt numeri hi rerum.

¶ Oſtēſo quō aīa ſicut ⁊ alia entia ꝯſtat ex eodē ⁊ diuerſo ⁊ ex ideis: vult modo oñdere quō plato tā aīaꝫ q̄ꝫ alia entia dixit ꝯſtare ex nūeris. videbat.n. plato qđ opatōes aīe ex nūeris ſumebāt ortū: qꝛ ītelligere ſumebat ortū ex vnitate. ſcire ex dualitate. opiari ex ternario. ſentire ex q̄ternario: iō ex his numeris voluit ꝙ cōponeret̄ tā aīa q̄ꝫ alia entia: hoc eſt q̄ qđ ait: ꝙ adhuc aūteꝫ ⁊ alter ſup. plato dixit tam aīam q̄ꝫ alia entia cōponi ex eiſdē p̄ncipijs. qꝛ itellectū qdē plato dixit eſſe vnū. ſciam aūt duo. eſt.n. ſciētia ſingulr̄ ad vnū.i. pceſſus ad vnū.i. ad vnā ꝯ̊nē: pcedit.n. ſcia ab vno medio ad vnā ꝯ̊nē: opionē ỽo dixit eſſe numerum plani.i. numerū ſupficiei ſiue numeꝝ ternarij. ſenſū ỽo dixit eſſe eū numeꝝ q̄ eſt firmi.i. q̄ eſt corporis. hoc eſt numerū q̄ternarij. manifeſtū qdē eſt.n. qđ hi numeri dicebant̄ ſpēs ⁊ p̄ncipia entiū: ſunt aūt hi numeri ex elemētis.i. de numero elemētoꝝ.i. ſunt elemēta. q.d. ꝙ hi nūeri videlꝫ vnitas binarius trinariꝰ ⁊ q̄ternariꝰ ſunt elementa reꝝ. ⁊ ſubdit ꝙ alie aūt res iudicant̄ intellectu. alie ỽo ſcia: alie aūt opione: alie ỽo ſenſu. ergo hi numeri ſūt ſpēs .i. elemēta ⁊ qditates ⁊ p̄ncipia reꝝ: ⁊ tūc ſupplēda eſt rō. ꝙ cuꝫ hi numeri ſint p̄ncipia ex qbꝰ ꝯſtituta eſt aīa ex eiſdem p̄ncipijs ponebat plato eē ꝯſtitutā aīaꝫ: ⁊ alia entia.

¶ Notādū aūt ꝙ cū res cognoſcant̄ per ſua p̄ncipia cuꝫ res alie cognoſcant̄ intellectu: alie ſcia: alie opinione: alie ſenſu: oꝫ qđ hꝫ videlꝫ vnitas dualitas ternarius ⁊ q̄ternarius qui numeri hn̄t ꝯueniētiā cū itellectu: ſcia: opione: ⁊ ſenſu ſint p̄ncipia rerū: ⁊ etiaꝫ opꝫ ꝙ ſint p̄ncipia ipſiꝰ aīe cum opationes aīe reducant̄ ad hos numeros. ex eiſdē q̄ p̄ncipijs: ⁊ ex eiſdē numeris cōſtituta eſt aīa: ⁊ alia entia: hēbit ergo ſm̄ hoc aīa ſilitudinē cuꝫ oībꝰ entibꝰ: ⁊ poterit oīa entia cognoſcere. ¶ Notandū aūt ꝙ itellectꝰ eſt p̄ncipiorū. p̄ncipiū aūt hꝫ rōnē medij. naꝫ p̄ncipiū per qđ ꝯcludit̄ ꝯclō ē mediū ad illā ꝯ̊nē. itellectꝰ ergo p quē ferimur ſimplr̄ in p̄ncipiū vel in mediū: dr̄ hr̄e rōnē vnius: ſꝫ ſciētia que eſt reſpectu ꝯ̊nis dr̄ hr̄e rōnē duoꝝ. Naꝫ non poſſumus ferri in ꝯ̊nē niſi p̄us feramur in mediū. eſt ergo ibi duplex rō. vna in mediū. alia in ꝯ̊nē. opioni aūt appropriatur numerus plani.i. ſupficiei.i. numerus ternarius. nam opio ſemp eſt acceptio vnius ptis cū formidine alteriꝰ: eſt q̄ ibi tria ꝯſiderare. videlꝫ mediuꝫ ꝯcludēs. ꝯclō ꝯcluſa: ⁊ ꝯclō formidata: ſignāter q̄ ait p̄hs: ꝙ ſcia eſt ſingulr̄ pceſſus ab vno medio ad vnū ꝯcluſum: in quo differt ſcientia ab opione: que non pcedit ſingulr̄ ab vno medio ad vnaꝫ ꝯ̊nē: imo pcedit ad duas ꝯ̊nes: quaꝝ vna eſt ꝯcluſa: ⁊ alia formidata. ſenſus ỽo hꝫ rōnē q̄ternarij: qꝛ eſt vtꝰ organica ⁊ corporalis. corpori autem vt dictum eſt quaternarius numerus appropriari debet.

Cō. 28. **Quoniam autem ⁊ motiuuꝫ videbat̄ anima eſſe ⁊ cognoſcitiuum: ſiqdē cōplexi ſunt: ⁊ ex vtriſq̄ꝫ enūciantes animam eſſe numerum mouētē ſeipꝫ.**

¶ Poſtq̄ꝫ p̄hs narrauit opionē p̄hoꝝ iueſtigantiū aīam p viam motꝰ: ⁊ per viā cognitionis: in pte iſta narrat opionē inueſtigantiū aīam vtroq̄ꝫ modo: circa qđ tria facit: qꝛ primo fac̄ qđ dcm̄ eſt. 2º dat dr̄iaꝫ iter ipſos p̄hos. 3º epilogat circa determiata. 2ª ibi. (Differūt aūt de p̄ncipijs). 3ª ibi. (Differūt aūt oēs). dicit ergo: ꝙ qm̄ aūt ⁊ motiuum ⁊ cognoſcitiuū videbat̄ eſſe aīa: ſic aliq qdē complexi ſunt ex vtriſq̄ꝫ enūciātes aīam eſſe numerū ſeipm̄ mouentem.

¶ Notādū aūt ꝙ dicētes aīam eſſe numerū ſeipꝫ mouētem cōplectebant̄ vtrūq̄ꝫ videlꝫ cognitionē ⁊ motū. naꝫ ex eo ꝙ aīa erat numerus cōpetebat ei cognoſcere: nā cū numeri ponant̄ eſſe p̄ncipia rerū ſi aīa erat numerus habebat ſilitudinē cum alijs entibus que erāt ex numeris conſtituta: ⁊ per ꝯn̄s poterat alia cognoſcere: inquantum aūt aīa erat ſeipſam mouēs poterat alia mouere. ¶ Notandum etiā quoſdā dixiſſe hāc opinionē fuiſſe platonis: ꝙ aīa eſſet numerus ſeipſum mouens: ſed hoc non videt̄ congruum ꝙ introducat̄ hic hec poſitio tanq̄ꝫ platonis opio: qꝛ tūc hoc dcm̄ non poneret in numerū cū ſupioribꝰ poſitionibꝰ: qđ eſt cōtra cōmētatorē dicenteꝫ tres ſectas fuiſſe de anima: quarum vna inueſtigauit aīam per viam motꝰ: alia per viam cognitionis. tertia per viā vtriuſq̄ꝫ. dr̄ ergo hec opinio fuiſſe zenocratis: ⁊ melius eſt vt introducat̄ hic tanq̄ꝫ opinio zenocratis q̄ꝫ tanq̄ꝫ opinio platonis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Differūt autem ⁊ de principijs que ⁊ quot ſunt. Maxime quideꝫ corporea faciētem ⁊ incorporea. his autem miſcētes ⁊ ab vtriſq̄ꝫ principia referentes.

¶ Dat differentiā inter hos philoſophos ꝓut loquebant̄ tam de p̄ncipijs q̄ꝫ de anima: circa qđ tria facit. quia p̄mo oſtēdit quomodo differēter loquebant̄ p̄hi quantum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ. ſecūdo quomodo loquebant̄ differenter quantū ad numerū. tertio narrat varias opiones p̄hoꝝ circa p̄ncipia: ⁊ circa animā. 2ª ibi. (Differūt āt ⁊c̄) 3ª ibi. (Unde qbuſdam). dicit ergo: ꝙ differūt aūt loquētes de p̄ncipijs que.i. quantū ad que.i. quātum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ: ⁊ quot.i. quātum ad numerū. nam differēter loquebant̄ philoſophi de p̄ncipijs: ⁊ quātū ad numeꝝ ⁊ quantū ad ſubſtātiam: ⁊ maxime qdē quātuꝫ ad ſubſtātiaꝫ p̄ncipioꝝ loquebant̄ differēter faciētes corporea.i. facientes p̄ncipia corporalia. ⁊ icorporea.i. faciētes p̄ncipia icorporea: ⁊ etiaꝫ differēter loquebant̄ his.i. ab his q̄ erāt miſcētes: ⁊ erāt enūciātes p̄ncipia ab vtriſq̄ꝫ.i. a corporalibus ⁊ incorporalibus. ¶ Notādū aūt ꝙ philoſophi quātum ad ſubſtātiam p̄ncipioꝝ differebāt tripliciter. qꝛ quidaꝫ poſuerūt principia corporalia. vt empedocles: qui poſuit quatuor elemēta principia rerū. quidam ỽo poſuerūt principia incorporalia: vt plato qui poſuit ideas principia entium: quidā ỽo poſuerūt p̄ncipia vtraq̄ꝫ tam corporalia q̄ꝫ incorporalia. vt anaxag. qui poſuit intellectū tanq̄ꝫ p̄ncipium incorporale ⁊ poſuit partes cōſimiles tanq̄ꝫ p̄ncipia corporalia: faciētes ergo principia corporalia differebant a faciētibus p̄ncipia incorporea ⁊ ab his q̄ miſcebāt vtraq̄ꝫ. ¶ Deinda cum dicit.

¶ Differūt autē ⁊ circa multitudinem: hi qui-
dem vnum: illi vero plura dicunt. ¶ Conſe- Cō. 29
quenter autem his ⁊ animam aſſignant: mo-
tiuum enim ſcđꝫ naturam primoꝝ exiſtima-
uerūt non irrationabiliter.

¶ Oſtendit quomodo differebant predicti philoſophi in loquēdo de principijs quātum ad numeruꝫ dicēs: ꝙ differunt autem ⁊ circa multitudineꝫ: ideſt circa numerum p̄ncipioꝝ: quia hi quidē ponūt vnum p̄ncipium omnium vt diogenes qui dixit p̄ncipium omniū eſſe aerem: ⁊ eraclitus qui poſuit vnum p̄ncipiū omniū dicēs: ꝙ oīa erant vapor. illi ỽo.i. alij ponūt plura p̄ncipia reruꝫ. vt empedo. qui poſuit quatuor elemēta: ⁊ anaxagoras qui poſuit partes conſimiles vel corpora ſimilium partiū eſſe principia rerum: ⁊ ſubdit ꝙ conſequēter autem his: ideſt conſequēter principijs aſſignant ⁊ animam: loquebant̄ autem philoſophi de anima conſequenter principijs: ideſt ſicut loquebantur de principijs. quia qui poſuerūt vnum principium omnium dixerunt animam eſſe illud vnum principium: qui vero poſuerunt plura dixerūt animam eſſe illa

UVA. BHSC. IyR_041_2

plura.⁊ ſubdit ꝙ ſm nām pmoꝝ.i.ſm nām pncipioꝝ mo
tiuum eſtimauerūt ſupple eſſe aīam:⁊ hoc non irrōnabilr
qſi dicat ꝙ eſtimauerūt aīam poſſe mouere ⁊ hēre rōnez
motiui ex eo ꝙ erat ex pncipijs.

Dubitaret forte aliqs quomodo aīe competit
rō mouēdi ex eo ꝙ eſt ex pn-
cipijs. ¶ Dicēdū ꝙ opīo fuit Ariſ.ꝙ nihil acqrat nouū eē
nec nouā diſpōnē niſi mediante motu:vt ſi ignit vł calefit
lignū opȝ ꝙ aliqs motꝰ pceſſerit hāc nouam diſpōnez. Si
ergo de rōne pncipioꝝ eſt aliqd efficere et cauſare vel ali-
quam nouā diſpōnē inducere:opȝ ꝙ fiat hoc mediāte mo
tu:quare de rōne pncipioꝝ eſt mouere ⁊ maxime de rōne
pncipioꝝ habentiū rōnē cauſe efficiētis:inde eſt ꝙ a pħo
cauſa efficiens appellat̃ pncipiū vnde motꝰ:q̃re ſi de rōne
pncipioꝝ eſt mouere non irrōnabilr eſtimat̃ anima hēre
rōnē motiui ex eo ꝙ eſt ex pncipijs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Unde quibuſdam viſum eſt ignez eſſe:eteni
hic in partibus ſubtiliſſimus eſt: ⁊ maxime ele
mentoꝝ incorporeū:adhuc aūt mouet̃: quia ⁊
mouet alia primo.**

¶ Aſſignat varias opīones loq̃ntiū de aīa:circa qđ tria fac:
qꝛ p narrat opīones loquētiū magis ſubtilr.2° loq̃ntiū me
diocriter.3° narrat opīones loquentiū magis groſſe ⁊ ma-
gis ruditer.2ª ibi.(Uidet̃ aūt thales)3ª ibi.(Magis autē
rudiū)circa pmū tria facit ſm ꝙ tres opīones narrat.qa
pmo narrat opinionē dicentiū aīam eſſe ignem.2° narrat
opīonē democriti.3° narrat opinionē anaxa.2ª ibi.(Demo
critus aūt).3ª ibi(Anaxa.aūt).dicit ergo ꝙ qbuſdā viſuz
eſt aīam eſſe ignē.qꝛ hic.i.ignis eſt ſubtiliſſimus in ptibus
ideſt eſt cōpoſitꝰ ex partibꝰ raris ⁊ ſubtiliſſimis:⁊ eſt maxi-
mum elemētoꝝ icorporeoꝝ ideſt eſt maxime icorporeus
iter elemēta:adhuc aūt ignis mouet̃:qꝛ ⁊ mouet oīa alia ⁊
hoc pmo ⁊ pncipalr. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut dcm̄ eſt an-
tiq loquebant̃ de aīa ſicut loq̄bant̃ de pncipijs. opatiōes
aīe ergo referebāt ad ea que videbāt in ipſis pncipijs.⁊ qꝛ
ignis eſt qd ſubtile:⁊ qd mobile dicētes pncipiū oīum eſſe
ignem dixerūt aīaz eſſe ignez rōne ergo qua ignis eſt ſub-
tilis ⁊ icorporeus dicebāt ꝙ aīe competit alia cognoſcere
ex eo vō ꝙ ignis eſt quid maxime mobile dicebāt ꝙ con-
petit anime alia mouere.

Dubitaret forte aliqs quō ignis eſt icorpora-
liſſimū eltoꝝ. ¶ Dicēdū ꝙ
quedā elemēta ſunt magis mālia:quedā magis formalia:
ita ꝙ ſm ꝙ elemēta ordinant̃ ſm locū:ſic hn̄t magis ⁊ mi
nus de formalitate:terra ergo locū tenēs infimuz plus hȝ
de materia ⁊ minus de forma:qđ ſatis declarat eius denſi
tas ⁊ cōpactio .aqua aūt eſt formalior terra. Rurſus aer q
eſt ſupra aquam eſt formalior q̄ȝ aquā:in vno.n.pugilo aq
plus eſt de mā q̄ȝ in vno pugillo aeris.imo ex vno pugillo
aq̄ fiūt decē pugilli aeris.vt vult pħs i de generatione.eſt
ergo aqua mālior aere:⁊ per ꝯñs aer ē formalior aq̄.eadē
rōne ignis eſt formalior aere:ſic ēt celū eſt formalius cete
ris alijs corpibꝰ ⁊ iter ipſos celos celi ſupiores credunt̃ for
maliores alijs.ignis ergo eſt incorpalior elementoꝝ.i.for-
malior q̄ȝ cetera elementa.non eſt itaq̄ȝ verum ꝙ ignis ſit
formalior q̄ȝ cetera corpora:qꝛ celū eſt formalius igne:eo
ꝙ ſit actiuius ipo:agit.n.ignis in v̓tute celi:nec hȝ ignis ꝙ
ſit qd actiuū niſi inq̄ȝtū eſt organū celeſtis corporis.vt in-
nuit pħs circa finē ſecūdi de gn̄atione:ignis igit̃ eſt icorpo
ralior.i.formalior q̄ȝ cetera elemēta.ſed non eſt formalior
q̄ȝ cetera corpora.

Alterius forte dubitaret aliqs quō ignis moue
tur ⁊ mouet alia. ¶ Prīo dōm
opīonē fuiſſe antiquorū pħoꝝ vt ſepe ⁊ ſepius dcm̄ eſt: ni-
hil mouere niſi moueat̃ ⁊ ipm, ſicut ḡ cōpetit alicui rei ꝙ
moueat:ſic cōpetit ei ꝙ moueat̃ ⁊ ipſa: ignis itaq̄ȝ qui iter
cetera elemēta eſt actiuior reſpectu alioꝝ elemētoꝝ:pmo
⁊ pncipalr cōpetit ei agere:⁊ per ꝯñs mouere tanq̄ȝ magis
actiuo:⁊ magis formali:⁊ ſi ſimplr cōpetit igni ꝙ moueat:
pncipalr cōpetit ei ꝙ moueat̃:vlr ergo reſpectu oīum cor
poꝝ mouere ⁊ moueri cōpetit pmo ſupceleſtibꝰ corpibus.
vnde ſequēdo poſitionē hoꝝ pħoꝝ.ſ.ꝙ nihil moueat niſi
moueat̃:⁊ mouere ⁊ ipȝ moueri n̄ vlr reſpcū oīuȝ corpoꝝ:
ſed reſpectu elemētoꝝ cōpetit pmo igni. Deīde cum dicit.

¶ **Democritus autem dulcius dixit enuncians
vtrūq̄ȝ hoꝝ:animaȝ quidem enim ⁊ intellectū
idem. Iſtud autem primoꝝ ⁊ indiuiſibiliū cor
pore eſſe:motiuum autez ꝓpter ſubtilitatē par-
tium ⁊ figuram. Figurarum autem nobiliſſi-
mam que ſpherica dicitur.hoc autem intelle-
ctum eſſe ⁊ ignem.** Cō.30.

¶ Narrat opīonē democriti dicēs ꝙ democritꝰ autē dixit
dulcius.i.ꝯuenientius ⁊ rōnabilius q̄ȝ alij enūciās vtrūq̄ȝ
hoꝝ.i.enūciās ꝓpter qd eſt vtrūq̄ȝ hoꝝ videlȝ ꝙ aīa co-
gnoſcat ⁊ moueat.ait.n.aīam qdē ⁊ intellectū eſſe idē.i.di-
cit ꝙ aīa eſt idē qđ itellectꝰ:⁊ ꝙ aīe cōpetit itelligere ⁊ co
gnoſcere.iſtud aūt dicit eſſe quia eſt pmoꝝ ⁊ indiuiſibiliū
corpoꝝ.i.qꝛ eſt cōpoſita ex indiuiſibilibꝰ corpibꝰ que ſunt
pma ⁊ pncipia.motiuū aūt.i.eſſe qd motiuū dicit aīam ꝓ-
pter ſubtilitatē partiū:⁊ ꝓpter figurā partiū:ptes ḡ ⁊ atho
mi q cōponebāt aīaȝ:⁊ illa idiuiſibilia corpa:ex eo ꝙ erāt
pma pncipia dabāt aīe ꝙ itelligeret:ſed ex eo ꝙ erāt figu-
re rotūde dabāt aīe ꝙ eſſet qd motiuū:⁊ ꝙ moueret:qꝛ fi
guraꝝ leuiter.i.facilr mobiliſſimā dicit eſſe ſphericaȝ:hꝰ
aūt figure videlȝ ſpherice dixit eſſe ignē ⁊ itellectū.

Dubitaret forte aliqs quō illa corpa idiuiſibilia ex
qbꝰ ponebat democritꝰ cōponi aīam ex
eo ꝙ erāt pª.i.ex eo ꝙ erāt pncipia dabāt aīe ꝙ eſſet idē
qđ itellectꝰ:vł qđ idē eſt dabāt ei ꝙ itelligeret:⁊ ꝙ cogno
ſceret. ¶ Dōȝ ꝙ cū ex pncipijs ſint alia:eo ipo ꝙ ponit̃ aīa
cōponi ex pncipijs ponit̃ ꝙ hēat ſilitudinē cū alijs:⁊ p ꝯñs
ꝙ cognoſcat alia.illa ḡ corpa idiuiſibilia ex qbꝰ cōponeba
tur aīa ex eo ꝙ erāt pma ⁊ pncipia.dabāt aīe ꝙ intellige-
ret ⁊ cognoſceret:ſed eo ꝙ erant figure ſpherice dabant ei
qđ moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Anaxagoras autem videt̃ quidem alterū di-
cere animam ⁊ intellectum: vt diximus prius:
vtit̃ autez vtriuſq̄ȝ ſicut vna natura: veruntamē
ponit intellectum principium maxime omniū
ſolum: quia dicit ipſum eoꝝ que ſunt ſimplicē
eē ⁊ immixtum ⁊ purum:aſſignat autez vtrū-
q̄ȝ eidem principio ⁊ cognoſcere ⁊ mouere: di
cens intellectum omne.** Cō.31.

¶ Narrat opīonē anax.dicēs.anax.aūt vr̃ qdē dicere alteꝝ
eē aīaȝ ⁊ itellectū:ſic diximꝰ pus.vtit̃ āt vtriſq̄ȝ ſic vna nā:
nā vt pꝰ dicebat̃:anax.vr̃ ſibiipſi eē ꝯrius:qꝛ aliqn̄ dicebat
aīaȝ ⁊ itellȝ eē alteꝝ:aliqn̄ vō dicebat ꝙ erat eadē nā:⁊ ꝙ
erat idē aīa ⁊ itellectꝰ:verūtn̄ differt hic anaxa.ab alijs:qꝛ
ipe ponit itellectū maxīe eē pnᵐ oīuȝ ⁊ ipm ſolū itellectuȝ
de nūero eoꝝ q̄ ſt.i.de nūero entiū dic̄ eē ſimplicē ⁊ imix-
tuȝ:qꝛ nō eſt corpꝰ:⁊ dixit ipȝ eē puꝝ:qꝛ nō eſt v̓tꝰ in corpe
⁊ addit ꝙ eidē pn°.i.eidem itellectui aſſignat ieſſe:vtraq̄ȝ
.vȝ.cognoſcere ⁊ mouere dicēs itellectum mouere oē.⁊ ēt
cognoſcere oē. ¶ Notādū aūt ꝙ i determinādo de cogni
tione itellectꝰ anax.diuerſificabat̃ ab oibꝰ alijs.nā alij.vt
aīa cognoſceret oīa dicebāt ipaȝ cōpoſitā q̊dāmō ex oibꝰ.
nā vt cognoſceret terrā dicebāt ipſam cōpoſitā ex terra ⁊

UVA. BHSC. IyR_041_2

vt aquam ex aqua. anax. vo econuerſo: vt itellectus cognoſceret oia poſuit ipm ſimplicē imixtū purum ⁊ ſepatuz ab oib⁹: qđ āt anax. in h bñ dixerit: q2 poſuit itellectū ſic ſimplicem: ⁊ ſic abſtractum. in tertio oſtendet. ¶ Notādum etiā ꝙ corpoꝝ quedaz ſunt cōpoſita ex ptib⁹ qtitatiuis vt elemēta: quedā vo ſunt cōpoſita ex alijs corpib⁹ vt elemētata que ſunt mixta ⁊ cōpoſita ex elemētis. Rurſus virtutum quedā ſunt impure vt vtutes organice ⁊ corporales. quedā vo ſūt pure vt vtutes abſtracte ⁊ imateriales. itellectus ergo ſimplex eſt: q2 non eſt cōpoſit⁹ ex ptib⁹ quātitatiuis nec eſt corpus elemētare. ⁊ eſt imixt⁹: q2 non eſt cōpoſitus ex alijs corporib⁹: nec eſt corpus elementatū. tertio eſt purus: q2 non eſt virtus corporalis ⁊ organica: ſꝫ imālis ⁊ abſtracta. ¶ Nōndū aūt ꝙ anax. hec duo videlꝫ cogſcere ⁊ mouere attribuebat eidē pncipio. i. eidez intellectui. ſed non ppter eandē cauſam. ſed vt dr dicebat ꝙ itellectui cōpetit vt cognoſcat ⁊ intelligat qtū eſt de ſe. i. de ſui nā: ſed ꝙ moueat ei cōpetit inqtū eſt alioꝝ pncipiū ⁊ cauſa.

Videt aūt thales ex qb⁹ reminiſcimur motiuū: aliq aiam opinari ſi idez dixit lapidē aiaz habere: qm̄ ferrū mouet.

¶ Narrata opiōne democriti ⁊ Anax. q magis ſubtilr loqbant in pte iſta narrat opio quorūdā alioꝝ philoſophoꝝ qui qſi mediocriter loqbant: q2 nec loqbant ita ſubtilr vt democrit⁹ ⁊ anax. nec ita groſſe vt qdā alij phi de qb⁹ iferius dicet. Diuidit aūt hec pars in ptes qtuor ſꝫ ꝙ qtuor hꝫ opiones recitant: nam pmo recitat opio cuiuſdā phi qui vocabat thales. 2° recitat opio dyogenis. 3° eracliti. 4° alcmeonis. 2ª ibi. (Dyogenes aūt). 3ª ibi. (Eraclit⁹ āt). 4ª ibi. (Silr aūt his). dicit ḡ ꝙ videt aūt thales ex qb⁹ reminiſcimur. i. ſꝫ ea que reminiſcimur ex dictis eius opiari aiam eſſe aliqd motiuū: ⁊ q2 credebat ꝙ mouere eēt ppriū aie: credidit ꝙ qcqd moueret eſſet aiatū. dixit ḡ ſiqdē lapidem magnetē vel adamātē hr̄e aiam: qm̄ mouet ferrum. ¶ Notādum aūt ꝙ ait ex qbus reminiſcunt: q2 ille phs qui vocabat thales cuius dr eſſe hec opinio: pmo dr fuiſſe vnus de ſeptē antiqs philoſophantib⁹ iter quos ſeptē oēs alij ſtuduerūt circa moralia. hic ſolus dedit ſe ad inqſitionem rerū nāliū: ⁊ q2 ſic fuit antiquum factuz ſuū. ideo hic dr ex qb⁹ hic reminiſcimur. ¶ Notādum etiaz ꝙ iſte phs noie thales non ſecutus fuit poſitionē ſuam: nam vt recitatur in pmo metaphyſice ipſe poſuit qđ pncipiū omniuz erat aqua: tñ non dixit ꝙ aia erat aqua. ſed ꝙ erat quedaz virtus motiua. ¶ Notāduz aūt ꝙ vbi nos hēmus thales vetus trāſlatio habet y thalis. Cōmētator autem exponit hanc opinionē non de pho illo qui vocabat thales: ſed de meliſſo: verū q2 noua trāſlatio appropriat hanc opinionez illi pho qui vocabat thales: ⁊ q2 themiſtius qui fuit grec⁹ h idē ait credēduz eſt ſic eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 32. ¶ Diogenes aūt ſicut ⁊ alteri qdā aerē: hūc opinans oiuz ſubtiliſſimū eſſe ⁊ principiū: ⁊ ppter hoc cognoſcere ⁊ mouere aiam. ſꝫm ꝙ pricipiū ex hoc reliq cognoſcere: ſꝫm vo ꝙ ſubtiliſſimū eſt motiuum eſſe.

¶ Narrat opinionē dyogenis dicēs ꝙ dyogenes qdē ſicut ⁊ alteri determiabat de aia ppter motuz ⁊ cognitionē opinans hūc aerē eſſe aiam quem aerē dicebat eſſe oiuz ſubtiliſſimū ⁊ pncipiū alioꝝ. ⁊ ppter h dicebat aiam cognoſcere ⁊ mouere. q2 ſꝫm qdē ꝙ aer eſt qd pmū ⁊ pncipiuz dicebat aiam reliqua cognoſcere. ſꝫ vo ꝙ eſt qd ſubtiliſſimuz dicebat aiam eſſe qd motiuū. ¶ Notādum aūt opinionē dyogenis in hoc conſiſtere ꝙ aia erat aer qui aer erat pncipium oiuz. anima ergo exñs aer habebat ſimilitudinē cuz omnibus: ⁊ per ꝯñs poterat cognoſcere oia. aer itaqꝫ ex eo ꝙ erat pncipiū dabat aie ꝙ cognoſceret. ſed ex eo ꝙ erat quid ſubtile ⁊ quid mobile dabat anime quod moueret. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eraclitus aūt principiū eſſe dicit ſiqdē vaporem ex quo aia conſtituit: ⁊ incorpaliſſimū aūt ⁊ fluens ſemp. Qđ vo mouet motu cognoſci in motu autem eſſe que ſunt: ⁊ ille arbitratus eſt ⁊ multi.

¶ Ponit opinionē eracliti dicens ꝙ eraclitus ſiqdez dicit pncipiū oium eſſe vaporē ex quo vapore anima cōſtituit: ⁊ huiuſmodi vaporē dicit eſſe incorpaliſſimuz ⁊ fluens ſp. hūc ergo vaporē dicit eſſe aiam: dicebat aūt ꝙ mouet cognoſci moto: in motu aūt ſunt oia que ſunt. i. oia entia: ⁊ q2 ille eraclitus ſic arbitratus eſt: ⁊ multi alij ſic arbitrati ſūt ꝙ oia eēnt i motu vt aia cognoſceret oia: ⁊ vt haberet ſilitudinē cuz oib⁹: poſuit ipam eſſe vaporē ⁊ eſſe qd mobile. ¶ Notandū aūt eraclitū poſuiſſe ꝙ entia erāt in tāto fluxu ꝙ nihil ꝯtingeret ſcire: ⁊ ꝙ ſil poterāt ꝯdictoria verificari. dicebat. n. ꝙ cum dr hoc eſt tāta eſt fluxibilitas reruz ꝙ ſtatim pōt dici hoc non eſt: ⁊ q2 vapor eſt valde fluxibilis: vt ſaluaret ꝯtinuū fluxū in entib⁹ dixit pncipiū oiuz entiū eſſe vaporē. ¶ Notādū aūt ꝙ cū antiq phi loqbant de pncipijs potiſſime loqbant de pncipio māli: vñ cū dicebāt ꝙ pncipiū oiuz erat aqua: itelligebāt ꝙ oia fierēt ex aqua tanqꝫ ex materia: cū ḡ māle pncipiū quantū de ſe eſt non habeat contrarietatē: ſed ſit in potentia ad contraria cum in extremis magis reſeruet ꝯrietas qꝫ in medio ponentes māle pncipiū oium eſſe non aliqđ elemētū: ſed mediū iter elemēta magis accedebāt ad naturaz materie: ⁊ q2 vapor dicit quid mediū inter aerem ⁊ aquaz: viſus eſt eraclitus ex hoc aliquo modo appropinquare ad nāz mālis pncipij. ¶ Notādū etiam ꝙ q2 ſꝫm antiquos ſimile ſimili cognoſcit ſic aqua cognoſcit aqua: ⁊ terra terra: ſic qđ mouet. i. mobile cognoſcitur moto: ideſt mobili: ⁊ quia mobile mobili cognoſcitur poſuerūt animā eſſe quid mobile vt poſſꝫ cognoſcere omnia entia que ſunt in motu: ⁊ que ſunt mobilia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Similr aūt his ⁊ alchmeon opinari viſus eſt de aia. dicit. n. ipſam imortalē ppter hoc ꝙ aſſimilat imortalib⁹. hoc aūt ieſſe ipſi tanqꝫ mote ſemp moueri eniꝫ ⁊ diuina oia ꝯtinue ſemp lunam: ſolē: aſtra: ⁊ celū totum.

¶ Ponit opionē alcmeonis. dicēs ꝙ alcmeon viſus ē opiari de aia ſilr his: q2 ſicut hi dicti phi opinabant aiam eſſe qd mobile ſic alcmeon opiat⁹ eſt aiaz eſſe qd mobile: ideo ſubdit ꝙ dicit alcmeon ipſam aiaz eſſe imortalē. ppter h ꝙ aſſilabat imortalib⁹. i. corporib⁹ ſupceleſtib⁹. hoc autē videlꝫ aſſimilari corpib⁹ ſupceleſtib⁹ dixit ieſſe aie tanqꝫ ſemp mote. naz oia diuina. i. oia ſupceleſtia videmus mouere ꝯtinue: ⁊ ſemp: vt lunā: ⁊ ſolē: ⁊ aſtra: ⁊ totum celum. ¶ Notādū āt ꝙ alcmeon videt dixiſſe ſilr alijs ⁊ diſſilr: ſilr. n. dixit: q2 ſicut alij attribuebāt aie motū: ſic ⁊ iſte voluit motū attribuere aie. diſſilr aūt dixit: q2 aliq attribuebant aie motū: eo ꝙ dicebāt ipſaz eē ignē: aliq vo dicebāt ipaz aerē: ⁊ ſic đ alijs. alcmeon vo dixit aiaz eē i ꝯtiuo motu. q2 erat diuinā celi qđ ꝯtinue mouet. ¶ Deide cū dicit.

¶ Magis aūt rudiū ⁊ aquā qdā enunciauerūt: vt Hyppo. ſuaderi. n. viſi ſunt ex genitura: qm̄ oiuz humida eſt: ⁊ nāqꝫ arguit ſanguinē dicentes eſſe aiaz: qm̄ genitura non eſt ſanguis: hanc autem eſſe primam animam.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Narratis opinioĩbus ſubtilibus ⁊ medioeribus narrat opiniones magis rudes. circa qđ tria facit: qꝛ p̄mo narrat opinionē hyppi. 2° opinionē erixie. 3° remouet quandã cauillationez circa p̄tacta. 2ª ibi (Alij aũt ſanguinem) 3ª ibi (Omnia aũt elementa) Dicit ğ. Magis aũt rudiuz. i. de numero magis rudium enunciauerunt illi qui dixerũt ꝙ anima erat aqua quedã vt hyppus. Nã hyppus ⁊ ſui ſeq̃ces viſi ſunt ꝑſuadere ꝙ anima ſit aqua quedã ex genitura. i. ex ſemine ex quo generant̄ animalia: qm̄ ip̄m ſemen ⁊ ipſa genitura oĩuz animaliũ eſt humida: ⁊ videt̄ eſſe nature aquee. nãq̃ ipſe hyppus arguit. i. redarguit ⁊ rep̄hendit dicẽtes animã eſſe ſanguinē: qm̄ genitura non eſt ſanguis: ſʒ eſt qđ humidũ. hanc aũt humiditatē ⁊ hãc aquaz: cuius nature erat genitura animaliũ dicebat animaz primam. i. animã p̄ncipaliter. ¶ Notandũ aũt ꝙ cuz aĩa ſit p̄ncipiũ aĩalium videbat̄ hyppo ꝙ anima p̄mo ⁊ p̄ncipaliter deberet eē illius nature cuiꝰ eſt ip̄m ſemē ⁊ ip̄a genitura ex q̈ generant̄ aĩalia. hoc aũt vt dicebat ē nature humide ⁊ nature aque. iđ dicit aĩam eſſe aquã.

Dubitaret forte aliq̄s q̃o hyppꝰ rudius alijs eſt locutus. ¶ Dđʒ ꝙ cũ aĩa ſit forma ⁊ actus ⁊ endelechia corporis ſi dʒ poni aĩa eē aliqđ elemẽtum dignũ eſt ꝙ ponat̄ eſſe elemẽtũ magis formale: ⁊ qꝛ aq̃ eſt materialior inter elemẽta excepta terra cũ nullus ph̄oꝝ poſuerit animam eſſe terrã. hyppus dicens animã eſſe aquam inter alios rudius enunciauit.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtruʒ rõ hyppi eſſet bona videlicʒ ꝙ qꝛ genitura aĩaliuz erat hũida ⁊ aquea. iđ aĩa erat aq̃. ¶ Dđʒ ꝙ ratio magis erat ad oppoſitũ q̃ʒ ad ꝓpoſitũ. nã cũ alia ſit ratio materialis ⁊ formalis p̄ncipij ſicut ē alia ratio potẽtie ⁊ actus ex quo genitura aĩaliũ q̃ ē ex aq̃ ex q̃ mãliter ſunt aĩalia eſt hũida ⁊ aquea: aĩa ꝑ quã ſũt formal'r aĩalia nec hũida nec aquea dr̄ eſſe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Alij aũt ſanguinē queadmodũ Erixias ipſuz ſentire anime magis ꝓpriũ opinãtes. hoc autē ineſſe ꝓpter naturam ſanguinis.

¶ Narrat opionē erixie dicẽs ꝙ alij aũt opinati ſunt aĩaz eſſe ſanguinē queadmodũ erixias ⁊ eiꝰ ſequaces opinantes ip̄ʒ ſentire eē magis ꝓpriũ aĩe. ħ aũt. ſ. ſentire dicebãt ineſſe aĩalibꝰ ꝓpter nãm ſanguis. iđ dixerũt aĩam eſſe ſanguinē. ¶ Nõdũ aũt ꝙ cũ partes carẽtes ſanguĩe cuiuſmodi ſunt vngues oſſa ⁊ capilli nõ ſentiãt credidit erixias ꝙ ſentire ineſſet aĩalibꝰ ꝓpter nãm ſanguĩs. ¶ Notãdũ etiã ꝙ cũ ſentire videat̄ ꝓprie ineſſe anime ⁊ hoc vt rudibus videbatur inſit animalibus ꝓpter naturã ſanguis. dixit erixias aĩam eſſe ſanguinē. ¶ Deinde cuʒ dicit.

¶ Omnia. n. elementa ꝓpter terram iudicē acceperunt: hanc. n. nulli protulerunt: niſi ſi aliquis dixerit animam eſſe ex omnibus elementis aut omnia.

¶ Remouet quãdã cauillationē circa p̄tacta. poſſet. n. aliquis q̃rere cũ ph̄us narrauerit opinionē dicẽtiũ aĩaz eſſe ignē eſſe aerē ⁊ eē aquã: q̃re nõ narrauit opionē dicẽtium aĩaz eē terrã. ad qđ ipſe r̄ndet ꝙ nullus ph̄oꝝ opinatus ē terrã ꝑ ſe acceptã eſſe p̄ncipiũ. iđ nullus poſuit aĩaz eē terraz. emp. tñ dixit terrã eſſe p̄ncipiũ nõ ꝑ ſe acceptã: ſʒ vna cũ oĩbus alijs elemẽtis ſicut ẽt nõ dixit aĩam eē terrã ꝑ ſe acceptã: ſʒ dixit eã eſſe terrã cũ oĩbꝰ alijs elemẽtis. ħ eſt ğ qđ ait ꝙ oĩa alia elem̄ta accepũt iudicē p̄ter terrã. terra aũt nõ accepit iudicē. i. nullus ph̄oꝝ iudicauit terrã eē p̄ncipiũ. hãc. n. terrã nullus ph̄oꝝ ꝓtulit. i. dixit ſupp̄. eē animã. nullus. n. ph̄antiũ dixit aĩaz eē terrã tãtũ. niſi ſi aliq̄s dixerit ip̄az aĩaz eſſe ex oĩbꝰ elemẽtis aut alia el'ta oĩa.

Dubitaret forte aliq̄s: qꝛ videt̄ hoc falſuʒ ꝙ oĩa elemẽta accepint iudicē p̄ter terraz. iuenit̄. n. ꝙ aliq̄s iudicauerit terrã eē p̄nᵐ oĩum. nã vt habet̄ 2° meta. ſm̄ tranſlationem cõmenti. Iſiđ. dixit ꝙ terra eſt p̄mũ p̄nᵐ corpoꝝ. ¶ Dđm ꝙ cũ dr̄ oĩa el'ta accepiſſe iudicē p̄ter terrã: referẽduʒ ē. ħ ad ph̄os: qꝛ nullus ph̄oruʒ iudicauit terrã eſſe oĩum p̄nᵐ. Iſidorus aũt q dr̄ ħ iudicaſſe nõ dr̄ eſſe ph̄us: ſʒ vt recitat cõmẽtator in eodē 2° meta. dr̄ fuiſſe hõ famoſus in legibꝰ. inter ph̄os aũt iuenitur aliq̄s poſuiſſe terrã p̄nᵐ eē nõ ꝑ ſe ſumptã: ſʒ acceptaʒ cũ oĩbus alijs elemẽtis ita ꝙ poſuit oĩa el'ta eſſe p̄nꝰ ⁊ poſuit aĩaz ꝯponi ex oĩbꝰ el'tis ⁊ eē oĩa el'ta. ⁊ hꝰ opionis fuit emp. ¶ Rurſus inuenit̄ aliq̄s poſuiſſe terram eē p̄nᵐ nõ ſeꝑatim ⁊ ꝑ ſe ſumptã: ſʒ ſil' cũ igne. ⁊ hꝰ opionis dr̄ fuiſſe ꝑmenides ponẽs ignē ⁊ terrã reꝝ p̄nª: ſʒ q̃liter hoc vitatē hʒ cũ i° p° ph̄ycoꝝ ꝑmẽides ⁊ melliſſus dicant̄ poſuiſſe tantũ vnũ eē: in de gñãtõe diffuſiꝰ diximꝰ. ¶ Deidecũ dic̄.

¶ Diffiniunt aũt omnes animam tribus vt eſt dicere motu: ſenſu: ⁊ incorporeo. Cõ. 33.

¶ Epilogat circa d̄termĩata. circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo ait oĩa dicta ph̄oꝝ reduci ad tria. 2° reducit oĩa talia ad vnũ. ibi (Statiʒ poſt hoꝝ ãt vnũqđq̃) dicit ğ ꝙ oẽs vt ē dicere diffiniunt aĩam. i. venati ſunt q̃ditatē ⁊ diffinitõem aĩe tribꝰ. i. tripliciter. vʒ. motu: ſenſu: ⁊ ĩcõporeo. oẽs. n. venati ſunt naturaʒ ⁊ quiditatē anime: vel ꝑ viam motus: vel per viam cognitionis ⁊ ſenſus: vel per viaʒ ſimplicitatis ⁊ incorporeitatis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Hoꝝ aũt vnũquodq̃ reducit̄ ad p̄cipia. vñ ⁊ in cognoſcendo diffinientes ipſaʒ: aut elemẽtum: aut ex elementis faciunt dicẽtes ſimiliter inuicē preter vnũ. Dicunt. n. ſimile cognoſci ſimili: quoniã. n. anima omnia cognoſcit: conſtituunt eam ex omnibus principijs.

¶ Reducit oĩa dicta ph̄oꝝ ad vnũ. vʒ. ꝙ oẽs cõſiderauerũt de aĩa ꝑ ꝯꝑatõeʒ ad p̄nª. circa qđ duo notãda ſunt. primũ. n. nõdũ eſt ꝙ oẽs ph̄i ꝯſiderauerũt de aĩa ꝑ ꝯꝑationē ad p̄ncipia. ita ꝙ poſuerũt aĩam cõpoſitaz ex p̄ncipijs oĩum vt cognoſceret oĩa: excepto Anaxag. q poſuit ĩtellectũ ſimplicē ĩmãleʒ ⁊ ſeꝑatũ ab omnibus vt cognoſceret oĩa. ¶ 2° nõdũ ē ꝙ p̄ncipia tripl'r pñt ꝯſiderari. p° q̃tuʒ ad ſubam. 2° q̃tũ ad numeꝝ. 3° quãtũ ad q̃litates ĩherẽtes ipſis p̄ncipijs. ⁊ ſm̄ hec oĩa ph̄i referebãt aĩaz in p̄nª. nã ſicut diuerſimode loq̄bant̄ de p̄ncipijs q̃tũ ad ſubaz: quantũ ad numeꝝ: ⁊ quãtũ ad q̃litates ſic ⁊ diuerſimode loq̄bant̄ de aĩa: quatuor ğ facit: qꝛ p̄mo oñdit ꝙ ph̄i referebant aĩam in p̄nª quãtũ ad p̄ncipioꝝ ſubaz. 2° declarat qđ referebãt aĩam ad p̄nª q̃tũ ad p̄ncipioꝝ numeꝝ. 3° ait ꝙ Anax. ab alijs ph̄is diſcordauit. 4° manifeſtat q̃o antiq ph̄i referebãt aĩaz in p̄ncipia quãtũ ad p̄ncipioꝝ q̃litates. 2ª ibi (Quicũq̃ q̄dē igit̄ vnã aliq̃) 3ª ibi (Anax. aũt) 4ª ibi. (Quicũq̃ q̄dē ꝯrietates) Dicit ğ ꝙ vnũqđq̃ dcm̄ hoꝝ ph̄oꝝ reducit̄ ad p̄ncipia. vñ ⁊ in cognoſcẽdo faciũt ipſaʒ aĩam vt el'tuʒ aut ex elemẽtis ⁊ ħ q̃tũ ad elemẽtoruʒ ſubam. dicebãt. n. aĩam eſſe de ſuba elemẽtoꝝ. i. p̄ncipioꝝ. ⁊ in ħ erant dicẽtes ſil'r adinuicem p̄ter vnũ. i. p̄ter Anax. q diſcordauit ab alijs. oẽs. n. excepto Ana. dñt ſil'e ſil'i cognoſci: qm̄. n. aĩa cognoſcit oĩa ꝯſtituũt eã ex oĩbus p̄ncipijs: vt hēat ſil'itudinē cũ oĩbꝰ. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Quicũq̃ quidem igit̄ vnã aliquã dicunt cauſam: vt elementũ vnũ ⁊ animã vnũ ponũt: vt ignem: aut aerem plura vero dicentes principia: ⁊ animam plura dicunt. Cõ. 34

¶ Reducit aĩam ad p̄ncipia q̃tũ ad p̄ncipioꝝ numerum

UVA. BHSC. IyR_041_2

dicēs ꝙ q̄cūq̄ qdē igit̄ dicūt vnā aliq̄ cām aut vnū elementū. ⁊ aiam ponunt eſſe illud vnū elemētum: vt dicentes ignē elemētum omniū ponunt aīam eſſe ignē: aut ponentes aerē dn̄t aīaꝫ eſſe aerē. plura vo dicentes p̄ncipia ⁊ aīam dicunt illa plura p̄ncipia. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Anaxagoras aūt ſolū impaſſibilē dicit intellectum: ⁊ cōe nihil nulli alioꝝ habere. huiuſmodi aūt cum ſit qūo cognoſcit: ⁊ ꝓpter quā cauſam: neq̄ ille dixit: neq̄ per ea ex his que dicta ſunt conſpicuum eſt.

ℭ Oñdit ꝙ Anaxago. ab alijs diſcordauit dicēs: ꝙ ſolus aūt Anax. dicit intellectū impaſſibilē ⁊ nulli alioꝝ entiuꝫ nihil hēre cōe: ſed hꝯ cum ſit. i. cū intellectus nullaꝫ hēat cōmunitatē ⁊ ſimilitudinē cum alijs: qūo cognoſcet alia: ⁊ pp quā cām poterit hēre cognitionē alioꝝ: neq̄ Anaxa. ille dixit neq̄ ex his que dicta ſunt ab eo eſt hoc cōſpicuū .i. manifeſtū. ℭ Notandū ꝙ lꝫ Anaxa. bene dixerit dicēdo intellectum eſſe impaſſibilē ⁊ immixtuꝫ ⁊ nō habere aliquid cōe cū alijs: diminutꝰ tamē fuit in pōne ſua: qꝛ nō aſſignauit rōnem ⁊ cām quomodo itellectus poſſet itelligere alia cū nō hēret ſilr̄itudinē cū eis. ℭ Deide cū dic.

Cō. 35. ℭ Quicūq̄ aūt ꝯtrarietates faciūt in p̄ncipijs: ⁊ animaꝫ ex cōtrarijs cōſtituunt. Quicūq̄ aūt alteꝝ ꝯtrarioꝝ: vt calm̄: aut frigidū: aut aliqd huiuſmodi aliud: aīam ſilr̄ vnuꝫ aliqd hoꝝ ponunt: vn̄ ⁊ noībus cōſequunt̄: q qdē calidū dicentes: qꝛ ꝓpter hoc ⁊ viuere noīatuꝫ eſt: qui aūt frigidū ꝓpter reſpiratōeꝫ: ⁊ refrigeratiōeꝫ vocari animam. Tradita qdeꝫ de anima: ⁊ ꝓpter quas cauſas dicunt ſic: hec ſunt.

ℭ Oſtēdit qūo antiq̄ p̄hi referebant aīam in p̄ncipia q̄tū ad p̄ncipioꝝ qualitates ⁊ ꝯrietates dicens ꝙ quicūq̄ aūt ꝯrietates faciūt in p̄ncipijs. ⁊ aīaꝫ ꝯſtituunt ex illis ꝯrijs qualitatibus: quicūq̄ aūt dicunt p̄ncipium eſſe alteꝝ cōtrarioꝝ vt calm̄ aut frigidū aut aliqd aliud hꝯ vt tepidū ⁊ aīam ſilr̄ ponunt vnū aliqd hoꝝ: vt dicunt aīaꝫ eſſe qd calm̄ vel qd frigiduꝫ aut aliqd aliud hꝯ. vn̄ ⁊ nominibus ꝯſequunt̄. ꝯn̄ter. n. nominant animā ab aliqua tali qualitate vt q ponunt p̄ncipiū oīum eſſe qd calm̄ nominānt animam a calo: q vero qd frigidū nominant eaꝫ a frigido. iō aliq nominabāt animā eſſe vitā que cōſiſtit in calido: aliqui vero dicebāt eam eſſe reſpirationē ⁊ refrigerationeꝫ que cōſiſtit in frigido. ideo ſubdit ꝙ qui qdē ſunt dicētes calm̄ eſſe p̄ncipiū oīum: qꝛ ꝓpter hoc. i. ꝓpter calm̄ ⁊ viuere noīatum eſt ſupple ip̄m animatū. ſupp. tales dicebant aīaꝫ eē vitā. qui aūt ponebāt p̄ncipiū eſſe frigidū volebāt vocari aīam pp reſpiratōeꝫ ⁊ refrigeratōeꝫ. Ultimo concludit circa determinata dicens ꝙ hec qdeꝫ ſunt tradita ab antiquis de anima: ⁊ he cauſe aſſignate ſunt ꝓpter q̄s antiqui ſic dicunt: ⁊ ſic locuti ſunt de ip̄a.

Cō. 36. Conſiderādum aūt p̄mū qdē de motu. Fortaſſis aūt nō ſolū falſuꝫ ē ſubſtantiā ipſius huiuſmodi eſſe: qualeꝫ aiunt dicētes aīam eſſe qđ eſt ſeipſuꝫ mouens: aut poſſe mouere: ſed vnū qđdā ⁊ impoſſibilium ineſſe ipſi motum.

ℭ Poſitis antiquoꝝ opionibus in parte iſta p̄hus eas reprobat. Ad cuiꝰ euidētiā ſciendū ꝙ lꝫ p̄hi tripl̄r diffinirēt animā. vꝫ. motu ſenſu: ⁊ icorporeo: p̄ncipaliter tn̄ duplici ter venabant̄ animā. vꝫ. motu ⁊ cognitiōe ſiue ſenſu. duo ergo facit: qꝛ p̄mo reprobat philoſophoꝝ opiniones ꝓut venebant̄ animam motu. ſecūdo reprobat eas ꝓut venebant̄ aīam cognitione vel ſenſu. 2ª ibi (Tribus autē modis traditis) Circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄mo adducit rōnes in gnāli ꝙ non poſſit anime ineſſe motus vt p̄hi dicebāt. ſecūdo deſcēdit ad ſp̄ales opiniones p̄hoꝝ inueſtigantiū aīaꝫ per motū ibi. (qdā aūt ⁊ mouere) circa p̄mū duo facit: qꝛ p̄mo ꝯtinuat ſe ad dicēda. ſecūdo exequit̄ de intento ibi. (Et qdē igit̄) dicit ḡ ꝙ ꝯſiderandū aūt p̄mū qdeꝫ eſt de motu. nā fortaſſis nō ſolū falſuꝫ eſt ſubam ipſiꝰ aīe eſſe ſic mobilē ⁊ eē talē qualē aiunt p̄hi dicentes animaꝫ eſſe ꝙ eſt mouens ſe ipſam: aut ꝙ poſſibile eſt ſe mouere: ſed ineſſe ipſi aīe motum eſt vnū qđdam de numero impoſſibiliū. Non. n. ſolū inconueniēs eſt aīam eſſe ſic mobiles vt ponebāt p̄hi: ſed fortaſſis eſt impoſſibile ꝙ aliquo modo inſit ei motus: qꝛ nullo modo videt̄ poſſe eē mobilis. ℭ Nōduꝫ aūt ꝙ dicit fortaſſe: qꝛ lꝫ aīa nullo mō ſit mobilis ꝑ ſe: tn̄ ē mobilis ꝑ acciñs. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Et quidem igitur non neceſſe ſit mouens ⁊ ipſum moueri dictum eſt prius.

ℭ Exeq̄t̄ de intēto oñdēs aīam nō eſſe ſic mobilē vt ponebāt antiq̄. circa qđ duo facit: qꝛ primo remittit nos ad rationes factas in libro p̄hycoꝝ. ſecūdo ꝓter rōnes illas adducit alias rationes nouas: ꝙ nō ſit poſſibile animam ſic moueri vt confitebant̄ antiq̄ ibi. (Dupliciter aūt mouet̄ omne) dicit ḡ ꝙ quidē igit̄ non neceſſe ſit mouēs ⁊ ipſum moueri dcm̄ eſt p̄us in phyſicis. nā in 3º phyſicoꝝ oſtēſuꝫ eſt ꝙ motus non eſt in mouente ſed in moto. Et ꝙ non omne mouēs mouet̄ in 8º phyſicoꝝ eſt declaratū. vbi ꝓbat̄ ꝙ eſt deuenire ad aliqđ mouens oīno imobile: cum ḡ antiq̄ ponerēt ꝙ aīa ſeipſaꝫ moueret: eo ꝙ nihil moueret niſi moueret̄ ⁊ ip̄m. pꝫ hoc falſuꝫ eſſe ꝑ ea que ſunt in phyſicis declarata. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Dupl̄r. n. mouet̄ omne: aut. n. ſm̄ alterū aut ſm̄ ſeipſum: ſm̄ aūt alteꝝ dicimus q̄cunq̄ mouent̄ ex eē in eo qđ mouet̄: vt naute: nō. n. ſilr̄ mouent̄ naui: hec qdem. n. ſm̄ ſeipſam mouetur. illi aūt ex eſſe in eo qđ mouet̄. Manifeſtū aūt in partibus eſt: ꝓprius quidē. n. motus pedum ambulatio. hoc aūt ⁊ hominum eſt: non ineſt autem nautis tunc. Cō. 37

ℭ Dupl̄r aūt vtiq̄ dicto moueri nūc intendimus de aīa ſi ꝑ ſeipſam mouet̄ ⁊ participat motu. Cō. 38

ℭ Adducit nouas rōnes contra poſitiōes antiquoꝝ. circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo ne laboret in equiuoco diſtiguit motum in per ſe ⁊ ꝑ accidens. ſecūdo adducit rōnes oſtendētes aīam nō eſſe ꝑ ſe mobilē vt ponebāt antiq̄ ibi (Quattuor aūt). dicit ḡ ꝙ dupliciter mouet̄ omne. aut ſm̄ alterum. i. ꝑ accidēs. aut ſm̄ ſeipſum. i. ꝑ ſe. ſm̄ alteꝝ auteꝫ dicimus mouere quicquid mouet̄ ex eē. i. ex eo ꝙ eſt in eo qđ mouet̄ per ſe vt naute mouent̄ per accidēs: qꝛ ſunt in naui: que mouet̄ per ſe: nō. n. ſilr̄ mouent̄ ſupp. naute ⁊ nauis. nā hec qdē. n. i. nauis mouet̄ ſm̄ ſeipſam. i. per ſe. Illi aūt. i. naute mouent̄ ex eſſe. i. ex eo ꝙ ſunt in eo qđ mouetur. i. in naui q̄ mouet̄ per ſe. manifeſtuꝫ eſt aūt hoc in ptibus. nā ꝓprius quidē motus pede eſt ambulatio. hoc aūt .i. ambulatio eſt ⁊ hominū. nā quando homines mouent̄ per ſe: tūc ambulant ⁊ mouent̄ ꝑ motū peduꝫ: ⁊ ſubdit ꝙ nō ineſt aūt tunc nautis ſupple ambulatio. naute ergo: qꝛ tūc cū ſunt in naui nō ambulant nec mouent̄ ex eo ꝙ nō moueant̄ eoꝝ partes. i. pedes eoꝝ non dicunt̄ moueri per ſe: ſed ꝑ accidēs. addit aūt ꝙ dupliciter vtiq̄ dicto moueri non intendimus de motu per accidens: ſed nūc intēdimus de anima ſi per ſe ipſam mouetur ⁊ ſi participat mo-

UVA. BHSC. IyR_041_2

tu per ſe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quattuor aũt motus cũ ſit loci mutatiõis: alteratiõis: augmẽti: ⁊ decremẽti aut ẜm vnum hoꝝ mouebitur aut ẜm plures aut oẽs. Si vero mouent̃ nõ ẜm accñs natura inerit motus ipſi: ſi aũt hoc ⁊ locus. oẽs. n. dicti motus in lo
Cõ.39 co ſunt. ¶ Si aũt eſt ſuba aĩe mouere ſeipſaʒ: ⁊ nõ ſcd̃m accñs moueri ipſi inerit: ſicut albo ⁊ tricubito. mouet̃. n. ⁊ hec ſcd̃m accidẽs: cui eniʒ hec inſunt mouetur illud corpus. vñ non eſt locus ipſorum: anime autem erit ſiquideʒ natura motu participat.

¶ Adducit rõnes quãplures oſtẽdens ꝙ anima non mouet̃ per ſe vt opinabant̃ antiqui. circa qd̃ ſex facit ẜm ꝙ ſex rõnes adducit. 2ª ibi (Amplius autẽ ⁊ ſi natura) 3ª ibi (Amplius aũt ſiquidẽ) 4ª ibi (Quoniã aũt videt̃) 5ª ibi (Motũ aũt) 6ª ibi (At vᷓo ⁊ ſi mouet.) Dicit g̊ ꝙ cuʒ ſint quattuor motus. vʒ. motus loci. mutationis mot⁹ alterationis augmẽti ⁊ decremẽti. Si mouet̃ anima aut mouetur ẜm vnuʒ hoꝝ motuũ aut ẜm plures aut ẜm omnes: ⁊ addit ꝙ ſi mouet̃ anima nõ ẜm accidẽs inerit ipſi anime motus natura. i. nãliter ⁊ per ſe. ſi autẽ hoc. i. ſi motus ĩeſt anime ⁊ nãliter ⁊ ꝑ ſe: ⁊ loc⁹ ſupp̃. competit ipſi aĩe: qd̃ eſt incõueniens. id̃ ſequit̃ ꝙ omnes dicti motus ſunt in loco. ſi g̊ eſt ſuba. i. ſubalis diffinitio anime mouere ſe ipſam ꝑ ſe: inerit moueri ipſi aĩe: ⁊ nõ inerit ei ẜm accñs: ſicut ĩeſt albo ⁊ tricubito. mouentur. n. ⁊ hec: ſed ẜʒ accidẽs. nã corpus illud cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe. vñ nõ eſt locus per ſe ipſoꝝ: anime auteʒ erit locus: ſiquidẽ participat motu natura. i. nãliter ⁊ ꝑ ſe. q. d. ꝙ albo ⁊ tricubito nõ erit loc⁹ ꝑ ſe: qꝛ hec non mouent̃ ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs. anima aũt erit per ſe locabilis: qꝛ ponit̃ ꝑ ſe mobilis. ¶ Nõdũ aũt ꝙ accipiendo large motũ vt includit mutationẽ: ſic dicunt̃ eſſe ſex ſpẽs motus. ſ. generatio corruptio loci mutatio alteratio augmẽtum ⁊ diminutio. veꝝ qꝛ generatio ⁊ corruptio nõ ſunt motus: ſed ſunt mutatiões ⁊ ſunt termini motus: ideo ſpẽs motus ſunt ille q̃ttuor q̃ tangunt̃ in lr̃a.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videt̃ falſum eẽ qd̃ in littera dicit̃: ꝙ. vʒ. oẽs dicti motus ſint in loco. nã cũ nõ ꝑ omnes illos motus acq̃rat̃ locus: nõ videt̃ ꝙ omnes illi motus ſint in loco. ꝑ loci eniʒ mutationẽ acq̃rit̃ loc⁹. ꝑ augmẽtũ ⁊ diminutõeʒ mutatur locus: ſed ꝑ alteratõeʒ nõ oʒ mutari locũ. nõ g̊ alteratio eſt in loco. ¶ Dõʒ ꝙ hoc tripliciter põt ſolui ⁊ quocunq; modo ſoluat̃ videt̃ ſufficere ad ꝓpoſitũ. p̊mo ſic vt referat̃ hoc ad ipſa mobilia. ẜm hoc g̊ oẽs dicti motus ſũt in loco: qꝛ quicq̃d mouet̃ per ſe quocũq; illoꝝ motuũ eſt quid mobile ⁊ locabile. ſi g̊ anime cõpetit ꝑ ſe aliqs illorũ motuũ: anima erit q̃d locabile ⁊ ꝯpeteret ei ꝑ ſe locus: qd̃ eſt incõueniẽs. ſecũdo mõ hoc põt ſolui ſi referat̃ hoc ad ipm̃ modũ mouẽdi. Nã ſi dicat̃ ꝙ alteratio nõ eſt in loco cũ alteratio req̃rat approximatõeʒ alterãtis ad alteratũ. ⁊ hoc nõ poſſit fieri ſine loco: qd̃ eſt ꝑ ſe alterabile eſt ꝑ ſe locabile. ⁊ tũc idẽ qd̃ p̊us. erit ergo anima ꝑ ſe locabilis ſi ꝑ ſe ſit aliquo modo mobilis. 3º mõ hoc põt ſolui ſi referatur hoc ad ipſos motus. nã motus localis eſt mot⁹ p̊mus. ſicut g̊ valet. cuicũq; ineſt ſenſus ĩeſt ei tactus: eo ꝙ tact⁹ ſit ſenſus p̊mus. ſic valet. cuicũq; ineſt motus ei ĩeſt mot⁹ localis: eo ꝙ h⁹ mot⁹ ſit motus p̊mus. oẽs g̊ iſti mot⁹ ſunt in loco: qꝛ oẽs p̄ſupponunt motũ localẽ qui de neceſſitate req̃rit locũ. nõ. n. plus vult ph̃s ꝑ hec verba ꝙ omnes iſti motus ſunt in loco. niſi ꝙ q̃cq̃d ꝑ ſe mouet̃ aliquo iſtoruʒ motuũ illud eſt q̃d locabile. anima g̊ qualitercũq; ſit ꝑ ſe mobilis: erit ꝑ ſe locabilis: qd̃ eſt incõueniẽs.

Alterius forte dubitaret aliqs. quare ſit inconueniẽs aĩam eſſe ꝑ ſe locabileʒ. ¶ Dõm ꝙ de aĩa humana eſt ſpãlis ratio quare nõ ſit ꝑ ſe locabilis. i. q̃re nõ occupat locũ: qꝛ cũ nõ ſit quanta nec ſit extẽſa extenſione corporis: locũ occupare nõ põt. poſſumus tñ vnã rõnem cõem adducere de omni anima. nam q̃cq̃d non hʒ ꝑ ſe eſſe nõ hʒ ꝑ ſe moueri: nec ꝑ ſe competit ei loc⁹. cuʒ g̊ oĩs aĩa ſit q̃dã forma: ⁊ nulla forma habeat ꝑ ſe eſſe: nulli aĩe põt cõpetere ꝑ ſe locus.

Alterius forte dubitaret aliqs q̃uo tricubituʒ ⁊ albuʒ ſunt in loco ꝑ accidens. ¶ Dõm ꝙ nõ aliud ſignificat album q̃ʒ albedo. albũ itaq; ſignificat q̃litatẽ: cum ⁊ albedo qualitatem ſignificet. ſic ⁊ tricubitũ ſignificat quantitatẽ. cũ g̊ qualitas ⁊ quãtitas nõ hẽant eſſe ꝑ ſe: nõ mouent̃ ꝑ ſe: nec ſunt in loco ꝑ ſe. corpus igit̃ cui inſunt iſta mouet̃ ꝑ ſe ⁊ eſt in loco ꝑ ſe. hoc aũt nõ hñt iſta ꝑ ſe ſed ꝑ accñs. ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Amplius aũt ⁊ ſi natura mouet̃ ⁊ violentia Cõ.40
mouet̃: ⁊ ſi violentia: ⁊ natura: eodem aũt mõ ſe hʒ ⁊ de quiete. in qd̃. n. mouet̃ natura: ⁊ in hoc q̃eſcit natura: in qd̃ aũt quieſcit in hoc violentia. quales aũt violẽti motus anime erunt ⁊ q̃etes: neq; fingere volẽtib⁹ facile ẽ reddere.

¶ Adducit ſecundã rõnem dicens ꝙ amplius aũt ſi aliq̃d mouet̃ natura mouet̃ ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerſo ſi mouet̃ aliquid violẽtia mouet̃ ⁊ ꝑ nãm. eodeʒ aũt modo ſe hʒ ⁊ de q̃ete: qꝛ qd̃ quieſcit natura: poteſt q̃eſcere violẽtia. ⁊ econuerſo: qꝛ illud in quo aliq̃d mouet̃ natura: ⁊ q̃eſcit in hoc natura. In quo aũt mouet̃ violẽtia q̃eſcit in hoc violẽtia. quare ſi cõpetit anime motus natura cõpetit ei mot⁹ violẽtus: ſed reddere. i. oſtendere quales ſunt motus aĩe violenti: ⁊ quales ſunt q̃etes violẽte: neq; volẽtibus fingere eſt facile. nõ ſolũ. n. vbi hoc poſſemus dicere ẜm veritatẽ: ſed ẽt ꝑ figmẽtũ velle aſſignare talia eẽt difficile. ¶ Notandũ aũt ẜm Temiſtiuʒ. ꝙ corpus põt moueri violẽter: nõ aũt anima: niſi forte dicat̃ animã moueri violẽter. i. ꝑ accñs. inquantũ moto corpore violẽter: ⁊ ꝑ accñs mouet̃ ⁊ anima: ſed ꝓprius motus aĩe eſt ꝑ deſideriũ ⁊ appetitũ ẜm quẽ modũ nõ põt intelligi ꝙ mouebat̃ violẽter.

Dubitaret forte aliquis: qꝛ nõ vr̃ veꝝ ꝙ quicq̃d mouet̃ natura moueat̃ violẽtia. nam celũ mouet̃ nãliter: nõ tñ põt moueri violenter. ¶ Dõm ꝙ ẜm quoſdaʒ hec ratio in ſe cõſiderata eſt falſa: tñ vt eſt ad ꝓpoſitũ eſt vera. nam antiq̃ ph̃i vt dicũt: ponebãt animã de natura elemẽtoꝝ nec ponebant aliquod corp⁹ motuʒ niſi elemẽtatũ: vel qd̃ eſſet de natura elemẽti ⁊ de tali corpore veꝝ eſt ꝙ quicq̃d mouet̃ natura mouet̃ ⁊ violẽtia. ⁊ ecõuerſo: ſʒ hoc videt̃ falſuʒ: ꝙ oẽs antiqui opinati ſint ſic. nã alcmeon vt ſupra dicebat̃ poſuit aĩam de natura corporis celeſtis: nõ g̊ omne corpus poſuerunt antiq̃ eẽ de natura elemẽti: nec q̃libʒ antiquoꝝ poſuit animam de natura elemẽti. Propter hoc dõm ẽ aliter. Sciẽduʒ g̊ aliquẽ motũ hr̃e q̃etẽ oppoſitã ⁊ hoc mõ mouent̃ hec oĩa inferiora tam aĩata q̃ʒ inaĩata. ⁊ ſi dubium eſt de aliq̃bus inferiorib⁹ ꝙ aliquãdo moueant̃: ⁊ aliquãdo q̃eſcãt forte dubiũ eſt de tota terra vel de partib⁹ exiſtẽtibus circa centrũ terre: vtrũ eis poſſit accidere motus. oĩa tñ aĩalia vel motu ꝓgreſſiuo: vel motu dilatationis ⁊ conſtrictõis aliquãdo mouẽtur aliq̃ñ q̃eſcunt. cũ g̊ aliq̃ ph̃i loquentes de aĩa vtplĩm nõ loquerẽtur niſi de aĩa aĩaliũ: cũ mot⁹ factus a tali aĩa hẽat q̃etẽ oppoſitaʒ. hec ratio vt eſt. ꝯ antiquos: eſt oĩno vera: qꝛ q̃cq̃d mouet̃ motu hñte quietẽ oppoſitã põt moueri nãliter ⁊ violenter. ꝙ aũt ratio Ariſto.

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſit intelligēda de motu habēte quietē oppoſitā ex ſerie li/
tere pōt manifeſtū eſſe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Amplius aūt ſiquidem ſurſū mouebitur ignis
erit: ſi vero deorſū terra: hoꝝ. n. corporū mo/
tus hi. eadē aūt ratio ⁊ de medijs.

¶ Ponit rōnem tertiam dicēs: ꝙ ſiquidē aliqd mouebit
ſurſū erit ignis. ſi vō deorſū erit terra. naꝫ hoꝝ corpoꝝ
ſunt hi motus. vꝫ. terre ſurſum: ignis deorſū. eadē aūt ra
tio eſt ⁊ de alijs elemētis: q2 quodlibꝫ elemētoꝝ tēdit ad
aliquē determinatū locum. tunc aūt formetur ſic rō. qōlibꝫ
elemētoꝝ tēdit ad aliquē determinatū locū: ſed mot9 fa
ctus ab aīa nō eſt ad aliquē determinatū locū: ſed eſt ad
oēm drñtiā poſitiōis. ḡ motus factus ab aīa nō eſt ꝑ nām
alicuius elemēti. ⁊ ꝑ ꝯñs aīa nō eſt elementū nec ex el'tis
vt ꝯcedebāt antiq. ¶ Nōndū aūt ꝙ alī competit duplex
motus. vn9 ꝓpter grauitatē: ⁊ hic eſt deorſū tantū: ⁊ eſt ꝑ
nām el'ti dñantis in corpore aīalis. alius eſt ad oēꝫ drñtiā
poſitōis: ⁊ hic motus eſt ab aīa factus ꝑ appetitū. ¶ No
tandū ēt ꝙ ſemꝑ in quolibꝫ mixto dñatur aliqđ elemētū
vt ꝓbat cōmētator in ṗmo celi ⁊ mūdi. ⁊ ſm dñium illius
elemēti mouetur mixtū. qcqd ḡ mouetur ſurſū vel eſt ignis
vel dominatur ibi ignis. Et qcqd mouetur deorſum vel ē ter
ra vel dñatur ibi terra. ⁊ ſic de alijs elemētis. ſi ḡ aīa eēt ele
mētum vel ex elemētis: vt ponebāt antiq: mot9 factus ab
ipſa eēt ad vnā drñtiaꝫ poſitōis tātū: qđ videmus falſū
eſſe. ¶ Nōndū aūt ꝙ hec rō poſſet aliter iduci vt ꝯclude
retur ꝙ ſi aīa moueretur ſurſū vel deorſū vel moueretur ꝑ ſe
ad aliqꝫ drñtiā poſitōis: vt ponebāt aliq antiqui: tunc nō
eſſet forma: ſed eſſet ignis vel terra vel aliquod huiuſmo
di corpus: qđ eſt inconueniēs. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. ¶ Qm̄ aūt videtur mouere corpus ratiōabile eſt
.41. his mouere motib9 qbus ⁊ ipſa mouetur. ſi aūt
hoc ⁊ cōuertentibus dicere veꝝ ꝙ ſcđm ꝙ cor
pus mouetur hoc ⁊ ipſa. corp9 aūt mouetur ſecun
dū loci mutationē. quare ⁊ aīa mutabitur ſecū/
dū corpus aut tota: aut ſcđm partes tranſlata.
Si aūt hoc ꝯtingit ⁊ exeūte iteꝝ igredi: ad hoc
autem ſequitur reſurgere mortua animaliū.

¶ Ponit quartā rōneꝫ dicēs: ꝙ aūt aīa videtur mouere cor
pus rōnabile eſt mouere corp9 his motibus qb9 mouetur ⁊
ipſa aīa. ſi aūt hoc ⁊ cōuertētib9. i. ecōuerſo eſt veꝝ dicere
. vꝫ. ꝙ ſm ꝙ mouetur hoc corp9 mouetur ⁊ ipſa aīa. corp9 aūt
mouetur ſm loci mutationeꝫ. quare ⁊ anima mutabitur ſm
ꝙ mutatur corpus. mouebitur ḡ aīa trāſlata aut tota aut ſm
partes: ſed ſi aīa ſm ſe totā pōt mutare locū ſm ſe totam
pōt mutare corp9. ſi aūt veꝝ eſt hoc ꝯtingit aīam exeūtē
corpus iterū ingredi corp9. ⁊ ad hoc ſeqtur mortua corpora
vel aīalia reſurgere. ¶ Nōndū aūt ꝙ corpus aīatū aliqñ
mutat locū ſm ſe totū vt eſt cū totaliter deſerit locū pri/
mū. aliqñ vō mutat locū ſm partē vt cū nō totaliter deſe
rit locū ṗmuꝫ. q̄re ſi aīa mouet corpus: q2 mouetur ⁊ ipſa. ⁊
ſi eodē mō ſicut mouetur ⁊ corp9 mouetur ⁊ ipſa: cū corp9 ali/
quādo transferatur ſm ſe totū: aliquando ſm partes: opor
tebit dicere ꝙ aīa aliqñ trāſferatur ſm ſe totam: aliqñ ſm
partes. hoꝝ. n. illationes. lꝫ nō ſequantur ſimpliciter: ſequun/
tur tamē ſuppoſitis poſitōibus antiquoꝝ.

Dubitat aūt hic Porphyri9 vt Themi. recitat:
q2 ñ vr̄ veꝝ eē qđ phs ait. vꝫ. ꝙ qñ
aliqd mouet aliđ: q2 mouetur ⁊ ipꝫ: ꝙ eodē mō moueatur mo
uens q̊ mouetur mobile: q2 ſol mouet vapores ⁊ trahit eos
motu recto: ipē tñ ſol ñ mouetur motu recto: ſꝫ circl'ari. ſil'r
ēt hoīes trahūt nauē ipſi tñ hoīes nō trahuntur. Ad h ſol/
uit Themi. ꝙ ſi aīa mouet corp9: q2 mouetur ⁊ ipā: digna ē
ꝙ moueatur eiſdē motibus qbus mouetur ⁊ corpus: q2 ſi cor/
pus mutat locū ⁊ aīa mutabit locū. nō eſt ḡ intētio Ariſt.
ꝙ mouēs ⁊ motū moueantur eodē motu nūero: vel eodeꝫ
motu ſpē. vt ꝙ homīes trahētes trahantur ⁊ ipſi: ſꝫ ꝓ tāto
mouetur eodē motu nauis tracta ⁊ hoīes trahētes: q2 ſi na/
uis tracta mutat locū ⁊ hoīes trahētes mutabūt locū. ḡ ſi
corpus aīatū mutabit locū ⁊ aīa mutabit locū: tñ q2 nūc
hoc videtur ſufficere. dicamus vba Ariſ. intelligēda eſſe de
motu īmediate facto. ſol. n. nō mouet vapores īmediate
ſm motū localē: ſed ꝑ ṗus vapores alterat ⁊ eis īcorporat
calorē quēdā ꝑ quē calorē incorporatū vapores trahūtur
ſurſū: ſꝫ ſi aliqd moueat aliud localiter. ⁊ hoc īmediate ⁊
nō moueat illud niſi moueatur ⁊ ipſum: opꝫ ꝙ ſimili mo
tu moueatur vtrūqꝫ: ⁊ ſi nō ſimili ꝑ omnē modū: tñ quantū
ad hoc mouebuntur motu ſimili: ꝙ ſi vnū mutat locū mu/
tabit ⁊ aliud. de motu ḡ locali īmediate facto verū eſt qđ
dr̄. quare ſm poſitōeꝫ antiquoꝝ anima mutabit locum ⁊
ibit a corpore in corp9. qđ eſt incōueniēs.

Alterius forte dubitaret aliqs: q2 ēt in ꝓpoſito vr̄
eſſe falſum qđ dr̄. nā aīa mouetur ṗus ſm
ꝯſideriū ⁊ appetitū: ⁊ ipā ſic mota mouet corp9 localiter.
ergo veꝝ eſt ꝙ aīa nō mouet corpus niſi moueatur ⁊ ipſa: ⁊
tamē falſū eſt ꝙ eodē mō moueatur ipā quo mouetur ⁊ cor/
pus: q2 ipā mouetur ꝑ deſideriū ⁊ appetitū: corp9 vō mouetur
ſm locū. ¶ Dōꝫ ꝙ iſta dubitatio ꝯtingit: vt inuit themi9
ex eo ꝙ aliq neſciunt diſtiguere inter oꝑatōeꝫ ⁊ motum.
nā oꝑatio ē actus ꝑfecti. motus aūt eſt act9 iperfecti. vel/
le ḡ ⁊ deſiderare ⁊ ītelligere ⁊ imagiari ⁊ cetera talia ꝑ q̄
aīa pōt mouere corp9 nō ꝓprie dicūt motū: ſed oꝑatōem.
ſꝫ ſi aīa moueretur ꝓprie vt ponebāt antiq mō quo dcm̄ ē:
ſimili motu moueretur ipſa quo moueret ⁊ corp9.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ſi aīa mutaret
locū ꝯtingeret reſurrectio mortuorum.
¶ Dōm ꝙ ſi aīa mutaret locū poſſet mutare corpus ⁊ ſi
mutaret corp9 illud corp9 a quo exiret deſineret viuere ⁊
īciꝑet mori. illud aūt corp9 qđ intraret: ſi eēt inaīatū ꝑ in/
troitū aīe inciꝑet eē aīatum ⁊ inciꝑet viuere. hoc ḡ modo
poſſet cōtingere reſurrectio mortuoꝝ: q2 aīe exeūtes ꝓ/
pria corpora poſſent intrare corpora mortua. ⁊ ꝑ ꝯñs poſ/
ſent illa facere reſurgere. ¶ Aduertēdū tñ hoc eē attēdē
dum ſm themiſtiū ꝙ aliq poſuerunt aīaꝫ in corpore q̄ſi
aquā in vaſe. aliq vō ſuꝑaddiderūt aliqꝫ ꝓportiōeꝫ inter
corpus ⁊ aīam: quare ſi non reqritur ibi ꝓportio: ſed ſufficit
aīam eē in corpore quocūqꝫ mō ad hoc ꝙ corpus illud vi/
uat ⁊ ſit aīatū: ſi anima exiēs a corpore ꝓprio ītraret cor
pus mortuū: cōtingeret reſurrectio mortuoꝝ: ſꝫ ſi reqritur
ꝓportio inter corpus ⁊ animam: ſi exiēs anima a corpore
ꝓprio intraret corpus mortuum: non opꝫ ꝙ illud corpus
mortuū reſurgeret ⁊ inciperet viuere: quia nō eſſet ibi ꝓ/
portio īter corpus ⁊ aīam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Motū aūt ſecundū accñs ſi ab altero mouea Com.
tur. depelletur. n. vtiqꝫ violētia aīal: nō oꝫ aūt. n. .42.
a ſeipō moueri ineſt in ſuba hoc ab alio moue
ri niſi ſecundū accñs: ſicut neqꝫ qdē igitur ſecun
dū ſe bonū: aut ꝓꝑ ſeipꝫ: hoc qdē ꝓꝑ aliud eē.
hoc āt alteri9 cauſa. ¶ Anima aūt maxie dicet Cō. 43
aliqs vtiqꝫ a ſēſibilib9 moueri ſiqdē mouetur.

¶ Ponit qntā rōnē dicēs: ꝙ motū aūt eſt aliqd ſꝫ accñs
ſi moueatur ab altero. videmus. n. ꝙ violētia vtiqꝫ depel/
litur aīal. ⁊ tūc nō mouetur ex ſe: ſꝫ nō oꝫ cui cōpetit moueri a
ſeipō in ſuba. i. eēntialiter hec moueri ab alio niſi mouea
tur ſm accñs: īmo illud qđ mouetur a ſeipſo nullo mō mo/
uetur ab alio ſicut neqꝫ qdē qđ appetitur ſm ſe bonū aut ꝓꝑ
eēt bonū ꝓꝑ ſe: ſꝫ eēt bonū alteri9 cā. ſi ḡ aīa mouetur a ſe nō

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſeipſ; h gdē eſt pp aliud: qꝛ ſi eēt appellare pp aliud iā nō eēt bonū pp ſe: ſ; eēt bonū alteri⁹ cā. ſi g̊ aīa mouet̃ a ſe nō mouet̃ ab alio: ſed mouet̃ ab alio: qꝛ mouet̃ a ſenſibilib⁹. iō ſeq̄t̃ ꝙ ſi gdē mouet̃ aīa maxime vtiqꝫ dicet aliqs aīa; moueri a ſenſibilib⁹. q̄re cū aīa moueat ab alio vt a ſenſibilib⁹ nō ꝑ ſe mouebit̃ a ſe vt dicebāt ātiq. ¶ Dubitat āt h Themi⁹ pp v̈ba platōis dicētis ꝙ aīa nō mo̅ a ſenſibilib⁹: ſ; ſēſibilia occurrūt motib⁹ aīe. nā aīa ƀ; dcā ſua cogſcit res ꝑ ꝯtactū ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹: ñ g̊ ƀ; h ſenſibilia mouēt aīa;: ſ; occurrūt aīe ex eo ꝙ applicat ſe eis: ſ; hᵉ poſitio. vt ꝓbat̃ i 2ᵒ ⁊ 3ᵒ hᵒ ē fl'a: qꝛ aīa cogſcit res nō ex eo ꝙ applicat ſe reb⁹: ſ; qꝛ res iprimūt ſpēs ſuas i aīa q̄s imprimēdo aliq̄ mō mouet aīam. ¶ Deīde cū dicit.

¶ At vō ⁊ ſi mouet ipſa ſeipa;: ⁊ ipſa mouebit̃ vtiqꝫ q̄re qm̄ ois mot⁹ ex diſtātia eſt ei⁹ qd mouet̃ ſcd̄m ꝙ mouet ⁊ aīa vtiqꝫ diſtabit a ſuba ipſi⁹ ſcd̄m ſeipſa;: niſi ſcd̄m accn̄s ſe moueat. ſed eſt motus ipſius ſubſtantie.

¶ Ponit vltima; rōnem. d. ꝙ ſi ipſa aīam ſeipſam mouet ſup. ſuba'r ⁊ ipſa vtiqꝫ mouebit̃ ſup. a ſua ſuba. quare qm̄ oīs mot⁹ fit a diſtantia ei⁹ qd mouet̃ ab eo ƒm qd mouet̃ aīa: tunc exibit vel diſtabit vtiqꝫ a ſuba ſui ipſi⁹. ſi mouet̃ ƀ; ſeipa; niſi ſe moueat ƀ; accn̄s: ſ; ƀ; ātiq̄s mot⁹ eſt ipſi⁹ ſube aīe ꝑ ſe. ¶ Nōn⁹ aūt vi; rōnis hᵒ in h ꝯſiſtere: qꝛ cū mot⁹ ſit diſtātia ei⁹ qd mouet ƀ; qd mouet̃: ſic qd mouet̃ localiter diſtat a loco i q̄ erat ⁊ mutat illū locū vl' ƀ; ſe totu; vel ƒm ptes. ſic ſi aīa mouet̃ ƒm ſuba; diſtabit a ſuba ſua. ⁊ pdet ſuba; ſuā: vl' g̊ tota aīa vl' ſaltē ptes ei⁹ deſinēt eē ⁊ amittēt ſuā ſuba; ⁊ nā;: qd ē icōueīēs.

Com. 44. Quidā āt ⁊ mouere aīa; dicūt corp⁹ in quo eſt: ſic ipa mouet̃: vt Demo. ſilr dicēs Philippo comedia; Didaſcalo. ait. n. dedalū feciſſe mobilē ligneā venerē ifundēs argētū fuſile. Silr aūt ⁊ demo. dic̄ motas. n. inqt idiſibiles ſpheras: pp id ꝙ apte nate ſīt nuſqꝫ māere ꝯhereqꝫ ⁊ mouere cōp⁹ oē.

¶ Poſtq̄ phs adduxit rōnes gnales ꝯ venātes aīa; ꝑ viā mot⁹ in pte iſta vt dicebat̃ deſcēdit ad ſpāles opiones antiquo;. circa qd gnqꝫ facit: qꝛ ꝑ deſcēdit ad opionē democriti. 2ᵒ ad opionē platōis. 3ᵒ ad opionē empe. 4ᵒ pōit q̄dā opionē q̄ dr. tūc fuiſſe platōis. 5ᵒ deſcēdit ad opionē zenocratis. 2ᵃ ibi (Eodē āt mō) 3ᵃ ibi (Alia āt opio q̄dā) 4ᵃ ibi (Rōnabili⁹ āt) 5ᵃ ibi (Mltū āt ex bis q̄ dcā ſūt) circa pᵐ duo fac: qꝛ ꝑ adducit opionē democriti. 2ᵒ eā iprobat ibi. (Nos āt iterrogabimus) dic̄ g̊ ꝙ q̄dā dicūt aīa; mouere cōp⁹ ſic mo⁹ ⁊ ipa. vt demo. ſilr dicēs philippo didaſcalo. i. magro comedia;. iſte. n. philipp⁹ ait dedalū feciſſe ligneā mineruā. i. ſtatuā illi⁹ dee mobilē effūdēs argētū fuſile. i. argētū viuū. mouebat̃ g̊ illa ſtatua pp motū argēti viui: ſilr āt ⁊ demo. dic̄. inqt. n. idiſibiles ſpas ex gb⁹ ꝯpōit̃ aīa eē mot⁹ pp id qd apte nate ſīt nūqꝫ māere. i. nūqꝫ q̄eſcere. illas vō ſic motas dic̄ ꝯhere ⁊ mouet̃ cōp⁹ oē. i. corp⁹ totū. ¶ Nōnᵐ āt ſtatuā minerue ſic fuiſſe ordinatā ꝙ qn̄ aliq̄ accedebāt ad ipa; ābulabāt ſup q̄ſdā tabulas: ſubter q̄s erat argētū viuū. illis g̊ ſic ābulātib⁹ ꝯpmebāt argētū viuū: qd ꝯtinuabat̃ vſqꝫ ad ſtatuā: q̄ ꝯpreſſo agitabat ſtatuā ⁊ faciebat ipam moueri. q̄re ſic argētū viuū mouebat ſtatuā: ſic ƀ; democritū athomi ex gbus cōponebat̃ aīa moti mouebāt corpus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nos aūt iterrogabim⁹ ſi ⁊ q̄eſcere facit hoc idē. q̄uō āt faciat difficile: aut ipoſſe dicere.

¶ Diſputat ꝯ opionē demo. circa qd duo facit ƒm ꝙ duas rōnes adduc̄ ꝯ ipſ. 2ᵒ ibi (Oino āt) dic̄ g̊ ꝙ nos iterrogabimus dmocritū. ſi h idē. i. ſi hᵉ eadē corpa idiſibilia q̄ ſīt cā mot⁹. ſi hᵉ eadē cā fac̄ q̄eſcere aīa;. q̄uō āt faciet eā q̄eſce-

¶ Prima figura per quā oſtendit̃ q̄uō in numeris ex quibus cōponit̃ anima eſt aſpectus rectus ⁊ cōſonantia.

¶ Scda figura ꝑ quā oñdit̃ ꝙ in nūeris ex gbus cōponit̃ aīa eſt duplex coordiatio ⁊ eſt ibi idētitas ⁊ diuerſitas.

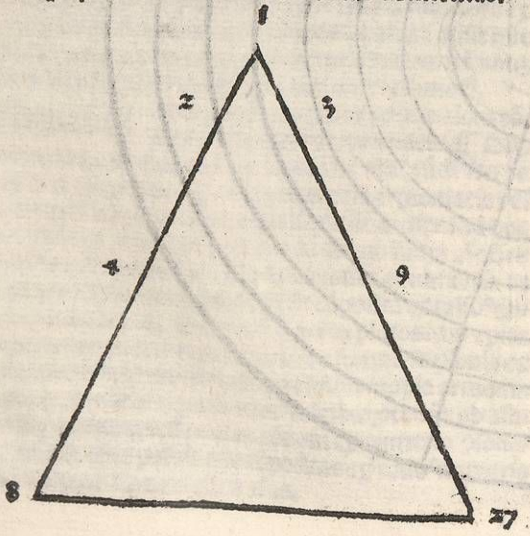

¶ Tertia figura ꝑ quā oſtēdit̃ ꝙ in numeris ſit q̄dā reflexio ⁊ q̄dā ꝯuerſio ⁊ quedā quodāmodo circulatio.

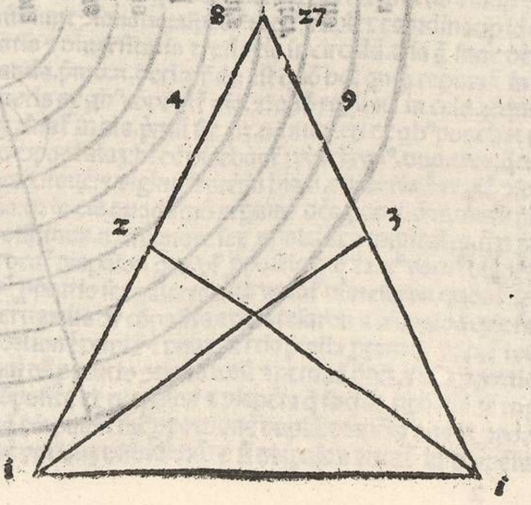

UVA. BHSC. IyR_041_2

re ē difficile aut ipoſſe aſſignare.¶ Nondũ aũt ꝙ cũ aial aliq̄n moueat̄ aliq̄n q̄ſcat oportuit aſſignare nõ ſolũ cãz mot⁹:ſed ēt cãm q̄etis:qđ nõ potuit facere democrit⁹ per athomos cũ põeret eos ſemꝑ motos.¶ Deide cũ dič.

¶ Omnino aũt nõ ſic videt̄ aĩa mouere aial: ſꝫ ꝑ volũtatẽ quãdã ⁊ intellectũ.

¶ Adducit ſecundã rõnem cõtra democritũ. dicebat eniꝫ Democritus ꝙ anima ſic mouet aial ſicut mouet̄ ⁊ ipſa. ideo ait ꝙ omnino aũt non ſic videt̄ anima mouere animal ſicut ponebat democritus. vꝫ. ꝙ ipſa localiter mota moueat corpus per hꝰ motũ: ſed mouet ipm̄ per quandã voluntatem ⁊ intellectuꝫ.nõ ergo aĩa mota mouet corp⁹. ſed aĩa volẽs ⁊ itelligẽs mouet corp⁹.¶ Deide cũ dicit.

Cõ. ¶ Eodem autẽ modo ⁊ Timeus phyſiologi-
45. zat animaꝫ mouere corpus:in eo.n.ꝙ eſt moueri ipſam: ⁊ corpus mouet: ꝓpter id qđ complexum eſt ad ipſum.

¶ Diſputat cõtra opinionẽ platonis: circa qđ duo facit:qꝛ ꝑmo recitat hꝰ opiõnẽ. ſecũdo eaꝫ improbat ibi.(Primũ quidẽ igit̄)circa primuꝫ tria facit. naꝫ anima ad tria põt comparari videlicet ad corpus ſuum: ad ꝑncipia ſua: ⁊ ad operationes ſuas. ſecundũ aũt ꝙ ꝯparat̄ ad ſuuꝫ corpus ſic eſt complexa corpori ⁊ mouẽs ipſum. ꝓut vero comparat̄ ad ſua ꝑncipia. ſic dicebat plato animaꝫ eſſe ex numeris conſonantibus ſiue ex numeris armonicis; ſed ꝓut comparat̄ ad ſuas operatiões ſic dicebat plato ꝙ anima erat aſpectus rectus reflexus in circulum quem circulus diuidebat in duos circulos. ⁊ alterum circulũ in ſeptẽ circulos vt eſſent motus anime. i. operationes eius conformes motui celi. tria ergo facit ſecũdum ꝙ hec tria declarat. ſecũda ibi(Conſtituta eniꝫ)tertia ibi.(Aſpectum rectũ)Dicit ergo ꝙ eodẽ modo ⁊ thimeus.i.ille liber platonis phyſiologizat:ideſt philoſophando dicit animam mouere corpus in eo ꝙ eſt: ideſt contingit moueri ipſam animam. ⁊ dicit etiaꝫ idem plato ꝙ anima mouet corpus ꝓpter id ꝙ eſt cõnexa corpori.¶ Deide cũ dicit.

¶ Conſtitutã.n. dicit ex elementis: ⁊ diſpartitam ſm̄ armonicos numeros: quatenus cum naturalem ſenſuꝫ armonie habeat: ⁊ vt omne ferat̄ ſm̄ ꝯſonantes motus.

¶ Oſtendit ꝙ ex eo ꝙ anima comparat̄ ad ſua ꝑncipia eſt conſtituta ex numeris conſonantibus. hoc eſt ergo qđ ait ꝙ anima cõſtituta eſt ex elementis.i. ex ſuis principijs. ⁊ ſecundũ hoc dicimus eam eſſe diſpartitam ſm̄ numeros armoniacos.i.conſonantes quatenus habeat cõnaturalẽ ſenſum armonie.i.cõſonantie ⁊ vt omne.i. vt totaliter ferat̄ ſecundũ motus conſonantes.i.ſecũdum motus ⁊ operationes cõcordes ⁊ ꝓportõatas.¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Aſpectũ rectũ in circulũ reflexit: ⁊ diuidens ex vno in duos circulos dupl'r coordinantes. Iteruꝫ vnum diuiſit in ſeptem circulos: tanq̄ eſſent celi motus anime motus.

¶ Hec eſt quarta figura per quam oſtenditur quomodo in celo eſt duplex motus circularis ſiue duplex circulatio ſuper duplici polo: ⁊ quomodo vna illarum circulationum diuiditur in ſeptem circulos.

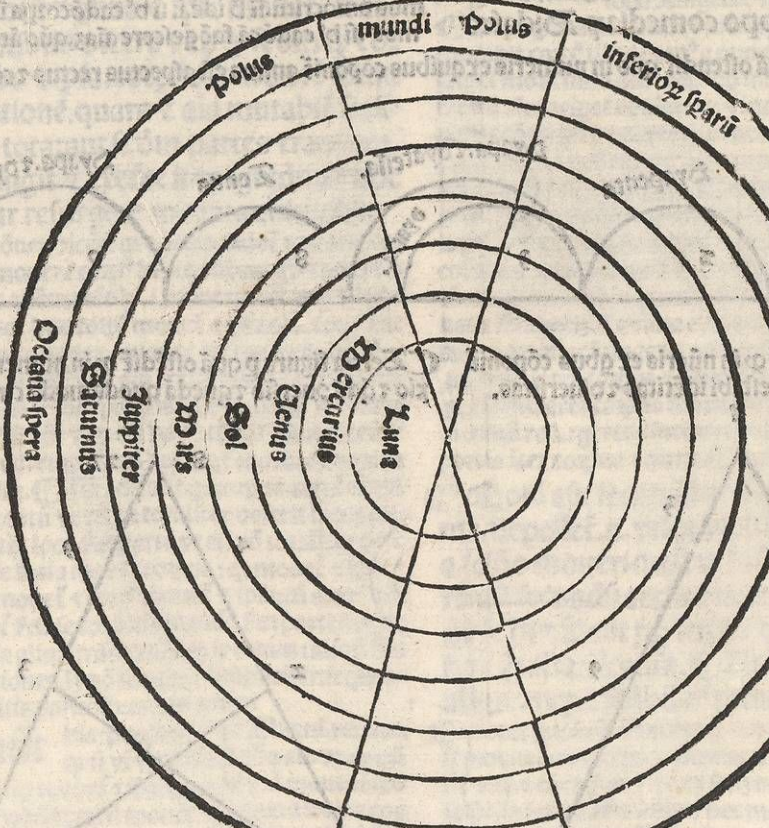

UVA. BHSC. IyR_041_2

℄ Hec eſt q̄nta figura per quā oſtēdit̄ q͞ in aīa eſt duplex circulatio: itellectiua: ⁊ ſenſitiua: ⁊ vna har͞ diuidit̄ in ſeptē circulos: qꝛ virtutes ſenſitiue ordinant̄ ſm ſeptē gradus: vel melius. In aīa eſt duplex circulatio. i. opatio intellectiua: vna per quā itelligit ſubās ſeparatas: ⁊ alia ꝑ quā intelligit hec corporalia: ⁊ hec diuidit̄ in ſeptē circulos ꝑ ſecūdus gradus ſeptem iſta obiecta corꝑalia ordinant̄: ſunt ergo anime motus ſicut celi motus.

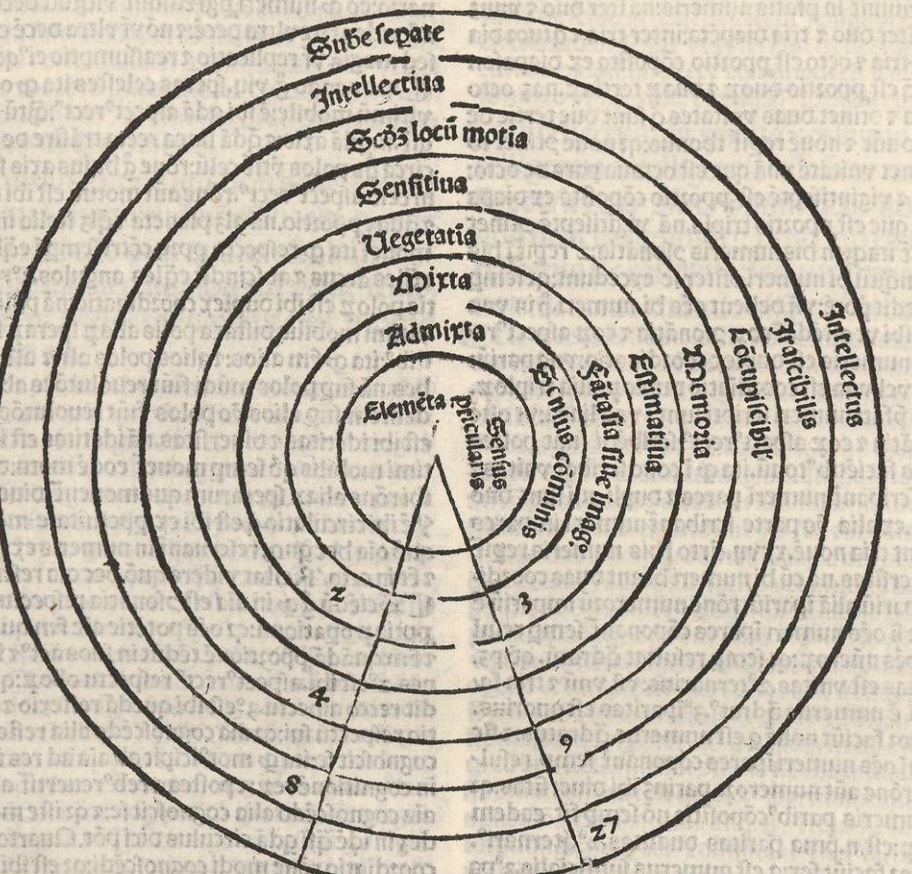

℄ Oſtēdit quō ſm opionem platonis cōparat̄ aīa ad ſuas opōnes. nā animā ſm ſuā opatōez dicimus ꝑ̇us eſſe aſpectum rectū ⁊ lineā rectā quē aſpectū rectū ⁊ lineā rectaz deus reflexit in circulum. ordinauit. n. ſic deus animā q͞ ꝑ̇us itelligeret alia ꝑ rectuz aſpectū. ⁊ poſtea intelligeret ſe ꝑ modū cuiuſdā circulatiōis ⁊ reflexionis diuidens ex vno circlo duos circulos. i. deꝰ ꝯſtituēs ſic aīaz diuiſit hūc circulū in duos circulos dupliciter coordinatos. itē vnuz diuiſit in ſeptē circulos tāq̄ eēnt celi motꝰ aīe motꝰ.

Dubitaret forte aliq̄s quō plato poſuit aīam cōponi ex numeris armoniacis. ℄ Dōz q͞ plato in thimeo ꝑ̇ncipaliter loquit̄ de aīa mūdi ſeu de aīa celi. hāc aūt poſuit cōponi ex numeris armoniacis vel ꝯſonātibus. ſi aūt dixit aīaz noſtrā eſſe ſic compoſitā hoc ꝑ tāto dixit: qꝛ anima nr̄a eſt ſm eū imago illius aīe q̄re ſi videre volumus quō aīa nr̄a ſit cōpoſita ex numeris armoniacis: vidēdū eſt quō aīa celi ſit cōpoſita ex talibꝰ numeris armoniacis. ℄ Sciendū ġ q͞ ſm platonicos ⁊ pitagoricos: ⁊ vt ait macrobius in libro de ſomno ſcipionis ex ſperis celeſtibꝰ ⁊ ex motibꝰ celoꝝ reſultat maxīa armonia ⁊ maxima ꝯſonātia: ⁊ qꝛ oēs motꝰ celeſtes ꝓcedūt ab aīabus celoꝝ poſuit celeſtes aīas cōponi ex numeris ꝯſonātibꝰ. aīas aūt nr̄as poſuit eſſe cōpoſitas ex talibꝰ numeris inq̄tū imitant̄ illas celeſtes aīas.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō ſit itelligenda opio plat. ℄ Dōz q͞ i pōne platonis in dicēdo quō aīa ſit ꝯſtituta tria vn̄r difficultatez hr̄e. tāgit. n. plato quaſdā difficultates circa numeros q̄ſdā circa aīaz: ⁊ q̄ſdā circa celos. Ut ġ plene appeat eiꝰ opio. Sciēdū q͞ q̄tū ad pn̄s ſpectat q̄nq̄ ſunt q̄ repiunt̄ tā i numeris ex q̄bꝰ cōponit̄ aīa q̄z etiā in celis ⁊ aīabꝰ: hec aūt ſunt ꝯſonātia: aſpectꝰ rectꝰ: duplex coordinatio identitatis ⁊ diuerſitatis ⁊ reflexio in circulū. tria ġ ſunt declaranda. ꝑ̇mo. n. declarādū eſt quō hec q̄nq̄ repiunt̄ in numeris ex q̄bꝰ cōponit̄ aīa. 2°. quō repiunt̄ in celo. 3°. quō reperiunt̄ in aīa. ꝑ̇mū ſic pz. nā numeri ex q̄bꝰ ponebat plato ꝯponi aīaz: hi eē dicebant̄: videlz vnꝰ. duo. tres. q̄tuor. octo. nouē: ⁊ vigintiſeptē: in his. n. numeris. ꝑ̇ repit̄ ꝯſonātia: qꝛ in eis quodāmō repiunt̄ oēs ꝓportiōes muſicales. poſſumus. n. aſſignare ſex ꝓportiōes muſicales. q̄ꝝ ꝑ̇ma vocat̄ diapaſon que dr̄ ꝓportio dupla. 2ª vocat̄ diapēte: q̄ dr̄ ꝓportio ſexqaltera: alia vocat̄ diateſaron que dr̄ ſexq̄tertia: alia dr̄ cōpoſita ex diateſaron ⁊ diapaſon que fac̄ ꝓportionē duplā ⁊ duaꝝ tertiaꝝ: alia ꝓportio vocat̄ tonus qui dr̄ ꝓportio ꝯtinēs totū ⁊ octauā ꝑtez. vltia ꝓportio dr̄ cōpoſita ex diapaſon ⁊ diapēta q̄ faciūt ꝓportionē triplā: nā diapaſon fac̄ ꝓportionē duplā: diapēta ꝯtinet ꝓportionē vniꝰ cuz dimidia: q̄re ſi diapaſon ducat̄ in diapēta. i. ſi

UVA. BHSC. IyR_041_2

duo ducanť in vnum cum dimidio reſultāt inde tria.naꝫ
bis vnū cū dimidio ſūt tres.ex diapaſon ģ ⁊ diapēta cōſti
tuiť ꝓportio tripla:ex diapaſon vͦo ⁊ diateſaron ↄſtituitur
ꝓportio duoꝝ ⁊ duarum tertiaꝝ:qꝛ diapaſon.vt dcm̄ eſt.
eſt ꝓportio dupla:diateſaron vͦo eſt ꝓportio vnius ⁊ tertij.
bis aūt vnū ⁊ tertiū faciūt duo ⁊ duas tertias.oēs aūt he
ꝓportōes īueniunť in p̄fatis numeris:nā īter duo ⁊ vnuꝫ
eſt diapaſon:īter duo ⁊ tria diapēta:inter tria ⁊ q̄tuoꝛ dia
teſaron:inter tria ⁊ octo eſt ꝓportio cōpoſita ex diapaſon
⁊ diateſaron q̄ eſt ꝓportio duoꝝ ⁊ duaꝝ tertiaꝝ.naꝫ octo
ↄtinet bis tria ⁊ ↄtinet duas vnitates q̄ ſunt due tertie de
tribꝰ.īter octo aūt ⁊ nouē repiť thonus:qꝛ nouē ↄtinet to
tuꝫ octo ⁊ ↄtinet vnitatē vnā que eſt octaua pars de octo:
īter nouē aūt ⁊ vigintiſeptē eſt ꝓportio cōpoſita ex diapa
ſon ⁊ diapēta que eſt ꝓportio tripla.nā vigitiſeptē ↄtinet
ter nouē:repiť itaqꝫ in his numeris ↄſonātia:2ͦ repiť ī his
aſpectꝰ rectꝰ inq̄ꝫtū hi numeri ↄn̄ter ſe excedunt:qꝛ ſemꝑ
poſterioꝛ excedit p̄oꝛē:vn̄ debent oēs hi numeri.p̊ in vna
linea ſerio ſcribi vt oſtēdať eoꝝ ↄſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ re
ctus.3ͦ in his numeris eſt duplex cooꝛdinatio:vna pariū:
alia impariū:vel vna eſt cooꝛdiatio duploꝝ:alia triploꝝ.
vn̄ poſtq̄ꝫ oēs p̄fati numeri ſcripti ſunt ī vna linea:vt oſtē
dať eoꝝ ↄſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ rectꝰ:ſcribēdi ſunt poſtea
in duabꝰ lineis faciētibꝰ tonū.ita ꝙ ī cono ſcribať vnitas ⁊
ex vna parte ſcribanť numeri pares ⁊ dupli qui ſunt duo
quatuoꝛ.octo.ex alia vͦo parte ſcribanť numeri impares
⁊ tripli qui ſunt tria nouē.xxvij.q̄rto ī his numeris repiť
idētitas ⁊ diuerſitas.nā cū hi numeri hēant duas cooꝛdi
natiōes vnā pariū aliā īpariū: rōne numeroꝛū impariū ē
ibi idētitas.qꝛ ſi oēs numeri īpares cōponanť ſemꝑ reſul
tat ibi eadē ſpēs nūeroꝝ:qꝛ ſemꝑ reſultat q̄dratū. qͦd pꝫ.
nā p̄ma īparitas eſt vnitas.2ª ternarius:vn̄ vnū ⁊ tria fa
ciūt q̄tuoꝛ qui ē numerus q̄dratꝰ.3ª īparitas eſt q̄narius.
q̄nqꝫ vͦo ⁊ q̄tuoꝛ faciūt nouē q̄ eſt numerus q̄dratus:⁊ ſic
de alijs.Si eni oēs numeri īpares cōponanť ſemꝑ reſul
tat eadē ſpēs:rōne aūt numeroꝝ pariuꝫ ibi diuerſitas:qꝛ
ex diuerſis numeris paribꝰ cōpoſitis nō ſemꝑ fit eadem
ſpēs numeroꝝ:eſt.n.p̄ma paritas dualitas.2ª q̄ternariꝰ.
duo aūt ⁊ q̄tuoꝛ faciūt ſex:q̄ eſt numerus ſuꝑficialis.3ª pa
ritas eſt ſex.ſex aūt ⁊ ſex ſunt duodeci qui eſt numerus ſo
lidus.variata eſt ģ ſpēs numeri ex cōpoſitione pariuꝫ nu
meroꝝ.q̄nto in p̄fatis numeris eſt quedam reflexio circu
laris.nā ibi ab īparibꝰ ſit ꝓceſſus ad paria ⁊ a paribꝰ ad īpa
ria per modū cuiuſdā reflexionis.nam ſi vnitas a qua fit
ꝓceſſus addať binario q̄ eſt numerus par.fiet īde triariꝰ
q̄ eſt numerus īpar.ꝓpter qͦd erit ꝓceſſus a paribꝰ ad īpa
ria.rurſus.ſi vnitas addať ternario q̄ eſt numerus impar
fiet inde q̄ternariꝰ qui eſt numerus par:⁊ fiet eͦꝯ ꝑ modū
cuiuſdā reflexionis ⁊ circulatōis ꝓceſſus ab imparibꝰ ad
paria:q̄re poſtq̄ꝫ p̄fati numeri ſunt ſcripti ſm̄ lineā rectā
vt oſtēdať eoꝝ ↄſonātia ⁊ eoꝝ aſpectꝰ rectus:⁊ poſtq̄ꝫ 2ͦ
ſcripti ſunt ſꝫ duas lineas faciētes conū:ita ꝙ ī cono ſcri
pta eſt vnitas:⁊ ex vna ꝑte ſunt ſcripti numeri pares ⁊ du
plices:⁊ ex alia īpares ⁊ triplices vt oſtendať eoꝝ duplex
cooꝛdinatio ⁊ eoꝝ idētitas rōne īpariū:⁊ diuerſitas rōne
pariū:ſunt p̄dicti numeri 3ͦ ſcribēdi in duabꝰ lineis faciē
tibꝰ conū:ita ꝙ vnitas nō ſcribať in cono:ſed ſcribať vna
vnitas ī capite vniꝰ linee:⁊ ex illa ꝑte ſcribanť numeri pa
res ⁊ duplices:alia vnitas ſcribať in capite alteriꝰ linee ⁊
ex illa ꝑte ſcribanť numeri īpares ⁊ triplices:⁊ tūc ducať
vna linea ab vnitate ad ternariū:⁊ qꝛ ex vno ⁊ tribꝰ reſul
tant q̄tuoꝛ:dabiť ītelligi ꝙ ſit ꝓceſſus a paribꝰ ad īparia:
alia linea ducať ab vnitate ad binariū ⁊ reſultabit idē ter
narius q̄ eſt nūerꝰ īpar.dabiť ģ ītelligi ꝙ nō ſolū eſt ꝓceſ
ſus a paribꝰ ad īparia:ſꝫ ēt ecōuerſo:⁊ ꝙ circl'ariter ē ꝓceſ
ſus ab īparibꝰ ad paria.¶ Viſo quō ī nūeris ſunt oīa illa
q̄nqꝫ.Reſtat declarare quō in celo oīa iſta q̄nqꝫ hn̄t eſſe
¶ Sciēdū ģ ꝙ an̄ tꝑa Ari.certitudinal'r nō fuit īuētū eē
aliqͦd celū vltra octauā ſperā.ſi aūt aliq̄ locuti ſunt de no
na ſpera hꝫ fuit ꝓpter q̄ſdā adaptatōes:ſic fecerūt pitago
rici q̄ p̄ter ſperā actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:⁊ p̄ter octo ſperas ce
leſtes decimā addiderūt volētes ſperas eē ī numero de
nario:eo ꝙ numeri ꝓgrediunť vſqꝫ ad decem.nā numeri
nō videnť ire vltra decē:⁊ nō vr̄ vltra decē eē enumeratio:
ſed magis vr̄ replicatio ⁊ reaſſumptio eiꝰ qͦd acceptuꝫ eſt.
¶ Ponendo ģ.viij.ſperas celeſtes ita ꝙ octaua ſpera ſit
vltimū mobile:ē ibi q̄dā aſpectꝰ rectꝰ:q̄ꝫtū ad axes.ītelli
giť.n.q̄dā axis:⁊ q̄dā linea recta trāſire de polo ad poluꝫ:
circa q̄s polos vͦtiť celū:rōne ģ huius axis ſic trāſeūtis eſt
in celo aſpectꝰ rectꝰ.rōne aūt motuū eſt ibi q̄dā ↄſonantia
⁊ q̄daꝫ ꝓportio.nā q̄lꝫ planeta ⁊ q̄lꝫ ſtella in ſuo oꝛbe eq̄l'r
moueť ita ꝙ reſpectu ꝓprij cētri ſemꝑ ī eq̄libꝰ tꝑibꝰ trāſit
eq̄les arcus ⁊ abſcindit eq̄les angulos.3ͦ rōne diuerſita
tis poloꝝ eſt ibi duplex cooꝛdinatio:nā poli mūdi vel poli
vltimi mobilis diſtāt a polis aliaꝝ ſperaꝝ fere.xxiiij.gra
dibꝰ:ita ꝙ ſm̄ alios:⁊ alios polos al'r ⁊ al'r reuoluunť oꝛ
bes.nā ſuꝑ polos mūdi fiūt reuolutōes ab oꝛiēte in occi
dentem:ſuꝑ alios vͦo polos fiūt reuolutōes ecōuerſo.4ͦ
eſt ibi idētitas ⁊ diuerſitas.nā idētitas eſt ibi reſpectu vl
timi mobilis qͦd ſemꝑ moueť eodē motu:diuerſitas vͦo ē
ibi rōne aliaꝝ ſperarum que moueńť diuerſis motibus.
5ͦ ē ibi circulatio q̄ eſt ibi ex ꝑpetuitate motꝰ.¶ Habito
quō oīa hec q̄nqꝫ reſeruanť in numeris ex q̄bꝰ cōponiť aīa
⁊ ēt in celo.Reſtat videre quō hec oīa reſeruenť in aīa.
¶ Sciēdū ģ ꝙ in aīa eſt ↄſonātia reſpectu ꝓpoꝝ actuū ⁊
ꝓpriaꝝ oꝑationū:qꝛ oēs potētie aīe ſm̄ quādā ↄſonātiaꝫ
⁊ ſm̄ quādā ꝓportionē tēdūt in ſuos actꝰ ⁊ in ſuas oꝑatio
nes.2ͦ eſt ibi.aſpectꝰ rectꝰ reſpectu oboꝝ:qꝛ in oba aīa tē
dit recto aſpectu.3ͦ eſt ibi quedā reflexio ⁊ quedā circula
tio reſpectu ſui:qꝛ aīa cognoſcēdo alia reflectiť ſupꝛa ſe ⁊
cognoſcit ſe:ita ꝙ motꝰ īcipit ab aīa ad res inq̄ꝫtū aīa ferť
in cognitionē reꝝ:⁊ poſtea a rebꝰ reuertiť ad aīam inq̄ꝫtū
aīa cognoſcēdo alia cognoſcit ſe:⁊ qꝛ iſte motus eſt ab eo
deꝫ in idē q̄ſi q̄dā circulus dici pōt.Quarto eſt ibi duplex
cooꝛdiatio rōne modi cognoſcēdi:qꝛ eſt ibi vnus modus
cognoſcēdi ſenſibile ⁊ cū ↄditōibꝰ mãe.alter vͦo ītelligibi
le ⁊ ſine hͦꝝ ↄditōibꝰ.¶ Quīto ē ibi idētitas ⁊ diuerſitas
rōne pl'alitatis potētiaꝝ.nam in potētijs ītelligibilibꝰ eſt
idētitas:qꝛ ſunt ſimplices ⁊ vnite.In potētijs vͦo ſenſibili
bus eſt diuerſitas:qꝛ ſunt oꝛganice ⁊ extēſe.

Alterius forte dubitaret aliq̄s quō motꝰ aīe ē
ſicut motꝰ celi.¶ Dōm ꝙ ſicut
in celo eſt aſpectꝰ rectꝰ:qꝛ ꝑ debemꝰ ītelligere lineā rectā
trāſeuntē de polo ad polū q̄ linea recta ab aſtronomis dr̄
axis. poſtea hͦꝝ aſpectꝰ rectꝰ reflectiť ī circulū:qꝛ ſuꝑ hͦꝝ
axē q̄ eſt q̄dā liea imagiata fūdať motꝰ circularis.3ͦ hͦꝝ cir
culus diuidiť in duos circulos:qꝛ eſt ibi duplex circularis
motꝰ.vnus ab oꝛiēte ī occidētē.aliꝰ eͦꝯ.vlteriꝰ vnus hoꝛū
circuloꝝ diuidiť in ſeptē circulos:qꝛ motꝰ ille ⁊ circulatio
illa q̄ eſt ab occidēte in oꝛiēs:diuidiť in ſeptē circulos pla
netarū:ſic in aīa ꝑ eſt aſpectꝰ rectꝰ inq̄ꝫtuꝫ cognoſcit alia:
2ͦ hͦꝝ aſpectꝰ rectꝰ reflectiť in circulū inq̄ꝫtuꝫ cognoſcēdo
alia cognoſcit ſe.3ͦ hͦꝝ circulatio diuidiť in duos circulos
ꝓpter duo gn̄a oboꝝ.nā aīa eſt apta nata cognoſcere ſub
ſtantias ſeꝑatas:⁊ illa cognitio rōne idētitatis ⁊ ſimplici
tatis aſſil'ať motui p̄mi mobilis:⁊ eſt apta nata cognoſce
re iſta coꝛꝑalia.⁊ hec cognitio:qꝛ eſt īferioꝛ alia cognitiōe
aſſil'ať motui īferioꝝ ſperaꝝ,diuidiť aūt iſte circulus in
ſeptē circulos:ꝓpter ſeptē gn̄a reꝝ coꝛꝑaliū:qꝛ q̄daꝫ ſunt
el'ta:q̄dā ſunt admixta vt vapoꝛes:⁊ ea q̄ nō ↄſtāt ex oībꝰ
el'tis:ſꝫ ex aliq̄bꝰ.q̄dā vͦo ſunt mixta vt illa q̄ ↄſtāt ex oībꝰ
el'tis.ita ꝙ ſunt tria gn̄a īaīatoꝝ:⁊ q̄tuoꝛ ſūt gn̄a aīatoꝝ.

UVA. BHSC. IyR_041_2

vz. vegetatiua: sensitiua: s3 locū motiua: ⁊ intellectiua: oīa aūt hec corpalia sunt. nā ipa aīata ītellectiua vt hoīes inter corpalia computari pñt. Diuidit̄ ḡ alter circulus ī septē circulos. ꝑpter ħ septē gña oboꝛū: pōt ēt ħ diuersitas alr̄ sumi: vt fiat hec diuisio nō ꝭm oba: s3 ꝭm potētias: ita ꝙ sit pma diuisio in intellectū ⁊ sensū. Intellꝰs aūt pp sui simplicitatē remaneat īdiuisus: sensus aūt diuidat ī septē: ita ꝙ in p̄ gradu sint sensus particulares. in 2° sensus cōis. in 3° imaginatio vel fantasia. in 4° estimatiua que vt est ī hoībꝰ a multis vocat̄ rō pticularis. in 5° gradu sit memoria. in 6° ɔcupiscibilis. in 7° irascibilis: q̄re si ɔsiderant̄ pᵭcta est aīe motus tanq̄ celi motus.

Com. 46. PRimum quidē igit̄ non bene dicitur animā magnitudinē esse: eam. n. que oīs talē esse vult qualis est aliq̄n vocatus intellectus. non eni velut sensitiua est: neq3 vt desideratiua: haꝝ eniz motus non circulatio est.

¶ Posita opione platonis hic pħs eā reprobat: circa qḋ q̄tuoꝛ facit ꝭm ꝙ plato in sua pōne q̄tuoꝛ innuebat. voluit. n. plato ꝙ itellꝰs eēt magnitudo. 2° voluit ꝙ eēt magnitudo circularis. tertio ꝙ esset magnitudo circularis mota. quarto ꝙ esset magnitudo circularis mota cōnexa corpori. pmo ergo disputat ɔ platonē: ex eo ꝙ dīc itellm̄ esse magnitudinē. 2° ex eo ꝙ ponit ipm̄ eē circulū. 3° ꝙ ponit ipm̄ eē mobilē. 4° ex eo ꝙ ponit ipm̄ ɔnexū corpi. nā ⁊ si est aliq̄ vnio itellꝰs ad corpꝰ. nō tñ est ille modus vnionis: nec est ille modus ɔnexionis quē posuit plato. 2° ps īcipit ibi. (Neciū aūt itellm̄ eē circulū). 3° ibi. (Adhuc aūt itelligētia). 4° ibi. (Laboriosum aūt). circa pmū tria fac̄ s3 ꝙ tres rōnes adducit ad pbādū itellꝫ nō eē magnitudinē. 2° ibi. (Qualr̄. n. itelliget). 3° ibi. (Amp. quō intelligeret) circa pmū duo fac. q2 p̄ ne laboret in equoco declarat de qua aīa loq̄bat̄ plato: cū dicebat aīaꝫ eē magnitudinē circularē. 2° adducit rōnē ad ꝑpositū ꝙ aīa nō sit magnitudo. ibi. (Intellꝰs qdē vnꝰ) dicit ergo ꝙ primū qdē igit̄ nō bn̄ ē dicere aīaꝫ eē magnitudinē. ⁊ subdit ꝙ plato vult eā aīaꝫ q̄ ē oīs. i. vniuersi siue aīaꝫ mūdi eē talē. i. magnitudinē qualis ē aliq̄n vocatꝰ itellectꝰ. illā. n. aīaꝫ quā posuit plato magnitudinē eē aliq̄ādo plato vocabat eā aīaꝫ oīs. i. vniuersi: aliq̄ādo vocabat eā intellectū: ⁊ subdit ꝙ aīa quā posuit plato eē magnitudinē circularē nō ē velut sensitiua. neq3 ē vt ɔsideratiua. q2 motꝰ haꝝ nō ē circulatio. ¶ Notādū aūt ꝙ plato cū dicebat aīaꝫ eē circulū vel eē magnitudinē circularē pricipaliter loq̄bat̄ de aīabꝰ celoꝝ: ⁊ maxīe de aīa pmi mobilis siue de aīa vniuersi: si aūt loq̄bat̄ de aīa nostra vt tactū ē ħ erat inquātū hec imitat̄ illā. ide ḡ ē ꝙ aliq̄n aīaꝫ vniuersi dicebat eē talē: aliq̄n vocatum intellectum idest aīam nostram que potest vocari intellectus: dicebat talem esse.

Dubitaret forte aliq̄s vtrū sensus possit dici circulus: ⁊ vr̄ ꝙ sic p ea q̄ in p̄cedēti lectione tāgebant̄: vbi diuidēdo vnū circulū in septē circulos dicebamꝰ hoc posse itelligi de sensu distincto ꝭm septē gradus. ¶ In ɔriū ē ħ pħs q̄ vult sensū ⁊ desideriū nō eē circulos. q2 motus hoꝝ non sunt circulares. ¶ Dōꝫ ꝙ sensus dupl'r pñt ɔsiderari. vel in se. vel vt deseruiunt intellectui. si ɔsiderent̄ in se: sic nō sunt circuli: q2 nō sunt sup se ɔuersiui. pbat. n. ꝓculus in li° suo de elatione theologica ꝙ nihil corpoꝛeū est supra se ɔuersiuū: cū ergo sensus sit vtꝰ corpalis ⁊ organica in se ɔsideratꝰ nō est circulus: nec est supra se ɔuersiuus. s3 si ɔsiderat̄ vt deseruit intellectui: sic pōt aliq̄ mō vocari circulus inq̄tū ex opatione sensus ɔsurgit opatio itellꝰs q̄ metaphoꝛice circulus dici pōt: sic ḡ imagiatio dr̄ circulus inq̄tū deseruit itellectui: sic ⁊ opatio sensus aliq̄ mō dr̄ pticipare circulationē inq̄ātum deseruit opationi itellꝰs. dcīꝫ ḡ platonis ꝙ aīa hꝫ rōnē circuli vel totū pōt exponi de intellectu put fert̄ in diuersa gña oboꝛ: ⁊ tūc expō nō vr̄ hēre aliquā calūniā: vel mō q̄ dcīꝫ est: ⁊ vt nūc est expositū pōt exponi de itellectu ⁊ de sensu nō de sensu in se: q2 sic acceptꝰ sensus vt ħ dr̄ nō hꝫ rōnē circuli: sed de sensu vt refert̄ ad intellectum ita ꝙ sensus cui non ɔiūgit̄ intellectꝰ cuiusmodi est sensus brutoꝝ nullo modo vr̄ hr̄e rōnē circuli. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Intellectus aūt vnus ⁊ cōtinuus est: sicut in telligentia. intelligentia aūt sicut intelligibilia. Co. 47. Hec aūt eo ꝙ ɔñter vnum sicut numerus: sed non sicut magnitudo: ꝑpter qḋ quidē neq3 intellectus sic cōtinuus: sed aut impartibilis aut non: sicut magnitudo aliq̄: ɔtinuus est.

¶ Ut dicebat̄ ostēdit itellꝫ nō eē magnitudinē. ¶ Ad cuius euidentiā est sciēdū ꝙ vt themistius inuit magis hic rephēdit̄ plato ꝭm vba q̄ ꝭm itētionē. naꝫ l3 aliq̄ rōnes ħ adducant̄ directe ɔ intētionē platonis: aliq̄ tñ adducunt̄ ɔ vba. arguūt. n. rōnes ille ac si plato nō metaphoꝛice: sed simpl'r dixisꝫ itellm̄ eē magnitudinē: qḋ nō male factū ē. nā cū pħs vitatis nō debeat sub velamīe metaphoꝛarum suā sciam tradere: plato aūt q̄ ħ fecꝫ ⁊ in vbis ⁊ in mō loq̄n di rephēsibil' erat: q̄re aūt theologia nr̄a hēat hūc modū: q2 ibi diuinꝰ radius sub sacris velamibꝰ: ⁊ sub sacris metaphoꝛis nob ꝑponit̄ hꝫ spālē rōnē: quā hic dicere pñs opꝰ ñ postulat. adducit ḡ rōnē pmā. d. ꝙ itellꝰs est ille q̄ est vnꝰ: ⁊ ɔtinuus sic itelligētia. i. sic eius opatio. itelligētia aūt. i. opatio eiꝰ: supple est vna ⁊ ɔtinua sic itelligibilia. i. sic oba. ħ aūt. i. oba itelligibilia sunt ɔñter vnū sic nūerus: s3 non sic magnitudo: ꝑpter qḋ qdē: neq3 itellꝰs ē sic ɔtinuꝰ. q. d. ꝙ cū oba itellꝰs nō sint ɔtinua sic magnitudo: nec itellꝰs ē sic ɔtinuus: s3 aut est itellectꝰ ipartibilis: aut nō est sic ɔtinuus: sic est magnitudo aliq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ cū potentie distinguant̄ p actꝰ ⁊ diffiniant̄ ⁊ actꝰ distinguant̄ ⁊ accipiāt spēꝫ ex obtis: ɔ3 nos loq̄ de poꝰ itellꝰua: sic loq̄mur de eiꝰ actu: ⁊ ḋ eiꝰ obo: cū ḡ oba itellꝰbilia ñ sint ɔtinua: l3 possint eē ɔñr se hñtia inq̄tū vnū itelligimꝰ post aliō. Intellꝰs ñ ɔ3 dici magnitudo ɔtiua: vt plato opiabat̄. ¶ Notādū ēt ꝙ pōt extēdi hec rō nō solū ɔ vba platonis: s3 ēt ɔ itētionē: nā ēt metaphoꝛice loq̄ndo: si itellꝰs dꝫ dici magnitudo ħ est inq̄tū fert̄ in eius obꝫ: cū ḡ ēt sic nō debeat dici magnitudo ɔtinua: nullo mō vr̄ hēre veritatē platonicoꝛ locutio. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qualiter enim intelliget magnitudo cum sit quālibet partiū ipsius: parte autez aut ꝭm magnitudinē: aut scḋꝫ punctum: si opꝫ ⁊ hoc dicere partē: siquidē igit̄ scḋm punctū: hec autē infinita: manifestū est: qm̄ nequaq̄ ptrāsibit. Si vo scḋꝫ magnitudinē multotiens ⁊ infinities intelliget idem: vr̄ aūt ⁊ semel ɔtingēs.

¶ Adducꝫ scḋaꝫ rōnē. circa qḋ duo fac: q2 p̄ adducꝫ hꝫ rōnē. 2° remouet q̄ddā cauillationē poꝛeꝫ fieri circa ptacta. ibi. (Si āt sufficiēs) dic̄ ḡ: q̄lr̄. n. itellꝰs est sic magnitudo itelliget q̄l3 ptiū ipsiꝰ. i. p q̄l3 ptē eiꝰ: aut supplet itelliget pte ꝭm magnitudinē. i. pte q̄titatiua: aut itelliget s3 pūctū. si ɔ3 ⁊ ħ dicere ptē: q2 pūctꝰ nō est ppe ps: ⁊ subdit: si qdē igr̄ ꝭm pūctū. i. si itellꝰs itelligit s3 ptē pūctalē: hec aūt sūt ifinita: manifestū ē: qm̄ neq̄ ptrāsibit illa. si vo ꝭm magnitudinē. i. s3 ptē q̄titatiuā mltotiēs ⁊ ifinities itelligꝫ idē. vr̄ aūt ⁊ semel ɔtingens. i. non vr̄ ꝙ sit va opio platonis ꝙ

UVA. BHSC. IyR_041_2

itell'ſ exñs magnitudo applicãs ſe rei ſucceſſiue itelligat illã:ſz vr̃ ꝙ abſq; tali ſucceſſione in ſil' ꝯtigẽdo rẽ itelligat ipſam. ⸿ Notãdũ aũt hãc rõnẽ nõ ꝓpe eẽ ꝯ itẽtionẽ plat. ſz ꝯ v̓ba. ait.n. itell'z nõ itelligere res applicãdo ſe reb⁹ ſm ꝑtẽ pũctalẽ vl' ſm ꝑtẽ q̄titatiuã ꝓut ſe applicãt magnitudines corꝑales. ⸿ Notãdũ ẽt ꝙ ait ſi h̄.i. ſi pũctũ oz dicere ꝑtẽ:q2 pũct⁹ nõ ꝓpe eſt ꝑs. ſi aũt oz dici ꝑs h̄ eſt ſz opinionẽ pla. q poſuit lieã cõponi ex pũctis. ſuꝑficiẽ ex lieis. corpus ex ſuꝑficiebus.

Dubitaret forte aliqs:q2 vr̃ hic phs velle ꝙ itell'ſ itelligat nõ ſucceſſiue:ſz ĩſil' ꝯtigẽdo. c⁹ꝯriũ vr̃ velle ĩ de memoria ⁊ remiſcẽtia:vbi ait nr̃z itelligere ñ eẽ ſine ꝯtinuo nz ſine tꝑe. ⸿ Dõz ꝙ nõ ẽ itẽtio phi negare a nr̃o itell'u oẽz ſucceſſionẽ ⁊ oẽz diſcurſum:ſz vult ꝙ in itelligẽdo nõ ſit illa ſucceſſio ſz ꝑtes q̄titatiuas:aut ꝑtes pũctales. vt videbat̃ itelligere plato.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ ſeq̄r̃ iſta ꝯ. ꝙ ſi itell'ſ itelligeret applicãdo ſe reb⁹ ſz ꝑtes q̄titatiuas ꝙ mlt'otiẽs ⁊ ifinities itelligeret idẽ. ⸿ Dõz ꝙ nunq; aliqd ꝑtrãſit aliqꝺ ſpatiũ niſi q̄lz ꝑs mouẽtis ꝑtrãſeat q̄lz ꝑtẽ ſpatÿ:q̄re ſi itell'us itelligit res applicãdo ſe eis ſm ꝑtẽ q̄titatiuã:ad h̄ ꝙ itell'ſ ꝑtrãſeat totã rẽ:⁊ applicet ſe toti rei:oz ꝙ q̄lz ꝑs itell'us ſe applicet cuilz ꝑti rei:⁊ q2 q̄lz ꝑs q̄titatiua hz multas:⁊ q̄dãmõ ifinitas ꝑtes:cũ qꝺlz ꝯtinuũ ſit diuiſibile in ifinitũ:ſi ꝑ q̄lz ꝑtẽ ſe applicat itell'ſ cuilz ꝑti rei ifinities ſe applicabit eidem ꝑti. ⁊ ꝑ ꝯñs ifinities itelliget idẽ. Deiñ cũ dicit.

⸿ **Si aũt ſufficiẽs q̄libet ꝑtiũ tãgere qd oz circulo moueri:aut ⁊ oĩo magnitudinẽ hr̃e. Si aũt neciũ eſt itelligere tangẽtẽ toto circulo:qs eſt partibus tactus.**

⸿ Remouet q̄dã cauillationẽ poſ'ez fieri circa ꝑtacta. diceret.n. aliqs ꝙ nõ oz itell'z itelligere:idẽ ifinities applicãdo ſe eidẽ ꝑ ifinitas ꝑtes:q2 ſz q̄cũq; ꝑtẽ ſe applicet itelliget totã rẽ. ſz ſi h̄ eẽt nõ oporteret itell'm moueri circulo: nec hr̃e aliq; magnitudinẽ ſi ſufficeret qlz cõtact⁹ ad h̄ ꝙ itelligat totã rẽ. iõ ait:ſi ãt ſufficiẽs eſt itell'ſ q̄lz ꝑtiũ. i. ꝑ q̄lz ꝑtẽ tãgere rẽ:⁊ ſupple itelligere ipaz totã qd opz. i. ad qd oz itell'z moueri circulo:aut oĩo hr̃e magnitudinẽ:ſi ãt neciũ eſt itell'ere tãgẽtẽ toto circulo. i. totã rẽ circulariter qs erit tact⁹ ꝑtib⁹. i. ꝑ q̄s ꝑtes tãget ⁊ itelliget:vtꝝ ꝑ ꝑtes pũctales vel ꝑ ꝑtes q̄titatiuas: q̄cũq; aũt mõ dicatur:vt pz ꝑ rõnez ꝓpoſitã icidit̃ in icõueniens. ⸿ Deide cũ dic̃.

Cõ. 48. ⸿ **Ampli⁹ quõ itelliget partibile ipartibili:aut impartibile partibili.**

⸿ Adducit 3^am^ rõnẽ. d. ãpli⁹ quõ itelliget itell'ſ ꝑtibile ipartibili. i. ꝑ ꝑtẽ ipartibilẽ:aut quõ itelliget ipartibile ꝑtibili. q. d. ꝙ ſi itell'ſ itelligat applicãdo ſe reb⁹ ꝑ ſuas ꝑtes:ſi hz ꝑtes ꝑtibiles nõ itelligeret impartibilia:ſi v̓o ipartibiles nõ poterit partibilia intelligere.

Dubitaret forte aliqs:q2 vr̃ hec rõ eẽ nulla. diceret.n. Plato ꝙ cũ ſz põnẽ meã itell'us ſit magnitudo ſic̃ in alÿs magnitudib⁹ ſũt q̄dã ꝑtes ꝑtibiles vt ꝑtes q̄titatiue. ⁊ q̄dã ipartibiles:vt pũcta:ſic ẽt i itell'u ſũt hec duo gñа ꝑtiũ. poterit itaq; itell'ſ ꝑ ꝑtes ꝑtibiles itelligere ꝑtibilia:ꝑ ipartibiles v̓o ipartibilia. ⸿ Dõz ꝙ itell'ſ hz q̄dã oĩa ꝑtibilia vt corꝑalia:q̄dã ipartibilia vt itelligẽtias:nõ g̊ exponẽdo ꝑtibilia ⁊ ipartibilia de ꝑtib⁹ q̄titatiuis ⁊ pũctalib⁹:ſz ꝺ ꝑtib⁹ corꝑalib⁹ ⁊ icorꝑalib⁹ nõ hz dubiũ qꝺ q̄rit̃. nã ſi itell'us hz ꝑtes corꝑales ⁊ ꝑtibiles quõ ꝑ ꝯtactũ ⁊ ꝑ applicatõez poterit itelligere icorꝑalia ⁊ ipartibilia:ſi v̓o hz ꝑtes incorꝑales ⁊ impartibiles nõ poterit ſe applicare corporalibus ⁊ ꝑtibilib⁹ ⁊ cõmenſurare ſe eis. ⁊ itelligere ea:vt plato opinabat̃. ⸿ Deinde cũ dic̃.

⸿ **Neceſſariũ aũt itell'z eẽ circulũ hũc. Intell'ſ qdẽ.n. mot⁹ itelligẽtia:circuli aũt circulatio:ſi igit̃ itelligẽtia circulatio:⁊ itell'ſ vtiq; erit circulus cũ huiuſmodi circulatio itelligẽtia ſit:ſꝑ aũt aliqd itelliget ſiqdẽ ꝑpetua circulatio.**

⸿ Poſtq; ꝓbauit itell'z nõ eẽ magnitudinẽ ꝓbat ipz nõ eẽ circulũ. circa qꝺ duo fac̃ ſm ꝙ duas rõnes adducit ad ꝓpoſitũ. 2ª ibi. (Amp̃. aũt) i p̊^a^ ꝑte itẽdit talẽ rõnẽ:ſi itell'ſ eẽt circulus oꝑatio ei⁹ eẽt circulatio. i. circularis:⁊ eẽt ꝑpetua:⁊ nõ hr̃et finẽ:ſz nulla oꝑõ itell'ſ eſt hꝰ neq; practica: nz ſpeculatiua. g̊ itell'us nõ eſt circulus. i hac aũt rõne ſic ꝓcedit:q2 p̊ p̃mittit hãc ꝯñtiã ꝙ ſi itell'ſ eẽt circulus oꝑõ ei⁹ eẽt circularis:⁊ nõ hr̃et finẽ. 2°. oñdit oꝑõnẽ itell'ſ ñ eẽ circularẽ:ꝑꝑ qꝺ ſeq̄t̃ ꝙ ipſe nõ ſit circulus. 2ª ibi (Practicaꝝ qdẽ.n.) dic̃ g̊. neciũ aũt eſt ſupple ſm pla. itell'z eẽ circulũ hũc. vz. hñtẽ motũ ſm ꝙ ſunt mot⁹ celi:ſz ꝙ itell'ſ ñ ſit hꝰ circulus:ſic pz:q2 mot⁹ qdẽ ipſi⁹ itell'ſ eſt itelligẽtia. i. oꝑõ ei⁹:mot⁹ aũt circuli eſt circulatio:ſi g̊ itelligẽtia. i. ſi oꝑõ itell'ſ ẽ circulatio ⁊ itell'ſ vtiq; erit circulus:⁊ ſubdit ꝙ cũ itelligẽtia. i. cũ oꝑõ itell'ſ ſit hꝰ circulatio itell'ſ ſꝑ itelliget aliqd ſiqdẽ ꝓ q2:q2 circulatio eſt ꝑpetua. q. d. ꝙ cũ circulatio ſit ꝑpetua. i. nõ hẽat finẽ:ſi itell'ſ eſſet circulus oꝑõ ei⁹ eſſet circulatio ⁊ nõ hr̃et finẽ. ſz vt patebit oꝑõ intell'ſ nõ eſt circulatio ⁊ hz finẽ. g̊ nõ eſt itell'us circulus. Com. 46.

Dubitaret forte aliqs quõ circulatio eſt ꝑpetua: ⁊ nõ hz finẽ. ⸿ Dõz ꝙ i circulo ſm ꝙ hꝰ nõ eſt aliqs pũct⁹ in actu. nõ g̊ eſt rõ:q̄re magis motus circularis finiat̃ in h̄ pũcto q̄ in alio:vel g̊ finiet̃ hꝰ mot⁹ in q̊lz pũcto circuli:⁊ tũc nunq; icipet ille mot⁹. vl' non finiet̃ in aliq̊ pũcto. ⁊ tũc ſemꝑ ꝑpetuabit̃ talis mot⁹: mot⁹ g̊ circularis ẽ ꝑpetuus:nec ex ipſo circulo poſſum⁹ aſſignare cãz q̄re hꝰ mot⁹ incipiat vl' deſinat:vtꝝ aũt ex ſuꝑiori agẽte poſſit p̃figi lex ꝙ hꝰ mot⁹ icipiat vl' deſinat in phyſicis diffuſius diximus.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi itelligẽtia. i. ſi oꝑõ itell'ſ eſſz circulatio:vtꝝ itell'ſ ſꝑ itelligeret:⁊ vtꝝ eius oꝑõ ſꝑ ꝑpetuaret̃ ⁊ nunq; ceſſaret:nec hr̃et finẽ:vt vr̃ l'ra ſonare. ⸿ Dõz ꝙ oꝑõ itell'ſ in practicis ꝓcedit a fine ad ea q̄ ſt̃ ad finẽ:⁊ nõ ecõ. nã finis in practicis ſe hz ſic̃ p̊n^m^ in ſpeculatiuis. ſz i ſpeculatiuis qdẽ ꝓcedit a p̊ncipÿs ad ꝯ̊nẽ:⁊ ille eſt rect⁹ ordo. hita aũt ꝯ̊ne qeſcit. igr̃ ſi rect⁹ ordo nõ magis reqreret ꝓceſſũ a p̃miſſis ad ꝯ̊nez q̄ ecõ. ſic̃ nõ qeſcim⁹ in p̃miſſis:ſz imus ad ꝯ̊nẽ:ſic nõ qeſceremus in ꝯ̊ne:ſz circulariter rediremus ad p̃miſſas. vl' ergo nunq; icipet hꝰ mot⁹ vl' ſꝑ ꝯtinuaret̃ a p̃miſſis ad ꝯ̊nẽ ⁊ a ꝯ̊ne ad p̃miſſas:⁊ ſic circulariter. itaq; ſic̃ in circulo:q2 nullus pũct⁹ ẽ ibi in actu:vel nunq; icipet hꝰ motus:vl' ſemꝑ ꝑpetuaret̃:ſic ſi oꝑõ itell'ſ eẽt circularis nõ eſſz in aliq̊ determinata qes. vel nunq; icipet tal' motus vel ſꝑ ꝑpetuaret̃:⁊ qꝺ dciñ eſt de ꝯſideratione ſpeculatiua intelligẽdũ eſt de conſideratione practica. ⸿ Deinde cuz dicit.

⸿ **Practicaꝝ qdẽ.n. itelligẽtiaꝝ termini ſt̃. oẽs.n. alteri⁹ cã ſunt:ſpeculatiue aũt rõnib⁹ terminant̃ ſil'r:rõ aũt oĩs diffinitio eſt aut demõſtratio. Demõſtratõẽs v̓o ⁊ a p̄cipio ſunt:⁊ hñt quodãmõ finẽ ſill'm:aut ꝯcl'onẽ:ſi aũt nõ ꝯcludant̃:ſz nõ reflectunt̃:iteꝝ in p̄cipiũ accipientes ſemꝑ mediũ ⁊ extremitatẽ recte ꝓcedũt:h̄ circulatio iteꝝ in principiũ reflectit̃. Diffõnes autem omnes finite ſunt.**

⸿ Oñdit oꝑõnes itell'ſ tã practicas q̄ ſpeculatiuas eẽ terminatas. ꝑꝑ qꝺ ſeq̄t̃ eas nõ eẽ circulares:q2 vt tactũ ẽ cir

culationis nõ ſunt termini:nec ĩ circulo eſt aliqs termius in actu.iõ ait ꝙ practicaꝝ qdẽ ĩtelligẽtiaꝝ.i.opõnũ ĩtellꝰs practicaꝝ ſunt termini:ħ eſt hꝰ opões ſunt termiate:qꝛ oẽs ſunt cã alteriꝰ.i.cã finis ⁊ boni quo hito qeſcimꝰ.ſpeculatiue aũt terminant̃ ſilr rõnibꝰ.nã termini ſpeculatiuaꝝ ſunt rõnes.rõ aũt oĩs eſt diffõ aut demr̃atio:demr̃ationes.n.ſunt a pñº.i.ĩcipiũt a determĩatis pncipijs:⁊ hñt qdãmõ finẽ ſillm:aut ꝯnẽ.ſillꝰs.n.hꝫ qetare ĩtellm nr̃ꝫ:ita ꝙ vel totꝰ ſillꝰs vel ſaltẽ ipſa ꝯ põt dici qes ĩtellꝰs nr̃i.⁊ ſubdit.ſi aũt nõ ꝯcludant̃.i.ſi nõ determinent̃ hꝰ ꝯnes:ſꝫ eamus ab vna ꝯne in aliã.ſꝫ tñ nõ reflectunt̃ in terminuꝫ:⁊ pncipiũ ſũt accipiẽtes ſꝑ mediũ ⁊ extremitates.mediũ g̃ ſe hꝫ tanq̃ pnm:qꝛ mediũ nunq̃ intrat ꝯclonẽ.extremitates vo ſe hñt tanq̃ termini.qꝛ hec ſũt q̃ ꝯcludunt̃:recte g̃ ꝓcedũt:ſꝫ circulatio iteꝝ ſe reflectit ĩ pnm:⁊ ſeqt̃ ꝙ diffões oẽs finite ſunt:q̃re ſi tã dmr̃atio q̃ diffõ hꝫ terminũ.circulatio aũt nullũ hꝫ terminũ:nulla opõ ĩtellꝰus erit circularis:g̃ nec ĩtellꝰs erit circulus.¶ Notãm ãt ꝙ duplex ẽ opõ ĩtellꝰs vna ſimplex:alia cõpoſita:opõ aũt ſimplex terminat̃ ad diffõnẽ:opõ aũt cõpoſita per quã format̃ enunciatio termĩat̃ ad ſillꝫ vel ad demr̃ationẽ.ſic g̃ qeſcit ĩtellectꝰ ſimpliciũ qñ ĩtellectis pncipijs qditatis rei format ĩde diffõnẽ:ſic qeſcit ĩtellꝰs cõpoſitoꝝ:qñ ĩtellꝰis ꝓpõnibus format ĩde ſillꝫ vl̃ demr̃atõeꝫ.termini g̃ ĩtellꝰs ſunt diffõ vl̃ demr̃atio:⁊ qꝛ diffõ rõ dici dꝫ.nã diffõ hoĩs eſt rõ eius.ſic ẽt ⁊ demr̃atio vel ſillꝰs rõ dici dꝫ.vñ qñ volumꝰ dicere ꝙ aliqs fec̃ bonũ ſillꝫ vel bonã demr̃ationẽ dicimꝰ ꝙ fec̃ bonã rõnẽ:q̃re ſi tã diffõ q̃ demr̃atio põt dici rõ.⁊ intellꝰs terminat̃ vel diffõne vel demr̃atiõe:bñ dcm̃ eſt ꝙ ſpeculatiue ĩtelligẽtie rõnibꝰ terminant̃.¶ Notãdum ẽt ꝙ qꝛ poſſꝫ aliqs cauillare.d.ꝙ nunq̃ terminet̃ intelligẽtia ſpeculatiua:qꝛ augent̃ dmr̃atões ĩ poſt aſſumẽdo:⁊ poſt vnã ꝯnẽ poſſumꝰ ĩuẽire aliã:ne aliqs ꝑ ħ veller ꝯcludere opõneꝫ ĩtellꝰs eẽ circularẽ:ait phs hũc ꝓceſſũ nõ eẽ circularẽ:ſꝫ magis eẽ rectũ:qꝛ nõ reflectimꝰ a ꝯne ad pncipia:ſꝫ magis mõ recto imus a ꝯne ad ꝯnẽ.¶ Notãdũ ẽt diffões eẽ terminatas:qꝛ ſtatꝰ eſt in ꝑdicatis:hñt.n.diffões pnm ⁊ finẽ:qꝛ nõ eſt aſcẽdere in ĩfinitũ in gñibꝰ:nec eſt dſcẽſus ꝑ formã vltra ſpẽꝫ ſpãliſſimã:deſcẽſus aũt ad indiuidua eſt ꝑ mãꝫ:quoꝝ nõ eſt ſcia neq̃ diffinitio:vt dr̃ in ſeptimo metaphy.¶ Dei nde cum dicit.

¶ Amplius aũt ſi eadẽ circulatio multotiẽs eſt opabit multotiens ĩtelligere idem.

¶ Adducit ſcdam rõnẽ.d.ꝙ ampliꝰ aũt ſi eadẽ circulatio eſt multotiẽs ⁊ ſupple ſi opatio ĩtellꝰs eſt circulatio oportebit multotiẽs ĩtelligere idẽ.¶ Notãduꝫ aũt ꝙ nullus motꝰ põt ꝯtinuari idẽ niſi circularis:vt dclr̃ari hꝫ in phyſicis.circularis aũt nõ ſolũ põt ꝯtinuari idẽ:ſꝫ vt ſupiꝰ ꝓbauimus ex ꝑte circuli nõ põt ſumi rõ ꝙ hꝰ motꝰ ĩcipiat vl̃ deſinat.⁊ qꝛ hꝰ motꝰ q̃tũ eſt de ſe ſꝑ reiterat̃:opõ ĩtellꝰs ſi eſſet circularis cũ vellet ĩtellr̃ere aliqd:oporteret ꝙ ſepe ĩtellr̃eret idẽ.¶ Dicebamꝰ.n.ꝙ ħ poſito nõ magis eſſet qes in ꝯne q̃ in pmiſſis ad ꝯnẽ:⁊ a ꝯnibꝰ ad pmiſſas:ſꝑ g̃ ĩcederemꝰ a pmiſſis ad ꝯnẽ:a ꝯnibꝰ ad pmiſſas:⁊ qꝛ nunq̃ ħ hr̃et finẽ ſi vellemꝰ ĩtelligere aliqd:oporteret ſepe ⁊ infinities ĩtelligere ideꝫ.illd igr̃ ideꝫ incõueniẽs qd ſeqbat̃:ſi intellꝰs eẽt magnitudo ⁊ ĩtelligeret res applicãdo ſe eis ꝑ ꝑtes q̃titatiuas:ſeqt̃ ẽt ſi ĩtellectꝰ eẽt circulus ⁊ opõ eiꝰ eodẽ mõ eſſꝫ circularis ſm ꝙ plato opinabat̃.vtrobiq̃.n.ſeqt̃ ꝙ ſi volumus ĩtelligere aliqd:oꝫ nos ſepe intelligere ideꝫ.

Adhuc aũt ĩtelligentia aſſimilat̃ cuidã quieti ⁊ ſtatui magis q̃ motui:eodẽ modo ⁊ ſyllogiſmus.

¶ Poſtq̃ phs ꝓbauit ĩtellꝫ ñ eẽ magnitudinẽ neq̃ eſſe circulũ:in ꝑte iſta vt dicebat̃ oñdit ꝙ nõ cõpetit ei motꝰ:nec ꝯnectit̃ corpi:eo mõ q̃ plato opiabat̃:duo g̃ facit:qꝛ pᵒ ĩprobat opiõnẽ platonis de ĩtellꝰu vel de aĩa q̃tuꝫ ad motuꝫ.2º ĩprobat opionẽ eiꝰ q̃tũ ad ꝯnexionẽ corpis ibi.(Laborioſum aũt).circa pmũ duo facit ſm ꝙ duplr̃ ĩprobat opionẽ eiꝰ de intellꝰu q̃tũ ad motuꝫ.2º ibi.(At vo neq̃)dic̃ g̃:adhuc ãt ĩtelligẽtia.i.opõ ĩtellꝰs ſimpliciũ aſſilat̃ cuidã qeti ⁊ ſtatui magis q̃ motui:eodẽ mõ ⁊ ſillꝰs q ꝑtinet ad intellꝫ cõpoſitoꝝ magis aſſilat̃ qeti q̃ motui:g̃ formet̃ ſic rõ.illd qd magis aſſilat̃ qeti q̃ motui:non eſt motꝰ:ſꝫ oĩs opõ ĩtellꝰs tã ſimpliciũ q̃ cõpoſitoꝝ magis aſſimilat̃ qeti q̃ motui.g̃ nulla opõ tal̃ dꝫ ꝓprie dici motꝰ.¶ Notãdũ aũt ꝙ ĩtelligẽtia.i.opõ ĩtellꝰs magis aſſilat̃ qeti q̃ motui:qꝛ dũ hũores ſunt in motu:⁊ qñ nõ ſunt qetate paſſiones:vt pꝫ ĩ iuuenibꝰ:nõ põt in eis eẽ ꝑfectꝰ rõnis vſus.nec recte in eis eſt prudẽtia.iõ dr̃ ĩ topicis.ꝙ nẽo eligit iuuenes eẽ duces:eo ꝙ nõ ꝯſtat eos eẽ prudẽtes.⁊ ĩ 7º phy.dr̃ ꝙ aĩa in ſedẽdo ⁊ qeſcẽdo fit prudẽs:⁊ qꝛ ſic ẽ opõ intellꝰs magis dꝫ dici qes q̃ motꝰ.¶ Notanm ẽt ꝙ ⁊ ſillꝰs magis aſſilat̃ qeti q̃ motui.nã cũ nos dubitamꝰ d aliquo non qeſcimus.facto aũt ſillꝰo poſtq̃ concludit̃ nobis per demr̃ationẽ qetat̃ intellectꝰ nr̃.¶ Deinde cum dicit.

¶ At vo neq̃ beatũ qd non facile ſed violẽtuꝫ. Si autem eſt motus ipſius:nõ ſubſtãtia extra naturam vtiq̃ mouebitur.

¶ Adducit 2am rõnẽ.ꝙ opõ ĩtellꝰs nõ ſit motꝰ.d.At vo neq̃ eſt beatũ qd nõ eſt facile:ſꝫ violẽtũ:btitudo.n.nõ ꝯſiſtit ĩ eo qd eſt qd violẽtũ ⁊ nõ eſt facile.ſi g̃ motꝰ ipſiꝰ aĩe nõ eſt ſuba eiꝰ.i.nõ cõpetit ei ſm ſubaꝫ ſuã mouebit̃ vtiq̃ aĩa ex̃ nãꝫ:erit g̃ motꝰ ex̃ nãm.erit itaq̃ motꝰ qd violẽtũ ipſi aĩe:⁊ in motu nõ poterit ꝯſiſtere beatitudo eiꝰ:formet̃ aũt ſic rõ.in opõne ĩtellꝰs ꝯſiſtit btitudo aĩe:in motu ñ ꝯſiſtit btitudo aĩe:g̃ opõ ĩtellꝰs nõ ẽ motꝰ.vt plato opiabat̃.¶ Notandũ aũt duplicẽ eẽ beatitudinẽ:vnã quã poſſumꝰ acqrere ex puris nãlibꝰ ⁊ eſt valde imꝑfecta:⁊ de hac determiauerũt phi de q̃ ſimplr̃ veꝝ eſt ꝙ ꝯſiſtit in opõne intellꝰs:ẽ aũt hꝰ felicitas duplex.vna polytica q̃ ꝯſiſtit ĩ actu prudẽtie:ħ mõ g̃ eẽ felicẽ nõ eſt aliđ q̃ eẽ ſic prudẽtem vt ſciat ꝯſiliari ſibi ⁊ alijs.alia eſt felicitas ꝯtẽplatiua:⁊ ħ vt d ea determiauerũt phi ꝯſiſtit in actu ſapiẽ.i.in actu illiꝰ ſapiẽtie q̃ dr̃ meta.meta.n.ĩter ſcias hũanitus iuẽtas ꝑ excellẽtiã ſapia eſſe dr̃.eſſe g̃ felicẽ ꝯtẽplatiue ſm phos nihil eſt aliđ q̃ ſcire bñ ꝯſiderare ꝯſideratões metaphycales ẽ ẽt q̃dam felicitas ꝑfecta de q̃ determinãt theologi:q̃ quõ ſe hẽat ñ eſt pñtis ſpeculatõis:ſufficiat aũt ad pñs ſcire felicitatẽ d qua determiauerũt phi ꝯſiſtere in opõne ĩtellꝰs.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ non vr̃ valere ꝯñtia phi. vr̃.n.velle ꝙ beatitudo nõ ꝯſiſtit ĩ motu:qꝛ motꝰ nõ ẽ ſuba ipſiꝰ aĩe:⁊ eſt ex̃ nãꝫ eiꝰ.videmꝰ.n.ꝙ beatitudo ⁊ felicitas ꝯſiſtit in opõne aĩe.iuxta illd qd dr̃ ĩ pᵒ ethy.ꝙ felicitas eſt opõ aĩe ſꝫ vtutẽ ꝑfectã.g̃ cũ opõ nõ ſit ſuba rei:⁊ ſit aliqd additũ nãe.nõ eſt bona ꝯñã dicere ꝙ nõ ꝯſiſtat beatitudo aĩe ĩ motu:qꝛ motꝰ nõ eſt ſuba eiꝰ.⁊ eſt aliqd ex̃ ſubaꝫ ipſiꝰ.vr̃ aũt ħ competere ſoli.pᵒ ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſuba.nã vt dr̃ in.12.meta.in illo capº ſnia prm intelligere ipſiꝰ pmi eſt ei eẽntiale:⁊ qꝛ ſuũ intelligere eſt ſua ſubſtantia:quia in illo intelligere eſt ſumma delectatio ⁊ ſumma beatitudo:ſequitur ꝙ ſua beatitudo ſit ſua ſubſtãtia in omni aũt alio qd eſt citra ipꝫ ſua beatitudo nõ eſt ſua ſuba:ſꝫ eſt aliqd pter nãꝫ eiꝰ.¶ Dđꝫ ꝙ cũ felicitas vt tactũ eſt ſit opõ aĩe ſꝫ vtutẽ ꝑfectã ſic loq̃ndũ ẽ de felicitate.vt loqmur de vtutibꝰ.vtutes aũt vt dr̃ in 2º ethy.ſunt aliq̃ mõ a nã:⁊ aliq̃ mõ nõ ſunt a nã.vñ ibi ſcribit̃ ꝙ neq̃ igr̃ a nã:neq̃ pter nãꝫ fiũt vtutes:ſed nob exiſtentibꝰ innatũ eſt qdẽ ſuſcipe eas:ꝑfectis aũt ꝑ ꝯſuetudinẽ.q̃re ſic vtutes ſunt nob nãles:qꝛ ſumꝰ apti nati eẽ vtuo-

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſi.ſic felicitas de q̃ locuti ſunt pħi eſt nobꝭ nãlis.qꝛ ſumus
apti nati eſſe ſic felices.hꝫ itaqꝫ felicitas eſt nãlis:non ꝙ
ſit ipſa nã aīe vt arguebat rō:nec eſt nãlis:ꝙ a nã ꝑfecte
fiat:ſꝫ ꝑ tãto eſt nãlis:qꝛ eē ſic felices vt de felicitate locu
ti ſunt pħi ſumꝰ apti nati ꝑ nãꝫ.motꝰ ĝ qꝛ nō eſt ħ mō nãl
aīe in eo nō ꝯſiſtit felicitas:ꝛ ꝑ ꝯn̄s opō intelꝉs nō eſt mo
tus:qꝛ in tali oꝑatione huiuſmodi felicitas hꝫ eē.

Alterius forte dubitaret aliqs quō motꝰ nō cō
petit aīe ſm nãꝫ:ita ꝙ in eo nō
poſſit eē felicitas. ¶ Dōꝫ ꝙ mouere cōpetit aīe ꝑ ſe.nam
cū aīal moueat̃ ex ſe oꝫ ꝙ ſit diuiſibile in talia duo:quoꝝ
vnū ſit ꝑ ſe mouens aliud ꝑ ſe motū:aīa ĝ eſt ꝑ ſe mouēs.
corpꝰ aūt ꝑ ſe motū:ſꝫ moueri cōpetit aīe per accn̄s ꝛ eſt ei
ex̃neū:felicitas aūt ꝯſiſtit in ꝓpria oꝑōne rei nō in eo qđ ē
ſibi ex̃neū:ꝛ nō eſt ꝓpriū ei:ꝛ qꝛ hꝫ eſt motꝰ reſpectu aīe ī
motu nō pōt ꝯſiſtere felicitas:ꝛ ꝑ ꝯn̄s in intelligere aīe in
q̊ ponit̃ hꝫ felicitas motꝰ eē n̄ poterit.valꝫ āt hec rō ſpãlr
ꝯ platonē.nã cū ipſe poſuerit aīaꝫ cōponi ex nūeris:nūerꝰ
aūt ſit cōpoſitꝰ ex vnitatibꝰ aīa erit cōpoſita ex vnitatibꝰ:
que ſunt ꝑ̄ncipia nūeroꝝ:vnitas autē ſic accepta differt a
pūcto.vt dr̃ in.5°.meta.qꝛ ħ nō hꝫ ſitū.pūctꝰ aūt hꝫ ſitū.eſt
.n.pūctꝰ ſuba poſita.vnitas aūt pōne caret:qꝛ oēs motꝰ ſūt
aliq̊ mō in loco vt ſupra dicebat̃ ꝛ maxie motꝰ localis:qđ
nō ē ſituale:ꝛ qđ caret ſitu motꝰ ꝓprie ſumptꝰ penitꝰ ē ex̃
neus ſibi:nec in ħ pōt ꝯſiſtere felicitas eiꝰ:ꝛ ſi eſt ei ex̃neꝰ
motꝰ localis ſunt ei ex̃nei oēs alij motꝰ:qꝛ oēs motꝰ:alij ꝑ̄
ſupponūt illū.Plato itaqꝫ cū poneret aīaꝫ cōpoſitã ex nu
meris:ꝛ ex vnitatibꝰ oportebat euꝫ dicere ꝙ ſitꝰ eēt ex̃neꝰ
aīe:ꝛ ꝙ aīa non eſſꝫ ąd ſituale.ꝛ ꝑ ꝯn̄s cogebat̃ ponere ꝙ
motꝰ eēt ex̃neus aīe:ꝛ ꝙ in eo felicitas nō poſſꝫ ꝯſiſtere vt
pꝉies ĝ ꝯcluſuꝫ eſt ītelligere in q̊ ꝯſiſtit felicitas de q̃ locu
ti ſumꝰ nō pōt eē motꝰ:vt plato opiabat̃. ¶ Deiñ cū dicit.

Cō. 49. ¶ **Laborioſuꝫ aūt eſt cōmiſceri aīaꝫ corꝑi:nec
poſſe abſolui:ꝛ adhuc fugiēdū ſiq̄dē meliꝰ itel
lectui non cū corꝑe eſſe:queādmodū ꝛ cōſue
tum eſt dici:ꝛ multis videt̃.**

¶ Improbat opionē Pla.ex mō ſm quē ꝓbat aīaꝫ ꝯnecti
corꝑi. ¶ Ad cuiꝰ euidētiã ſciēdū ꝙ in ꝯnexione aīe ad cor
pus q̃ꝫtū ad pn̄s ſpectat tria ſunt attēdēda.nã ꝑ̊ debemꝰ
ponere aīaꝫ ſic ꝯnecti corꝑi ꝙ magis ſit corpus ꝑꝑ aīaꝫ q̃ꝫ
aīa ꝓpter corpus.2°.debemꝰ ħ ſic ponere vt eoꝝ motuuꝫ
q̄ īſunt corꝑi poſſimꝰ ex ip̄a aīa reddere rōnē.3°.ďbemꝰ ſic
talē ꝯnexionē ponere vt ꝓpria aīa ꝓprio corꝑi ꝯiūgat̃.tria
ĝ̊ fac̃ pħs:qꝛ ꝑ̊ ip̄robat pōnē Pla.q̃ꝫtū ad ꝯnexionē aīe:qꝛ
ponebat eã ſic ꝯnexaꝫ ꝙ magis aīa erat ꝑꝑ corpꝰ q̃ꝫ eꝯ̊.2°
eã ip̄robat:qꝛ ponebat eã ſic ꝯnexã ꝙ ex tali ꝯnexiōe mo
tuū q̄ īerāt corꝑi nō poterāt reddere rōnē.3° hꝫ pōnē ip̄ro
bat:qꝛ nō ponebat aīaꝫ ſic ꝯnexã ꝙ ꝓ̄pa aīa ꝓprio corpori
vniret̃.2ª ibi.(In manifeſta aūt).3ª ibi.(Illud aūt icōue
niēs):dic̃ ĝ:ꝙ laborioſum.n.eſt aīam ꝯmiſceri corpori.eo
mō ſup̄.quo ponebat Plato.ꝛ laborioſum eſt:ꝛ ēt nō poſſe
aīaꝫ abſolui a corꝑe ſup̄.cum vult:nō.n.poterat aīa abſol
ui a corꝑe cū volebat.vt plato dicebat:ꝛ adhuc fugiēdū ē
ſiq̄dē ſm hãc pōnē:ſupple aīe oē corpꝰ:ꝛ meliꝰ ē ītellꝫ n̄ eē
cū corꝑe:queādmodū ꝯſuetū eſt dici:ꝛ multis vr̃ ſic eē.for
met̃ ĝ̊ ſic rō:ſi laborioſū eſt aīe miſceri cū corꝑe:ꝛ bonū eſt
aīe nō eē cū corꝑe:queādmodū ſeq̄t̃ ex pōne Pla.ꝛ ſic vr̃
mꝉtꝭ:tūc corpꝰ n̄ eſt ꝑꝑ bonū aīe:ꝛ qꝛ nos debemꝰ ſic pone
re aīaꝫ eē ꝯnexã corꝑi ꝙ corpus ſit ꝓpter bonū aīe.cū pla
to nō poneret aīaꝫ corꝑi ſic ꝯnexã:ſeq̄t̃ ꝙ male opiabat̃.

Dubitaret forte aliqs quō debemus ponere aīaꝫ
ſic ꝯnexã corꝑi ꝙ corpus ſit ꝓpter bo
nū aīe:ꝛ ꝙ magis ſit corpus ꝑꝑ aīaꝫ q̃ꝫ eꝯ̊. ¶ Dōm ꝙ aīa
ſic cōparat̃ ad corpus ſꝫ ꝙ ars cōparat̃ ad organa:ꝛ ſicut
ars exercet ꝓ̄pas oꝑōnes ꝑ ꝓpria organa:ſic aīa exercet ꝑ
ꝓprias oꝑōnes ꝑ ꝓpriū corpus:ꝛ qꝛ cuilꝫ rei cōpetit ꝑfectio
ꝑ ꝓ̄pas oꝑōnes aīa exercēdo ꝓ̄pas oꝑōnes ꝑ ꝓpriū corpꝰ:
ſeq̄t̃ ꝙ ipſa acq̄rat ſuas ꝑfectōes in ſuo corꝑe:ſic ĝ̊ magis
ſunt organa ꝓpter artē q̃ꝫ ars ꝓpter organa:ſic magis eſt
corpus ꝑꝑ aīaꝫ q̃ꝫ aīa ꝓpter corpus.

Alterius dubitaret forte aliqs.quō ex pōne plato.
ſeq̄bat̃ ꝙ fugiēdū erat aīe oē corpus.ꝛ ꝙ
laborioſum erat aīe ꝯiūgi corpori:ꝛ ꝙ magis erat aīa pro
pter corpus q̃ꝫ eꝯ̊. ¶ Dōꝫ ꝙ plato ponebat ꝙ aīa ꝑ̊ moue
bat ſeipſaꝫ:ꝛ qꝛ aīa:vt dicebat:erat ꝯnexa corꝑi.iō aīa mo
ta mouebat corpus:appellat aūt plato motus aīe oꝑōnes
eius:q̄re ſi aīa mouet̃ ex ſe cooꝑat̃ ex ſe.nō ĝ indiget cor
pore vt ꝑficiat̃ in oꝑōnibus ſuis:cū ipſa ſeipſam moueat:
ꝛ ex ſeipſa oꝑet̃:nꝉꝉs eſt ĝ̊ fructꝰ aīe ꝯiūgi corꝑi.ſed eſt fru
ctus corpori ꝯiūgi aīe inq̃ꝫtū mouet̃ ab ip̄a ꝛ ꝑficit̃ ꝑ ip̄aꝫ.
fugiēduꝫ eſt ĝ aīe oē corpus:cū nullus fructꝰ ſit ei ex eo ꝙ
ꝯiūgit̃ corpori:ꝛ laborioſum eſt aīe corpori ſic eſſe ꝯiūctã:
qꝛ retardat̃ aīa ab eius motu ꝓpter grauedinē corporis:ꝛ
magis eſt aīa ꝓpter corpus q̃ꝫ ecōuerſo:qꝛ nullus fructus
ꝛ nulla ꝑfectio ꝯſurgit anime ex vnione ad corpus.ſi vo
lumus ſeq opinionē platonis:ſed magis eſt fructus:ꝛ ꝑfe
ctio corporis ex eo ꝙ aīe eſt ꝯiūctū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Immanifeſta aūt ꝛ circulo ferri celū cãꝫ:nꝫ** Cō. 50.
**.n.aīe ſuba cã eſt circulariter ferri:ſꝫ ſm accn̄s
ſic mouet̃:neqꝫ corpꝰ cã:ſꝫ aīa magis illi.**

¶ Adducit ſcđaꝫ rōnē ꝯ Platonē oſtēdēs eū inſufficiēter
determinaſſe de ꝯnexione aīe ad corpus:qꝛ per ꝯnexionē
illã nō poterat reddere rōnē motuū qui īerāt corpori:cir
ca qđ duo facit:qꝛ ꝑ̊ facit qđ dcm̄ eſt.2°.remouet quandaꝫ
cauillationē circa ꝑ̄tacta ibi.(At vō)dicit ĝ:ꝙ immanife
ſta eſt cauſa circulo ferri celū.i.q̄re celū moueat̃ circula
riter:neqꝫ enim ſubſtãtia anime eſt cauſa circulariter fer
ri celū:ſed ſm accn̄s anima mouet̃ ſic.i.circulariter.neqꝫ
corpus eſt cauſa illius motus:ſꝫ magis illi corpori anima
debet poni cauſa ꝙ ſic moueat̃. ¶ Notãdū aūt ꝙ ſꝫ pla
tonem aīa nr̃a erat ad imaginē anime celi:ideo ſpecialem
rōnē hic adducit ꝯ aīam celi ſm ꝙ plato ponebat eam ce
lo eſſe cōnexaꝫ.nam ſi celū eſt animatū debemus ponere
animã taliter celo eſſe ꝯnexã:ꝙ manifeſta ſit cauſa quare
celū circulariter moueat̃.Et qꝛ ħ plato facere nō potuit
reꝑ̄henſibilis erat poſitio ſua.

Dubitaret forte aliqs:quare plato nō potuit
reddere cauſaꝫ ex aīa celi ꝙ
celum circulariter moueret̃. ¶ Dōꝫ ꝙ vt ſupra tãgebat̃
opinio platonis de anima ſpãliter intelligēda erat de ani
ma celi:ſi autem intelligebat̃ de anima noſtra:hoc pro tã
to erat inq̃ꝫtū hoc imitabat̃ illã:q̄re cū ipſe poneret aīam
de ſe eſſe aſpectū rectū:ꝛ poſtea diceret hꝫ aſpectū rectū
deinde reflexiſſe in circuluꝫ anime.ſm hoc de ſe ꝛ per ſe
cōpetebat motus rectus.ſi aūt cōpetebat ei motus circu
laris:hoc erat ex ꝯn̄ti:ꝛ ꝑ accn̄s.ꝛ qꝛ anima mouebat cor
pus eo motu quo mouebat ſeipſaꝫ:ꝛ quo mouebat̃ per ſe:
ex parte aīe nō poterat aſſignari cauſa:q̄re celū circulari
ter moueret̃:nec ēt hꝫ cauſa poterat aſſignari ex ꝑte cor
poris:qꝛ anima erat cauſa illi corꝑi q̄re moueret̃:nō autē
ip̄m corpus erat huiuſmodi cã:ꝛ qꝛ neutro mō poterat aſ
ſignari huiuſmodi cã īmanifeſta erat cã circulo celuꝫ fer
ri. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **At vō qꝛ neqꝫ meliꝰ dr̃:oportebit ꝑꝑ hoc di
ctum facere circulariter ferri aīa:qꝛ dignꝰ ſit
ipſa moueri:q̃ꝫ mouere:moueri aūt ſic:q̃ꝫ alr̃.
Qm̄ aūt huiuſmōi itētio ꝛ alteriꝰ rōnis magis
ꝓpria hãc q̄dē dimittamus nunc.**

¶ Remouet q̃ꝫdã cauillatōꝫ poſſeꝫ fieri circa ꝑ̄tacta.dice

UVA. BHSC. IyR_041_2

ret forte aliqˢ: ꝙ iō celū mouet̃ circulariter: qꝛ deꝰ voluit ipꝫ ſic moueri: ſꝫ h̄ nō ſufficit: qꝛ ſi deꝰ h̄ voluit. g̊ h̄ ē meliꝰ. aſſignāda ē igr̄ cā: qr̄ h̄ ſit meliꝰ: ⁊ q̄re h̄ ſit ꝯgruētius. ideo ait. at v̊o: qꝛ neqꝫ dr̄ meliꝰ. i. neqꝫ dr̄ bñ a platōicis ꝙ oportebat ꝑꝑ hoc deū facere circulariter ferri aīaꝫ: qꝛ digniꝰ ſit ipaꝫ aīam moueri q̄ꝫ mouere: ⁊ moueri āt ſic. i. circulariter q̄ꝫ aīter: verꝫ qꝛ h̄ cā q̄re celū moueat̃ circulariter nō ē ꝓpa huic libro: ſꝫ magis ſpectat ad libꝝ celi ⁊ mūdi. iō ſubdit ꝙ qñ hꝰ ītētio ē magis ꝓpa rōnibꝰ alteris. i. rōnibꝰ celi ⁊ mūdi. iō hāc qdē ītentōeꝫ dimittemꝰ nūc: qꝛ h̄ nō ē plus hꝰ ītētio ꝓſeq̄nda. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ eodē motu q̄ mouet̃ aīa mouet ⁊ corpus. iō dicebat plato ꝙ deꝰ fecit aīaꝫ moueri circulariter: qꝛ meliꝰ erat ipam moueri ſic q̄ꝫ alr̄: vt ꝯcluderet ꝙ aīa celeſtis circulariter mota circulariter poſtea moueret celū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ in his que nālr̄ agunt̃ deꝰ vult ea q̄ ꝯgruūt nāe: cū g̊ nā ꝑncipalr̄ dicat̃ d̊ forma. ⁊ ſi dr̄ d̊ mā h̄ ē ꝑ analogiā ad formā vt vult ph̄s. 2° phicoꝝ. ⁊ 5° metha. ſi deꝰ vellet celū vel aīaꝫ celeſtē moueri circulariter oporteret ꝙ h̄ ꝯpeteret nāe ipſiꝰ aīe: ⁊ qꝛ anima vt plato dicebat ſm ſuā nām eſt aſpectus rectus: cām quare celum circulariter moueret̃ aſſignare non poterat. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 51. ¶ Iſtud āt icōueniēs accit: ⁊ huic rōni ⁊ plibꝰ q̄ de aīa ſūt: copulāt. n. ⁊ ponūt ī corpꝰ aīaꝫ nihil deterināt̃es ꝑꝑ quā cāꝫ: ⁊ qūo hñte corpe. Et tñ vr̄ hoc vtiqꝫ necīū eē: ꝑꝑ. n. cōitatē hoc qdē agit aliqd: h̄ aūt patit̃: ⁊ hoc qdē mouet: illud aūt mouet̃ hoꝝ nihil ē adiuicem q̄buſcūqꝫ. Hi

Cō. 52 aūt ſolū conant̃ dicere quale qd ſit aīa. ¶ De ſuſceptiuo aūt corpe nihil adhuc determiatuꝫ eſt tāq̄ꝫ ꝯtigēs ſit ſcd̄ꝫ Pithagoricas fabulas q̄ꝫlꝫ aīaꝫ qd̊lꝫ corpꝰ īgredi: ſil̄ itaqꝫ dñt aliq ſic̄ ſi aliqˢ dicat Rhetoricā ī phyſtulis īgredi. oꝫ. n. artē vti organis: aīaꝫ aūt in corpe. videt̃. n. vnūqd̊qꝫ ꝓpriā hēre ſpēm ⁊ formam.

¶ Adducit 3ᵃᵐ rōnē q̄ rō nō ſolū eſt ꝯ platonē: ſꝫ ēt eſt q̄dā mō ꝯ oēs ph̄os ātiquos loq̄ntes de aīa. iō ait: ꝙ illud aūt īcōueniens ꝙ nūc aſſignabimus accidit huic rōni. i. huic pōni platōice ⁊ plibꝰ alyſ pōnibꝰ q̄ ſunt de aīa. Plato. n. ⁊ aly ph̄i copulāt ⁊ ponūt aīaꝫ in corpꝰ nihil determināt̃es ꝑꝑ quā cāꝫ ⁊ qūo ſe hñte corpe: ⁊ tñ vr̄ hoc eē necīū: ꝙ dicat̃ q̄liter corpꝰ qd̊ īgredit̃ aīa eſt diſpoſitū ⁊ ꝓportiōatū: qꝛ ꝑꝑ cōitatē. i. ꝑꝑ ꝓportōeꝫ ⁊ ꝑꝑ ordinē quē hꝫ agens ad patiēs ⁊ aīa ad corpꝰ h̄ qdē. i. agēs agit aliqd. h̄ āt. i. patiēs patit̃: ⁊ ꝑꝑ hꝰ ꝓportōeꝫ h̄ qdē. i. aīa mouet. illud aūt. i. corpus mouet̃. ⁊ ſubdit: ꝙ. n. aūt hoꝝ. i. nulla hꝰ ꝯueniētia vl̄ ꝓportio īeſt adiuicē q̄buſcūqꝫ ꝯtigētibꝰ ⁊ idr̄ntibus: ſꝫ oꝫ eſſe deteriata ⁊ diſpoſita q̄bꝰ īeſt talis ꝓportio. ⁊ ſubdit ꝙ hi aūt. i. ph̄i ſolū conāt̃ dr̄e q̄le qd ſit aīa. de ſuſceptiuo āt corpe vel ad h̄ determināt tāq̄ꝫ ꝯtingēs ſit ſm pythagoricas fabulas q̄ꝫlibꝫ aīam corpꝰ qd̊lꝫ īgredi. iſti itaqꝫ dicunt ſil̄e aliqd ſicut ſi aliqˢ dicat rhetoricā. i. illā artē īgredi in fiſtul̄. i. in organa alteriꝰ artis. oꝫ. n. artē qdē vti ꝓpryſ organis: aīaꝫ āt oꝫ eē in corpe ꝓpō: qꝛ vr̄ vnūqd̊qꝫ corpꝰ hr̄e ꝓpriā ſpēm ⁊ ꝓpriā formā: ⁊ pari rōne ſupplendum eſt ꝙ vnaq̄qꝫ forma ⁊ ſpecies req̄rit ꝓpriū corpꝰ.

Dubitaret forte aliqˢ: quomō ex pōne platōis ſequebat̃ ꝙ q̄libꝫ aīa īgrederet̃ qd̊libet corpꝰ. ¶ Dōm ꝙ plato ponebat aīam ꝯiungi corpori ⁊ alligari ſibi vt moueret ipꝫ. vñ nō videbat̃ alr̄ loq de vnione aīe ad corpꝰ: niſi ſic̄ loqmur d̊ ꝯiunctōe manꝰ ad aliqd̊ organū: qꝛ ſicut mota manꝰ mouet organū cui ꝯiungit̃ ſic mota aīa mouet corpꝰ cui ē ꝯnexa. cū g̊ q̄libet manꝰ ſit organū organoꝝ. ⁊ ſicut q̄lꝫ manꝰ pōt ꝯiūgi cuilibꝫ organo ſic ſm hoc q̄libꝫ aīa poterit ꝯiūgi cuilibꝫ corpi. ſi. n. moto pede mouet̃ illud qd̊ ē alligatū pedi nihil ad rē: vtꝝ illud alligatū ſit ferꝝ vel lignū vel aliqd̊ hꝰ corpꝰ. nō. n. vis eſt in h̄ cuiuſcūqꝫ ſpēi ſit illud hꝰ alligatuꝫ. poſſet. n. eē vis ꝙ nō deberet eē cuiuſcūqꝫ q̄ꝫtitatis: ſꝫ cū Plato ⁊ aly ph̄i ſolum determinarēt de aīa ⁊ nihil dicerēt de ſuſceptibili. i. de corpe: qꝛ g̊ in ſuis pōnibus nō declarabāt: cuiꝰ diſpōnis debeat eē corpꝰ aīatuꝫ: nec ēt determiabāt q̄ꝫte q̄ꝫtitatis debeat eē hꝰ corpꝰ: relinq̄bat̃ ſm eos: ꝙ q̄cūqꝫ aīa poſſet īgredi qd̊cūqꝫ corpꝰ cuiuſcūqꝫ ſpēi vel diſpōnis eēt hꝰ corpus vel etiā cuiuſcūqꝫ q̄ꝫtitatis exiſteret.

Alia āt opio q̄ tradita eſt de aīa credibilis q̄dem multis ⁊ neqꝫ vna minor his q̄ dicta ſunt: rōnes aūt tanq̄ꝫ directiuas ꝑhens: ⁊ in cōi factis rōnibus. Cō. 53. Armoniam. n. quādam dñt.

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s poſuit opionē Platōis ⁊ democriti. In pte iſta vt dicebat̃ arguit ꝯ opioneꝫ empe. circa qd̊ duo facit: qꝛ p̊ ponit q̄ꝫdā opionē ꝯformē opioni emp. ⁊ eā iprobat. 2° deſcendit ſpāliter ad opinionē emped. ibi (Inueſtigabit aūt hoc vtiqꝫ) Circa p̊muꝫ duo facit: qꝛ p̊mo ponit hꝰ opioneꝫ. 2° eā improbat ibi (Et. n. armoniā) dicit g̊. Alia aūt opinio eſt quedā tradita de aīa credibilis qdē multis ⁊ neqꝫ vna minor hīs que dicta ſunt. q. d. ꝙ hec opinio nō eſt minor alyſ opionibus: imo maior ⁊ ꝓbabilior. ratōes aūt tanq̄ꝫ directiuas ꝑhens rationibus dico in cōi factis: ⁊ ſubdit ꝙ armōiaꝫ quādā dñt ſup. eē aīaꝫ. iſta itaqꝫ opio ſic ꝓbabilis ſic faciens rōnes directas eſt ꝙ anima ſit armonia q̄dā. ¶ Nōnduꝫ aūt ꝙ dicit rōnibus in cōi factis: qꝛ antiq ph̄i vt plurimū arguebant ꝑ quedā cōia. Neſciebant aūt deſcēdere ad ꝓpria. ¶ Deide cum dicit.

¶ Et. n. armoniaꝫ tēperamentū ⁊ compōnem ꝯtrarioꝝ eſſe: ⁊ corpus componi ex cōtraryſ. ¶ Et qdē armōia q̄dā rō compoſitoꝝ: eſt aut Cō. 54. ꝯpō: aīam aūt neutꝝ poſ̄e eſt eſſe hoꝝ.

¶ Improbat hꝰ poſitōeꝫ. Ad cuius euidētiā ſciendū ꝙ armonia eſt q̄dā ꝯpō vel quedā rō ꝯponibiliū derelicta vel facta ꝑ motū alicuiꝰ agētis. quā armoniā ſequunt̃ vel cōcomitant̃ alique ꝓprietates. quadrupliciter g̊ quātū ad ꝑſens ſpectat armonia conſiderari pōt. p̊mo ſm ſe vt eſt q̄dā cōpoſitio vel quedā rō. 2° ꝯſiderari pōt vt ꝯparat̃ ad motuꝫ tanq̄ꝫ ad ꝑncipiū effectiuū ex quo relinquit̃. 3° vt ꝯparat̃ ad ꝓprietates que cōcomitant̃ ipſam. 4° vt ꝯparat̃ ad ipſa cōponibilia: quoꝝ eſt ꝯpoſitio ⁊ ratio. q̄tuor g̊ facit ſm ꝙ his quattuor modis ꝓbat animā non eſſe armoniā. p̊mo g̊ ꝓbat aīam nō eſſe armoniā: ſi armonia cōſideret̃ in ſe. 2° ꝓbat h̄: ſi armonia comparet̃ ad ſuū ꝑncipium effectiuū. 3° ſi comparet̃ ad ꝓprietates. 4° ſi cōparetur ad ipſa cōponibilia. 2ᵃ ibi (Ampliꝰ aūt mouere.) 3ᵃ ibi (Cōgruit aūt magis) 4ᵃ ibi (Ampliꝰ aūt qm̄) Dicit g̊. ꝙ ⁊. n. armoniā dicimꝰ eſſe ſup. tēperamtū ⁊ ꝯpōnem contrarioꝝ: ⁊ corpus dicimus ꝯponi ex ꝯ̄ryſ. ſm ſe g̊ ⁊ formaliter armonia videt̃ eſſe cōpoſitio ⁊ tēperamētū illorum ꝯ̄rioꝝ ex quibꝰ cōponit̃ corpus: ⁊ qdē cū armonia ſit q̄dā ratio aut compoſitio compoſitoꝝ: anima aūt neutꝝ hoꝝ eſt poſſibile eſſe. g̊ non eſt armonia.

Dubitaret forte aliqˢ: qꝛ videt̃ falſuꝫ eſſe qd̊ hic ph̄us ait. vꝫ. ꝙ anima nō ſit cōpoſitio nec rō cōpoſitoꝝ. nā illud eſt rō cōpoſitoꝝ qd̊ retinet ⁊ tenet ipſa ꝯpoſita: ſꝫ aīa tenet ⁊ retinet ipa el̄ta ex q̄bꝰ cōponitur corpꝰ. ne ferant̃ ī propria loca. g̊ aīa eſt rō ipoꝝ cōpoſitoꝝ. i. ipſoꝝ elementoꝝ ex quibus cōponit̃ corpꝰ. ꝙ aūt aīa cōtineat ſic elemēta. pꝫ ꝑ ph̄uꝫ in ſecundo huius. qui

UVA. BHSC. IyR_041_2

ait ꝙ aliqd eſt ꝯtinēs elta q̄ ferunt̄ in ꝯ̄ria loca. ⁊ ſubdit ꝙ euelarent̄.n.elta ⁊ recederēt a corꝑe niſi aliqd eēt ꝓhibens:⁊ addit ꝙ hꝰ ꝓhibens eſt aīa.ſic ēt in ꝑ hꝰ dr̄ ꝙ aīa magis ꝯtinet corpus q̄ȝ corpꝰ aīaȝ. nā aīa recedente a corpore corpꝰ expirat ⁊ marceſcit.marceſcit.n.corpus:qȝ ipa cōpoſita diſſoluunt̄.aīa g̊ eſt rō ꝯpoſitoꝝ.i.ꝯponibiliū:qȝ ꝯtinet ipa ꝯponibilia q̄ ſunt ꝯpoſita adiuicē ⁊ ea recedēte h̄ q̄ ſunt adiuicē ꝯpoſita diſſoluūt̄. ¶ Dōȝ ꝙ cū dr̄ ꝙ aīa nec eſt ꝯpoſita nec ē rō ꝯpoſitoꝝ ibi rō accipiēda eſt ꝓ tēperamēto ipſoꝝ ꝯpoſitoꝝ: qȝ pȝ ex lr̄a ꝑcedēte. nā cū ꝑus dixiſſet ꝙ armōia ē ꝯpō vel tēpamētū ꝯ̄rioꝝ.poſtea dixit ꝙ aīa nec ē ꝯpō nec ē rō ꝯpoſitoꝝ.accepit g̊ h̄ rōnē ꝓ temꝑamēto.dicamꝰ g̊ ꝙ ꝯponibilia ꝯponūt̄.i.vniūt̄ adiuiceȝ ⁊ eis ꝯpoſitis ſi ſit ibi tēꝑamētū ⁊ ꝓportio dr̄ ibi eſſe armonia.armōia g̊ formal'r ⁊ eēntial'r aut ē ipa vnio ⁊ ipſa ꝯpō ꝯponibiliū vl' vt meliꝰ dicamꝰ ē ipm tēꝑamētū ⁊ ipa ꝓportio ꝯponētiū: ſȝ cū qōlibȝ hoꝝ ſit accn̄s:qȝ ipa diſpō māe ſiue ipȝ tēꝑamētū ꝯponētiū ⁊ ipſa vnio vel ipſa ꝯpō ꝯponibiliū accn̄s ē cū oporteat armoniā eē aliqđ hoꝝ aīa q̄ eſt neutꝝ hoꝝ nulloꝰ armonia dici dȝ.mō g̊ negat ph̄s ꝙ aīa nulloꝰ ſit rō componētiū vt rō in ꝯ̄riū oñdebat: ſȝ vult ꝙ nulloꝰ ſit illa rō q̄ ē armōia ⁊ tēꝑamētū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Amplius aūt mouere nō eſt armonie: anime aūt attribuunt omnes hoc.

¶ Adducit 2am rōnem q̄ ſumit̄ ex eo ꝙ armōia ꝯparat̄ ad motū dicēs.ampliꝰ āt armonie nō ē mouere.aīe āt oēs tribuūt h̄.vȝ.ꝙ ei ꝯpetat mouere.g̊ aīa nō ē armōia.

Dubitaret forte aliqs.quomō armōie nō ē mouere. ¶ Dōȝ ꝙ armōia nō mouet:ſȝ ē aliqd derelictū ex motu.agēs.n.mouet ⁊ diſponit māam q̄ diſpoſita ⁊ tēꝑata relinqt̄ in ea debita ꝓportio ⁊ debita armōia vel ipa miſcibilia ꝯponētia mixtū ſe trāſmutāt ⁊ alterāt adiuicē: qbꝰ trāſmutātl ⁊ alteratis reſultat ibi debitū tēꝑamētū ⁊ debita armōia:armōia g̊ n̄ mouet nec trāſmutat: ſȝ ē aliqd ꝯn̄s trāſmutatōeȝ ⁊ motū.ide ē g̊ ꝙ nos dicebamꝰ hāc rōnē ſumptā eē n̄ ex ipa armōia in ſe ꝯſiderata:ſȝ vt ꝯpat̄ ad motū q ē ſuū ꝑnm effectiuū. dȝ g̊ ſic formari rō.armōie nō ē mouere.aīe ē mouere:qȝ oēs ꝓhi tribuūt aīe h̄.vȝ.ꝙ moueat.g̊ n̄ ē armōia. ¶ Deide cū dic̄.

Cō. 55. **¶ Cōgruit āt magis de ſanitate dicere armōiā: ⁊ oino de corꝑis virtutibꝰ q̄ȝ de aīa: māifeſtū aūt ſi aliqs tentauerit reddere paſſiōes: ⁊ oꝑa aīe armonia quadā. difficile.n.ē adaptare.**

¶ Ponit 3am rōnē ſumptā ꝑ ꝯpatōeȝ ad ꝓꝑetates.d.ꝙ cōgruit āt magis de ſanitate ⁊ oino de v̊tutibꝰ corporeis dr̄e eē armoniā q̄ȝ dr̄e h̄ de aīa. māifeſtū āt ſi aliqs tētauerit reddere paſſiōes ⁊ oꝑa aīe ex eo ꝙ ē armōia q̄dā difficile erit h̄ adaptare.i.difficile erit tales rōnes redder̄. ¶ Notādū ꝙ cognita qditate rei hēmus viā ad reddēdū rōnē de ipſis accn̄tibꝰ ⁊ de ipſis ꝓꝑetatibꝰ.iō dicebat̄ in ꝓlogo ꝙ ſm̄ q̄ſcūqȝ diffōnes nō ꝯtigit accn̄s cognoſcere: ſȝ neqȝ ſi ſm̄ diffōnes illas ē facile imagiari aliqd de ipſis accn̄tibus oēs tales diffōnes vane ſunt. q̄re ſi aīa eēt eſſential'r ipa armōia:tūc cognita qditate armōie de facili poſſemꝰ reddere rōnē paſſionū ⁊ oꝑationū aīe. Sȝ cū cognita qditate armōie difficile ſit h̄ cognoſcere ſeqt̄ ꝙ aīa nō ſit armonia. ¶ Nōnm āt ꝙ cognita qditate ipſiꝰ ꝓportōis poſſumus reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt ſanitati robori ⁊ decori.⁊ alijs hꝰ v̊tutibꝰ corꝑalibꝰ.naȝ h̄ in q̄dā armonia ⁊ cōmēſuratōe ꝯſiſtūt.nā ſanitas ꝯſiſtit in ꝓportōe ⁊ armōia humoꝝ. Robur v̊o in ꝓportione oſſiū ⁊ neruoꝝ. vt inuit ph̄s in ꝑnꝰ tertij de eligēdis. Per armoniā g̊ poſſumꝰ reddere rōnē eoꝝ q̄ ꝯpetūt iſtis v̊tutibꝰ corꝑalibꝰ:ſȝ q̄l'r ꝑ armoniā poſſemꝰ reddere rōnē ipoꝝ oꝑeꝝ itl'libiliū ⁊ ipaꝝ paſſionū aīe nulloꝰ eēt facile:⁊ qȝ ſic ē: ſanitas ⁊ hꝰ v̊tutes corꝑales magl vr̄r eē armōia q̄ȝ aīa. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Ampliꝰ āt qm̄ dicimꝰ armoniā i duo reſpiciētes: maxime qdē ꝓpria magnitudinū in hn̄tibꝰ motū ⁊ pōnem ⁊ ꝯpōnē ipoꝝ: cū ſic ꝯgruāt: vt nullū ꝯgeneū ꝑtermittat̄: hic āt ⁊ eoꝝ q̄ miſcentur rōnē. ¶ Neutro qdē igit̄ mō rōnabile eſt. Cō.56 Cō.57

¶ Adducit 4am rōnē ſumptā ꝑ ꝯpatiōeȝ ad ipa ꝯpōibilia: quoꝝ ꝯpō ⁊ rō vr̄ eē armōia.circa qđ duo facit: qȝ ꝑ ait ꝙ aīa n̄ ē armonia:qȝ nec ē ꝯpō nec rō ꝯponibiliū.2o qđ ſupꝑpoſuerat ꝓbat ibi(Cōpō aūt ꝑtiū)dicit g̊.Amp̄.āt qm̄ dicimus armoniā reſpiciētes i duo.i.ad duo.nā vnoꝰ armonia ē maxie ꝓpa magnitudie. ⁊ h̄ in magnitudībꝰ hn̄tibꝰ motū poſitionē ⁊ ꝯpōnē ipſoꝝ.i.ipſaꝝ ꝑtiū:cū ipe ꝑtes ſic ꝯgruāt.i.ſic ꝯueniāt vt nullū ꝯgeneū.i.nihil eiuſdeȝ gn̄is ꝑtermittat̄.ipa g̊ ꝯpō ⁊ ordinatio ꝑtiū ſine defectu dr̄ armonia.hic āt ⁊ alioꝰ dicimus armoniā eſſe rōnē eoꝝ q̄ miſcent̄.⁊ ſubdit ꝙ neutro qdē igr̄ mō.i. nullo illoꝝ modorū eſt rōnabile aīaȝ eē armoniā. ¶ Nōnm āt ꝙ ꝑtes alicuius totiꝰ vel ꝯponētia aliqđ totū:aliqn̄ ſic ordināt̄ in toto ꝙ qōlibet ꝯponētiū remanet i nā̄ ſua. vt pȝ de lapidibus ꝯponētibꝰ domū ⁊ de chordis ꝯſtituētibꝰ citharā:⁊ đ fiſtulis ꝯſtituētibꝰ organa.nā qlibȝ lapis remanet in nā̄ ſua. ⁊ q̄libȝ chorda i cithara:⁊ q̄libȝ fiſtula in orgāis manet ſm̄ ſuā ſubāȝ:aliqn̄ v̊o ꝯponibilia nō remanent i nā̄ ſua.vt pȝ de el'tis ꝯponētibꝰ mixtū q̄ nō manent ſub formis ꝓprijs: vtroqȝ āt mō iuenit̄ armonia.nā cū ꝯponētia totuȝ remanēt in eo ſub ꝓprijs formis:tūc armonia eſt ꝯpō ꝯponibiliū nō patiēs defectū alicuiꝰ ꝯgenei.i.alicuiꝰ eiuſdē gn̄is. nā cū nulla chorda deficit i cithara:⁊ nulla fiſtula debita deficit in orgāis: ⁊ nullus lapis debitꝰ đficit in domo:tūc ex hoc vr̄ reſultare q̄dā ꝓportio ⁊ q̄dā armonia: qn̄ vero ꝯponētia nō remanēt ſub ꝓprijs formis. vt pȝ in mixtione.tūc armonia nihil eſt aliud q̄ȝ rō miſcibiliuȝ:⁊ qȝ neutro iſtoꝝ modoꝝ aīa vr̄ eſſe armonia.nulloꝰ vr̄ ꝯcedēdū aīaȝ armoniā eſſe. ¶ Nōnm ēt ꝙ qn̄ ꝯponētia remanent ſub ꝓprijs formis pn̄t hr̄e multā diuerſitatē.nā aliqn̄ ipa ꝯponētia reqrūt ꝓpriū motū:qȝ aliter mouet̄ chorda acuta al'r chorda grauis.aliqn̄ v̊o reqrūt ꝓpriā diſpōnem. vt pȝ in domibꝰ ꝯſtituentibꝰ ciuitatē q̄ nō opȝ ꝙ adiuicē ſe ꝯtingāt:tn̄ ſi bn̄ dȝ eſſe diſpoſita ciuitas opȝ domos eē bn̄ ordinatas.aliqn̄ v̊o hꝰ ꝑtes ꝯſtituentes totū non ſolū reqrūt debitā poſitioneȝ:ſȝ ēt reqrūt debitū ꝯtactū ⁊ debitā ꝯpōnē. vt pȝ de lapidibꝰ ꝯſtituētibꝰ domū quos oȝ ſe ꝯtingere vt domū ꝯſtituāt.ideo ph̄s ait hꝰ armoniā eſſe i magnitudinibus hn̄tibus motū poſitioneȝ ⁊ compōnē ipſaꝝ partium. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Cōpoſitio aūt ꝑtiū corꝑis ml'tū iueſtigabilis eſt. ml'te.n. cōpōnes ꝑtiū: ⁊ multipl'r ſunt: cuiꝰ igit̄ ⁊ qūo cōgruit accipe itellectū: cōpōnē eē: aut ⁊ ſenſitiuū ⁊ appetitiuum.

¶ Probat qđ ſuppoſuerat:circa qđ duo facit:qȝ ꝑ ꝓbat ꝙ aīa nō ē armonia q̄ ē ꝯpō ꝑtiū.2o ꝙ nō eſt armonia q̄ ē rō mixtionis ibi.(Sil'r āt.)dicit g̊ ꝙ ꝯpō aūt ꝑtiū corꝑis eſt multū iueſtigabilis.i.eſt valde manifeſta:⁊ multe compoſitiōes ꝑtiū ſunt ⁊ ꝑtes multipl'r ſunt ꝯpoſite. cuiuſmodi ergo ⁊ qūo ꝯgruit accipe itellectū ꝯpōneȝ eſſe aut ſenſitiuū ⁊ appetitiuū ſup.nō eſt facile iueſtigare. ¶ Nōnm aūt viȝ rōnis hꝰ in hoc ꝯſiſtere ꝙ qȝ poſitio partiū corporis ē facile iueſtigabilis:ea aūt que ſunt aīe qualiter ſint cōpoſita nō eſt facile iueſtigabile cuiuſmodi pars cōponit itellectū: ⁊ qualiter itellectꝰ aut ſenſus aut appetitꝰ ſunt cōpoſita nō ē facile iueſtigabile:q̄re aīa ⁊ ea q̄ ſūt aīe nō pn̄t eē armonia q̄ eſt ꝯpō ꝑtiuȝ ⁊ q̄ eſt faciliter inueſtigabilis.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Nōn⁹ ēt ꝙ ſm armōiā q̄ ē ꝯpō ptiū cū remaneāt ptes
in ſua nā ⁊ ſua ſuba facile ē videre q̄lr ē tal' ꝯpō. nā facile
eſt videre qūo carnes ⁊ oſſa ꝯſtituūt corp⁹ aial': ⁊ qūo lapi
des ꝯſtituūt domū ⁊ chorde citharaꝫ. ⁊ ſic ḋ alijs. veꝝ qꝛ
miſcibilia ñ manēt ī mixto ſub ꝓprijs formis. difficile ē vi
dere q̄l' ſit armōia q̄ ē rō mixtiōis: vt difficile ē videre q̄lr
elt̃a ꝯponūt carnē aut os aut qḋcūqꝫ mixtū. Deīde cū dic̄

¶ Silr āt ⁊ icōueniēs ⁊ rōnē mixtiōis eē aiaꝫ: ñ
eniꝫ eādē hꝫ rōnē cōmixtio eltoꝝ ſm quā caro:
⁊ ſm quā os. Accidet igit̃ multas aias hēre: ⁊
ſcḋm oē corp⁹: ſiqdē oia ex eltis cōmixtis ſūt:
cōmixtionis aūt rō armonia ⁊ aia.

¶ Improbat aliud mēbꝝ. vꝫ. ꝙ aia ñ ſit armonia q̄ eſt rō
mixtiōis. d. ſilr āt ⁊ incōueniēs ē aiaꝫ eē rōnē mixtiōis: qꝛ
nō hꝫ eādē rōnē mixtio eltoꝝ ſꝫ quā ē caro ⁊ ſꝫ quā ē os.
accidet igr̃ mltas aias hr̄e oē cōp⁹ ſꝫ diuerſas ſuas ptes:
ſiqdē oia mēbra ſunt ex eltis ꝯmixta: ⁊ aia ē armōia ⁊ rō
ꝯmixtiōis: oꝫ ſꝫ diuerſas rōnes ꝯmixtiōis reptas in vno/
qq̊ꝫ corpe aiato eſſe ibi diuerſas aias: qḋ eſt inconueniēs.
¶ Nōn^m āt ꝙ qꝛ caro ē valde gd mobile īgēiauit nā vt ī
q̊lꝫ aiali eēt aligd duꝝ ad ſuſtinēdā carnē. vñ aliqb⁹ aiali
b⁹ dedit nā oſſa aliqb⁹ ſpinas. aliqb⁹ vō ſipiōes. in oi g̊ aia/
li ſūt diuerſe rōnes mixtiōis: qꝛ ñ ſm eādē rōnē ꝯſtituūt̃
elt̃a ad ꝯſtituēdā carnē vl' os vl' ſpinā vel ſipionē. i. neruū
illū quē hn̄t aialia loco oſſis. qr̃ ſi aia idē ē qḋ rō mixtiōis
in q̊lꝫ aiali erūt diuerſe aie: qḋ ē icōueniēs. Deīde cū dic̄.

Cō.58 ¶ Inueſtigabit āt h̄ vtiqꝫ aligs ab empedocle:
vnūqḋqꝫ. n. hoꝝ rōne q̄dā dic̄ eē: vtꝝ igit̃ h̄ rō
aia eſt: aut magis alteꝝ aliqḋ cū ſit in partib⁹.

¶ Spālr deſcēdit ad opionē empe. q videbat̃ h̄ pōere ꝙ
aia ⁊ forma rei eēt idē qḋ armōia ⁊ ꝓportio q̄dā. circa qḋ
tria facit: qꝛ p̊ īprobat hꝰ pōnē. z° hāc pōnē q̄uis ſit falſa:
oñdit tñ eā eē ꝓbabilē. z° epilogat circa determiata. z^a ibi
(Si vō alteꝝ) z^a ibi (Et qḋ gdē) igr̃ circa p̊^m tria facit ſm
ꝙ tres rōnes adducit ꝯ empe. z^a ibi (Amp̄. āt) z^a ibi. (Et
h̄ vtit̃.) dic̄ g̊ ꝙ iueſtigabit aūt h̄ vtiqꝫ aligs ab empe. qꝛ
ipe dic̄ vnūqḋqꝫ hoꝝ aiatoꝝ eē rōne q̄dā. i. ꝑ rōnē q̄ꝫdā. ſi
g̊ vnūqḋqꝫ corp⁹ aiatū hꝫ eē ꝑ q̄ꝫdā rōnē. i. ꝑ q̄ꝫdā ꝓportio
nē: cū vnūqḋqꝫ tale corp⁹ hēat eē ꝑ aiaꝫ. vtꝝ g̊ hec rō ⁊ h^e
ꝓportio ē aia aut magis aia eſt alteꝝ aliqḋ q̄ꝫ hꝰ ꝓportio
cū hꝰ ꝓportio ſit ī ptib⁹ ſup. alia ⁊ diuerſa. ¶ Nōn^m ꝙ gc/
gd dicat emp̄. icidit in icōueniēs. nā ſi dicit aiaꝫ eē ꝓpor/
tionē icidit in icōueniēs ſupi⁹ tactū. vꝫ. ꝙ cū ī ptib⁹ corpis
ſint diuerſe ꝓportōes: ꝙ ī eodē corpe ſūt diuerſe aie. ſi āt
dicat aiaꝫ ñ eē ꝓportōeꝫ. tūc ꝯdicit ſibi cū diceret corpus
aiatū hr̄e eē ꝑ q̄ꝫdā ꝓportiōeꝫ: qḋ ñ eēt niſi aia eēt q̄dā ꝓ/
portio. nam eſſe nō habꝫ ſimplr corpus animatū niſi per
animam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Amplius aūt vtꝝ ꝯcordia cuiuſlibet mixtio/
nis cā: aut eius q̄ ſcḋm rōnem.

¶ Adducit z^am rōnē ꝯ emp̄. d. ampli⁹ āt ſup. q̄ret aligs ab
emp̄. vtꝝ ꝯcordia ſit cā cuiuſlꝫ mixtiōis aut ſit cā ſolū hꝰ
mixtōis q̄ ē ſm rōnē. i. ſm ꝓportōeꝫ ꝑ quā ſup. ꝯſtituunt̃
corpa aiata. ¶ Nōn^m āt ꝙ ꝑ hāc rōnē gcgd dicat empe.
icidit in icōueniēs. nā cū ipe diceret ꝙ aia ē q̄dā ꝓportio
⁊ q̄dā armōia. tūc q̄rat̃ ab emp̄. vtꝝ ꝯcordia quā ponebat
cāꝫ gñatōis reꝝ ſit cā cuiuſlꝫ mixtiōis: ꝙ ſi ipſe dicat qḋ
ſic. tc̄ vel oē corp⁹ mixtū eēt aiatū vl' oportebit dare aliq̄ꝫ
aliam cām q̄ꝫ ꝯcordiā q̄ faciat mixtionem illā quā regrit
aia. ſi āt dicat amicitiā vel ꝯcordiā nō eē cāꝫ cuiuſlꝫ mix/
tiōis: ſꝫ ſolū mixtiōis aiate vel mixtiōis illi⁹ quā regrit rō
aiatoꝝ: tc̄ ꝯdicit pōni ſue. dicebat. n. litē eē cāꝫ cuiuſlꝫ diſ/
gregatōis: ꝯcordiā vō cuiuſlꝫ ꝯgregatōis. Deīde cū dic̄.

¶ Et hoc vtrū rō ē: aut aliqd ꝑter rōnē. ¶ Hec Cō.59.
quidē igit̃ hn̄t huiuſmodi dubitationes.

¶ Adducit z^am rōnē ꝯ empe. d. ⁊ ſup. q̄rat̃ ab empe. vtꝝ h̄
.i. ꝯcordia ē idē qḋ rō. i. ꝓportio quā dic̄ eſſe aiaꝫ: aut ꝯcor
dia eſt aligd alteꝝ ꝑter rōnē. i. ꝑter hꝰ ꝓportōeꝫ ⁊ armo/
niā. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ gdē igr̃ dicta ab emp̄. hn̄t hꝰ dubitatio/
nes: qꝛ gcgd emp̄. dicit̃ icidit in icōueniēs. ¶ Nōn^m āt ꝙ
ꝑ hāc ēt rōnē tertiā gcgd dicat empe. īcidit in icōueniēs.
nā ſi ipe dicat ꝙ cōcordia ſit idē qḋ illa rō ⁊ illa armonia
quā dicit eē aiaꝫ. tūc cū ꝯcordia ſit cā illi⁹ armōie idē erit
cā ſui ipſi⁹. ſi vō dicat ꝯcordiā ñ eē illā armōiā ⁊ illā ꝓpor
tōeꝫ: tūc cū armōia ⁊ ꝓportio ſit q̄dā ꝯueniētia: ꝯueniētia
āt ſit q̄dā ꝯcordia. ſeqt̃ ꝙ ꝯcordia nō ſit ꝯcordia. vel g̊ oꝫ
dr̄e empe. ꝙ ꝯcordia ſit cā ſui ipſi⁹: vel ꝙ cōcordia nō ſit
ꝯcordia: quoꝝ vtrūqꝫ eſt icōueniēs. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Si vō alteꝝ eſt a mixtōe aia: gd igit̃ ſilis car
nis eē interimit̃: ⁊ alijs ptibus aialis.

¶ Quia dixerat ſupi⁹ ꝙ h^e pō ꝙ aia ē q̄daꝫ ꝓportio ⁊ q̄dā
armōia vel q̄dā mixtio hēbat directas rōnes: ꝑꝑ qḋ inue
bat eā eē ꝓbabilē. iō h̄ oñdit qūo hꝰ poſitio ſit ꝓbabil'. cir
ca qḋ duo facit ſm ꝙ armōia duplr ſumi pōt. nā p̊ oñdit
ꝙ vr̃ eſſe ꝓbabile aiaꝫ eē armoniā ꝓut armōia eſt idē qḋ
ꝯpō ptiū. z°. declarat ꝙ vr̃ eē ꝓbabile aiaꝫ eē armōiā ꝓut
armōia eſt idē qḋ rō ꝯpōnis vel mixtiōis ibi (Adhuc āt)
dicit g̊. ſi vō aia eſt aligd alterū a mixtiōe. i. ab armōia q̄ ē
mixtio ⁊ ꝯpō ptiū gd igit̃ ſil' carni eſſe. ⁊ alijs talib⁹ ptib⁹
aialis iterimit̃. i. tollit̃ ſup. aia. formet̃ g̊ ſic rō. illud q̊ inte
rempto ⁊ remoto remouet̃ aliud ꝓbabile vr̃ ꝙ ſit idē cū
illo: ſꝫ remota carne ⁊ remotis alijs ptibus ex gbus com/
ponit̃ animal ſtatiꝫ remouet̃ aia: q̄re vr̃ anima eſſe idem
qḋ ꝯpō ipſaꝝ partium: qꝛ tollit̃ anima amota mixtione ⁊
amota ꝯpōne taliū ptiū. ¶ Deīde cum dicit.

¶ Adhuc aūt ſiqdē nō vnaqueqꝫ ptiū hꝫ aiaꝫ:
⁊ ſi nō eſt anima ratio compoſitiōis: gd eſt ꝑꝑ
qḋ corrumpit̃ anima deficiente.

¶ Oñdit ꝙ vr̃ eē ꝓbabile aiaꝫ eſſe armōiā q̄ ē rō mixtio/
nis ⁊ ꝯpōnis. d. adhuc āt ſi gdem nō vnaq̄qꝫ ptiū al'is hꝫ
aiaꝫ q̄ ſit rō mixtiōis: ⁊ ſi aia nō eſt rō ꝯpōnis gd ē ꝑꝑ qḋ
corrūpit̃. i. tollit̃ aia ḋficiēte tali rōne mixtiōis ⁊ ꝯpōnis.
hꝫ aūt hec rō eādeꝫ viꝫ cū alia. nā qꝛ amota rōne ꝯpōnis
tollit̃ aia: vr̃ ꝙ aia ſit idē qḋ armonia: q̄ eſt rō mixtionis.
¶ Nōn^m āt ꝙ he due rōnes volētes ꝓbare aiaꝫ eē armo
niā ſunt ꝓbabiles ⁊ appꝑentes: ſꝫ ñ ſūt nec̄ie ⁊ vere. naꝫ nō
oꝫ ꝙ q̊cūqꝫ remoto remoueat̃ ⁊ aliud: ꝙ illud ſit ideꝫ cū
illo. nā nō poſſet ab igne tolli cal'itas niſi tolleret̃ ei⁹ ſuba
⁊ nā: nō tñ ꝑꝑ hoc calor eſt forma ſubalis ignis.

¶ Qḋ qdē igit̃ ñ armōiā poſ'e ē eē aiaꝫ: neqꝫ cir Cō.60.
culariter moueri māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ āt acci
dēs moueri ſic̄ diximꝰ ē ⁊ mouere ſeipſam: vt
moueri qdē in quo ē: hoc āt moueri ab aia: alr
aūt nō eſt poſ'e moueri ſcḋm locū ipſam.

¶ Ultimo epilogat circa deteriata. d. qḋ gdē igr̃ nō ē poſ'e
aiaꝫ eē armoniā vt dicebat emp. neqꝫ circulariter eā mo
ueri vt dicebat plato māifeſtū ē ex dictis: ſꝫ ē. i. ꝯtingit eā
moueri ſꝫ accñs ſic̄ diximꝰ ⁊ ꝯtingit eā mouere ſeipaꝫ vt
ꝯ^r moueri gd. i. aligd in eo in q̄ eſt. ſic g̊ mouet̃ aia: qꝛ mo/
uet̃ corp⁹ in q̊ exiſtit. ideo ſubdit ꝙ h̄ āt moueri ē ab aia.
⁊ iſta aia mouet ſeipaꝫ mouēdo corp⁹. alr āt ñ ē poſ'e mo
ueri ipſam ſm locum.

Rationabili⁹ aūt dubitabit vtiqꝫ aligs Cō.61.
de ipa tāq̄ꝫ q̄ mouet̃ ī huiuſmōi ꝯſide
rās. dicimus. n. aiaꝫ triſtari gaudere:

UVA. BHSC. IyR_041_2

confidere:timere:amplius autem iraſci: ⁊ ſen
tire: ⁊ itelligere:hec aũt oĩa motus eẽ videnť:
vñ opinabiť aliqs ipſam moueri.

¶ Poſtq̃ pħs diſputauit ꝯ opionẽ democ.platõis ⁊ empe.
in pte iſta diſputat ꝯ q̃ndã aliã opionẽ q̃ dr fuiſſe platõis.
qđ ãt h̄ dr ãnexũ ẽ imediate dictis.dixerat.n.ſ pħs aĩam
nõ moueri p ſe:ſʒ p accñs:ꝯ qđ poſſʒ qs obycere ꝙ aĩa ira
ſciť triſtať ⁊ gaudet.ſʒ he paſſiões ſũt qdã mot⁹.ğ aĩe p ſe
ꝯpetit moueri.duo ğ fac:q2 p̊ põit hãc põnẽ ꝙ aĩe cõpetit
p ſe moueri: diĉ eã eẽ rõnabiliorẽ alys.2° oñdit ꝙ pp hꝯ
paſſiões ⁊ opa aĩe nõ debemus ꝯcedere aĩaʒ p ſe moueri.
2ª ibi.(Hoc ãt nõ eſt neĉe)dicit ğ.rõnabili⁹ ãt dubitabit
vtiqʒ aliqs de ipa aĩa tãq̃ ſit illa q̃ mo' p ſe ꝯſiderãs in hꝯ
paſſiõib⁹ ⁊ opõnib⁹ aĩe.dicim⁹.n.aĩaʒ triſtari:gaudere:ꝯſi
dere ⁊ tiere.¶ Ampli⁹ ãt dicim⁹ eã iraſci ⁊ ſẽtire ⁊ itlľere:
ſʒ h̄ oĩa eẽ mot⁹ vñr.vñ opiabať aliqs ipaʒ aĩaʒ moueri.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ he paſſiões ⁊ opatões
hẽant rõnẽ mot⁹. ¶ Dõʒ ꝙ vt cõiter
dr i opib⁹ aĩe triplex iueiť mot⁹.vʒ.ppe: min⁹ ppe: ⁊ ſili
tudiarie.ppe ãt repiť mot⁹ in appetitu ſẽſitiuo.min⁹ ppe
repiť in ſenſib⁹.ſilitudiarie ãt ⁊ mime ppe repiť in itelle
ctu.ad motũ ãt ppe q̃tũ ad pñs ſpectat duo ꝯcurrũt.vʒ.
trãſmutatio ẜʒ eẽ nãle: ⁊ ſubʒ nãlr trãſmutabile i appeti
tu ğ ſenſitiuo ⁊ ẜm paſſiões ſenſitiuas hʒ eẽ ppe mot⁹: q2
ibi ẽ trãſmutatio ẜm eẽ nãle vt appet i ira vbi ſanguis ac
cẽdiť ⁊ inflãmať . accẽſio ãt ⁊ iflãmatio noiant trãſmuta
tõeʒ ẜm nãle eẽ.¶ Rurſus ꝯcurrit ibi ſubʒ nãlr trãſmu
tabile:q2 appetit⁹ ſẽſitiu⁹ fũdať i orgão aliq̊ corpali:qđ cũ
ſit corp⁹ paſſibile ẽ nãlr trãſmutabile.in ſenſib⁹ v̊o ẽ mot⁹
min⁹ ppe:q2 nõ ẽ ibi trãſmutatio ẜm eẽ nãle:ſʒ ẜm eẽ in
tẽtõale.ſť.n.ſenſus ſuſceptiui ſpẽꝝ ſine mã. organũ ğ ſen
ſitiuũ.lʒ ſit corp⁹ nãlr trãſmutabile ⁊ paſſibile:in ſenſu tñ
nõ ẽ ppe mot⁹ vt oñſuʒ ẽ:ſʒ in itlľu qdẽ:nec eſt mot⁹ rõne
trãſmutatõis nãlis:nec rõne ſubi nãlr trãſmutabil:q2 in
telligere nõ fũdať in orgão corpali:h̄ ãt lʒ ſit bñ dcm̃ aliq̊
mõ:tñ eſt p̃ter ppoſitũ. Nrã.n.dubitatio ẽ vtꝝ iraſci gau
dere:ſẽtire ⁊ itelligere ⁊c̃.hꝯ. dicãt motũ.ad qđ dr̃e poſſu
mus ꝙ nullũ tale ppe dicit motũ.ſi.n.ira formalr eẽt ipa
ebulitio ſanguis accẽſi cũ hꝯ ebulitio ſit qdã mot⁹ cogere
mur dr̃e irã p ſe ⁊ ppe quẽdã motũ eẽ:ſʒ h̄ ẽ flʒ.nã ipʒ ira
ſci nõ ẽ formalr ipſa ebulitio ſanguis: ſʒ hꝯ ebulitio ẽ mã
ire:q2 ſanguis ebulitõe facta oriť ⁊ ꝯſurgit ira.dicamus ğ
gaudere. ⁊ triſtari. ⁊ ſentire. ⁊ itelligere ⁊ cetera talia ñ eẽ
ppe ⁊ formalr mot⁹.verũtñ aliq̊ hoꝝ reqrũt motũ ppe:
⁊ nõ fiũt ſine motu ppe ſumpto.aliq̊ v̊o hꝯ motũ ppe nõ
reqrũt.poſitio ğ h̄ dicẽs aĩaʒ p ſe moueri:q2 gaudet triſta
tur ⁊ ſẽtit: vt themi⁹ inuit duplr õficit. p qdẽ: q2 gaudere
triſtari ⁊ cetera hꝯ ñ ſunt ppe mot⁹.2° v̊o:q2 dato ꝙ eẽnt
motus:aĩa nõ p ſe moueret:q2 aĩa non gaudet nec triſtať
nec ſentit:ſʒ hõ p animã agit iſta.¶ Deinde cuʒ dicit.

Cõ. 62. ¶ **Hoc aũt nõ ẽ neĉe:ſi.n. ⁊ maxie gaudere:aut**
dolere:aut itelligere mot⁹ ſũt: ⁊ vnũqđq̃ mo
ueri aliqd:moueri ãt eſt ab aĩa: vt iraſci aut ti
mere:in eo ꝙ corpus quodãmõ moueť. Intel
ligere ãt forſitã huiuſmõi ẽ alteꝝ aliqđ.

¶ Oñdit ꝙ pp gaudere triſtari: ⁊ pp cetera hꝯ opa ⁊ paſ
ſiões aĩe nõ debem⁹ ꝯcedere aĩaʒ p ſe moueri:circa qđ q̃t
tuor facit ẜm ꝙ q̃ttuor rõnes adducit ad ppoſitũ . 2ª ibi.
(Dr̃e ãt iraſci)3ª ibi(Hoc ãt nõ tãq̃)4ª ibi.(Intellect⁹
aũt)circa p̊m duo facit: q2 p̊ adducit rõnẽ ꝙ pp hꝯ paſſio
nes ⁊ opa aĩe ñ debem⁹ ꝯcedere aĩaʒ moueri. 2° declarat
cuiuſmõi ſint mot⁹ hꝯ paſſiões ibi(Hoꝝ ãt accñt)dicit ğ
ꝙ h̄ aũt ñ ẽ neĉe.vʒ.ꝙ aĩa moueať.nã ſi gaudere dolere
aut intlľere maxie mot⁹ ſũt ⁊ vnũqđq̃.i.ẜʒ vnũqđq̃ tale

op⁹ vel ẜm vnãquãq̃ talẽ paſſionẽ ꝯueñit aliqd moueri.il
lud ãt moueri vt iraſci aut timere eſt ab aĩa in eo qđ cor
aliq̊ mõ mo': ⁊ q2 cor ⁊ organa corpalia mouenť p hꝯ paſ
ſiões ñ õbem⁹ ꝯcedere ꝙ talia ſint mot⁹ aĩe:ſʒ ꝙ ſint mo
tus corpaliũ orgãoꝝ.addit ãt ꝙ intlľere ẽ forſitã aliqd al
teꝝ ab hꝯ:q2 nõ ẽ ſilis rõ de eo. ⁊ d alys paſſiõib⁹ ⁊ opib⁹
aĩe.diĉ ğ forſitã ⁊ dubitatiẽ loqť d itlľu:q2 nõdũ declara
tũ ẽ cuiuſmõi vt⁹ ſit vt⁹ itellectiua:ſʒ de h̄ in 3° tractabiť.
¶ Nõn^m ãt viʒ rõnis h⁹ in h̄ ꝯſiſtere:q2 ea q̃ ſť p ſe aĩe ñ
cõicãť corpi nec orgãis: ſʒ in hꝯ paſſiõib⁹ mo' cor ⁊ talia: ⁊
cõicãť corpi.ğ nõ ſť p ſe aĩe. ¶ Nõn^m ẽt ꝙ hꝯ paſſiões ⁊
opa aĩe ñ ſť mot⁹ vt i hꝯ opione ſuppõiť : dato tñ ꝙ eẽnt
mot⁹ aĩa his motib⁹ ñ mo':ſʒ hõ p aĩaʒ.¶ Deide cũ diĉ.

¶ **Hoꝝ aũt accidũt alia qdẽ ẜm loci mutationẽ**
quorũdã modoꝝ:alia aũt ẜm alterationẽ: qua
lis aũt ⁊ quomõ alterius rationis eſt.

¶ Oñdit cuiuſmõi mot⁹ ſint hꝯ opa ⁊ paſſiões aĩe.d.ꝙ de
nũero hoꝝ quorũdã modoꝝ.vʒ.paſſionũ ⁊ opeꝝ aĩe alia
qdẽ ſť ẜʒ loci mutatõeʒ.alia v̊o ẜʒ alteratõeʒ. ⁊ ſubdit ꝙ
q̃lia ãt ſũt talia ⁊ q̃uo ẽ ibi mot⁹:alteri⁹ rõnis ẽ.i.ñ ſpectat
ad pñtẽ ꝯſideratõeʒ.pñs.n.ꝯſideratio nõ patiť exqſite d
terminare q̃les ſint hꝯ paſſiões ⁊ q̃uo i eis hʒ eẽ mot⁹ in li°.
ãt rhetoricoꝝ magl exqſite õteriatũ ẽ de hꝯ paſſiõib⁹ q̃li
ter eẽ hẽant ⁊ vñ oriãť.¶ Nõn^m ãt ꝙ he paſſiões nõ ſũt
ppe mot⁹:ſʒ ſũt qdã modi mot⁹ inq̃tũ hñt mot⁹ ãnexos.
iõ in lr̃a dr ꝙ de nũero hoꝝ dictoꝝ modoꝝ.vʒ.motuũ cu
iuſmodi ſũt paſſiões ⁊ opa aĩe alia dñr eẽ mot⁹ ẜʒ loci mu
tationeʒ alia ẜm alteratiõeʒ.

Dubitaret forte aliqs q̃uo in his paſſiõibus ꝯcur
rit vterq̃ mot⁹ tã locał q̃ alteratõis.¶ Dõʒ ꝙ cũ hõ ira
ſciť ſanguis iflãmať ⁊ accẽdiť ⁊ ebulit.accẽſus ãt ſanguis
⁊ ebuliẽs fluit ad exteriores ptes. inq̃^m ğ ſanguis accẽdi
tur ⁊ ebulit eſt ibi alteratio.inq̃tuʒ v̊o fluit ad exteriores
ptes ẽ ibi loci mutatio. In timore ãt ẽt h^c ꝯcurrũt.nã p ti
morẽ cor ꝯſtrigiť ⁊ ſanguis fluit ad cor. ⁊ ſic ẽ ibi loci mu
tatio.currẽte ãt ſanguie ad cor remanent mẽbra palida. ⁊
ſic ẽ ibi alteratio.fere ğ i oĩb⁹ paſſiõib⁹ ꝯcurrit vterq̃ mo
tus:ſʒ i aliqb⁹ vr eẽ p̃ncipalior mot⁹ alteratiõis: in aliqb⁹
v̊o mot⁹ localis: ⁊ inde ẽ ꝙ alia dñr fieri ẜm loci mutatio
nẽ.alia v̊o ẜm alteratõeʒ.¶ Deidecum dicit.

¶ **Dicere aũt iraſci aĩaʒ ſilẽ eſt: ⁊ ſi aliqs dicat** Cõ.63
eã texere vel edificare. Meli⁹ aũt eſt fortaſſis
ſi diceret animaʒ miſceri:aut adiſcere : aut in
telligere:ſʒ hoiem anima.

¶ Adducit 2^am rõnẽ.d. ꝙ dr̃e aĩaʒ iraſci ſilẽ ẽ ⁊ ſi aliqs di
cat eã texere vel edificare.melius aũt fortaſſis eſt nõ dr̃e
animã iraſci aut adiſcere aut intelligere:ſed hoieʒ agere
hec aĩa.i.p aĩaʒ.anima ğ nõ moueť his motibus nec agit
hꝯ opa:ſʒ eſt rõ ⁊ p̃n^m ⁊ cã.q̃re homo ſic agat ⁊ quare talr
moueať.formeť ğ ſic rõ.nihil moueť illis motibus:reſpe
ctu quoꝝ eſt rõ ⁊ p̃n^m q̃re aliqd aliud moueať:ſed anima
eſt rõ ⁊ p̃n^m:q̃re hõ moueať his motib⁹.ğ ipſa his motib⁹
nõ moueť.¶ Nõn^m ãt ꝙ dubitatiue loqť dicens fortaſſe
meli⁹ eſt nõ dr̃e pp itellectuʒ:de q̊ q2 nõdũ certificatũ eſt
q̃le qd ſit.iõ de ipſo ſemp ſub dubio loquiť.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ gaudere ⁊ triſtari ⁊ ce
tera hꝯ ꝯpetãt ipi aĩe ẜm ſe. ¶ Dõm
ꝙ vt ſatis inuit pħs i lr̃a aliud ẽ qđ eſt rõ agẽdi: ⁊ aliud ẽ
qđ agit.nã nec forma agit nec mã patiť: ſʒ ꝯpoſituʒ agit p
formã ⁊ patiť p mãm.Debem⁹.n.imagiari ꝙ ſic res ſe hʒ
ad eſſe ita ſe hʒ ad agere.qb⁹ ğ cõpetit p ſe eſſe ꝯpetit p ſe
agere.ꝯpoſitũ ğ q2 p ſe ẽ p ſe agit.forma v̊o q2 nõ p ſe ẽ: ſʒ
eſt rõ eſſendi nõ p ſe agit:ſʒ ẽ rõ agẽdi.odire ğ gaudere tri
ſtari ⁊ cetera talia ſiue dicãt actõeʒ ſiue paſſionẽ nõ pote

UVA. BHSC. IyR_041_2

rũt ꝑ ſe ꝯpetere aĩe: q2 nihil qđ ñ ē ꝑ ſe nec ꝑ ſe agit nec ꝑ ſe patiť. aĩa g̊ ꝑ ſe loq̄ndo nec ꝑ ſe gaudet nec ꝑ ſe triſtať: ſ3 ē rõ qr̃ ꝯpoſitũ gaudeat ⁊ triſtať. bñ g̊ dcm̃ ē ꝙ ē meliꝰ dr̃e aĩaȝ nec gaudere nec triſtari: ſ3 hoĩeȝ agere hͤ ꝑ aĩaȝ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ itelligere ꝑ ſe ꝯpetat aĩe ita ꝙ poſſimꝰ cõcedere ꝙ q̃uis aĩa ñ gaudeat nec triſteť: ſ3 hõ ꝑ aĩam: nihilominꝰ tñ aĩa ꝑ ſe ĩtelligit. ¶ Dõȝ ꝙ ꝼ3 quoſdã ĩtelligere ē q̃dã opatio aĩe in q̄ nõ cõicat cũ corꝑe. ⁊ hꝰ opõ vt dicũt nõ ē ipſiꝰ ꝯiũcta. iõ vt dicũt phs ſupradixit ꝙ ĩtelligere ē aliq̄d alterũ hꝰ. q2 nõ ē opõ ipſiꝰ ꝯiũcti: ſ3 ipſiꝰ aĩe. nã cũ ĩtellectꝰ nõ ſit vtꝰ orgãica in ĩtelligẽdo ꝑ ſe nõ laborat organũ corporale: q̃re talis opõ nõ vr̃ eẽ totiꝰ ꝯiũcti ſ3 aĩe. ¶ Sȝ h̃ ſtare nõ põt. nã q̃diu ē aĩa ꝯiũcta corpori nõ h3 ꝑ ſe eẽ ⁊ ſi ñ ꝯpetit ei ꝑ ſe eẽ nõ ꝯpetit ei ꝑ ſe agere. ip̃3 ẽt ĩtelligere ñ ē ipſiꝰ aĩe: ſ3 ē ipſiꝰ ꝯiũcti. dato g̊ ꝙ ĩtellectꝰ nulloꝰ vtereť orgão corꝑali nec ꝑ ſe nec ꝑ accñs: attñ ex q̊ aĩa ē forma corporis q̊ poſito nõ ꝑ ſe ē: ſ3 ē rõ eẽndi: ſeq̄ť ꝙ nõ ꝑ ſe agat: ſ3 ſit rõ agẽdi: q̃re ip̃3 ĩtelligere nõ ꝑ ſe ꝯpetit aĩe: ſ3 ſicͭ aĩa ñ ꝑ ſe ē: ſ3 ē rõ q̃re hõ ſit: ſic nõ ꝑ ſe ĩtelliget: ſ3 ē rõ qr̃ hõ ĩtelligat: hãc ãt v̓itatẽ ſpãl'r debẽt exꝑ̇mere ⁊ ꝯfiteri catholici tractatores. v3. ꝙ ꝼm ꝓꝑetatẽ locutiõis nõ dicamus ꝙ aĩa ĩtelligat: ſ3 ꝙ hõ ꝑ aĩam. Quo poſito o3 ꝯcedere aĩam ĩtellectiuã eẽ formã corꝑis: ⁊ multiplicari ꝼ3 ml'titudinẽ corpoꝝ: imo cũ ipſe idẽ Auero. h̃ ꝯcedat ꝙ aĩa nõ adiſcat nec diſtiguat: ſ3 hõ h̃ faciat ꝑ aĩaȝ ab ip̃a veritate coactꝰ: o3 eũ dr̃e aĩaȝ ĩtellectiuã eẽ formã corꝑis ⁊ ñ eẽ vnũ ĩtellectũ nũero in oĩbꝰ: ſ3 pl'ificari ꝼm pl'ificatõeȝ aĩaꝝ ĩtellectiuaꝝ. hꝰ ãt aĩaȝ ꝼ3 h̃ pl'ificari o3 ꝼ3 pl'ificatõeȝ cõpoꝝ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ aliq̊ mõ poſſumus ꝯcedere ꝙ aĩa ĩtelligat. ¶ Dõm ꝙ ſi iudicamꝰ de agere ſicͭ iudicamꝰ de eẽ q̄cq̄d nõ h3 ꝑ ſe eẽ nõ h3 ꝑ ſe agere: verũtñ q2 aĩa ĩtellectĩa: l3 q̃diu ē ꝯiũcta corꝑi nõ hẽat ꝑ ſe eẽ: ſ3 det eẽ ꝯiũcto: verũtñ cũ ip̃a nõ ſit educta de potẽtia corꝑis: nõ eſt ita ĩmerſa mãe ſicͭ cetere forme: nec ita ſuũ eſſe depẽdet a mã ſicͭ eẽ aliaꝝ formaꝝ. iõ ip̃3 ĩtelligere magis ꝓꝑe vel nõ ſic ĩꝓꝑe attribuiť aĩe ĩtellectĩe ſicͭ attribuũť alie actões alijs formis. iõ nõ ē ita h̃ ĩꝓꝑa. aĩa ĩtellectiua ĩtelligit. ſicͭ ē hec. aĩa brutoꝝ ſentit. h̃. n. magis ē ꝓꝑa. hõ ĩtelligit. q̃ aĩa ĩtelligit: ſ3 q2 ꝑ ſe agere magis ꝓꝑe põt attribui aĩe ĩtellectĩue q̃ alijs aĩabus: eo ꝙ ſuũ eẽ nõ ſic depẽdet a corꝑe ſicͭ eẽ aliaꝝ aĩaꝝ. iõ forte nõ ſimpliciter: ſ3 ꝑ q̃dã ꝯpatõeȝ dixerũt aliq̄ hãc eẽ ꝓꝑiã ꝙ aĩa ĩtelligit. q̄cq̄d ãt ſit de locutõe ꝯpatĩa oĩa tñ hec ſimpliciter ⁊ abſolute ꝼm ꝓꝑietatẽ vocabuli attribuenda ſunt compoſito magis q̃ forme ⁊ homini magis q̃ anime. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Hoc ãt ñ tãq̃ motu ĩ illa exñte aliq̄ñ q̄dẽ vſq̃ ad illã: aliq̄ñ aũt ab illa: vt ſenſus q̄deȝ ab his: reminiſcẽtia vero ab illa: motus quidẽ ſunt in ſenſibilibus organis aut quietes.**

¶ Adducit tertiã rõnẽ. d. ꝙ h̃ aũt. i. hꝰ opa ⁊ paſſiões non ſup. ꝯpetũt aĩe tãq̃ motu exñte in illa: ſ3 aliq̄ñ q̄dẽ motꝰ ſũt vſq̃ ad illã. i. vſq̃ ad aĩaȝ. aliq̄ñ ãt ſunt ab illa. i. ab aĩa vt ſẽſus q̄dẽ ſť ab his. i. a ſenſibilibꝰ ad aĩaȝ. reminiſcẽtia v̓o ē ab illa. i. ab aĩa: ⁊ q2 ſicͭ ē motꝰ aut q̄etes q̄ ſũt hꝰ ſunt ĩ ſenſibilibꝰ orgãis: nõ in aĩa. ¶ Nõnᵐ ãt vi3 rõnis hꝰ in h̃ ꝯſiſtere ꝙ nihil moueť niſi illud ĩ q̊ ē motꝰ: ⁊ q2 hꝰ paſſiones ⁊ opa motꝰ ſũt in orgãis: nõ ſũt in aĩa: ſ3 ſũt ad aĩaȝ vel ab aĩa: ſeq̄ť ꝙ ꝑ hꝰ paſſiões ⁊ opa ñ moueať aĩa: ſ3 ſenſibilia organa moueãť. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ aliq̄ motꝰ ſũt ad aĩam vt ap̃p3 ĩ ſentiẽdo vbi motꝰ ĩcipit a ſenſibilibꝰ ⁊ terminať vſq̃ ad aĩaȝ. aliq̄ñ q̄dẽ motꝰ ſũt ab aĩa vt ap̃p3 in remĩſcẽdo. nã ꝼ3 remĩſcẽtiã ex ip̃is ſpẽbꝰ q̃s h3 aĩa apud ſe tẽdit ĩ cognitõem reꝝ. h̃ g̊ motꝰ ē aliq̄d ab aĩa ad res: ⁊ q2 oẽs tales motꝰ vel ſũt ab aĩa vel ad aĩaȝ: ⁊ nulli tales motꝰ ſũt ĩ aĩa: ſ3 in orgãis vt dicebať ꝑ hꝰ paſſiões ⁊ opa nõ moueť aĩa ſ3 organa. ¶ Nõnᵒ ẽt ꝙ textꝰ ille. motꝰ aut q̄etes ĩ organis ſenſibilibꝰ ſũt. ſic põt exponi vt dcm̃ ē: ꝙ talia ñ ſũt in aĩa: ſ3 in orgãis. Themiꝰ tñ aliq̄d ſubtiliter ſuꝑaddit dicẽs ꝙ poſſ3 aliq̄s dr̃e ꝙ remĩſcẽtia nõ h3 rõnẽ motꝰ: ſ3 q̄etis eo ꝙ noĩet quẽdã theſauꝝ ſpẽrũ quodãmõ apud aĩaȝ q̄ſcẽtẽ. iõ phs ait ꝙ talia ſiue ſint motꝰ aut q̄etes ſunt in orgãis ſenſibilibꝰ nõ in aĩa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Intell's aũt vr̃ in fieri ſubaȝ q̃dã exñs ⁊ ñ corrũpi: maxĩe ãt corrũpeť vtiq̃ ab ea q̄ eſt ĩ ſenio debilitate: nũc ãt fortaſſis quẽadmodũ in ſenſitiuis accidit. Si. n. accipiat ſenior oculu3 iuuenẽ: videbit vtiq̃ ſicut ⁊ iuuenis: quare ſeniũ nõ eſt in ſuſtinẽdo aliq̄d aĩam: ſ3 in quo.** Cõ.64

¶ Adducit 4ᵃᵐ rõnẽ. circa qđ tria facit: q2 p̄ adducit hꝰ rõnẽ. 2ᵒ qđ dixerat mãifeſtat ꝑ ſil'e. 3ᵒ: epilogat circa deteriata. 2ᵃ ibi (Sicͭ in ebrietatibꝰ) 3ᵃ ibi. (Or q̄dẽ igr̃) dicit g̊ ꝙ ĩtellectꝰ vr̃ eẽ q̃dã ſuba in fieri ⁊ nõ vr̃ corrũpi. nã maxĩe aũt corrũpeť vtiq̃ ab ea debilitate q̄ ē in ſenio. nũc ãt forte quẽadmodũ accĩt in ſẽſitiuis. ſup. ml'to magis accidit ĩ ĩtll'u. nã ſi ſenior accipiat oculũ iuuenẽ videbit vtiq̃ ſicͭ ⁊ iuuẽis: q̃re ſeniũ nõ ē in ſuſtinẽdo aliq̄d aĩaȝ: ſ3 in ſuſtinẽdo illud in q̊ ē aĩa. i. in ſuſtinẽdo corꝑꝰ. formeť g̊ ſic rõ. in illo ſũt hꝰ paſſiões ⁊ opa ⁊ hꝰ motꝰ tãq̃ ĩ ſubo ꝑ cuiꝰ debilitatẽ debilitanť illa: ſ3 hͤ nõ debilitãť ꝑ debilitatẽ aĩe: ſ3 ꝑ debilitatẽ orgãoꝝ ⁊ ꝑ debilitatõeȝ ipſiꝰ ꝯiũcti. g̊ hꝰ motꝰ nõ ſũt ĩ aĩa: ſ3 ſũt in orgãis ⁊ in ꝯiũcto. Or ãt debilitatio illoꝝ opeꝝ ñ ſit ꝑ debilitatẽ aĩe: ſ3 organi ꝓbat ꝑ h̃: q2 ſi ſenex accipet oculũ iuuẽis videret ſicuti ⁊ iuuẽis. ñ g̊ tales debilitatiões ſũt ex eo ꝙ ſuſtĩeat ⁊ patiať ꝑ ſe aĩa: ſ3 q2 ſuſtinet ⁊ patiť ip̃3 ꝯiũctũ vel ip̃3 corꝑꝰ in q̊ ē aĩa. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ dicͭ ĩtll'ctũ eẽ ſubaȝ in fieri: q2 forte ſic loq̄banť antiq̄ dicẽtes ĩtellectũ eẽ ſubaȝ ĩ fieri: q2 ē ſuba ĩcõpleta. vel forte h̃ dicit ꝼ3 opionẽ ꝓꝑiã: q2 ĩtellectus poſſibil' ē oĩa fieri ꝑ ꝑ poſitatẽ quã h3 ad recipiẽdũ ĩtll'ctuales ſpẽs. ¶ Notãdũ ãt ꝙ dicͭ ĩtellectũ ñ corrũpi: qđ de ip̃o ĩtellectu ⁊ de ip̃a aĩa ĩtellectĩa ĩdubitãter veꝝ ē: q2 vt diceť ĩ 2ᵒ. hꝰ ĩtellectus q̊q̃ in alteꝝ genꝰ ē ⁊ ſeꝑať ab alijs tãq̃ ꝑpetuũ a corruptibili. de his aũt aĩabꝰ ꝙ nõ corrũpanť verũ ē aliq̄ũo: q2 ꝑ ſe nulla forma nec corrumpiť nec generať: ſ3 generationes ⁊ corruptiones taliu3 ſunt ꝑ generatiõem ⁊ corruptonez ꝯpoſiti. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Sicut in ebrietatibus ⁊ infirmitatibꝰ. ¶ Intelligere autem ⁊ conſiderare marceſcunt alio quodã iterius corrupto: ip̃3 aũt ĩpoſl'e eſt. Intelligere aũt amare ⁊ odire: nõ ſunt illiꝰ paſſiones: ſ3 huius hñtis illũ ꝼm ꝙ illũ h3: q̃re ⁊ hoc corrupto neq̃ memorať neq̃ amat: nõ. n. illiꝰ erãt: ſ3 cõis qđ q̄dẽ deſtructũ eſt: intellectꝰ aũt fortaſſis diuinũ aliq̄d eſt impaſſibile.** Cõ.65.

¶ Qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſimile oñdens ꝙ debilitãtur ⁊ impediunť hꝰ opa aĩe ꝓpter debilitationẽ corporis vel ꝓpter debilitatiõeȝ ⁊ corruptõem organoꝝ dicẽs ꝙ ſicut in ebrietatibꝰ ⁊ in ĩfirmitatibꝰ ĩtelligere ⁊ ꝯſiderare marceſcũt. i. debilitanť ⁊ impediunť corrupto alio quodã iterius. i. corrupto organo fantaſtico. ip̃3 aũt ſupple intelligere ꝼ3 ſe impoſl'e eſt ſup. ꝙ corrumpať. ⁊ ſubdit ꝙ intelligere aut amare: aut odire nõ ſunt paſſiones illius. i. paſſiões ĩtellectus: aut aĩe intellectiue: ſed ſunt paſſiones huius. i. ipſius ꝯiuncti habẽtis illũ. i. habẽtis ĩtellectũ ꝼm ꝙ illũ. i. ꝼ3 ꝙ ĩtellectũ habet, quare ⁊ corrupto hoc, i, corrupto or-

UVA. BHSC. IyR_041_2

gano corꝑali aĩa neqꝫ memorat̃:neqꝫ amat:q̃ hꝯ paſſio/nes nõ erãt illiꝰ.i.ipſius aĩe ſm ſe:ſʒ erãt cõis.i.ipſius ꝯiũcti ⁊ cõicabant̃ ipĩ organo corꝑali qḋ gdẽ organũ corꝑale deſtructũ eſt.i.ponit̃ corruptũ ⁊ deſtructũ eẽ vel vt habʒ alia lr̃a hꝯ paſſiones ſunt ipſius ꝯiuncti vt ꝑdictũ eſt.i.vt iam ꝑdiximus.p̓ma tñ lr̃a eſt correctior.vt pʒ ꝑ Cõmen.⁊ the.⁊ ſubdit ꝙ intellectꝰ aũt fortaſſis eſt aligd diuinum ⁊ ĩpaſſibile.¶ Notandũ aũt ꝙ ſemꝑ hic ſub dubio logt̃ de ĩtellectu:q̃ cũ antiq dicerent intellectũ eẽ ſenſum ⁊ non/duʒ manifeſta ſit drñtia inter ĩtellectũ ⁊ ſenſuʒ: oportuit ipʒ in talibus ſub dubitatõe log. ¶ Nõndũ aũt ꝙ cũ oĩa oꝑa ⁊ paſſiões aĩe cõicent̃ aliquo mõ alicui organo corpo rali glibʒ talis actus ⁊ qḋlibʒ tale opus aĩe põt debilitari vel ẽt ĩpediri totaliter ꝑ debilitatõem vel ꝑ corruptõem alicuiꝰ organi corporalis.¶ Nõnduʒ ẽt ꝙ ꝑ ſimile qḋ vi/demus in ĩfirmitatibꝰ ⁊ in ebrietatibꝰ pʒ veꝝ eẽ qḋ ſupꝰ dicebat̃.ſ.ꝙ hꝯ paſſiones ⁊ oꝑa aĩe debilitant̃ ꝑ debilita/tionem corporalium organorum.

¶ Quod q̇dẽ igit̃ nõ poſſibile moueri animaʒ manifeſtũ eſt ex his:ſi aũt penitus nõ mouetur manifeſtũ qm̃ neqꝫ a ſeipſa.

¶ Ultimo epilogat circa determinata dicens: ꝙ gdẽ igit̃ nõ poſſibile eſt animam moueri manifeſtũ eſt ex his.i.ex dictis:⁊ ſubdit ꝙ ſi aũt anima penitus non mouetur ma/nifeſtũ ẽ:qm̃ neqꝫ mouet̃ a ſeipſa vt antiq opinabant̃.

Cõ. .66. Multũ aũt his q̃ dicta ſunt in rõnibꝰ di/cere aĩaʒ eẽ numeꝝ mouẽtẽ ſeipʒ: in/ſunt.n.his impoſſibilia primo gdem ex ipõ moueri accidẽtia: ꝓpria aũt ex eo ꝙ dñt ipſam eſſe numeꝝ.

¶ Poſtquã phus improbauit opionẽ Democri.Platonis ⁊ Emp.ĩ ꝑte iſta vt dicebat̃ iprobat opionẽ zeno.circa qḋ duo facit:q̃ p̓mo ait hãc opionẽ eẽ irrõnabiliorẽ alijs. zº. adducit rõnes ad deſtruẽdũ hꝯ opionẽ ibi.(Quõ.n.opʒ) dicit g̊.ꝙ multũ ãt his q̃ dicta ſunt irrõnabilius ẽ dicere aĩam eẽ numeꝝ mouẽtẽ ſeipm.inſunt.n.ſic dicẽtibus pri mo impoſſibilia accñtia ex ipõ moueri.ĩſunt ẽt impoſſibi lia ꝓpria ex eo ꝙ dicũt ipſam aĩam eſſe numeꝝ.¶ Nõn/duʒ aũt hãc opionẽ vt Themiſtiꝰ ait fuiſſe zeno.q cũ di/ceret aĩaʒ eẽ numeꝝ ſeipm mouentẽ accidebant ei ĩpoſſi bilia ex ꝑte motus ſicut ẽt ⁊ alijs phis.naʒ aĩa nõ mouet ſeipſaʒ cũ nihil ſeipm moueat.¶ Rurſus accidũt ei im/poſſibilia propria ex parte numeri: quia anima non eſt nu merus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Quomõ.n.opʒ intelligere vnitatẽ motã: ⁊ a quo:⁊ qũo ĩpartibilẽ ⁊ indrñteʒ exñteʒ:ſi naqꝫ eſt mota ⁊ mobilis differre opʒ.

¶ Adducit rõnes ꝯ hꝯ poſitõem.circa qḋ duo fac:q̃ p̓mo ĩprobat hꝯ poſitõem q̃tũ ad ſubam aĩe.zº q̃tũ ad accidẽ tia eiꝰ ibi(Cõplectẽtibꝰ igr̃)circa p̓mũ duo facit:q̃ p̊ facit qḋ dcm̃ eſt.zº cõparat hꝯ opionẽ ad opiones alias oñdẽs ꝙ ĩpoſſibilia illa q̃ ſequunt̃ ad opiniones alias ⁊ ẽt plura alia impoſſibilia ſequunt̃ ad illã opionẽ.oñdit.n.hãc opi/nionẽ hr̃e impoſſibilia cõia cũ opionibꝰ alijs:⁊ ẽt hr̃e ĩpoſ ſibilia ꝓpria.zª ibi(Accidit aũt)p̓ma ꝑs diuidit̃ in duas ſm ꝙ zeno duo ponebat in diffõne aĩe.ſ. motũ ⁊ numeꝝ. p̓mo.n.ĩprobat opioneʒ eius ex ꝑte motꝰ.zº ex ꝑte nume ri ibi.(Ampliꝰ aũt a numero)circa p̓mũ duo facit ſm ꝙ duo adducit ad ꝓpoſitũ ibi(Ampliꝰ aũt qm̃ dñt) dicit g̊ p̓mo.qũo.n.oʒ ĩtelligere aĩam eẽ vnitatẽ motã ⁊ qũo ⁊ a quo mouebit̃ ĩpartibilẽ ⁊ ĩdrñtẽ exñtẽ.q.d.ꝙ aĩa nõ põt eſſe vnitas mouẽs ſeipam cũ vnitas ſit ĩpartibilis ⁊ ĩdif/ferẽs.i.indiuiſibilis.nã ſi aĩa eſt motiua ⁊ mobilis differ/re dʒ.nã omne qḋ mouet ſeipm opʒ eſſe diuiſibile in talia duo quoꝝ vnũ ſit ꝑ ſe motũ aliud ꝑ ſe mobile.ſed oĩs vni tas eſt indiuiſibilis.g̊ nulla vnitas põt mouere ſeipaʒ.⁊ ꝑ ꝯñs aĩa nõ põt eſſe vnitas ſeipſam mouens.

Dubitaret forte aligs . vñ ſeqt̃ h̓ ꝯñtia ꝙ oẽ mo/uens ſeipʒ oʒ eẽ diuiſibile ⁊ partibile.

¶ Dõm ꝙ ſi aligd moueret ſeipm.tũc aligd ageret in ſe/ipm ⁊ pateret̃ a ſeipo. ſm g̊ ꝙ ageret eẽt in actu: q̃ gcgd agit:agit vt ẽ in actu.ꝑut vo pateret̃ eſſet in põ.⁊ q̃ nihil idẽ inq̃tũ idẽ ẽ in actu ⁊ in potẽtia:oẽ mouẽs ſeipʒ opʒ eẽ diſibile in talia duo:quoꝝ vnũ dicat actũ reſpectu cuius ꝯpetat ei mouere ⁊ agere: ⁊ aliud dicat potẽtiaʒ reſpectu cuiꝰ cõpetat ei moueri ⁊ pati. vnitas igitur q̃ eſt aliquid indiuiſibile ſeipſam mouere non poteſt.

Ulterius forte dubitaret aligs:q̃ rõ phi nõ vr̃ ar/guere ꝯ opionẽ zeno.nõ.n.dicebat zeno. ꝙ aĩa eẽt vnitas ſeipaʒ mouẽs:ſʒ ꝙ eẽt nũerus ſeipm mo uẽs.deberet g̊ phs ꝓbare ĩpoſ̓e eẽ ꝙ numerꝰ ſeipʒ moue ret.¶ Dõm ꝙ ſi bñ ꝯſideramus opionẽ zeno.vel oporte bat eũ dr̃e ꝙ aĩa eẽt nũerꝰ ſeipʒ mouẽs:aut nũerꝰ ille quẽ dicebat zenocrates eẽ aĩam ñ hẽbat pl̓es vnitates vel ſal tẽ ad opionẽ illiꝰ ſeq̃bat̃ ꝙ vnitas ſeipſaʒ moueret:⁊ q̃ h̓ eſt ĩpoſ̓e ĩpoſ̓is erat ſua põ. ꝙ aũt ſic ſit pʒ.nã ſi aĩa ẽ nũe rus ſeipʒ mouẽs.⁊ h̓ cõpetit aĩe ꝑ ſe:ĩmo ſʒ opionẽ zeno. h̓ ꝯpetit aĩe in p̊ mõ dicẽdi ꝑ ſe:cũ h̓ ponat̃ in diffõne eiꝰ: q̃re ſi ille nũerꝰ q dr̃ aĩa ꝑ ſe mouet ſeipʒ: oʒ ꝙ totũ ſm ſe totũ ſit motiuũ ſui ipſiꝰ:q̃ ſi totꝰ ille numerꝰ moueret ſe/metipʒ ꝑ ꝑtes nõ ꝯpeteret ei mouere ſeipʒ ꝑ ſe totũ . g̊ ſʒ ꝙ totũ mouebit ſeipʒ: ſʒ ſi totꝰ ille nũerꝰ mouet ſe totũ ꝑ ſe: oʒ ꝙ q̃libʒ vnitas illiꝰ nũeri moueat quãlibʒ vnitatẽ: ⁊ ꝑ ꝯñs q̃libʒ vnitas mouebit ſeipaʒ. ſeqt̃ g̊ ex põne zeno. ꝙ vnitas ſeipam mouet. poſſet itaqꝫ ſic formari rõ phi.ſi aĩa eſſet numerus ſeipm mouẽs.ſeq̃ret̃ ꝙ vnitas ſeipaʒ moueret:hoc ẽ impoſ̓e.g̊ ⁊c̃.¶ ¶ Deĩde cum dicit.

¶ Ampliꝰ aũt qm̃ dñt lineã motã facere planũ punctũ aũt lineã: ⁊ vnitatũ motus linee erunt. Punctus.n.eſt vnitas põnem hñs:numerus aũt aĩe iã alicui eſt ⁊ põnem habet. Cõ.67

¶ Adducit ſecũdã rõnẽ.d.ampliꝰ aũt qm̃ dicũt lineã mo/tã facere planũ.i.ſuꝑficiẽ: pũctũ ãt motũ facer̃ lineã:⁊ q̃ ſic eſt motꝰ vnitatũ erũt linee.i.vnitates mote ꝯſtituẽt li/neas.nã pũctꝰ ẽ vnitas põnẽ hñs.g̊ nũerus aĩe.i.nũerus q eſt aĩa iã eſt alicubi ⁊ hʒ põnẽ: qḋ eſt ĩcõueniẽs:q̃ aĩa tũc eẽt gd ſituale.¶ Nõnᵐ aũt ꝙ vt dcm̃ ẽ ſupra.oẽs motus ſũt aliq̃ mõ in loco.gcgd g̊ mouet̃ eſt aliqũo gd locabile ⁊ ſituale.vnitates g̊ ex qbꝰ ꝯponit̃ aĩa:q̃ ſũt vnitates mote erũt ſituales ⁊ põnẽ hẽbũt.g̊ cũ vnitas ſitualis ⁊ hñs poſi tionẽ ſit idẽ qḋ pũctꝰ vnitates ille ſũt pũcta. ¶ Nõnᵒ ẽt ꝙ ſm opionẽ antiquoꝝ phoꝝ pũcta mota ꝯſtituũt lineã vnitates ꝯſtituẽtes aĩaʒ:q̃ ſʒ zeno.ſũt vnitates mote: cõ ſtituẽt lineã.aĩa g̊ ꝯſtituta ex talibꝰ vnitatibꝰ erit gd loca le ⁊ hñs põnẽ ⁊ erit gd ꝯtinuũ:qḋ ẽ ĩcõueniẽs: vel vt exp̃ſ ſius apperet incõueniẽs ipã anima erit quedaʒ linea : qḋ eſt oĩo ridiculũ.duo g̊ incõueniẽtia ſequunt̃ . p̊ ꝙ aĩa ſit li nea cũ ſit ꝯſtituta ex motu vnitatũ q̃ ſunt idẽ qḋ pũcta.zº ſequit̃ ꝙ aĩa ſit gd ſituale.¶ Nõndũ aũt ꝙ antiq phi vt dicebat̃ circa pnᵐ ꝓlogi loq̃ntes d aĩa ſolũmõ de aĩa hũa na videbant̃ intendere.⁊ q̃ aĩe humane potiſſime repu/gnat eſſe gd locabile ⁊ habere poſitioneʒ.iõ hec rõ potiſſi me ꝯdicit antiquoꝝ opioni.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Ampliꝰ aũt a numero ſi auferat quis nume/rum:aut vnitatẽ:relinquit̃ alius numerus pla nete aũt ⁊ animaliũ multa diuiſa viuunt: ⁊ vi/dent̃ eandẽ animam habere.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Improbat opiōnez ςeno. ex pte numeri circa qδ q̄ttuoꝛ
facit ſm ꝙ q̄ttuoꝛ rōnes adducit ad ꝓpoſitū. ſcδa ibi. (Ui
debiť aūt.) 3ª ibi. (ↄtingit aūt.) 4ª ibi. (Ampliꝰ aūt.) Di/
cit g̊ ꝙ ampliꝰ aūt ſi aliqs auferat a nūero nūerū aut vni/
tatē relingtur alius nūerus ſʒ ſpēʒ. plāte aūt ⁊ multa aīa/
lia diuiſa viuunt ⁊ videnť hr̄e eādē aīaʒ ſpē. gcgd igiť au/
ferť a nūero variat ſpēm numeri. nō aūt oīs diuiſio aīato/
rū diuerſificat aīaʒ ſm ſpēm: q̄re aīa nō eſt idē qδ nūerus
vt opinabať ςenocrates. ¶ Deīde cū dicit.

Cō.68. ¶ Videbiť aūt vtiqʒ nihil differre dicere vnita/
tes aut coꝛpa parua. Et nāqʒ ex democriti ſpe/
ris ſi fiāt pūcta: maneat aūt ſola q̄ʒtitas erit ali/
qd in ipſo: hoc qdē mouens: illud āt qδ moue
tur ſicͭ in ↄtinuo: nō. n. ꝑꝑ hoc qδ eſt magnitu/
dine differre: aut ꝑuitate accidit qδ dcm̄ eſt: ſʒ
qꝛ qn̄tū. vn̄ neceē aliq̄d eſſe motiuuʒ vnitatū.
Si aūt in aīali mouēs aīa ⁊ i nūero: q̄re nō mo
uēs: ⁊ qδ moueť eſt aīa: ſʒ mouēs ſolū.

¶ Adducit ſcδaʒ rōnē ꝑ quā oñdiť ꝙ ſi eſt dare aliquē nu/
merū motū vel aliq̄s vnitates motas aīa nō ē hꝰ nūerus:
nec hꝰ vnitates: vt opinabať ςeno. ſʒ magis ē illud qδ mo
uet hꝰ numerū vel qδ mouet hꝰ vnitates. ħ eſt g̊ qδ ait ꝙ
videbiť aūt vtiqʒ nihil differre dicere aīaʒ eē vnitates vt
dicebat ςeno. aut eſſe coꝛpa parua: vt dicebat democritꝰ.
⁊ nāqʒ ſi ex democriti ſperis fiāt pūcta. i. vt exponit ↄmē.
ſi ſpere democriti ſint adeo parue ꝙ dicanť eē pūcta. ſolū
aūt q̄litas maneat erit aliqd in ipſo hꝰ coꝛpe paruo: ħ qui
dē mouēs: illδ āt qδ moueť. ſicͭ in oī ↄtinuo moto. mouēs
differt a mobili. ⁊ ē ibi dare aliδ qδ mouet: ⁊ aliud qδ mo/
ueť. nā nō accidit qδ dcm̄ ē. ſ. ꝙ opoꝛteat mouēs differre
a mobili. ꝑꝑ ħ qδ ē differre magnitudīe aut paruitate: ſed
qꝛ q̄ʒtū. i. ſed ħ accidit qꝛ illud qδ moueť ē q̄ʒtū. nā nō poſ
ſumus dicere ꝙ coꝛpoꝛa parua moueāt ſeipa: ⁊ nō magna
⁊ eꝯ̊. ſʒ oē qδ moueť: eo ipſo ꝙ eſt qd q̄ʒtum ↄtinuū. oʒ ꝙ
ab aliquo moueať. vn̄ qꝛ ipſe vnitates ↄponētes aīaʒ erāt
qd q̄ʒtū: cū eēnt mobiles: neceſſe eſt aliqd eē motiuū ipſa/
rū vnitatū. nō g̊ ipſe vnitates nec ipſe nūerus erat aīa: ſed
aīa erat id qδ mouebat illas. iō ſeqtur ꝙ ſi in aīali id qδ ē
mouēs eſt aīa. ⁊ ēt in nūero id qδ eſt mouēs ē aīa. q̄re aīa
nō ē mouēs: ⁊ qδ moueť: vt opīabať ςeno. ſʒ mouēs ſolū.

Dubitaret forte aliqs quō ē itelligere ꝙ ſpe
ↄ̄mocriti eēnt coꝛpa parua ⁊
eēnt pūcta: cū pūctꝰ nō ſit coꝛpꝰ. nec ſit qd ↄtinuū: ſʒ ſit ter
minꝰ ↄtinui. ¶ Dōm ꝙ pūctus qd īdiuiſibile noīat. ea g̊ q̄
ſunt īdiuiſibilia ſʒ ꝙ hꝰ quodāmō pūcta dici pn̄t. g̊ lʒ coꝛ/
poꝛa nālia ſint diuiſibilia in īfinitū. in eo ꝙ ſunt q̄ʒta vł in
eo ꝙ ſunt ↄtinua. nō tn̄ ſunt īdiuiſibilia in infinitū ſm ꝙ
ſunt nālia ⁊ ſm ꝙ ſunt finita ꝑ ꝓpꝛiaʒ ſpēm. qꝛ ē deuenire
ad īfimā ⁊ minimā aquā ⁊ ad minimā carnē. vt dř in p̊mo
phy. poſſet. n. tā modicū accipi de aq̄ vel de carne ꝙ ſi ac
cipereť parū plus nō vlterius remaneret in illa ſpē. coꝛpa
g̊ ſic accepta parua q̄ ſic ſunt īdiuiſibilia aliquo mō poſſūt
dici pūcta ꝓut aliqd ꝑticipant de īdiuiſibili. ē g̊ ītētio phi
dicere ꝙ q̄ʒtūcūqʒ coꝛpa democriti ponanť eſſe ꝑua ſm ꝙ
ſpectat ad ꝓpoſitū nō ē dr̄ia īter ſperas motas vel illa coꝛ
poꝛa parua mota ex qbus cōponebat aīam democritus. ⁊
illas vnitates motas ex qbus ↄponebat aīam ςeno. nā cū
oē qδ moueť ab alio moueat tā illis coꝛpibꝰ q̄ʒ illis vnita/
tibꝰ opoꝛtebat dare motoꝛē: ⁊ qꝛ aīa hʒ rōnez motoꝛis nō
erit aīa hꝰ coꝛpa: nec erit aīa hꝰ vnitates mote vel hꝰ nu/
merus motus: vt opinabať ςeno. ſed erit id qδ mouet hꝰ
vnitates ⁊ hꝰ numerū: q̄re bene ↄcluditur in fine rōnis. ꝙ
aīa nō eſt numerus ſeipʒ mouēs: nec eſt id qδ mouet ⁊ qδ
moueť: ſʒ eſt mouēs ſolum.

Alterius forte dubitaret aliqs quō in cōtinuo
oʒ dare aliqd qδ mouet ⁊ aliqd
qδ moueť. nō qꝛ differat in magnitudīe ⁊ paruitate: ſʒ qꝛ
q̄ʒtuʒ. ¶ Dōm ꝙ in. 7. phy. ꝓbať. hec ↄcl'o ꝙ oē qδ moue
tur ab altero moueť: cꝰ rō aſſignať. q̄ʒtitas eſt diuiſibilitas
mobilis: nō enī qꝛ mobile differt magnitudīe aut ꝑuitate
. i. nō qꝛ eſt magnū aut paruū: iō moueť ab alio: ſʒ eo ipō ꝙ
oē mobile eſt qd q̄ʒtuʒ. ⁊ qd diuiſibile. ſeqtur ꝙ oē qδ mo/
ueť ab alio moueať: ⁊ ꝙ nihil moueat ſeipʒ p̊mo. nā qcqd
pauſat pauſante alio nō moueť a ſe: ſʒ moueť ab alio: ſʒ oē
totū diuiſibile pauſat pauſante alio: vt pauſante ꝑte. g̊ nul
lū tale totū moueť a ſe. ſʒ oē tale moueť ab alio. q̄liter aūt
ħ rō Ari. facta in. 7. phy. teneat ⁊ ↄcludat: in editionibꝰ q̄s
fecimus ſuꝑ phyſicis diffuſius diximꝰ. in pn̄ti aūt ſcire ſuf
ficiat ꝙ oē coꝛpus ſiue ſit magnū ſiue paruū: dū tn̄ ſit q̄ʒtū
ſi moueť ab alio moueť. valet autē ad ħ ꝓpō ꝑcli q ait. ꝙ
nullū coꝛpus ⁊ nullū q̄ʒtū eſt ad ſe ↄuerſiuū: q̄re nullū q̄ʒ/
tū eo ipſo ꝙ eſt tale nō mouet ſeipm̄: qꝛ tūc ageret in ſeipʒ
⁊ eēt ad ſe ↄuerſiuū. eſt g̊ ītētio phi dicere ꝙ coꝛpa demo/
criti q̄ʒtūcūqʒ eēnt parua: eo ipō ꝙ erāt mobilia erāt q̄ʒta.
⁊ ꝑ ↄn̄s nō mouebanť ꝑ ſe: ſʒ ab alio: q̄re illa coꝛpa nō erāt
aīa: ſʒ aīa erat illδ qδ mouebat ea ſic ēt vnitates q̄s pone/
bat ςeno. eo ipſo ꝙ erāt mobiles erant q̄ʒte. ⁊ qꝛ erant q̄ʒte
nō mouebanť a ſe: ſʒ ab alio. igiť aīa nō erat ille vnitates
vt dicebat ςeno. ſʒ erat id qδ mouebat eas. nā ſicͭ aīa non
eſt aīal motū: ſʒ eſt id qδ mouet ipʒ: ſic aīa nō eſt vnitates
mote: nec ē numerus motus: ſʒ magis ē id qδ mouet ħ. nō
g̊ erit aīa mouēs ⁊ motū: ſʒ mouēs tm̄. ¶ Deide cuʒ dicit.

¶ Cōtingit āt hanc vnitatē quodāmō eē: oʒ enī Cō.69.
quādā ieſſe ipſi dr̄iam ad alias: puncti aūt ſoli/
tarij q̄ vtiqʒ dr̄ia erit vna poſitio.

¶ Adducit tertiā rōnē. circa qδ duo facit. qꝛ p̊ oñdit cuiuſ/
modi vnitas ſit illa. q̄ ē ↄſtitutia aīe. 2º. ex his q̄ dixerat ar/
guit ↄ̄ ςeno. ibi. (Si qdē igř.) Dicit g̊ ꝙ ↄtigit aūt quodā/
mō hāc vnitatē q̄ ē ↄſtitutiua aīe eē ſuꝑ. motā: ⁊ qꝛ ſic ē: oʒ
ipſi vnitati ieſſe q̄ʒdā dr̄iaʒ ad alias vnitates nō motas. ⁊
ſubdit ꝙ puncti ſolitarij. i. vnitatis abſolute ſumpte ſiue
vnitatis nō mote q̄ vtiqʒ dr̄ia erit ad vnitatē motā niſi po
ſitio. q. d. vnitas g̊ mota ē vnitas poſitionē hn̄s: ⁊ ꝑ ↄn̄s eſt
idē qδ pūctꝰ. ¶ Notādū aūt ꝙ oē motū: eo ipſo qδ moue
tur ē ſituale ⁊ eſt alicubi: ⁊ dř hr̄e pōnē. ⁊ qꝛ vnitas hn̄s po
ſitionē ē ideʒ qδ pūctus: vnitates ↄponētes aīam qꝛ erant
vnitates mote: differebāt ab vnitatibꝰ abſolute ſumptis
pōne: ⁊ ſitu: qꝛ hꝰ vnitates erāt ſituales ⁊ hn̄tes pōneʒ: ⁊ ꝑ
ↄn̄s hꝰ vnitates erāt idē qδ pūcta. ¶ Notādū ēt ꝙ ſicut
pūctus pōt dici vnitas poſita ⁊ hn̄s pōnē: ſic vnitas pōt di
ci pūctus ſolitarius ⁊ pōne carēs: q̄re vnitates cōſtituētes
aīaʒ a punctis ſolitarijs. i. ab vnitatibus abſolute ſumptis
ſola poſitione differebant. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Si qdē igiť ſunt altere in coꝛpoꝛe vnitates: ⁊
pūcta in eodē erunt vnitates: obtinebit. n. locū
pūcti: et tn̄ qd ꝓhibet in eodeʒ eē ſi duo ſunt: et
īfinita. quoꝝ. n. locus īdiuiſibilis eſt et ipſa.

¶ Si aūt in coꝛpe pūcta nūerꝰ aīe: aut ſi q coꝝ Cō.70.
q̄ ī coꝛpe pūctoꝝ nūerus aīe: q̄re ſi non oīa hn̄t
aīaʒ coꝛpa: pūcta. n. ī oībꝰ videnť eē īfinita.

¶ Ex his q̄ dixerat arguit ↄ̄ ςeno. dicēs. ſi qdē igř ſūt altere
. i. diuiſe vnitates ↄſtituētes aīaʒ ⁊ pūcta in coꝛpe ī eodem
erūt vnitates ille ſuꝑ. cū punctis coꝛpoꝛis. obtinebit itaqʒ
hꝰ vnitas locū pūcti: ⁊ erūt in eodē loco pūctus ↄſtituens
aīaʒ ⁊ pūctꝰ coꝛpis: ⁊ cū ita ſit: qd ꝓhibʒ ī eodē eē: ſi due ſť
⁊ īfinitas. q. d. ꝙ ſi due res īdiuiſibiles vel duo pūcta pn̄t
eē ſil' ⁊ īfinita ſil' eē poterūt. Nā q̊rū locꝰ ē īdiuiſibił ⁊ ipſa

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſūt idiuiſibilia ēt q̄ ſunt idiuiſibilia nihil augēt. vñ q̄ rōne pñt eē duo idiſibilia ſil' ſic vt nihil augeāt īfinita ſil' eē poterūt. erūt ḡ ſil' vnitates aīe vel pūcta aīe cū pūctis corporis: ſʒ differūt hec ab illis: ſʒ ſi pūcta in corpe: ⁊ nūerus aīe .i. nūerus q̄ ē aīa ſup. nō dr̄t: aut ſi q eoꝝ punctoꝝ q̄ ſunt in corpe ſunt nūerus aīe. i. q̄ ē aīa: q̄re nō oīa corpa hñt aīaʒ. videnť. n. pūcta ⁊ īfinita eē in oibꝰ corpibꝰ: q̄re in oibꝰ talibus erit aīa. ❡ Notādū ſic formādā eē hāc rōnē ꝙ vnitates ꝯſtituētes aīaʒ ſunt idē qȯ pūcta cū ſint vnitates mote ⁊ pōnē hñtes. tūc ḡ vel illa puncta differūt a pūctis corporis. ⁊ tūc ſil' erūt diuerſa puncta: qȯ eſt icōueniēs: vl' nō differūt: ſʒ ſunt idē cū punctis corpis. ⁊ tūc vbicūqȝ erunt pūcta corpis ibi erit aīa: ⁊ q̄ in oibꝰ corpibꝰ ſunt puncta in omnibus corporibus erit anima.

Dubitaret forte aliqs. q̄ nō vr̄ icōueniēs plura ⁊ diuerſa pūcta ſil' eſſe. nā cū ꝯtigua ſint quoꝝ vltima ſil' ſunt: vt dr̄ in. 6. phy. cū vltia linearuʒ ſint pūcta ſi plures ⁊ diuerſe linee ſe ꝯtangerēt erūt plura ⁊ diuerſa pūcta ſil'. ❡ Dōm ꝙ pūcta pñt dupl'r accipi: vel q̄ ſ̄t in extremitatibꝰ ꝯtinui: vel q̄ ſunt in ipſo ꝯtinuo. plura pūcta exñtia in extremitatibꝰ ꝯtinuoꝝ pñt ſil' eſſe ſi ꝯtingat ipſa ꝯtinua ꝯtiguari: vt rō in ꝯriuʒ arguebat: ſʒ pūcta exñtia in corpe nō pñt ſil' plura eē niſi ipſa corpa ſe penetrarēt ⁊ ipſa corpa ſil' eēnt: ⁊ q̄ q̄ rōne poſſent eē duo puncta ſil' poſſent ⁊ īfinita: ſeq̄tur ꝙ poſſent plura corpa eē ſil' ⁊ īfinita. ḡ ſi aīa eēt ꝯpoſita ex vnitatibꝰ q̄ eēnt pūcta: vt ſeq̄tur ex pōne ʒeno. cū aīa ſit in ipſo corpe ſi alia eēnt pūcta aīe ⁊ pūcta corpis eēnt in ipſo corpe pl'a ⁊ diuerſa puncta ſil': qȯ vt dcm̄ eſt ſtare nō pōt. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Amplꝰ āt quō poſ'e ē ſepari pūcta ⁊ abſolui a corpibꝰ niſi diuidanť linee in puncta.**

❡ Adducit q̄rtā rōnē dicēs. amplꝰ aūt ſiq̄dē nō diuidanť linee in pūcta. quō ē poſ'e ſepari ⁊ abſolui pūcta a corpibꝰ ⁊ a lineis. q. d. nullo̊ formeť ḡ ſic rō. ſi aīa eēt pūcta: vt ſeq̄bať ex pōne ʒeno. cū pūcta nunq̄ poſſint ſepari a corpibꝰ: aīa nūq̄ ſepaŕ a corpe. ⁊ ꝑ ꝯñs nūq̄ corrūpereť aīal: qȯ pʒ eē falſuʒ. ❡ Notādū aūt ꝙ ſi poſſʒ linea diuidi in puncta. tc̄ poſſent pūcta ꝑ ſe eē. ſʒ cuʒ linea ſemp diuidať in lineas nūq̄ ſepaŕ a linea pūctꝰ ꝑ ſe ſumptꝰ: ſʒ ſemp ſepaŕ a linea pūctus. cū aliq̄ pte linee ipſiꝰ. ⁊ q̄ rōne nō ſepaŕ pūctꝰ a linea: eadē rōne nō ſepaŕ linea a ſupficie. nec ſupficies a corpore. ⁊ ꝑ ꝯñs nec pūcta a corpe: q̄re ſi aīa eēt conſtituta ex pūctl nūq̄ aīa ſepareť a cōpe: qȯ ē icōueniēs. Deiñ cū dic̄.

Cō. 71. ❡ **Accidit āt ſic dixīmꝰ ſiq̄dē idē dicere corpus qȯdā ſubtiliū ptiū ipſaʒ ponētibꝰ: ſic āt ſic Democritus moueri dicit ab aīa ꝑpriū icōueniēs.**

❡ Oñdit hāc opionē eē irrōnabilioŕe alys. ⁊ declarat ꝙ pter ipoſ'ia cōia q̄ hʒ hȯ poſitio. cū alys pōnibꝰ hʒ ēt ipoſ'ia ꝑpa. circa qȯ duo facit. q̄ ꝑponit ꝑ qȯ itēdit. 2ȯ declarat ꝑpoſitū ibi. (Siq̄dē ḡ.) Dic̄ ꝙ accit aūt ſic dixīmꝰ ſup. huic pōni ſic q̄dē dr̄e idē ponētibꝰ. i. dicētibꝰ ipſaʒ aīaʒ eē qȯdā corpꝰ ſubtiliū ptiū. q. d. id idē icōueniēs qȯ accidit ponētibus aīaʒ eē qȯdā corpꝰ ſubtile. accidit ʒeno. ⁊ ſubdit ꝙ ſic aūt ſup. accidit ex hac pōne vel opione: ſic democritꝰ. dicit corpꝰ moueri ab aīa. q. d. id idē icōueniēs qȯ accidit dmocrito ex mō ꝑʒ quē ponebat cōpꝰ moueri ab aīa accidit ʒenocrati: ⁊ ſeq̄tur ꝑpriū icōueniēs. q. d. ꝙ adhuc accit huic opioni ꝑpriuʒ icōueniens. ❡ Deinde cū dicit.

❡ **Siq̄dē. n. ē aīa in oī eo qȯ ſentit corpore: neceſſe ē in eodē duo eē corpora: ſi corpus aliqȯ aīa. Numerū āt dicētibus in vno pūcto pūcta multa: ⁊ oē corpꝰ aīaʒ hr̄e: niſi q̄dā nūerꝰ dr̄ñs fiat: ⁊ alīꝰ ab his q̄ in corpore punctoꝝ.**

❡ **Accitqȝ aīal moueri a nūero: ſic ⁊ Democritū diximꝰ ipm mouere. Quid ē. n. differre dicere ſperas puas: aut vnitates magnas: aut oino vnitates ferri: vtrobiqȝ eniʒ eſt neceſſe moueri aīal: in eo qȯ moueť ipſe.** Cō. 72.

❡ Declarat qȯ dixerat dicēs. ſi q̄dē. n. eſt aīa in oī eo corpore qȯ ſentit neč ē eē ī eodē duo corpa ſi corpꝰ aliqȯ ē aīa. ſicut ḡ ſm ponētes aīaʒ eſſe qȯdā corpus ſubtile ſeq̄bať duo corpa eē ſil': ſic ēt ⁊ ʒeno. cū poneret aīaʒ eē ꝯpoſitā ex vnitatibꝰ motl ſiue ex vnitatibꝰ hñtibꝰ pōnē ⁊ ſitū cogebatur dicere aīaʒ eē corpꝰ: q̄ nihil pōt eſſe tale niſi corpꝰ. ⁊ ꝑ ꝯñs ſeq̄bať ex hac pōne duo corpa eē in eodē. pp qȯ icidebat ʒeno. in idē icōueniēs cū ponētibꝰ aīaʒ eē qȯdā corpus ſubtile. ❡ Ruŕſus accidebat ʒeno. ꝑpriū icōueniēs. iō ſubdit. ꝙ aūt nūerū dicētibꝰ. i. ʒeno. ponēti aīaʒ eſſe nūerū accidit ꝑpriū icōueniēs. vʒ. ī vno pūcto eē plura pūcta. ⁊ vlterius accit ei oē corpꝰ hr̄e aīaʒ niſi nūerꝰ pūctoꝝ aīe fiat q̄dā nūerus dr̄ñs: ⁊ alius ab his pūctis q̄ ſunt ī corpore. ꝸ aūt ꝑpriū icōueniēs. quō accidit ʒeno. in rōne paulo ante poſita declaratū eſt. ❡ Ulterius ēt accidit ʒeno. al' moueri a nūero: ſic diximus ſm Democritū aīaʒ mouere ipm corpꝰ. nā ſic ſm democritū aīa exñs ſpere mouet corpus: ſic ſm ʒeno. aīa exñs vnitates mouet al'. vr̄. n. opīo ʒeno. in ꝸ eſſe ſilis opioni democriti. nā ſic poſuit democritꝰ aīaʒ eē q̄ſdā ſperas puas motas: qbꝰ motis mouebať corpus: ſic poſuit ʒeno. aīaʒ eē q̄ſdaʒ vnitates magnas motas qbꝰ motis mouebať corpꝰ. igiť ex pte motꝰ illo eodē mō quo arguebať ꝯ dmocritū pōt argui ꝯ ʒeno. iō ſeq̄ť in l'ra. q̄d ē. n. differre. i. q̄ ē dr̄ia dr̄e ſpas puas: vt dic̄ democritꝰ: aut dr̄e vnitates magnas: aut dr̄e oīo vnitates ferri. i. ꝑ ſe moueri: vt ponit ʒeno. iter has. n. opiones: q̄ntū ad ꝸ nō eſt dr̄ia: q̄ vtrobiqȝ. i. ſm vtrāqȝ neč eſt moueri aīal ex eo ꝙ moueanť ſpere vl' ipſe vnitates. vtreqȝ. n. he opiones q̄ntū ē ex pte motꝰ poterūt ſil'r ipugnari. ❡ Notādū aūt ēt declarata eē illa tria q̄ ſup. ponebanť. ſ. ꝙ ʒeno. accidit icōueniēs cōe cū ponētibꝰ aīaʒ eē corpꝰ ſubtile. ⁊ etiā accidit ei icōueniēs ꝑpriū: ⁊ vltra ꝸ accidit ei icōueniēs cōe cū democrito. ❡ Notādū ēt ꝙ ſic democritus ponit aīaʒ ꝯponi ex paruis ſperis: ſic ⁊ ʒeno. ponit aīaʒ ꝯponi ex vnitatibꝰ magnis. i. ex vnitatibꝰ q̄ntis. nā cuʒ poneret illas vnitates eē motas. ⁊ oē qȯ moueť oʒ eē q̄ntū diuiſibile. cogebať ʒeno. dicere vnitates illas eē magnas. i. eē q̄ntas. ❡ Deiñ cū dic̄.

❡ **Cōplectētibꝰ igiť in vnū numerū: ⁊ motū hec q̄deʒ accidūt: ⁊ multa alia huiuſmodi. Nō. n. ſoluʒ diffōne aīe huiuſmodi ipoſ'e: ꝸ ⁊ accñs. Manifeſtū āt ſi q̄s argumētauerit ex rōne hac reddere paſſiōes ⁊ opa: vt cogitatiōes ſenſus: letitias. triſtitias: ⁊ q̄cunqȝ alia huiuſmodi: ſic eni diximꝰ priꝰ: neqȝ diuinare facile ē ex ipſis.** Cō. 73.

❡ Improbat opionē ʒeno. q̄ntum ad accñtia aīe. c. d. ꝙ ꝯplectentibꝰ aūt igiť in vnū numerū ⁊ motuʒ q̄ dicebat ʒeno. eē aīaʒ accidūt ꝸ icōueniētia q̄ diximꝰ: ⁊ ēt accidūt multa alia icōueniētia. nā nō ſolū ipoſ'e ē diffōnē aīe eē hȯ: vt dicebat ʒeno. ſʒ ēt accñs aīe ſup. eſt ipoſ'e cognoſcere ex tali diffōne. nā manifeſtū ē ꝙ ſi q̄s argumētauerit ex hac rōne reddere. i. aſſignare paſſiones ⁊ opera anime: vtputa cogitationes ſenſus letitias triſtitias: ⁊ quecūqȝ alia hȯ. ⁊ ſubdit ꝙ ſicut eniʒ diximus pus ex ipſis que ſunt dicta a ʒeno. vel etiā que dicta ſunt ab alys phis neqȝ facile eſt diuinare talia. ſic. n. loquebanť democ. ʒeno. ⁊ aly phi ꝙ per ea que dicebant etiaʒ ſi voluiſſemus diuinare vel vaticinari non erat facile aliquid cognoſcere de paſſionibus ⁊ operibus anime.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Cō. 74. TRibꝰ aūt modis traditis ſm quos diffiniunt aīaꝫ. Aliȷ̄ qdē motu enūciauerunt maxīe ī mouendo ſeipſaꝫ: aliȷ̄ aūt corpꝰ ſubtiliſſimuꝫ: aut īcorpaliſſimū alioꝝ. Hec aūt q̄s dubitationes ⁊ ſubcōtrarietates hn̄t ꝑterimꝰ fere: relinquit̄ aūt ꝯſiderare q̄lr dr̄ ex el'tis ipſaꝫ eē. dn̄t.n. q̄tenꝰ ſentiat ea q̄ ſūt: ⁊ vnūqđqꝫ cognoſcat.

¶ Ut dicebat̄ ſupra pħi tripl'r diffiniebāt aīaꝫ.ſ.motu ſenſu ⁊ īcorporeo. ⁊ ſm h̄ tribꝰ modis venabant̄ qditates eiꝰ. duo tn̄ iſtoꝝ modoꝝ erant gnāles ⁊ ꝑncipales. vꝫ. venari aīam ꝑ viā motus ⁊ ꝑ viā cognitiōis: ſꝫ venari aīaꝫ ꝑ viaꝫ īcorporei erat q̄ſi annexus. poſſumꝰ g̊ ſic ꝯtinuare hāc partē ad p̄cedentē. ꝙ poſtq̄ꝫ pħs īꝓbauit opīoneꝫ antiquorū ꝑut venabant̄ aīam ꝑ viā motꝰ: in ꝑte iſta īꝓbat eaꝫ ꝑut venabant̄ aīaꝫ ꝑ viā cognitiōis. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo ꝯtinuat dicta dicēdis. 2° exeqtur de itēto. ibi (Necariū aūt eſt.) dicit g̊. tribꝰ aūt modis traditis ſm quos diffiniūt aīaꝫ. aliȷ̄ qdeꝫ enūciauerūt aīaꝫ eē qd motiuū in mouendo ſeipſaꝫ. aliȷ̄ aūt dixerūt aīaꝫ ipſaꝫ eē corpꝰ ſubtiliſſimū aut īcorporaliſſimū alioꝝ. i. īcorporaliſſimū īter alia. ⁊ ſubdit ꝙ h̄ āt. i. hꝰ paſſiōes q̄s dubitatiōes hn̄t ⁊ q̄s ꝯ̄rietates fere p̄teriuimꝰ. i. ꝑtrāſiuimus ⁊ aſſignauimꝰ. ¶ Notādū āt ꝙ dic̄ fere: qꝛ multas alias ſubcōtrarietates ſiue ml'tas alias obiectōes potuiſſꝫ tāgere Ari. ꝯ̄ has opīones q̄s nō tetigit: ⁊ qꝛ has ꝑtranſiuimꝰ relinquitur cōſiderare de anima per viam cognitionis quomodo dr̄ ipam aīam eſſe ex el'tis. dicūt.n. aīaꝫ eē ꝯſtitutā ex el'tis q̄tenꝰ ſentiat ea que ſunt. i. oīa entia ⁊ cognoſcat vnūqđqꝫ entiū. ¶ Notādū aūt ꝙ dic̄ ſe ꝑtranſiuiſſe ⁊ īꝓbaſſe nō ſolū aīam eē qd motiuū: ſꝫ ēt eā eē īcorporaliſſimū. i. qđdā corpꝰ ſubtile nō ꝙ de h̄ fecerit ſpāle capl'ꝫ: ſꝫ in īꝓbādo opīones pħorū venātiū aīaꝫ ꝑ viā motꝰ īꝓbauit aīaꝫ eē qđdā corpus ſubtile: qꝛ vt dicebat̄: tc̄ ſeq̄t̄ duo corpa ſil' eē. Deiñ cū dic̄.

Cō. 75. ¶ Neceſſariuꝫ aūt eſt accidere ml'ta ipoſſibilia rōni. Ponunt.n. cognoſcere ſil'e ſil'i tāq̄ꝫ ac ſi aīam res ponentes.

¶ Exeqtur de itēto oñdēs ꝙ nō oꝫ aīaꝫ eē ꝯpoſitā ex el'tis oīum: vt cognoſcat alia ſic̄ dicebāt antiq. circa qđ duo fac̄. ſic̄ dupl'r errabāt antiq ꝯparando aīam ad el'ta. nā qdā dicebant aīam eē ex el'tis. qdā dicebāt aīam eē in el'tis. p̄mo g̊ ꝓbat aīaꝫ nō eē ex el'tis. 2° oñdit eā nō eē in el'tis ibi. (Et in toto aūt qdā.) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̊ antiquoꝝ pōnē oñdit eē falſaꝫ. 2° oñdit eā eē īſufficiētē. 3° ꝓbat eē ſupfluā ſcđa ibi. (Ois aūt q ex eo ꝯſentit.) 3ª ibi. (Si vō ex el'tis) Circa p̄mū. 2. fac̄. qꝛ p̊ ꝓbat aīaꝫ nō eē ex el'tis ex ꝑte reꝝ cognitarū. 2° ꝓbat h̄ ex ꝑte reꝝ cognoſcētiū ibi. (Ml'tas aūt dubitatiōes.) Circa p̊ᵐ q̄ttuor facit. ſꝫ ꝙ ex ꝑte reꝝ cognitarū ad q̄ttuor īcōueniētia adducit ſi aīa vt cognoſceret oīa eēt ꝯpoſita ex el'tis oīuꝫ. q̊rū p̄mū eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles ſm ſuū eē nāle eēnt in aīa. 2ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles eēnt eodē mō ꝯpoſite. 3ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles haberēt eadeꝫ p̄ncipia imediata. 4ᵐ eſt ꝙ oēs res cognoſcibiles agerēt in aīaꝫ nō ſm ꝙ ſunt diſſil'es ⁊ diſcōuenientes. ſꝫ ſm ꝙ ſunt ſil'es ⁊ cōuenietes. 2ª ibi. (Nō ſunt aūt h̄ ſola.) 3ª ibi. (Amplíꝰ aūt cū) 4ª ibi. (Incōueniēs.) Dic̄ g̊ ꝙ nec̄iū eſt aūt accidere multa īpoſ'ia huic rōni: ſiue huic pōni. ponūt.n. illi cog̊ſcere ſil'e ſil'i tāq̄ꝫ ponētes ipſas res in aīa ⁊ nō ſil'itudines rerū. ¶ Notādū ēt ꝙ ſi vā eſſet poſitio antiquoꝝ dicētiū ꝙ in aīa ē terra: vt cognoſcat terrā: aq̄ vt cognoſcat aquā. tūc in aīa eēnt res: nō ſil'itudines rerū: ſꝫ res ꝑut hn̄t eſſe reale habent eſſe corporale ⁊ ſꝫ tale eſſe nō ſunt rō cognitionis. ſi g̊ hoc mō res eſſent in aīa, ſequeret̄ ꝙ ipſa nihil cognoſceret.

Dubitaret forte aliqs: q̄re ſit īcōueniēs ponere in aīa ipſas res ſꝫ eē reale ad h̄ ꝙ aīa cognoſcat illas. ¶ Dōm ꝙ lꝫ de h̄ in 2° ⁊ 3° diffuſius ſit tractādū: poſſumꝰ tn̄ q̄ꝫtū ad pn̄s ſpectat duplici via oñdere ꝙ ſit īcōueniēs ipſas res eē in aīa ſm eē reale. quarū p̄ma ſumit̄ ex ꝑte reꝝ cognoſcibiliū. ſcđa vō ex ꝑte aīe cognoſcentis. p̄ma via ſic pꝫ. nā ſi formā lapidis ſm id eſſe qđ eſt in re ex̄ eſſet in aīa: ſeq̄ret̄ ꝙ ipſe lapis cognoſceret. nā ſi in aīa eſſet forma lapidis rō cognoſcēdi: ſi nō hr̄et aliud eſſe in lapide q̄ꝫ in aīa: ſeq̄ret̄ ꝙ ⁊ lapis cognoſceret: qđ ē īcōueniēs. ſcđa via ſic pꝫ. nā vt in 2° meta. dr̄ ſemꝑ id qđ eſt maxīe tale ē rō ⁊ cā oīuꝫ alioꝝ. nā oīa alia intm̄ ſūt talia īq̄ꝫtū ꝑticipāt aliqd de eo qđ ē maxīe tale: vt ſi ignis eſt maxīe cal's oīa alia intm̄ ſunt formal'r cal'a īq̄ꝫtū ꝑticipāt aliqd de nā ignis: q̄re ſi cognoſcere maxīe cōpetit deo ⁊ ſubſtātiis ſeꝑatis q̄ ſūt īmālia: oīa alia intm̄ ſunt cognoſcitiua īq̄ꝫtū ꝑticipāt aliqd de īmālitate. ipſe g̊ ſenſus: q tꝫ infimū gradū inter cognoſcitiuas v̄tutes niſi aliqd ꝑticiparet de īmālitate vt niſi eſſet ſuſceptiuꝰ ſpēi ſine mā nihil oīno cognoſceret. illđ g̊ qđ īformat ſenſuꝫ ⁊ multo magis id qđ īformat ītell'ꝫ oꝫ aliqd ꝑticipare de īmālitate ad h̄ ꝙ poſſit eē rō cognoſcēdi: ⁊ qꝛ forme iſtoꝝ ſenſibiliū in re extra habēt eē oīo māle. oꝫ ꝙ in aīa ſint ſm aliud eſſe ad hoc ꝙ poſſint eſſe rō cognoſcendi. ¶ Deide cuꝫ dicit.

¶ Nō ſūt aūt hec ſola: ml'ta vō ⁊ alia magis āt fortaſſis īfinita nūero q̄ ſūt ex his: ex q̊bus qdē igit̄ eſt vnūqđqꝫ hoꝝ cog̊ſcere aīam ⁊ ſentire: h̄ ꝯpoſituꝫ nō cognoſcet: neqꝫ ſentiet vt qd eſt deꝰ: aut hō: aut caro: aut os: ſimiliter autē qđlibet aliud compoſitorum.

¶ Adducit ſcđaꝫ rōnē. circa qđ duo fac̄. qꝛ p̊ ꝓponit qđ ītēdit. 2° declarat qđ dixerat ibi. (Nō.n. quolꝫ mō.) dic̄ g̊. nō ſunt ſola aūt h̄. i. nō ſola el'ta cognoſcibilia ab aīa: ſꝫ ml'ta alia. magis aūt fortaſſis ſunt īfinita nūero q̄ ſunt ex his. i. ex el'tis. ex qbꝰ qdē igit̄ vnūqđqꝫ hoꝝ eſt. i. ꝯtingit aīaꝫ cognoſcere ⁊ ſentire: ſꝫ hꝰ ꝯpoſitū ⁊ hꝰ mixtū ex el'tis aīa nō cognoſceret: neqꝫ ſentiret niſi ſup. hēat rōneꝫ ꝯpōnis ſꝫ ꝙ illud mixtū eſt ꝯpoſitū: ⁊ nō cognoſceret qd eſt deus. i. qd eſt celū aut hō aut caro aut os. ſil'r aūt qđlꝫ aliud ꝯpoſitorū nō cognoſcet aīa ſup. niſi hēat in ſe rōnē cuiuſlꝫ mixtionis: ⁊ qꝛ hꝰ rōnes ſunt quodāmō infinite. erit g̊ quodāmō aīa ꝯpoſita ex īfinitis: qđ eſt īcōueniens. ¶ Notādū ꝙ cū ipſe res cognoſcibiles ſm ꝙ ſunt alie ⁊ alie ſint alio ⁊ alio mō ꝯpoſite. ⁊ hēant in ſe aliā ⁊ aliaꝫ rōnē mixtionis. ſi aīa debeat cognoſcere hꝰ mixta nō ſufficit ꝙ habeat in ſe elementa: ſꝫ oꝫ ꝙ habeat in ſe hꝰ rōnes ſm quas ſunt h̄ mixta ꝯpoſita. ⁊ qꝛ vna res nō ꝯponit̄ niſi ſm vnū modū mixtionis vel g̊ aīa nō cognoſcet aliqđ mixtū vel oportebit dicere ꝙ hꝰ oēs res cognoſcibiles ꝯpoſite ꝯponant̄ ſm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis: vt ſm illā rōnē mixtiōis ſm quā ē ꝯpoſita: q̄re ſicut ex p̄ma rōne ſequebat̄ ꝙ res cognoſcibiles haberent in aīa eſſe reale ſic ex iſta ſeqtur ꝙ oēs res cognoſcibiles cōponant̄ ſm vnā ⁊ eandē rōnē mixtionis. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit deū. i. celum eſſe qd ꝯpoſitū: qꝛ loqtur ſm modū empe. q dicebat oīa alia eſſe cōpoſita ex q̄ttuor elemētis ⁊ ex lite ⁊ amicitia. deū aūt. i. celuꝫ poſuit compoſitum ex quattuor elementis cum amicitia ſine lite. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō.n. quolꝫ mō ſe hn̄tia el'ta: hoꝝ vnūqđqꝫ: ſꝫ rōne q̄dā ⁊ cōpōne queadmodū dic̄ Empedocles: os ⁊ terra: Terra aūt hn̄ apta in bene amplis receptaculis duas ex octo partibꝰ ſor- Cō. 76.

tita eſt fluide dari:quatuoꝛ vero vulcano dede runt.oſſa autem alba fcā ſunt:nihil igit̄ ꝑfectꝰ el'ta ī aīa eē̄ niſi ⁊ rões ierūt ⁊ ꝯpō. Cognoſcet eniꝫ vnūqdqꝫ ſil'e.os aūt aut hoieꝫ nihil niſi ⁊ hec inerūt:hoc aūt qꝺ ipoſ'e ſit nihil oꝫ dicere: qs eniꝫ dubitabit ſi inerit in aīa lapis:aut hō:ſi militer āt bonū ⁊ nō bonū:eodē mō ⁊ de alijs.

¶ Declarat qꝺ ſuppoſuerat.oñdens ꝙ nō in oibꝰ eſt idē modus mixtiōis dicēs ꝙ non q̊libꝫ mō ſe hñtia el'ta ꝯſtituūt ſup.vnūqdqꝫ hoꝝ.i.vnūqdqꝫ ꝯpoſitoꝝ:ſꝫ oꝫ h̄ fieri q̄dam rōne.⁊ q̄dā ꝓportione:⁊ q̄dā ꝯpoſitiōe: queādmodū dicit Emp.ꝙ os ꝯpoſitū eſt:qꝛ humus.i.terra ē coaptata in amplis diffuſionibꝰ.nā elemētū terre multū abundat in oſſibus:ita ꝙ hꝰ elemētū ſoꝛtitū eſt duas ꝑtes ex octo ꝑtibꝰ. q̄ttuoꝛ aūt ꝑtes dederunt vulcano.i.igni.nā oſſa alba fcā ſunt qꝛ eſt ibi multum de igne.⁊ ſup.vnaꝫ ꝑtem dederūt aque.⁊ vnā aeri:diuidebat.n.Emp.el'ta in.8.ꝑtes.⁊ in aliq bus mixtis erant plures de vno el'to:⁊ in aliqbus v̄o plures de alio:in oſſe aūt dicebat eē̄ hūc moduꝫ mixtionis ꝙ ibi erāt due ꝑtes terre.q̄ttuoꝛ ignis:vna aeris:⁊ vna aque. g̊ volebat Emp.ꝙ nō ſm eandē rōnē ꝯponerent̄ oia mixta ex elemētis:⁊ qꝛ ſic eſt: nihil g̊ eſt ꝑfectus.i.nihil ꝓdeſt elemēta in aīa eſſe niſi ⁊ inerūt ibi rōnes.i.ꝓportiones elementoꝝ:⁊ niſi inerit ibi ꝯpoſitio miſcibiliū.naꝫ cognoſcet vnūqdqꝫ ſil'i:vt os aut hoieꝫ nihil.i.nihil tale cognoſcet niſi ⁊ h̄ ierunt.i.niſi in eadē aīa ſint hꝰ rōnes ⁊ ꝯpōnes ſꝫ q̄s ſunt iſta ꝯpoſita.h̄ aūt ꝙ ſit ipoſ'e nihil oꝫ dicere: qꝛ ſi hoc eſſet:tūc lapis.hō ⁊ cetera mixta eē̄nt in aīa.⁊ per ꝯñs ꝯ̄ria eē̄nt in aīa.iō ſubdit.qs.n.dubitabit ſi erit in aīa lapis aut homo:ſimiliter aūt erit ibi bonum ⁊ non bonum.eodem modo ſe habebit ⁊ in alijs mixtis.

Dubitaret forte aliqs:q̄re oꝫ ꝙ ſi aīa dꝫ cognoſcere hꝰ mixta ꝙ nō ſolū ſint in ea miſcibilia:ſꝫ ēt rōnes miſcibiliū. ¶ Dōꝫ vt dr̄ ꝑ̊ poſt.ſcire ē cāꝫ rei cognoſcere:⁊ qm̄ illius eſt cā.non ſufficit g̊ vt ſciat̄ effectus ſcire cām:niſi ſciat̄ vt eſt eius cā:q̄re ſi elementa ſunt cā mixtoꝝ ⁊ cōponūt mixta vt cognoſcamꝰ ipſa ꝯpoſita:⁊ ipſa mixta nō ſufficit ſcire elemēta niſi ſciant̄ rōnes ⁊ ꝓportiōes ſm q̄s el'ta cauſant ⁊ ꝯponūt mixta: ⁊ qꝛ ſm opionē antiquoꝝ aīa nō cognoſcit res exterioꝛes niſi ꝑut hꝫ in ſe real'r illas: opoꝛtebit ſꝫ illas rōnes ⁊ ꝓportiōes ꝙ in ea ſint lapis homo ⁊c.hꝰ mixta.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ ſeqtur ꝙ h̄ poſito in aīa eē̄t bonū ⁊ eē̄nt cōtraria. ¶ Dōꝫ ꝙ oꝫ dare aliquā diſpōnē in mā q̄ dr̄ neceſſitas ad quā ſeq̄t̄ nec̄io ītroductio foꝛme.el'ta g̊ reducunt̄ ad mediū ⁊ ad ꝓportionē:⁊ qñ ſic ſunt ꝓportionata vt req rit nā lapidis nec̄io ex eis ꝯſtituit̄ lapis:q̄re ſi real'r ſunt ī aīa el'ta ⁊ real'r eſt ibi ꝓportio ſm quā ꝯſtituit̄ ibi lapis hō ⁊ ceruus ⁊ cetera talia nec̄io oia iſta eſſent in aīa.imo qꝺ ē pl's:illa eadē elem̄ta que ponebāt antiq eē̄ ſub foꝛma aīe. opōtebit ſil'r ⁊ ſel' eē̄ ſub foꝛmis oiūꝫ mixtoꝝ cū ibi opōteat real'r reſeruari oē̄s hꝰ ꝓportiōes ⁊ rōnes.igit̄ cū mixta ſꝫ eſſe reale hēant ꝯ̄rietates erunt el'ta ſil' ſub foꝛmis ꝯ̄rijs ⁊ erūt in aīa ſil' ꝯ̄ria: ꝙ cū vtrūqꝫ ſit icōueniēs.nō oꝫ dicere ꝙ nullus ſane mētis de h̄ dubitare pōt. ¶ Deiñ cū dic̄.

Cõ.77. ¶ Ampliꝰ aūt quū m'l'tipl'r dicat̄ id qꝺ eſt.ſignificat.n. aliud qdē hoc aliqd:aliud q̄ttitatē aut q̄litatē: aut ⁊ qꝺdā aliud diuerſoꝝ p̄ñtoꝝ:vtꝝ ex oibꝰ erit aīa:aut nō:ſꝫ nō vident̄ cōia oium el'ta eē̄:ſi igit̄ q̄cūqꝫ ſubſtantiaꝝ ſūt: ex his ſolū: q̄uo igit̄ cognoſcet ⁊ alioꝝ vnūqdqꝫ:aut dicet vniuſcuiuſqꝫ gn̄is el'ta eē̄.et principia ꝓpꝛia ex qbꝰ aīaꝫ cōſtare.erit ergo q̄litas.et quātitas.et ſuba.ſed ipoſ'e ē ex q̄ttitatis el'tis ſubaꝫ eē̄. ⁊ ñ q̄ttitatē.dñtibꝰ itaqꝫ ex oibꝰ hec ⁊ hꝰ alia accñ̄a.

¶ Adducit rōnē tertiā dicēs.ampliꝰ aūt cū multipl'r dicat̄ id qꝺ eſt.i.ens.qꝛ aliud qdē ſignificat h̄ aliqd.i. ſubaꝫ aliꝺ q̄ttitatē aliud q̄litatē:aut qꝺdā aliud diuerſoꝝ.i. diuerſorū ꝑ̄dicamētoꝝ.cū g̊ ſic ſit vtꝝ aīa erit ex oibus elemētis oiūꝫ ꝑ̄dicamētoꝝ aut nō:ſꝫ nō vident̄ el'ta eē̄ cōia oibꝰ ꝑ̄dicamētis:imo alia ⁊ alia ꝑ̄dicamenta hñt alia ⁊ alia p̄ncipia.ſi g̊ q̄cūqꝫ el'ta ſunt ſubarū ex his ſolū ſup.ē aīa. quō g̊ cognoſcet aīa vnūqdqꝫ alioꝝ ꝑ̄dicamētoꝝ.q.d.nullo:aut ſi diceret aliqs eē̄ el'ta ⁊ ꝓpꝛia p̄ncipia vniuſcuiuſqꝫ gn̄is. ex qbus ꝯtingit aīaꝫ ꝯſtare.erit g̊ aīa ⁊ q̄litas ⁊ ſuba ⁊ ſup. erit ēt q̄ttitas ⁊ vnūqdqꝫ ꝑ̄dicamētoꝝ: ſꝫ ipoſ'e eſt ex el'tis q̄ttitatis eē̄ ſubaꝫ ⁊ nō q̄ttitateꝫ.dicētibꝰ itaqꝫ ex oibꝰ el'tis aīam eē̄ vt cognoſcat oia h̄ ⁊ hꝰ ipoſ'ia que dicta ſunt ⁊ ēt alia ipoſſibilia que dicent̄ accidunt eis.

Dubitaret forte aliqs vtrū eadē ſint p̄ncipia ſube ⁊ alioꝝ ꝑ̄dicamētoꝝ et vr̄ ꝙ ſic:qꝛ qcqd ē cā cāe:eſt cā cāti:ſꝫ ſuba ē cā oiūꝫ alioꝝ ꝑ̄dicamētoꝝ:qꝛ mā ſubta cū foꝛma eſt cā oium accñtiū.q̄ fiūt in ea.p̄ncipia igit̄ ⁊ cauſe ſube erūt p̄ncipia ⁊ cāe oiūꝫ alioꝝ. ¶ Dōꝫ ꝙ h̄ qꝺ determiat̄ in.12.meta. vbi dr̄ ꝙ p̄ncipia ſube ſunt ſuba.⁊ p̄ncipia rel'onis ſunt rel'o.ꝑut g̊ ſunt alia ⁊ alia ꝑ̄dicam̄ta ſic oꝫ ponere alia ⁊ alia p̄nᵃ. Sed ꝑꝑ rōnē factā in ꝯ̄riū.ſciēdū ꝙ ſꝫ ꝯmētatoꝛē ea q̄ ſūt īmediata p̄ncipia ſube ſunt mediata p̄ncipia accñtis. ſunt g̊ eadē p̄ncipia oiūꝫ mediata:ſꝫ nō īmediata. g̊ cū cognitio diſtincta debeat eē̄ ꝑ p̄ncipia īmediata.ſi aīa dꝫ cognoſcere oia: oꝫ ꝙ ſit ex īmediatis p̄ncipijs oiūꝫ:qꝺ nō poſſet eē̄ niſi oia ꝑ̄dicamēta eē̄nt vnū ꝑ̄dicam̄tū:⁊ niſi eadē eē̄nt īmediata p̄ncipia oiūꝫ:q̄re ſic̄ ex p̄ma rōne ꝯcludebat̄ res eē̄ in aīa. ſm eē̄ n̄ale.⁊ ſic̄ ex ſcd̄a poterat ꝯcludi oē̄s res cognoſcibiles hr̄e eundē modū mixtionis:ſic ex hac ꝑte argui pōt ꝙ oiūꝫ cog̊ſcibiliū ſint eadē īmediata p̄nᵃ. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Incōueniens āt eſt dicere qdē ipoſ'e eē̄ ſil'e a ſil'i ſentire:aut ſil'e ſimili: ⁊ cog̊ſcere ſil'e ſimili Cõ. 78.

Sētire āt pati aliqd: ⁊ facere: ⁊ moueri ponūt. ſil'r āt ⁊ cog̊ſcere: ⁊ intelligere.

¶ Adducit 4ᵐ icōueniēs.oñdēs ꝙ ſꝫ pōnē antiq̊rū ſi ſil'e ſil'i cog̊ſcit̄:ſeq̄t̄ ꝙ ſil'e a ſil'i patiat̄. h̄ ē g̊ icōueīēs ꝙ ait ꝙ icōueniēs ē aūt dr̄e qꝺ dicebāt antiq:⁊ impoſſibile ē ſil'e a ſil'i pati vel eē̄ paſſibile.ſentire aūt ſil'e ſil'i.i.ꝑ ſil'e cog̊ſcere ſil'e ſup.ē icōueniēs.nā ſentire aūt ponūt.i.dñt ī pati aliqd ⁊ moueri.ſil'r aūt ⁊ cog̊ſcere ⁊ ītelligere ſup.vr̄ eē̄ qꝺdā pati:q̄re ſi aīa cog̊ſcit ex eo ꝙ patit̄ aliꝺ ab oībs ñ oꝫ ꝙ hēat ī ſe real'r ipa oīa:vt ponebāt antiq:qꝛ nihil patit̄ a ſeipo:ſꝫ nec̄e ē nāꝫ aīe eē̄ aliā ⁊ ſeꝑatā ab oibꝰ talibꝰ. Deiñ cū dic̄.

¶ Multas āt difficl'tates et dubitationes:hñte ipo dicere ſic̄ Empedocles ꝙ coꝛpoꝛeis el'tis ſingula cog̊ſcunt̄:et ad ſil'e teſtat̄:qꝺ nūc dictū ē. Quecūqꝫ.n.iſūt in aīaliū coꝛpoꝛibꝰ ſimpl'r: terra aut oſſa: nerui pili:nihil ſentire videt̄:q̄re neqꝫ ſil'ia et tamen conueniret.

¶ Adducit icōueniētia ꝯ̄ opiones antiq̊rū ex ꝑte cog̊ſcētiū circa qꝺ.5.fac̄.ſꝫ ꝙ.5.icōueniētia adduc̄.nā ſi aīa eē̄t ꝯpoſita ex oibꝰ vt cog̊ſceret oia.q̄ttū ad p̄ñs ſpectat.5.icōueniētia ſeq̄rent̄ ex ꝑte cognitiōis ipſiꝰ ſiue ipoꝝ cog̊ſcētiū q̊rū ꝑ̊ᵐ ē ꝙ oē̄s ꝑtes aīalis cog̊ſcerēt. 2ᵐ ē ꝙ vnū p̄nᵐ nō cog̊ſceret pl'a.3ᵐ ē ꝙ ds̄ eē̄t iſipiētioꝛ oibꝰ alijs.4ᵐ ē ꝙ oia cognoſcibilia eē̄nt aīata.5ᵐ ⁊ vltᵐ ē ꝙ aliqd eē̄t ī his coꝛꝑali

UVA. BHSC. IyR_041_2

bus nobili⁹ aïa.2ª ibi.(Ampli⁹ ãt.)3ª ibi.(Accit aũt.)4ª ibi(Oio ãt.)5ª ibi(Dubitabit ãt.) Dic̃ g̃.ꝙ mltas dubitatiões ⁊ difficultates hñte ipo dr̃e ſic̃ Emp.dic̃.i. ipſa opione.⁊ ipſo dicto Emp.vʒ.ꝙ corporeis elt̃is ſingula cog̊ſcantur:⁊ qđ nũc dcm̃ ẽ de cognitõe teſtat̃ ipe Emp.ad ſilr̃.i.ꝑ ſilr̃.vult.n.ꝙ ꝓpa cã cognitõis ſit aſſilr̃atio.ꝙ ſi ſic eẽt oẽs ꝑtes aïalis ⁊ q̃cũqꝫ ſũt ï aïali cog̊ſcerẽt ⁊ ſentirẽt ꝙ falſuʒ ẽ.iõ ſubdit ꝙ q̃cũqꝫ.n.ïſunt in corꝑib⁹ aïaliũ q̃ ſũt ſimplr̃ terra.i.q̃ ſunt valde terreſtria vt oſſa nerui pili nihil ſentire vident̃:q̃re nʒ ſilr̃ia.i.q̃ ſũt ſilr̃ terreſtria ſup.ſũt cog̊ſcitiua.⁊ ſubdit ꝙ tñ ↄueniret ſup.ꝙ pili ⁊ oſſa ſentirẽt ⁊ cog̊ſcerẽt.cũ iſta habeant ſilr̃itudinẽ cũ aliys ⁊ ſint cõpoſita ex elt̃is.❡ Notandũ aũt in aïali eẽ quoſdã neruos qui ſunt organũ ſentiendi.ſunt tamẽ ⁊ etiã in aïali qdaʒ nerui valde terreſtres qui nihil ſentiunt.❡ Deinde cum dicit.

Cõ. 79. ❡ Amplius aũt vnũqđqꝫ principioꝝ ignorãtia pluriũ q̃ꝫ ïtelligẽtia exiſtet. Cognoſcet qdẽ eni vnũ qđlʒ:multa aũt ignorabit:oïa.n. alia.

❡ Adducit ſcđaꝫ rõnẽ di. ꝙ vnũqđqꝫ ꝓncipioꝝ exiſtere in ignorãtia pluriũ ſup. q̃ꝫ in ïtelligẽtia. cognoſceret qdẽ enĩ qđlʒ ꝓncipioꝝ vnũ.cũ ſit qd ſimplex.ignorabit aũt multa q: ignorabit oïa alia.g̃ vnũqđqꝫ principioꝝ pl'a ignorabit q̃ꝫ ïtelliget:⁊ vnũqđqꝫ ꝓncipiatũ pl'a cog̊ſcet q̃ꝫ aliqđ ꝓnᵐ.❡ Notãdũ aũt ꝙ cũ ꝓnᵐ ſit aliqd ſimplex nõ poterit hr̃e ſilr̃itudinẽ niſi cũ vno:⁊ ita nõ cognoſcet niſi vnũ.ꝓncipiatũ vo qđ ẽ qd ↄpoſitũ poterit hr̃e ſilr̃itudinẽ cũ mlt̃is ⁊ poterit cog̊ſcere multa.ſʒ g̃ Emp. ꝑfectiora erunt ꝓncipiata q̃ꝫ principia.⁊ etiam animalia ſenſitiua plura cognoſcent q̃ꝫ ſubſtãtie ſeparate.❡ Deinde cũ dicit.

❡ Accidit ãt ⁊ Empedocli iſipiẽtiſſimũ eẽ deũ. Solus.n. elt̃oꝝ vnũ nõ cog̊ſcet diſcordiã:mortalia aũt oïa. Ex oïb⁹.n. vnũqđqꝫ eſt.

❡ Adducit 3ᵐ icõueniẽs dicẽs.accit aũt Emp.deũ eẽ inſipiẽtiſſimũ.nã ſolus ipſe nõ cog̊ſcet vnũ de nũero elt̃oꝝ.i. nõ cognoſcet vnũ elt̃uʒ ſiue nõ cog̊ſcet vnũ ꝓnᵐ: vt nõ cognoſcet diſcordiã.mortalia ãt oïa cog̊ſcẽt oïa ꝓn^a: q: vnũqđqꝫ mortaliũ eſt ex oïb⁹ elt̃is.❡ Notãdũ aũt ꝙ vt pl'ies dcm̃ eſt Emp.ponit.6.ꝓncipia.vʒ.q̃ttuor elt̃a ⁊ litẽ ⁊ amicitiã:⁊ dic̃ ꝙ mortalia ↄponebant̃ ex oibus iſtis ꝓncipys.deũ aũt q ẽ icorruptibilis dixit eẽ ↄpoſitũ ex q̃ttuor elt̃is ⁊ ex amicitia ſine lite.nã ex lite ſine diſcordia ſʒ ꝙ ponebat cãbat̃ oïs corruptio.ſʒ ꝟ g̃ mortalia cognoſcebãt oïa q̃ erãt ↄpoſita ex oibus ꝓncipys:ſʒ dˢ nõ cognoſcet oïa: q: non cognoſcet diſcordiam.eſſet itaqꝫ inſipientior mortalibus aliys.❡ Deinde cum dicit.

Cõ. 80. ❡ Oio aũt ꝑꝑ quã cãm:nõ oïa hñt aïam q̃ ſunt qm̃ oïa:aut elt̃uʒ:aut ex elt̃o:aut vno:aut pluribus:aut oibus. Neceſſe eſt eniʒ vnum aliqđ cognoſcere:aut quedam:aut oïa.

❡ Adducit 4ᵐ icõueniẽs.vʒ.ꝙ ſʒ hanc põnẽ ſeq̃ret̃ ꝙ oïa cognoſcibilia eẽnt aïata:⁊ ꝙ oïa cog̊ſcibilia cognoſcerẽt.iõ ait.oïo aũt ꝑꝑ quã cãʒ nõ oïa q̃ ſũt.i.oïa entia hñt aïaʒ.oẽ.n.ens ſʒ antiquos ph̃os aut ẽ elt̃uʒ aut ẽ ex elt̃o vel ex elt̃is:q: oẽ ens aut ex vno elt̃o aut ex plꝯb⁹ aut ex oib⁹.neceſſe ẽ g̃ oẽ ens cognoſcere aut vnũ aliqđ aut qđã aut oïa.❡ Notãdũ ꝙ ſi ſm antiq̃s ph̃os aſſilr̃atio ẽ ꝓpa ⁊ imediata cã cognitõis:tũc qcqđ hʒ ſilr̃itudinẽ cũ aliq̃ cognoſcit illud.igit cũ oẽ ens vel hẽat ſimilitudinẽ cũ vno ſi ẽ ex vno elt̃o vel cũ plurib⁹ ſi ẽ ex plib⁹ vel cũ oibus ſi ẽ ex oib⁹ oẽ ens cognoſcet vnũ vel pla vel oïa:ſʒ cũ qcqđ cognoſcit habeat aïaʒ oẽ ens erit cog̊ſcẽs ⁊ hẽbit aïaʒ:qđ ẽ icõueniẽs.

Dubitaret forte aliq̃s:q: videt̃ falſũ eẽ ꝙ oẽ ens vel ſit elt̃uʒ vel ex elt̃is q: ſubẽ ſeꝑate nõ ſunt ꝟ vel illud.❡ Rurſuʒ falſuʒ eſt ꝙ oẽ cog̊ſcẽs ſit aïatũ:q: tũc ïtelligẽtie haberẽt aïaʒ.❡ Dõʒ ꝙ ꝟ ph̃s loq̃t̃ ſupponẽdo dicta antiquoꝝ ph̃oꝝ q nõ ꝑceperũt niſi corp⁹:⁊ maxie loq̃t̃ ꝟ ↄ Emp.q dixit oïa vel eſſe elt̃uʒ vel ex elt̃is.ſʒ ꝟ g̃ verũ ẽ ꝙ oẽ ens vel ẽ elt̃uʒ vel ex elt̃is.❡ Rurſus cũ nullũ corꝑale cognoſcat niſi ſit aïatũ: oportebat Emp.ↄcedere oẽ cog̊ſcẽs aïatũ eẽ. Deiñ cũ dic̃.

❡ Dubitabit aũt vtiqꝫ aliq̃s:⁊ qd ẽ vnũ faciens ipſa:mãe.n.ↄparant̃ elemẽta:maxie.n.ꝓpriuʒ eſt illđ ↄtinẽs qđcũqꝫ ẽ.aïa ãt aliqd meli⁹ eẽ:⁊ antiqus ipoſẽ ẽ:ïpoſſibili⁹ ãt adhuc intellectu. Rõnabiliſſimũ.n.hũc eẽ nobiliſſimũ ⁊ diuinũ ſm nãm:elt̃a aũt dñt eſſe prima entiuʒ. Cõ. 81.

❡ Adduc̃ 5ᵐ ⁊ vltimũ icõueniẽs.oñdẽs ꝙ aïa nõ ẽ ex elt̃is ſʒ ẽ ↄtinẽs elt̃a:q: ſi eẽt ex elt̃is eſſet in his corꝑalib⁹ aliqd digni⁹ aïa:qđ ẽ oïo icõueniẽs:⁊ maxie ẽ icõueniẽs de aïa ïtellectiua:iõ ait ꝙ dubitabit autẽ vtiqꝫ aliquis qd ẽ faciẽs vnũ ipſa elt̃a.nã elt̃a ↄparant̃ mãe:⁊ oʒ ſemp ꝙ aliqd cõtineat ea:illđ aũt ↄtinẽs qđcũqꝫ ẽ.maxie.n.ꝓpriũ eſt ſup.ꝙ ſit qd nobile ⁊ qd dignũ:ſʒ in his corꝑalib⁹ eẽ aliqd meli⁹ ⁊ antiqus aïa ẽ ipoſẽ.⁊ ipoſſius ẽ ãt adhuc ïtellectu.i. adhuc ipoſſius ẽ eẽ aliqd nobili⁹ ïtellectu.nã rõnabiliſſimũ ẽ hũc.i.ïtellſ eẽ nobiliſſimũ ⁊ qd diuinũ ſʒ nãʒ.⁊ ſubdit ꝙ elt̃a dñt ꝓma entiũ:qb⁹ ſup.aïa eſt ꝓor dignitate ⁊ ꝑfectiõe.❡ Nõnᵐ ãt viʒ rõnis in ꝟ ↄſiſtere:q: q̃tũcũqꝫ elt̃a dicãt ꝓma entia aïata ⁊ maxie ïtellſ ẽ dignior oïb⁹ elt̃is ⁊ oïb⁹ q̃ ſũt in his corꝑalib⁹:ſʒ ſi aïa eẽt ex elt̃is tc̃ illđ qđ ↄtineꝛ illa elt̃a ex qb⁹ ↄponeret̃ aïa eẽt dignius aïa.eẽt itaqꝫ in his corꝑalibus aliqd digni⁹ aïa:qđ cũ ſit icõueniẽs cogimur dicere aïaʒ nõ eẽ ex elt̃is:ſʒ eẽ ↄtinẽs elemẽta.

Omnes ãt ⁊ q ex eo ꝙ ſentit ⁊ cognoſcit aïa:q̃ ſunt ex elt̃is dñt ipſam:⁊ q maxie motiuũ ⁊ non de oï dñt aïa:nʒ .n.ſenſitiua:oïa motia: vident̃.n.eẽ q̃dã aïalium:⁊ mouentia ſm locũ:et tñ v̾ hoc ſolo motu mouere aïa aïal. Cõ. 82.

❡ Poſtq̃ꝫ oñdit opiõnẽ ãtiq̃rũ dicẽtiũ aïaʒ ↄponi ex elt̃is eẽ falſã:ï ꝑte iſta oñdit eã eẽ iſufficiẽtẽ.diuidit ãt ꝑs iſta ï.4.ꝑtes ſʒ ꝙ q̃druplr̃ oñdit defectũ ⁊ iſufficiẽtiã ï ãtiq̃rũ dictis.2ª ibi(Slr̃ ãt)3ª ibi(Si ãt aliq̃s.)4ª ibi(Hoc ãt ſuſtinuit.)Dic̃ g̃.ꝙ oẽs ãt q dñt aïaʒ eẽ ex elt̃is eo ꝙ aïa ſentit ⁊ cog̊ſcit ea q̃ ſr̃.i.entia:⁊ q dñt aïaʒ eẽ maxie motiuũ ñ dñt de oï aïa.i.locuti ſr̃ iſufficiẽter:q: cũ deberẽt loq̃ đ aïa vlr̃ loquũt̃ đ q̃dã aïa:q̃re nec oïa aïata ſũt ſenſitia: vt pʒ ï plãtis:nec oïa ſenſitia ſr̃ motia:q: vident̃ eẽ q̃dã de nũero aïaliũ q nõ ſũt motia ſʒ locũ:⁊ tñ v̾ aïa mouere.al.ꝟ ſolo motu.vʒ.motu locali.❡ Nõnᵐ ãt ꝙ ſol'hoïb⁹ dati ſũt ſenſus:vt ↄſuiãt tã necitati vite quã ẽt ad ſciaʒ.ceterl ãt aïalib⁹ dati ſr̃ ſẽſus ſolũ ad nec̃itatẽ vite.iõ vt dicet̃ ï 3°b⁹:aïalia hñtia oïa necia ï loco gnãtõis ñ mouent̃ motu locali.ꝑ greſſiuo:ſʒ mouent̃ ſolũ ſʒ dilatatõeʒ ⁊ ↄſtrictiõeʒ.diffinire g̃ aïaʒ ꝑ eẽ aliqd motiuũ ẽ diffinire aïaʒ iſufficiẽter: cuʒ non omnis anima ſit talis.

Dubitaret forte aliq̃s.q: ñ v̾ veꝝ eſſe ꝙ aïa moueat ſolũ motu locali.q: ſic̃ v̾⁹ appetitiua ẽ q̃dã po^a aïe.ſic ⁊ v̾⁹ augm̃tatia ⁊ nutritia ſr̃ po^e aïe vtꝝ ãt ſint diuerſe po^e ſʒ rẽ v'l ſʒ rõnẽ ñ ſpectat ad hũc lib ſʒ ad 2ᵐ.nũc ãt ſcir̃ ſufficiat has eẽ po^as aïe.g̃ cũ aïa ꝑ appetitũ moueat motu locali ꝑ augm̃tatõeʒ moueat motu augmẽti:ꝑ nutrimẽtũ vo v̾ mouere motu alteratõis:ſl'ʒ igr̃ v̾ eẽ qđ in lr̃a đr aïa moueat ꝟ ſolo.vʒ.motu locali.❡ Dicẽdũ ꝙ ⁊ ſi aly mot⁹ ſint ab aïa.ñ tñ ſic inoteſcit nob aliqd eẽ aïatũ ex eo ꝙ aliqd nutrit̃ v'l augm̃tat̃ ſic ex eo ꝙ localiter moueat̃.nã mot⁹ nutritõis ẽ q̃dãmõ nob occult⁹.mo

UVA. BHSC. IyR_041_2

tus vo augm̄ti q̊dāmō inoteſcit nob̄ p motū localē:q̄ itm̄
nob̄ appȝ aliq̄d augm̄tatū eē inq̄ȝtū cernim⁹ ipȝ occupare
maiorē locū:vł saltē ñ ē nob̄ ſic manifeſtus mot⁹ augm̄ti:
ſic̄ mot⁹ local'.nā potiſſime iudicam⁹ aliq̄d aiatū eē cū vi-
dem⁹ φ moueť ex ſe local'r.nō ğ ōr in lr̄a φ nullo° ſint alij
mot⁹ ab aia:ſȝ φ vr̄ aia ħ ſolo motu mouere: q̄ ħ ſol⁹ mo
tus iter oēs alios mot⁹ maxie vr̄ ⁊ māifeſtať eē ab aia. ē ğ
ītētio pħi φ cū ātiq dicebāt aiaȝ eē q̄d motiuū ītētio eoꝝ
erat loq ſolū ð motu locali.q̄ ħ ſol⁹ mot⁹ maxie vr̄ eſſe ab
anima.cum ergo non omnis anima moueat hoc motu in-
ſufficienter de anima loq̄bātur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Silr̄ āt ⁊ q̄cūq̄ ītellc̄tiuū ⁊ ſēſitiū faciūt ex el'is.
videtur.n.plāte viuere ñ p̄ticipātes loci muta
tione nȝ ſenſu: ⁊ aialiū ml'ta ītelligētiā non hr̄e.

¶ Aſſignat 2^am^ īſufficiētiā dicēs.φ q̄cūq̄ faciūt ītellectiuū
⁊ ſenſitiuū ex el'tis:ſilr̄ āt ſup.loquunť īſufficiēter:q̄ nō lo
quunť de oi aia:q̄ plāte videnť viuere ⁊ ñ ſunt p̄ticipātes
loci mutationē nec ſenſū:⁊ ēt ml'ta aialia videnť ñ hr̄e ītel
lectū. ¶ Notan^m^ āt φ ſi diffiniať aia eē q̄d motiuū īſuffi-
ciens eſt diffō:q̄ nō ois aia ē talis. Rurſus ſi dicať eē q̄d
ſenſitiuū ēt īſufficiēter dr̄:q̄ ñ oia aiata ſentiūt. āpli⁹ ſi di-
cereť q̄d ītellectiuum eē erit īſufficiēs ſmo:q̄ nō oia aia-
ta hn̄t ītelligētiā.diffōnes ğ ātiq̊rū ſiue ſumanť penes mo
tū ſiue penes cognitōeȝ ſenſitiuā ſiue penes ītellectiuā ſp
ſūt īſufficiētes:⁊ nō ↄpetūt oi aie. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Si āt aliq̄s ⁊ hec ſegregauerit :poſuerit q̄ȝ ī-
tell'ȝ p̄tē aliq̄ȝ aie. Silr̄ āt ⁊ ſenſitiuuȝ:nȝ vtiq̄ȝ
ſic dicȝ ð oi aia:nȝ ð tota vł vna.

¶ Aſſignat 3^am^ īſufficiētiā di.φ ſi āt aliq̄s ſegregauerit h^e^.i.
ſegregati voluerit loq de his.i.de ſenſitio ⁊ ītellectio:⁊ po
ſuerit ītell'ȝ p̄tē aliquā eē aie.ſilr̄ āt ⁊ ſenſitiuū dixerit eſſe
p̄tē aie:⁊ dixerit ſe velle loq ſoluȝ de his p̄tib⁹ aie:nȝ vtiq̄ȝ
ſic dicȝ de oi aia:q̄ nō loq̄ť de vegetatiua:nȝ loq̄ť ſufficiē-
ter de oi aia.i.de oi aia tota vel de vna aia. ¶ Nōn^m^ āt φ
antiq dūo aiaȝ eē q̄d motiuū vł q̄d cognitiuū ml'tipl'r defi
ciebāt.p° q̄ ñ loq̄banť de aia vl'r:cū ñ ois aia ſit tal'.2° q̄ de
nl'la aia loq̄banť ſufficiēter:q̄ aie ītellectie ſiue aie hūane
vł ēt aie ſenſitie:vt aie brutoꝝ ↄpetunt ml'ta alia q̄ȝ cogno
ſcere ⁊ ſentire:vt appetere augmentari vegetare ⁊c̄.talia.
dato ğ φ antiq dicerent ⁊ ſegregati vellēt loq de aia hūa
na ⁊ ð aia alioꝝ aialiū ſi nō loq̄renť ð oi aia: nec ēt ſufficiē
ter loquerētur de vna anima. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.83. ¶ Hoc āt ſuſtinuit: ⁊ q̄ eſt in orpheicis vocatis
carminib⁹ rō.dic̄.n.aiaȝ ex toto īgredi reſpira-
mētuȝ q̄ ferť a vētis:nō poł'e itaq̄ȝ plantis hoc
accidere:nȝ aialiū q̄buſdā ſiq̄dē ñ oia reſpirāt:
Hoc āt latuit ſic opinantes.

¶ Aſſignat 4^am^ īſufficiētiā ī dcis ātiq̊rū ⁊ maxie ī dcis or-
phei.d.φ rō q̄ ē ī carmib⁹ orphei.i.illius poete orphei ſuſti
nuit ħ φ q̄dē fuit īſufficiēs.nā orphe⁹ īſufficiēter locut⁹ ē
de aia.dic̄.n.aiaȝ īgredi ex toto aere:⁊ dic̄ aiaȝ eē reſpiram̄
tū q̄ aia exn̄s reſpiramētū ferť ī corp⁹ aial'a vētis.vent⁹.n.
ſȝ ſic opinātes deferēdo aerē reſpiratū ī corpe aial' ðfere-
bat ⁊ aiaȝ.h^e^ āt pō ē īſufficiēs:q̄ ñ ↄpetit oib⁹ aiatl.iō ait φ
ñ poł'e ē itaq̄ȝ ħ accidere plātis: cū plāte ñ attrahāt aereȝ:
nȝ q̄buſdā aialiū.ſu.ħ accit:ſi q̄ð ñ oia aialia r̄ſpirāt. ⁊ ſub
dit φ ħ āt latuit ſic opinātes. ¶ Nōn^m^ āt φ dicētes aiam
eē reſpiram̄tū vł eē aerē reſpiratū:vt dicebat orphe⁹ īſuf-
ficiēter loquūť:q̄ plāte ñ reſpirāt cū ſint aiate. nec ēt oia
aialia reſpirāt.ſic ğ opinātes latuit φ ñ oia aiata reſpirāt:
q̄ ſi ħ ñ latuiſſȝ eos ñ dixiſſēt aiaȝ eē reſpiram̄tū vł eē ae-
rē reſpiratū. ¶ Nōn^m^ ēt φ orphe⁹ dr̄ ſuā rōnē poſuiſſe in
carmib⁹ vł ad lr̄aȝ.q̄ mō poetico p metra ⁊ p carmia ſuaȝ
pōnē ſcripſit vł dr̄ ſua rō fuiſſe ī carmib⁹: q̄ ſua dicta . ita
erāt dl'cia ⁊ p̄ſuaſiua ⁊ allectiua φ merebanť dici q̄dā car
mia.dr̄.n.ille orphe⁹ fuiſſe tā dulcis ↄtionator:vt lapides
.i.hoīes lapideos duros ⁊ ſilueſtres īclinaret ad ſuā volū-
tatē.fuit.n.iſte orphe⁹ p̄m⁹:vt dr̄:q̄ īduxit hoīes ſilueſtres
⁊ morantes in ſiluis vt cōſtituerent ciuitates ⁊ viuerēt ci-
uiliter. ¶ Tunc ſequitur illa pars.

¶ Si vo ex el'tis aiaȝ facere oȝ nihil oȝ ex oib⁹. Cō.
ſufficiēs.n.ē altera pars ↄrietatis ſeip̄aȝ diiudi 84.
care ⁊ oppoſitā. Recto eni ⁊ ip̄ūȝ ⁊ obliquū
cog̊ſcim⁹. Iudex.n. vtroꝝūq̄ȝ canō ē recto:obli
quū aūt neq̄ȝ ſuiipſi⁹ neq̄ȝ recti.

¶ In q̄ poſtq̄ȝ pħs on̄dit opiōnē ātiq̊ꝝ eē falſā ⁊ īſufficiētē
on̄dit ip̄aȝ eē ſup̄fluā.nā ātiq loq̄ntes ð aia dicebāt q̄dā ſu
p̄flua ⁊ ðficiebāt ī nec̄ijs.iō ait.φ ſi oȝ facere aiaȝ ex el'tis
vt cog̊ſcat ētia:nihil oȝ.i.ñ oȝ eā facere ex oib⁹ el'tis: q̄ ſuf
ficiēs ē altera p̄s ↄrietatis iudicare ſeip̄aȝ ⁊ oppoſitā.q̄ re
cto.i.p rectū cog̊ſcim⁹ ip̄ȝ rectū ⁊ obliquū.vtriuſq̄ȝ.n.i.taȝ
recti q̄ȝ obliq iudex ē rectū:⁊ ſeq̄ť φ canō.i.regł'a: vt in lr̄a
cō.ē recto.i.ↄpetit r̄cto.φ ſit regł'a p quā cog̊ſcim⁹ tā ip̄ȝ q̄ȝ
obliquū.oliqnū āt nȝ ſui ip̄i⁹ nȝ recti p̄t ſu.eē iudex nec re-
gula. ¶ Nōn^m^ āt vi rōnis h⁹ ī ħ ↄſiſtere.φ ſi aia eēt ↄpoſi
ta ex el'tis:vt cog̊ſcat oia.ñ oȝ eā pōere ↄpoſitā ex oib⁹ ele
mētis.nā cū p cał'ȝ poſſim⁹ cog̊ſcere fr̄ȝ tāq̄ȝ ei⁹ p̄uatiōeȝ:⁊
p hūidū ſiccū ſuff.c̄ ī ea eē duas q̄litates : vt poſſit cog̊ſceř
oēs q̄litates. ğ ſilī ſuff.c̄ eā eē ↄpoſitā ex duob⁹ el'tis:vt poſ
ſit cog̊ſcere oia 4^or^ el'ta. ¶ Nōn^m^ āt φ ñ ē oio ſił'e ð recto
⁊ obliq̊ ⁊ ↄrietate el'toꝝ:q̄ obliquū p ſe loq̄ndo nō dic̄ niſi
p̄uatiōeȝ recti:ſic̄ tenebra p̄uatiōeȝ lucis:⁊ q̄ p̄uatio de ſe
ñ ē ens:vt ī p°. phȳ.dr̄:obliquū nullo° ē cog̊ſcibile p ſe niſi p
rectū : ita φ rectū ē iudex ſui ⁊ obliq:ſȝ q̄ðlȝ ↄrioꝝ:cū con
traria ſint ſub eoð:vt p̄bať ī.io.meta. opȝ φ dicat aliquā
nāȝ poſitiuā.verūtñ:q̄ vnū ↄrioꝝ ē p̄fecti⁹ alio:ſp vnū dr̄
hr̄e rōȝ hīt⁹:aliō rōnē p̄uatōis. ſȝ ħ ğ fr̄ȝ dr̄ eē p̄uatio cał'i
ñ φ fr̄ȝ nł'aȝ nāȝ dicat:q̄ fr̄ȝ poſitie ē q̄dā q̄litas. verūtñ
nā illi⁹ gn̄is ſub q̊ ↄtineť cał'ȝ ⁊ fr̄ȝ p̄fecti⁹ reſuať ī cał'o q̄ȝ
ī fr̄o:⁊ ex ħ cał'ȝ dr̄ hr̄e rōnē forme ⁊ hīt⁹. fr̄ȝ vo rōnē p̄ua
tiōis:⁊ q̄ ſp p ↄriū q̄ð hȝ rōnē hīt⁹ ē aptū natū cog̊ſci ↄriū
q̄ð hȝ rōnē p̄uatōis:exēplū īductū de recto ⁊ obliq̊ intm̄ ē
ſił'e īq̄ȝtū fac̄ ad p̄poſituȝ:q̄ ſic̄ p rectū ē aptū natū cog̊ſci
obliquū ſic per alterā p̄tem ↄrietatis ē apta nata cog̊ſci re
liqua . Tunc ſeq̄tur illa pars.

¶ Et ī toto aūt q̄dā miſceri ip̄aȝ dicūt: vnde for Cō.85
taſſis ⁊ Thales opinat⁹ ē oia eē plēa dijs.

¶ In q̄ poſtq̄ȝ pħs īprobauit opiōnē dicētiū aiaȝ eē ex el'tl
gr̄a h⁹ īprobat opiōnē dicētiū aiaȝ eē ī el'tis. Circa q̄ð duo
fac̄.q̄ p° p̄ponit h⁹ opiōnē.2°.aſſignat h⁹ opiōnis rōnē ibi.
(Opiari āt.) Circa p^m^.2.fac̄.q̄ p° narrat p̄fataȝ opiōnē.2°.
eā īprobat ibi. (Hoc āt hȝ.) dic̄ ğ.φ q̄dā dn̄t aiaȝ miſceri
in toto vniuerſo:ita φ in ip̄is el'tis dicebāt aiaȝ eē. vn̄ for-
taſſis ⁊ thales.i.ille pħs q̄ vocať thales opinat⁹ ē ex ħ oia
plena dys. ¶ Nōn^m^ āt φ ātiq phi:⁊ ēt adhuc ml'ti retinēt
illū modū φ ðs ſit aia mūdi:⁊ q̄ aia ē in q̄lȝ p̄te corpis ðs
ē tot⁹ in q̄lȝ p̄te vniuerſi.peccauerūt tñ in ħ ml'ti antiquo
rū:quia crediderūt deū eē formał'r aiaȝ mūdi:⁊ ex ħ hūit

Dubitaret (ortū illa opīo:vt ī ip̄is el'tis eēt aia.
forte aliq̄s ð opiōne illi⁹ thał':q̄ ſi de⁹
exn̄s aia mūdi eēt ī q̄lȝ p̄te vniuerſi:ſic̄ aia ī q̄lȝ p̄te corpo
ris:ñ pp ħ ſeq̄ť φ oia ſint plēa dys.ſȝ φ oia ſūt plena deo.
¶ Dōȝ φ ſi vellem⁹ expōere lr̄aȝ ↄ^ri^:q̄ō p̄poſita ñ hr̄et lo
cū.nā vbi nos hēm⁹ φ oia ſť plēa dys ī lr̄a ↄ^ri^ dr̄.φ oia ſūt
plena deo:ſȝ ſi lr̄am nr̄am ſaluare volum⁹ dr̄e poſſumus
φ plato ⁊ ml'ti antiq̊rū ſm multitudinē p̄fectionū reper-
tarū īpoſuerūt multitudinē deoꝝ:vt pȝ ex p̄culo in libro

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſuo de electiõe triomatica. ſm h̃ g̃ non ſolũ oĩa ſunt plena deo: ſed etiã omnia ſunt plena dijs. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Hoc ãt hʒ q̃ſdã dubitatiões: pp quã.n.cãʒ in aere: aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac aĩal in mixto: ⁊ hoc in his melioꝛ eẽ putata.

¶ Improbat hõ poſitionẽ. circa qd̃ tria facit. q2 p̃ adducit vnũ icõueniẽs ꝯ hõ opiõnẽ. z° adducit aliud. 3° ꝯcludit ex dictis q gcq̃d dicãt ſic opinãtes ſemp ducunt ad iconueniens. z° ibi (Queret.n. vtiq3) 3° ibi (Accidit aũt) Dicit g̃ q hoc aũt.i. h̃ poſitio hʒ q̃ſdã dubitationes.i. ſequunt ad eã q̃dã incõueniẽtia: quoꝝ p̃mũ icõueniẽs eſt. q2 pp quã cãm in aere aut in igne aĩa cũ ſit nõ fac aĩ. in mixto autẽ ſupple fac aĩ. q̃ſi dicat. q ſi aĩa eſt in toto vniuerſo ⁊ eſt in ipſis el'tis: tũc ſicut mixta hñtia aĩã ſunt aĩalia. ſic ⁊ el'ta ſunt aĩalia: imo multomagis aĩa exñs in el'tis faceret aĩalia q̃ exñs in mixtis: eo q aĩa elementoꝝ ſit nobilioꝛ aĩa mixtoꝝ. iõ ſeqtur in l'ra. q ⁊ h̃ in his.i. aĩa q̃ eſt in el'tis putata ẽ melioꝛ ſupple q̃ illa q̃ eſt in mixtis. erũt g̃ el'ta animalia: qd̃ patet eſſe falſum.

Dubitaret forte aliqs. q2 nõ videt eẽ verum q i qbuſcũq3 mixtis ſit aĩa q illa ſint aĩalia. nã ⁊ plãte hñtes aĩam nõ dñr aĩalia eſſe.

¶ Dõ3 q antiq phi nõ loq̃bant de aĩa niſi p ꝯparationẽ ad motũ ⁊ ſenſũ. ⁊ q2 aĩa ſenſitiua. ⁊ ſm locũ motiua nõ eſt aĩa plãtaꝝ: ſʒ aĩaliũ: opoꝛtebat q i qbuſcũq3 eẽt aĩa p ut de ea loq̃bant ãtiq q illa eẽnt aĩalia. ¶ Deide cũ dic.

¶ Queret.n. vtiq3 aliqs: quã ob cãʒ q̃ in aere aĩa ea q̃ i aĩalib⁹ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ.

¶ Aſſignat z^m icõueniẽs. ꝯtinet aũt ſic. q melioꝛ videt eẽ aĩa q̃ eſt in el'tis q̃ in elementatis ⁊ in mixtis: ſed ſi aĩa in mixtis facit aĩal multo magis in el'tis d3 facere aĩal. q ſi nõ fac in eis aĩal: q̃re ponit illa aĩa melioꝛ. iõ ãt q̃rit aliqs ob quã cãm aĩa q̃ ẽ in aere.i. in el'tis ẽ melioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ ea q̃ eſt in aĩalib⁹: q̃ſi dicat. non poterit hõ rõ aſſignari.

¶ Notãdũ aũt q ſm ꝯmẽtatoꝛẽ aĩa q̃ eſt in el'tis deberet eẽ dignioꝛ q̃ illa q̃ eſt in el'tatis. q2 ẽ cũ minoꝛi ꝯrietate. nã lʒ vnũ elemẽtũ ꝯriet alteri: ipã tñ elemẽta nõ ſũt ꝯpoſita ex ꝯrijs: nec hñt in ſe ꝯrietatẽ: ſʒ ipſa mixta in ſe ipſis ꝯrietatẽ hñt: q2 ſũt ꝯpoſita ex ꝯrijs. ¶ Nõn^m aũt q q̃to foꝛma ẽ nobilioꝛ tãto magis pficit ⁊ dat nobili⁹ eẽ mãe. ſi g̃ eẽ aĩatũ eſt nobilius q̃ eẽ inanimatũ: ſi aĩa mixtoꝝ dat ꝓprio coꝛpi q ſit aĩatũ: ⁊ q ſit aĩal: multo magis aĩa elemẽtoꝝ q̃ ẽ nobilioꝛ dabit ipſis el'tis q ſint aĩalia. vel ergo opoꝛtebit dare el'ta eẽ aĩalia vel q aĩa i eis nõ ſit nobilioꝛ ⁊ imoꝛtalioꝛ q̃ aĩa mixtoꝝ. opinãtes igit aĩam eẽ in el'tis gcq̃d dicant icidũt in incõueniẽs. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 86 ¶ Accidit aũt vtrobiq3 incõueniẽs ⁊ irrõnabile: ⁊ nãq3 aĩal dicere ignem: aut aereʒ magis irrationabiluʒ eſt: ⁊ nõ dicere animalia: cum anima inſit inconueniens eſt.

¶ Cõcludit ex dictis q gcq̃d dicãt ſic opinãtes ſp icidunt in icõueniẽs dicẽs. q accidit aũt vtrobiq3 icõueniẽs ⁊ irrõnabile. ⁊ nãq3 dicere ignẽ: aut aereʒ: aut aliqd el'tuʒ eſſe aĩal ẽ magis irrõnabile irrõnabiliũ.i. valde irrõnabile. et iõ nõ dicere el'ta eſſe aĩalia cũ aĩa inſit eis. ẽ ẽt icõueniẽs.

¶ Notãdũ aũt eẽ valde icõueniẽs dicere alicubi eẽ aĩaʒ ⁊ id nõ eẽ aĩatũ. q2 tũc nõ eẽt dñia iter hñe aĩaʒ ⁊ nõ hñe. ſi g̃ in el'tis eſt aĩa vel el'ta erũt aĩalia: qd̃ ẽ valde icõueniẽs cũ careãt oꝛganis vel alicubi erit aĩa: qd̃ nõ faciet coꝛpus animatũ: qd̃ eſt incõueniẽs. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 87. ¶ Opinari ãt vident aĩaʒ eẽ: ⁊ in his q̃m totuʒ partibus ſimilis ſpẽi: q̃re neceſſarium ipſis dicere ⁊ animã ſimul ſpeciei partib⁹ eẽ ſi itercipi aliqd cõtinẽtis in aĩalib⁹ aĩata aĩalia fiũt.

¶ Aſſignat hõ opionis cãm. circa qd̃ tria fac. q2 p̃ aſſignat hõ rõnẽ. z° arguit ꝯ eã. 3° epilogat circa determiata. z° ibi (Si aũt aer) 3° ibi (Manifeſtũ igit) Dic g̃ q opinari aũt vident aĩaʒ eẽ ⁊ in his.i. el'tis: q̃m totũ eſt ſilis ſpẽi ptib⁹. q̃re neceſſe ẽ eis dicere aĩaʒ eẽ ſilis ſpẽi in ptib⁹ ⁊ in toto: ſed ita q ſi ps aeris ẽ aĩata: ⁊ tot⁹ aer eſt aĩatus. ⁊ ſubdit ſi aĩalia fiunt aĩata itercipi aliqd ꝯtinẽtis.i. pp intercipi ꝯtinentis aliqd in aĩalib⁹: q̃ſi dicat. q iſti ſic opinãtes opinabant aĩalia fieri aĩata pp hoc q q̃dã ps aeris ꝯtinẽt aĩalis p reſpirationẽ attrahebat ⁊ itercipiebat in ipſis aĩalibus. ex h̃ g̃ ꝯcludebãt aerẽ aĩatũ eſſe. q2 ps aeris attracta per reſpirationẽ erat aĩata. ¶ Notãdũ aũt viʒ rõnis h⁹ in hoc ꝯſiſtere: q ſi ps aeris attracta ⁊ itercepta p reſpirationeʒ fac aĩal aĩatũ: q tãdiu aĩal viuit: ⁊ eſt aĩatũ q̃ diu põt reſpirare: cũ pp qd̃ vnũqdq3: ⁊ illd̃ magis: ſi ps aeris reſpirata fac eſſe aĩatũ aĩal ſeq̃t q illa ps aeris m'lto magis ſit aĩata: ſed cũ aer ſit eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in ptib⁹: ſi aliqua ps aeris eſt aĩata: o3 totũ aerẽ aĩatũ eſſe. erit g̃ aĩa in ipſo aere ⁊ pari rõne in el'tis alijs. ¶ Notãdũ aũt hãc l'raʒ introduci al'r a ꝯmẽtatoꝛe ⁊ al'r a themiſtio. nã ꝯmẽtatoꝛ introducit eã: vt dcm̃ eſt. vʒ. q ps aeris reſpirata vt dicebãt ſic opinãtes: ẽ aĩata: iõ pp ſileʒ rõnẽ in toto ⁊ in ptib⁹ tot⁹ aer aĩatus erit. themiſti⁹ võ ait q cũ coꝛp⁹ aĩalis cõſtet ex q̃tuoꝛ el'tis ex quo coꝛp⁹ aĩalis ẽ aĩatũ illas ptes el'toꝝ cõponẽtes hõ coꝛp⁹ o3 aĩatas eẽ. ⁊ q2 el'ta ſunt eiuſdẽ rõnis in toto ⁊ in partibus: o3 tota elementa aĩata eſſe.

Dubitaret forte aliqs. quõ rõ hoꝝ phoꝝ deficiat. ¶ Dõ3 q ſi itroducatur hõ rõ vt itroducit eã ꝯmẽtatoꝛ ſtatiʒ appet falſitas. q2 ps aeris attracta p reſpirationẽ: lʒ i aĩalib⁹ reſpirãtib⁹ faciat ad ꝯtiuatiõeʒ vite inq̃tũ fac ad refrigerationẽ coꝛdis: illa tñ ps aeris nõ ẽ aĩata: nec pp h̃ o3 totũ aerẽ aĩatũ eſſe. ſi võ itroducat vt itroducit eam themiſti⁹ ẽt falſa eſt rõ. q2 el'ta nõ ſũt i coꝛpe aĩal ſub ꝓprijs foꝛmis: nec ſũt ſub actu: ſʒ v̾tute. iõ lʒ coꝛp⁹ aĩal' ſit aĩatũ: nõ pp h̃ poſſum⁹ ꝯcedere ignẽ vel aerẽ vel aliqd el'tũ aĩatũ eſſe. ¶ Deide cũ dic.

¶ Si ãt aer q̃dẽ diſcerpt⁹ ſilis ſpẽi: aĩa aũt diſſimilis ptib⁹: hoc q̃deʒ aliqd ipi⁹ exiſtet. vʒ. aliud ãt nõ exiſtet: neceſſe ẽ igitur ipſã ſimilis partis eſſe: aut non vnũ eſſe in q̃libet pte oĩs.

¶ Improbat hõ rõnẽ p quã illi phi arguebãt el'ta aĩata eẽ dicẽs. ſi ãt q̃dẽ aer diſcerpt⁹.i. diſuſ a toto.i. ſi illa ps aeris reſpirata q̃ attrahit ⁊ ſepat a toto ẽ ſilis ſpẽi. ſupple cũ toto. aĩa aũt eſt diſſilis ſpẽi. q̃ſi dicat. q hõ rõ iplicat oppoſita. q2 ſi pp eãdẽ rõnẽ in toto ⁊ i ptib⁹ voluũt oñdere totum aerẽ aĩatũ eẽ. q2 ps aeris ẽ aĩata: opoꝛteret q eẽt ſil' aĩa in toto ⁊ i ptib⁹: ⁊ tñ ipſi põebãt eã diſſileʒ. q2 põebãt q i ptib⁹ el'toꝝ ẽ aĩa coꝛruptibil' i toto võ icoꝛruptibil'. iõ ſeq̃t in l'ra. q h̃ q̃dẽ q ẽ aliqd ipſi⁹.i. qd̃ ẽ aĩa toti⁹ exiſtet.i. nõ coꝛrũpet aliõ. vʒ. qd̃ ẽ aĩa ptis ñ exiſtet.i. coꝛrũpet. necẽ ẽ igr aĩaʒ eẽ ſilis ptis.i. ſilis ſpẽi ⁊ eiuſdẽ rõnis i pte ⁊ i toto: ita q ſi vna ẽ coꝛruptibil': ⁊ alia. aut ſi h̃ ñ pt poni ñ ꝯuenit eẽ vnũ.i. vnã aliq̃ aĩaʒ i q̃lʒ pte oĩs.i. i toto el'to. ñ g̃ ipa tota el'ta ſũt aĩata: vt iſti nitebant oñdere. ¶ Ultio cũ dicit.

¶ Manifeſtũ igit ex dictis: q neq3 cognoſcere ieſt aĩe: pp id q eſt ex elemẽtis neq3: moueri ipſaʒ bene neq3 vere dicitur.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. q manifeſtũ eſt ergo ex dcis q ñ ieſt aĩe cognoſcere.i. nõ ꝯpetit aĩe q cognoſcat. pp id q ẽ ꝯpoſita ex el'tis. ⁊ ſubdit q n3 bñ n3 v̾e dcm̃ ẽ ipam aĩaʒ moueri p ſeipaʒ. ita q aĩa ſit ſeipaʒ mouẽs. in determinãdo g̃ de aĩa vtroq3 mõ peccabãt phi ⁊ q̃tũ ad cognitionem ⁊ quãtũ ad motũ: vt p̃habita manifeſtũ eſt.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Cō.88 Q[u]oniaꝫ aūt cognoſcere ieſt aīe et ſētire et opinari: adhuc ꝯcupiſcere et deliberare: et oīno appetitus: ſic āt et ſꝫ locuꝫ motus ab aīa. in aīalibus auteꝫ augmētum: et ſtatus: et diminutio vtrum toti aīe vnūqꝺꝫ hoꝝ inſit: et oī itelligimus et ſentimus: et alioꝝ vnumqꝺꝫ facim⁹: et patimur: aut ꝑtibus alteris altera: et viuere igit̄ vtruꝫ in aliquo horum ſit vno: aut in pluribus: aut in omnibus: aut aliqua alia cauſa.

C Hec ps diuiſa fuit ꝯ totū ꝓcedēs in q̄ poſtqꝫ phs ip̄robauit opiones antiquoꝝ q̄ꝫtū ad totā aīaꝫ: ip̄robat opiones eoꝝ q̄ꝫtū ad ꝑtes aīe. circa qꝺ tria facit. q2 p̄ ingrit quō h⁹ potētie ſiue h⁹ ꝑtes potētiales ꝯparant̄ ad aīam. 2° recitat circa h opionē quoꝝūdā phoꝝ. 3° illā opionē ip̄robat. 2ª ibi (Dicūt itaqꝫ) 3ª ibi (Quid igit̄ cōtinet) Dicit ḡ: qm̄ aūt ieſt aīe. i. cōpetit aīe cognoſcere ⁊ ſentire ⁊ opinari. adhuc aūt ꝯcupiſcere ⁊ deliberare ⁊ oīo appetit⁹. ſic auteꝫ ⁊ mot⁹ ſm locū in aīalib⁹ ab aīa. adhuc aūt ⁊ augmētum ⁊ ſtat⁹ ⁊ decrementū. oīa ḡ illa ſūt ab aīa. ⁊ q2 ſic ē: rōabilr̄ q̄rit̄ vtrū vnūqꝺꝫ hoꝝ inſit toti aīe. ⁊ oī aīe: ita ꝙ itelligimus ⁊ ſentim⁹ ⁊ vnūqꝺꝫ ſupple alioꝝ facimus ⁊ patimur ſupple ꝑ totā aīaꝫ aut alteris ꝑtib⁹. i. ꝑ alteras ꝑtes. ⁊ nō ꝑ totā aīaꝫ altera facim⁹ ⁊ patimur. ⁊ ēt rōnabilr̄ q̄ritur vtrū viuere ſit in aliquo hoꝝ vno vel ī plib⁹ aut in oībus. vr̄. n. de ipſo viuere eē ſpāliter difficultas vtrū ſit in aliq̄ vt ꝑ aliquā vnā talē potētiā aut ꝑ plēs aut ꝑ oēs aut ſit aliq̄ alia cā ipſi⁹ vite. C Notādū aūt ꝙ dicit facim⁹ ⁊ patimur. q2 potētiaꝝ aīe q̄dā ſūt actiue vt nutritia ⁊ augmentatiua. q̄dā vō ſūt paſſiue vt ſenſus ⁊ appetitus.

Dubitaret forte aliqs. quō iſta ꝯparant̄ ad aīaꝫ. C Dōm ꝙ aīa vna exn̄s ſm eēntiam hꝫ plēs potētias: q̄rū q̄dā nō ſūt organice nec ſūt act⁹ alicui⁹ ꝑtis corpis vt itellect⁹ ⁊ volūtas. q̄dā vō dn̄t formaliter ⁊ rōne: ſꝫ nō dn̄t ſubō ⁊ magnitudīe: vt ſenſitiuuꝫ: ⁊ appetitiuū: ſꝫ locū motiuū: ⁊ fanª. vbicūqꝫ. n. ē ſenſitiuuꝫ ibi eſt appetitiuū: ⁊ ſm locū motiuū ⁊ fanta. hec. n. nunq̄ꝫ ſeꝑant̄ magnitudīe ⁊ ſubō. vn̄ videm⁹ in aīalib⁹ q̄ diuiſa viuūt ꝙ in q̄libꝫ ꝑte reſeruant̄ ſenſus ⁊ fanta. ⁊ ſi h reſeruant̄ in q̄libꝫ ꝑte dꝫ ibi eē letitia ⁊ triſtitia. letitia aūt qn̄ ꝯiungit̄ ꝯuenieti. triſtitia vō qn̄ ꝯiūgit̄ diſcōuenieti. q̄re erit in q̄libꝫ ꝑte ſm locū motiuū: ita ꝙ q̄lꝫ ps aīalis diuiſi viuit ⁊ ſentit: ⁊ ſi pungit̄ retrahit̄: qꝺ ſine motiuo ſꝫ locū eē nō pōt. h ḡ nō ſeꝑant̄ adinuicē. aliq̄ vō ſeꝑant̄ ab alijs ſed alia nō ſeꝑant̄ ab eis: vt vegetatiuū ſeꝑat̄ a ſenſitiuo ſꝫ ſenſitiuū nō ſeꝑat̄ ab illo. ⁊ h tā in eodē aīato q̄ꝫ in diuerſis. in eodē. n. ſeꝑat̄ vegetatiuū a ſenſitiuo. q2 in eodeꝫ aliq̄ ꝑtes viuūt ⁊ vegetant̄ ⁊ nutriunt̄ ⁊ augmētant̄: q̄ tn̄ nō ſentiūt vt oſſa. ī diuerſis vō ēt ſeꝑat̄. q2 reꝑiunt̄ aīata viuētia ⁊ nō ſentiētia vt plāte. ſenſitiuū vō n̄ ſeꝑat̄ a vegetatiuo nec ī eodē aīato nec in diuerſis. q2 nulle ꝑtes alicª aīalis ſentiunt q̄ nō vegetant̄: nec eſt aliqꝺ animatuꝫ qꝺ ſentiat ⁊ nō viuat. C Deinde cum dicit.

Cō.89 C Dicūt itaqꝫ q̄dam ꝑtibilē ip̄am: ⁊ alio q̄dem itelligere: alio aūt concupiſcere.

C Narrat circa h opionē q̄ꝝūdā phoꝝ. circa qꝺ duo fac̄. q2 p̄ fac̄ qꝺ dcm̄ ē. 2° hāc opionē ip̄robat ibi (Quid igr̄ cōtinet.) Dicit ḡ ꝙ dn̄t itaqꝫ q̄dā phi ꝑtibileꝫ eſſe ip̄aꝫ aīaꝫ ⁊ alio q̄dem intelligere. alio aūt cōcupiſcere.

Dubitaret forte aliqs. in quo errabāt iſti phi ſic opinādo aīam eē ꝑtibilē. C Dōm ꝙ ſi ꝯſiderent̄ ꝑhabita q̄druplr̄ errare poterāt: ita ꝙ p̄mus error eē poterat ꝙ itelligerēt aīam eē ꝑtibilē ſm ſubam: ita ꝙ in eodē aīato eſſent diuerſe aīe ꝑ eēntiā. ſcꝺs error eſſe poterat ꝙ ſi nō itelligebāt aīam ꝑtibilē ſm ſubaꝫ: ſed ſm potētias: ꝙ tn̄ eēt ſic ꝑtibilis ſm potentias ꝙ q̄libet potentia determiaret ſibi organū ſpāle. nā vt dicebat̄ in eodē aīato eſt vna aīa ꝑ eēntiā: ⁊ nō q̄libꝫ potētia dtermināt ſibi ſpāle organū. q2 itellect⁹ nulli⁹ partis corporis eſt act⁹. Terti⁹ error eſſe poterat ꝙ aīa ſic eſſet ꝑtibilis ſꝫ potentias ꝙ ſingule potētie nō ſolū differāt adinuicē rōne: ſed ēt dr̄ant magnitudine ⁊ ſubō. nā vt dicebat̄: q̄dā ſunt potētie aīe q̄ nunq̄ꝫ ſeꝑant̄ adinuicē ſubō: vt fantaſ. appetitiuū ſenſitiuū ſm locū motiuū nō ſeꝑant̄ a tactu. Quartus error eē poſſet ꝙ ſi aīa eēt ꝑtibilis ſm potentias ꝙ ſic q̄dā potētie ſeꝑant̄ ab alijs ſubō: ita alie poſſent ſeꝑari ab eis: vt ſic vegetatiuū ſeꝑat̄ a ſenſitiuo. q2 q̄dā aīata viuūt ⁊ n̄ ſentiūt: ⁊ ī eoꝺ aīali q̄dā ꝑtes vegetāt̄ qb⁹ n̄ ieſt ſenſus ſic ecōuerſo ſenſitiuū p̄t ſeꝑari a vegetatiuo. Deiñ cū dic̄.

C Quid igit̄ ꝯtinet aīaꝫ ſi ꝑtibilr̄ ē apta nata: nō. n. vtiqꝫ corp⁹: videt̄. n. cōtrariū magis aīa corpus cōtinere: egrediēte. n. ſpirat: ⁊ marceſcit.

C Si igit̄ alterū aliq̄d vnā ip̄aꝫ facit: illud maxime erit aīa: oportebit aūt iterum illud q̄rere: Cō. 90.
vtrū vnū aut multaꝝ partiū ſit: ſiq̄dē. n. ē vnū: ꝑpter q̄d nō mox ⁊ aīaꝫ vnum: ſi vero diuiſibile iterum rō quereret: quid eſt cōtinens: ⁊ ſic vtiqꝫ procedet in infinitum.

C Improbat h⁹ opionē de ꝑtibilitate aīe. circa qꝺ q̄tuor facit. ſm ꝙ q̄druplr̄ pōt errari circa ꝑtibilitatē aīe. naꝫ p̄ oñdit ꝙ aīa nō eſt ꝑtibilis ſm eſſentiam: ita ꝙ in aīali ſit aīa multiplex ſm ſubam. 2° oſtēdit ꝙ nō ē partibilis ſm potentias: ita ꝙ q̄libet potētia determiēt ſibi aliquā ꝑteꝫ corporis: ⁊ aliqꝺ ſpāle organuꝫ. 3° declarat ꝙ nō ē ꝑtibilis ſm potētias: ita ꝙ q̄libet potētie differāt adinuicē magnitudine ⁊ loco. 4° manifeſtat: ꝙ ēt nō eſt ꝑtibilis ſm potētias: ita ꝙ ſic aliq̄ potētie pn̄t ſeꝑari ab alijs; ita ecōuerſo ille poſſint ſeꝑari ab eis. 2ª ibi (Dubitabit) 3ª ibi (Videt̄ aūt plāte) 4ª ibi (Vident̄ aūt ⁊ q̄ in plātis) Dicit ḡ. ꝙ ſi aīa eſt apta nata ꝑtibilis ſupple ſꝫ eēntiā: ita ꝙ ſit multiꝑtiuꝫ ſm ſubam. quid ḡ ꝯtinet aīaꝫ. i. q̄d viuit ⁊ q̄d ꝯtinet illas ꝑtes ꝙ nō ſeꝑent̄. nō. n. vtiqꝫ corp⁹ pōt eē ſic ꝯtinēs. videt̄ eniꝫ magis cōtrariū. nā anima magis videt̄ ꝯtinere corpus ⁊ ea q̄ ſunt in corpore ꝙ nō diſſoluant̄ q̄ꝫ econuerſo. q2 egrediēte aīa a corpore corp⁹ expirat ⁊ marceſcit ⁊ diſſoluunt̄ oīa q̄ ſunt in corpore. ſi ḡ aliq̄d alterū a corpe facit ip̄am aīaꝫ vnā: illud vtiqꝫ ſic cōtinēs maxīe erit anima. oportebit aūt iterū q̄rere illud. i. de illo ſic cōtinēte et vniente: vtrū ſit vnū ſm eſſentiā aut ſit multipartiuꝫ ſm ſubſtantiā. ſiquideꝫ illud eniꝫ ſic cōtinens eſt vnū: ꝑpter quid nō mox ⁊ aīam ponimus eſſe q̄d vnuꝫ. ſi vero illud cōtinens aīam eſt diuiſibile: iterū rō q̄reret q̄d eſt ꝯtinēs illud diuiſibile. ⁊ ſic vtiqꝫ ꝓcedet̄ in īfinitū: aut ſtādū erat in p̄mis. C Notādū aūt regulā eē phi ꝙ quotiēſcunqꝫ ē abire in infinitū ſtādū eſt in p̄mis. ſi ḡ aīa eſt multipartiū ſm ſubam ⁊ aliq̄d ꝯtinet ip̄am: pari rōne illud ꝯtinēs habebit aliud cōtinens. vel ḡ eſt abire in infinitū: vl̄ ſtandū eſt in p̄mis. ⁊ dicendū eſt aīaꝫ nō eſſe ꝑtibilē eēntialr̄ nec eſſe multipartiū ſm ſubam. C Deinde cū dicit.

C Dubitabit aūt aliqs de partib⁹ ipſi⁹ quā poſitionem hꝫ vnaq̄qꝫ in corpore: ſi eniꝫ tota aīa omne corpus cōtinet: cōuenit ⁊ ꝑtiū vnāquāqꝫ continere aliquid corporis: hoc autē aſſimilat̄ impoſſi: qualeꝫ eni parteꝫ: aut quō intellectus continebit graue eſt fingere. Cō.91.

UVA. BHSC. IyR_041_2

℄ Remouet 2ᵐ errorē. circa partibilitatē aīe videlꝫ ꝙ aīa nō eſt ſic partibilis ſm potētias ꝙ q̄lꝫ potētia determiet ſibi determiataꝫ ꝑteꝫ corporis ⁊ ſpāle organū. qꝛ ītellectꝰ nulliꝰ ꝑtis corporis eſt actꝰ. iō ait qđ dubitabit aūt aliqs ⁊ de ꝑtibꝰ ipſiꝰ aīe quā potētiaꝫ hēat vnaq̄q ꝑs in corꝑe. nō. n. q̄libꝫ potētia aīe determiat ſibi aliquā corporis ꝑtē. nā falſuꝫ eſt credere aīaꝫ ſic ꝑtibilem ꝙ ſi tota aīa ꝯtinet oē. i. totū corpꝰ: vnaq̄q ꝑtiuꝫ. i. vnaq̄q potentiaꝝ aīe ꝯtinet aliqđ. i. aliquā ꝑtē corporis. hoc aūt. i. ꝙ q̄libꝫ potētia determiet ſibi aliquā ꝑtē corꝑis aſſimilat̄ īpoſ'i. qꝛ q̄lem ꝑtē aut q̄uo ītellectꝰ ꝯtinebit aliquā ꝑtē corꝑis graue eſt fingere. nā ſi ꝑ figmētū vellemꝰ loq nō eſſet leue aſſignare quā ꝑteꝫ corporis determinet ſibi ītellectꝰ cū ipſe nullius partis corporis ſit actus. ℄ Deinde cū dicit.

Cō.92. ℄ Vident̄ aūt ⁊ plāte deciſe viuere: ⁊ aīalium q̄dā īciſoꝝ tāq eandē hn̄tia aīam ſpē: ⁊ ſi non numero vnaquecq quidē ꝑtiū ſenſuꝫ hꝫ ⁊ mouetur ſm locū in qđdā tp̄s.

℄ Remouet tertiū errorē. circa partibilitatem aīe. vꝫ. ꝙ aīa nō eſt ſic ꝑtibilis ſm potētias q̄ ſingule potētie dr̄ant adinuīcē magnitudīe ⁊ ſubo. circa qđ duo facit. qꝛ ꝓ facit qđ dictū eſt. ſcđo remouet quādā cauillationē poſ'eꝫ fieri circa ꝑtacta ibi (ſi aūt nō ꝑmanent) dicit g°: ꝙ vident̄ aūt ⁊ plante deciſe viuere: ⁊ q̄dā ꝑtes aīaliū deciſoruꝫ ſupple deciſe viuūt tanq illa ſint hn̄tia eandē aīaꝫ ſpē. ⁊ ſi nō numero. ⁊ ſubdit ꝙ vnaq̄q qdeꝫ illaꝝ ꝑtiū īciſoꝝ aīaliū hꝫ ſenſum ⁊ mouet̄ ſm locū in quodā tp̄e. i. vſq ad aliquod tp̄s. nā mēbra aīaliū anuloſoꝝ īciſa: licꝫ moueant̄ ꝑ aliqđ tp̄s: nō tn̄ diu cōtinuat̄ in eis hꝰ motꝰ. ℄ Notādū aūt ꝙ ſi plante deciſe viuūt: ⁊ ſi plātant̄ creſcūt ⁊ vegetant̄: opꝫ ꝙ in q̄lꝫ ꝑte reſeruent̄ oēs potētie q̄s reqrit aīa plāte: et ſi in vna ꝑte reſeruat̄ vna potētia: vtpote nutritiua: ī alia v° ꝑte reſeruet̄ alia potētia: vtpote augmētatiua: tūc non q̄lꝫ ꝑs plāte nutriret̄ ⁊ augmētaret̄. qđ pꝫ eſſe falſuꝫ. ⁊ tūc plāte deciſe nō viuerēt nec creſcerēt: qđ ad ſenſuꝫ pꝫ eſſe falſuꝫ. nō g° ſic eſt aīa ꝑtibilis ſm potētias ꝙ q̄libet potētie differāt adinuicē magnitudine ⁊ ſubo. ℄ Notādū āt ꝙ ſi diuidat̄ aīal anuloſuꝫ in q̄libꝫ ꝑte reſeruabit̄ ſenſitiuum ⁊ ſm locū motiuū. nō g° he potētie ſunt ſeꝑabiles adinuiceꝫ magnitudīe ⁊ ſubo. g° tā per ea q̄ videmꝰ in plātis q per ea q̄ videmꝰ in ꝑtibꝰ quorūdā aīaliū inciſoꝝ pꝫ verū eſſe qđ dicebat̄. videlꝫ ꝙ aīa nō eſt ſic ꝑtibilis ſm potentias ꝙ ſingule potētie differant adinuicē magnitudine ⁊ ſubo. ℄ Notādū aūt ꝙ q diu plāta eſt vna ꝯtinua. ⁊ quā diu aīal anuloſum non diuidit̄ tādiu eſt ibi vna aīa nūero ſm actū. diuiſa aūt plāta vel diuiſo hꝰ aīali in q̄libet parte reſeruabit̄ aīa. ⁊ ille partes habent eādem animam nō numero ſed ſpecie. ℄ Deinde cū dicit.

Cō.93 ℄ Si aūt nō ꝑmaneret: nulluꝫ incōueīēs eſt. inſtrumenta. n. nō habent quibꝰ ſaluent naturā: ſed nihilominꝰ in vtraq partiū oēs exiſtūt partes: ⁊ ſimilis ſpēi ſunt adinuicē: ⁊ toti adinuicē quideꝫ: ſic que non ſeꝑabiles ſunt: toti autem anime tanq īdiuiſibili exn̄te.

℄ Remouet quādā cauillationē poſ'em fieri circa ꝑtacta. diceret eni aliqs ꝙ mēbra aīalis diuiſi nō diu manēt nec diu pn̄t viuere: ſꝫ hoc nō eſt ꝙ q̄libꝫ ꝑs nō hēat aīam: ſed qꝛ nō pōt in eis cōtinuari vita. qꝛ nō hn̄t organa. nā q̄libꝫ ꝑs deciſa nō hꝫ os nec ſtomacū qđ poſſit digerere cibū. iō ait. ſi aūt nō ꝑmanēt. i. ſi nō diu viuūt partes aīalis deciſe nullū incōueniens eſt. qꝛ nō hn̄t inſtr̄a qbus ſaluent nām vel vitā: ſed nihilominꝰ tn̄ in vtraq partiuꝫ aīalis deciſi exiſtunt oēs ꝑtes, i, oēs potentie q̄ reqrunt̄ ad aīam talis aīalis. ⁊ ſubdit ꝙ hꝰ potentie ſunt ſi'lis ſpēi adinuicē: ⁊ toti adinuicem. ſic ille q̄ nō ſunt ſeꝑabiles toti aut aīa tanq ipſa tota indiuiſibili exn̄te. ℄ Notāduꝫ aūt ꝙ quāto aīa eſt magis ꝑfecta tanto reqrit maiorē diuerſitateꝫ in organis: quāto v° eſt magis īperfecta tanto reqrit minorē diuerſitatē: ita ꝙ aīe īperfecte q̄ſi in ſingulis ꝑtibꝰ corporis exercēt oēs opōnes ſuas. iō hꝰ potētie ſunt adīuicē ſi'les: qꝛ non ſeparant̄ magnitudīe: ſꝫ ſunt in eodē ſubo ⁊ q̄ſi in q̄libet ꝑte corporis reſeruat̄ vnaq̄q talis potentia. g° ſunt ſi'les tales potētie. qꝛ reqrūt ſi'les ꝑtes corporis. ℄ Rurſus hꝰ potētie dicunt̄ ſi'les toti aīe. qꝛ ī eodē ſi'les opōnes fiunt in ꝑtibꝰ corporis ⁊ in toto corpore. ipſa. n. aīa īperfecta dr̄ eſſe īdiuiſibilis. qꝛ non diuidit̄ ita ꝙ in vna ꝑte corporis ſit vna potentia ⁊ exerceat vnā oꝑationē. in alia v° ſit alia potētia ⁊ exerceat aliā oꝑōnē: ſꝫ ī oībꝰ ꝑtibꝰ corꝑis quodāmō reſeruant̄ oēs ꝑtes aīe. ℄ Ultimo cū dicit.

℄ Videtur aūt ⁊ q̄ in plātis aīa ꝑicipiuꝫ qđdā eſſe: hac. n. ſolum cōicāt ⁊ aīalia ⁊ plante: ⁊ ipſa quideꝫ ſeꝑat̄ a ſenſibili principio: ſenſum autem nullum ſine hac haber. Cō. ·94·

℄ Remouet q̄rtū errorē. circa ꝑtibilitatē aīe. videlicet ꝙ aīa nō eſt ſic partibilis ſm potētias ꝙ ſicut q̄daꝫ potētie ſeparant̄ ab alijs: ita alie ſeparent̄ ab eis. qꝛ vegetatiuuꝫ ſeparat̄ a ſenſitiuo. ſenſus autē nō ſeꝑat̄ ab eo: iō ait ꝙ videt̄ aūt ⁊ aīa q̄ eſt in plātis eſſe quodāmō ꝑncipiū vegetādi. ⁊ ſubdit ꝙ hac ſola. i. ſola vegetatiua cōicāt aīalia ⁊ plāte: ⁊ ipā qdē vegetatiua ſeꝑat̄ a ꝑncipio ſenſibili. i. a ſenſu: ſed nullū aīatū hꝫ ſenſuꝫ ſine hac. i. ſine vegetatiua. qꝛ lꝫ vegetatiuū ſeꝑet̄ a ſenſu: ſenſus tn̄ nō ſeꝑat̄ a vegetatiuo.

℄ Explicit primus liber de anima.

℄ Incipit liber ſecundus.

Que qdem a prioribus tradita ſūt de aīa dicta ſunt. Iterꝝ aūt tāquā ex principio redeamus: tentantes determinare qđ eſt anima: et que vtiq erit cōiſſima rō ipſius. Commēti ꝑmi

℄ Poſtq ph̄s determiauit de aīa ſm opionē antiquoruꝫ. In ꝑte iſta determinat ſm opionē ꝓpriā. circa qđ duo facit. qꝛ ꝑmo ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2° exequit̄ de ītento ibi (Dicamꝰ itaq vnū qđdā genꝰ) Dicit g° ꝙ q̄ ſūt dicta. i. recitata ⁊ narrata: q̄ qdē ſūt tradita de aīa a ꝑoribꝰ. i. ab antiqs. iterū aūt tanq ex ꝑncipio redeamꝰ tētātes determinare qđ eſt aīa: ⁊ q̄ vtiq erit cōiſſima rō ipſiꝰ. ℄ Notādū aūt ꝙ ſicut dictū fuit in ꝓlogo narrāde erāt opiones antiquoꝝ: q̄tenus bn̄ dcā acceptaremꝰ: male v° dicta renueremus. ⁊ qꝛ modicū aut nihil bn̄ dcm̄ īuentū fuit in eorū opionibꝰ. iō ait ꝙ q̄ſi a ꝑncipio vult redire ⁊ determiare de anima. tal'r enim vult ſe hr̄e ph̄us erga antiquos. ⁊ ſic vult a ꝑncipio determinare de aīa: ac ſi nihil eēt dictum ab eis. ℄ Notādū ēt ꝙ de aīa duplex diffō dari pōt. vna cōis: ⁊ alia ꝓpria. cōis enim diffō de anima habet̄ ex eo ꝙ ipſa eſt actus corꝑis organici: ſicut ⁊ q̄libet forma eſt actꝰ ſue māe. ꝓpria vero diffō de aīa inueſtigari pōt cognoſcēdo eius potentias. naꝫ ex diuerſitate potentiarum anime vt ꝑut aliqua anima dat ſuo corpori ꝙ viuat ſolū. aliqua vero ꝙ viuat ⁊ ſentiat: ⁊ aliqua qdem ꝙ viuat ſentiat et ītelligat: īueſtigare poſſumꝰ diuerſitatē nature ipſius aīe ⁊ dare quaſi ꝓpriam diffinitionem eius. ℄ Notandum etiaꝫ ꝙ vbi nos habemus ꝙ querenda eſt cōmuniſſima ratio ipſius: in alia littera habetur querenda eſt magis propria ratio ipſius: ⁊ vtrunque aliquo modo facit philoſophus. Nam primo inueſtigat communiſſimam rationem ipſius anime dando talem diffinitioneꝫ de ipſa que

UVA. BHSC. IyR_041_2

cuilibet aie competit. Poſtea determinat de diuerſitate
potentia℞ aie quib⁹ cognitis aliquo mõ habem⁹ viam vt
magis ſpãliter cognoſcam⁹ aiam. ⁊ vt formemus de ipſa
magis ꝓpriam ⁊ magis ſpãlem rõnem.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videt̃ hic pħus con
tradicere his q̃ in ꝓlogo di/
xerat. ibi eniȝ videbat̃ innuere nõ eſſe accipiendaȝ de aia
rõnem cõem ſed ſpãleȝ. hic aũt vult ꝙ ⁊ cõiſſima rõ eius
accipienda ſit. ¶ Dõm ꝙ itellectus itelligẽdo reȝ diffõ/
nẽ format. q̃ diffõ eſt exp̃ſſiua ⁊ ſignificatiua qditatis rei:
⁊ per hꝰ diffõnẽ formatã ab itellectu itelligim⁹ rerũ qdi/
tates. ¶ Diffinitio ḡ duplr̃ põt cõparari vel ad ipſas qdi/
tates re℞: q̃rũ eſt ſignificatiua. vel ad ip̃m itellectum cui
deſeruit ꝓut itelligit hꝰ qditates. vñ ⁊ cõmentator in. 7.
meta. vbi dat dr̃iaȝ iter diffõnẽ dialecticã ⁊ meta. ait hec
duo ꝑtinere ad diffõneȝ. ſ. ꝙ ſit ſignificatiua qditatis re℞
⁊ ꝙ ſit organũ ⁊ inſtr̃m itellect⁹ deſeruiẽs ei ad itelligen/
duȝ qditates ipſas. cũ ḡ q̃rit̃ vtr̃ de aia vel de aliq̃ alia re
reddenda ſit diffõ cõis ⁊ gñal'. ſi ꝯparam⁹ diffõnẽ ad ipaȝ
reȝ cui⁹ eſt ſignificatiua ſic ſꝑ diffõ gñalis ⁊ cõis ẽ iꝓꝓa.
qꝛ gen⁹ ꝓp̃e nõ dic̃ formã vnã nec qditatẽ vnã vl' ypoſta/
ſim vnã. imo vt dixim⁹ in ꝓ hui⁹. nã gnĩs ꝓut cõparat̃ ad
vl'e qđ eſt in itellectu eſt ꝯcept⁹ ſũpt⁹ ex tenui ſingulariũ
ſil'itudine. ſȝ ſi ꝯparem⁹ diffõneȝ ad itell'm vt deſeruit ad
itelligendũ. qꝛ ſunt nobis ꝓ nota ꝯfuſa magis: ⁊ cognoſcẽ/
do cõia ꝓcedim⁹ in cognitionẽ ſpãliuȝ: nõ ſũt abyciende
diffõnes cões. pħs itaq; inuebat ſupi⁹ nõ eẽ dãdaȝ cõeȝ ⁊
gñaleȝ diffõneȝ ipſi⁹ aie. ꝑꝑ iꝓprietatẽ quã hñt hꝰ diffõ
nes ex ꝑte rerũ. hic aũt dicit q̃rendã eſſe cõiſſimã diffõnẽ
ipſi⁹ aie. ꝑꝑ h̃ ꝙ tales diffõnes ⁊ ſi hñt aliquaȝ iꝓꝓetatẽ
vt ꝯparant̃ ad res. ſunt tñ organa ⁊ iſtr̃a deſeruientia itel
lectui ad cognoſcendas nãs re℞. ¶ Deide cũ dicit.

Cõ. 2. ¶ **Dicimus itaq; vnum qđdam genus eoruȝ q̃
ſunt ſubſtantiam ipſaȝ: huius aũt aliud qdem
eſt ſicut mãȝ: que ſm ſe qdeȝ nõ eſt hoc aliqd:
aliud aũt formaȝ ⁊ ſpecieȝ: ſm quã iam dr̃ hoc
aliqd: ⁊ tertiam que ex his.**

¶ Exequit̃ de itento. circa qđ duo fac̃. qꝛ ꝓ iueſtigat de aia
diffõneȝ cõem oĩ aie. 2º. qꝛ nõ ẽ ſiſtendũ in diffõne cõi. inq
rit circa aiam diffõnes ſpãles ⁊ ꝓꝑas ibi (Qm̃ ãt ex icer/
tis) Circa ꝓmũ tria fac̃. qꝛ ꝓ venat̃ ꝑtes ponendas i diffõ
ne aie. 2º. ꝯcludit diffõnẽ ei⁹ taq; venatã. 3º declarat q̃daȝ
declarãda circa diffõnẽ ipſi⁹. 2ª ibi (Neceſſe eſt ḡ) 3ª ibi
(Hic aũt dr̃) ¶ Ad euidẽtiã ꝓme ꝑtis. ſciẽdũ ꝙ aia ⁊ oĩs
forma q̃ eſt ꝑfectio mãe hȝ ſil'eȝ diffõnẽ diffõnib⁹ accidẽ/
tiuȝ. qꝛ ſic̃ in diffõnib⁹ accñtiũ ponit̃ ſubm: qđ eſt ꝑter eo/
rum eẽntiã: ſic in diffõnib⁹ taliũ formarum ponit̃ mã vel
corp⁹ qđ eſt ꝑter eẽntiã forme. he ḡ diffõnes ⁊ ille ſunt ꝑ
additamẽta. in diffõnib⁹ aũt ꝑ additamẽta: vt tradit pħs
. 7. meta. eſt mod⁹ ꝯrius reſpcũ diffõnũ ſuba℞. nã in diffõ
nib⁹ ſuba℞ q̃ nõ ſunt ꝑ additamẽta qđ ẽ ibi potentiale ſe
hȝ vt gen⁹: ⁊ qđ eſt formale ſe hȝ vt dr̃ia vt ſi aial rõnale
eſt diffõ hoĩs aial i hac diffõne ſe hȝ q̃ſi potẽtiale ⁊ vt mã:
⁊ rõnale ſe hȝ q̃ſi actuale ⁊ vt forma: ſȝ in diffõnib⁹ accñ/
tiuȝ eſt eꝯrio. nã ſi diffiniat̃ ſymus qđ ẽ naſus cau⁹: li cur/
uus ſe hȝ q̃ſi gen⁹: ⁊ naſus ꝙ eſt ſubm ⁊ mãle reſpcũ ei⁹ ſe
hȝ q̃ſi dr̃ia. Nã ſic̃ aial eſt cõe ad oẽ ſenſibile: addito tñ ei
hoc qđ eſt rõnabile ꝯhit ip̃m ⁊ ꝯſtituit hãc ſpẽȝ ſube q̃ eſt
hõ: ſic cauũ eſt cõe ad oẽ ꝓfundũ. ⁊ addito ſibi naſo ꝯhit̃
⁊ ꝯſtituit̃ h̃ accñs qđ eſt ſymuȝ. ſic ẽt in diffõne formarũ
ſe hȝ. nã eẽ actũ ꝓmũ vel eẽ actũ ſubalẽ ẽ cõe cuilibȝ for/
me ſubali: ſȝ eẽ actũ ſubalẽ ⁊ ꝓmũ corꝑis pħyci potẽtia vi/
tam hñtis eſt ꝓꝓriũ aiarũ. in hac ḡ diffõne ea q̃ ſe tenẽt ex
ꝑte act⁹ ſe hñt q̃ſi gen⁹. ſȝ ea q̃ ſe tenẽt ex ꝑte potẽtie ⁊ ex
ꝑte corꝑis ſe hñt q̃ſi dr̃ia. i venãdo ḡ ꝑtes poſitas in diffõ
ne aie duo facit. qꝛ ꝓ venat̃ ea q̃ ſe tenent ex ꝑte act⁹ ſiue
gnĩs. 2º ea q̃ ſe tenent ex ꝑte corꝑis vel ex ꝑte dr̃ie. 2ª ibi
(Sube aũt maxĩe) ea aũt q̃ in diffõne aie ſe tenẽt ex ꝑte
act⁹ ⁊ ex ꝑte gnĩs ſunt tria. nã aia eſt act⁹ ſubalis ⁊ ꝓmus.
Circa ꝓmũ ḡ tria fac̃. ſm ꝙ tres diuiſiões ponit. nã ꝓ põit
quãdã diuiſionẽ ꝑ quã vult hr̃e ꝙ aia eſt qd ſubale. 2º po/
nit diuiſionẽ aliã ꝑ quã venat̃ ꝙ aia hȝ rõnẽ act⁹. 3º ponit
diuiſionẽ tertiã ꝑ quã hr̃i põt ꝙ aia eſt act⁹: nõ qlibȝ: ſed
ꝓm⁹. ex his ḡ trib⁹ diuiſiõib⁹ venari poſſum⁹ q̃cũq; in dif
finitiõe aie tenẽt ſe ex ꝑte gnĩs ⁊ ex ꝑte act⁹. 2ª diuiſio ici/
pit ibi (Eſt aũt mã) 3ª ibi (Et h̃ duplr̃) Dicit ḡ ꝙ nos vti/
q; poſſum⁹ dicere ſubaȝ eẽ vnum qđdam gen⁹ eo℞ q̃ ſũt
. i. eẽ qđdã gen⁹ entis ⁊ h⁹ qdẽ ſube aliud qdẽ ſe hȝ ſic̃ mã
qđ ſȝ ſe nõ eſt in actu. aliud aũt ſe hr̃e dicim⁹ q̃ſi formã ⁊
ſpẽm ſm qua dr̃ iam h̃ aliqd i actu. ⁊ eſt dare tertiã ſubaȝ
q̃ eſt cõpoſita ex his. videlȝ ex mã ⁊ forma. eſt ḡ h̃ diuiſio:
ꝙ alia eſt ſuba mã: alia forma: ⁊ alia cõpoſitũ: ex q̃ diuiſio
ne hr̃e vult ꝙ aĩa q̃ eſt forma eſt ſuba vel ẽ qd ſubale.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ ſuba q̃ eſt gen⁹ ꝓdica/
tur de mã ⁊ de forma. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. qꝛ
pħs in h̃ loco ſubaȝ q̃ eſt qđdã gen⁹ entis diuidit in mãȝ ⁊
formã ⁊ cõpoſitũ qđ nõ eẽt niſi ſuba q̃ ẽ gen⁹ de mã ⁊ for/
ma ꝓdicari poſſet. ¶ In ꝯriũ eſt. qꝛ ꝓncipia nõ ſũt in gñe
niſi ꝑ reductionẽ: ſȝ qđ ẽ in gñe ꝑ reductionẽ de eo nunq;
ꝓdicat̃ gen⁹. mã ḡ ⁊ forma q̃ ſũt ꝓncipia in gñe ſube ꝓ tã/
to ſunt in hꝰ gñe. qꝛ ꝓncipiata vel ꝯpoſita ex mã ⁊ forma
ſũt i gñe. de ipis ḡ ꝓncipiatis ꝓdicabit̃ gen⁹: de ꝓncipys võ
ꝓdicari nõ poterit. ¶ Dõȝ ꝙ duplici via venari poſſum⁹
ſubaȝ q̃ eſt gen⁹ nõ ꝓdicari de mã ⁊ forma. ꝓª via ſumit̃ ex
eo ꝙ gen⁹ hȝ rõnẽ toti⁹. mã võ ⁊ forma rõnẽ ꝑtis. 2ª võ ſu/
mit̃ ex analoª. reperta iter ſubaȝ mãȝ formã ⁊ ꝯpoſitum.
ꝓma via ſic pȝ. Nã vt dicit̃ i thoꝑ. ꝯ rõnẽ gnĩs eſt nõ ꝓdi/
cari eẽntialr̃. ⁊ qꝛ ꝑs nõ ꝓdicat̃ eẽntialr̃ de toto: cũ ſuba q̃
eſt gen⁹ ꝓdicet̃ eſſentialr̃ de ſuba ꝯpoſita ex mã ⁊ forma.
ꝓdicat̃. n. eẽntialr̃ de ipſa ſpẽ vt de hoĩe vel de capra q̃ in/
telligit̃ ſic eẽ ꝯpoſita. q̃re cũ mã ⁊ forma ſint ꝑtes ſube cõ
poſite: ſi ſuba q̃ eſt gen⁹ ꝓdicaret̃ de hꝰ ꝑtib⁹ cuȝ ſuba ſic
accepta dicat totũ ⁊ ꝓdicet̃ eẽntialr̃ de ſuba ꝯpoſita dñte
totũ. tũc totũ ꝓdicaret̃ de ſuis ꝑtib⁹. cũ ḡ vnũ totũ ſit ml'/
te ꝑtes ſi totũ ꝓdicat̃ de ſuis ꝑtibus. tũc vnũ eſſet multa
tota: qđ ẽ icõueniẽs. iõ dr̃. 6. thoꝑ. ꝙ ſi gen⁹ predicaret̃ de
dr̃ia vnũ aial eẽt multa aialia. hãc aũt rõnẽ ꝙ ſuba q̃ ẽ ge
nus nõ ꝓdicet̃ de mã. qꝛ dicit totũ: ⁊ mã ꝑtẽ: tãgit ꝯmẽta/
tor in 2º meta. ſuꝑ illo caꝑl'o. qm̃ in fũdamẽto nãe. vbi ait
dr̃iaȝ eſſe iter gen⁹ ⁊ mãȝ. qꝛ mã dicit potẽtiã purã: genus
ãt dicit qd mediũ iter potẽtiã ⁊ actũ: ac ſi diceret ꝙ gen⁹
dicit qd ꝯpoſitũ ex actu ⁊ potẽtia. mã võ dicit ipaȝ poten/
tiaȝ. iõ dr̃ia eſt iter gen⁹ ⁊ mãm: ⁊ ſuba q̃ ẽ gen⁹ ꝓdicari de
mã nõ põt. ſic ẽt dicere poſſum⁹ ꝙ qꝛ gen⁹ dicit qd ꝯpoſi/
tuȝ ex potẽtia ⁊ actu: de forma q̃ dicit ipȝ actũ ꝓdicari nõ
poterit. ¶ Uiſo ſubam q̃ eſt gen⁹ nõ ꝓdicari de mã ⁊ for/
ma: ex eo ꝙ hȝ rõnẽ toti⁹. ille võ rõnẽ ꝑtis. Reſtat videre
qũo hꝰ ꝓdicatio ſtare nõ poſſit ꝑꝑ analogiã reꝑtã in ipſis.
Sciẽdũ ḡ ꝙ licȝ vera vniuocatio ſit ſolũ in ſpẽ ſpãliſſima
⁊ oẽ gen⁹ ꝯtineat analogiã q̃dã: aliq̃ tñ analogia tollit na
turaȝ gnĩs. analogia. n. q̃ reperit̃ in gñe ſumit̃ ex eo ꝙ ge/
nus nõ dicit formã vnã: ſed pl'es: ⁊ ille pl'es forme ꝑfectio/
ne ⁊ dignitate ſe excedũt. nã ſi bñ ſeq volum⁹ ꝑypatetico
ruȝ viã nõ ſunt due forme q̃ ſunt eq̃lis ꝑfectiõis ⁊ q̃ eq̃li/
ter ꝑticipent ſuũ gen⁹. analogia ergo ſm magis ꝑfectuȝ ⁊
iperfectũ reperit̃ in genere. ſȝ analogia ſm cãm ⁊ cauſatũ
tollit rõnem generis. naȝ licet aial perfectius reperiat̃ in
homie q; in leone. hõ tamen nõ eſt cã quare aial de leone
predicetur. nã ſi hoc eſſet: animal nõ eſſet genus: ſed eſſet
analogũ tali analogia q̃ tolleret rõnẽ generis. cũ ergo ma
teria hẽat ꝙ ſit ſuba ⁊ aliquid in actu ꝑ formã. ꝯpoſitũ võ

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſit h̃ aliquid ⁊ ſuba per materiã ⁊ formã ex qbus cõponi-
tur.ſuba dr̃ analogice de mã forma ⁊ cõpoſito ſm̃ analo-
giam acceptã penes cãm ⁊ cãtum.⁊ qꝛ hoc tollit rõnez ge-
neris cõcedendũ eſt ſubam q̃ eſt genus nõ p̃dicari de illis
tribus:ſed ſubam que eſt quid analogum.ꝙ vero obycie-
batur de pħo valde ſignanter loqtur ſi ꝯſidereẗ text⁹ei⁹.
nõ.n.ait ſubam q̃ eſt gen⁹p̃dicari de mã forma ⁊ ꝯpoſito:
ſed dicit ꝙ ſuba eſt qõdã gen⁹ entis ⁊ hꝰ ſube.aliud qdẽ ẽ
mã aliud forma.mã g̊ nõ ẽ ſuba q̃ eſt gen⁹: ſꝫ eſt aliqd h⁹.
qꝛ eſt ps ei⁹ vel p̃ncipiũ reſpectu ipſi⁹.⁊ ſic mã nõ eſt ſuba
q̃ eſt gen⁹.ſꝫ eſt aliqd h⁹ ſic nec forma ſola.g̊ ſuba 3ª q̃ ẽ cõ-
poſita ẽ illa de q̃ eẽntialr̃ p̃dicaẗ ſba q̃ ẽ gen⁹.Deiñ cũ diẽ.

¶Eſt autem materia quidez potentia:ſpecies autem eſt endelechia.

¶Ponit ſcbaz diuiſionẽ dicẽs.ꝙ eſt ãt mã quedã potẽtia
ſpẽs ãt.i.forma ẽ endelechia.i.pfectio ⁊ act⁹.¶Notãduz
aũt ꝙ ſic ex p̃ma diſiõe voluit pħs ꝙ aĩa eẽt qd ſubale.qꝛ
eſt forma ⁊ ſuba dr̃ de mã ⁊ forma ⁊ cõpoſito.ſic pħus ex
hac diſiõe vult hr̃e ꝙ aĩa ſit act⁹.qꝛ ẽ forma ⁊ forma ẽ q-
daz act⁹ ſic mã eſt q̃dã potẽtia.¶Deide cũ dicit.

¶Et hoc duplr̃. hoc quidem ſicut ſcientia: illud autem ſicut conſiderare.

¶Põit 3ᵃᵐ diſionẽ dicẽs.ꝙ ⁊ h̃.i. act⁹ dr̃ duplr̃. nã h̃ qdẽ
eſt ſic ſcia.i.ſic act⁹ p̃m⁹.illud aũt ẽ ſic ꝯſiderare.i. ſic act⁹
ſecũdus ex hac aũt diuiſiõe habere vult ꝙ anima ſit act⁹
nõ quilibet ſed primus.¶Deinde cum dicit.

Cō.3. **¶Subſtãtie aũt maxime videntur eẽ corpora. Et hoꝝ phyſica:hec.n.alioꝝ principia.**

¶Poſtq̃ȝ venat⁹ ẽ p̃tes diffõnis aĩe tenẽtes ſe ex p̃te act⁹
⁊ ex p̃te gnĩs.in p̃te iſta venaẗ hꝰ p̃tes tenẽtes ſe ex parte
corp̃is:⁊ q̃ſi ex p̃te dr̃ie. circa qõ tria faẽ. qꝛ p̊ venaẗ hanc
p̃ticulã ꝙ eſt act⁹ corp̃is pħyci.2°.ꝙ eſt act⁹ vitã hñtis.3°
ꝙ eſt act⁹ hñtis vitã nõ q̃cũqȝ mõ:ſꝫ in potẽtia.2ª ibi(Sꝫ
phyſicoꝝ)3ª ibi(Quare oẽ corp⁹)Diẽ g̊ ꝙ maxie ſubẽ vi-
denẗ eſſe corp̃a ⁊ hoꝝ.ſ. de nũero corpoꝝ maxie ſũt ſubẽ
corp̃a pħyca.qꝛ h̃ ſũt p̃nª alioꝝ.¶Notãdũ aũt ꝙ diẽ cor-
pora eẽ maxie ſubas nõ ꝙ maxie hẽant eẽ vel ꝙ pl̃s ha-
beãt de entitate q̃ȝ alia:ſꝫ dñr maxie eẽ ſubẽ.qꝛ maxie ſũt
manifeſte:⁊ pl̃s app̃et ſenſib⁹nr̃is eas eẽ ſubas.¶Notã-
duz ẽt ꝙ oẽs forme artificiales ſũt accñtia:vt vult cõmẽ-
tator p̊ pħi. tota g̊ ſuba artificialiũ eſt mã. corp̃a g̊ pħyca
ſunt magis ſubẽ q̃ȝ artificialia. qꝛ artificialia ſũt ſubẽ ſo-
lum rõne mãe.pħyca võ ſũt talia nõ ſoluȝ rõne mãe. ſꝫ ẽt
rõne forme.ẽ ãt ⁊ alia rõ q̃re corp̃a pħyca ſũt magis ſubẽ.
qꝛ ſp̃ accñs p̃ſupponit ſubaȝ.⁊ ſuba hꝫ rõnẽ p̃ncipij reſpcũ
accñtis.⁊ qꝛ ars p̃ſuppõit nãȝ ⁊ nãlia ſũt p̃ncipia artificia-
liuȝ:vt lapides ⁊ ligna ſũt p̃nª dom⁹.⁊ ferrũ eſt mãle p̃nci-
piũ cultelli ⁊ ſerre: oȝ talia eẽ magis ſubas q̃ȝ artificialia
corp̃a.¶Notãdũ ẽt ꝙ cũ aĩa hẽat rõnẽ p̃ncipij: ⁊ cũ cor-
pora aĩata ſint p̊ª in gñe corpoꝝ:ſi aĩa ẽ act⁹aliq̊ꝝ corpoꝝ:
dignũ eſt eã eẽ actũ corpoꝝ phyſicoꝝ.venata eſt g̊ illa p̃ti-
cula ꝙ aĩa eſt actus corporis phyſici.¶Deide cũ diẽ.

¶Phyſicoꝝ aũt alia qdem hñt vitã: alia autẽ non hñt. Uitã aũt hr̃e dicim⁹ id qõ p̱ ſeip̃ȝ alimentum: ⁊ augmentũ: ⁊ decrementũ hꝫ.

¶Uenaẗ p̃ticulaȝ aliã. videlꝫ ꝙ aĩa eſt act⁹ corporis hñtĩ
vitã.ait:g̊ ꝙ phi.corpoꝝ alia qdẽ hñt vitã: alia aũt ñ hñt.
⁊ ſubdit ꝙ vitã hr̃e dicim⁹ id qõ p̱ ſeip̃m alimẽtũ ⁊ aug-
mentũ ⁊ decrementũ hꝫ. ⁊ tũc eſt ſupplẽdus text⁹ ꝙ cuȝ
corpora aĩata p̱ ſe nutrianẗ ⁊ hẽant augmẽtũ ⁊ decremen-
tuȝ.oȝ talia corpora hr̃e vitã. Eſt ergo aĩa actus corporis
phi.nõ cuiuſlibȝ:ſed hñtis vitaȝ.¶Deinde cũ dicit.

¶Quia oẽ corpus phyſicũ p̃ticipãs vita ſuba erit.ſubſtãtia aũt ſic ſicut cõpoſita. ¶Qm̃ aũt eſt corp⁹ ⁊ hꝰ vitam hñs:neqȝ vtiqȝ erit corp⁹ aĩa:nõ eſt.n.eorum q̃ in ſubiecto corpus: magis aũt ſicut ſubiectum ⁊ materia eſt. Cō. 4.

¶Uenaẗ particulã aliã. videlꝫ ꝙ aĩa ẽ act⁹ corporis phi.
hñtis vitã:nõ quocũqȝ mõ: ſꝫ potẽtia.dicit g̊. q̃re oẽ corp⁹
phyſicũ p̃ticipans vitã ſup̃.in actu.ſuba erit.ſuba autẽ ſic
ſic cõpoſita.⁊ ſubdit:qm̃ aũt eſt corp⁹ ⁊ hꝰ corp⁹.ſ.ꝯpoſitũ
qõ eſt hñs vitã.ſ.in actu:⁊ ſupplẽdũ eſt ꝙ corp⁹ qõ poniẗ ĩ
diffõne aĩe nõ eſt hꝰ corp⁹ cõpoſitũ ſic habens vitã:nec ẽt
vtiqȝ corp⁹ qõ poniẗ in diffõne aĩe eſt ipſa aĩa. qꝛ tale cor-
pus nõ eſt eoꝝ q̃ ſũt in ſubo:ſꝫ magis ẽ ip̃ȝ ſubȝ vel ſic ipa
mã.cõplẽda eſt g̊ rõ pħi:ꝙ ſi corp⁹ qõ poniẗ in diffinitiõe
aĩe nõ eſt corp⁹ cõpoſitũ actu hñs vitã:nec eſt ipſa aĩa q̃ ẽ
in corp̃e.ſic in ſubo:ſꝫ hꝰ corp⁹ ſe hꝫ ſicut ſubȝ ⁊ mã. qꝛ qõ
eſt tale.eſt potẽtia hñs vitaȝ. aĩa g̊ eſt act⁹ corporis hñtis
vitã nõ quocũqȝ mõ:ſed in potentia.

Dubitaret forte aliqs. cui⁹ corp̃is ſit act⁹ aĩa.
⁊ videẗ ꝙ corp̃is cõpoſiti.nã
hñ dictũ eſt:ꝙ aĩa eſt forma hoĩs: ⁊ eſt forma aĩalis.⁊ per
ꝯñs eſt forma illi⁹corporis qõ p̃dicaẗ de hoĩe vel de aĩali:
ſed tale corp⁹ eſt corp⁹ cõpoſitũ. g̊ aĩa eſt forma corporis
ꝯpoſiti:ſꝫ forma ⁊ actus ſũt ideȝ.g̊ aĩa eſt act⁹ corporis cõ-
poſiti.¶In ꝯ̃riuȝ eſt pħs q vult ꝙ corp⁹ cui⁹ eſt act⁹aĩa
nõ ſit ip̃m corpus ꝯpoſitũ nec ſit ipſa aĩa:ſꝫ magis eſt mã
⁊ ſubm.¶Dõm ꝙ aliud eſt q̃rere. vtrũ aĩa ſit forma aĩa-
lis vel corp̃is cõpoſiti.⁊ vtrũ aĩa vel corp⁹ cõpoſitũ pona-
tur in diffõne aĩe.nã ⁊ ſi cõcedi põt ꝙ aĩa ſit forma corpo-
ris cõpoſiti:corp⁹ tñ cõpoſitũ non cõponiẗ in diffõne aĩe.
naȝ cũ tale corp⁹ ĩcludat formã ſi ponereẗ in diffõne for-
me ideȝ ponereẗ in diffõne ſui: q̃re cũ h̃ loquaẗ pħs non
de quocũqȝ corpore cui⁹ act⁹ eſt aĩa:ſed de corpore qõ po-
nitur in diffõne aĩe: hñ dictũ eſt.ꝙ cum diffiniẗ aĩa ꝙ aĩa
eſt act⁹ corp̃is: li corp̃is nõ dicit corp⁹ cõpoſituȝ: nec dicit
ip̃aȝ aĩaȝ:ſꝫ diẽ alterã p̃teȝ ꝯpoſiti vt mãȝ ⁊ ſubȝ. ¶Poſ-
ſumus aũt alr̃ rñdere ꝙ forma p̱ ſe. ⁊ p̊ ĩformat mãm ⁊ ẽ
actus ei⁹. ſi aũt eſt act⁹ cõpoſiti h̃ nõ eſt rõne q̃ ꝯpoſitũ ẽ.
qꝛ cũ cõpoſitũ ĩcludit formã:idẽ eſſet act⁹ ſui.ꝯpoſitũ ita-
qȝ nõ ſm̃ ſe totũ ĩformaẗ a forma:ſꝫ rõne alteri⁹ partis vt
rõne mãe.g̊ iſta eſt p̱ ſe ⁊ p̊.ꝙ forma eſt act⁹ mãe: ꝙ autẽ
ſit act⁹ ꝯpoſiti.h̃ eſt rõne p̃tis mãlis exñtis in ipſa forma.
g̊ eſt act⁹ mãe p̱ ſe ⁊ p̊mo:⁊ aĩa p̱ ſe ⁊ p̊ ẽ act⁹ corp̃is qõ re-
ſpectu ei⁹ ſe hꝫ ſic mã ⁊ ſubm:vt hic pħus ait.eſt tñ actus
corp̃is ꝯpoſiti vel eſt act⁹ ipſi⁹ aĩalis non p̱ ſe ⁊ p̊: ſed rõne
p̃tis mãlis exñtis in ipſo:⁊ ex ꝯñti vt rõ ſup̃ior oñdebat.⁊
per h̃ pꝫ ſol̓o ab obm:q̃uo aũt tale corp⁹ qõ cõponiẗ in dif-
finitiõe aĩe: ⁊ qõ ſe hꝫ ſic mã ⁊ ſubm ſit potẽtia vitã hñs:ĩ
ſequenti lectiõe clarius oſtẽdeẗ.¶Deinde cũ dicit.

¶Neceſſe eſt ergo animaȝ ſubſtantiaȝ eſſe:ſic ſpeciem corporis phyſici potentia vitã habentis. ¶Subſtantia aũt actus eſt ⁊ p̃fectio huiuſmodi igitur corporis actus. Cō.5.

¶Uenatis p̃tib⁹ poſitis in diffõne aĩe cõcludit diffõnem
ipſam tanq̃ȝ venataȝ dicens: ꝙ neceſſe eſt ergo aĩam eſſe
ſubſtantiam ſicut ſpeciem.ideſt ſicut formã ⁊ actum cor-
poris phyſici.ideſt naturalis potentia vitam habentis.⁊
ſubdit ꝙ anima autem eſt ſubſtantia que eſt actus: ⁊ ꝙ
huius igitur corporis.ſ.potentia vitaȝ habentis actus ſci-
licet eſt.¶Deinde cum dicit.

¶Hoc auteȝ diciẗ dupliciter: alius quidẽ ſicut ſcientia:alius qdeȝ ſicut cõſiderare. manifeſtũ eſt igiẗ:ꝙ aĩa eſt act⁹ ſicut ſcia:ĩexiſtere.n.aĩaȝ ⁊ ſomnus ⁊ vigilia eſt: p̱portionale aũt vigi-

UVA. BHSC. IyR_041_2

lantia q̄dez ipſi cōſiderare: ſomnus aūt ipſi ha
Cō.6. bere ⁊ nō operari. ¶ Prior aūt generatiōe in eodem ſubiecto ſcia eſt. vn̄ aīa eſt primꝰ actus corporis phyſici potētia vitā hn̄tis.

¶ Declarat q̄dā declarāda circa diffōnez aīe. dixerat.n.ſe velle īueſtigare cōiſſimā rōnē aīe. ⁊ ēt dixerat ꝙ neċe eſt aīam eſſe ſic̄ actū corꝑis phyſici. duo ḡ ſunt declarāda. circa hꝰ diffōnē. ꝑmo ꝙ hꝰ diffō ſit cōiſſima. 2°. qꝺ ꝑtes poſite in diffōne aīe ſunt de rōne eiꝰ: ⁊ ꝙ diffō aīe ſit cōueniēter aſſignata. duo ḡ facit. qꝛ ꝑ oñdit diffōnē aīe eſſe cōiſſimam: vel ꝓbat eā eē cōem oī aīe. ſcꝺo oñdit ipaz eē cōuenienter aſſignatā ibi. (Un̄ nō opꝫ q̄rere) Circa ꝑmū tria facit. qꝛ ꝑ oñdit ꝑdictā diffōnē eſſe cōez oī aīe. q̄tū ad ea q̄ ſe tenent ex ꝑte actꝰ. 2°. q̄tuz ad ea q̄ ſe tenēt ex ꝑte corporis. 3°. ex his q̄ dixerat ꝯcludit ꝯclōnē intētam aſſerens diffōnē datā. de aīa cuilꝫ aīe eē cōez. 2ª ibi (Tale āt qꝺcūqꝫ) 3ª ibi (Si aūt aliqꝺ cōe) Dic̄ ḡ ꝙ h̄ aūt. i. actꝰ dupl'r dr̄. aliꝰ aūt ſic̄ ſuba. i. ſic̄ actꝰ ꝑmꝰ. alius aūt ſic̄ ꝯſiderare. i. actus ſcꝺs. māifeſtū ē ḡ ꝙ aīa ſe hꝫ ſic̄ ſcia. i. ſic̄ actꝰ ꝑmus nā in exiſtere aīaz. i. ꝑ h̄ ꝙ aīa exiſtit in aīalibus ⁊ ſōnus ⁊ vigilia ē. i. ineſt ipſis aīalibꝰ: ⁊ addit ꝙ vigilātia ē ꝓportionabile vel ē ſil'e vt hꝫ alia l'ra ipſi ꝯſiderare. i. ipſi actui 2°. ſōnus aūt ſil'e ē ipſi h̄re ſciaz ⁊ nō oꝑari ꝑ eā. in eodē ḡ ſcia ꝑor eſt gn̄atiōe q̄ ꝯſiderare. vn̄ ſeq̄r ꝙ aīa eſt actꝰ ꝑmus corꝑis phyſici potētia vitā hn̄tis: tūc ḡ eſt ſupplēda l'ra ꝙ cū h̄ ſit cōe oī aīe eſſe ſic̄ actū ꝑmū diffō data de aīa cōiſſima ē q̄tū ē ex ꝑte actꝰ. ¶ Notādū ꝙ cuz aīal ſemꝑ hēat aīaz: nō tn̄ ſꝑ vigilat: ⁊ cū ꝑus ītelligit̄ aīal. vel aliud corpꝰ aīatū h̄re aīaz q̄ oꝑari ꝑ ipam: aīa magis aſſil'at̄ ſomno ⁊ ſcie q̄ ipſi vigilare ⁊ cōſiderare. bona ē ḡ ꝓbatio ph̄i. ꝙ qꝛ in aīali ⁊ in eo in q̄ exiſtit aīa īeſt ſōnꝰ ⁊ vigilia. iō aīa non aſſil'at̄ vigilie nec actui. 2° qꝛ ſi h̄ eēt cū aīal ſꝑ hēat aīam nō ei īeſſet ſōnꝰ ſed ſꝑ vigilaret. ḡ aīa magis erit actꝰ ꝑmꝰ q̄ ſcꝺs. ⁊ qꝛ h̄ eſt cōe oī aīe eē hꝰ actum diffō data de aīa q̄tū eſt ex ꝑte actꝰ cuilibꝫ aīe eſt cōis. ¶ Notādū ēt ꝙ ſꝫ phꝫ in. 9. meta. gn̄atōe vel tꝑe ī eodē potētia ꝑcedit actū. licꝫ ſimpl'r actꝰ ꝑcedat potētiā. ⁊ qꝛ hn̄s actū ꝑmū vt habitū vel formā ē in potētia ad actuz 2m vt ad oꝑōnē. i eodē. i. reſpectu eiuſdē gn̄atiōe vel tꝑe ꝑus ītelligit̄ aliquis habere ſciam q̄ conſiderare ſm ipam ⁊ h̄re aīam q̄ operari ſm eam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tale autem qꝺcunqꝫ organicuz: organa aūt ⁊ plantaꝝ ꝑtes ſunt: ſed penitus ſimplices: vt folium fructiferi cooperimentuz: fructiferum autem fructus: radices vero ori ſimiles ſunt: vtraqꝫ enim trahunt alimentum.

¶ Oñdit diffōnē ꝑdictā eſſe cōem q̄tū ad ea q̄ ſe tenēt ex ꝑte corꝑis dicēs. qꝺcūqꝫ corpꝰ cuiꝰ. ſ. actꝰ ē aīa tale ē organicū. nā organa aūt ⁊ ꝑtes plātaꝝ ſunt: ſꝫ hꝰ organa vl' hꝰ ꝑtes ſunt q̄ſi penitꝰ ſimplices. i. nō hn̄t tātā diuerſitatem ſic̄ ꝑtes ⁊ organa aīaliū: ꝙ aūt in plātis ſit aſſignare organa. pꝫ. qꝛ foliū eſt vt cooꝑimētū corticis vl' fructiferi. i. illiꝰ ꝑtis vbi fructꝰ naſcit̄. ⁊ fructiferuz. i. ꝑs illa vbi fructꝰ naſcit̄ fcā eſt gr̄a fructꝰ. radices vō in plātis ſūt ſil'es ori. naz vtraqꝫ trahūt alimētū. ꝑ ora. n. aīalia trahūt alimētū: plāte vō ꝑ radices. ¶ Notādū aūt viꝫ rōnis ph̄i in h̄ ꝯſiſtere ꝙ ſi corꝑa plātaꝝ: de qbꝰ minꝰ vr̄: ſūt organica ⁊ phyca hn̄tia vitā multomagis h̄ erit ī alijs corꝑibꝰ alioꝝ aīatorū. ḡ q̄tū ē ex ꝑte corꝑis: diffō data de aīa cōis ē oī aīe: cū q̄libꝫ aīa ſit actꝰ corꝑis phyſici. ¶ Notādū ēt ꝙ organuz dr̄ oē illud qꝺ ē ad aliꝺ ordinatū. eo ḡ ipo ꝙ folia ordinant̄ ad tegēdū cortices fructuū vel ad tegēduz ꝑtes fructiferas arboris: ⁊ ꝑtes fructifere facte ſt̄ ꝑꝑ fructū: ⁊ radices ꝑꝑ aſſūptōez nutrimēti oꝫ ī ipa plāta diſtiguere organa lꝫ nō ſit ibi tāta drīa organoꝝ q̄ta ī aīalibꝰ. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Si autez aliquod commune in omni anima Cō.7.
oportet dicere: ꝙ erit vtiqꝫ actus primus corporis organici phyſici.

¶ Cōcludit ex dcis diffōnē datā ꝺ aīa eē cōez oī aīe dicēs. ꝙ ſi oꝫ dicere aliqꝺ cōe eē in oī aīa. i. ſi oꝫ dicere aliquam diffōnē eē cōez oī aīe: erit vtiqꝫ iſta ꝙ ē actꝰ ꝑmus corꝑis organici ph̄ici. ¶ Notādū āt ꝙ ſi hᶜ diffō nō ē cōis oī aīe vel h̄ eēt ex ꝑte actꝰ. qꝛ nō ōis aīa eēt actꝰ ꝑmꝰ vel ex ꝑte corꝑis. qꝛ nō oē corpꝰ aīatū eēt organicū phycū: ſꝫ cū oñſū ſit oēz aīaz eē actū ꝑm ⁊ oē corpꝰ aīatū ēt plātarū ꝙ minꝰ vr̄ eē organicū phyſicū pꝫ diffōnē ꝑdictā oī aīe eſſe cōem.

Vnde nō opꝫ querere: ſi vnum eſt anima et corpus: ſic̄ neqꝫ oꝫ q̄rere: ſi vnū eſt cera et figura: nꝫ oīo vniuſcuiuſqꝫ mā̄: et id cuiꝰ eſt mā̄: hoc enim vnū et ens: quū multipl'r dicant̄: qꝺ ꝓprie eſt actus.

¶ Poſtq̄ ph̄s venatꝰ ē diffōnē aīe ⁊ oñdit diffōnē illā eſſe cōez oī aīe. in ꝑte iſta oñdit diffōnē illā eē cōueniēter aſſignatā. circa qꝺ duo fac̄. qꝛ ꝑ fac̄ qꝺ dcm̄ ē. 2°. ex his q̄ dixerat ꝯcludit aīaz q̄tū ad aliq̄s ſuas ꝑtes īſeꝑabilē eē a corpore ibi (Qꝺ q̄dē igit̄ nō ſit aīa) Circa ꝑm. 4. fac̄ ſꝫ ꝙ q̄ſi. 4. tetigerat circa diffōnē aīe. dicebat̄. n. ꝙ aīa ē actꝰ ſubalis ⁊ ꝑmꝰ corꝑis organici phyſici potētia vitam hn̄tis. ꝑ ḡ oñdit ꝯueniēter eē aſſignatū: ⁊ dcm̄ ꝙ aīa ē actꝰ. 2° ꝙ aīa ē actꝰ ſubal'ꝭ ⁊ ꝑmꝰ. 3° ꝙ ē actꝰ corꝑis organici phyci. q̄rto ꝙ ē actꝰ potētia vitā hn̄t]. 2ª ibi (Ul'r q̄dē igr̄) 3ª ibi (Cōſiderare āt ī ꝑtibꝰ) 4ª ibi (Eſt āt nō abyciēs aīaz) Dic̄ ḡ. vn̄ pꝫ. ꝙ nō oꝫ q̄rere. ſi vnuz ē aīa ⁊ corpꝰ: ſic̄ nec oꝫ q̄rere ſi ꝯtigit eē vnū cerā ⁊ figurā: neqꝫ oīo vniuſcuiuſqꝫ mā̄z ⁊ cuiꝰ ē mā̄. h̄. n. vnū ⁊ eſſe cū m'tipl'r dicant̄ qꝺ ꝓꝑe actꝰ ē. ¶ Notādū āt ꝙ fatuū eēt q̄rere q̄uo ex corꝑe ⁊ albedīe fiat corpꝰ albū cū de rōne albedīs ſit albificare corpꝰ ī q̄ exiſtit. ſic qꝛ actꝰ ⁊ forma rei ē ipſa vnitas eiꝰ ⁊ eſt illꝺ a q̄ res hꝫ eſſe ⁊ vnū eē: fatuū ē q̄rere q̄uo ex potētia ⁊ actu: et ex mā̄ ⁊ forma fiat vnū. nā ſic̄ de rōne albedis ē facere albuz. ſic qꝛ forma ē ipa vnitas rei de rōne eiꝰ ē dare eē ⁊ facere vnū. ītendit ḡ ph̄s talē rōnē. illud qꝺ de ſe ē vnitas q̄daz ⁊ de ſe ē apta nata facere vnū cū mā̄: oꝫ dici actꝰ ⁊ forma: ſꝫ aīa de ſe ē q̄dā vnitas: ⁊ ꝺ ſe ē apta nata facere vnū cū corꝑe. ḡ eſt actꝰ ⁊ forma corꝑis. ¶ Notandū ēt ꝙ eſſe actū nō eſt ꝓpriū forme ſubali: īmo ꝯpetit oī forme: eo. n. ipſo ꝙ corpꝰ ē in potētia ad aīaz: ⁊ cera ē in potētia ad figurā fit vnū ex corꝑe ⁊ aīa ⁊ ex cera ⁊ figura. nā cū dicat̄ eē ⁊ vnū multipl'r: qꝛ aliq̄d ē in potētia: aliq̄d ē in actu. aliq̄d hꝫ vnitatē in potētia aliq̄d in actu. qꝛ ꝓꝑe vnū ⁊ eē ꝯpetit ipſi actui. iō ab actu ⁊ forma res hꝫ eē ⁊ vnitatez. ⁊ ꝑ ſe reſultat ens ⁊ vnum ex forma et eo cuius eſt forma vel ex actu et eo cuius eſt actus.

Dubitaret forte aliq̄s. vtꝝ fiat vnū ex aīa ⁊ corꝑe ⁊ ex mā̄ ⁊ forma: ⁊ vl'r ex potētia ⁊ actu

¶ Dōm ꝙ cū q̄rit̄ vtꝝ ex mā̄ ⁊ forma ⁊ vl'r ex potētia et actu fiat vnū aut ē hꝰ qꝺ ītroducta. qꝛ dubitat̄ de mō vnitatis: aut qꝛ q̄rit̄ vnitatis cā̄. ſi ītroducta ē ꝑꝑ moduz dici dꝫ ꝙ ſic̄ agēs ꝯiungit̄ patiēti ſꝫ v̄tutē ſic forma vnit̄ mā̄e ſm eēntiā. ⁊ qꝛ ſic̄ a v̄tute egredit̄ oꝑari ſic ab eēntia egredit̄ eē. iō ſic̄ ex actiuo ⁊ paſſiuo fit vnū ſm oꝑōnes: qꝛ agētis ⁊ patiētis ē vnꝰ actꝰ. vt ph̄s ait 3°. phycoꝝ. ſic ex mā̄ et forma fit vnū ſm eē. qꝛ eaꝝ ē vnū. ⁊ idem eē. pꝫ ḡ q̄uo ex mā̄ ⁊ forma fiat vnū. ſꝫ ſi nō dubitat̄ de mō ſꝫ de cā̄. diſtiguēdū ē de cā̄. qꝛ aut dubitat̄ de cā̄ ītrinſeca aut de extrinſeca. ſi de ītriſeca n'l'a q̄rēda eſt tal' cā̄. nō. n. eſt aliq̄ colla nec aliq̄s clauꝰ ꝯiungēs formā mā̄e. nihil. n. ē ītermediū īter mā̄z ⁊ formā qꝺ ſe hēat q̄ſi ligamētū ligās mām for-

UVA. BHSC. IyR_041_2

me ꝓpter hoc bñ dcm̃ eſt ꝙ non oꝫ q̃rere quō ex aīa ⁊ corpore ⁊ figura ⁊ cera fiat vnũ.i.nō oꝫ q̃rere aliquā cām itrinſecā ligātē ⁊ ꝯiūgētē formā mãe:ſꝫ eoipſo ꝙ ħ eſt gd ī potētia.illud vō gd in actu:fit ex eis vnũ:q̃re nō eſt vlterius q̃rēda aliq̃ cā intrinſeca:q̃rēda eſt tñ̄ extrinſeca cā:⁊ ħ eſt motor.motor.n.et efficiēs facit actu tale:⁊ ſm eiꝰ actōem forma vnit mãe ⁊ aīa corpi:facit aūt vnũ ex corpe ⁊ aīa:⁊ ex mā ⁊ forma:⁊ ħ eſt qð ait pħs ī fine.8.meta^ce.ꝙ mā ⁊ forma nō ſunt quaſi duo diuerſa.⁊ ꝙ ex eis fiat vnum nō hñt in ſeipſis vnionis cām p̄ter motorē.❡ Deiñ cū dicit.

Cō.8. ❡ Uniuerſalr̃ quidem igitur dictuꝫ eſt quid ſit anima:eſt enim ſubſtãtia que ſm rōnem:hoc autem eſt quod quid erat eſſe huiuſmodi corporis:ſicut ſi aliquod organoꝝ phyſicum eſſet corpus vt dolabra:erat quidem enim dolabre eſſe ſubſtantia ipſius ⁊ anima hec:diuiſa autē hac nō vtiqꝫ amplius dolabra erit:ſed aut equiuoce:nūc autem eſt dolabra:non autē huiuſcemodi corporis qcqd eſt eſſe:⁊ rō aīa:ſꝫ phyſici huiuſcemodi corporis hñtis in ſeipſo principium motus ⁊ ſtatus.

❡ Oñdit bñ aſſignatā eē hāc ꝑticulā diffōnis aīe ꝙ ē actꝰ ſubalis ⁊ p̄mus.d.ꝙ vl'r gdē igiṫ dcm̃ eſt gd ſit aīa:ga eſt ſuba ſm rōnē.i.ſuba ſic̃ forma ⁊ actꝰ a qua ſumiṫ rō ⁊ diffō rei:ħ eſt aūt ꝙ gd erat eē.i.actꝰ gditatis p̄mꝰ ⁊ ſubalis huius corporis.ſ.nālis qð decl'at.d.ꝙ ſicut ſi aliqð organoꝝ artificialiũ eēt corpus phyſicũ.i.nāle vt dolabra:ſi eēt hꝰ eē gdē dolabre.i.forma dolabre.erat.i.oporteret eē dolabre ipſiꝰ ſba:⁊ q2 aīa eſt ħ.i.ē forᵃ corpis nālis.iō ſupple eſt ſuba:⁊ eſt actꝰ p̄mꝰ ipſius corpis.⁊ ſubdit:ꝙ diuiſa aūt hac .i.ſepata forma dolabre a dolabra:nō vtiqꝫ erit ampliꝰ dolabra:vl' ſi erit dolabra:ħ eſt equoce:nunc aūt eſt dolabra q2 dolabra nō eſt corpꝰ nāle:ſꝫ artificiale:iō diuiſa forma dolabre:adhuc remāet dolabra.ſꝫ aīa nō ē ꝙ gd ē eē:⁊ rō corpis hꝰ.i.artificial':ſꝫ pħici.i.nālis.ē.n.aīa forᵃ corpis huiuſcemōi hñtis ī ſemetipo p̄n^m motꝰ ⁊ ſtatꝰ:⁊ q2 oē tale corpus eſt nāle:aīa eſt forma corpis nālis:⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt actꝰ ſubſtātialis ⁊ p̄mus.❡ Notādũ aūt vim rōnis huius in hoc cōſiſtere.vꝫ.ꝙ q2 dr̃ia eſt īter corpus nāle:⁊ artificiale:q2 forma corpis artificialis nō eſt ſuba:nec actꝰ p̄mus:ſꝫ forma corpis nālis eſt ſuba ⁊ actꝰ p̄mus:aīa q2 eſt forma corporis nālis erit ſuba vl' actus ſubal' ⁊ p̄mus:q̃re ſic̃ ꝑ rōnē p̄mā ꝓbaṫ aīam eē actũ:ſic ꝑ hāc oſtēdiṫ eā eē actũ ſubalem ⁊ p̄mũ.❡ Notādũ ēt ꝙ vt ꝓbatũ eſt.2°.phyſicoꝝ.nā eſt p̄n^m ſiue motꝰ ⁊ ſtatꝰ eius in q̄ eſt ꝑ ſe ⁊ p̄ ⁊ ſꝫ ꝙ hꝰ:q̃re eoipſo ꝙ aīa ē forᵃ tal' corpis ſꝫ ꝙ huiuſcemōi ē hñs in ſe p̄ncipiuꝫ motus ⁊ ſtatꝰ:⁊ ſic ſeqṫ eā eſſe formā corpis nālis:⁊ per ꝯn̄s eſſe actũ ſubſtātialē ⁊ primũ.

Dubitaret forte aliqs:q2 nō vr̃ veꝝ ꝙ amota forma dolabre:adhuc remanet dolabra.nā ſic̃ forma corpis nālis dat ei eē nāle:ſic forma artificialis corpis dat ei eē artificiale:⁊ q2 cũ dolabra gd artificiale noīet:amota forma dolabre nō vlterius remanebit dolabra.❡ Dōꝫ ꝙ dolabra duo dicere mihi pōt vel ſubam dolabre vel tale artificiatum qð eſt dolabra.ſi dicat mihi ſubam eiꝰ amota forma dolabre remanet tota dolabra.i.remanet tota ſuba ipſiꝰ:q2 forma dolabre:⁊ q̃lꝫ artificial' forma accn̄s eſt:ſꝫ cũ ꝑ amotionē accn̄tis ꝑ ſe:⁊ ſm ꝙ hꝰ nihil ꝑeat de ſuba rei amota forma dolabre non remanet dolabra ſꝫ ꝙ ē gd artificiale.dr̃ tñ̄ remanere dolabra tota:q2 remanet tota ſuba ipſiꝰ:ſꝫ ħ in corpe nāli dici ñ pōt:q2 forᵃ corporis nālis eſt ſuba.amota g̃ forma corpis nālis nō remanet tota ſuba eius:q2 ſublata eſt forma q̄ eſt p̄ncipalius ſuba q̄ꝫ mā.q̃re ex dr̃ia nāliuꝫ ⁊ artificialiuꝫ:vult hr̃e pħs ꝙ aīa ſit ſuba.i.ſit actus ſubalis ⁊ p̄mus:q2 ē forma corpis nālis non artificialis.❡ Deinde cuꝫ dicit.

❡ Cōſiderare aūt in partibus oportet quod dictum eſt. Si enim eſſet oculus animal:anima vtiqꝫ ipſius viſus eſſet.hic enim ſubſtantia eſt oculi que eſt ſm rōnem:oculus aūt materia viſus eſt:quo deficiēte non eſt adhuc oculus niſi equiuoce:ſicut lapideus aut depictus. Oportet igitur accipere quod eſt in parte in toto viuente corpore ꝓportionabiliter nāqꝫ ſe habet:ſicut pars ad partē:totus ſenſus ad totũ corpꝰ ſenſitiuum:ſm ꝙ huiuſmodi. Cō.9.

❡ Oñdit aīaꝫ eē actũ corpis organici pħici.d.ꝙ dcm̃ eſt ð aīa.vꝫ.ꝙ actꝰ corpis organici phyſici ꝯſiderare oꝫ ī ꝑtibꝰ potētialibꝰ ipſiꝰ aīe.nā ſi oculus eēt aīal viſus vtiqꝫ eēt aīa ipſiꝰ.ħ.n.eſt ſuba oculi q̄ eſt formalis.⁊ ſꝫ rōnē.oculus āt ē ſubꝫ ⁊ mā ipſiꝰ viſus:q̄ viſu deficiēte nō ē adhuc oculus nec remanet oculus:niſi equoce:ſic̃ oculus lapidis aut depictus:g nō eſt niſi equoce oculus:oꝫ g̊ accipe ꝙ eſt in ꝑte corpis vt in oculo eſſe in toto viuente corpe ꝓportional'r.nā ſic̃ ſe hꝫ ꝑs potētial' ad ꝑtē corpis:vt ſic̃ ſe hꝫ ſenſus viſus ad oculũ ſic ſm ꝙ hꝰ ſe hꝫ totꝰ ſenſus.i.tota aīa ſenſitiua ad totũ corpus:tota g̊ aīa eſt actus totius corpis ī quo ſunt nerui oculi aures ⁊ diuerſa organa motiua vl' ſenſitiua.⁊ tūc ſupplēda eſt rō:ꝙ cũ tale corpꝰ ſit phyſicũ ⁊ organicũ:ſeqṫ aīaꝫ eē actũ corpis organici phyſici.❡ Notā^m aūt ꝙ nō eſt aliqð corpꝰ aīatũ in quo nō ſint diuerſa organa deſuiētia vl' ad nutrimētũ:vl' ad augmētũ vl' ad motũ vl' ad ſenſuꝫ:iō nulla eſt aīa:vt hic de ea loqmur que ñ ſit actus corpis phyſici.❡ Notāduꝫ aūt ꝙ cũ a forma p̄ncipal'r ſumaṫ rō ⁊ diffō rei:q2 nihil diffōnē īgrediṫ:niſi qð ē forᵃ:aut qð hꝫ ordineꝫ ad formā.iō ꝑtē formalē appellat partē ſm rōnem:⁊ qð quid erat eſſe.

Dubitaret forte aliqs:quō amota forma rei nō remanet res:niſi equoce.❡ Dōm ꝙ equoca ſūt:q̊ꝝ nom̃ eſt idē:rō ſube eſt diuerſa:q2 cũ a forma p̄ncipal'r ſumaṫ rō ſubal' rei:mutata forma variaṫ rō ſbe.g̊ ſi forma mutata adhuc nō remanet res eadē.ſed idē nomen:vt ſi de leone corrupto adhuc dr̃ leo:oꝫ ħ eē equoce de leone.n.viuo ⁊ mortuo equoce p̄dicaṫ leo.cũ ħ ſit ſolũ ſm idē nomē:nō ſm eādē formā:nec eādē rōnē ſube.

Alterius forte dubitaret aliqs.q2 vr̃ velle pħus ꝙ deficiēte viſu nō remanet oculus niſi equoce.cũ.n.viſus vel poᵃ viſiua ſit accn̄s qðdā:ſicut amota forma dolabre adhuc remāet dolabra:vt ſupius dicebaṫ eo ꝙ forma dolabre ſit accn̄talis.ita deficiēte viſu adhuc remanet oculus cũ īpe viſus ſit accn̄s.❡ Dōꝫ ꝙ dcm̃ pħi dupl'r v̊ificare poſſumꝰ.p̊ ꝑ ſuppōnē.2°ꝑ diſtinctionē.per ſuppōnē aūt dðo ꝙ pħs ħ mō ait:ꝙ deficiēte viſu non remaneret oculus.ſi oculus eēt aīal:q2 tūc viſus eēt forᵃ ſbalis eius.nā ſi dolabra eēt corpꝰ pħycũ amota forma dolabre nō vlteriꝰ remaneret dolabra:q2 forma illa eſſet:ſic ēt de oculo dicere poſſumꝰ.Per diſtīctionē āt ſaluare poſſumus ꝙ diximꝰ.nā oculus pōt dupl'r ꝯſiderari vl' vt ē ſuba ⁊ q̄ꝫtũ ad eſſe ſbale qð hꝫ:⁊ ſic ħ hꝫ ab eēntia aīe.nā vna ē eēntia aīe q̄ dat eē ſubale toti corpi:⁊ oībꝰ mēbris:inq̄ꝫtuꝫ hñt ordinem ad īpm totuꝫ.Alio°pōt ꝯſiderari oculus vt eſt nom̃ organi vl' vt eſt nom̃ mēbri officialis:⁊ tunc ꝙ ſit tale hꝫ ab īpo viſu vl' a v̊tute viſiua.nā ipſa eēntia aīe nō pōt eē īmediate p̄n^m opōnis viſiue:ſꝫ oꝫ ħ fieri ꝑ īpaꝫ potētiā viſiuā:deficiēte g̊ viſu:⁊ ſi remanet illð qð eſt ſuba in oculo:nō tñ̄ remanet īpe oculus:vt ē qðdā organũ:⁊ vt eſt

UVA. BHSC. IyR_041_2

quoddam mēbꝝ officiale ſic amota forma dolabre ꝛ ſi re manet dolabra.i.ſuba dolabre.nō tñ remanet dolabra vt eſt qōdā corpꝰ artificiale:ga nō vlteriꝰ facere poterit opꝰ artis:ſic nec remanet oculus:vt ē qōdā organuꝫ officiale: ga nō vlteriꝰ exercere poterit offiñ videndi. ℂ Dicamus ḡ ꝙ lꝫ albedo ſit accñs:tñ ga eſt de rōne corpis albi:iō amota albedie nō vlteriꝰ dr̄ corpꝰ albū:vl' ſi diceret albū ꝟ eēt equoce:ſic lꝫ vtꝰ viſiua ſit qōdā accñs:ꝛ qdaꝫ poᵃ aie:attñ qꝛ hꝫ poᵃ ē de rōne oculi vt ē qōdā organū officiale:iō accipiēdo ſic oculū deficiēte viſu non vlteriꝰ remanet oculus niſi equoce:ga nō vlteriꝰ pōt exercere offiñ videndi:ſic nec oculus lapideus aut depictus huiuſmodi officiuꝫ exercere poſſet. ℂ Deinde cum dicit.

Cō. io. ℂ Eſt aūt nō abyciēs aiam potētia ens vt viuat ſed qō habēs. Semen aūt ꝛ fructꝰ potētia huiuſmodi corpus eſt:ſicut qdē igit̄ iciſio:ꝛ viſio:ſic ꝛ vigilantia actꝰ:vt aūt viſus ꝛ potētia organi aia:corpus aūt qō potētia:ſꝫ ſic oculus pupilla:ꝛ viſus:ꝛ ibi aia ꝛ corpꝰ aial.

ℂ Oñdit hū dcm̄ eē ꝙ aia eſt actꝰ corpis poᵃ vitā hñtis.d. ꝙ corpꝰ qō eſt poᵃ ens vt viuat ꝛ cuiꝰ actꝰ eſt aia nō eſt abyciēs aiaꝫ:ſꝫ eſt illō qō eſt hñs aiaꝫ:ſemē aūt ꝛ fructꝰ eſt poᵃ hꝫ corpus:qō.ſ.nō eſt actu hñs aiaꝫ.ſꝫ eſt in poᵃ abyciente actū ꝛ addit ꝙ vigilātia ſic eſt actꝰ ſic qdā iciſio ꝛ viſio.i. ſic actꝰ videndi vel vt vigilātia:ſꝫ vt viſu.i.vtus viſiua ꝛ vt poᵃ organi eſt aia.aia ḡ ē ſic actꝰ pm̄ꝰ:ꝛ ſic id qō ē pmū pnᵐ ipſiꝰ opis vel ipſius actꝰ ſcdi.Corpꝰ aūt eſt id qō ē hñs aiaꝫ ꝛ actū pmū:ꝛ i poᵃ eſt ad actū zᵐ.non eſt ḡ aial ſꝫ ꝯiūctuꝫ actui zᵒ:ſꝫ ſic pupilla ꝛ viſus eſt oculus:ſic ꝛ ibi aia ꝛ corpꝰ eſt aial. ℂ Nōnᵐ aūt ꝙ ſi accipiat̄ vita ꝓ ipſo ope vegetatiuo:nō ꝓ ipſo eē:tūc corpꝰ cᵒ actꝰ eſt aia:lꝫ hꝫ ꝙ hꝫ ſit actu aiatū:eſt tñ poᵃ viuēs.nā ſi oculus ex eo ꝙ hꝫ viſum.i.vtutē viſiuā eſt poᵃ videre.i.pōt videre:ſꝫ ñ oꝫ ꝙ actu videat: ita corpꝰ ex eo ꝙ hꝫ aiam hꝫ ꝙ poſſit opari opatōes vite ꝛ eſt poᵃ vitā hñs.aia aūt nō eſt actꝰ corpis ſic viſio.i.actꝰ videndi:ſꝫ ſic viſus.i.vtꝰ viſiua eſt actꝰ oculi. ℂ Nōnᵐ ēt ꝙ ſemē plāte:ꝛ fructꝰ in q̄ refuat̄ ſemē nō ſolū eſt i poᵃ ad opa vite:ſꝫ eſt in poᵃ ēt ad ipſaꝫ aiaꝫ:corpꝰ vo cuius actꝰ eſt aia lꝫ ſit in poᵃ ad opa vite:nō tñ eſt abyciēs aiaꝫ:ſꝫ ē actu cōiunctū aie.ſic eſt ḡ de pupilla ꝛ vtute viſiua ex qbus ꝯſtituit̄ oculus:ſic de aia ꝛ corpe:ex qbꝰ ꝯſtituit̄ aial:nā ſicut pupilla cᵒ actꝰ ē poᵃ viſiua ſꝑ ꝯiūcta eſt vtuti viſiue:non tñ ſemp actu videt:ſꝫ pōt videre:ſic ꝛ corpus aiatū:lꝫ ſit ꝯiūctū aie:eſt tñ poᵃ viuēs.i.in poᵃ ad opa vite:ꝛ ad actū ſcdꝫ. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.ii ℂ Qꝺ qdē igit̄ nō ſit aia ſepabilis a corpe:aut ptes quedā ipſius ſi partibilis apta nata eſt:nō immanifeſtū eſt:quarundā enim actꝰ partium ipſaꝝ:at vo ſm quaſdaꝫ nihil ꝓhibet ꝓpter id qō nullius corporis ſunt actus.

ℂ Cōcludit ex dictꝭ ꝙ aia q̄tū ad aliqs ſui ptes ēt ſepabil' ē a corpe.circa qō duo fac.ꝑ qō dcm̄ ē.zᵒ ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qōdā dcm̄ platonis ibi. ℂ Amp.aūt immanifeſtū).dicit ḡ:ꝙ qdē ḡ nō ſit aia ſepabil:a corpe:aut qdā partes ipſius aie:nō hñt dubiū:ꝛ nō eſt imanifeſtū.ſi ptibilis eſt aia a corpe ſm eas.nā aia ſm aliqs ſui ptes ē actꝰ qrūdā ipſaꝝ ptiū corpis:ꝛ ſubdit ꝙ at vo ſm q̄ſdā ptes ipſius nihil ꝓhibet aiaꝫ ſepari:ꝓpter id qō nullius ptis corpis ſt̄ actꝰ. ℂ Nōnᵐ aūt ꝙ qꝛ aia:vt pꝫ ex dictis eſt actꝰ corpis ꝛ aliq ptes potētiales eiꝰ vt potētie ſenſitiue ſt̄ actꝰ ptiū corporis manifeſtū ē aiaꝫ hꝫ partes illas non ſepari a corpe: tñ ſm q̄dā pte vt ſm itell'ꝫ q nō eſt actꝰ alicꝰ ptis corpis: qꝛ nō eſt vtus organica nihil ꝓhibet eaꝫ ſeparabilem eſſe,

ℂ Notandū ēt ꝙ q̄diu aia itell'iua ē ꝯiūcta corpi tādiu itell's aliq mō eſt ſepatᵃ a corpe:ꝛ aliq mō nō eſt ſepatᵃ ab eo:eſt.n.ſepatᵃ:qꝛ nō ē vtꝰ organica:nec imediate pficit ipm corpꝰ:ſꝫ imediate fundat̄ in ipa eēntia aie:vt clariꝰ dicet̄ i 3ᵒ.dr̄ tñ itell's q̄tū ad aliquē modū nō eſſe ſepatᵃ a corpe: qꝛ ſꝑ i ſui opōne vtit̄ fātaſia ꝛ orgāo corpali.Deiñ cū dic.

ℂ Amplius aūt immanifeſtū ſi ſit corpis actus aia:ſicut nauta nauis. Figuraliter qdē igit̄ ſic determinet̄:ꝛ deſcribat̄ de anima.

ℂ Ex his q̄ dixerat deſcēdit ad qōdā dcm̄ platonis:ponit .n.plato ꝙ aia ꝯiūgebat̄ corpi:ſic nauta naui:ꝛ ſic motor mobili:ꝛ ga adhuc nō ſufficiēter determiatū ē de aia quō ſit actꝰ corpis:iō ait:ꝙ amplius aūt eſt imanifeſtū.i.nō ē adhuc plene determinatū:ſi aia ſit actus corpis ſic nauta nauis.ꝛ ſubdit q̄ſi epilogando:ꝙ figural'r qdē ḡ ſic determiet̄ ꝛ deſcribat̄ de aia:ſic deſcripſimus:ꝛ ſic determiauimus de ea. ℂ Nōnᵐ aūt ꝙ lꝫ ex dictis ſit aliq'r declatuꝫ ꝙ aia ſit actus corpis:ſic forma nō ſic motor:vl' ſic nauta nauis:tñ ga nōdū plene determiatū eſt de aia quō ſit pfectio corpis:imo plenius ꝟ patebit ꝑ ſeqntia.iō ait:figuraliter eē ꝟ dcm̄:ꝛ imanifeſtū quō aia ſit actus corpis.

Ad itelligētiā autē dictoꝝ dubitare poſſumꝰ d ptibꝰ poſitis i diffōne aie. ℂ Pꝰ ḡ dubitabit̄:vtꝝ aia ſit actꝰ.zᵒ vtꝝ ſit actꝰ corpis.3ᵒ vtꝝ ſit actꝰ corpis phyſici.4ᵒ vtꝝ ſit actꝰ corpis orgaici.5ᵒ vtꝝ ſit actus hñtis vitā in poᵃ.ex his.n.qnqꝫ ꝑticul' ꝯſtare vr̄ tota diffō aie. ℂ Ad pmū aūt ſic ꝓcedit̄:ꝛ vr̄ ꝙ aia nō ſit actus nā ſic ſe hꝫ mā ad ipſaꝫ poᵃᵐ ſic ſe hꝫ forᵃ ad ipm actū:ſed mā nō eſt ſua poᵃ vt vult Cōme.ꝑ phy.ḡ nec forᵃ ē ipe actꝰ. ℂ Dōꝫ ꝙ poᵃ māe duo dicere pōt:ga vl' dicit ipꝫ reſpectū quē hꝫ mā ad formā:vl' dicit ipaꝫ ſubaꝫ māe in q̄ fundat̄ hꝫ reſpcūs.ſi ḡ dicat ipꝫ reſpcūꝫ:ſic mā ñ ē ipa poᵃ.hꝫ hūc igit̄ modū loqt̄ Cōme.ꝑ phy.q ait ipſaꝫ poᵃᵐ nō eē māᵐ. ga poᵃ ē i gñe relatōis.mā vo i gñe ſube:ſꝫ ſi potētia dicat ipſaꝫ ſubaꝫ in q̄ fundat̄ tal' reſpcūs ꝛ tal' ordo ad formaꝫ: ſic mā ē ipa poᵃ. ℂ Aduertēduꝫ tñ ꝙ ſic mā de puat̄ aliq forᵃ:tñ qꝛ puatio vltra eēntiā māe nō dicit aliquā nāꝫ:ſed ō ſe ē nō ens:iō nō ē icōueniēs imediate i ipa eēntia māe puatiōnē fundari:ſic lꝫ de mā depēdeat a forma:ꝛ ſit i potētia ad ipſaꝫ ꝛ hēat ordinē ꝛ reſpectū ad eā.attñ qꝛ hꝫ ordo:ꝛ reſpcūs ꝛ potētialitas vltra eēntiā māe nō aliq̄ aliā nāꝫ dnt̄:ſꝫ vl' dicūt puatiōnē ipſaꝫ:vl' ſūt qd rōnis:ꝛ ſic nō eſt icōueniēs talia imediate fūdari i ipa ſba māe. ℂ Hoc viſo de leui pꝫ qd dōꝫ ſit de forma.nā ſic potētia māe pōt dicere vl' reſpectū vl' ſubaꝫ i q̄ fūdat̄ reſpcūs ille:ſic ꝛ actꝰ pōt noiare vl' reſpectū quedā vl' formā ipſaꝫ i q̄ fūdat̄ reſpectus ille.ꝑ mō aia ꝛ q̄cūq̄ alia forma ñ ē actꝰ:ſꝫ zᵒ mō. nā mā dr̄ relatiue ad formā:ꝛ eꝑ:qꝛ ſic mā ē qdā potētia i q̄ fūdat̄ reſpectꝰ ad formā:ſic ꝛ forma ē qdā actꝰ i q̄ fūdat̄ ordo ꝛ reſpcūs ad māꝫ:erit ḡ forma eſſential'r actꝰ qdā:ſic ꝛ mā ſubal'r eſt potētia qdā.Argᵐ i ꝯriū ſolutū ē ꝑ iā dcā.

Alterius āt dato formā eē actū.dubiꝰ vtꝝ ſit actꝰ corpis:ꝛ vr̄ ꝙ ñ.nā cū gñatio ꝛ natitas ſit via in naturā ꝛ via in formam illius erit actus forma qō in gñatōe ē ſubꝫ:ſꝫ maxie ꝛ ꝓpriū ſubꝫ i gñatōe ſimplici:ꝛ in gñatōe ſube.i.vl'e.vt vult phs i ꝓ de gñatōe.ḡ forᵃ ſubal' imediate fūdabit̄ i yle vl' i mā pma.ñ igr̄ ē hū dcm̄ ꝙ aia q̄ eſt ſubal' forma ſit actꝰ corpis:ſꝫ ꝙ ſit actꝰ māe:ad ꝟ aūt adduci pñt oīa argᵃ iprobātia plalitatē formaꝝ:ſed ea cā breuitatis volumꝰ ſiletio ptrāſire. ℂ Dōꝫ ꝙ niſi cēt dare aliqs gradus i formis ſaluare non poſſemꝰ quō aliq ſubal' forma cuiuſmōi ē forma elr̄i:ꝛ ēt forma mixti iaiati dicatur forᵃ māe vl' actꝰ māe:aia vo dicat̄ actꝰ corpis. ℂ Sciēdū ḡ ꝙ in ſubalibus formis ē dare duplex genus graduū vnū hꝫ rōnē:ꝛ aliō ſm rē.pmū genus graduuꝫ accipit̄ ſm

UVA. BHSC. IyR_041_2

formã cõez ⁊ ſpãlẽ.nã ſꝫ rõnẽ pᵒ intellĩr aliqd eẽ corpᵒ q̃ꝫ
eẽ tale corpᵒ:vt q̃ꝫ eẽ ignẽ:lꝫ ñ ꝑ aliã formã ignis ſit ignis
⁊ corpᵒ:ſi g̃ phyſicᵒ eẽt artifex rõnabil' nõ eẽt icõueniẽs:ꝙ
q̃lꝫ formã nãlẽ ſpecificã ſic diffiniret:ꝙ eſſet actᵒ corpis
eo ꝙ q̃lꝫ forma actu tal' p̃ſupponit formaꝫ corpis:ſic ſpẽs
p̃ſupponit formã gñis:vl' ẽt ſi eẽt vã põ auicebron ꝙ eẽnt
gradus reales in formis ſm deſcẽſuꝫ p̃dicamẽti:ſic ẽ ibi
ordo ſm rõnẽ ⁊ itell'ꝫ phy.in diffiniẽdo aliquã formã mã/
lẽ ſpecificã q̃ꝫtũcũqꝫ eẽt impfecta diceret eã eſſe actũ cor/
poris:vt ſi diffiniret formã el'ti:vt ignis diceret ꝙ eẽt actᵒ
corpis ⁊ diceret ignẽ eẽ cõpoſitũ nõ ex mã ⁊ forma:ſed ex
corpe ⁊ forma:ſꝫ forma gñis ⁊ forma ſpẽi nõ differũt niſi
ſm rõnẽ ſolũ.nã ſi ꝑ aliã formã ignis eẽt ignis ⁊ corpus:⁊
corrupto igne:⁊ gñato idẽ aere remaneret forma corpis:
⁊ eẽt real'r eadẽ corpeitas in aere gñato q̃ fuit in igne cor/
rupto eẽt vã vniuocatio ĩ forma gñis:⁊ genus diceret for/
mã vnã:cuiᵒ ꝯriũ pᵃ a phõ ꝑ rõnes m'ltas circa finẽ.7.phy.
tenẽdũ eſt g̃ in cõpoſito eẽ vnã ſubãlẽ formaꝫ.vtꝝ aũt h̃
ſit in q̃lꝫ cõpoſito dubiũ eſt de hoĩe:in quo vtrũ ſint pl'es
forme vl' nõ ad pñs nihil determĩare decernimᵒ:qꝛ expo/
ſcit h̃ ſciaꝫ altiorẽ.cũ.n.de vnitate formaꝝ loq̃mur ſemꝑ
hoĩeꝫ eẽ exceptũ volumᵒ. ¶ Viſo ꝙ ſm gradus formaꝝ
ſm rõnẽ ⁊ itell'ꝫ nõ eſt ſaluãdũ quõ aĩa cuiuſlꝫ corpis aĩa/
ti eſt corpis actᵒ.forma võ el'ti ⁊ corpis iaĩati eſt actᵒ mãe.
Reſtat videre de ordĩe graduũ q̃ quodãmõ ſunt reales.
¶ Sciẽdũ g̃ ꝙ forme ſeĩuicẽ ꝯtinẽt vt ꝑfectior ꝯtinet ip/
fectiorẽ vt forma el'ti ẽ ipfectior q̃ꝫ forma mixti:⁊ forma
mixti iaĩati q̃ꝫ vegetatiui.⁊ vegetatiui q̃ꝫ ſenſitiui:⁊ ſenſi/
tiui q̃ꝫ itellectiui.vegetatiuũ g̃ reſuaẽ in ſenſitiuo ⁊ ſenſi/
tiuũ ĩ itellectiuo:ſic trigonũ ĩ tetragono vt phs ait:nã ſic
oẽs ãguli trigoni reſuanẽ ĩ tetragono:⁊ adhuc pl'es.ſic q̃c
q̃d põt vegetatiuũ põt ſenſitiuũ:⁊ adhuc ãpliᵒ:⁊ q̃cq̃d põt
aĩa ſenſitiua brutoꝝ:põt aĩa itell'iua hoĩs:⁊ adhuc vlteriᵒ:
⁊ ſic ſuo mõ vegetatiuũ reſuaẽ ĩ ſẽſitiuo:ſic ⁊ ſẽſitm ĩ itell'i
uo:ſic forᵃ el'ti q̃ſi ipfectior reſuaẽ ĩ forᵃ mixti iaĩati:⁊ for/
ma mixti iaĩati in aĩa vegetabili.hi.n.gradus nõ ſunt ſm
rõnẽ tm̃:vt ꝙ itell's eos faciat ſicut facit gradũ ⁊ ordineꝫ
iter formã gñis ⁊ ſpẽi:eo ꝙ vl'r ad itell'ꝫ ꝑtieat facere vl'i/
tatẽ in rebᵒ.vt dicit Cõmẽ.pᵒ hᵒ:ſꝫ hos gradus:⁊ hũc ordi/
nẽ formaꝝ ipſa nã facit:⁊ qꝛ ſunt nãles ⁊ reales in diffõni
bus nãlibᵒ ſũt ꝯſiderandi.inde eſt g̃ ꝙ aliq̃ ſubãlis forma
dr̃ eſſe actᵒ mãe:qꝛ ꝑꝑ ſuã ipfectionẽ imediate ſe tꝫ ex ꝑte
mãe:⁊ nõ p̃ſupponit aliq̃ꝫ aliã realẽ formã:aliq̃ võ forma
dr̃ eẽ actᵒ corpis:vt aĩa.ꝯtinet.n.aĩa v̓tual'r in ſe formam
mixti:⁊ aĩa vt aĩa eſt ꝯpaẽ ad id cᵒ eſt actᵒ nõ tanq̃ꝫ ad mãꝫ
tm̃ ſicut ꝯpaẽ forᵃ el'ti:vel forᵃ mixti inaĩati:ſꝫ ꝯpaẽ aĩa ad
ſuũ ſuſceptiuũ ꝑpter ſui vlteriorẽ ꝑfectionẽ tanq̃ꝫ ad cor/
pus:⁊ dr̃ eẽ actᵒ corpis. ¶ Dicamᵒ g̃ ꝙ loq̃ndo de ipſa aĩa
brutoꝝ in q̃bᵒ planũ eſt eẽ vnã formã ſubãlẽ:aĩa illa ꝯſide
rari poterit dupl'r vl' vt aĩa ẽ:vl' vt ſupplet vicẽ forme mix
ti:⁊ inquantũ eſt anima eſt actᵒ corpis:⁊ p̃ſupponit ſeipaꝫ
inq̃ꝫtũ võ ſupplet vicem forme mixti non p̃ſupponit aliq̃d
aliud real'r loquendo:ꝑpter qõ ſic accepta non debet dici
actᵒ corpis:ſꝫ actᵒ mãe.ſed quomõ h̃ ſtare poſſit cum hꝰ
aĩa nõ ſit niſi vna res:⁊ vna forᵃ ſubal' in ſeq̃nti q̃õne pate
bit:vbi ꝑ ea q̃ ibi tradunẽ ſoluẽ qõ ſupius eſt obiectũ.

Alterius aũt dato aĩaꝫ eẽ actũ corpis.dubitaẽ vtꝝ
ſit actᵒ corpis phyci:⁊ vr̃ ꝙ ñ:qꝛ corpᵒ phy
ſicũ eſt corpus q̃le:cũ phyſicus nõ abſtrahat a mã ſenſibi/
li:⁊ ꝑ ꝯñs a mã q̃li:ſi g̃ corpus q̃le igrediẽ diffõnẽ aĩe cum
q̃litas ſit qõdã accñs.accñs igrediẽ diffõnẽ ſubẽ:qõ eſt i/
cõueniẽs. ¶ Dõꝫ ꝙ motᵒ ſic eſt de ꝯſideratõe nãlis ꝙ q̃c/
q̃d ipſe ꝯſiderat q̃dãmõ ꝯſiderat ꝑ cõparationẽ ad motuꝫ.
vñ ſi nãꝫ vel formã nãlis diffinit:diẽ eã eſſe p̃nᵐ motᵒ ⁊ ſta
tus.q̃re ſi nãl'r diffiniẽdo dr̃ aliq̃ forma eẽ actᵒ mãe vt for
ma el'ti vl' forma mixti iaĩati:aliq̃ võ dr̃ eẽ actᵒ corpis:oꝫ

hãc diuerſitatẽ ex ipſo motu originẽ ſumere:ita vt ſic nãl'
forma diuerſimode eſt p̃nᵐ motᵒ:ſic apud nãlẽ diuerſimo
de diffiniẽ.videmus aũt in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:q̃ꝫtũ
ad pñs ſpectat duplicẽ motũ.vnũ determiatũ ad vnũ ter
minũ vt forma leuis ſurſum ⁊ forma grauis deorſuꝫ:aliũ
võ ad oẽꝫ dr̃iaꝫ põnis:⁊ ſm hũc motũ mouet aĩa.i pᵒ g̃ mo/
tu mobilia nõ mouenẽ ex ſe:ſꝫ ex gñante. ¶ Rurſus i hꝰ
motu tãq̃ꝫ rõ:⁊ p̃nᵐ mouẽdi actiue eſt forma mediãte gra
uitate.rõ võ q̃re mobile moueaẽ paſſiue ẽ ipſa mã.vt Cõ/
mẽtator ait 4ᵒ.phy.caᵒ.de vacuo:iõ ait ꝙ ſi fieret motᵒ in
vacuo grauia ⁊ leuia mouerenẽ ĩ iſtãti:qꝛ in tali motu to/
ta reſiſtẽtia eſt ex ꝑte medij:in oibᵒ g̃ vbi forma vel nã eſt
p̃nᵐ motᵒ ſolũ ad vnã dr̃iaꝫ põnis talia nõ dñr cõponi ex
forma ⁊ corpe:ſꝫ ex forma ⁊ mã:⁊ forma in eis non dr̃ eſſe
actᵒ corpis:ſꝫ actᵒ mãe.dicamᵒ g̃ ꝙ aĩa vt aĩa eſt nõ mouet
mediãte grauitate:ſꝫ mediãte appetitu vel mediãte aliq̃
alia poᵃ motiua:q̃ motiua poᵃ req̃rit organizationẽ mãe:ĩ
tali g̃ motu grauitas nõ ſe tꝫ ex ꝑte aĩe mouẽtis:ſꝫ ex ꝑte
p̃ncipij paſſiui:⁊ ex ꝑte mãe:ſic ẽt organizatio ſe tꝫ ex ꝑte
mãe:⁊ quia mã organica vt eſt ꝯiuncta grauitati vel alijs
debitis q̃litatibᵒ nãlibᵒ hꝫ rõnẽ corpis:⁊ põt dici phyſicuꝫ
corpᵒ.aĩa vt diffiniẽ a nãli:⁊ vt cõparaẽ ad motũ ñ oꝫ dici
actᵒ mãe:ſꝫ actᵒ corpis ⁊ nõ corpis cuiuſcũqꝫ:ſꝫ corpis phy
ſici ⁊ nãlis:quõ aũt ſic dõo ſaluare poterimᵒ ꝙ accñs non
cadit in diffõne ſubẽ in ſeq̃nti q̃õne clarius apparebit.

Alterius eſt 4ᵒ.dubitãdũ dato aĩam eẽ actũ:⁊ eſſe
actũ corpis:⁊ ẽt corpis nõ cuiuſcũqꝫ:ſed
phyſici.dubitaẽ vtrũ ſit actᵒ corpis organici:⁊ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ
organizatio ẽ ꝑ q̃ꝫtitatẽ.abſqꝫ q̃ꝫtitate.n.⁊ abſqꝫ diſtictio/
ne ꝑtiũ organizatio eẽ nõ põt:q̃re ſi corpᵒ organizatum ca
dit in diffõne aĩe q̃ꝫtitas poniẽ ĩ diffõne ſubẽ:qõ eſt icõue/
niens. ¶ Dõꝫ ꝙ lꝫ mã nõ ſit extẽſa niſi ꝑ q̃ꝫtitatẽ:vẽ tñ ẽ
extẽſa:⁊ alia eſt extẽſio mãe:⁊ alia q̃ꝫtitatis:qõ pꝫ:qꝛ ſi di/
uidereẽ mã quãta:ſicut aliõ eſt mã:⁊ aliud eſt q̃ꝫtitas:ſic
alie eẽnt ꝑtes mãe:⁊ alie ꝑtes q̃ꝫtitatis:⁊ qꝛ hꝰ ꝑtitio eſt ꝑ
prie ꝑpter extẽſionẽ:alia ẽ extẽſio mãe:⁊ alia extẽſio q̃ꝫti/
tatis. ¶ Aduertẽdũ g̃ ꝙ lꝫ mã exẽſionẽ hẽat ab alio:mã
tñ vt ẽ extẽſa nõ dicit aliã rẽ:nec aliã formã:nec aliã eſſen
tiã q̃ꝫ mã.nã q̃ꝫtitas ſeipſa extẽdit mãꝫ:qꝛ forma ſeipa nõ
mediãte aliq̃ alio medio ꝑficit mãꝫ.g̃ eo ipo ꝙ q̃ꝫtitas de
ſe ẽ actu extẽſa:⁊ mã eſt ĩ potẽtia vt extẽdaẽ:mã coniũcta
q̃ꝫtitati:⁊ ꝯiũcta poᵃ actui q̃ꝫtitas ꝑ ſeipaꝫ extẽdit mãm:⁊
mã paſſiue ꝑ ſeipſam extẽdiẽ.itaqꝫ organizatio ⁊ extenſio
mãe dupl'r põt accipi:vel ꝓut dicit ſolas ꝑtes mãe vl' ꝓut
dicit ſil' cũ ꝑtibᵒ mãe ẽt ꝑtes q̃ꝫtitatis:mã g̃ organizata et
extẽſa nõ igrediẽ diffõnẽ aĩe ſm ꝙ icludit ꝑtes q̃ꝫtitatis:
qꝛ tũc accñs igredereẽ diffõnẽ ſubẽ:ſed ſm ꝙ dicit ſolas
ꝑtes mãe q̃re nõ accñs:ſꝫ ſubã igrediẽ diffõnẽ ſubẽ.ima
ginanẽ.n.multi ꝙ cũ q̃ꝫtitas extẽdit materiã:⁊ alia ẽ extẽ
ſio mãe:⁊ alia eſt extẽſio q̃ꝫtitatis:ꝙ illa extẽſio mãe dif/
ferẽs ab extẽſione q̃ꝫtitatis ſit q̃dã res differẽs ab eẽntia
mãe:ita ꝙ mã:⁊ illa extẽſio ſunt due res.ſꝫ hi ignorãt quõ
forma materiã ꝑficit:opinanẽ.n.ꝙ extẽſio q̃ eſt q̃ꝫtitas ñ
ꝑ ſeipſam extẽdat mãꝫ:ſꝫ extẽdat ipſam impmẽdo ei ex/
tenſionẽ aliã:pari g̃ rõne erit qõ de illa alia extẽſiõe impſ
ſa mãe differẽte tã ab extẽſiõe q̃ꝫtitatis q̃ꝫ ẽt ab ipſa mã.
vtꝝ ꝑ ſeipſam extẽdat mãꝫ:vel oꝫ ad h̃ ꝙ mã extẽdaẽ ꝙ
huic extẽſioni ſupaddaẽ extẽſio alia:aut g̃ erit abire ĩ ifi/
nitũ:aut ſtãdũ eſt in p̃mis:⁊ eſt ſimpl'r ꝯcedẽdũ q̃ꝫtitateꝫ
ꝑ ſeipſam extẽdere mãꝫ actiue ⁊ mãꝫ ꝯiũctã q̃ꝫtitati ꝑ ſe/
ipſã extẽdere mãꝫ paſſiue:ꝑꝑ qõ qꝛ mã ſic paſſiue extẽſa ẽ
⁊ ſic paſſiue orgãizata:qꝛ ñ dicaliq̃d aliud q̃ꝫ mãꝫ:lꝫ dicat
quẽdã modũ ſe hñdi quẽ hꝫ mã:vt eſt ſub quãtitate:ſi ſic
accepta mã igrediaẽ diffõneꝫ ſubẽ:nõ accñs:ſꝫ ſubã igre/
dieẽ diffõnẽ ſubẽ. ¶ Dicamᵒ g̃ ꝙ extẽſio paſſiua mãe nõ
eſt alia res diuerſa a materia:lꝫ ſit ꝑ aliq̃d aliõ.ſ.ꝑ q̃ꝫtita/

UVA. BHSC. IyR_041_2

tem ei inherentē:⁊ qđ dcm̄ eſt de q̄ntitate itelligēdū eſt de q̄litate:⁊ de oibꝰ alijs iherētibꝰ mãe.nã ſic mã ꝑ q̄ntitatē extēdit̄ paſſiue:ſic ⁊ paſſiue afficit̄ ꝑ grauedinē:⁊ diſponit̄ ꝑ raritatē:⁊ ꝑ alia accñtia inherētia ſibi:igr̄ ſi forma ſubalis mãz ꝑficit:oꝫ eã talē mãm ꝑficere q̄li materie eſt ꝯiūcta:q̄re ſi hꝰ forma ꝯiūgit̄ mãe extēſe ꝑ q̄ntitatē affecte ꝑ grauedinē:⁊ diſpoſite ꝑ raritatē ⁊ ꝑ alia accñtia neĉe ē eã eſſe actū mãe ſic extenſe ſic affecte:⁊ ſic diſpoſite.itaqꝫ ſi mã ſic accepta igrederet̄ diffõnē ſube nõ ſeq̄ret̄ ꝙ accñs igrederet̄ diffõnē ſube:ſꝫ tñ ex h̄ haberet̄:ꝙ mã cui ꝯiūcta ſunt accñtia ingrederet̄ diffõnē eius:qđ nõ eſt incõueniēs iudicãdū.nã ſi forma materiã ꝑficit accñtibꝰ ꝯiūctã nihil incõueniēs:ſi mã ꝯiūcta accñtibꝰ ingredit̄ diffõnem forme.❡ Ut g̊ ſciamus q̄lr̄ in diffõnibꝰ nãlibus mã itret diffõnē forme.Sciēdum ꝙ vt ſupra dicebat̄ gcq̄d ꝯſiderat nãlis ſumit̄ ꝑ cõparationē ad motū:vñ ⁊ ſi naturã diffiniat nãlis:hoc eſt vt eſt ṗnm motꝰ:⁊ ꝑ ꝯparationē ad motū:ꝓpter qđ lꝫ accñtia nõ igrediant̄ diffõnē forme ſubal':mã tñ affecta vel diſpoſita ꝑ accñtia ſe tenētia ex ꝑte materie ꝓut forma eſt motꝰ ṗnm igredit̄ diffõnē forme.cuꝫ g̊ i motu grauiū ⁊ leuiū ipã grauitas ⁊ leuitas:⁊ ipſa accñtia ſe teneãt ex ꝑte forme:ſi diffinimꝰ formã grauis:vel ēt formam mixti:⁊ ēt ipſam aiaꝫ nõ vt aia eſt.ſꝫ vt ſupplet vicē forme mixti ipſa materia cadet in diffõne eiꝰ:⁊ nõ dicemꝰ formã ſic acceptã eſſe actū corꝑis:ſꝫ eſſe actū materie:ſed ſi diffinimꝰ aiaꝫ:vt aia eſt.q: in motu cuius ṗnm eſt aia ſm ꝙ hꝰ orgãizatio:⁊ grauitas:⁊ ml'ta talia accñtia ſe tenent ex ꝑte materie:ꝯgruū eſt materia diſpoſita ꝑ organizationē:⁊ affecta ꝑ accñtia illa que in tali motu ꝑ ſe:ſe tenēt ex ꝑte materie:igrediat̄ diffõnē aie:ſꝫ cū materia ſic organica:⁊ ſic affecta dici poſſit corpus organizatū ⁊ phyſicū hñs dcm̄ eſt ꝙ aia eſt actꝰ corꝑis organici phyſici:qđ v̄o obycitur ꝙ ſi h̄ dicimꝰ q̄litas vel accñtia alia ingrederent̄ diffõnē ſube.pꝫ ꝙ accñs nõ ingredit̄ diffõnē ſube:ſed materia accñtibꝰ cõiūcta põt igredi diffõnē eius:qđ quõ ſit eſt per habita manifeſtum.

Ulterius etiã q̄nto dubitat̄.vtrū aia ſit actꝰ corporis hñtis vitã i poª.⁊ vr̄ ꝙ nõ.q: poª ⁊ actꝰ diuidunt̄ ex oppoſito:q̄re ſi corpꝰ actu viuit non eſt dicendū ꝙ hēat vitaꝫ in poª.❡ R̃ñdeo dðꝫ ꝙ viuere q̄ntū ad pñs ſpectat dupl'r ſumi põt.p̊ pro ipſo eſſe:⁊ ſic accipit ipm ph̄s in p̊ de aia cū ait:ꝙ viuere viuētibꝰ eſt eſſe.2º põt accipi viuere pro ipſis oꝑibꝰ vite vt pro ipſo ſentire vel pro ipſo motu ſm locū vel ꝑ augmēto vel ꝑ ipſo itelligere.nã ſꝫ hoc q̄tuor ſeꝑamꝰ viuētia aiata ab inaiatis nõ viuētibꝰ.nã ſi videmus aliq̄d augeri vel ſentire vl' moueri ex ſe vel itelligere dicimus illud viuere.hoc g̊ mõ accipit ph̄s viuere in hoc 2º cū ait.ꝙ viuere dr̄ q̄tuor modis:dr̄.n.viuere ſm ipm itelligere vel ipſa oꝑõ itell's:⁊ ēt ſm ſenſum ⁊ ſm motū ⁊ augmētum eſt qđdã viuere.q̊cūqꝫ g̊ modo accipiat̄ viuere:ſemꝑ dr̄ aia eſſe actꝰ corꝑis poª vitã hñtis.nã lꝫ corpꝰ cuiꝰ actꝰ eſt aia actu viuat ⁊ actu hēat tale eſſe q̄le eſt viuere:tñ vt igredit̄ diffõnē aie dr̄ hr̄e vitam in poª.nã cuꝫ hꝰ eſſe:⁊ hꝰ viuere hēat corpꝰ ab aia:vt aia eſt ſi corpus hñs actu talē vitã igrederet̄ diffõneꝫ aie tūc aia ſm ꝙ hꝰ eſſet ṗor ſeipſa:qđ eſt incõueniēs.h̄ g̊ mõ ꝓbat ph̄s ſupra aiaꝫ eſſe actū corꝑis poª vitã hñtis:q: corpus qđ igredit̄ diffõnē aie nõ eſt corpus cõpoſitū actu habens vitã:nec eſt ipã aia:ſꝫ eſt materia ⁊ ſubꝫ qđ ſm ꝙ hꝰ eſt in potētia ad viuere.g̊ ſi accipiat̄ viuere ꝑ ipſo eſſe oñſum eſt quõ aia eſt actꝰ corꝑis potētia vitã hñtis:ſꝫ ſi accipiat̄ viuere pro ipſo oꝑe vite.tūc nõ eſt dubiū qđ q̄rit̄.nã aia eſt quo p̊ ⁊ ṗncipal'r oꝑamur oꝑa vite:ſic̄ g̊ hñdo potētiã viſiuã nõ oꝫ ꝙ actu videamus:ſꝫ ſimus potētia videntes:ſic corpus hñs aiam ſm ꝙ hꝰ nõ opꝫ ꝙ actu oꝑet̄ oꝑa vite:ſed ſit potētia viuēs,i.poſſit oꝑari oꝑa vite:corpus g̊ cuius actus eſt aia:⁊ ſi nõ eſt in potētia ad aiam:nec ē abyciens ipſam:ſed eſt actu hñs eã:eſt tñ in potētia ad viuere .i.ad oꝑa vite:q: nõ oꝫ ꝙ ſemꝑ actu oꝑet̄ ea.ſꝫ poſſit oꝑari illa:qđ v̄o dicebat̄ ꝙ actus ⁊ potētia diuidunt̄ ex oppoſito:pꝫ ꝙ vt eſt actu nõ eſt i potētia loq̄ndo de potētia abyciente actū.poſſumus.n.ſaluare corpus eſſe aiatū actu:et hr̄e actu eſſe qđ eſt viuere:⁊ tñ dr̄ eſſe in potētia ad vitaꝫ modo quo dcm̄ eſt.vꝫ.vt igredit̄ diffõnē aie.

Quoniaꝫ aūt ex incertis quidē.certius Cõ.iz
aūt fit qđ ⁊ ſcđm rõnē notius:tentandum eſt iterū ſic aggredi de ipſa.non .n.ſcđm ꝙ oꝫ diffinitiuã rõnē oſtēdere:ſicut plures terminoꝝ dicūt:ſed ⁊ cãꝫ ieſſe ⁊ demonſtrare.

❡ Poſtq̄ꝫ ph̄s venatꝰ eſt diffõnē aie in cõi:i ꝑte iſta venat̄ diffõnē ꝓpriã vnicuiqꝫ aie:circa qđ duo facit:q: p̊ ꝯtinuat ſe ad dđa.2º exeq̄t̄ de itēto ibi(Dicamꝰ g̊ ṗnm)circa ṗmū duo facit:q: p̊ ꝓpõit qđ itēdit.2º qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſil'e ibi.(Nūc aūt ſic̄)dic̄ g̊:qm̄ ãt aliq̄d q̄dē ex incertis.i.aliq̄d de numero icertoꝝ:fit ãt qđ certū certius.i.ꝑ aliq̄d certius:⁊ ſm rõnē notius:⁊ q: ſic eſt tentãdū eſt ſic aggredi de ipſa aia vt hēamꝰ de ea rõnē.i.diffõnē certã:⁊ dicētē cãꝫ.nõ.n.diffinitiuã rõnē oꝫ oñdere ſolū:q: ſicut pl'es terminoꝝ.i.pl'es de nūero termioꝝ ſiue diffõnū dñt:ſꝫ ēt oꝫ diffõnes oſtēdere ⁊ demr̄are cãm ieſſe.i.cãm q̄re ꝓpꝛietates ⁊ paſſiones inſint.❡ Notãdū aūt ꝙ ſm ph̄m p̊ poſterioꝝ triplex eſt diffõ.q̄dã.n.eſt demr̄atõis ꝯ̊.vt ſi dicat̄ ꝙ ira eſt accēſus ſanguis:aliq̄ v̄o eſt demr̄atõis ṗnm:vt h̄ ira eſt appetitꝰ doloris in ꝯ̄rio.põt.n.diffõ ṗma ꝯcludi per ſcđaꝫ.nã q̄ hꝫ appetitū doloris in ꝯ̄rio hꝫ accēſum ſanguinis circa cor.eſt aūt diffõ dans cãm q̄ eſt demr̄atiõis ṗnm .d.ꝑꝑ q̄d ꝑfectior q̄ꝫ diffõ:que eſt dmr̄atõis ꝯ̊.nõ.d.ꝓpter q̄d:ſꝫ q::eſt aūt ⁊ 3ª diffõ cõplectēs vtrãqꝫ:que eſt q̄ſi virtual'r tota demr̄atio.vult g̊ ph̄s ꝙ cum ſupra poſita ſit de aia diffõ q:.que eſt iꝑfecta:hic q̄rēda eſt diffõ ꝑfecta:⁊ ꝓpter q̄d.❡ Notãdū aūt ꝙ diffõnes ſpãles ⁊ ꝓpꝛe q̄ hic tradunt̄.vꝫ.ꝙ aia eſt quo viuit̄:⁊ quo ſentit̄ ⁊c̄.ſunt aliq̊ mõ notiores quo ad naturã:q: ſꝑ ſpãlia ſunt aliq̊ mõ notiora quo ad naturã q̄ꝫ ꝯfuſa:ſūt etiam h̄ aliq̊ mõ notiora quo ad nos:q: oꝑa vite magis ſunt nobis nota q̄ꝫ ipã.forma g̊ ꝓpter h̄ ꝙ aia eſt ṗncipiū viuēdi ⁊ ſentiēdi:qđ eſt aliquo modo certū:poterimꝰ ꝯcludere ⁊ inueſtigare quo mõ aia eſt corꝑis actus:ſi hoc ſit de icertis.i.ſi ſit de numero icertoꝝ:⁊ nõ ſit nobis certū ⁊ notum.

Dubitaret forte aliq̄s que diffinitionū aie dicat:q: ⁊ que ꝓpter q̄d.❡ Dicendū ꝙ ſm quoſdã ph̄s dat duas diffõnes de aia:quarū q̄lꝫ eſt cõis:differūt tñ :q: vna eſt demonſtrationis ṗncipium:alia v̄o eſt demonſtrationis ꝯcl'o.diffinit̄ aūt aia ꝙ eſt actus corporis:⁊ ꝙ eſt viuendi ṗncipiū:ſed hec diffinitio ꝙ eſt actꝰ corporis ꝯcludit̄ per hãc ꝙ eſt viuēdi ṗncipium:eſt.n.hec ṗor illa:ſꝫ vt iſti dicūt duplex eſt ṗus quo ad nos:⁊ ſimpl'r quo ad nos eſt hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi ṗncipiū ṗor illa:ꝙ eſt actꝰ corporis.nam ex hoc cognoſcimus aiam eſſe actū corporis.q: videmus eam eſſe viuēdi ṗncipiū:ſimpl'r tñ alia diffinitio eſt ṗor illa.nã aia non eſt actꝰ corporis ex eo ꝙ eſt viuēdi ṗncipiū.ſꝫ ecõuerſo.itaqꝫ hec diffinitio ꝙ aia eſt viuendi ṗncipiū eſt cauſa alterius i iferendo:ſed illa eſt cauſa huius in eſſendo ſm hos g̊ ph̄s vult ꝙ non ſufficit querere ṗmã diffõnem aie que quo ad nos ē demõſtrationis ꝯcl'o:niſi querat̄ ⁊ illa q̄ hoc modo eſt demonſtratõis ṗncipiū:ſed hoc nõ videt̄ bñ dcm̄.nam vt dr̄ p̊ phy.innata eſt nobis via ex notioribus nobis:⁊ certioribus in certiora ⁊ notiora nature.in ſcia er

UVA. BHSC. IyR_041_2

go naturali:ꝛ etiam in ſciētia diuina:vbi ex effectibus ꝓ-
cedimus ad cauſas:ꝛ ex cōib⁹ ad ꝓpria ordine doctrine:p̄-
ponēda ſunt p̄oꝛa ꝛ notioꝛa quo ad nos:vñ ph̄s in meta^ca.
p̄us determinauit de ſuba ſenſibili que eſt nob̄ notioꝛ.qđ
fecit in ſeptimo:q̄ꝫ de ſubſtātijs ſepatis:de qb⁹ agit̄ in.xij.trāſ-
greſſus eſt igr̄ ph̄s doctrine ordinē īcipiēdo nō a notioꝛi-
bus quo ad nos:ſꝫ a notioꝛib⁹ ſimpl̄r:ponēdo p̄us diffōnē
p̄oꝛē ī eē q̄ꝫ diffōnē p̄oꝛē quo ad nos:ꝓpter qđ poſſumus
alr̄ dicere tenendo cum cōmētatoꝛe.ſ.ꝙ ph̄us p̄us poſuit
diffōnē aīe cōem:in p̄te iſta vult īueſtigare diffōnes aīe ꝓ-
prias:ꝛ qꝛ nō ſufficit cognoſcere aliqđ in cōi niſi eat̄ ad ꝓ-
pria nō ſufficit aſſignaſſe diffōnē aīe iā dictā niſi īueſtiget̄
ꝓpria rō aīe.dr̄ aūt diffō p̄dicta cōis oī aīe eſſe diffinitio
qꝛ.ſꝫ diffō ꝓp̄a dr̄ eē ꝑꝑ qđ.ſic ḡ pōt ꝯtinuari text⁹ ꝙ poſtq̄ꝫ
ph̄s determinauit de diffōne cōi aīe dicente qꝛ.in p̄te iſta
vult īueſtigare diffinitionē aīe ꝓpꝛiam dicentem ꝓpter
quid.ꝛ aſſignantem cauſam.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs:q̄re diffō data dr̄ qꝛ.
diffō v̄o dāda que eſt ꝓpꝛia dr̄ ꝓpter qđ.
¶ Dōꝫ ꝙ diffinitio ꝓpꝛia ꝑfectioꝛ ē q̄ꝫ cōmunis.vt cōmē-
tatoꝛ īnuit.cū ergo diffinitio ꝓpter qđ ꝑfectioꝛ ſit diffōne
qꝛ.diffinitio cōis p̄us data:eo ꝙ imꝑfecta eſt dr̄ eē qꝛ.dif-
finitio aūt dāda ꝓpꝛia:eo ꝙ ꝑfectioꝛ ſit:dr̄ eſſe ꝓpter qđ.
poſſumus aūt alr̄ dicere ꝛ melius.ꝙ duplex eſt demr̄atio
qꝛ.vt ph̄s p̄ poſterioꝝ dicit.vna per cauſaꝫ remotā.alia ꝑ
effectū:velle ḡ īueſtigare ꝓpꝛietates ipſi⁹ aīe ꝑ diffōnē da-
tam cōem oī aīe eſt ire ꝑ cām cōem ꝛ remotā ꝛ demr̄are
qꝛ.ſed ire ꝑ diffōnes ꝓpꝛias:ꝛ ꝑ cauſam ſpālē eſt incedere
magis ꝓpter quid.quare cōgrue diffinitio p̄ma dicit̄ eſſe.
quia.hoc autem ꝓpter quid.

Alterius forte dubitaret aliqs quō diffinitio p̄-
us data dr̄ eſſe demr̄atōis ꝯcl̄o.
dāda v̄o demr̄atōis p̄n^m.¶ Dōꝫ ꝙ in hac q̄ōne fac̄ dubiū
qꝛ diffinitio p̄us data magis vr̄ eſſe cā diffōnū ſeq̄ntiū q̄ꝫ
ecōuerſo.ſunt aūt diffōnes ſeq̄ntes ꝙ aīa eſt quo viuit̄ tm̄
ꝛ ſic eſt aīa ꝓpꝛia vegetabilib⁹.Ruſus aīa eſt quo viuit̄ ꝛ
ſentit̄:ꝛ ſic eſt aīa aīaliū imꝑfectoꝝ.ampli⁹ aīa eſt quo vi-
uit̄ ꝛ ſentit̄:ꝛ fit mot⁹ ꝟm locū:ꝛ ſic eſt aīaliū ꝑfectoꝝ.q̄r-
to aīa eſt quo fiūt oīa hꝰ.ꝛ vlterius eſt id quo ītelligim⁹:ꝛ
ſic eſt aīa humana.he ḡ ſunt ꝓpꝛie diffōnes aīe.p̄ma v̄o ē
cōis:ſed cū diffinitio:p̄ma magis ſit cā haꝝ diffōnū q̄ꝫ eꝰ.
magis dꝫ dici illa demr̄ationis p̄n^m q̄ꝫ ꝯcl̄o.¶ Sciēduꝫ ḡ
ꝙ ꝑ cāꝫ remotā nō ꝯtigit demr̄are affirmatiue:ſꝫ negati-
ue:vt ſi aīal eſt remota cā reſpiratōis:nō valꝫ.hoc eſt aīal
ḡ reſpirat:ſꝫ negatiue valet vt pies nō reſpirat:qꝛ non eſt
aīal:ꝛ ſi vites ſunt cauſa remota ſibilatōis nō valet.vites
ſt̄.ḡ ſibilatio ē.ſꝫ negatiue valet:vt ſcite nō ſibilāt:qꝛ non
ſt̄ ibi vites.tal̄ ḡ cā ꝟꝫ ph̄ꝫ p̄ poſterioꝝ.ñ ē ꝓp̄e cā:qꝛ īpꝛo-
pꝛia ē ꝛ cōis:ſꝫ ꝓp̄a cā ē ſi negatio īfert negationē ꝛ affir-
ma°.īfert affirmationē.ḡ ſi tales cauſe ꝓp̄e eēnt:ſic valꝫ ñ
aīal eſt.ḡ nō reſpirat:ſic valeret.aīal ē.ḡ reſpirat.qđ falſuꝫ
eſt.talis eſt aūt diffō cōis de aīa reſpectu diffōnū ꝓpꝛiaꝝ.
nā nō valet.aīa eſt act⁹ coꝛpis oꝛganici.ḡ eſt p̄n^m vegetādi
tm̄:vel ḡ eſt p̄n^m vegetādi ꝛ ſentiendi.diffō ḡ nulla ſpālis
cōcludi pōt per illā diffōnē cōem:ita ꝙ per diffōnē illā nō
pōt ꝯcludi diffō ſpālis affirmatiue:ſꝫ ꝯcludi poſſit negati-
ue.nā bñ valet.non eſt act⁹ coꝛpis oꝛganici.ḡ nō eſt.p̄n^m ve-
getādi tm̄:nec eſt p̄n^m vegetādi ꝛ ſentiēdi.diffō ḡ cōis nō
ꝯcludit aliq̄ꝫ diffōnū ſpāliū:ſed ecōuerſo:nā bñ valet.p̄n^m
eſt aīa vegetādi:vel ēt ſentiendi.ḡ eſt act⁹ coꝛpis oꝛganici.
pꝫ ḡ diffōnē p̄us aſſignatā eē.qꝛ eo ꝙ dicat cām remotā:ꝛ
eē demr̄ationis ꝯnē qꝛ.ꝯcludi hꝫ ꝑ diffōnes alias aſſigna-
tas ſpāles.pꝫ ēt ph̄m non fuiſſe trāſgreſſum oꝛdinē doctri-
ne:qꝛ hꝰ oꝛdo reqrit vt a cōmunibus ad ſpālia ꝓcedatur.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Nūc autem ſicut cōcluſiones rōnes termio-
rum ſunt vt quid eſt thetragoniſmus:equale
altera parte longioꝛi:oꝛthogoniū eſſe equilate-
rale:talis autem terminus ratio ꝯcl̄onis.dicēs
aūt qm̄ thetragoniſmus minus eſt medie īuen-
tio rei cauſam dedit.

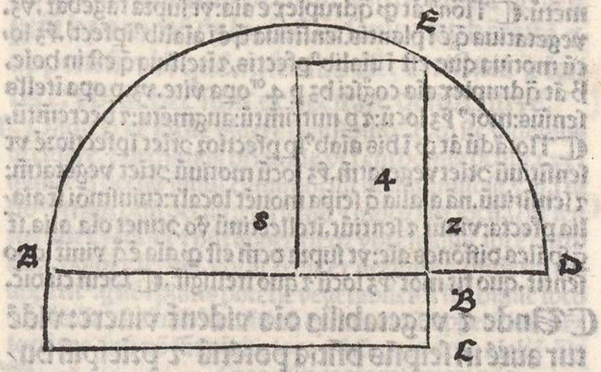

¶ Qđ dixit manifeſtat ꝑ ſil̄e.d.ꝙ ml̄te rōnes.i.ml̄te diffō-
nes ſunt ſic ꝯnes termioꝝ.i.ſunt ꝯcluſe ꝑ terminos alios
ſiue ꝑ diffōnes:ꝯcludunt̄.n.ml̄te diffōnes per terminos
ſiue ꝑ diffōnes alias:vt ſi q̄rat̄ qđ eſt thetragoniſm⁹:diffō
.d.ipm eē oꝛthogoniū eq̄laterale eq̄le ſupꝑficiei:altera p̄te
longioꝛi:tal̄ aūt termin⁹.i.diffō eſt rō ꝯnis.i.eſt ꝯ.demr̄a-
tiōis:ꝛ ē.d.qꝛ ſꝫ diffō.d.ꝙ.thetragoniſm⁹ eſt īuētio medie
rei dic̄ cām:ꝛ ꝑꝑ qđ.¶ Notādū aūt ꝙ ſi deſcribat̄ figura
oblonga hñs alterā p̄tē longioꝛē cuiuſmodi eſt figura.a.
e.ſi accipiat̄ mioꝛ linea.vt.b.d.ꝛ addat̄ linee maioꝛi:ꝛ ꝯſti-
tuat̄ linea.a.b.d.ꝛ ſup illā lineā ꝯſtituat̄ ſemicirculus ꝛ a
pūcto.b.ducat̄ linea.b.c.vſq̄ꝫ ad circūferētiā ſemicirculi.
vt ꝓbat̄ in 6° geometrie linea.b.c.erit media rei īuētio.i.
erit medio loco ꝓpoꝛtiōal̄iter lineā.a.b.ꝛ.b.d.ita ꝙ ſic ſe
hꝫ liēa.a.b.ad.b.c.ſic ſe hēbit.b.c.ad.b.d.qꝛ q̄ꝫtū.a.b.exce-
dit.b.c.tm̄.b.c.excedit b.d.ſꝫ vt ī eodē 6°.ꝓbat̄.quotieſcū-
q̄ꝫ ſunt tres liēe ꝓpoꝛtōales qđ fit ex ductu p̄me in tertiā
eq̄le eſt ei qđ fit ex ductu medie in ſeipſam:q̄dratū ḡ.b.c.
qđ.fit ex ductu.b.c.in ſeip̄aꝫ q̄ eſt linea media eq̄le ē figu-
re.a.e.q̄ ē altera p̄te lōgioꝛ q̄ fit ex ductu.a.b.q̄ eſt liēa pꝛi-
ma in.b.d.vel in.b.e.q̄ eſt eq̄lis ſibi q̄ ponebat̄ linea 3ª.ma-
nifeſtū eſt aūt h̄ in nūeris:vt ſi accipiant̄ tres nūeri ꝓpoꝛ-
tiōales:qđ fit ex ductu p̄mi ī tertiū eq̄le eſt ei qđ fit ex du-
ctu ſcđi in ſeip̄m.hꝰ aūt nūeri ſunt octo.q̄tuoꝛ duo.nā ſic
octo ſe hñt ad q̄tuoꝛ:ſic quatuoꝛ ad duo:ꝛ tm̄ valet octies
duo ſic q̄ter q̄tuoꝛ.vult ḡ ph̄s dicere ꝙ q dicit thetrago-
niſmū.i.q̄dratū eē oꝛthogoniū.i.rectangulū eq̄laterale.i.
hñs eq̄lia latera eē eq̄le figure altera p̄te lōgioꝛi dicit qꝛ
ita eſt:ſꝫ nō dic̄ cāꝫ.ſꝫ dicēs ꝙ eſt media rei īuētio dic̄ cām
ꝛ ꝓpter qđ.nā ꝑꝑ h̄ q̄dratū eſt eq̄le figure altera p̄te lon-
gioꝛi:qꝛ ꝯſtituit̄ ex liēa q̄ eſt media rei īuētio.i.medio loco
ꝓpoꝛtōalis:ꝛ tūc ſupplēdū eſt.ꝙ ꝛ ſic circa aīaꝫ ſe hꝫ.nam
dās diffōnē cōeꝫ dat diffōnē dicētē qꝛ.ꝛ q̄ ē demr̄atōis ꝯ.
ſꝫ dās diffōnē ſpālē:ꝛ ꝓpꝛiā dat diffōnē q̄ modo quo dcm̄
eſt dic̄ ꝑꝑ qđ:ꝛ ē demr̄atōis p̄ncipiū.¶ Deiñ cū dicit.

¶ Dicamus igit̄ pꝛincipium accipiētes intētio-
nis determinari aīatuꝫ ab inaīato in viuendo: Cō.13.
multipl̄r aūt ipſo viuere dicto:ꝛ ſi vnuꝫ aliqđ
hoꝝ inſit ſolū viuere ipſuꝫ dicimus:vt intelle-
ctus:ꝛ ſenſus motus:ꝛ ſtatus ſcđm locum.
Adhuc autē motus ꝟm alimentum ꝛ decre-
mentum:ꝛ augmentum.

¶ Exeq̄t̄ de ītēto:circa qđ duo fac̄.qꝛ p̄ diſtiguit diuerſos
modos viuendi.2°.ꝟꝫ illos modos viuendi docet ſumere

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſpāles diffōnes ⁊ ꝓpas aīe ibi.(Un̄ ⁊ vegetabilia).dic̄ g̊:
dicam⁹ ꝙ accipiētes ṗnᵐ itētōis nr̄e determiari.i.diſtigui:
⁊ differre aiatū ab iāiato:ī viuēdo g̊ ſꝫ diuerſa oꝑa vite di
uerſimode notificāda eſt aīa:ſubdit aūt ꝙ ipo viuere dcō
multiplr̄:qꝛ dr̄ 4ᵒʳ mōis:ſi ſolū vnū aliqd hoꝝ īſit dicim⁹
viuere ipꝫ cui ieſt:ſt̄ aūt mōi viuēdi vt itells̄ ſenſus mot⁹
⁊ ſtat⁹ ſꝫ locū:ad ħ āt mot⁹ ſꝫ alimtū ⁊ decremētū ⁊ aug/
mētū.⸿ Nōnᵐ āt ꝙ q̄druplex ē aīa:vt ſupra tāgebat̄.vꝫ.
vegetatiua q̄ ē ī plantis.ſenſitiua q̄ ē ī aīalib⁹ iꝑfect).ſꝫ lo/
cū motiua que eſt ī aīalib⁹ ꝑfectis.⁊ itelliua q̄ eſt in hoīe.
ħ āt q̄druplex aīa cog̊ſci hꝫ ꝑ 4ᵒʳ oꝑa vite.vꝫ.ꝑ oꝑa itells̄
ſenſus:mot⁹ ſꝫ locū:⁊ ꝑ nutrimtū:augmētū:⁊ decremtū.
⸿ Notādū āt ꝙ ī his aīab⁹ ſp ꝑfectioꝛ ꝯtiet iꝑfectioꝛē vt
ſenſitiuū ꝯtiet vegetatm̄.ſꝫ locū motiuū ꝯtiet vegetatm̄:
⁊ ſenſitiuū.nā aīalia q̄ ſeipa mouēt localr̄:cuiuſmōi ſt̄ aīa/
lia ꝑfecta:viuūt ⁊ ſentiūt.itellectiuū vͦ ꝯtinet oīa alia.ſt̄
g̊ ſpāles diffōnes aīe:vt ſupra dcm̄ eſt ꝙ aīa ē q̊ viuit̄.quo
ſentit̄.quo fit mot⁹ ſꝫ locū ⁊ quo itelligit̄.⸿ Dein̄ cū dic̄.

Cō. 14. ⸿ Unde ⁊ vegetabilia oīa vident̄ viuere:vidē
tur autē in ſeipſis hn̄tia potētiā ⁊ pricipiū hu/
iuſmodi ꝑ qd̄ augmētū ⁊ decremētum ſuſci/
piunt ſcd̄z ꝯrios locos:nō.n.ſurſuꝫ qdē augē/
tur:deorſum autē non:ſed ſilr̄ in vtroqꝫ ⁊ pe/
nitus quecunqꝫ alunt̄ ⁊ viuunt in fine:quouſqꝫ
poſſunt accipere alimentum.

⸿ Docet ſumere has ſpāles:⁊ ꝓpas diffōnes aīe.⸿ Ad c⁹
euidētiā ſciēdū ꝙ hꝯ diffōnes aīe potiſſime accipiunt̄ ꝑꝑ
diuerſas poᵃˢ ⁊ diuerſa oꝑa vite q̄ videm⁹ ī reb⁹ aīatis.vn̄
tria fac̄:qꝛ ṗ docet ſumere hꝯ diffōnes.2ᵒ declr̄at quē ordi/
nē he poᶜ adiuicē hēant.3ᵒ declr̄at de vnaq̄qꝫ haꝝ poᵃʳ ꝑ ſe
.vꝫ.ꝺ vegetatiua ſenſitiua itelliua:⁊ ſꝫ locū motiua.2ᵃ ibi
(Potētiaꝝ āt aīe)3ᵃ ibi(Neciū aūt ⁊ debētē de his)cir/
ca ṗmū tria facit.qꝛ ṗmo docet ſumere has diuerſas ⁊ ꝓ/
prias diffōnes aīe datas ſm diuerſa oꝑa vite vl̄ ſꝫ diuer/
ſas poᵃˢ.2ᵒ ꝯꝑat hꝯ poᵃˢ ad ip̄az aīaz.3ᵒ oñdit ꝙ ad cōple/
tā diffōnē aīe iſtis diffōnib⁹ ſpālib⁹ oꝫ ſuꝑaddere diffōnē
cōez vl̄ docet ꝯcludere diffōnē cōez ꝑ hꝯ diffōnes ſpāles.
2ᵃ ibi(Utꝝ āt vnūqd̄qꝫ eoꝝ)3ᵃ ibi.(Qm̄ āt q̊ viuimus)ī
ꝑte iſta ṗᵃ itēdit talē rōnē.ſenſitm̄ itelliuū ſꝫ locū motm̄
nō ſeꝑant̄ a vegetatiuo:ſꝫ aīa ē ṗnᵐ vegetādi:vl̄ ē ṗnᵐ q̊ vi
uit̄.g̊ eſt ṗn⁹ q̊ ſentit̄ q̊ fit mot⁹:⁊ q̊ itellr̄it̄:cū ſenſitm̄ mo/
tiuū ⁊ itelliuū a vegetatiuo nō ſeꝑent̄.Nā ſi vegetatiuuꝫ
ſeꝑat̄ a ſenſitiuo:⁊ ab alys:⁊ nō eꝯ.vegetatiuū ē ṗ⁹ ill̄:⁊ qꝛ
qd̄ ē ṗn⁹ ṗoꝛis ē ṗnᵐ alioꝝ q̄ ſt̄ poſtea:aīa q̄ ē ṗnᵐ vegetādi
ē ṗnᵐ oīuꝫ alioꝝ.vꝫ.ſentiēdi itelligēdi:⁊ ſꝫ locū mouēdi.ī
hac aūt rōne ſic ꝓcedit:qꝛ ṗ oñdit ꝙ aīa ē ṗnᵐ q̊ viuit̄.2ᵒ
declr̄at ꝙ aīalia a vegetatiuo ſeꝑari nō pn̄t.3ᵒ ex ħ ꝯcludit
aīaz eē ṗnᵐ viuēdi ſentiēdi ⁊ itelligēdi ⁊ ſm locū mouēdi.
2ᵃ ibi.(Seꝑari āt)3ᵃ ibi(vegetatiuū āt dicim⁹)ꝯtiuet̄ āt
ſic.dcm̄ eſt ꝙ qb⁹ ineſt aliqd̄ vnuꝫ ṗdcōꝝ dn̄r viuere.vn̄
qꝛ ſic ē ⁊ vegetabilia oīa vn̄r viuere:qꝛ vn̄r ī ſeipſis hn̄tia
poᵃᵐ ⁊ ṗn⁹ hꝯ ꝑ qd̄ ſuſcipiūt augm̄tū ⁊ decremētū:⁊ ħ ſm
ꝯrios locos.nō.n.vegetabilia augent̄ qdē ſurſū:nō āt de/
orſuꝫ:ſꝫ ſilr̄ ī vtroqꝫ ſuſcipiūt augm̄tū qd̄ ſup.eē nō poſſet
niſi ab aīa:ſubdit āt ꝙ penit⁹ q̄cūqꝫ alunt̄ q̊uſqꝫ ī finē pn̄t
accipe alim̄tū viuūt:ſupple ꝑ ṗnᵐ qd̄ ē aīa.⸿ Nōnᵐ aūt ꝙ
ſm Cōmē.moueri ad oēz dr̄iaz pōnis n̄ pōt eē ab aliq̄ nā
elr̄i.ſꝫ oꝫ ꝙ ſit ab aīa.g̊ eo ipo ꝙ vegetabilia augmētant̄ ī
oēz ꝑtē ⁊ trahūt alim̄tū ſꝫ ꝯrios locos.vt ſurſum deorſū:
ſilr̄ vtrobiqꝫ oꝫ ħ eē ꝑ ṗnᵐ hꝯ:qd̄ eſt aīa:⁊ ꝑ aliqꝫ poᵃᵐ aīe.
ex qbus oīb⁹ vult hēre pħs ꝙ aīa eſt ṗncipium quo viui/
tur.⸿ Deinde cum dicit.

Cō. 15 ⸿ Seꝑari aūt hoc ab alÿs poſſe eſt. Alia aūt ab
hac ipoſſe in reb⁹ imortalibus:manifeſtū eſt aūt
in his que vegetant̄:neqꝫ enim vna eſt in ipſis
potētia alia aīe.⸿ Uiuere qdē igit̄ ꝓpter hoc Cō. 16
principiū eſt in oībus viuentibus.

⸿ Oſtēdit ꝙ alia nō ſeꝑant̄ a vegetatiuo:ſed ipſum pōt ſe
parari ab alys.circa qd̄ duo facit:qꝛ ṗmo fac̄ qd̄ dcm̄ eſt.
2ᵒ oñdit ſilr̄ eſſe de ſenſu tactus reſpectu alioꝝ ſenſuum:
ſicut de vegetatiuo reſpectu ſenſitiui ⁊ itellectiui:⁊ ſm lo
cum motiui.nā ſic̄ ſenſus tact⁹ pōt ſeꝑari ab alys ſenſib⁹
⁊ nō ecōuerſo:ſic vegetatiuū in moꝛtalib⁹ pōt ſeparari ab
alys:⁊ nō ecōuerſo.2ᵃ ibi.(Aīal aūt).dicit g̊ ꝙ ſeparari āt
eſt poſſe.hoc.ſ.vegetatiuū ab alys:alia āt ī moꝛtalib⁹ ipoſ/
ſibile eſt ſeparari ab hoc.i.a vegetatiuo.ꝙ aūt vegetatiuū
poſſit ſeparari ab alys.manifeſtū eſt aūt in his que vege/
tant̄.i.in vegetabilibus ⁊ plantis:in ipſis.n.neqꝫ vna alia
potētia aīe ieſt ṗter vegetatiuū:ſꝫ ipm qdē igit̄ viuere in/
eſt oībus viuētib⁹:ꝓpter hoc ṗnᵐ.ſ.ꝓpter aīam vegetati
uam.nā aīa vegetatiua eſt ṗn⁹ quo viuit̄.⸿ Notādū āt
ꝙ ait in reb⁹ moꝛtalib⁹ nō ſeꝑari alia a vegetatiuo ṗſeruā
do ſe a coꝛꝑib⁹ ſuꝑceleſtib⁹ que ſi ſint aīata non hn̄t tm̄ de
potētys aīe niſi itellectiuū ⁊ deſideratiuū.nō aūt hn̄t ve/
getatiuā ⁊ ſenſitiuā:vt vult cōmētatoꝛ in.12ᵒ meta.ſuꝑ il/
lo caᵒ mouet aūt.intelligētie.n.motrices oꝛbiū:⁊ ſi habēt
v̄tutē intellectiuā ⁊ deſideratiuā:non tm̄ hn̄t potētiā ſen/
ſitiuā ⁊ vegetatiuā.⸿ Notādū ꝙ ſi in oībus moꝛtalibus
vegetatiuū nō ſeꝑat̄ ab alys:oꝫ in oībus talib⁹ viuētibus
eſſe aīam vegetatiuā:⁊ per ꝯn̄s in oībus huiuſmodi aīa ē
ṗncipiū viuendi.⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Aīal aūt ꝑꝑ ſenſū primū:⁊ nāqꝫ q̄ nō mouēt̄
neqꝫ mutātia locū:hn̄tia aūt ſenſuꝫ aīalia dici/
mus ⁊ nō viuere ſolū:vn̄r aūt ⁊ hꝯ multa eſſe
aīaliū:manētia aūt cū ſint nā:hn̄t ſolū ſenſum.

⸿ Oñdit ſilr̄ eē de tactu reſpcū alioꝝ ſenſuū:ſic̄ de vegeta
tiuo reſpcū alioꝝ.circa qd̄ duo fac̄.qꝛ ṗ ait.ꝙ aīal eſt aīal
ꝑꝑ tactū.2ᵒ oñdit ſenſuꝫ tact⁹ poſſe ſeꝑari ab alys:⁊ nō eꝯ.
ibi(Senſitiuū āt)dic̄ g̊.ꝙ aīal aūt ē aīal ꝑꝑ ſenſū ṗmū.i.
ꝑꝑ tactū:⁊ nāqꝫ q̄ nō mouent̄ nꝫ ſt̄ mutātia ſꝫ locū:hn̄tia
aūt ſenſuꝫ tact⁹ aīalia eē dicim⁹ ⁊ nō viuere ſolū.ſubdit āt
ꝙ mlr̄a de numero aīaliū vn̄r eē hꝯ cū ſint manētia nā.i.
nāliter ſolū habēt hūc ſenſum.ſ.tactus.⸿ Notandū aūt
ꝙ aīal dicit̄ eſſe aīal ꝑꝑ tactū:qꝛ ſufficit ad ħ ꝙ ſit aīal ꝙ
hēat ſenſum tact⁹.hn̄tia.n.hūc ſolū ſēſū n̄ dn̄r eē viuētia
tm̄:ſꝫ dn̄r aīalia.⸿ Deīde cum dicit.

⸿ Sēſuū aūt tact⁹ ꝑrio ieſt oīb⁹:ſic̄ aūt vegeta/ Cō 17
tiuum pōt ſeparari a tactu:⁊ ab omni ſenſu:ſic
⁊ tactus ab alÿs ſenſibus.

⸿ Oñdit ſenſū tact⁹ ſeꝑari ab alys.d.ꝙ ꝺ nūero ſēſuū ille
ſſus q ṗ ieſt oīb⁹ aīalib⁹ ē tact⁹:qꝛ ſic̄ vegetatm̄ pt ſeꝑari a
tactu:⁊ ab oī ſenſu.ſic ⁊ tact⁹ ab alys ſenſib⁹ ſeꝑari pt.ſilr̄
ē.n.de vegetatiuo reſpcū oīuꝫ alioꝝ:⁊ ꝺ tactu reſpcū oīuꝫ
ſenſuū.⸿ Nōᵐ āt ſic eē recolligēda v̄ba pħi ꝙ ſic̄ vegeta
tiuū reſuat̄ ī oīb⁹ alys:⁊ alia n̄ pn̄t ſeꝑari ab ipo:ſic̄ ſenſus
tact⁹ reſuat̄ in oī aīali:⁊ aly ſenſus nō pn̄t ſeꝑari ab eo:oꝫ
ꝙ ſic̄ aīa q̄ ē ṗnᵐ tāgēdi ē ṗnᵐ ſentiēdi ſꝫ oēs alios ſenſus
ſic ēt oꝫ ꝙ aīa ſic eſt ṗnᵐ viuēdi ſic ſit ṗnᵐ oīuꝫ alioꝝ vt ſit
ṗnᵐ ſentiēdi itelligēdi:⁊ ſm locū mouēdi.⸿ Dein̄ cū dic̄.

⸿ Uegetatiuū auteꝫ dicim⁹ ꝑtē huiuſmodi aīe
qua ⁊ vegetabilia ꝑticipāt:aīalia autē oīa vn̄r
tāgēdi ſenſum hn̄tia.⸿ Propter quā aūt cāz. Cō. 18.
vtrūqꝫ hoꝝ q accidit poſteri⁹ dicem⁹:nūc aūt
in tm̄ dictum ſit ſolū:ꝙ eſt aīa hoꝛum q̄ dicta
ſunt pricipiū:⁊ his determiata eſt vegetatiuo

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſenſitiuo: intellectiuo: ⁊ motu.

¶ Cōcludit ex dictis aīaꝫ eē ꝑnᵐ oīuꝫ iſtoꝝ. d. ꝙ vegetatiuuꝫ āt dicimꝰ ꝑtē potētialē ſiue potētiā hꝰ aīe q̄ vegetatiua ꝑticipāt ⁊ ſup. potētiaꝫ tactiuā eē dicimꝰ ꝑ quā oīa aīalia vr̄ eē hn̄tia tāgēdi ſenſū. ſꝫ ꝑp quā cāꝫ vtrūqꝫ hoꝝ accidit ꝙ potētia vegetatiua ieſt oībꝰ viuētibꝰ: ⁊ pōt ſepari ab alijs ⁊ nō eꝯ. ⁊ potētia tactiua ieſt oībꝰ aīalibꝰ ⁊ pōt ſepari ab alijs ſenſibꝰ ⁊ n̄ eꝯ. q̄re. ſ. ħ ꝯtigat dicemꝰ poſteriꝰ circa finē tertij hꝰ. nūc āt ſolū intm̄ dcm̄ ſit ꝙ aīa eſt ꝑnᵐ oīuꝫ hoꝝ q̄ dicta ſunt: ⁊ ē ꝑnᵐ vegetādi ſentiēdi ⁊ itelligēdi ⁊ ſm locū mouēdi: ⁊ hꝰ aīa ē determiata. i. diſticta his. i. ī rebꝰ aīatꝭ vegetatio ſēſitiuo itellectiuo ⁊ motiuo ſꝫ locū. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ ait aīaꝫ ī rebꝰ aīatis eē diſtictā ꝑ ħ 4ᵒʳ: qꝛ aīata repiūt̄ ī q̄druplici gradu vt ſupiꝰ diffuſiꝰ diximꝰ.

Cō.19. Trū aūt vnūqdqꝫ hoꝝ ē aīa: aut ꝑs aīe: ⁊ ſi pars: vtrū q̄dē ſicut ſit ſeꝑabilis rōne ſolū: aut in loco.

¶ Poſtq̄ phus dicit aīam diſtigui ꝑ has potētias. vꝫ. ꝑ vegetatiuū ſenſitiuū itll'iuū ⁊ ſꝫ locū motiuū ⁊ oñdit eā eē ꝑnᵐ viuēdi ſentiēdi itelligēdi ⁊ ſm locū mouēdi. nūc ī ꝑte iſta īqrit qūo potētie he ꝯpāt̄ ad aīaꝫ. circa qd̄ duo fac: qꝛ ꝑᵒ circa ħ mouet qōes q̄ſdā. zᵒ. exeq̄t̄ d̄ qōnibꝰ illis. ibi (De q̄buſdā āt hoꝝ) dicit ḡ ꝙ q̄ri pōt vtꝝ āt vnūqdqꝫ hoꝝ. i. vnaq̄qꝫ haꝝ potētiaꝝ ē aīa aut ē ꝑs potential' aīe ⁊ ſi ē ꝑs. vtꝝ ſic ſit ꝑs vt vna haꝝ potētiaꝝ ſit ſeꝑabil' ab alia rōne ſolū. i. diffōne aut ſit ſeparabilis loco. i. ſubo. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ ꝓpetates ⁊ accn̄tia q̄dā ſunt diſticta abinuicē rōne ⁊ diffōne ⁊ eēntial'r: nō tn̄ ſubo ⁊ loco vt ſi in eodeꝫ pomo ⁊ in eadē ꝑte. ⁊ in eodē loco vel ſubo eēnt coloꝛ ⁊ ſapoꝛ: adhuc iſta duo differūt eſſentialiter: ſed nō differunt ſubiecto ⁊ loco. ¶ Deinde cum dicit.

¶ De q̄buſdā aūt hoꝝ nō eſt difficile videre: quedam autem dubitationem habent.

¶ Exeq̄t̄ de qōnibꝰ ꝑdictis. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſciēdū ꝙ ſoluta qōne zᵃ ſoluit̄ ꝑᵃ. nā ſi bn̄ ſciuerimꝰ qūo diſtiguūt̄ ⁊ qūo ſeꝑant̄ abiuicē vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ cetera talia: aꝑꝑebit vtꝝ qdlꝫ eoꝝ ſit aīa vel ꝑs aīe. nā cū ī eodē n̄ ꝯtigat ſil' eē plr̄es aīas niſi vbi pl'a d̄ iſtis ſil' ſunt: nō erit qdlꝫ eoꝝ aīa: ſꝫ ꝑs aīe. tota ḡ difficultas ē qūo hꝰ ꝑtes potētiales aīe ſint ſil' ⁊ qūo diſtiguūt̄. duo ḡ facit: qꝛ ꝑᵒ oñdit qūo ſunt ſil'. zᵒ. qūo diſtiguunt̄ ibi (Rōne aūt ꝙ altere) circa ꝑᵐ duo facit: qꝛ ꝑᵒ ꝯtinuat ſe ad dicēda. zᵒ. exeq̄t̄ de itēto ibi (Sicut. n. in plātis) dicit ḡ ꝙ de q̄buſdā āt hoꝝ. i. haꝝ potētiaꝝ nō eſt difficile videre qūo ſunt ſil' ⁊ qūo diſtiguūt̄ q̄dā āt dubitatōeꝫ hn̄t. nā in vegetabilibꝰ ⁊ ſenſibilibꝰ: eo ꝙ talia magis nobis ſūt nota nō ē difficile videre qūo talia ſe hn̄t: ſꝫ dubiū ē de rōne ⁊ itll'u. ¶ Deide cū dic̄.

Cō.20 ¶ Sic̄. n. in plātis q̄dā diuiſa vident̄: ⁊ viuētia ſeꝑata abiuicē tanq̄ exn̄te in his aīa: actu q̄deꝫ vna in vnaquaqꝫ plāta: potētia aūt plibꝰ.

¶ Exeq̄t̄ de itēto. circa qd̄ tria facit: qꝛ ꝑᵒ oñdit facile eē ħ videre in vegetabilibꝰ ⁊ plātis. zᵒ. declarat ħ ēt eē facile ī ſenſibilibꝰ vel in aīalibꝰ. 3ᵒ ait difficultatē hr̄e circa itellectū ⁊ ꝑſpectiuā potentiā. zᵃ ibi (Sic videmus) 3ᵃ ibi (De itll'u aūt) dicit ḡ facile eē ħ videre ī aliq̄bꝰ ſicut aꝑꝑet in plātis ⁊ in vegetabilibus. q̄dā. n. vegetabilia diuiſa ⁊ ſeꝑata abiuicē vident̄ ⁊ viuētia eē tāq̄ exn̄te in his vna q̄deꝫ aīa actu. in vtraqꝫ plāta. i. in vtraqꝫ ꝑte plātaꝝ plibus aūt in potētia. ¶ Nōnᵐ aūt potentias aīe vegetatiue eē augmentatiuū nutritiuū ⁊ gn̄atiuū: q̄re ſi planta diuiſa in q̄libet ꝑte eiꝰ ħ oīa reſeruari pn̄t: ꝑꝫ hꝰ potētias in plātis nō eſſe diuiſas loco ⁊ ſubo: ita ꝙ in vna ꝑte plāte ſit nutrimētuꝫ: in alia vō augmētatiuū: īmo ꝑs q̄libꝫ nutrit̄ ⁊ augmētā. ¶ Nōnᵐ ꝙ cū aīa plāte extēdat̄ ſꝫ extenſionē eiꝰ: qꝛ forma mālis extendit̄ extēſiōe māe: q̄diu plāta ē ꝯtinua tādiu eſt vna aīa ī tota plāta: ſꝫ diuiſa plāta ꝑtes plātarū pn̄t iteꝝ radicari ī terra ⁊ viuere. ⁊ in q̄libꝫ eaꝝ reſeruabitur aīa: q̄re aīa in plāta ē vna in actu: ſꝫ ſūt mlt̄e ī potētia: qꝛ ꝑ diuiſionē plurificari pn̄t. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic videmus ⁊ circa alias dr̄ntias aīe accidere: vt ī Enthomis deciſis: ⁊. n. ſenſum vtraqꝫ ꝑtiū hꝫ ⁊ motū ſꝫ locū: ſi āt ſenſuꝫ ⁊ phātaſiā ⁊ appetitū: vbi q̄dē. n. ſenſus eſt: ⁊ triſtitia ⁊ letitia ē: vbi āt hec ſunt ex nec̄itate deſideriuꝫ ē.

¶ Oñdit ħ eē facile videre ī ſenſibilibꝰ. d. ꝙ ſic videmus accidere. ⁊ circa alias dr̄ias aīe vt ī enthomis d̄ciſis. i. vt ī aīalibꝰ q̄ deciſa viuūt cuiuſmōi ſūt aīalia ānuloſa. ⁊. n. ī talibꝰ vtraqꝫ ꝑtiū deciſaꝝ hꝫ ſenſū ⁊ motū ſm locū. ſi āt ſenſuꝫ hn̄t ⁊ fātaſiā ⁊ hn̄t appetitū: qꝛ vbi ē ſenſus ibi ē triſtitia. i. doloꝛ ⁊ letitia. vbi āt ħ ſūt ex nec̄itate ⁊ d̄ſideriū ē. i. appetitꝰ. ḡ ſic̄ ī plātis potētie vegetabiles n̄ ſūt diuiſe loco ⁊ ſubo ſic ⁊ ī aīalibꝰ ſenſitiuū extimatiuū appetitiuū ⁊ ſꝫ locū motiuū nō ſūt diuiſa loco ⁊ ſubo: qꝛ deciſo aīali ī q̄lꝫ ꝑte eiꝰ hec oīa reſeruari pn̄t.

Dubitaret forte aliq̄s: vtꝝ ħ ſit veꝝ ꝙ d̄ciſo aīali ī q̄lꝫ ꝑte eiꝰ reſeruari poſſit extimatio vel fantaſia. ⁊ vr̄ ꝙ nō: qꝛ hꝰ v̄tutes vt ait ꝯmentatoꝛ ſuꝑ. 3ᵐ hꝰ hn̄t eſſe in capite: qr̄ deteriant ſibi ſpāle oꝛganū: nō ḡ reſeruāt̄ in q̄lꝫ ꝑte coꝛpis. ¶ Dōm ꝙ vt ait ꝯm̄ta. duplex ē fantaſia. q̄dā deteriata ⁊ ꝑfecta: ⁊ q̄dā q̄ſi indetermiata ⁊ iꝑfecta. d̄termiata āt ⁊ ꝑfecta dr̄ illa q̄n abſentibꝰ ſenſibilibꝰ pn̄t adeē fantaſie ⁊ imagiatōes. vn̄ ꝯmētatoꝛ ait ꝙ ī eis q̄ ſr̄ ꝑfecta īueniūt̄ talia ī abſētia ſenſatoꝝ. q̄dā āt ē imagiatio ⁊ fantaſia iꝑfecta vt illa q̄ ſꝑ ē ꝯiūcta ſenſui ⁊ nihil imagiat̄ niſi ſit aliq̄d actu mouēs ſenſū. ꝑᵃ imagiatio ꝑp ſui ꝑfectōeꝫ deteriat ſibi ſpāle oꝛganū. zᵃ vō ſeq̄t̄ oēꝫ ꝑtē ſēſibilē: ⁊ hꝫ eſſe in q̄cūqꝫ ꝑte ſit ſenſus. nā cū ꝑtes ſenſibiles doleāt ſi ꝯiūgant̄ alicui pūgitiuo vel alicui diſcōuenīēti: ⁊ delectēt̄ ſi ꝯiūgāt̄ ꝯueniēti: oꝫ ſꝫ hūc motū ſcm̄ a ſenſu aīal imaginari fugā cū dolet ad pn̄tiā ſenſibil' triſtabilis: vl' imagiari ꝓſecutōeꝫ cū delectat̄ ad pn̄tiā ſenſibil'. ⁊ ꝑ ħ ꝑꝫ ſol'o ad obm: qꝛ aliq̄ fantaſia deteriat ſibi oꝛganū: aliq̄ vō nō.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: qꝛ vr̄ velle ꝙ ſꝫ locū motiuū nō ſeꝑet̄ a ſenſitiuo: ꝯriū aūt hꝰ oñdebat̄ ſupꝛa. dicebat̄. n. ꝙ aīalibꝰ iꝑfectis ſenſitiuis īerat ſenſitiuū q̄bꝰ nō īerat ſꝫ locū motiuū. ¶ Dōꝫ ꝙ duplex eſt motꝰ ſꝫ locū vnꝰ ꝓgreſſiuus. ⁊ ħ nō ꝯpetit aīalibꝰ oībꝰ. aliꝰ vō dilatatōis ⁊ ꝯſtrictōis: ⁊ ħ ꝯpetit aīalibꝰ q̄tūcūqꝫ iꝑfectis. nā aīalia exq̄ ſentiūt cuꝫ pūgunt̄ ⁊ ſentiunt triſtabile retrahūt ſe: ⁊ mouent̄ motu ꝯſtrictiōis: cum vō ſentiūt d̄lectabile ampliāt ſe ⁊ mouent̄ motu dilatatōis. hec ḡ q̄tuoꝛ ſunt īſeꝑabilia loco ⁊ ſubo. vꝫ. ſenſus imagiatio iꝑfecta appetitꝰ ⁊ motꝰ ſm locū. nā aīalia ſtatiꝫ cū ſentiūt doloꝛeꝫ vel delectatōeꝫ imaginant̄ ⁊ appetūt fugere doloꝛē ⁊ ꝓſeq d̄lectatōeꝫ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s mouēt̄ aliq̄ motu ad ꝓſeq̄ndū d̄lectabile ⁊ ad fugiēdū nociuū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ De itellectu autem ⁊ ꝑſpectiua potētia nihil adhuc manifeſtū ē: ſꝫ videt̄ genꝰ alterū aīe eē: ⁊ hoc ſolū ꝯtigere ſeꝑari: ſicut ꝑpetuū a coꝛruptibili. ¶ Relique aūt ꝑtes aīe manifeſtū eſt ex his ꝙ nō ſeparabiles: ſicut q̄dā dicunt. Cō.zi. Cō.zz

¶ Ait dubiū eſſe de itll'u qūo ſe habeat ad potētias alias. dicit ḡ ꝙ de itll'u ⁊ ꝑſpectiua potētia nihil ē plene adhuc manifeſtū qūo ſe hēat ad potētias alias: ſꝫ vr̄ ħ eſſe alterū genꝰ potētiaꝝ. ⁊ ħ ſolū genꝰ potētiaꝝ ſiue hᶜ ſola potētia vr̄ ꝯtigere ſeꝑari ab alijs. i. a vegetatiuo ⁊ ſenſitiuo ſic̄ ꝑpetuū a coꝛruptibili: reliq̄ aūt ꝑtes potētiales aīe manifeſtuꝫ ē ex his q̄ dicta ſūt ꝙ nō ſunt ſic ſeꝑabiles ſic̄ dicūt

qdā.i.ſicut dixerūt platonici.plato.n.volebat ꝙ ↄcupiſcibilis eēt ī corde nutritiua ī epate:ſ ʒ vt pʒ ex dictis appetitus ⁊ ↄcupiſcibilis ſeqꝰ oēm ptē ſenſibilē ⁊ nō epar tātū: qꝛ vbicūqʒ ē ſenſus ibi ē fantaſia:⁊ appetitꝰ. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ itellectꝰ eſt altez genꝰ potētiaꝝ aīe: qꝛ ē potētia nō organica:pp qᵭ ſola ipa ē ſepata accipiēdo ſepatōez put aliqd nō ē organo affixū ⁊ ↄiunctū.cetere aūt potētie ſenſibiles:qꝛ ſunt pfectiores orgāoꝝ nō ſunt ſepabiles vt opinabatur plato:nec etiā ſunt ſic ſepabiles ꝙ poſſint eē abſqʒ organo corporali. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Rōne āt ꝙ altere manifeſtū ē. ſenſitiuo. n.eē ⁊ opinatiuo altez.ſiqdē ⁊ ſentire ab ipo ⁊ opinari.ſilr aūt ⁊ alioꝝ vnūqᵭqʒ q̄ dicta ſunt.

¶ Oſtēdit qūo he potētie ſunt diſticte. circa qᵭ duo facit. qꝛ p̊ oñdit qūo ſunt diſticte rōne.2º qūo diſtiguūꝰ ſubo ⁊ loco ibi.(Qᵭ aūt qbuſdā)diċ ğ ꝙ rōne āt he potētie ſint altere ⁊ diſticte manifeſtū ē.nā ſenſitiuo ⁊ opinatiuo ē altez eē.i.altera diffō ⁊ altera rō.ſi qdē ſentire ſit altez ab ipo opinari.ſilr ⁊ vnūqᵭqʒ alioꝝ q̄ dicta ſunt.i.vnaqueqʒ aliaꝝ potētiaꝝ de qbꝰ diximus differt ab alia ſup.ſi actus eiꝰ differt ab actu alteriꝰ. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ potētie diſtiguūtur p actꝰ ſiċ actꝰ p oba:q̄re ſi ſentire ⁊ opiari. ⁊ aly actus aliaꝝ potētiaꝝ differūt abīuicē opʒ ſenſitiuū ⁊ opinatiuū ⁊ potētias alias abīuicē differre. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ he potentie q̄ʒtūcūqʒ fundenꝰ in eodē organo ⁊ in eodē ſubo differunt tñ eēntialr ⁊ formaliter:cū ğ ratio ⁊ diffinitio ſumatur a forma: nō dicunꝰ he potentie loco ⁊ ſubo diſtingui: ſed diffōne ⁊ ratione. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. ¶ Quod aūt qbuſdā aīaliuʒ omnia inſunt hec:
.23. qbuſdā vo quedā hoꝝ:alteris aūt vnū ſolum. Hoc aūt facit differentiā aīaliū: ppter quā aūt cauſaʒ ſit factū in poſterius intēdendū eſt. Similiter aūt ⁊ circa ſenſus accidit:alia quidē habent oēs:alia vero quoſdā: quedam vero vnū maxime neceſſarium factum.

¶ Oſtēdit qūo he potētie differunt ſubo ⁊ loco.d.ꝙ aūt qbuſdā aīaliū iſunt oīa ħ.i.oēs hꝰ potētie: qbuſdā vo iſunt q̄dā hoꝝ.i.aliq̄ haꝝ potētiaꝝ.alteris aūt ineſt vnū ſolū.⁊ ſubdit ꝙ ħ eſt qᵭ facit dr̄iaʒ aīaliū:⁊ ēt ſupplēdū eſt ꝙ ħ eſt qᵭ facit dr̄iam iter oīa aīata ⁊ iter hꝰ potētias. nā ſm ꝙ aliq̄ aīatoꝝ vel aliq̄ aīaliuʒ hñt plēs vel pauciores de hꝰ potētys ſic ſunt magis vel minꝰ pfecta:ſʒ pp quā cām hoc ſit pfectū ꝙ he potētie ſic diſtinguūꝰ ⁊ loco ⁊ ſubo:qꝛ aliq̄ repiunꝰ in vno ſubo ⁊ ī vno aīato q̄ nō repiunꝰ in alio poſteriꝰ ē intēdendū:qꝛ circa finē libri hꝰ dicetꝰ:addit aūt ꝙ id qᵭ accidit circa oēs hꝰ potētias:ſilr aūt accidit ⁊ circa ſenſus:qꝛ alia qdeʒ aīalia hñt oēs ſenſus.alia vo habēt quoſdā.i.aliquos:ſʒ q̄dā aīalia hñt vnū ſolū maxīe neċiū vt tactū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ hr̄e plēs vel pauciores ᵭ potētys aſſignatis facit dr̄iam in ipis aīalibꝰ ⁊ vlr in oībꝰ aīatis ⁊ ēt in ipſis potētys.nam ſm ꝙ aliq̄ aīaliū vel aliq̄ aīatoꝝ hñt plēs vel pauciores de illis potētys.ſic ſunt magis vel minꝰ pfecta.vñ plāta q̄ hʒ vnū ſolū.vt vegetatiuū impfectior ē oībꝰ. ¶ Rurſus ħ facit dr̄iaʒ in ipis potētys:qꝛ ſi aliq̄ potētiaꝝ repiunꝰ in aliq̊ aīato ⁊ aliq̄ in alio ↄtigit potentias illas differre nō ſolū rōne ⁊ diffinitione: ſed etiaʒ loco ⁊ ſubiecto.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ potētie aīe differāt rōne ſolū:vel ēt loco ⁊ ſubo. ¶ Dōʒ ꝙ haꝝ potētiaꝝ q̄dam ſunt pticulares vt viſus auditꝰ guſtꝰ ⁊ odoratus.q̄daʒ vo ſunt q̄ſi vlēs diffuſe p totū corpus vt vegetatiuū tactiuū imagiatiuū appetitiuū ⁊ ſm locū motiuū.ſi ğ ſit qᵭ nō de potētys diffuſis p totū corpꝰ:ſʒ de determinātibꝰ ſibi ſpāle organū planū ē tales potētias nō ſolū differre rōne:ſed ēt loco ⁊ ſubo vt viſus ſic ē in oculo ꝙ nō in lingua:⁊ guſtꝰ ſic ī ligua ꝙ nō in oculo:ſʒ ſi loq̄mur ᵭ potētys diffuſis p totū corpꝰ.ſic dicūt qdā ꝙ ī diuerſis diſtiguūꝰ loco ⁊ ſubiecto:ſʒ nō in eodē vt vegetatiuuʒ diſtiguitꝰ a ſenſitiuo in diuerſis:eo ꝙ ſenſitiuū repitꝰ in aīali.vegetatiuū vo repitur ī plāta in q̄ nō repitꝰ aliqs ſenſus.dr̄e tñ poſſumus ꝙ q̄ diſtiguūꝰ ī diuerſis aīatis loco ⁊ ſubo diſtiguunꝰ ēt ī eodē aīali.nā ſiċ vegetatiuū ⁊ augmētatiuū repiunꝰ in plāta in q̄ nō repitꝰ ſenſus:ſic in eodē aīali repiunꝰ aliq̄ ptes q̄ viuūt ⁊ augmētanꝰ:⁊ tñ nō ſentiunt vt oſſa ⁊ aliq nerui.⁊ ēt caro ipa nō ē illud in q̊ tāqʒ in ſubo fundatꝰ ſenſus tactꝰ:ſʒ eſt mediū ī tali ſenſu.vt ifra dicetꝰ: organū vo tactꝰ ē qdā neruꝰ diffuſus p totū corpꝰ hñs in ſe multos ramuſculos. vt ğ ſit ad vnū dr̄e q̄cūqʒ potētie diſtiguūꝰ loco ⁊ ſubo in diuerſis aīatis.diſtiguūꝰ etiā in eodē. Nā ſicut repitꝰ aīal qᵭ nō videt nec audit:ſentit tñ ſm ſenſum tactꝰ:ita repitꝰ aliq̄ ps corpis in q̄ reſeruatꝰ ſenſus tactꝰ:vbi nec reſeruatꝰ auditꝰ nec viſus.⁊ ſiċ plāte viuūt.⁊ ñ ſentiūt:ſic ī eodē aīali q̄ʒtūcūqʒ pfecto iuenitꝰ aliq̄ ps corpis q̄ nutritꝰ ⁊ augmētatꝰ:⁊ tñ ñ ſentit.ſemp.n. ⁊ in eodē ⁊ ī diuerſis p̊ora ſepantur a poſteriorībꝰ nō eↄ̊.vt ſiċ in diuerſis aīatis repitꝰ vita ſine ſenſu.nō ſenſus ſine vita ſic ī eodē aīali repiunꝰ ptes q̄ viuūt ⁊ nō ſentiūt:nulle tñ ptes ſūt q̄ ſentiāt ⁊ nō viuāt. ſm ħ ğ dr̄ia haꝝ potētiaꝝ put accipiēda eſt rōne ſolū vlꝰ etiā loco ⁊ ſubo iueſtigari poterit p̄ iā dicta.

Quoniā aūt quo viuimus ⁊ ſentimus Cō.24
dupliciter dr̄. ſicut quo ſcimus. dicimus aūt hoc qdē ſciam:illud aūt animā. vtroqʒ.n.hoꝝ dicimur ſcire. ſilr ⁊ quo ſanamur:altez qdē ſanitas eſt: aliud āt parte quadā corpis:aut ⁊ toto.hoꝝ aūt ſciētia qdē: ⁊ ſanitas forma: ⁊ ſpēs quedā ⁊ ratio: vt actus ſuſceptiuoꝝ hic quidē ſciētifici:illa vero ſanabilis. videtꝰ.n.in patiente ⁊ diſpoſito actiuorum ineſſe actus.

¶ Poſtqʒ phs docuit ſumere ppriā diffōnez vniuſcuiuſqʒ aīe ſʒ diuerſa opa vite ⁊ ſʒ diuerſas potētias: ⁊ ↄparauit ipas potētias ad ipaʒ aīaʒ.in pte iſta vult oñdere ꝙ ad pfectā diffōnē aīe:oʒ ꝙ diffōni ſpāli ſupaddatꝰ pdicta diffō cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ vt ſupra tāgebatꝰ diffōnes ſpāles dāde de aīa ſūt q̄tuor ſʒ q̄tuor gradus aīatoꝝ vt aīa ē q̊ viuitꝰ q̄ʒtū ad plātas:q̊ ſentitꝰ q̄ʒtū ad aīalia ipfecta:q̊ fit motꝰ ſm locū q̄ʒtū ad pfecta.⁊ 4ª diffō ſpālis ē ꝙ aīa eſt q̊ p̊ itelligitꝰ q̄ʒtū ad aīaʒ hūanā:ſʒ cū aīa ſit forma corpis.oʒ in diffōne eiꝰ facere mētiōez de corpe.diffō ergo illa corpis.ſ.ꝙ aīa ē actꝰ corpis q̄ ſpālē mētiōez facit de corpe addenda ē iſtis diffōnibꝰ ſpālibꝰ vt ↄpletiꝰ hēatꝰ diffō aīe. ¶ Diffiniēda ē ğ ſic aīa:ꝙ eſt actꝰ corpis q̊ p̊ viuitꝰ vel ē actus corpis q̊ p̊ ſentitꝰ.⁊ ſic cuilibet diffōni ſpāli ſupaddēda ē illa diffō cōis. phs ğ in oñdēdo ꝙ ī determinādo ᵭ aīa oʒ ſpālē mētōez facere de corpe ⁊ ī oñdēdo ꝙ diffōnibꝰ ſpālibꝰ ſupaddēda ē diffō cōis q̄ facit ſpālē mentionez de corpe:tria facit:qꝛ p̊ pbat aīaʒ eſſe actū ⁊ formā corpis.2º ex ħ oñdit ꝙ in determinādo de aīa oʒ ſpālem mētōez facere ᵭ corpe.3º ex his q̄ dixerat ↄcludit q̄lr diffiniēda ſit aīa.2ª ibi.(Et pp ħ hñ.)3ª ibi(Oꝛ qdē igꝰ)circa p̊ꝰ duo facit ſʒ ꝙ duplr pbat itentū.2ª ibi.(Triplr.n. dicta)in probādo aūt animaʒ eſſe formā intendit talem rationem. viuimus ſentimus ⁊ ſanamur ⁊ vliter omnem actōez facimꝰ p̄ncipalr p formā:ex ↄñti p māʒ:ſʒ aīa eſt q̊ p̄mo viuimus ⁊ ſentimus: ⁊ alias actōes facimus.ğ aīa ē forma ⁊ ñ mā. In hac āt rōne ſic pcedit:qꝛ p̊ ponit maio-

UVA. BHSC. IyR_041_2

rem.2ᵃ minorē.3ᵒ ꝯñē.2ᵃ ibi(Anima āt hoc)3ᵃ ibi (Qua
re rō q̄dā)ponit g̊ ꝑ maiorē.vʒ.ꝙ agere ꝑncipalr̄ est a for
ma ⁊ ex ꝯñti a mā.dicens ꝙ qm̄ quo viuimus ⁊ quo senti
mus dr̄ duplr̄ sicut ⁊ quo scimus.dicimus autē h ꝑ qđ sci
mus eē qdē sciam illud aūt esse aiam. vtroqʒ.n. hoꝝ tam
scia q̄ʒ aia dicimur scire.silr̄ aūt ⁊ q̊ sanamur est duplr̄:qꝛ
aliud qdē est sanitas:aliud aūt ē quo dicimur sanari:tāq̄ʒ
ꝑte q̄dā corporis aut tanq̄ʒ ⁊ toto corpore hoꝝ aūt qbꝰ sa
namur ⁊ scimus scia qdē ⁊ sanitas se hʒ sicut forma ⁊ spe
cies q̄dā:⁊ sic̄ rō ⁊ vt actꝰ susceptiuoꝝ a qbꝰ sup.ꝑmo ⁊ ꝑn
cipaliter egredit̄ agere:⁊ subdit qūo sciētia ⁊ sanitas sunt
actus ⁊ forma susceptiuoꝝ.dicēs ꝙ hec qdē.s.scia est actꝰ
⁊ forma sciētifici.i.aīe sciētifice:illa v̄o.s.sanitas ē actus ⁊
forma corꝑis sanabilis. ex h aūt vult hr̄e ꝙ oʒ ad ip̄ʒ age
re vt ad ip̄m scire vel ad ip̄m viuere aliqd cooꝑari subm.
nā vt subdit.in patiēte.n.⁊ disposito vident̄ actiuoꝝ iesse
actꝰ.nā semꝑ ꝓpria forma reqrit ꝓpriā ⁊ dispositā mā̄ʒ.

Dubitaret forte aliqs:qūo agere a forma ⁊ a sub
iecto:sʒ ꝑncipalr̄ a forma vt scire ⁊ cō
siderare ꝑ sciam ē a scia ⁊ ab aia:sʒ ꝑncipalr̄ a scia ⁊ actus
sanatōis ē a sanitate q̄ est forma corꝑis ⁊ ēt ab ipso corꝑe:
sʒ ꝑncipaliꝰ est a sanitate.¶ Dōʒ ꝙ omne qđ agit:agit vt
est in actu:⁊ qꝛ ꝑncipalr̄ actꝰ dr̄ de forma.iō agere ꝑncipa
liter est a forma:mā aūt si ē in actu hoc ē iquātū est ꝯiun
cta forme:q̄re si mā est rō agēdi h est ex ꝯñti iquātuʒ ē in
actu ꝑ formā. ꝙ aūt ipsa mā sit aliq̊ mō rō agēdi pʒ:qꝛ eo
ip̄o ꝙ actus actiuoꝝ sunt in patiente ⁊ disposito: ⁊ eo ipso
ꝙ ꝓpria forma nō hʒ eē nisi in ꝓpria materia:sic̄ materia
ꝓpa reqrit vt sit sub ꝓpria forma : sic oʒ ip̄aʒ materiā sal
teʒ ex ꝯñti eē rōnē ⁊ cām ⁊ oīs actꝰ ⁊ oīs actōis q̄ egredit̄
a forma.iō pħus in volēdo oñdere ꝙ agere ꝑncipalr̄ erat
a forma dixit ꝙ forma erat actꝰ ⁊ rō susceptiui.volēdo āt
ꝓbare ꝙ ad ip̄ʒ agere aliqd faciebat materia ⁊ subm: di
xit ꝙ actꝰ actiuoꝝ sunt in patiēte ⁊ disposito vel ꝙ idē ē:
oʒ ꝓpriā formā iesse ꝓp̄e materie.¶ Deide cū dic̄.

¶ **Anima autē hoc quo viuimus: ⁊ sentimus:
⁊ mouemur: ⁊ ītelligimus primo. Quare ra
tio vtiqʒ quedam erit ⁊ species:sed non vt ma
teria ⁊ vt subiectum.**

¶ Posita maiori.vʒ.ꝙ agere ꝑncipalr̄ ⁊ ꝑ̊ est a forma po
nit minorē ⁊ infert ꝯñē dicēs ꝙ aīa aūt ē hoc q̊ ꝑmū ⁊ ꝑn
cipaliter viuimus sentimus mouemur ⁊ ītelligimus. q̄re
erit vtiqʒ ipsa aīa sic̄ q̄dā rō ⁊ spēs ⁊ nō vt materia ⁊ subʒ.
¶ Nōnᵐ aūt ꝙ aīa est quo ꝑmo viuimus sentimus ⁊ itel
ligimus ⁊ mouemur:qꝛ viuere ꝓut noīat oꝑa vite ⁊ etiaʒ
oꝑa sensitiua ⁊ alia q̄cūqʒ oꝑa oꝑat̄ aia mediātibꝰ aliqbꝰ
potētys: ita ꝙ aīa respectu illoꝝ opeꝝ se habʒ sicut ꝑnci
piū ꝑncipale ⁊ ꝑmum.potentie v̄o sicut ꝑncipiū imediatū
⁊ ꝓximum.¶ Deinde cum dicit.

Cō.25 ¶ **Tripliciter.n.dicta suba sicut diximus:qua
rū hec qdē spēs:illud aūt materia: aliud aūt ex
vtrisqʒ:hoꝝ aūt materia qdē potētia:spēs autē
actus: postea ex vtrisqʒ aiatū nō corꝑꝰ est actꝰ
aie:sed ipsa corporis cuiusdam.**

¶ Adducit 2ᵃᵐ rōneʒ ꝙ aīa sit actus ⁊ forma dicens ꝙ.si
cut.n.diximus triplex ē dicta suba:quaꝝ h qdē est spēs: il
lud v̄o materia:aliud aūt ē ex vtrisqʒ ꝯpositū.hoꝝ āt triū
materia ē qdē potētia spēs aūt ē actꝰ postea ex vtrisqʒ est
ip̄ʒ aiatū.g̊ materia ⁊ corꝑꝰ sunt ꝑtes aiati.oʒ g̊ alteꝝ hoꝝ
esse formā ⁊ actū alteriꝰ:sʒ corꝑꝰ nō ē actꝰ aie:sʒ oʒ ꝙ ipsa
aia sit actꝰ ipsiꝰ corꝑis.aia g̊ erit actꝰ ⁊ forma.¶ Nōnduʒ
aūt ꝙ nūq̄ʒ ex duobus fit vere vnū nisi vnū illoꝝ se hēat
vt actus.aliud v̄o vt potentia:q̄re si ex aia ⁊ corꝑe fit aia
tuʒ.oʒ vnū eē actū respcū alteriꝰ: sʒ corpus nō ē actus aie
erit ergo aīa actus eius.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Et ꝑꝑ hoc bñ opinant̄ qbus videt̄:neqʒ sine** Cō.26.
**corꝑe esse:neqʒ corpus aliqđ aīa . corpus qdē
enim nō est:corporis aūt aliquid est. Et ꝓpter
hoc in corpore huiusmodi : ⁊ nō sicut priores
ad corpus aptabāt ipsam: nihil diffinientes in
quo: ⁊ quali: ⁊ vere cuʒ nō videat̄ accipe qđli
bet ꝯtingēs.sic aūt fit ⁊ scđm rōneʒ. Uniuscu
iusqʒ enim actus in potētia existētis: ⁊ in ꝓpria
materia aptus natus est fieri.**

¶ Ostēso aiaʒ esse actū ⁊ formā corꝑis.ait ex h ꝙ in deter
minādo de aia oʒ spālē mētōeʒ facere de corꝑe. ⁊ tūc con
cludēdū est ꝙ diffōni spāli suꝑaddēda ē diffō cōis q̄ spā
lem mētiōeʒ facit de corꝑe.dicit g̊.⁊ ꝑꝑ h sup.ꝙ aia ē actꝰ
⁊ forma corꝑis:bñ opinant̄ qbꝰ vr̄ neqʒ aiaʒ eē sine corꝑe:
neqʒ eē aliqđ corꝑꝰ:corpus qdē.n.nō ē aīa:est tñ aīa aliqd
corꝑis:qꝛ ē forma ⁊ actus eius:⁊ ꝑꝑ hoc aīa ē in corꝑe ⁊ in
corꝑe hꝰ.s.apto ⁊ disposito.⁊ iō nō ē adaptāda q̄cūqʒ aia
ad qđcūqʒ corꝑꝰ:sic̄ qdā ꝑores.i. qdā ātiquoꝝ adaptabāt
ip̄aʒ aiaʒ ad qđcūqʒ corꝑꝰ : nihil tñ diffiniētes i q̊ ⁊ q̄li cor
pore oʒ eē aiaʒ:⁊ vere reꝑhēsibiles erāt:cū nō videat̄ aia
accipe idr̄n ter qđlibʒ corꝑꝰ ꝯtingēs.sic aūt fit ⁊ ꝭm rōneʒ
si ꝓpriū corꝑꝰ adaptet̄ ꝓp̄e aie.nā actꝰ vniuscuiusqʒ i po
tētia exñtis in materia disposita ⁊ ꝓpria aptꝰ natus ē fie
ri.¶ Nōnᵐ aūt ꝙ forma vt forma ē semꝑ ē in materia.ꝙ
si ꝯtigat aiaʒ seꝑari a corꝑe quādiu manet seꝑata ñ ē for
ma materie:qꝛ nō iformat ipsam materiā.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ
antiq determinātes de aīa ⁊ nihil diffinientes de suscepti
bili fuerūt pytagorici q fabulose loq̄ntes dicebāt q̄ʒlibet
aiam igredi qđlibet corpus.¶ Deide cū dic̄.

¶ **Qꝛ quidē igit̄ actus est quidā ratio ponit̄ ha
bentis esse huiusmodi materiā ex his.**

¶ Cōcludit ex dictis q̄liter diffiniēda sit aīa.d. ꝙ qdē igit̄
aīa ē actus qdā ⁊ rō potētia vitā hñtis ⁊ eā eē hꝰ actū q̊.s.
ꝑmo viuit̄ sentit̄ intelligit̄ ⁊ fit motꝰ ꝭm locū manifestū
est ex his.i.ex dictis.ex habitis.n.in v̄bis pħi accipiēda ē
diffō aie ꝯplectēs tā diffōnem ꝓpriā q̄ʒ cōeʒ.¶ Nōnduʒ
aūt ꝙ addēdo diffōnem aie cōem diffinitiōi spāli fit vna
diffinitio que est tota demōstratio positōe differens. naʒ
diffinitio cōis vt oñdebat̄ supra: cōcludi habʒ ꝑ diffōneʒ
spālem. vñ ⁊ hunc modū tenuit pħus in lectōe ꝑ̄senti. nā
ꝑ hoc ꝙ anima est id quo ꝑmo viuimus sentimus itelligi
mus ⁊ ꝭm locū mouemur:ex qbus accipi pñt spāles diffō
nes aie ꝯclusit aiam esse spēm ⁊ actū corꝑis q̄ ē cōis diffō
ipsius:q̄re vt in ꝑ̄cedētibus tāgebat̄:lectio ꝑ̄sens duplici
ter ꝯtiuari pōt ad ꝑ̄cedētia.ꝑ̊ vt pħs ꝑ diffōnes spāles ve
lit ꝯcludere diffōnē cōem.nā ꝑ hoc ꝙ anima est quo ꝑmo
viuimus ⁊c̄.ꝯcludit̄ ꝙ sit forma ⁊ actus corꝑis.nam diffi
nitio spālis ꝯcludere hʒ diffōnem cōem. 2ᵒ pōt introduci
hoc lr̄a. vt velit pħus ꝙ diffōni spāli suꝑ addēda sit diffi
nitio cōis:sed he due ꝯtinuationes q̄si in idē tēdunt: qꝛ si
vna diffōnum ꝯcludit̄ ꝑ aliam:oʒ ad ꝑfectā diffōnem ha
bendā vtrāqʒ diffōneʒ combinare . nā ille ꝑfecte diffinit
qui vnam diffinitioneʒ conflat ex duabꝰ diffōnibus.qua
rū vna ē demōstratōis ꝑncipiū.alia v̄o est demōstratiōis
ꝯclusio .potest etiā ⁊ 3ᵒ mō cōtinuari sic: ꝙ pħs in ꝑncipio
huius secūdi iuestigabit diffōnem aie cōem q̄ est demon
stratiōis ꝯclō.in lectōe āt hesterna ibi(qm̄ āt ex icertis)
inuestigauit diffōnes anime spāles ⁊ ꝓprias que sunt de
monstratōis ꝑncipiū: in lectiōe aūt ꝑ̄senti que incepit ibi:
qm̄ aūt quo ꝑmū viuimus.docet addere diffinitiōes spe
ciales diffinitioni cōi.⁊ ꝑ ꝯñs inuestigat diffōnem anime
que est tota demonstratio pōne differens.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Cō. 27 Potentiaꝝ aūt aīe q̄ dicte ſunt aliȷ̄s q̄dem inſunt oēs: aliȷ̄s vo quedā haꝝ: qbuſdā vo vna ſola. Potentias vo dicimus: vegetatiuū: appetitiuū: ſenſitiuū: motiuū ſm locū: ⁊ intellectiuū.

¶ Poſtq̄ phs poſuit diffōnē cōem omni aīe: ⁊ docuit ſm diuerſa opa vite. ⁊ ſꝫ diuerſas potētias accipe ꝓprias diffinitōes cuiuſlibꝫ aīe. Jn pte iſta enūerat potētias ipſius aīe: ⁊ oñdit quō ſe hñt hꝯ potētie adiuicē ex q̄ oñſione clarius appet quō ſumēda eſt diffō aīe tam cōis q̄ ēt ꝓpria. tria ḡ facit: q2 p̄ ait ꝙ nō oēs potētie inſunt oībus aīatis ⁊ enumerat potētias ipſiꝰ aīe. 2º. oñdit quō potentie ſe hñt adiuicē. 3º. ex his q̄ dixerat declarat quō accipiēda ē cōis diffō aīe ⁊ quō ꝓpria. 2ª ibi (Jneſt aūt plātis) 3ª ibi (Manifeſtū igit̄) Dicit ḡ ꝙ potētiaꝝ aūt aīe q̄ dicte ſunt alys q̄dē īſunt oēs vt hominibꝰ: alys vo q̄dā haꝝ vt aīalibus alys: qbuſdā vo vna ſola vt plātis. enumerat aūt hꝯ potētias. dicēs potētias aūt dicimus vegetatiuū ſenſitiuū appetitiuū ſm locū motiuū ⁊ itellectiuū. ¶ Nōnᵐ aūt neceſſitatē hꝰ capl'i ex hoc cōſurgere. nam cum ſupra dixit circa ipaꝫ aīaꝫ ſumēdas eſſe q̄ttuor diffōnes ſpāles: quaꝝ p̄ma competit plantis. 2ª animalibus impfectis. 3ª perfectis. 4ª hominibus. Dubitaret forte aliqs: cuꝫ ſint quinq̃ potentie aīe. ꝙ tales diffinitiones ſpāles deberēt eſſe qnq̃. ḡ p̄ncipalis intētio phi in hoc capl'o eſt oñdere ꝙ appetitiuū nō ꝯſtituit diuerſuꝫ gradū aīatoꝝ: ſꝫ alie diuerſuꝫ gradū aīatoꝝ ꝯſtituūt: q̄re lꝫ ſint qnq̃ potētie q̄ttuor tñ ſunt gradus aīatoꝝ: ⁊ ſm eos ſumunt̄ q̄ttuor diffōnes ſpāles. Jde eſt ꝙ poſt diſtictōeꝫ haꝝ potētiaꝝ ⁊ hoꝝ graduū. declarat quō ſumenda eſt diffō aīe cōis ⁊ quō ꝓpria. nā ⁊ ſi talia ſupius tacta ſunt: tñ p ea que hic tradent̄ manifeſtiꝰ patefient. ¶ Deindecum dicit.

¶ Jneſt aūt plantis vegetatiuū ſolū: alteris aūt hoc ⁊ ſenſitiuū. ſi aūt ſenſitiuū ⁊ appetitiuꝫ: ⁊ appetitus quideꝫ enim deſiderium: ⁊ ira: ⁊ voluptas ſunt.

¶ Oñdit quō hꝯ potētie ſe hñt adiuicē. circa qd̄ duo facit: q2 p̄mo oñdit quō ſe hēant adiuicē vegetatiuū ſenſitiuū. 2º quō ſe hñt ad potētias alias. ſ. ſm locū motiuū ⁊ itellectiuū. 2ª ibi (Quibuſdā aūt ad ħ ineſt) Circa p̄mū duo facit: q2 p̄mo facit qd̄ dcm̄ eſt. 2º. qd̄dā qd̄ ſuppoſuerat manifeſtat ibi (Animalia aūt oīa) Dicit ḡ ꝙ īeſt aūt plātis vegetatiuū ſolū. alteris aūt aīatis. vt aīalibus ineſt hꝯ potētia. ſ. vegetatiuꝫ ⁊ ſenſitiuū. ſi aūt in eis īeſt ſenſitiuū ineſt ⁊ appetitiuū. he ḡ potētie ſic ſe hñt adiuicē: q2 vegetatiuꝫ pōt ſepari a ſenſitiuo: ſꝫ ſenſitiuū nō ſepat̄ ab appetitiuo. addit āt qd appellat appetitiuū dicēs ꝙ appetitiuū. q̄dē. n. ſunt ira deſideriū ⁊ volūtas. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ appetitus duplex ē. itellectiuus vt volūtas. ⁊ ſenſitiuꝰ. ⁊ ħ diuidit̄ in iraſcibilē ⁊ ꝯcupiſcibilē. oēs ḡ appetitus ſunt tres. vꝫ. d̄ſideriū ſiue ꝯcupiſcibilis. Jra. i. iraſcibilis ⁊ volūtas. alia aūt lr̄a hꝫ voluptas. ⁊ tūc totū referēdū eſt ad appetitiuū ſenſitiuū: q2 deſideriuꝫ ira ⁊ voluptas vt noīant paſſiōes nō repiunt̄ niſi in appetitu ſenſitiuo. vtꝝ aūt repiat̄ voluptas circa appetituꝫ intellectiuuꝫ: ⁊ quomodo habꝫ eſſe in tali appetitu nō preſentis eſt ſpeculatōis.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ plātis īſit appetitus. ⁊ vr̄ ꝙ ſic. nā appetitus ē q̄daꝫ īclinatio ſeq̄ns formā. ſi ḡ plātis īeſt forma q̄ eſt aīa. oꝫ ſm formaꝫ illā dare īclinatōeꝫ aliq̄ quā vocamus appetitum. ¶ Dicendū ꝙ ſicut ē de motu: ita ſuo mō ē de appetitu. ſicut ḡ videmus duplicē motū. vnus q ē ad vnā dr̄ntiaꝫ pōnis q eſt mediāte grauitate ⁊ leuitate: ⁊ hic ē p nām alicuiꝰ elementi. aliꝰ vo eſt ad oēm dr̄iaꝫ pōnis: ⁊ ħ eſt ab aīa. ſic duplex ē appetitus. vnus ſeq̄ns formā nālem: ⁊ hic ē appetitus nālis ſic dicimus ꝙ lapides ⁊ grauia appetūt eē deorſuꝫ. aliꝰ ē appetitꝰ ſeq̄ns formā apphēſaꝫ. ⁊ ħ dr̄ eē aīalis. plātis ḡ īeſt appetitꝰ nālis: nō aīalis: q2 carēt apphēſiōe ⁊ cognitōe. ¶ Dicamus ḡ ꝙ ſic mixta inaīata hñt pfectiorē formā q̄ el'ta: tñ q2 p formā illā nō ꝯpetit eis aliꝰ motus a motu el'toꝝ: ſꝫ mouent̄ p nāꝫ el'ti p̄dñantis in ipſis. iō nō loq̄mur aliter de motu mixtoꝝ q̄ el'toꝝ: ſic ⁊ plante lꝫ habeant pfectiorē formā q̄ alia inaīata: tñ q2 ſm formā illam nō hñt aliū modū appetēdi q̄ alia inaīata: eo ꝙ cognitiōe careāt ſic illa. iō nō aliter loq̄ndū ē de appetitu plantaꝝ q̄ de appetitu inaīatoꝝ. dr̄ ḡ plante nō hēre appetitū: nō q2 nō hēant appetitū nālē: ſed q2 nō hñt aliquā potētiā aīe appetitiuā ſupadditā appetitui nāli.

Alterius forte dubitaret aliqs. vñ ſeqt̄ ħ ꝯñtia ꝙ qbꝰ īeſt ſenſitiuū īeſt ⁊ appetitiuū. ¶ Dicēdū ꝙ appetitꝰ vt ſupra dicebat̄ eſt quedā īclinatio ꝯñs formā. eo. n. ip̄o ꝙ alicui aliq̄ forma īprimit̄ oꝫ ſm formā illā hr̄e aliquē ordinē ⁊ aliq̄ īclinatōeꝫ quā vocamus appetitū. vt eo ip̄o ꝙ in grauibꝰ hꝫ eſſe forma grauis: ex forma illa īclinant̄ ⁊ ordinant̄ ad locū deorſuꝫ ⁊ appetūt deorſuꝫ eē. ſi ḡ īclinatio ⁊ appetitꝰ ſic ſeqt̄ formā ꝓut in aliquibꝰ repit̄ alius ⁊ alius modus receptōis forme: repit̄ in ipſis alius ⁊ aliꝰ appetitus plāte. ḡ ⁊ vl'r oīa inaīata: q2 nō recipiūt formā niſi māliter tantū. nō hñt niſi vnū appetitum vt appetitū nālē ſeq̄ntē formā nāliter īpreſſam. aīalibus vo in qbꝰ repit̄ cognitio ſenſitiua ꝯpetit duplex modus receptiōis forme. alterāt̄. n. ſenſitiua māliter ſic alia corpora nālia. ⁊ ēt alterāt̄ ītētōaliter: eo ꝙ ſenſitiua ſunt. nā ſenſus ſuſceptiuus eſt ītentōis ſenſibiliū ⁊ ſuſcipit formā ſine mā. Jn aīalibꝰ ḡ repit̄ duplex appetitꝰ ſm duplicem modū receptiōis forme. ꝓut. n. recipiūt formā māliter rōne q̄ ſunt corpora nālia cōpetit eis appetitus nālis: ſꝫ ꝓut ſuſcipiūt formā ſiue mā ꝯpetit eis appetitꝰ ſenſitiuus q diuidit̄ in irā ⁊ ꝯcupiſcētiā. hoībꝰ vo qbꝰ p itellectū ꝯpetit pcipere formā cōem vl'r ineſt nō ſolū appetitus naturalis ⁊ ſenſitiuus: ſꝫ itellectiuus. ¶ Dicamus ḡ triplicē eſſe ſuſceptōeꝫ forme: q2 aliq̄n ſuſcipit̄ forma cū mā ⁊ cū ꝯditōibus materie: ⁊ ſic mutant̄ inſenſibilia. aliq̄n vo ſuſcipit̄ forma ſine materia: q2 nō ſuſcipit̄ realiter: ſed intētionaliter: nō tñ ſuſcipit̄ ſine ꝯditōibus materie: q2 recipitur pticulariter ⁊ ħ ⁊ nūc. ⁊ ſic mutant̄ ſenſus. ſenſus. n. dr̄ ſuſcipe formā ſine mā: q2 nō recipit eā realiter: ſꝫ ītētiōaliter: ſuſcipit tñ eā cū ꝯditōibꝰ materie: q2 recipit ipaꝫ pticulariter ⁊ ħ ⁊ nūc. tertiꝰ modus receptōis forme ē cū ſuſcipit̄ penitus īmāliter. ⁊ talis ē ſuſceptio intellectꝰ q recipit formā ſine mā ⁊ ſine ꝯditiōibꝰ materie. plātis ḡ ⁊ ceteris corpibꝰ inaīatis ꝯpetit ſolus vnus modus receptiōis forme. iō hñt ſolū vnū appetitū vt nālē: ſꝫ ſenſibilibꝰ ꝯpetit duplex modus ſuſceptōis. iō duplicē hñt appetitū nālē ⁊ ſenſitiuū. in hoībꝰ vo in qbꝰ triplex modus ſuſceptōis forme ē. ſ. vnus nālis aliꝰ ītentōalis ſenſibilis. tertiꝰ q ē penitus īmālis vt ꝓut ſuſcipit formas ītelligibiles eſt triplex appetitꝰ. ſ. nālis ſenſitiuꝰ ⁊ ītellectiuꝰ: cū ḡ q̄rit̄. vñ ſeqt̄ ħ ꝯñtia ꝙ hñtia ſenſitiuū hñt ⁊ appetitiuū: dici dꝫ ꝙ q2 habētibꝰ ſenſitiuū cōpetit aliꝰ modus ſuſceptionis forme q̄ alys corpibꝰ nālibus carentibꝰ ſenſu: opꝫ ꝙ aīalibus p̄ter appetitū nālem ſeq̄ntē nālem formā competat appetitꝰ ſenſitiuus. ſeq̄ns formā apphēſaꝫ ſm ſenſuꝫ ex ħ aūt pꝫ: q̄re plātis ſm ꝙ aīate ſunt nō dr̄ hr̄e appetituꝫ: q2 ex eo ꝙ plante hñt aīam nō cōpetit eis aliqs modus ſuſceptionis forme q nō cōpetat rebus inanimatis. oīno enī plāte īmutant̄ ſicut altera inanimata. iō ſup appetitū nālē non hñt aliquē aliū appetitū. itaq̃ cū ħ nō loquit̄ phus de appetitu naturali: ſꝫ de eo q eſt pars potētialis aīe dicimus. plantas nō hr̄e appetitū. ¶ Deinde cum dicit.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Animalia aũt oĩa hñt vnũ ſenſuz tactus: cui aũt ſenſus ineſt: huic ⁊ letitia: ⁊ triſtitia: ⁊ dulce ⁊ triſte: quibus autez ⁊ concupiſcentia: delectabilis enim appetitus hic.

¶ Quia dixerat ꝙ hñtia ſenſuz hñt ⁊ appetituz. iõ hʼ pbat qᷓ dixerat: ⁊ qꝛ oĩa hñtia ſenſuz hñt tactũ: pbat ꝙ oĩbus qbꝰ ĩeſt ſenſus tactꝰ ĩeſt ⁊ appetitꝰ. põt aũt ſic formari rõ. qbuſcũqꝫ ĩeſt ſenſus ĩeſt tactꝰ. qbuſcũqꝫ ĩeſt tactꝰ ineſt appetitus. g oĩa hñtia ſenſuz hñt appetituz. pbat g ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ: ⁊ qꝛ guſtꝰ eſt qdã tactꝰ. iõ duo facit: qꝛ pmo oñdit ꝙ hñtia tactũ hñt appetitũ. zº ꝙ hñtia guſtũ hñt ⁊ appetitũ ibi (Sapor vero vt delectamentũ) circa primũ duo facit ſm ꝙ dupl'r pbat ĩtentũ. zª ibi. (Adhuc alimẽtũ) dicit g ꝙ aĩalia oĩa ſaltẽ hñt vnũ ſenſuz vt tactuz. cui aũt ineſt ſenſus tactꝰ huic ⁊ letitia ⁊ triſtitia ⁊ dulce ⁊ triſte ĩeſſe põt. qbꝰ aũt hec ĩſunt ĩeſt ⁊ ↄcupiſcẽtia. ⁊ p ↄñs appetitꝰ: qꝛ hec. ſ. ↄcupiſcẽtia eſt appetitꝰ rei delectabilis. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ ſenſus tactꝰ ſi iũgaṫ cũ aliq̊ diſcõueniẽti vt ſi pungaṫ cũ acu dolet. ſi vo iũgaṫ cõueniẽti delectaṫ: ⁊ qꝛ delectatio ⁊ dolor nõ põt eẽ ſine appetitu: cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus tactꝰ ineſt appetitus: q̃re verũ eſt qᷓ dicebaṫ. vz. ꝙ cui ĩeſt ſenſus eſt appetitus cũ nulli inſit aliqs ſenſus niſi ĩſit ei ſenſus tactus. ¶ Deide cum dicit.

Cõ.28 ¶ Adhuc aũt alimẽti ſenſuz habẽt. tactus. n. alimenti ſenſus: ſiccis. n. ⁊ hũidis: ⁊ calidis ⁊ frigidis alunṫ oĩa viuẽtia. horũ aũt ſenſus tactus: ſed aliorũ ſenſibiliũ ſcd̃m accidẽs: nihil. n. in alimẽtũ cõfert ſomnus: neqꝫ color: neqꝫ odoratꝰ: humor aũt vnũ aliqᷓ eſt tãgibiliũ. Eſuries aũt ⁊ ſitis: cõcupiſcẽtia ⁊ eſuries: ꝙ calidi: ⁊ ſicci: ſitis aũt frigidi ⁊ humidi.

¶ Adducit aliã rõnẽ oñdens ꝙ hñtia ſenſuz tactꝰ hñt appetitũ. d. ꝙ adhuc hñtia ſenſum tactꝰ hñt ſenſuz alimẽti: qꝛ ſenſus tactus eſt ſenſus alimẽti. ſiccis. n. ⁊ hũidis ⁊ calidis ⁊ fridis alunṫ oĩa viuentia. horũ aũt ẽ ſenſus tactꝰ. g reſpectu tãgibiliũ ſumiṫ alimẽtũ. alia vo ſenſibilia p accñs faciũt ad nutrimẽtũ. iõ ſubdit ꝙ aliorũ ſenſibiliũ ſm accidẽs hz eſſe nutrimẽtũ nec ſonus neqꝫ color nec odoratus .i. odor q̃ ſunt obiecta aliorũ ſenſuũ qᷓcũqꝫ iſtorũ nihil cõfert in alimentũ. humor aũt. i. ſapor ⁊ ſi aliqd ↄfert ad alimentũ hoc eſt qꝛ ſapor ẽ vnũ aliqᷓ tãgibiliũ. obã g tactꝰ p ſe faciũt ad alimẽtũ: ſz obiecta aliorũ ſenſuũ faciũt p accidẽs: ſz reſpcũ alimẽti hz eſſe ↄcupiſcẽtia. g reſpcũ ſenſibiliũ tactꝰ hz eẽ ↄcupiſcẽtia ⁊ cui ĩeſt tactꝰ ineſt ↄcupiſcẽtia. ꝙ aũt ſm alimentũ ſumaṫ ↄcupiſcẽtia pz qꝛ eſuries. i. fames ⁊ ſitis reſpiciũt alimẽtũ ⁊ ↄcupiſcẽtia eſt ſm ipſa: ꝙ aũt ſic ſit pz qꝛ ⁊ eſuries qdẽ ẽ ↄcupiſcẽtia calidi ⁊ ſicci: ſitis aũt eſt fridi ⁊ hũidi. ¶ Nõnduz aũt ꝙ cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus tactꝰ ĩeſt ſitis vel eſuries. cui vo ineſt aliqᷓ horũ ineſt appetitꝰ ⁊ ↄcupiſcẽtia alimẽti. q̃re cuicũqꝫ ineſt ſenſus tactus ĩeſt appetitꝰ aliqs vel cõcupiſcẽtia. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ex eiſdẽ nutrimur ⁊ ſumus: ⁊ qꝛ ſumus ex q̃ttuor el'tis nutrimur ex mixtis ⁊ ↄpoſitis ex q̃ttuor el'tis. vnũ. n. ſolũ non ſufficit ad nutritiõez alicuiꝰ aĩati: q̃re cũ mixta ſm ꝙ hꝰ ſint cal'a vel frida hũida vel ſicca nutrimur calidis humidis fridis ⁊ ſiccis. ⁊ qꝛ he ſunt drñtie tãgibiliũ dṙ tactꝰ eẽ ſenſus alimẽti: ⁊ drñtie tãgibiliũ p ſe faciũt ad alimẽtuz: drĩe vo aliorũ ſenſuũ faciũt p accñs nõ p ſe. ſi aũt ſapor qᷓ eſt obm guſtꝰ facit ad alimẽtũ hoc eſt qꝛ guſtꝰ eſt qdã tactus ⁊ guſtabile ẽ qᷓdã tãgibile. ſi aũt tactꝰ p ſe eſt ſenſus alimẽti cui ĩeſt ſenſus tactꝰ ĩeſt appetitꝰ ⁊ ↄcupiſcẽtia alimenti. nihil. n. hz ſenſum tactus niſi deſideret frigida vel calida vel hũida vel ſicca: quare omne tale neceſſe eſt habere appetitum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sapor vero vt delectamẽtũ horũ eſt. ¶ Certificandũ aũt de his poſterius eſt: nũc aũt ĩtantũ dcm̃ ſit: ꝙ aĩalibus habentibus tactũ ⁊ appetitus inſit. De fantaſia aũt ĩmanifeſtũ. poſteriꝰ autem intendendum eſt. Cõ.29

¶ Quia guſtꝰ eſt qdã tactꝰ oñdit ꝙ hñtia guſtũ hñt ẽt appetitũ. d. ꝙ ſapor nõ eſt qᷓdã delectamentũ horũ. i. eorũ q̃ appetimus p famẽ vel p ſiti. g cui ĩeſt ſapor ĩeſt ei delectatio. ⁊ p ↄñs appetitus. addit aũt ꝙ certificãduz eſt de his poſteriꝰ. nã de oĩbꝰ his ſenſibilibꝰ ĩfra plenius ẽ dd̃m. nũc aũt in tantũ dcm̃ ſit ꝙ aĩalibꝰ hñtibus tactũ inſit ⁊ appetitus. ⁊ ſubdit ꝙ de fantaſia aũt qũo ſe hẽat ad appetituz vel ad ſenſuz tactꝰ: ⁊ vl'r ad oẽm ſenſum ĩmanifeſtũ ẽ. poſterius aũt intẽdendũ eſt de hoc. manifeſtũ eſt aũt ꝙ habentia tactũ habẽt appetitũ: ſed vtrũ habeant fantaſiam non eſt plene manifeſtum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ ſupra mãifeſte dixit ꝙ cuicũqꝫ ĩeſt ſenſus ĩeſt ⁊ fantaſia. g ſicut p habita manifeſtũ eſt ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt appetitꝰ: ſic p alia eſt etiã manifeſtũ ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt fantaſia. ¶ Dd̃m duplicẽ eẽ fantaſiã. vnã ĩdetermiatã. aliã determinatã. vt ſupra diffuſiꝰ diximus. dato g ꝙ manifeſtũ ſit ꝙ cui ĩeſt ſenſus ĩeſt fantaſia ĩdetermiata: cui tñ ĩeſt fantaſia determiata nõdũ eſt manifeſtũ. vel poſſumus dicere ꝙ qꝛ de imaginatione ⁊ fantaſia infra plenius tractabitur. ideo dicit hoc ĩmanifeſtũ eſſe quid ſit de ipſa tenendum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quibuſdã vero adhuc ĩeſt ⁊ ſm locũ motiuũ: alteris aũt ĩtellectiuũ ⁊ ĩtellectꝰ vt hoĩbus: ⁊ ſi aliqᷓ alterũ huiuſmodi ẽ: aut ⁊ honorabiliꝰ.

¶ Oſtendit quomõ ſe habeant ad alias potẽtias ſm locũ motiuũ ⁊ intellectiuũ dicẽs ꝙ qbuſdã aũt aĩalibꝰ adhuc .i. ſupra hʼ. vz. ſupra vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ appetitiuũ ĩeſt ⁊ ſm locũ motiuũ. g ſm locũ motiuũ eſt aliqd ſupadditũ alijs potẽtijs: ⁊ alia poſſunt ſepari ab ipo ⁊ nõ ecõuerſo. ⁊ ſubdit ꝙ alteris ſupple ſup oĩa hec ĩeſt intellectiuuz ⁊ intellectus vt hoĩbꝰ: ⁊ ſi aliqd alterũ eſt hꝰ hñs intellectũ ſicut homo aut ẽt eſt ⁊ honorabilius homine diceṫ. ¶ Notandũ etiam ꝙ ait ſi aliquid aliud eſt honorabilius homine ppter corpora ſupceleſtia que dicunṫ eẽ animata ⁊ habere de virtutibus anime intellectiuã ⁊ deſideratiuã.

Manifeſtũ igiṫ eſt: qm̃ eodẽ modo vna vtiqꝫ erit rõ aĩe ⁊ figura: neqꝫ eniz ibi figura eſt pter triangulũ ⁊ figuras. q̃ ↄñter ſunt: neqꝫ hic anima preter pdictas ẽ: fiet ãt vtiqꝫ ⁊ in figuris ratio cõmunis: q̃ cõuenit qdez oĩbus. ppria aũt nullius erit figure: ſimil'r. n. ⁊ in dictis aĩalibus. Cõ.30.

¶ Poſtq̃ phus oñdit qũo potentie anime ſe hñt adiuicẽ: qꝛ vt pz appetitiuũ nõ facit gradũ diſtinctuz ab alijs: ſed alie q̃tuor potẽtie vt vegetatiuũ ⁊ ſenſitiuũ ⁊ ſm locum motiuũ ⁊ intellectiuũ faciunt diſtinctũ gradũ animatorũ cuz ſm hos gradus ſumende ſint ſpãles ⁊ pprie diffõnes aĩe que addẽde ſunt diffõni anime cõi vt habeaṫ cõpleta diffinitio eius. iõ in pte iſta poſt diſtinctionẽ harũ potẽtiarũ ⁊ horũ graduũ ſpãliter deſcẽdit ad oſtẽdendũ qũo accipiẽda ſit de aĩa cõis diffinitio ⁊ qũo ppria. nã ⁊ ſi hʼ p habita aliq̃liter eſt manifeſtũ tñ p ea que hic dicenṫ magis veritas patefiet. duo g facit: qꝛ pmo oñdit quomodo accipienda ſit de anima diffinitio cõis. zº quomodo propria ibi (Similr aũt ſe hñt) circa pmũ duo facit: qꝛ pmo qᷓ dcm̃

UVA. BHSC. IyR_041_2

eſt.z° ex his q̄ dixerat ſpāliter deſcēdit ad icrepandū pla tonē ibi.(Vn̄ ridiculū ē)dicit ḡ φ manifeſtū igiť eſt q̄m eodē mō erat vtiq̧ vna rō.i.diffō aīe ſicut figure.nā neq̧ ibi.ſ.in figuris eſt aliq̄ figura p̄ter triangulū ⁊ q̄drāgulū ⁊ alias figuras q̄ ſūt ɔn̄r. ſic neq̧ ibi.vz. ex pte aīaꝝ eſt aīa aliq̄ cōis ſepata p̄ter vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ alias ſpāles aīas.⁊ ſubdit:φ fiet autē vtiq̧ ⁊ in figuris vna cōis rō.i. diffō q̄ ɔuenit q̄dez oībus figuris: nullius aūt figure erit ꝓpria.ſil'r aūt ⁊ in dictis aīalib⁹:vel in dictis aīab⁹: vt h3 alia lrā: ſe hēbit φ aſſignabiť rō cōis aīe q̄ ɔueniet oībus aīabus ⁊ nullius aīe erit ꝓpria. ¶ Nōduz aūt pħum di xiſſe querendā eſſe cōez diffinitōez aīe que ɔueniat omni aīe pp platonē q̄ q̄rebat diffinitōes reꝝ ſepataꝝ p̄termit/ tens res naturales ⁊ ſenſibiles. ¶ Deide cū dicit.

¶ Unde ridiculū eſt querere cōez rōnē ⁊ in his ⁊ in alteris: que nullius erit eoꝝ que ſunt pro/ pria ratio: neq̧ ẜm ꝓpriaz ⁊ indiuiduā ſpēm: dimittentes huiuſmodi.

¶ Deſcēdit ad icrepatiōez platōis ſpāl'r.d.φ hn̄ ridiculuz eſt q̄rere cōem rōnem.i.diffōnem ⁊ in his ⁊ in aīabus ⁊ in alteris reb⁹ nālibus q̄ rō.i.diffō nulli⁹ erit.i.nulli ɔueniet eoꝝ q̄ ſunt propria.i.q̄ ſunt ſpālia.talis ḡ d3 eſſe diffinitio aīe cōis:q̄ ɔueniat cuilib3 aīe ꝓprie.i.cuilib3 aīe ſpāli ⁊ ad dit φ neq̧ ſup.ſufficit q̄rere talē rōnem cōez dimittētes rōnē ſpālem ẜm ꝓpriā ⁊ idiuiduā ſpēz.ſic ḡ q̄rēda ē diffō cōis ɔpetēs cuil3 aīe:φ tn̄ nō p̄termittať diffō ſpālis.

Dubitaret forte aliq̄s:q̄ nō vr̄ itelligibile φ poſ ſit dari cōis diffō aīe q̄ nō ɔueniat cui libet aīe ſpāli cuz hoc ſit de rōne cōis: φ p̄dicať de quol3 ſpāli. ¶ Dōm φ cōe q̄d eſt in reb⁹:⁊ q̄d p̄dicať de reb⁹ dif finiri nō pōt niſi diffō illa ɔpetat cuilib3 p̄ticulariū:q̄ idē tenēdū eſt de diffinito ⁊ diffōne:q̄re ſi cōe q̄d diffiniť p̄re/ dicať de quol3 ſpāli:op3 diffōnē datā de ipſo p̄dicari ⁊ de quol3 tali:ſed ſi eēt vera opīo platonis ponēs vl'ia ⁊ cōia hr̄e eſſe ſepatū ⁊ p ſe exiſtere:tunc de tali cōi ⁊ vl'i opoꝛte/ ret dare diffōnem nō cōpetentē alicui p̄ticulari.nā q̄ idē iudiciū de diffōne ⁊ diffinito eſt:cū illud cōe ſit abſtractū nō poſſ3 eſſentialiter de reb⁹ p̄dicari:eo φ nihil eſſentia/ liter de reb⁹ p̄dicari pōt:niſi q̄d exiſtit in ipis:neciū erit il lius diffōnez cōis nō ɔpetere alicui rei p̄ticulari : itaq̧ cū ſcia ſit de reb⁹ ⁊ de vl'ibus q̄ ſunt in rebus ⁊ nō de ideis ⁊ de vl'ibus ſeparatis:⁊ rurſus cū diffōnes ſint ipſaꝝ reꝝ ⁊ ipſoꝝ vl'iuz exn̄tiū in rebus ⁊ nō ipoꝝ exēplariū nec ipo/ rū vl'iuz hn̄tium p ſe eſſe ne icidamus in poſitōez platōis ẜm quā opoꝛtebat dare diffōnem reꝝ cōium ⁊ vl'ium nō ɔpetentē alicui p̄ticulariū : monet nos pħs cauere nobis ne demus h̄ꝫ diffōnē cōem. ¶ Aduertēdū tn̄ φ pħus ex dictis platonis ɔ̄ platonē arguit. volebat.n.plato φ q̄ fi gure ita oꝛdiate ſe hn̄t:q̄ poſt trigonū ē tetragonū ⁊ poſt tetragonū pentagonū: ⁊ q̄ vna figura eſt cā alteri⁹ in nu/ meris ⁊ figuris q̄ ſic oꝛdinate ⁊ cāliter ſe ɔn̄tur nō poſuit ideas ⁊ exēplaria ſepata.credidit eni φ ſufficeret oꝛdo ⁊ cālitas q̄ repiť in numeris ⁊ figuris ad hoc φ poſſent dif finiri ⁊ eſſe ſcia de ipis abſq̧ eo φ poneremus ideas ſepa tas exn̄tes eoꝝ cās. arguit ḡ pħs φ cū ita oꝛdiate ſe exce dant aīe ſicut numeri ⁊ figure:q̄ ſicut tetragon⁹ p̄ſuppo/ nit trigonū:⁊ h3 tot āgulos quot h3 trigon⁹:⁊ adhuc pl'es: ⁊ ſic trinitas p̄ſupponit dualitatez:⁊ h3 tot vnitates quot dualitas:⁊ adhuc pl'es: ſic ſēſitiuū p̄ſuppōit vegetatiuū:⁊ pōt q̄cq̄d p̄t ipm̄: ⁊ adhuc ampli⁹:⁊ q̄d dcm̄ ē de ſenſitiuo reſpcū vegetatiui: itelligēdū ē de ẜm locū motiuo reſpcū ſēſitiui:⁊ de itellectio reſpcū h3 locū motiui:oꝛdinē ḡ quē aſpicimus in figuris ⁊ numeris iuenimus in aīabus: qua re ſi ibi nō eſt figura nec numerus p̄ter has figuras p̄ticu lares:ſic nec in aīabus erit dare aliq̧ aīam idealē ⁊ ſepa/ tam hn̄tē eſſe p̄ter has aīas.⁊ p ɔn̄s nō erit dāda cōis dif/ finitio de aīa q̄ nō ɔpetat aīabus p̄ticularibus. ¶ Aduer tendū eſt φ ſicut aīe gradatiꝫ ſe excedūt ⁊ ē dare oꝛdinē quēdā in ipis aīabus:ſic oīa nālia oꝛdiata ſunt. nā ſic oēs numeri hn̄t oꝛdinē ad vnitatē:ſic oīs effectus ⁊ oīa natu/ ralia hn̄t oꝛdinē ad p̄mam cām q̄ eſt eēntia vnitatis ⁊ bo nitatis. q̄re ſi oꝛdinē iſtū quē aſpicimus in figuris ⁊ nūe/ ris repimus in aīabus: ⁊ in alijs rebus nālib⁹: bene dcm̄ eſt φ pħus ait φ in his.i.in aīabus ⁊ in alteris rebus nāli bus ridiculū eſt q̄rere cōem aliq̧ rōnez que rō nō ſit nul/ lius.i.non ɔueniat alicui eoꝝ q̄ ſunt ꝓpria.i.que ſunt ſpā/ lia ⁊ p̄ticularia:neq̧.n. in his neq̧ in illis eſt dare cōe ali/ quod ⁊ ideā aliquā ſeparatam ab iſtis que ſpālia ⁊ ꝓpria ſunt. ¶ Aduertendū ēt hui⁹ capl'i duplicez eſſe neceſſita/ tem:vnā que tacta fuit vt ꝓpter hoc ſit hoc capl'm intro/ ductū vt cū q̄nq̧ ſint potentie aīe quatuoꝛ tn̄ ſunt diffō/ nes ſpāles eius: q̄ appetitiuū nō conſtituit graduz diuer ſum ab alijs potētijs.alia eſt neceſſitas huius capl'i vt ꝓ pter hoc ſit itroductuz ne icidamus in opīonem platonis q̄ dicebat ſciam ⁊ diffōnem nō eſſe iſtaꝝ reꝝ ſenſibiliuz: ſed vl'ium ſepatoꝝ. ꝓpter q̄d in diffiniendo dupl'r pecca/ bat.p̄mo q̄ opoꝛtebat eū dare diffinitōez cōem que non competebat alicui iſtoꝝ particulariū.z° q̄ h̄ꝫ ſenſibilia ⁊ p̄ticularia p̄termittebat. ita φ cuz daret diffōnem cōem competentē vl'ibus ſepatis nō curabat dare diffōnez ꝓ priam competentē ſenſibilib⁹ rebus.ideo pħus poſtquaz diſtinxit gradus animatoꝝ ait vtrūq̧ faciēdū eſſe. vz. φ querēda eſt diffinitio cōmunis que nō ſit ꝓpria alicui aīe ſpāli: ɔueniat tn̄ cuilib3 eaꝝ ⁊ nō eſt ſiſtendū in tali diffō ne:ſ3 querēda eſt diffō ꝓpria. ¶ Deinde cuz dicit.

¶ Simil'r aūt ſe hn̄t ei:q̄d de figuris eſt: ⁊ que ẜm animaz ſunt. Semp.n.in eo q̄d eſt ɔn̄r eſt in potentia q̄d prius eſt in figuris inanimatis: vt tetragono trigonum eſt:in ſenſitiuo autem vegetatiuum. Cō.3i.

Tetragonum.

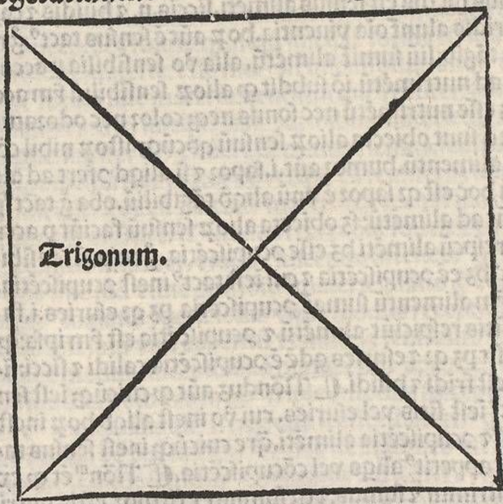

¶ Oſtenſo quō querenda eſt cōis diffinitio anime oſtēdit quomō querēda ſit ꝓpria:circa q̄d duo facit:q̄ p̄mo oſtē/ dit querēdā eſſe diffinitionē ꝓpriā.ſecūdo diſtinguit gra dus animatoꝝ vt clarius patefiat quot diffinitōes ꝓprie ſunt querēde ibi.(Sine.n.vegetatiuo.)Dicit ḡ φ ſimil'r ſe hn̄t ei q̄d eſt de figuris ea que ſunt ẜm aīam. nam in fi guris ⁊ in rebus animatis ſemp in eo q̄d eſt ɔn̄ter ⁊ poſte rius eſt potentia.i.virtualiter id q̄d eſt p̄us:vt in tetrago/ no virtualiter quidē eſt trigonū:q̄ omnes angulos quos habet trigonus habet tetragonus ⁊ adhuc plures ⁊ in ſen ſitiuo virtualiter eſt vegetatiuū:q̄ quicquid poteſt vege

UVA. BHSC. IyR_041_2

tatiuũ põt ſenſitiuũ ⁊ adhuc amplꝰ: q̃re ſi ſenſitiuũ cadit ſupra vegetatiuũ ⁊ vnus gradus aiatoꝝ aliqd ꝓpriũ ⁊ aliquid ſpãle addit ſupra aliũ nõ ẽ ſiſtendũ in diffõne cõi. ſꝫ ⁊ ſm vnũqdq; aiatoꝝ querẽdũ eſt q̃ ſit vniuſcuiuſq; aĩa ⁊ q̃ ſit ꝓpria vniuſcuiuſq; rõ: vt q̃ plãte ⁊ que hoĩs aut ẽt que beſtie. ⁊ addit ꝙ ꝓꝓ quã aũt cãꝫ ſic ↄñr ſe hñt hꝰ aĩata ꝙ vnũ addit ſupra aliȷ̃ ⁊ vnũ pt ſepari ab alio ⁊ nõ ecõuerſo: vt qꝛ vegetatiuũ põt ſepari a ſenſitiuo: ſꝫ nõ ↄuertit: q̃re ḡ h̃ ↄtingit ↄſiderãdũ ẽ ſup. poſt vt circa finẽ huiꝰ libri.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̃ h̃ phs ponere ſolum tres gradus aiatoꝝ. vꝫ. plãtã beſtiã ⁊ hoĩeꝫ: ⁊ ẽt cõiter diſtinguunt̃ tres aĩe. ſ. vegetatiua. ſenſitiua. ⁊ ĩtellectiua: q̃re ĩcõuenientẽr aſſignant̃ q̃tuoꝛ gradus aiatoꝝ: ⁊ nõ hñ dr̃ querẽdas eẽ q̃ttuoꝛ ſpãles diffõnes aĩe. ¶ Dõꝫ ꝙ in rebꝰ ordinatis in qbus eſt ꝓgreſſus ab extremo in extremũ ꝑ mediũ: ſaltẽ ẽ aſſignare tria mẽbra. vꝫ. ſupꝰ extremũ ⁊ ĩferius extremũ ⁊ mediũ ĩter vtrũq; vt in aĩabus extremũ ſupius eſt aĩa intellectiua. q̃ vt ĩtellectiua qcqd recipit q̃ſi penitꝰ ĩmãliter recipit: qꝛ recipit ſine mã ⁊ ſine ↄditionibus mãe. extremũ aũt ĩferius tꝫ aĩa plantaꝝ q̃ qcqd recipit mãliter recipit. nã plãta ſm ꝙ hꝰ non ĩmutat̃ niſi mãlr̃ tm̃. mediũ aũt gradũ tꝫ aĩa beſtiarũ vel aĩa ſenſitiua. nã ſenſus nec ĩmutat̃ penitꝰ mãlr̃ cũ vt ĩfra dicet̃ ſit ſuſceptiuus ſpẽꝝ ſine mã. nec ẽt ĩmutatur penitus ĩmãliter: qꝛ recipit cũ cõditionibꝰ mãe. recipit eñi ꝑticulariter: ⁊ h̃ ⁊ nunc. ſm h̃ ḡ aſſignant̃ tres gradus aiatoꝝ. vꝫ. plante que tꝫ gradũ extremũ ⁊ ĩfimũ: ⁊ hoĩs q̃ ĩter mortalia tꝫ gradũ ſupremũ. tertia eſt aĩa beſtie tenẽs gradũ mediũ ĩter illa. ſꝫ hoc ḡ aſſignant̃ tres aĩe. ſ. vegetatiua: ſenſitiua: ⁊ ĩtellectiua. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ ſenſitiuũ qȝ ponit̃ mediũ ĩter vegetatiuũ ⁊ ĩtellectiuũ: nõ eſt me[m] punctale: ſꝫ magne latitudinis. in h̃. n. medio eſt aſſignare duos gradus: qꝛ q̃daꝫ ſunt ſenſibilia ⁊ aĩalia ĩꝑfecta: vt illa q̃ ſolũ ſentiunt: ⁊ nõ mouẽt ſe motu ꝓgreſſiuo. ſi aũt cõpetit eis aliqs motus h̃ eſt dilatatiõis ⁊ ↄſtrictiõis. q̃dã vo ſunt ꝑfectiora: qbus cõpetit nõ ſolũ ſenſitiuũ: ſꝫ ẽt ſm locũ motiuũ. nõ ḡ obſtante ꝙ triplex eſt aĩa: poſſunt tñ diſtingui q̃ttuoꝛ gradus aiatoꝝ. qꝛ aĩa ſenſitiua vel aĩa beſtiarũ diuidit̃ in duos gradus: qꝛ q̃dã eſt ſolũ ꝓncipiũ ſentiẽdi. q̃dã vo ſentiendi ⁊ ſm locũ mouẽdi. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ Sine eñi vegetatiuo ſenſitiuũ nõ eſt: a ſenſitiuo aũt ſeparat̃ vegetatiuũ in plantis.

¶ Diſtinguit vel aſſignat hos q̃ttuoꝛ gradus aiatoꝝ. iõ q̃ttuoꝛ facit. qꝛ p̊mo oñdit eẽ q̃dã aĩata q̃ ſolũ viuũt vt plante. 2°. ait eẽ q̃dã q̃ viuũt ⁊ ſentiũt: vt aĩalia ĩꝑfecta. 3°. dicit eẽ aĩalia q̃ viuũt ⁊ ſentiũt ⁊ mouent̃ ſm locũ: vt aĩalia ꝑfecta. 4°. ait eẽ q̃rtũ gradũ aiatoꝝ: vt hoĩem cui ↄpetunt oĩa hec ⁊ ẽt ĩtelligere. 2ª ibi (Iterũ ãt.) 3ª ibi (Et ſenſitiuoꝝ) 4ª ibi (Ultimũ aũt.) dicit ḡ ꝙ ſine vegetatiuo eniꝫ nõ eſt ſenſitiuũ: ſꝫ a ſenſitiuo ſepatur vegetatiuuꝫ: vt in plantis. plante ḡ tenent ĩfimũ gradũ ĩter aĩata: qꝛ eis nõ competit niſi vegetatiuum tantũ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Iterũ ãt ſine qdem eo qȝ põt tãgere alioꝝ ſenſuũ: nꝫ vnꝰ ẽ: tactꝰ aũt ſine alijs ẽ. Multa enim nꝫ viſuꝫ nꝫ auditũ hñt neq; odoratus ſenſuꝫ.

¶ Determinat de ſcđo gradu aiatoꝝ vt de aĩalibus ĩꝑfectis dicẽs: ꝙ iterũ qdẽ qȝ põt tãgere. i. ſine tactu: neq; ſine eo vnꝰ. i. nullus eſt alioꝝ ſenſuũ. tactꝰ eñi eſt ſine alijs ſenſibus: qꝛ multa de nũero aĩalium: vt aĩalia ĩꝑfecta: neq; habent viſuꝫ neq; auditũ neq; etiã habent ſenſum odoratus: ſed habent ſolũ tactũ. in ſcđo ḡ gradu ſunt aĩalia ĩꝑfecta quibus ineſt ſolũ vegetatiuuꝫ ⁊ ſenſitiuum: ⁊ nõ ſenſus q̃libet. ſꝫ ſenſus tactus. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.32. **¶ Et ſenſitiuoꝝ aũt alia qdeꝫ hñt ſm locũ motiuum. alia vero non habent.**

¶ Determinat de tertio gradu aiatoꝝ dicẽs: ꝙ ⁊ ſenſitiuorũ aũt alia qdeꝫ habẽt motiuũ ſm locũ: vt aĩalia magis ꝑfecta: alia aũt nõ hñt vt ĩꝑfecta. in 3°. ḡ gradu ſunt aĩalia ꝑfecta qbꝰ ↄpetit vegetatiuũ: ſenſitiuũ: ⁊ ſꝫ locũ motiuũ.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vermes ſm h̃ vident̃ eẽ aĩalia ꝑfecta cũ eis ↄpetat ſm locũ motiuũ. ¶ Dõm ꝙ vt ſupra tangebat̃ h̃ ſm locũ motiuũ intelligitur de motu ꝓgreſſiuo. q̃dã eñi mouent ſeipſa ſoluꝫ dilatando ⁊ cõſtringendo vt conche marine. huic eñi motui aſſimilat̃ motus vermiũ. nã cũ vermes ſe mouent. primo ſꝫ ꝑteꝫ anteriorẽ ſe retrahũt ⁊ ↄſtringunt: ⁊ ſe cõſtringendo ſm ꝑtem anteriorẽ trahunt poſt ſe ꝑtẽ poſterioreꝫ ⁊ poſtq; ſic ſe ↄſtringunt ⁊ cõſtrinxerũt ⁊ traxerunt poſt ſe aliã ꝑtem dilatant poſtea ſe ſm ꝑtem conſtrictam. ⁊ ſic faciunt ſe ad vlteriorẽ locũ. motus ḡ ille non ꝓprie eſt motꝰ ꝓgreſſiuus: imo valde modicũ differũt a motu dilatationis ⁊ cõſtrictionis. ex quo manifeſte pꝫ ꝙ omnia reptilia cuiuſmodi ſunt ſerpẽtes ⁊ talia ĩꝑfecta ſunt: qꝛ nõ ꝓprie gradiunt̃ ſed reptant. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ultimũ aũt ⁊ minimũ rõnẽ ⁊ ĩtellectũ: vt hõ aut huiuſmodi aliud. Quibꝰ eñi ĩeſt rõcinatio corruptibiliũ his ⁊ reliq̃ oĩa: qbus aũt illorum vnũqdq; nõ oĩbus rõcinatio: ſꝫ qbuſdaꝫ qdem neq; imaginatio: alia ãt hac ſola viuũt. De ſpeculatiuo aũt ĩtellectu: alia rõ eſt. Qȝ qdeꝫ igit̃ de hoꝝ vnoquoq; rõ hec ꝓprijſſima anima: ⁊ de anima manifeſtum eſt.

¶ Determinat de q̃rto gradu aiatoꝝ dicens. ꝙ vltimuꝫ ⁊ minimũ ĩter aĩata eſt habẽs rõcinationẽ ⁊ ĩtellectũ. ⁊ ſubdit ꝙ qbus enim corruptibiliũ ineſt rõcinatio his ⁊ reliq̃ oĩa inſunt: qbus aũt ineſt vnũqdq; alioꝝ non oĩbus ineſt rõcinatio ⁊ ĩtellectus: ſꝫ cui ineſt intellectiuũ ineſt vegetatiuũ ſenſitiuũ ⁊ ſm locũ motiuũ. ſꝫ non conuertitur. ĩtellectiuũ ḡ in mortalibus p̃ſupponit oĩa alia. ſꝫ nullũ alioꝝ p̃ſupponit ipm̃. ĩmo non ſolũ qȝlibet alioꝝ non p̃ſupponit ĩtellectiuum: ſꝫ etiã nõ qȝlibꝫ preſupponit imaginationẽ. ideo ſubdit ꝙ quibuſdã aũt aĩalibus neq; imaginatio ĩeſt ſꝫ q̃daꝫ aĩalia viuunt. i. dirigunt̃ in oꝑa vite. a ſola. i. per ſolam imaginationẽ. rõ aũt q̃re poſſunt habere imaginationẽ ſine ĩtellectu eſt qꝛ de ſpeculatiuo autẽ ĩtellectu altera rõ eſt quã de imginatione: ⁊ ꝓpter hanc alteritatẽ ⁊ diuerſitatẽ põt illa potentia ineſſe alicui aĩali preter iſtã. ¶ Ultimo ↄcludit circa determinata dicens: ꝙ qdeꝫ igit̃ manifeſtũ eſt ꝑ hĩta ꝙ ſup. cũ ſint tot gradus aiatoꝝ de vnoq̃ꝫ eoꝝ ſumẽda ẽ ꝓprijſſima rõ. ſ. q̃ eſt dicta. vꝫ. ꝙ aĩa eſt actꝰ corporis quo p̊mo nititur. quo p̊mo ſentit̃. ⁊ ſic de alijs.

Neceſſariũ aũt eſt debentẽ de his perſcrutationem facere: accipere vnũqdq; eoꝝ quid ẽ. Poſtea ſic de habitis: aut de alijs inueſtigare. Cõ.33.

¶ Poſtq; phs docuit aſſignare circa aĩam non ſolũ diffinitionẽ cõem: ſꝫ etiam diffõnes ꝓprias ſumptas ſm diuerſa opera vite ⁊ ſm diuerſas potẽtias. in parte iſta ĩtendit determinare de vnaquaq; harũ potentiarũ. circa qȝ duo facit. qꝛ p̊mo oſtẽdit quo ordine eſt ꝓcedendũ. 2°. incipit determinare de vnaquaq; potẽtia ſm ordinẽ pretactum. 2ª ibi (Quare p̊us de alimento.) Circa p̊mum duo facit ſm ꝙ potentie ad duo comparari poſſunt: vꝫ. ad organa ⁊ ad alia que ↄſequunt̃ ipſas potẽtias. 2°. vo ad actus ⁊ ad oꝑa.

¶ Primo ḡ oſtendit quo ordine eſt determinãdũ de potentijs ꝓut comparantur ad organa ⁊ ad alia que ↄſequũ

UVA. BHSC. IyR_041_2

tur ipſas potētias. ¶ Scđo vero ꝓut comparant̄ ad act⁹ ⁊ obiecta ſm que h⁹ potentie habēt diffiniri. ſeđa ibi (Si aūt oꝫ dicere.) dicit ḡ. ꝙ neceſſariū eſt aūt debēte facere perſcrutationē de his.i.de potētiys h⁹ accipere qđ eſt vnū quodqꝫ eoꝝ.i.vnaqueqꝫ harum potentiaꝝ. Poſtea autē ſic.i.poſt determinationē hāc iueſtigādū eſt de habitis.i. de his que ꝯſequunt̄ potentias aut etiā opꝫ inueſtigare.⁊ de alys vt de organis ipſarū potētiarū. ¶ Notādū ꝙ circa q̄libꝫ potentiā poſſumus aliquas aſſignare ꝓprietates ꝯn̄tes ipſam vt ꝓpriū eſt viſui ſentire a remotis magis q̄ aliqs ſenſus ⁊ ſuſcipere ſpēs magis itentiōal'r q̄ aliqs ſenſuum vel aliq̄ alia ſi qua ſint. ¶ Determinanduꝫ eſt ḡ de ipſis potētiys ⁊ de ꝓprietatibus ſequētibus eas:⁊ de alys vt de organis ipſarū potentiarū. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si āt oꝫ dicere qđ vnūq̄dqꝫ ipſoꝝ: vt qđ intellectiuū ⁊ ſēſit̄ iuū aut vegetatiuū. Prius adhuc dđm quid ſit itelligere: ⁊ qđ ſentire. priores.n. potentiys act⁹ ⁊ opatiōes ſcđm rōnē ſt: ſi āt ſic: aut his priora oppoſita oꝫ ꝯſiderare đ ill'vtiqꝫ. Primū oportebit đtermiare pp eandē cāꝫ: vt de alimēto: ⁊ ſenſibili: ⁊ intelligibili.

¶ Oñdit quo ordine determinādū eſt de potētiys ꝓut cōparant̄ ad actus ⁊ obiecta dicens. ꝙ ſi aūt oportet dicere quid eſt vnūquodqꝫ ipſoꝝ.i. vnaqueqꝫ harum potentiarū vt quid eſt itellectiuū ſenſitiuum aut vegetatiuū p̊us adhuc dđm eſt quid ſit actus vt quid ſit itelligere: ⁊ qđ ſentire. nā actus ⁊ opationes ſm rōnem diffinitiuā ſunt p̊ores potentiys. ſi aūt ſic.i. ſi p̊us eſt dđm de actibus q̄ de potentiys. Adhuc opꝫ conſiderare oppoſita.i. obiecta tanq̄ p̊ora his.i. actibus vtiqꝫ ꝓpter eandeꝫ cām oportebit determinare p̊mū de illis.i. de obiectis q̄ de actib⁹: vt determināduꝫ erit p̊us de alimento ⁊ de ſenſibili ⁊ itelligibili q̄ ſunt obiecta dictarū potentiarū q̄ de ipſis actibus.

Dubitaret forte aliquis. qꝛ nō videt̄ p̊us eſſe determinandum de actibus q̄ de potētiys. nam actus fluunt ⁊ cauſant̄ a potētiys. ḡ ſunt poſteriores in eſſe q̄ ille: ⁊ poſterius determinādū eſt de actibus q̄ de illis. ¶ Rurſus p̊ora nō diffiniunt̄ per poſteriora: q̄re ſi actus ſunt poſteriores potētiys: qꝛ cauſant̄ ab illis. ḡ ſi volumus ſcire qđ eſt vnaqueqꝫ potētiarū nō oportet p̊us determinare de actibus: qꝛ actus nō debēt eſſe diffinitiui potētiarū ex quo ſunt poſteriores illis. ¶ Dđm ꝙ duplex eſt p̊us. quo ad nos. ⁊ ſꝫ nām. planū eſt eni p̊ores eſſe act⁹ potentiys quo ad nos. nā aīa noſtra tꝫ īfimū gradum: ⁊ tꝫ puraꝫ potentiā in genere ītelligibiliuꝫ: ſicut mā in genere entiuꝫ: q̄re ſicut nullus actus in genere entiū pōt egredi a mā anteq̄ īformetur aliqua forma ſiue ſpecie ſenſibili ſic nullus actus in genere ītelligibiliū pōt egredi ab ītellectu p̊uſq̄ informet̄ aliqua ſpecie ītelligibili. ītellect⁹ ḡ nō pōt ītelligere per ſeip̄ꝫ ſicut nec mā agere: ſꝫ ſi ītelligit hoc eſt ꝓut informatur ſpēbus alioꝝ obiectoꝝ. ſpecies ḡ ille p̊us ducunt in cognitionē obiectoꝝ quoꝝ ſunt ſpecies: ⁊ ducendo in cognitionē obiectoꝝ ducunt in cognitionē actuuꝫ: ⁊ deinde in cognitionē potentiarū: ita ꝙ potentie cognoſcūtur per actus: ⁊ actus ꝑ obiecta. actus enī īmediatius comparant̄ ad obiecta q̄ potentie: eo ꝙ potentia tendit in obiectum mediante actu. q̄re ſi p̊us cognoſcimus obiecta: oꝫ per ea p̊us cognoſcere actus q̄ potentias. igit̄ quo ad nos actus ſunt p̊ores potentiys: ⁊ ex hoc volunt aliqui ſumere rōneꝫ ſufficientē ꝙ potentie diffiniuntur per actus: nō qꝛ actus ſunt p̊ores ſm nām: ſꝫ ſolum quo ad nos. hoc tamē nō ſufficiēter dicit̄. qꝛ tunc ſubſtātie diffinirentur per accidentia: ⁊ haberēt diffōnem per additamenta: cū noſtra cognitio īcipiat a ſenſu: ⁊ ſenſibiliora ſint nobis accidētia q̄ ſubſtantie. ¶ Sciendū ꝙ actus etiam ſm nām ſunt aliq̄ modo p̊ores potentiys. nam cum ſemꝑ cauſa ſit p̊or cauſato ſm nāꝫ: cum duo aliqua ſm p̄hm 5.º metaphyſice. ſic ſe adinuicem habere poſſint ꝙ vnū eſt cauſa alterius ⁊ ecōuerſo. vt potio eſt cauſa ſanitatis ⁊ ſanitas eſt cauſa potionis: nō eſt incōueniens aliqua duo ſic ſe habere ꝙ ſm naturam vnum eſt p̊us altero ⁊ ecōuerſo. hoc ḡ modo ſe hn̄t actus ⁊ potentia. ¶ Nā potētie ſunt cauſe actuuꝫ in genere cauſe efficientis: ſed qꝛ ipſe ordinantur ad actus tanq̄ ad finē: actus ſunt cauſa potētiarū in genere cauſe finalis: ſunt ḡ actus ſm nām p̊ores potentiys non ſm eſſe ſed ſm intentionē nature. inde eſt ḡ ꝙ qꝛ potentie ſunt q̄ſi quedā organa ipſius anime per que exercet ſuos act⁹: cū organa maxime diffiniri habeāt per opera ad que ordinant̄: bene dictū eſt qđ dicit̄ in l'ra. vꝫ. ꝙ ſi ſcire volumus qđ ſit vnaqueqꝫ iſtarū potentiarū. p̊mo ſciendū eſt qđ ſit actus. hn̄t eniꝫ potentie diffiniri per ipſos actus tanq̄ per ſuuꝫ fineꝫ ⁊ tanq̄ ꝑ ea que ſunt p̊ora itentione nature. Oppoſita aūt his nō eſt difficile ſoluere. naꝫ cū dicitur potentias cauſas eſſe actuū. verū eſt in genere cauſe efficientis: actus tamē ſunt cauſa potētiarū in genere cauſe finalis: ⁊ ſm hoc poſſunt diffinire eas. qđ vero addebatur ꝙ nihil diffinitur ꝑ ſuum poſterius: patet ꝙ licꝫ actus ſm naturam ſint poſteriores in eſſe: ſunt tamen p̊ores ſm nature intētioneꝫ ⁊ vt p̊ores ſunt poſſunt eſſe diffinitiui potentiarū.

Alterius forte dubitaret aliquis vtrum actus diſtinguātur per obiecta. ⁊ vtrū p̊us determināduꝫ ſit de obiectis q̄ de actibus. ⁊ videtur ꝙ non. qꝛ potentiarū anime q̄daꝫ ſunt actiue quedaꝫ paſſiue. actiue vt nutritiua augmentatiua. paſſiue vt potētie ſenſitiue. ⁊ etiam ipſum ītelligere eſt quoddam pati. obiecta vero licet habeant rōnem cauſe reſpectu actuuꝫ potētiarum paſſiuarum. tamē reſpectu actuuꝫ potentiarū actiuarum nō habēt rōnem cauſe: ſed potius ecōuerſo. nā obiecta nihil cauſant in potētiys actiuis ſm ꝙ h⁹ ſunt: ſꝫ magis ip̄e potentie cauſant aliquid in obiectis: nō ḡ eſt vl'iter verum ꝙ actus diffiniant̄ per obiecta. qꝛ in potentiys actiuis magis videntur debere diffiniri obiecta per actus q̄ ecōuerſo. ¶ Dđꝫ ꝙ obiecta ſunt p̊ora actibus ⁊ potentiys quo ad nos. nam vt dicebatur in precedenti pretacta queſtione. anima cognoſcit ſeipſam cognoſcendo alia: ꝓcedit enim anima in cognoſcēdo ſeip̄aꝫ quaſi modo reſolutiuo: nam potētie egrediuntur ab anima ⁊ a potētiys egrediuntur actus: ⁊ mediātib⁹ actibus fit ꝓgreſſus ad obiecta: aīa tamē p̊mo cognoſcit obiecta: ⁊ per obiecta actuꝫ: ⁊ ꝑ actus potentias: ⁊ per potētias cognoſcere poteſt ſuam ſubām ⁊ nām. ¶ Rurſus obiecta nō ſolum ſunt p̊ora quo ad nos: ſed etiā ſunt p̊ora quo ad nām qꝛ ſunt aliquo modo cauſa reſpectu actuum ſiue illi actus ſint potentiarum actiuarū ſiue paſſiuarū. nam actuuꝫ potentiarū paſſiuarū obiecta ſunt cauſa in genere cauſe efficiētis: qꝛ illos efficiūt ⁊ etiaꝫ ſunt aliquo modo cauſa in genere cauſe finalis: qꝛ h⁹ act⁹ ordinantur ad ipſa obiecta. ḡ nulli dubium eſt obiecta potentiarum paſſiuaruꝫ eſſe p̊ora actibus cū ſint p̊ora ⁊ quo ad nos ⁊ etiaꝫ ſm nām. planum eſt ergo ꝙ tales actus diſtinguunt̄ ⁊ diffiniunt̄ ꝑ obta a q̄bus recipiūt eē ⁊ ſpecieꝫ. ¶ Amplius ēt oba potētiarū actiuarū ſunt p̊ora actibus nō ſolū quo ad nos: ſꝫ ēt aliquo mō ſm nām. nā lꝫ oba nō habeāt rōneꝫ cāe in genere cāe efficiētis: tn̄ vt cōiter ponitur: ⁊ vt pōt haberi a p̄ho ꝑ ethi. habēt rōneꝫ cāe in genere cāe finalis. vn̄ dr̄ ꝑ ethi. ꝙ q̄buſcūqꝫ p̄ter opationem ſunt aliq̄ opata ipſa ſunt fines opationū. oīs ḡ opatio trāſiēs in exteriorē mām: qꝛ ex tali opatione ꝯſtituit̄ aliqđ opatum in re ex̄ oꝫ ip̄m opatū eē finē opatiōis: vt domus eſt finis edificatiōis. itaqꝫ ſi potētia nutritiua ⁊ augmētatiua ſunt potētie actiue ⁊ aliqđ efficiūt in ip̄m obm vt in alimētum

UVA. BHSC. IyR_041_2

erit alimētū trāſmutatū ꝛ cōuerſū vt reqrunt tales potētie finis operū dictarū potētiarū.q̄re ſic potentie diſtinguunt̄ per actus q2 actus ſunt p̄ores eis quo ad nos:ꝛ etiā ẜm ītentionē nāe q2 ſunt earū finis:ſic ꝛ actus etiā potentiarū actiuarū habent diffiniri per obiecta: q2 illa obiecta ſunt p̄ora quo ap nos ꝛ etiā ſunt eoꝝ finis. Q2 aūt obiciebatur in ꝯ2iū ſolutū eſt ꝑ iā3 dicta

Cō. 34. Quare primū de alimēto ꝛ gn̄atione dðm ē: vegetatiua.n.aīa ꝛ alīȷs ineſt prima: ꝛ maxime cōis potentia ē aīe ẜm quā ineſt viuere omnibus: cuius ſunt opera generare ꝛ alimento vti.

¶ Exeqtur de hꝰ potētȷs ẜm modū pretaxatū:ꝛ q2 q̄ttuor ſunt ille potētie ẜm quas ſumunt̄ diuerſi gradus aīatorū iō q̄ttuor facit:q2 p̄mo determīat de vegetatiuo.2°.de ſenſitiuo.3°.de ītellectiuo.4°.de ſꝫ locū motiuo.2ª ibi (Determinatis aūt his dicamus.)3ª in p̄ncipio tertȷ quē qdā īcipiūt ibi (ꝙ aūt nō ſit ſenſus.)qdam v̄o ibi:(qm̄ āt duabꝰ dīȷs.)qdā aūt ibi (de ꝑte āt aīe.)quid tñ de hoc ſit tenēdū in ꝓſequēdo patebit.q̄rta aūt ꝑs vbi determinat de ſꝫ locū motiuo incipit circa finē tertȷ ibi (de mouēte aūt qdē.)Circa p̄mū tria facit.q2 p̄mo ait p̄mū determinādū eē de vegetatiua potētia.2°.quedā que ſuppoſuerat ꝓbat.3°.incipit ꝓbare vel determinare de ipſa potētia vegetatiua.2ª ibi(Nālīſſimū.n.)3ª ibi(Qm̄ aūt eadē potētia) cōtinuet̄ aūt ſic.dictū eſt prius determinandū eſſe de obiecto ꝛ actu q̄ȝ de potētȷs.ꝛ rurſus: q2 p̄mo determinādum eſt de obiecto ꝛ actu potētie p̄oris q̄ȝ poſterioris: q̄re ſi ſic eſt.p̄mo dðm eſt de alimēto qð eſt obm̄ vegetatiue potentie ꝛ de gn̄atione q̄ eſt actus eius. na3 vegetatiua aīa ineſt p̄ma alȷs ꝛ vegetatiua q̄ eſt potētia aīe ſꝫ quā īeſt viuere viuētibus cuiꝰopa ſunt gn̄āre ꝛ alimēto vti hꝰ.v3.potētia eſt maxīe cōis.p̄mo ğ dðm eſt de ipſa. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Naturaliſſimum enim opum viuentibus eſt q̄cūq3 ꝑfcā ꝛ non orbata aūt gn̄ationē ſpōtaneam hn̄t facere alterū q̄le ipſū: animal qdē aīal: plāta āt plantā:q̄tenꝰ ipſo ſꝑ ꝛ diuino ꝛ imortali eē ꝑticipent:ſꝫ ꝙ pn̄t.

¶ Quedā que ſuppoſuerat ꝓbat.ſuppoſuerat.n.ꝙ potētia cuiꝰ eſt gn̄āre ꝛ alimēto vti eſt maxīe cōis viuētibꝰ. Rurſus ſuppoſuerat hꝰ potētia3 eſſe ipſius aīe.ꝑꝑ qð ſeqtur ꝙ hꝰ opa ipſi aīe ſint attribuenda.tria ğ facit.q2 p̄ ꝓbat gn̄āre eſſe maxīe cōe viuentibꝰ.2°.oſtendit hꝰ opa que ſunt generare:alimēto vti ꝛc̄.hꝰ eſſe ab ipſa aīa. 3°.ex hoc īprobat opiones quorūdā nō attribuētiu3 talia opera aīe nec potētȷs eius:ſꝫ dicētium hoc eſſe ex neceſſitate māe vel ex nā alicuius alimenti.2ª ibi(Eſt aūt aīa.)3ª ibi(Empe.aūt.) circa p̄mū duo facit ſꝫ ꝙ dupl'r ꝓbat gn̄āre eſſe quid cōe. 2ª ibi(Omnia.n.illud appetunt.)Dicit ğ operu3 viuētibꝰ .i.īter opera que ꝯpetunt viuētibus nālīſſimū eſt ſup.ip̄m gn̄āre:ꝛ q2 eſt nālīſſimū.iō eſt valde cōe.iō ſubdit ꝙ q̄cunq3 viuētia ꝑfecta ꝛ nō orbata aūt habent gn̄ationē ſpontaneā poſſunt facere alteru3 q̄le ip̄m.i.poſſunt gn̄āre vt aīal qdem facit aīal:plāta aūt plantam:ꝛ hoc faciūt ꝛ ſic generant q̄tenus hꝰ gn̄ābilia ẜm ꝙ poſſunt participēt ip̄o ſemper eſſe ꝛ ipſo eſſe diuino ꝛ īmortali. ¶ Notādum aūt vi gn̄atiuā ẜm pħm eſſe datā rebus vt gn̄ābilia que in ſeip̄is perpetuari non pn̄t ꝑpetuent̄ aliquo mō in ſuo ſimili ꝛ ꝑticipēt ipſo ſemper eſſe diuino ꝛ immortali. Poſuit.n.pħs mundū nūq̄ȝ deficere:iō abſolute loqtur dicens ad gn̄ābilia ꝑ gn̄atione3 poſſe hr̄e ſemꝑ eē non in ſe: ſꝫ in ſuo ſimili. ¶ Notādū ēt opera vegetatiue eē generare nutrire ꝛ augere īter que opera gn̄āre eſt ꝑfectius:q̄re ſic h̄ eſt ſic cōe alia cōmuniora ſunt de oībus ğ operibus vegetatiue ē determinādū p̄us q̄ȝ de operibus potētiarū aliarum ex quo hꝰ opera ꝯuenit eſſe ſic cōmunia. ¶ Notādum etiā ꝙ ait generare ſibi ſimile quecūq3 viuētia ſunt ꝑfecta:ꝛ nō orbata aut habēt ſpōtaneam gn̄ationem.nam ẜm ꝯmētatore3 ad h̄ ꝙ aliqð animatū generet tria reqruntur. p̄mo ꝙ ſit ꝑfectū q̄ȝtum ad tempus:ideo pueri:ꝛ q̄cūq3 aīata nō ſunt ꝑfecta ẜm tempus nō generāt.2°.d3 eſſe nō orbatū.i.nō diminutū aliquo membro vel īpeditu3 aliq̄ occaſione. 3°.d3 nō habere gn̄ationē ſpontaneā.i.nō d3 eſſe gn̄ātum ex putrefactiōe.na3 aīalia gn̄āta ex putrefactiōe nō generāt. dicuntur enim talia habere gn̄ationē ſpontaneā.q2 vidētur per ſeipſa generari:eo ꝙ nō habēt generās ꝓꝑe ſpeciei.vn̄ ꝯmētator appellat talia gn̄āri per ſe. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Oia.n.illud appetūt: ꝛ illiꝰ cā agūt oīa q̄cunq3 agūt ſꝫ naturā. ¶ Id āt qð cuiꝰ cā fit dupl'r Cō.35.
ē:hoc q̄dē cuiꝰ:illð vero quo:qm̄ igit̄ cōicare nō pn̄t ipſo ſꝑ ꝛ diua cōtinuatiōe:ꝑꝑ id qð nihil ꝯtigit corruptibiliū idē: ꝛ vnū numero permanere ſꝫ ꝙ pōt ꝑticipare vnūqðq3:ſic cōicat hoc qde3 magis:illud vero minus: et ꝑmanet nō idē:nūero qde3 nō vnū:ſpē aūt vnū.

¶ Adducit ſcða3 rōnē dicēs ꝙ oīa appetunt illud.ſ.participare eſſe diuinū ꝛ ꝑpetuari ī eſſe ꝛ illiꝰ cā agunt oīa q̄cūq3 agūt ẜm nām:ꝛ diſtinguit de fine dicens:ꝙ illud aūt cuiꝰ cā fit aliquid eſt duplex: h̄ qde3 cuius cā fit vt finis extra .i.vt finis nō inherens:illud v̄o quo eſt aliqd vt forma ꝛ finis ītra.ipſe ğ deus eſt finis ꝓpter quē oīa agunt tanq̄ȝ id cuius gr̄a ſunt oīa:nō tñ tanq̄ȝ finis īherēs ꝛ depēdēs:ſed ip̄m eſſe qð ꝑticipatur a rebus eſt finis ꝓpter qð oīa agūt tāq̄ȝ finis ītra ꝛ tāq̄ȝ id quo formal'r ſunt oīa.ſi ğ ſic oīa appetūt eē diuinū qm̄ gn̄ābilia ꝛ corruptibilia nō poſſunt cōmunicare ip̄o ſemꝑ eē:ꝛ diuina ꝯtinuatiōe.i.ꝯtinue ꝓpter id ꝙ nihil corruptibiliū idē ꝛ vnū numero pōt ꝑmanere ẜm ꝙ pōt ꝑticipare diuinū eē ſic vnūqðq3 cōicat ip̄m.h̄ qdē magis:illud v̄o minus:q2 q̄dā ſunt ꝛ viuūt magis:q̄da3 vero minus: nihil tamē generabiliū ide3 numero ſemꝑ ē: iō data eſt eis v̄tus generatiua:vt qð nō pōt ꝯtinuari ide3 numero ꝯtinuet̄ idem ſpē:ideo ſubdit ꝙ gn̄ābile nō ꝑmanet ide3 ſed vt idē.nā numero qdem nō manet vnū ꝛ idē: ſpē aūt manet vnū ꝛ ide3. ¶ Notādū aūt hāc rōnē differre a p̄ma.q2 p̄ma arguebat generare eſſe qd cōe: q2 eſt naturaliſſimū:ꝛ ꝯpetit oībus viuētibꝰ nō orbatis:h̄ āt ꝓbat gn̄āre eē qd cōe:q2 ordiat̄ ad h̄ vt gn̄ābilia ꝯtinuent̄ ī eſſe qð oīa appetūt.ē ğ hec rō alia ab illa:ꝛ ēt eſt eiꝰ fulcimētū ꝓbat̄.n.h̄ ꝙ ibi ſupponebat̄:dicebat̄.n.ibi.ꝙ plāta generat plātā.ꝛ aīal aīal:vt poſſint ꝯtinue ꝑticipare diuinū eē hic autem redditur illius cā vbi oſtēdit̄ oīa appetere ꝑticipationē cōtinuā diuini ipſius eē:ꝛ q2 h̄ fit ꝑ gn̄ationē:iō vis generatiua collata eſt rebus.

Eſt aūt aīa viuentis corporis cauſa et Cō.36.
principium:hec autē multipliciter dicuntur.attñ aīa ẜm determīatos tres modos cauſa dr̄. Eteni vnde motus cā eſt:et cuius cauſe.et ſicut ſubſtantia animatorum corporum anima cauſa.

¶ Poſtq̄ȝ pħs ꝓbauit ꝙ gn̄āre ē qd valde cōe ꝑꝑ qð attribuēdū eſt cōi potentie.ſ.vegetatiue.in ꝑte iſta:vt dicebat̄ oñdit hꝰ opa eſſe ab ipſa aīa.ītendit aūt talē rōnē:qð ē forma ꝛ finis ꝛ motor corporis eſt cā ꝛ p̄ncipiū operū q̄ fiunt in corpore.ꝛ ꝑ corpus aīa eſt hꝰ.ğ eſt cā ꝛ p̄ncipiū ipſiꝰ augmētatiōis ꝛ gn̄atiōis ꝛ ceteroꝝ taliū q̄ fiūt in corpore vel

UVA. BHSC. IyR_041_2

ꝑ corpus. ṽtus aūt totius rõnis huius in ħ cõſiſtit ꝙ aīa ē finis forma ⁊ motor corporis. duo ḡ facit. qꝛ p̄mo ait aīam ſic eē ĩ triplici gñe cāe reſpectu corꝑis. 2°. qd̄ dixerat ꝓbat ibi. (Oꝛ qdē igit̄.) dicit ḡ ꝙ aīa eſt cauſa ⁊ p̄ncipiū viuētis corporis: ſꝫ ħ. ſ. cā ⁊ p̄ncipiū multipl'r dicunt̄: qꝛ q̄drupl'r. attñ aīa lꝫ nõ ſꝫ omnes. 4. modos ſit cauſa corporis: tam̄ ſm̄ tres determinatos modos dr̄ cauſa eius. ⁊ eni eſt ipſa aīa cauſa. vñ motus. i. eſt mouens cauſa reſpectu corporis ⁊ eſt cuius cauſa. i. finis eius. ⁊ tertio anima eſt cā aīatorū corpoꝝ ſic̄ ſubſtātia. i. forma ſubālis. ⸿ Deinde cuꝫ dicit.

Cõ.37. ⸿ Qđ quidem igitur ſit ſicut ſubſtātia manifeſtum eſt. Cauſa. n. ipſius eſſe omnibus ſubſtā tia eſt: viuere autem viuentibus eſt eſſe. cauſa auteꝫ ⁊ principium horum anima.

⸿ Probat qđ dixerat. circa qđ tria facit ſꝫ ꝙ ꝓbat aīaꝫ eē in triplici genere cāe. p̄mo eni ꝓbat ipſaꝫ eſſe cāꝫ formalē. 2°. finalē. 3°. mouentē. 2ª ibi (Manifeſtū eſt aūt.) 3ª ibi (At vero ⁊ vnū p̄ncipiū.) Circa p̄mū duo facit: ſm̄ ꝙ dupl'r ꝓbat aīam eſſe formā corporis. 2ª ibi (Ampliꝰ aūt.) Dicit ḡ. ꝙ qdeꝫ igit̄ ſit ſicut ſubā. i. ſic̄ forma ſubālis corporis manifeſtum eſt: qꝛ ſubā. i. forma ſubālis eſt oībus cauſa ipſiꝰ eſſe. omne eni eē eſt a forma: ⁊ qcqd eſt cā rebus q̄tuꝫ ad ipm̄ eſſe eſt forma rerū: ſꝫ viuere viuentibus eſt eſſe: ⁊ aīa eſt cauſa ⁊ p̄ncipium horum. ſ. viuentiuꝫ ꝙ ſint ⁊ viuant. ḡ eſt eorum forma. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Amplius autē eius qđ potētia rõ actus eſt.

⸿ Adducit ſcđaꝫ rõneꝫ dicens: ꝙ amplius aūt aīa eſt rõ ⁊ actus eius qđ eſt in potētia. i. corporis qđ eſt potētia vitaꝫ habens. eſt ḡ anima forma eius: qꝛ qđ eſt rõ: ⁊ actus alicuius eſt forma ipſius. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Manifeſtuꝫ auteꝫ eſt et ꝙ cuiꝰ gratia anima cauſa: ſicut eniꝫ intellectus gratia huius facit: eodem modo ⁊ natura: ⁊ hoc eſt ipſius finis: huiuſmodi autem in animalibus anima.

⸿ Probat aīam eē cāꝫ finalē reſpectu corꝑis. circa qđ tria facit. qꝛ p̄mo ꝓbat aīaꝫ eē cāꝫ finalē corporis qđ ĩformat. 2°. ꝓbat ipſaꝫ eē quodāmõ finē oīum corpoꝝ phyſicoꝝ. 3°. ne laboret in equoco diſtiguit de fine. 2ª ibi. (Et ſm̄ nāꝫ) 3ª ibi (Dupl'r aūt.) Dic̄ ḡ. manifeſtū eſt aūt ꝙ aīa eſt cꝰ cā gr̄a alia fiūt. i. eſt cā finalis: qꝛ ſicut ĩtellectus. i. ſic̄ ars fac̄ aliqd gratia huiꝰ. i. ꝑpter finē: eodē mõ nā opatur gr̄a alicuius. ⁊ ħ eſt finis ipſius: cuiꝰ gr̄a operat̄. ħ aūt cuiꝰ gratia opatur nā in aīalibus eſt aīa. aīa ḡ eſt finis aīaliū vel eſt finis corpoꝝ aīatoꝝ. ⸿ Deinde cū dicit.

⸿ Et ſcđꝫ naturam. Oia eniꝫ phyſica corpora aīe inſtrumēta ſunt: ſicut aīaliū: ſic ⁊ plātarum tanq̄ꝫ gratia aīe exiſtētia.

⸿ Oñdit aīam quodāmõ eſſe finē oīuꝫ corpoꝝ phyſicoꝝ. dicēs: ⁊ ſm̄ nāꝫ. i. eoꝝ corpoꝝ que ſunt ſm̄ nām ſup. finis eſt aīa. nam oīa phyſica corpora ſunt quodāmõ ĩſtrumēta aīe ſic̄ corpora aīaliuꝫ ⁊ plantarū: ⁊ ēt ſup. alioꝝ ſunt tanq̄ꝫ exñtia gratia aīe. ḡ aīa eſt finis oīum iſtoꝝ. ⸿ Notanduꝫ āt ꝙ ſemꝑ ignobiliora ordinant̄ ad nobiliora: vt aq̄ ⁊ terra ⁊ alia inaīata ſunt alimēta vegetabiliuꝫ ⁊ ordinant̄ ad plantas. plante ṽo ⁊ alia vegetabilia ſunt cibus aīalium ⁊ ordinant̄ ad ipſa. oīa aūt hec ordinant̄ ad hoīem ⁊ homo ē quodāmõ finis oīum: q̄re ſi aīata ſunt finis alioꝝ corpoꝝ nālium aīa cuius gratia ſunt corpora aīata: eſt quodāmõ finis oīum corpoꝝ phyſicoꝝ. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Dupliciter autem dicitur ꝙ cuius gratia eſt ⁊ ꝙ cuius. et ꝙ quo.

⸿ Ne laboret in equoco diſtinguit de fine dicens: ꝙ dupl'r aūt dr̄. ꝙ cuiꝰ cā eſt vnūqđq̄ꝫ. i. dupl'r dr̄ finis. vꝫ. ⁊ ꝙ cuiꝰ gratia ſunt oīa. i. finis extra ⁊ ꝙ quo ſunt alia. i. finis intra. ⸿ Notandū ꝙ aīa aliter eſt finis corpoꝝ aīatoꝝ ⁊ alioꝝ corpoꝝ phyſicoꝝ. nā animatoꝝ corpoꝝ eſt finis ĩtra ⁊ eſt illud quo formal'r ſunt ⁊ viuunt corpora animata. alioruꝫ vero corpoꝝ eſt finis extra nec eſt illud quo formal'r ſunt alia corpora: ſed eſt illud cuius gratia ſunt alia corpora. qꝛ ad eaꝫ omnia hꝰ corpora quodāmodo ordinantur: quare cum ſupra dictum fuerit aīam eſſe finem corpoꝝ animatorum. ⁊ etiā alioꝝ: qꝛ nõ eodeꝫ modo eſt finis horum ⁊ illorum: ne laboret in equiuoco oportuit ipſuꝫ pħm de fine diſtinguere. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ At ṽo et vñ p̄ricipiū q ſꝫ locū motꝰ aīa ē: ñ oībꝰ āt viuētibꝰ ĩeſt potētia hec. Eſt āt alteratio et augmētū ſꝫ aīam: ſenſus. n. q̄dam alteratio eē videt̄. nihil āt ſentit qđ nõ hꝫ aīaꝫ. Sil'r āt et de augmēto et decremento ſe hꝫ: nihil. n. decremētuꝫ patit̄: neq̄ꝫ augmētat̄ phyſice niſi alat̄: alit̄ autem nihil qđ nõ cõicet vita.

⸿ Oſtendit aīam eſſe cām mouenteꝫ ip̄m corpus. vel oſtēdit eam eſſe cām efficientē oīum motuū ⁊ oīum operum que fiūt natural'r in corporibus animatis. dicit ḡ. at vero anima eſt p̄ncipium p̄mum ⁊ p̄ncipal'r vnde fit motus ſꝫ locuꝫ. Et ſubdit ꝙ hꝰ potentia nõ ineſt oībus viuentibus qꝛ non omnia viua mouentur local'r. addit autem ꝙ alteratio ⁊ augmentum eſt ſm̄ aīam qꝛ ſenſus: quedaꝫ alteratio eſſe videtur ⁊ nihil ſentit: qđ nõ habet aīaꝫ. Addit etiā ꝙ ſimiliter autem de augmento ⁊ de decremento ſe habet: qꝛ nihil decrementum patitur: neq̄ꝫ augmētatur phyſice niſi alatur. alitur nihil qđ non ꝯmunicet vita: ⁊ qđ nõ habeat aīam. omnia ḡ hec fiunt per aīaꝫ: ⁊ anima eſt cauſa mouens reſpectu corporis. ⁊ eſt cauſa efficiens omniuꝫ iſtoꝝ corpoꝝ que fiunt in corpore. ⸿ Notandum autem pħm intendere talem rõnem. cõuenit aīam eſſe cām oīuꝫ eoꝝ que nõ reperiunt̄ niſi in corporibus animatis: ſꝫ moueri motu ꝓgreſſiuo alterari ſꝫ ſenſū augeri ⁊ minui ⁊ cetera talia nõ repiunt̄ niſi in corporibꝰ animatis. ḡ oīuꝫ horum cauſa eſt anima. ⸿ Notādum etiam ꝙ: vt ſupra tangebat̄ animatū diſtinguitur ſm̄ quattuor gradus vel ſm̄ quattuor potētias ſiue ſm̄ quattuor opera vite. vꝫ. ſm̄ vegetatiuum ſenſitiuū intellectiuum ⁊ ſm̄ locuꝫ motiuū: ſꝫ de ĩtellectiuo eſt alia ratio: ⁊ de eo ĩmanifeſtuꝫ eſt quid ſit tenenduꝫ: ideo pretermittens ip̄m tanq̄ꝫ difficilius de tribus alys tantū mentionē facit dicens: aīam eſſe cām motus ſm̄ locū q̄tum ad opera ſm̄ locū motiue. Et eſſe cām alterationis ſenſuū q̄tū ad opera ſenſitiue: ⁊ eſſe cām augmenti ⁊ decrementi q̄tum ad opera vegetatiue. ⸿ Notandū etiā ꝙ nõ oportet illud cuius cauſa eſt aīa ineſſe oī animato: ſꝫ ſufficit ꝙ nõ inſit rebus ĩanimatis: ideo ſignāter pħs ait ꝙ motus ſm̄ locū. i. motus ꝓgreſſiuus cauſat̄ ab aīa: licet nõ inſit oībus viuentibus. ⸿ Notandū etiaꝫ ꝙ augmentū cõiter ſumptū eſt preexiſtenti q̄titati additamētū: ſm̄ quē modū artificialia augent̄. naꝫ poſſunt lapides addi parieti ⁊ augmentabitur. ſed augmentuꝫ ſumptuꝫ ꝓprie fit cū quelibet pars aucti aucta eſt: ⁊ cuꝫ tranſmittitur aliqd ad q̄libꝫ ꝑtem augmētati: qđ nõ contingit fieri niſi mediāte alimēto. iõ ſignāter ait ꝙ phyſice. i. nāl'r ⁊ ꝓp̄e nõ augmētat̄ niſi qđ alitur. ⸿ Deinde cū dicit.

⸿ Empedocles āt nõ bñ dixit: hoc addens augmentuꝫ accidere plātis: deorſum quidem radicem mittētibꝰ: ꝓpter id ꝙ terra ſic fert̄ ſcđm naturam. ſurſum auteꝫ propter ignem. Cõ.38.

⸿ Oñſo ꝙ augmētare ⁊ ſentire ⁊ hꝰ opa ſunt ab aīa. in ꝑte

UVA. BHSC. IyR_041_2

iſta:vt dicebat͂ remouet phs errores quorūdā errātiū circa predicta. errabāt enim aliq circa h̄:q2 nō attribuebant ipſi aīe augmētū. ſ3 dicebāt h̄ contingere ex alia cā. duo ḡ facit ſm ꝙ duos errores circa h̄ remouet. zª ibi (Videt͂ aūt qbuſdam.) pma pars diuidit͂ in duas:q2 pmo ponitur opinio Empe. circa h̄ errantis. z°eius opinio iprobat͂ ibi. (Neq3.n.ſurſu3.) Cōtinuetur aūt ſic. dictū ē ꝙ augmētū fit ab ipa aīa:⁊ q2 ſic eſt:ideo Emp. nō bene dixit h̄.i. circa hoc addens augmētū accidere plātis:nō per aīa3:ſ3 ex neceſſitate materie. dicebat.n. de plātis mittētibus qde3 radices deorſu3 ꝓpter id qđ terra ſic fert͂ ſm nām:ſurſu3 āt mittētibus ramos:ꝓpter ignē ſilr ſurſum. nam ſicut terra nāliter fert͂ deorſu3 ſilr ignis fertur ſurſum.

Dubitaret forte aliqs vtrū augmentu3 ꝯtingat ex neceſſitate māe:vt ꝙ augmētū fiat ſurſu3 ꝓpter ptes igneas. deorſu3 vo ꝓpter ptes terreas. ⁊ videt͂ ꝙ ſic. q2 ſm phm. z°phy. ars imitat͂ nā3. nā ſimilia ſunt opera nāe ⁊ artis. q2 ſi nauifactiua eēt in ligno. eodē mō fieret nāliter nauis ſicut ⁊ mō fit ꝑ artē qre cū in opibus artis ſic augmētet͂ edificiū ꝙ grauia ponunt͂ deorſu3:vt app3 in domibus:vbi grauia:vt lapides ponunt͂ in fundamēto ⁊ leuia ponunt͂ ſurſu3:vt ligna ponunt͂ in tecto. etiā ⁊ in opere nāe ſic augmētatur aīatū ꝙ partes leuiores augmentabūt ſuperiora grauiores vo iferiora. Erit ḡ augmētū ſurſu3 ꝓpter ignē deorſu3 vo ꝓpter terrā. ℭ Dōm ꝙ actus actiuoꝝ ſunt in patiente ⁊ diſpoſito grauitas. ḡ ⁊ leuitas māe nō eſt pncipalis cā augmenti. q2 actio pncipalr nō eſt attribuēda māe ſ3 forme. aīa ergo que eſt ſubalis forma corporis animati eſt illud per qđ pncipalr iſta fiunt. grauitas aūt ⁊ leuitas māe itātū aliqd poterunt facere ad augmētū inq̄ʒtum ptes grauiores magis ſunt apte deſcēdere. ⁊ q2 agens operat͂ ſm diſpōne3 paſſi. ideo ptes ille grauiores magis mittunt͂ ad iferiora. leuiores vo ad ſupiora. Itaq3 nō eſt itētio phi qn grauia ⁊ leuia aliqd poſſint facere ad augmētū:ſ3 vult iprobare Empe. q hꝰ opera pncipalr attribuebat iſtis. ꝙ aūt leuitas ⁊ grauitas aliquo mō ad h̄ deſeruiāt p3:ſi cōſideremus in oībus: ſpāliter in hoībus vn̄ femine cōiter habēt groſſa crura:eo ꝙ ſint frigide ꝯplonis:⁊ cū frigidi ſit deſcendere:iō ipſe in ptibus iferioribus igroſſantur magis. hoīes vo calidioris ꝯplonis exn̄tes cōiter ſubtiliōes hn̄t iferiores ptes ⁊ groſſiores ſupiores:⁊ ꝑ h̄ p3 ſolo ad q̄ſitū. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Silr.n. neq3 ſurſu3. aut deorſu3 bene accipit. Non.n. idē oībus ſurſu3 et deorſu3 oī: h̄ ſicut caput aīalium:ſic radices plantarū ſunt: ſi congruit inſtrā dicere altera:et eadē opibus.

ℭ Improbat opionē Emp. circa qđ duo facit ſm ꝙ duplr iprobat ip3. pmo.n. iprobat eū ex eo ꝙ nō bene aſſignabat partes aīatoꝝ. z°ex eo ꝙ nō bene aſſignabat cām augmēti in hꝰ ptibus ibi (Adhuc aūt.) Dic̄ ḡ. ꝙ Emp. neq3 bene accepit ſurſu3 ⁊ deorſu3. na3 nō eſt idē ſurſu3 ⁊ deorſu3 in oībus animatis ⁊ in oī.i. in vniuerſo. ſ3 ſic̄ eſt caput ſurſum reſpectu aīalium:ſic radices ſunt ſurſu3 reſpectu plantarū ⁊ hoc ſignificat iſtrumēta eſſe eade3 ⁊ altera operibꝰ.i. per opera: rami ḡ in plātis ſunt deorſum:⁊ radices ſurſu3 qđ ē ergo ſurſum in plātis eſt deorſu3 in vniuerſo.

Dubitaret forte aliqs:vnde eſt ꝙ in rebꝰ aīatis oport3 aſſignare ſurſu3 ⁊ deorſum ſpāle preter id qđ videmus in vniuerſo. ℭ Dō3 ꝙ ſicut tranſmutatio ſm formā fecit ſcire mām ſic tranſmutatio ſ3 ſitū facit ſcire locū. ſurſu3 ḡ ⁊ deorſu3 ⁊ hꝰ drie locoꝝ accipiēde ſunt ſm motū quē videmus in rebus. videmus aūt vnū modū motus gnālem oībus exn̄tibus in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ:q fit in elr̄is a forma leuis ⁊ grauis. i mixtis vo ab elemēto pdominante in ipſis. ſm ḡ hūc motū grauia ferunt͂ deorſu3 ⁊ leuia ſurſu3. ⁊ q2 hꝰ motus gnālis ineſt omnibus que ſunt in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuorū:ideo ſm hunc motū accipit͂ ſurſum vel deorſu3 in vniuerſo. Eſt ḡ deorſum in vniuerſo locus ad quē ferunt͂ grauia:⁊ ſurſum ad quē leuia. Eſt autem ⁊ alius ſpecialis motus qui eſt ab aīa non a forma grauis vel leuis vel a dominio alicuiꝰ elemēti:⁊ h̄ motus reperit͂ in oībus que alūtur vbi alimentū per virtutē aīe fertur ad oēm drīam poſitionis:qđ non poſſet eſſe ꝑ nām alicuius elemēti: quare ſicut in rebus animatis reperit͂ ſpecialis motus ſupra motum illū gnālē:quē videmus in tota ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ: ſic in talibus oportet ꝯſiderare ſpāle ſurſu3 ⁊ deorſu3 preter ſurſu3 ⁊ deorſu3 qđ aſpicimꝰ in toto vniuerſo. ℭ Rurſus hoc ſpeciale ſurſu3 ⁊ deorſum qđ reperit͂ in rebus aīatis accipiendu3 eſt ī animatis impꝑfectioribus ſm ea q̄ videmus in magis ꝑfectis:itaq3 cū in aīalibus ⁊ maxime in hoībus ora ⁊ capita ſint ſuperius:erit in plantis ſupius qđ tenet locū capitis vl oris. in aīalibus nāq3 organa ⁊ inſtrā ſunt eadē vel diuerſa ſm ꝙ opera vident͂ eſſe eadē vel diuerſa que ḡ ordinant͂ ad idē opus vident͂ eē idē organū ⁊ inſtr̄m ⁊ eodē mō loquēdū eſt de illis. cū ḡ radices ordinētur ad idem opus vt ad ſumptionē alimēti ad qđ ordinantur ora in aīalibus:erunt radices in plātis ſupius ſic̄ ora ⁊ capita in aīalibus q̄ ſupius eſſe dicunt͂. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Adhuc āt qs eſt ꝯtinēs in ꝯ̄ria q̄ ferunt͂:igne3 et terra3. Diſtrahent͂.n. niſi aliqd ſit ꝓhibens. Si vo erit hoc ē aīa:et cā alimēti: et augmēti. Cō.39.

ℭ Improbat Emp. ex eo ꝙ nō bene aſſignabat cā3 augmēti dicens:ꝙ adhuc aūt.i. ſupra. h̄ arguimus ſup. ꝯ̄ Emp. qd eſt ꝯtinēs ignē ⁊ terrā q̄ tendūt ad ꝯ̄ria loca diſtrahent͂.n. ⁊ ibunt hꝰ elemēta in ſperas ꝓprias niſi aliqd ſit ꝓhibēs ⁊ ꝯtinēs illa ſi vo aliqd tale erit h̄ ē aīa: ⁊ ipa erit cā alimēti ⁊ augmēti. ℭ Notandū aūt actionē:⁊ ipſa opera tribuēda eſſe pncipali agēti magis q̄3 organo q̄re cū anima ſit cōtinens elr̄a ipſa habebit pncipalitatē reſpectu coꝝ. actiones ergo ⁊ motus qui fiunt in corpore aīato ſm ꝙ aīatu3 eſt attribuēdi ſunt magis aīe quā elr̄is. ℭ Deide cū dicit.

ℭ Videt͂ aūt qbuſdā ignis nā ſimplr cauſa augmenti et alimenti eſſe: et nanq3 ipſu3 videt͂ ſolū corporeū et elemētoru3 qđ alitur:et augmētatur. vnde et in plantis:et in aīalibus putabit vtiq3 prius eſſe hoc qđ operatur. Cō.40.

ℭ Remouet errorē quorūdā alioꝝ attribuentiū augmentū ⁊ alimētū nō aīe:ſed igni. Circa qđ duo facit. q2 pmo ponit coꝝ opionē. z°ea3 iprobat ibi (Hoc aūt cōcauſa.) Dic̄ ḡ. ꝙ vr̄ aūt qbuſdam ignis natura.i. nāliter ſimplr eſſe cā alimēti ⁊ augmēti. nā ⁊ ipm ſolū de numero corpoꝝ ⁊ elementoꝝ videt͂ eſſe qđ alitur ⁊ augmentat͂. vn̄ ⁊ in plātis ⁊ in aīalibus putabit vtiq3 quis eſſe h̄.i. eſſe ignē qđ operat͂ augmentū ⁊ alimentū. ℭ Notādū aūt hāc poſitionē differre a poſitiōe Emp. q2 poſitio illa attribuebat augmētū igni ⁊ terre: h̄ aūt igni tantum. Rurſus illa attribuebat augmētū elemētis rōne q̄ grauia ⁊ leuia. hec aūt.i. h̄ attribuit igni:eo ꝙ ignis ſit maxīe opatiuus ⁊ actiuus. ℭ Notādū ēt ꝙ ignis videt͂ ali ⁊ augmētari ſic̄ ⁊ aīata. nam ſic̄ alimētū adueniens carni caro conuertit ip3 ad ſe ⁊ fit ſub maiori q̄ʒtitate:ſic ligna addita igni. ignis cōuertit ea ad ſe ⁊ fit ſub q̄ʒtitate maiori. de nullo aūt alio ita ſenſibiliter h̄ videmus ſicut de igne. ideo ponebāt illi igne3 qui erat in plantis ⁊ animalibus eſſe principalem cauſam:quare illa augmentarentur. ℭ Deinde cū dicit.

ℭ Hoc aūt ⁊ concauſa qde3 quodāmō eſt: non tn̄ ſimplr cā:h̄ magis aīa: ignis.n. augmentu3 Cō.41.

UVA. BHSC. IyR_041_2

In infinitum eſt quouſqꝫ fuerit combuſtibile. Natura autem conſtantium omniū terminus eſt ⁊ ratio magnitudinis ⁊ augmenti: hoc aūt eſt anime: ꝟ non ignis: ⁊ rōnis magis ꝙ̄ mãe.

¶ Improbat opinionē hãc dicēs. ꝟ aūt .ſ. ignis cōcauſa quidem eſt quodam modo: vt fiat alimentū ⁊ augmentum. nam calor igneus qui aliquo modo reſuat̄ in corpore aiato eſt organū ⁊ iſtrumētum anime ⁊ aliquo modo cooperatur ad augmētuꝫ ⁊ alimētum: tamē nō eſt ignis ſimpl'r ⁊ p̄ncipal'r cā augmēti: ſed magis anima. naꝫ modus augmēti ignis valde diſſimilis ē augmēto qđ aſpicim⁹ in aialibus: ideo ſubdit ꝙ augmētū .n. ignis in īfinitū ē quouſqꝫ fuerit combuſtibile: ſꝫ oīum natura cōſtantium que naturaliter augmētant̄ ē terminus ⁊ ratio eoꝝ magnitudinis ⁊ augmēti. ⁊ qꝛ taleꝫ terminū habēt ab anima ⁊ ex forma: manifeſtum ē ꝙ ꝟ autē .i. augmētare p̄ncipaliter ē ipſius aie: ſed nō ignis: ⁊ p̄ncipaliter ē ipſius rōnis et forme magis ꝙ̄ materie. ¶ Notādum aūt ꝙ ex hoc poſſet ſumi noua rō. vt vna rō eſſet: quare attribuēduꝫ eēt aie augmētū ⁊ non igni: quia augmētuꝫ animatoꝝ ē terminatū ⁊ limitatū: ignis vero augmētuꝫ vadit in īfinitū: quare cum hꝰ terminus augmēti inaīatis ſic ſit ab anima attribuēdum ē hoc magis anime ꝙ̄ igni. alia rō eſſe poſſet: qꝛ actio magis ē attribuenda rōni ⁊ forme ꝙ̄ mãe: q̄re cum anima cōparet̄ ad ignē ⁊ ad alia elemēta exn̄tia in mixto ſicut forma ad mãꝫ magi attribuēda ſūt ꝟ aie ꝙ̄ igni vl' alijs el'tis.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videtur ph̄s ſibi cōtradicere. Ait .n. ꝙ oīum natura cōſtantium ē certa rō ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmēti. ⁊ dicit ꝙ augmētum ignis vadit in īfinitū. cum tamē ignis ſit aliquid nã cōſtãs. ¶ Dōꝫ ꝙ hãc ꝯtradictionem leuiter poſſemus effugere exponēdo eſſe rōneꝫ ⁊ terminū magnitudinis ⁊ augmēti oīum cōſtātium natura .ſ. oīum augmētabiliuꝫ per nãm: vt ꝯmētator videtur exponere. ⁊ qꝛ nãliter ⁊ ꝓprie nō augmētantur niſi aīata. ideo nō ē ibi cōtradictio: qꝛ quādo loqtur de augmēto cōſtātis natura oportet ꝙ loquat̄ de augmētabili nãliter. omnia ḡ augmētabilia nãliter habere terminū augmēti: ⁊ ignē nō habere terminū. nō implicat ꝯtradictionem: qꝛ ignis non ē quid animatum. ⁊ per ꝯn̄s nō dicitur ꝓprie augmētari. ¶ Ut tamē melius pateat qual'r pōt augmentari aliquid in īfinitū ⁊ qual'r nō. ſciēduꝫ ꝙ terminus augmēti aliquādo ſumit̄ ex forma. aliquādo ex materia. aliquādo ex ordine vniuerſi. Ex forma quidem reperit̄ terminus in augmento in oībus animatis. nam oīa animata ſunt organica corpora. partes etiaꝫ corporis animati cōparātur ad aīam ſicut organa ad artem. naꝫ ſicut ars ꝓpria opera exercet ꝑ ſua organa ſic anima ꝓprias operatiōes exercet ꝑ partes corporis. quare cuꝫ nulla ars requirat organa īfinita. imo qꝛ ē cōtra rōnem organi ꝙ ſit īfinituꝫ cuꝫ ei debeatur debita ꝙ̄titas ⁊ debita mēſura ex opere ad qđ ordinatur: oꝫ partes corporis animati finitas eē: ⁊ ex parte aie que quaſi quedaꝫ ars per partes corporis quaſi ꝑ ꝓpria organa exercet ꝓprias opatiōes: debetur ipſis partib⁹ corporis ⁊ ipſis organis certa rō ⁊ terminus eoꝝ magnitudinis ⁊ augmenti. ſecūdo pōt eſſe terminus in augmēto ex parte materie. Nam ſi aliquid ꝯſtaret ex tota mã ſua nō eſſet niſi vnū tale in ſpē illa: ⁊ illud augmētari nō poſſet: q̄re cū tota materia actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ ſit finita ſalteꝫ ex ꝑte mãe: ignis hꝫ terminū in augmēto. vult ḡ ph̄s dicere: ꝙ cuꝫ forma ignis nō ſit forma corporis organici: non ſic repugnat ex ꝑte forme corporis augmentū ignis in īfinitū: ſicut repugnat corpori aīato. ſi aūt ꝟ repugnat ei erit ex ꝑte mãe: vt ex parte cōbuſtibilis. tertio iponitur finis ⁊ terminus rebus ex ꝑte vniuerſi. ⁊ ſic omnia elemēta habēt finē ⁊ terminuꝫ ſic vt vnū elemētuꝫ nō oīa alia poſſit cōuertere ad ſeipm: ſꝫ cuꝫ orbiculariter dominent̄ mō ſigna cal'a mō frida: oꝫ ꝙ orbiculariter aliquādo elemēta frida habeāt dominiū ſuꝑ calida: aliquādo ecōuerſo. nūqꝫ ḡ ſic cōtinue dominant̄ calida el'ta aut fr̄a vt poſſint oīa alia ad ſe cōuertere. ¶ Eſt ḡ de ordie vniuerſi dare aliquē terminum ipſi igni vltra quē augmētari nō pōt. Pꝫ itaqꝫ quō ſoluit̄ ꝯdictio quā ꝑtendit littera: ⁊ quō accipienda ē mens phi. ⁊ etiā pꝫ quō iponitur terminus ⁊ finis rebus augmētabilibus.

Qoniā aūt eadeꝫ eſt potentia vegetatiua: ⁊ gn̄atiua: de alimento neceſſarium eſt determinare primū. Separ̄ eni ab alijs potētijs ope hoc. Cō. 47.

¶ Poſtꝙ̄ ph̄s oñdit qđ ſit actus vegetatiue potētie: qꝛ act⁹ eius ē generare ⁊ alimēto vti: ⁊ oñdit quō talia opera attribuēda ſunt aie. in ꝑte iſta determiat de ipa vegetatiua potentia ꝰm ordinē ſuꝑius ꝑtaxatuꝫ. Erat aūt ordo ille ꝙ prius determinādū erat de obō potētie ꝙ̄ de actib⁹ ⁊ de actibus ꝙ̄ de potētia. iō tria facit. qꝛ p̄mo determinat de obto vegetatiue potētie. ſcđo de actibus eius. tertio determiat de ipſa potētia. ſcđa ibi. (Qm̄ autē nihil alitur.) tertia ibi. (Quare hꝰ aūt.) circa p̄muꝫ duo facit. qꝛ p̄mo ait ꝙ dōm ē de alimēto qđ ē obm̄ vegetatiue ⁊ generatiue potētie. 2° exeqtur determinādo de ipſo alimēto ibi. (Uidet̄ āt eē.) dicit ḡ. ꝙ qm̄ eadē potētia aie ē vegetatiua ⁊ gn̄atiua ⁊ obiectū hꝰ potētie ē alimētuꝫ neceſſariū ē ḡ p̄mū determinare de ipſo alimēto. ꝙ aūt alimētuꝫ ſit obm̄ potētie vegetatiue pꝫ. qꝛ i ꝟ ope .i. in ope nutritiōis ⁊ in agere aliqđ circa alim̄tū ſepat̄ hꝰ po^a ab alijs potētijs vt a ſēſitio ⁊ irel'tiuo.

Dubitaret forte aliquis vtrū vnuꝫ ⁊ ideꝫ vt alimētū ſit obm̄ nutritiue ⁊ gn̄atie. ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ potētiaꝝ q̄rū ſūt diuerſi act⁹ ſūt ⁊ diuerſa oba: ſꝫ nutritie ⁊ gn̄atie ſūt diuerſi act⁹. vꝫ. nutrire ⁊ gn̄are: ḡ hēbūt diuerſa oba. ¶ Opp^m āt vr̄ velle ph̄s q ait vegetatiuā ⁊ gn̄atiuā eādē eē po^am ⁊ hꝰ obꝫ dic̄ eē alim̄tū. ¶ Dōꝫ ꝙ alim̄tū al'r ⁊ al'r acceptū ē obꝫ n̄ ſolū nutritie ⁊ gn̄atie: ſꝫ ēt augm̄tatie. Nã ſic̄ vt⁹ gn̄atia ꝰꝫ phꝫ ē data reb⁹ vt corruptibilia faciāt talia q̄lia ipa ſt: ⁊ ꝯtinuētſe i eſſe eadē ſpē q̄ n̄ pn̄t ſe ꝯtinuare eadē nūero. ſic vt⁹ nutritia eſt data eis vt ꝑ aliqđ tp̄s ſeipa ſaluēt. calor .n. nãl' ſꝑ agit i humidū: ⁊ fac̄ ipm exalare q̄ exalāte perit vita q̄re niſi ꝑ vtutē nutritiuā fieret reſtauratio deꝑditi: aīatū nō poſſꝫ ſubſiſtere. ꝑꝑ qđ digerit̄ ⁊ cogt̄ alim̄tū ⁊ ꝯuertit̄ i ſubaꝫ nutriti: ꝑ quā ꝯuerſionē fit reſtauratio deꝑditi: q̄ ſcđo ſaluat̄ aīatū: ita ꝙ alim̄tū nutrit i eo ꝙ qđ vt i eo ꝙ ꝯuertit̄ i ſubaꝫ nutriti. ¶ Uiſo quō fit nutritio ⁊ quō alim̄tū ē obꝫ potentie nutritie: reſtat videre quō fit augm̄tū ⁊ quō alim̄tū ē obꝫ po^e augm̄tatie. Scie^m ḡ ꝙ lꝫ ſufficiat ad nutrim̄tū aliq̄lis reſtauratio deꝑditi ⁊ ꝯuerſio alim̄ti i alitū: ad ꝟ tn̄ ꝙ fiat augm̄tū n̄ ſuffic̄ q̄liſcūqꝫ reſtauratio ꝺꝑditi: imo oꝫ eē maiorē reſtaurationē ꝙ̄ fuerit deꝑditio: qꝛ cū pl's ꝯuertit̄ de alim̄to i alitū ꝙ̄ fuerit ipꝫ deꝑditū: oꝫ alitū augm̄tari ⁊ fieri maioris ꝙ̄titatis. alim̄tū ḡ nutrit i eo ꝙ qđ: ſꝫ augm̄tat i eo ꝙ ꝙ̄tū: qꝛ ſic augm̄tat ꝙ ꝯuertit̄ maior ꝙ̄titas alimēti ꝙ̄ fuerit ꝺꝑditio: tc̄ .n. alim̄tū augm̄tat ipꝫ alitū. ⁊ fac̄ ipm maioris ꝙ̄titatis. Oñſo alim̄tū al'r ⁊ al'r ſūptū eē obꝫ nutritie ⁊ augm̄tatie: reſtat videre quō ſit obꝫ gn̄atie. Scie^m ḡ ꝙ ſic̄ alim̄tū iq̄ꝫtū ꝯuertit̄ i alitū nutrit i eo ꝙ qđ: ⁊ augmētat i eo ꝙ ꝙ̄tū: ſic iq̄ꝫtū ē aliqđ ibi ſuꝑfluū fac̄ ad gn̄atōnē: ita ꝙ ſem̄ qđ ē gn̄atōis p̄n^m ē ſuꝑfluū alim̄ti. Ex q̄ apꝑꝫ ꝙ nutritia augm̄tatia ⁊ gn̄atiua pn̄t dici eadē po^a. nã illa eadē po^a ꝑ quā digerit̄ alim̄tū ⁊ reſtaurat̄ deꝑditū ⁊ nutritur aīatū: ꝑ illā eadē pt̄ fieri tāta ꝯuerſio ꝙ ſit pluſꝙ̄ deꝑditio ꝑꝑ qđ augm̄tabit̄ aīal: ⁊ fiet maioris ꝙ̄titatis. ſic ēt ꝑ illā eādē po^am pt̄ fieri tāta ꝯuerſio ⁊ tāta ꝺcoctio alim̄ti ꝙ

UVA. BHSC. IyR_041_2

ñ totū trāſeat i ſubāz nutriti: ſz ibi ſit ſupfluū alimti ⁊ fiet
ide ſem: q̄re nutritia augm̄tatia ⁊ gn̄atia ſīt aliq̄ vna po^a.
Et vnuz ⁊ idē eſt obiectū earum vt alimentū. al'r tn̄ ⁊ al'r
cōſideratuz. ¶ Utruz aūt huic potentie cōi q̄ cōparatur
ad nutritionez augmentū ⁊ generationē oporteat ſupad/
dere aliq̄s potentias ſpāles nō eſt preſentis ſpeculatiōis.
talia.n. tractāda eēnt ſup libro de nutrimēto ⁊ nutribili.
ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire idez eſſe obiectū qđ alit augmē/
tat ⁊ eſt gn̄atiōis pn^m. pp qđ augmētatiua nutritiua gn̄a/
tiua mō q̄ diximᵘ eadē potētia dici pn̄t. ¶ Dein̄ cū dic̄.

Cō. ¶ Uidet̄ aūt eſſe alimētū cōtrariuz cōtrario: nō
43. oē aūt oi. Sz q̄cūq; cōtrarioꝝ nō ſolū gn̄ationē
hn̄t ex inuicē: ſz ⁊ augmētū. Fiūt.n. m'lta ex in
uicē: ſz nō oia augent̄: vt ſanū ex laborāte.

¶ Determinat de ipſo alimēto. circa qđ tria facit. q2 pmo
dat ꝯditiōes alimēti. ſcđo ex his q̄ dixerat oñdit q; alimē
tum ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparant̄ adinuicē. 3º circa p̄tacta
mouet dubiū qđdam. 2ª ibi (Uident̄ aūt neq; illa) 3ª ibi
(Dubitationē aūt hz) Tāgit aūt duas ꝯditiōes alimēti.
pma eſt q; videt̄ aūt eē alimētū ꝯriū ꝯrio. i. ꝯrium alito.
Secūda ꝯditio alimēti eſt q; nutriat ⁊ augmentet alitū.
iō ſubdit q; nō oē aūt ꝯriū oi ſupp. ꝯrio eſt alimētū: ſed q̄/
cunq; ꝯrioꝝ nō ſolū gn̄ationē hn̄t adinuicē: ſed ⁊ hn̄t aug/
mentū: ita q; vnū augmētat ⁊ nutrit aliud. talia. ſ. hn̄t rō/
nē alimēti. ⁊ ſubdit q; fiūt multa ex inuicē: ſz nō oia talia
ſe nutriūt ⁊ augmētāt vt fiat ſanū ex laborāte: laborās tn̄
nō eſt alimētū ſani. q2 nō nutrit nec ſaluat nec augmētat
ipm. Sūt itaq; he due ꝯditiōes alimēti q; ſit ꝯriū alito. ⁊
q; hēat ſaluare ⁊ augmētare ipm. ¶ Deide cū dicit.

¶ Uident̄ āt neq; illa eodē mō adiuicē eē alimē
tū. Sz aq̄ gdē igni alimētū eſt: ignis aūt nō alit
aquā. In ſimplicibᵘ gdē igit̄ corpibᵘ hoc eſſe
vr̄ maxie: aliud gdē alimētū: aliud qđ alit̄.

¶ Oñdit ex his q̄ dixerat q; alimentū ⁊ alitū nō eodē mō
ꝯparant̄ adinuicē. iō ait q; aūt vident̄ neq; illa eodem mō
adinuicē eē alimētū. illa.n. ſ. alimētū ⁊ alitū nō eodez mō
ꝯpant̄ adiuicez nec eodē mō ſunt alimētū adinuicē. nam
alimētū alit alitū ⁊ ē alimētū eiᵘ: ſz alitū nō alit alimētuz
nec eſt ipſiᵘ alimētū. g̊ alimētū ⁊ alitū nō eodē mō ꝯparā/
tur adiuicē: ſed aq̄ gdē q̄ ſe hz vt alimentū ē alimētū igni.
Ignis āt nō alit aquā. Et ſubdit q; in ſimplicibᵘ gdē cor/
poribᵘ. h videt̄ eſſe maxie qđ alit̄. videlz ignis. patz. g̊ q;
aliud eſt gdē alimētū. aliđ vō qđ alit̄: ⁊ al'r cōparat̄ alituz
ad alimentū. al'r alimētū ad alitū. ¶ Nōn^m aūt q; hic aq̄
accipit̄ p oi hūido. ⁊ vt pz ignis maxie nutrit̄ hūido ⁊ po
tiſſime hūido vnctuoſo cuiuſmodi ē oleū. ⁊ oē pingue. et
etiā oē hūidū ſubtile. nā ⁊ vinū ſublimatū pp ſui ſubtili/
tatez maxie eſt cibᵘ ignis. Ignis g̊ q videt̄ ali tali hūido
nō eodē mō ꝯparat̄ ad hūidū ſic̄ humidū ad ipz. nā ignis
nō alit humiduz vt flāma nō alit oleū: ſed ecōuerſo. Quō
aūt iter corpora ſimplicia ignis maxie alat̄ fuit ſupiᵘ pa/
tefactum. ad p̄ſens aūt ſcire ſufficiat q; ex ſili qđ videmᵘ
inter ignem ⁊ humidū: alimentū ⁊ alituz nō eodez modo
adinuicem ꝯparant̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō. ¶ Dubitationē āt hz. Dn̄t.n. hi gdē ſile ali ſili:
44. ſicut ⁊ augeri: alijs aūt ſicut diximus ecōtrario
videt̄ ali cōtrarium contrario.

¶ Mouet circa p̄tacta dubiū quoddā. circa qđ tria facit.
q2 pmo mouet hꝯ dubium. ſcđo obycit ad alteram partē.
tertio ſoluit dubium ꝓpoſitū. ſcđa ibi (Tanq; ipoſſibile)
tertia ibi (Utruz aūt ſit alimentū) Dicit. ergo dubiū aūt
habet quomodo ſe habeat alimentū ad alitum. dicunt.n.
quidam ſimile ſimili ali, ſicut ⁊ augeri; fuit aūt cōis opio
phorum q; ſimile ſimili auget̄. ⁊ ex hoc aliqui volebāt ar/
guere q; ſimile ſimili alat̄. ſic ergo videt̄ quibuſdam. ſed
alys ſicut diximus in libro de generatione econtrario vi/
detur. dicunt enim ſimile nō ali ſimili: ſed contrariuz cō/
trario. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Tanq; ipoſſibile ſit ſil'e a ſil'i: alim̄tū mutari:
⁊ decoq. Mutatio āt ois i ꝯriū: aut i mediū.

¶ Obycit ad alteram partez queſtionis oſtendens q; con
trarium contrario alatur. circa qđ duo facit ſm q; dupl'r
oſtēdit itentuz ibi. (Adhuc aūt) cōtinuetur autez ſic. be/
ne dictuz eſt cōtrariū cōtrario ali ⁊ nō a ſimili. tanq; ipoſ/
ſibile ſit ſimile a ſimili ali. alimentū eniz mutari ⁊ deco/
qui oportet. mutatio autem in omnibus aut eſt a contra/
rio in contrarium: aut eſt in medium, nam medium com/
paratum ad contrarium induit rationem alterius cōtra/
ry. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Adhuc aūt patit̄ aliquid alimentuz ab eo qđ Cō. 45.
alit̄: ſed nō hec ab alimēto ſicut nec inſtructor
a materia. Sed ab illo hoc. inſtructor aūt mu/
tatur ſolum in actum ex ocio.

¶ Adducit ſecūdam rōnem dicens. q; adhuc alimentum
patitur aliquid ab eo qđ alit̄. ſed hoc qđ alit̄ non patit̄ ab
alimento. ſicut neq; inſtructor. i. artifex nō patit̄ a mate/
ria: vt carpētarius nō patitur ab archa. ſed hoc. ſ. materia
patitur ab illo. i. ab iſtructore vel artifice. iſtructor autez
ſolum mutatur ex ocio in actū vt ſi prius nō operabatur.
poſtea operet̄ pus fuit ocioſus. ⁊ poſtea eſt in actu ⁊ in ope
rari. dupl'r ergo ꝓbat̄ q; alimētum patit̄ ab alito. pmo q2
decoquit ipm. ſcđo q2 ꝯparat̄ ad ipm vt artifex ad archā.
¶ Notanduz autem duas rationes factas eſſe ꝓbantes
alimētum eſſe contrarium alito. quarum pma potiſſime
īnititur huic q; alimētum mutat̄ in alituz ⁊ mutatio non
eſt niſi in cōtraria. ſecūda vero īnititur huic qđ alimētuz
patitur ab alito. et nihil patitur a ſimili. ſed a cōtrario: he
tamen due rationes ſe conſequuntur: ⁊ vna eſt fulcimētū
alterius. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Utrū aūt ſit alimentū qđ vltimo aduenit: aut
qđ primo hz dr̄iam. Si vero vtrūq;: ſz hoc q̄/
dem nō coctuz: illud coctū: vtrobiq; vtiq; con
tingit alimentū dicere. Inquātū.n. nō coctuz:
cōtrarium cōtrario alit̄: inquātū coctū: ſil'e ſil'i.
Quare manifeſtum quod dicunt quodāmo/
do vtriq; ⁊ recte: ⁊ non recte.

¶ Soluit ad qōnez ꝓpoſitam dicens. q; habz dr̄iaz vtruz
ſit alimētū qđ vltimo aduenit aut qđ pmo. i. refert loq de
alimento pmo anteq; ſit cōuerſuz ⁊ coctū: ⁊ vltio. i. poſtq;
eſt iaz coctū ⁊ digeſtū. ſi aūt vtrūq;. i. ſm vtrūq; cōiter lo/
quamur de alimēto: ſz tn̄ differt. q2 hoc gdez eſt nō coctū.
illud vero eſt coctū: vtrobiq; vtiq; cōuenit alimētū dice/
re. ſed aliter ⁊ aliter de eo eſt loquēdum. q2 inquantū non
coctū ꝯriū ꝯrio alit̄. inq̄tū aūt coctū ſil'e ſimili. q̄re mani
feſtum eſt qđ dicūt quodāmodo vtriq; ⁊ recte ⁊ nō recte.
¶ Notādū aūt ſic ſoluere h phm de alimēto qōnez ⁊ de
alito ſicut ſoluit eā in de gn̄atione de actiuo ⁊ paſſiuo vbi
dicitur q; agēs ⁊ patiens in pncipio ſunt diſſil'ia: in fine āt
ſil'ia: ſic in pnº alimētū anq; ſit coctū eſt diſſil'e alito. i fine
ſil'e. g̊ nec ē ſimpl'r aſſerēdū ꝯriū ꝯrio ali: nec q; ſil'e ſil'i: ſz
ē. vt ſic: ⁊ ē. vt nō. vt ē p hita māifeſtū. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Qm̄ aūt nihil alit̄ nō pticipās vitā. aiatū vti/ Cō. 46.
q; erit corpᵘ qđ alit̄ inq̄tū aiatū: q̄re ⁊ alimen/
tum per ſe ad aiatū eſt: ⁊ nō ſm accidens.
¶ Deteriat đ actibᵘ vegetatie. circa qđ 3ia fac̄ ſz q; 3r pōit̄

UVA. BHSC. IyR_041_2

eſſe actus vegetatiue. vꝫ. alere augere ⁊ generare. primo determiat de ipſo alere. ſcđo de augmētatiōe. 3° de gnātiōe. 2ª ibi. (Eſt aūt alterū) 3ª ibi (Et gnātionis) Dicit ḡ. qm̄ aūt nihil alit̄ nō participās vita: aīatū vtiqꝫ erit corpꝰ qđ alit̄ inq̄ntū aīatū eſt. q̄re alimētū eſt aliqđ aīatū ſupple ordinatū ⁊ i potētia ad ipm̄. ⁊ h̄ nō ſm̄ accn̄s: ſed ꝑ ſe. pꝫ ergo qđ eſt alere ꝑ ſe. Nam ſi alimētū ſic ꝑ ſe ordinatur ad alitū ⁊ eſt in potētia ad ipm̄ ⁊ ſaluat ipm̄: alere ⁊ nutrire vel ipſa nutritio nihil aliud eſt q̄ꝫ ꝯuerſio alimenti in alitū ⁊ ſaluatio eius qđ alit̄. ¶ Deinde cū dicit.

Cō.47 ¶ Eſt aūt alterū alimēto ⁊ in augmēto eē: ſecūduz. n. ꝙ q̄ntū aliqđ aīatū eſt augmētatiuū: ſm̄ aūt ꝙ hoc aliqđ et ſubā: alimētū ē. Saluat. n. ſubſtātiā: et vſqꝫ ad hoc ē quouſqꝫ alat̄.

¶ Determinat de ipſa augmētatiōe dicēs. ꝙ alterū eſt eē diffinitiuū vel altera eſt rō alimēto ⁊ augmētatiuo. nam nutrimētū alr̄ augmētat alr̄ alit. nā ſm̄ qđeꝫ ꝙ nutrimētum eſt aliqđ q̄ntuꝫ augmētatiuū eſt aīati. ſm̄ aūt ꝙ eſt h̄ aliqđ ⁊ ſuba eſt alimentū. nā nutrimētū ſaluat ſubaꝫ aliti vt eſt h̄ aliud ⁊ ſuba ⁊ vſqꝫ ad h̄ eſt. i. hꝫ eē ⁊ ſaluat̄ alitū ipm̄ quouſqꝫ alat̄. i. q̄uſqꝫ pōt accipe nutrimētū. ex dr̄ia ḡ quā hꝫ alimētū ex eo ꝙ alit ⁊ augmentat. qꝛ alit i eo ꝙ qđ: ⁊ augmētat in eo ꝙ q̄ntū patere pōt qđ eſt augmētare ⁊ qđ eſt nutrire. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Et gnātiōis aūt factiuū eſt qđ nō eiꝰ qđ alit̄: ſed quale id qđ alit̄: iā. n. eſt ipſa ſuba: generat autem nihil ipſum ſeipſum: ſed ſaluat.

¶ Determinat de actu gnātiōis vel de ipſo gnāre dicēs. ꝙ potentia vegetatiua vel ipm̄ vegetatiuū eſt factiuū gnātiōis nō eiꝰ qđ alit̄: ſed q̄le eſt id qđ alit̄. potētia. n. gnātiua nō eſt p̄ncipiuꝫ gnātiōis eiꝰ qđ alit̄ nec eiꝰ in q̄ ē: ſed eiꝰ qđ eſt tale q̄le eſt id qđ alit̄ ⁊ qđ eſt ſil'e ſibi. Qꝛ aūt ſic ſit pꝫ. qꝛ iā eni ſuba q̄ alit̄ eſt: qđ aūt generat̄ nō ē. nihil autē gnāt ſeipm̄ ſed ſaluat. potētia ḡ vegetatiua pōt nutrire ⁊ ſaluare illud in q̄ ē. ſꝫ nō pōt gnāre ipꝫ. qꝛ ipm̄ iā ē ⁊ nihil ſeipm̄ gnāt. ¶ Notādū āt ꝙ aliqđ ē expediēs indiuiduo: aliqđ v̄o expediēs ſpēi. alimētū aūt q̄ntū ad aliqđ ꝯuertit̄ in alitū. q̄ntū v̄o ad aliqđ tranſit in ſemē. Illud ḡ qđ ꝯuertit̄ in alitū ordiauit nā pro ꝯſeruatiōe idiuidui: ſꝫ illud qđ trāſit in ſemē ordiauit ad ꝯſeruationē ſpēi. ſuꝑfluū igitur alimēti ē ſemē. qꝛ eſt ſuꝑfluū indiuiduo in q̄ ē: ſꝫ nō ē ſuꝑfluū ſpēi: ad cuiꝰ ꝯſeruationē ordinat̄: q̄re ſi ſemē nō ordinat̄ ad gnātionē eiꝰ in q̄ ē: ſꝫ ad gnātionē ſil'is in ſpē: bene dcm̄ ē ꝙ vegetatiua nō ē factiua gnātiōis eiꝰ in q̄ ē. ſꝫ eiꝰ qđ eſt q̄le ipm̄ eſt ⁊ ſil'e ſibi. ¶ Deide cuꝫ dicit.

Cō.48 ¶ Quare hꝰ aīe p̄icipiū potētia ē pol'is ſaluare. Suſcipiēs ipaꝫ ſm̄ ꝙ ē hꝰ. Alimētū aūt p̄parat opōnē. vn̄ priuatū alimēto nō pōt eē.

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de obto vegetatiue potentie ⁊ de actibꝰ eius. In p̄te iſta determiat de ipſa potētia vegetatiua diffiniēdo ipaꝫ. circa qđ duo facit. ſm̄ ꝙ duplicē diffōnem aſſignat. 2ª ibi (Qm̄ aūt a fine) Circa p̄mū duo facit. qꝛ p̄ diffinit potētiā vegetatiuā. 2° qꝛ diffiniēdo hāc mentionē fecerat de alimēto: ne laboret in equoco oñdit q̄uo ad ipm̄ nutrire ⁊ ad ipm̄ alere diuerſimode ꝯparatur ibi (Qm̄ aūt ſūt tria) Cōtinuet̄ aūt ſic. dictū eſt ꝙ alimētuꝫ ſaluat ſubaꝫ aliti. ⁊ qꝛ potētia vegetatiua eſt potētia q̄ alit̄ aīatū. q̄re manifeſtū ē ꝙ hꝰ aūt p̄ncipiū nutritiuū ē q̄daꝫ potētia aīe pol'is ſaluare ſuſcipiēs ipam ſm̄ ꝙ hꝰ ē. Eſt ḡ diffō vegetatiue ꝙ eſt potētia q̄ ſm̄ ꝙ hꝰ ē hꝫ ſaluare ſuū ſuſceptiuū. Et ſubdit ꝙ alimētū aūt p̄parat. i. ē mā p̄parata ⁊ ꝓpria opatiōi hꝰ potētie. vn̄ p̄uatum alimēto nō pōt eſſe ideſt nō pōt durare in eē. ¶ Notādū āt ꝙ alimētuꝫ ē mā p̄parata. i. ꝓpria potētia vegetatiue ſic̄ ferrū eſt ꝓpria mā artis fabrilis. q̄re ſic̄ ſine ferro ars fabrilis nō p̄t exercere opōnes ſuas: ſic nō pōt potentia vegetatiua h̄ facere ſine alimēto. opus ergo vegetatiue qđ eſt ſaluare aīatum ſine alimento fieri non poterit: ꝓpter qđ alimēto ſubtracto neceſſe eſt animatum perire.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ cū potētia vegetatiua ſit actiua: ⁊ alim̄tū ꝯparetur ad ipaꝫ ſic p̄ncipiū paſſiuū: nō videt̄ bn̄ dcm̄ ꝙ alimētum p̄paret opōnē vegetatiue potētie. qꝛ tūc ꝯpararet̄ ad ipam nō vt paſſiuū: ſꝫ vt actiuū. ¶ Dōꝫ ꝙ vt ſupra patuit eo ipſo ꝙ ꝓpa forma req̄rit ꝓpriā mām̄: ⁊ ꝓpriꝰ actꝰ req̄rit ꝓpriū ſuſceptiuū: oꝫ ꝙ rō agēdi nō ſolū ſit forma. ſꝫ ēt mā: vt ſanamur nō ſolū ſanitate: ſꝫ ēt corpore. ḡ eo ipſo ꝙ actꝰ ſaluatōis: quā facit potētia vegetatiua in corꝑe aīato agit ipꝫ mediāte alimēto: corpꝰ aīatū nō ſolū ſaluat̄ potētia vegetatiua tanq̄ꝫ p̄ncipio actiuo: ſꝫ ēt ſaluat̄ alimento tanq̄ꝫ p̄nᵒ paſſiuo: circa qđ opat̄ potētia vegetatia ꝯuertēdo ipꝫ in ſubaꝫ aliti. q̄re alimētū ē aliq̄ mō cā ⁊ rō ꝙ ſaluet̄ aīatū: ꝑꝑ qđ nō immerito dr̄ eſſe qđdā p̄paramētū ad hoc opꝰ qđ eſt ſaluare aīatū. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qm̄ aūt ſunt tria: qđ alit̄: ⁊ quo alit̄: ⁊ alēs. Cō.
Alens qdē eſt prima aīa: qđ vero alit̄ eſt hn̄s 49.
hāc corpꝰ: quo vero alit̄: alimentum.

¶ Quia dixerat ꝙ potētia vegetatiua ſaluat aīatū alendo ipm̄: ⁊ dixerat ꝙ ⁊ alimētū p̄parat hāc opōnē. qꝛ ēt ipꝫ alimentū ſaluat ⁊ alit aīatū: ne laboret in equoco: oñdit q̄uo h̄ diuerſimode hꝫ eē dicēs: qm̄ āt tria ſūt qđ alit ⁊ qđ alit̄ ⁊ quo alit̄ alens qdē p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ eſt aīa p̄ma. i. vegetatiua. qđ v̄o alit̄ eſt corpus hn̄s hāc aīaꝫ vegetatiuam. q̄ v̄o alit̄ eſt alimētū. diuerſimode ḡ ꝯparat̄ ad ipm̄ ſaluare. ⁊ ad ipm̄ alere potētia vegetatiua ⁊ alimētū. qꝛ potētia vegetatiua eſt alēs ⁊ ſaluās actiue: ſꝫ alimentuꝫ eſt illud qđ patitur: ⁊ qđ cōuertitur in alitum ⁊ per hꝰ conuerſionem alimentum eſt id quo animatum alit̄ ⁊ ſaluatur. ¶ Notandum auteꝫ ꝙ omnes operatiōes quas videmus in corpore efficit anima mediātibus potentijs: ita ꝙ ideꝫ opus eſt ab anima ⁊ potentia: ſed ab anima eſt tanquā a cauſa p̄ncipali ⁊ prima. a potentia vero tanquaꝫ ab immediata ⁊ ꝓxima. vnde potentia ſenſitiua eſt qua ſentimꝰ: ſed anima eſt p̄ncipiuꝫ ſentiens ⁊ potentia vegetatiua eſt alens: ſed anima vegetatiua eſt p̄ncipiū alens. Et quia ſic ſe habet anima reſpectu potentiaruꝫ: nō curat ph̄s qđ attribuitur potentijs attribuere anime ⁊ econuerſo. vnde cuꝫ loquitur de anima vegetatiua ꝙ eſt p̄ncipium alens: ſtatiꝫ intelligenduꝫ eſt de potentia ꝙ ſit alens: immo in hoc loco cum vellet loqui de potentia vegetatiua ꝙ eſſet alens locutus eſt de anima ꝙ eſſet principium alens. innuens qđ dicto hoc de anima. intelligeretur ⁊ idem de potentia. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt a fine appellari oīa iuſtum eſt: finis aūt eſt generaſſe quale ipꝫ erit: vtiqꝫ prima aīa generatiuum quale ipſum.

¶ Ponit ſecundam diffinitioneꝫ ſumptā reſpectu operis generationis. Et qꝛ ad opus generationis ⁊ ad alia opera anime concurrunt diuerſa organa. ideo tria facit. quia primo ponit diffinitionem predictam. ſecundo diſtinguit de organis ⁊ inſtrumentis ipſius anime. tertio epilogat circa determinata. ſecūda ibi (Eſt autem quo alitur) tertia ibi (Figuraliter quidē igitur) Dicit ergo. quoniaꝫ aūt a fine iuſtuꝫ eſt omnia appellari ⁊ denominari. finis aūt anime vel potentie vegetatiue eſt generare tale animatū quale eſt ipm̄ in quo eſt aīa prima. i. vegetatiua: vel etiā ipſa potentia vegetatiua erit generatiua talis animati quale eſt

UVA. BHSC. IyR_041_2

ipſum in quo eſt hꝫ anima vel hui⁹ potentia. ¶ Notandum aũt ꝙ pᷣmus actus vegetatiue potentie eſt nutrire. ſcd̃s eſt augere. ⁊ hic eſt ꝑfectioꝛ q̃ꝫ pᷣmus. tertius eſt generare ſibi ſil'e: ⁊ iſte ꝑfectioꝛ eſt oĩbus alijs. qꝛ vnũqd̃qꝫ ꝑfectuꝫ eſt cũ põt ſil'e generare. ꝓducere ergo ſil'e dicit̃ eẽ finis hꝫ potentie. qꝛ hic act⁹ eſt ꝑfectioꝛ oĩbus alijs.

Dubitaret forte aliqs. vtrũ potẽtia vegetatiua poſſit diffiniri ꝑ iſtũ actuꝫ q̄ eſt generare. et videt̃ q̃d nõ. nã generatio eſt q̃dã mutatio ad ſubalẽ formã. g̃ gñatio nõ dꝫ attribui potentie q̃ eſt q̃dã accidẽs: ⁊ q̃dã potentia aĩe. ſed attribui dꝫ ipſi aĩe q̃ ẽ ſubal' forma. Ad hoc idẽ videt̃ facere lr̃a pħi q̄ nõ dicit potentiã eſſe pᷣncipiũ gñatiuuꝫ q̃le ipm̃: ſed aĩaꝫ. ¶ Dõm ꝙ oĩa opera exercet aĩa mediãtib⁹ potẽtijs eo ꝙ eſſentia forme imediate eſt pᷣncipiũ eſſendi nõ oꝑandi. ⁊ qꝛ opera fluunt ab aĩa mediãtib⁹ potẽtijs. iõ dicebat̃ ſupra hꝫ oꝑa eſſe ab aĩa tanq̃ꝫ a cã pᷣncipali: ⁊ a potẽtia tanq̃ꝫ a ꝓxima. vñ dicebat̃ ꝙ potentia eſt operãs: ſed aĩa eſt pᷣncipiũ operans: vel potẽtia eſt rõ operãdi ꝓxima: aĩa v̓o rõ operãdi pᷣᵃ: cõiter itaqꝫ in oꝑib⁹ aĩe appꝫ ea eẽ ab aĩa mediãtib⁹ potentijs. ¶ Sed forte dubiũ ẽ alicui de oꝑe gñatõis. qꝛ cũ gñatio terminet̃ ad ſubalẽ formã potentia q̃ eſt q̃daꝫ ꝓprietas ⁊ q̃dã accñs videt̃ agere vltra ſuã ſpẽm ſi ꝯparetur ad gñationẽ. ¶ Sciendũ g̊ ꝙ nõ eſt icõueniẽs aliq̄d agere vltra ſuã ſpẽm in v̓tute alteri⁹ ⁊ vt eſt organũ ⁊ inſtrumentũ alicui⁹. ipſa g̊ potentia vegetatiua inq̃ꝫtũ ẽ organuꝫ ⁊ inſtr̃m aĩe facere poterit ad gñationẽ. erit g̊ potẽtia generãs vel rõ gñatiõis: ſꝫ aĩa erit pᷣncipiũ generans ⁊ pᷣma rõ gñatõis. ¶ Et per hoc pꝫ ſol'o ad rõnẽ pᷣmã. ꝙ v̓o addebat̃ de pħo. qꝛ ſpãliter videt̃ mẽtionẽ facere de aĩa pꝫ ꝑ iaꝫ dicta ꝙ qꝛ hꝫ oꝑa ſunt ab aĩa ⁊ a potẽtijs: cũ pħs facit mẽtionẽ de vno: itendit ꝙ fiat mẽtio de alio. vtriuſqꝫ ergo poterit eſſe diffõ data ⁊ aĩe ⁊ potentie. Nec repugnat h̄ ſuperioꝛib⁹ dictis: vbi dixim⁹ ꝙ ibi de aĩa dabant̃ ſpãles diffõnes: nã ⁊ de ea notificatiões ſuperi⁹ date. ⁊ q̃ hic tradunt̃ ⁊ pl'es alie ſpãles notificatiões dari poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs. cuꝫ pħus diffiniat aĩaꝫ vel potentiã vegetatiuam ab actu nutriendi ⁊ ab oꝑe gñationis: q̃re nõ diffinit ipam ab oꝑe augmẽti: cũ tñ opus augmẽti ꝑfecti⁹ ſit oꝑe nutritiõis. ¶ Dõm eſt ꝙ cũ pl'es actus attribuim⁹ vni: ſi ab aliquo illoꝝ actuũ notificam⁹ illud ⁊ nõ ab alio q̃ꝫtuꝫ ad p̃ſens ſpectat ex duplici cã põt contingere. pᷣmo ſi ille actus magis inſeꝑabiliter adheret ei. Scd̃o ſi eſt finis illoꝛuꝫ ⁊ ꝑfectioꝛ alijs. nã a fine dignũ eſt oĩa appellari. ide eſt g̊ ꝙ aĩa vel potentia vegetatiua diffinit̃ a duplici oꝑe. vꝫ. nutritiõis ⁊ gñatiõis: ſed nõ ꝑꝑ eandeꝫ cãm: ſꝫ ab oꝑe nutritiõis notificat̃ tanq̃ꝫ ab eo q̃d magis ei inſeꝑabiliter adheret. nã quãdiu aĩatuꝫ viuit tãdiu nutrit̃. Ab oꝑe v̓o gñatiõis notificat̃ tanq̃ꝫ ab eo q̃d eſt finis alioꝝ ⁊ ꝑfecti⁹ alijs. ſed ab oꝑe augmenti nõ dat̃ ſpãlis notificatio. tum qꝛ hoc opus non adheret inſeparabil'r aĩe vegetatiue vel potentie. tum etiam quia nõ eſt alioꝛum finis nec perfectius alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.50 **¶ Eſt aũt quo alit̃ dupl'r: ſicut ⁊ quo gubernatur, ⁊ man⁹ ⁊ themõ: hoc q̄dẽ mouẽs ⁊ motũ: illd̃ aũt mouẽs ſolũ. Qꝛ ẽ aũt alimẽtũ neccãrium eſt decoqui; oꝑat̃ aũt decoctionẽ calidũ. Vñ omne animatum habꝫ caloꝛem.**

¶ Diſtinguit de inſtrumẽtis ipſius aĩe vegetatiue vel nutritiue dicens. ꝙ eſt aũt quo alit̃ dupliciter ſicut ⁊ quo gubernat̃ vt manus ⁊ themon. Sicut g̊ nauta hꝫ duo inſtrumenta. vnũ cõiunctuꝫ q̃d nõ mouet̃ ab extrinſeco vt manum. ⁊ aliud ſeparatũ q̃d mouetur ab exterioꝛi pᷣncipio vt themon. ſic aĩa vtit̃ caloꝛe nãli tanq̃ꝫ inſtrumẽto cõiũcto ⁊ alimento tanq̃ꝫ ſeꝑato: iõ ſubdit ꝙ hoc q̄dẽ. ſ. inſtrumẽtum ſeparatũ eſt mouẽs ⁊ motũ. illud aũt. ſ. inſtrumentũ ꝯiunctũ eſt mouens ſolũ ꝙ vero p̄ter alimentũ opoꝛteat dare ipſi anime aliq̃d organũ quaſi cõiunctũ cuiuſmodi ẽ caloꝛ naturalis. pꝫ. qꝛ oẽ alimentũ neceſſariũ eſt poſſe decoqui. operat̃ aũt decoctioneꝫ caliduꝫ. omne aũt aĩatum hꝫ caloꝛem quaſi organũ quo decoquit alimentũ. ¶ Notandum aũt ꝙ quicquid vtitur aliquo in obſequium ſui põt dici organuꝫ ⁊ inſtrumentũ eius: q̃re cum anima vtatur alimẽto ⁊ caloꝛe naturali in ſui obſequiũ omnia talia poſſunt dici organa ⁊ inſtrumenta eius. ¶ Notanduꝫ ẽt ꝙ organum ſeparatuꝫ vt themon dicit̃ mouere motum: ſed organum cõiunctuꝫ vt manus ſicut cõiter ponit̃ dicitur mouere nõ motum. nõ qꝛ nullo modo moueat̃: ſed qꝛ non mouet̃ ab exterioꝛi pᷣncipio. ¶ Vel poſſumus aliter exponere lr̃am ⁊ ſine magna calũnia: vt li mouens motũ referat̃ ad q̃dcunqꝫ organuꝫ ſiue ſit cõiunctũ ſiue ſeꝑatũ. ſed mouens ſolũ referat̃ ad agens pᷣncipale: q̃d in actione illa eſt mouẽs tm̃. in opere g̊ nutritiõis ꝑ ſe loquẽdo aĩa ẽ mouẽs tm̃: ſed organa ipſi⁹ aĩe in hꝫ opere mouẽt mota. q̃ organa dupl'r diſtinguunt̃. qꝛ quedã ſunt cõiuncta q̃dam vero ſeparata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Figuraliter quidem igit̃ alimentum quid ſit dictum eſt. Certificandum autem eſt poſteri⁹ de ipſo in propꝛijs rõnibus.

¶ Epilogat circa determinata dicẽs. ꝙ dictũ eſt de his figuraliter. i. ſuperficialiter vel typo vt exponit themi. ſed poſteri⁹ certificãdũ ẽ de alimẽto ꝓpꝛijs rõnib⁹. dr̃ ãt pħꝫ feciſſe quẽdã ſpãlẽ librũ de nutrimẽto ⁊ nutribili: q̄ nõdũ ad nos ꝑuenit. vbi dr̃ ſpãles rões tradidiſſe d̓ ipo alim̃to.

Determiatis aũt his dicam⁹ cõiter de oĩ ſenſu. Sẽſus ãt ĩ ipſo moueri ⁊ pati aliq̄d accidit: ſicut dcm̃ ẽ. Videt̃. n. q̃daꝫ alteratio eſſe. Aiũt aũt q̄daꝫ ſil'e a ſil'i pati. Hoc aũt q̃uo poſ'e: aut ipoſ'e: dictuꝫ eſt in vl'ib⁹ rõnibus de agere ⁊ pati. Cõ.51

¶ Poſtq̃ꝫ pħs determinauit de vegetatiuo. In parte iſta determinare incipit de ſenſitiuo. circa q̃d duo facit. quia pᷣmo inquirit quo modo ſe habꝫ ſenſus ad ipſum ſenſibile. In ſecunda parte determinat de vnoquoqꝫ ſenſu ⁊ de vnoquoqꝫ ſenſibili ibi (Dicendum autem ſ̓m vnumquẽqꝫ ſenſuꝫ.) ¶ Ad euidẽtiaꝫ autẽ prime partis ſciendum ꝙ ſenſus reſpectu ſenſibilis quaſi tria ſoꝛtitur. pᷣmo quia eſt quedam potentia paſſiua. ſecũdo hꝫ potentia eſt reducibilis ad actum. tertio reduci habet ad actum per ꝓpꝛiũ ſenſibile vel propꝛium actum. Duo ergo facit. quia pᷣmo oſtendit ſenſum eſſe potentiam paſſiuaꝫ reducibilem ad actuꝫ per ꝓpꝛiuꝫ ſenſibile. ſcd̃o vt melius pateat quomõ ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ quomodo eſt reducibilis ad actuꝫ diſtinguit de ipſa potẽtia ⁊ de ipſo actu ibi (Diuidẽdum aũt de potentia ⁊ actu) Circa pᷣmuꝫ tria facit ſ̓m ꝙ tria inueſtigat de ipſo ſenſu ⁊ de ipſo ſenſibili. pᷣmo enim oſtendit ſenſum eſſe potentiaꝫ paſſiuam. ſecũdo declarat ipam potentiaꝫ eſſe reducibilem ad actuꝫ. tertio ꝓbat ꝙ talis potentia reduci hꝫ ad actum per ꝓpꝛiũ ſenſibile vel ꝓpꝛium actuꝫ. 2ᵃ ibi. (Quoniaꝫ autem ſentire) tertia ibi. (Omnia auteꝫ patiunt̃) Circa pᷣmuꝫ duo facit. ſ̓m ꝙ dupliciter ꝓbat intentum. ſcd̃a ibi (Habet aũt dubitatõeꝫ) Dicit ergo ꝙ determinatis auteꝫ his que diximus de vegetatiuo dicamus cõiter de omni ſenſu. ⁊ ſubdit ꝙ ſenſus auteꝫ accidit. i. fit vel accidit ipm fieri in ipſo moueri vel pati aliquid: ſicut dictum eſt ꝑus vt in libro pħy. videtur enim vt ibideꝫ traditũ eſt ſenſus eſſe alteratio q̃daꝫ. ſi g̊ ſenſus eſt in quodã pati ⁊ in quodã alterari ſiue in q̊dam

UVA. BHSC. IyR_041_2

moueri ſenſus eſt potentia paſſiua. ⁊ ſubdit ꝙ aiunt autē quidā ⁊ ſimile a ſimili pati. Hoc aūt quō poſſibile ⁊ quō impoſſibile dictū eſt in vl'ibus rōnibꝰ de agere ⁊ pati. i. dcm̄ eſt in de generatiōe capitulo de actiuis ⁊ paſſiuis. Ex illo ergo capitulo ſciri pōt vtrū paſſio a ſimili vl' a ꝯrio ſit: ꝓpter qđ ſciri pōt vtruʒ ſenſus patiatur a ſenſibili ſimili vl' a contrario. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.52. ¶ Habet aūt dubitationē: ꝓp qđ ſenſuū ipſorū
nō ſit ſenſus: ⁊ q̄re ſine his q̄ ſūt extra nō faciūt
ſenſuʒ: in exn̄te in igne ⁊ terra ⁊ alijs elemētis
quorū ē ſenſus ꝑ ſe: aut ſm accn̄tia his.

¶ Adducit ſcđaʒ rōnē ꝓbantē ſenſuʒ paſſiuā potentiā eē. circa qđ duo facit. q2 p̄mo p̄mittit qōnes quaſdā. 2° ſoluit qōnes illas ex quaꝝ ſol'one oñdit̄ ſenſuʒ eē potētiā paſſiuaʒ ibi (Manifeſtū igit̄ ē) Dicit ḡ ꝙ hʒ aūt dubitationē ꝓp qđ ipſoꝝ ſenſuū nō ſit ſenſus. i. q̄re ſenſus non ſentit̄: ⁊ rurſus hʒ qōnē: q̄re nō faciūt ſenſuʒ ſine his q̄ ſunt extra. i. ſine exteriorib' ſenſibilibꝰ vt i exn̄te igne ⁊ terra ⁊ alijs el'tis quoꝝ ē ſenſus ꝑ ſe: aut ē ſenſus ꝑ ſe ſm accn̄tia his. Dubitat̄ ergo quare nō ſit ſenſus in actu ſine el'tis ⁊ ſine accn̄tibꝰ el'toꝝ quoꝝ eſt ꝑ ſe ſenſus. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Manifeſtū igit̄ eſt ꝙ ſenſitiuū nō eſt actu: ſʒ potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt: ſicut cōbuſtibile nō cōburit̄ ipm̄ a ſe ipſo ſine cōbuſtiuo: ꝯbureret .n. ſeipm̄ ⁊ nihil idigeret actu ignem eſſe.

¶ Soluit qōnes ꝓpoſitas ex q̄ ſol'one ꝓbat̄ intentum. q2 oñdit̄ ſenſuʒ eē paſſiuā potentiā. iō ait. manifeſtū ē igr̄. q2 ſenſitiuū nō ē actu. ſed potētia tm̄. vn̄ nō ſentiunt ſenſus ſeipſos nec ſentiūt ſine exteriorib' ſenſibilibꝰ. nā ſic̄ ꝯbuſtibile ñ ꝯburit ſeipʒ ſine exteriori ꝯbuſtiuo. ꝯbureret. n. ſeipm̄. i. ꝑ ſeipm̄ ⁊ nihil idigeret eē actu ignē: ſi ſupple ꝯbuſtiuū ſil' cū hoc ꝙ eſt in potētia paſſiua vt ꝯburat̄ eēt in potētia actiua vt ꝯbureret. ⁊ q2 ſil'e ē de ſenſu oʒ ſenſum ſm ꝙ hꝰ eſſe in potentia paſſiua tm̄.

Dubitaret forte aliqs. q2 videt̄ falſū eē ꝙ ſupra dixit. vʒ. ꝙ ipſoꝝ elemētorū ē ſenſus ꝑ ſe. cū. n. ignis ⁊ terra ſubam nominent: cū ſuba ſentiat̄ ꝑ accn̄s: eiꝰ nō erit ſm ſe ſenſus. ¶ Dōm ē ꝙ aliqđ ſentiri ꝑ ſe pōt itelligi dupl'r. vl' q2 ꝑ ſe agit in ſenſū. ⁊ ſic cal'a ⁊ frigida ⁊ cetera talia ⁊ q̄ ſunt hꝰ ſūt ꝓpria ꝑ ſe ſenſibilia. Alioꝰ dn̄r ſenſibilia ꝑ ſe. nō q2 ſm ſe agāt in ſenſum. ⁊ hoc mō el'ta nō dn̄r eſſe ſenſibilia ꝑ ſe: ſʒ q2 ꝑ ſe cōpetit eis hr̄e accn̄tia illa ſm q̄ agūt in ſenſuʒ. ⁊ hoc mō el'ta dicunt̄ eē ſenſibilia ꝑ ſe. q2 cal'itas ⁊ frigiditas ⁊ hꝰ q̄litates q̄ ꝑ ſe agunt in ſenſuʒ ſūt ꝑ ſe q̄litates elemētoꝝ. ide eſt ḡ qđ phs nō aſſeruit ſimpl'r elemēta ꝑ ſe ſentiri: ſʒ ait ꝙ elemētoꝝ erat ꝑ ſe ſenſus aut ſm accn̄tia ipſis elemētis. ⁊ q2 ſi ipſa elemēta ſentiunt̄. hoc ē ꝓp accn̄a eis iherētia. ⁊ ſi dn̄r ſentiri ꝑ ſe hoc ē q2 illa accn̄tia q̄ per ſe ſentiunt̄ eis inſūt ꝑ ſe. Soluit̄ ēt al'r qđ tacta ſic: vt loq̄t̄ phs ſm opiōnē alioꝝ dicentiū itellectū ⁊ ſenſuʒ idē eē: qđ ſi veꝝ eēt cū itell'us ſit cognitiuꝰ ſubarū eēt ⁊ ſenſus cognitiuꝰ ſubaꝝ. Jō ait ꝙ ſenſus ꝑ ſe vel ſentit ipſa el'ta ⁊ ipſas ſubas el'toꝝ q̄tū ad eos q dn̄t ꝙ itell's ē ſenſus: vel ſentit accn̄tia ipſis q̄tū ad opiōnē verā: q̄ꝛ ſenſus ꝑ ſe nō eſt ſubarū ſed accn̄tiū.

Alterius forte dubitaret aliqs. q2 videt̄ ꝯn̄tia phi falſa eē ꝙ ſi ſenſus ſʒ ꝙ hꝰ diceret potētiā actiuā: tūc vel ſenſus ſentiret ſeipʒ vel ſentiret abſq3 exteriorib' ſenſibilibꝰ. ¶ Uidemꝰ eni ꝙ ꝯbuſtiuū eſt in potētia actiua ad ꝯburēdū: ⁊ tn̄ ꝯbuſtiuū non ꝯburit ſeipm̄ nec pōt ꝯburere nō pn̄te exteriori ꝯbuſtibili. ¶ Dōm ꝙ ad hoc ꝙ actō nō ſit in aliq̊ abſq3 additiōe alicuiꝰ extrinſeci duplici de cā pōt ꝯtingere. p̊ ſi illa actio ſit trāſiens in exteriorē mām̄. ⁊ ſic actio cōburētis nō pōt eſſe abſq3 exteriori ꝯbuſtibili. q2 ꝯburere nō eſt in ꝯburēte ſed in ꝯbuſto. 2° hoc pōt ꝯtigere ſi illud in q̊ recipit̄ illa actio nō ſit in potētia actiua ſʒ paſſiua. ⁊ iō ꝯbuſtibile non ꝯburit̄ abſq3 exteriori ꝯbuſtiuo. q2 ꝯbuſtibile ē in potētia paſſiua vt ꝯburat̄: ſed ſi actio nō eēt trāſiens in exteriorē mām̄: ⁊ illud in q̊ eēt illa actio eēt in potētia actiua reſpectu illius actiōis ad nihil regreret̄ aliqđ exteriꝰ: ſed illud ageret in ſeipʒ ⁊ poſſet agere abſq3 alia ſuba exteriori. q̄re cū ſentire nō ſit actio trāſiens in exteriorē mām̄. q2 videre nō ē in re viſa: ſed in vidēte ſi ſenſus eēt in potētia actiua reſpectu hꝰ actiōis ſeq̄ret̄ ꝙ ſenſus poſſet ſentire ſeipm̄ ⁊ ꝙ poſſet ſentire nō pn̄tibꝰ ſenſibilibꝰ. ⁊ q2 hoc eſt falſuʒ: ideo ex hoc vult phus ſenſum non eſſe potentiam actiuā ſed paſſiuam. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quia aūt ſentire dicimꝰ dupl'r: potentia eniʒ Cõ.53
audiens ⁊ videns audire ⁊ videre dicimꝰ: ⁊ ſi
forte dormiēs: ⁊ qđ iā oꝑans dupl'r vtiq3 dice
tur ⁊ ſenſus: hic qdē ſic̄ potētia: ille vo ſic̄ actu.
ſil'r aūt ⁊ ſentire. qđq3 potētia ens: ⁊ qđ actu.

¶ Oſtendit ſenſuʒ eē taleʒ potentiā paſſiuā ꝙ ē reducibilis ad actū. circa qđ duo facit. q2 p̄mo facit qđ dcm̄ eſt. 2° aſſignat modū ſm quē hꝰ potētia reducit̄ ad actū ⁊ fit in actu ibi (Primū qdē igit̄) Dicit ḡ. qm̄ aūt ſentire dicimꝰ dupl'r. nā potētia audiēs ⁊ vidēs audire ⁊ videre dicimꝰ. dr̄ eni aliqs videns ēt ſi forte ſit dormiēs. ſolū. n. ꝙ aliqs nō ſit cecus. ēt ſi dormiat videns dr̄. ⁊ ēt dr̄ vidēs qđ iā eſt operās ⁊ vidēs in actu. dupl'r vtiq3 ē dicere ꝙ ſit ſenſus hic qdē ſicut potētia. ille aūt ſic̄ actu. Sil'r aūt ⁊ ſentire dupl'r dicet̄. vʒ. ꝙ q2 potētia ē ens tale. vel q2 ē actu tale. vʒ. ſentiens: quare ſi ſenſus pōt eē in potētia ⁊ in actu ꝓbatū eſt qđ dicebatur. vʒ ꝙ ſenſus eſt ſic in potentia ꝙ eſt reducibilis in actum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Primū qdē igit̄ tanq3 ſit idē pati ⁊ moueri: Cõ. 54.
⁊ agere ⁊ mouere dicimꝰ: ⁊ nāq3 motꝰ ē actus
quidā: iperfectꝰ tn̄ ſicut in alteris dcm̄ eſt.

¶ Dat modū quō ſenſus reducit̄ ad actuʒ. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſciēdū ꝙ ſenſus reducit̄ ad actū inq̄tū mouet̄ ab aliquo obiecto exteriori agente. motus ergo ille vel alteratio illa que eſt facta in ſenſum ab exteriori obiecto dicitur eſſe actus ipſius ſenſus: ⁊ dicit̄ facere ſenſum iā actu. Et ideo ait ꝙ primum quidem igitur ſic ſit ſenſus in actu tanquā dicimꝰ ꝙ pati ⁊ moueri ſit idem ⁊ agere. i. ſit ideʒ qđ actus: ⁊ nanq3 motus quideʒ eſt actus: imperfectus tamen ſicut dictuʒ eſt in alteris vt in tertio phycoꝝ. ¶ Notandum auteʒ ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt idem motus: vt ꝓbatum eſt in tertio phy. illa ergo immutatio vel ille motus accipiendo motuʒ large qui fit ab obiecto exteriori vt recipitur in ſenſu dicit̄ paſſio vt eſt ab agente dicit̄ actio. et q2 illa imutatio qdam actus eſt ⁊ quedam perfectio eo ꝙ omnis motus ſit actus mobilis oporʒ ſenſum ſic fieri in actu inquantum immutatio facta in ipſo eſt quidā actꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnia autem patiunt̄ ⁊ mouent̄ ab actiuo
⁊ actu ente. vnde eſt qdē tanq3 a ſimili pati: eſt
aūt vt a diſſimili ſicut diximus: patit̄ qdē. n. qđ
diſſimile: paſſum aūt ſimile eſt.

¶ Oſtenſo ſenſum eſſe potentiam paſſiuam ⁊ eē reducibilem ad actum hic oſtenditur ꝙ eſt reducibilis ad actuʒ a ꝓprio actiuo vel a ꝓprio ſenſibili dicēs ꝙ oīa patiunt̄ et mouent̄ ab actiuo ſupple ꝓprio ⁊ ab eo qđ eſt actu ens. ḡ ſupple ſenſus mouebit̄ a ꝓpo ſenſibili qđ ē actu tale q̄lis eſt ſenſus in potentia. iō cōcludit quō ſenſus patit̄ a ſen-

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſibili dicens.ꝙ bñ eſt.i.cõtingit ſenſuꝫ pati tanqꝫ a ſimili eſt aũt ipm pati vt a diſſimili:ſicut iã diximꝰ. patiẽ qdẽ.n. qd eſt diſſimile.qꝛ in pncipio ſemꝑ patiens eſt diſſile:ſed cũ iam eſt paſſum eſt ſimile.¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.55 ¶ Dõm autẽ de potẽtia ꝛ de actu:nũc .n.ſimplr dicimꝰ q̃ hẽmꝰ de ipſis.

¶ Quia dixerat ſenſum eſſe potentiã paſſiuã reducibileꝫ ad actũ vt ſciatẽ qũo ſenſus eſt potẽtia ꝛ qũo ẽ gd paſſiuũ ꝛ qũo eſt reducibilis ad actũ diſtinguit de potẽtia et actu ꝛ de paſſiõe.circa qd tria facit.qꝛ p diſtinguit de potẽtia ꝛ actu.2°.diſtinguit de ipſa paſſiõe vel de ipſo pati. 3° q̃ dixerat adaptat ad ſenſitiuũ.2ª ibi(Nõ.n.aũt ſimplr neqꝫ pati)3ª ibi(Senſitiuũ aũt)Circa pmũ duo facit.qꝛ p continuat ſe ad dicẽda.2°.exequiẽ de itẽto.2ª ibi (Eſt qdẽ.n.) Dicit g ꝙ diuidẽdũ aũt eſt.i. diſtiguẽdũ ẽ de potẽtia ꝛ de actu.nã nũc ſimplr diximꝰ q̃ habemꝰ dicere de ipſis. qꝛ g vſqꝫ nũc diximus ꝛ locuti ſumus:vt hꝫ littera cõmenti de actu ꝛ potentia ſimpliciter:ne laboremus in equiuoco bene ſe hꝫ diſtinguere.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Eſt qdẽ .n.ſicut ſciẽs aliqd:ſicut ſi dicamus hoiem:qm̃ homo ſciẽtium ꝛ habentiuꝫ ſciam Eſt aũt ſicut iaꝫ dicimꝰ ſciẽtẽ hñtẽ grãmaticã.

¶ Exequiẽ de itento.circa qd duo facit. qꝛ pmo diſtinguit duplicẽ potentiã.2°.dat dñaꝫ inter eas ibi (vtriqꝫ aũt horuꝫ) Dicit g ꝙ eſt qdẽ.n. aliqd ſic ſciens. ꝛ ſic in potentia aliqd ꝯſiderare ſicut ſi dicamꝰ hoiem eſſe ſcientẽ:qm̃ hõ eſt de nũero ſcientiũ ꝛ de nũero hñtiũ ſciaꝫ. eſt aũt iã alio mõ ſciens ſicut iã diximꝰ ſcientẽ eẽ hñteꝫ grãmaticã ꝛ habenteꝫ habitũ ſcie.¶ Notãdũ aũt ꝙ ſciens ẽ in potentia ad ꝯſiderare.ſed tñ alr ẽ in potẽtia ad cõſiderare q eſt ſic ſciens q eſt aptus natus habere ſciam vel qui eſt ſic ſciẽs q iam hꝫ habitũ ſcientie.¶ Deinde cũ dicit.

¶ Vtriqꝫ aũt horꝫ nõ eodẽ mõ poſſis ẽ. Sꝫ hic qdẽ qm̃ genꝰ huiꝰ ꝛ materia eſt. Ille ãt qꝛ volens poſſibilis eſt cõſiderare niſi aliqd ꝓhibeat

Cõ.56. exterius. ¶ Iam aũt cõſiderãs actu ens:per ſe ꝛ proprie ſciens hanc literam.a.

¶ Dat dñam inter hãc potentiaꝫ ꝛ illã. circa qd duo facit. ẽm ꝙ duas dñas aſſignat.2ª ibi(Ambo qdeꝫ igiẽ) Dicit g ꝙ vterqꝫ aũt horꝫ nõ eodẽ mõ eſt poſſibilis.i.nõ eodem mõ eſt in potẽtia ad ꝯſiderare.ſed h qdeꝫ qm̃ eſt genꝰ hꝰ. qꝛ eſt de gñe ſcientiũ ꝛ eſt q̃ſi mã ꝛ ſubm in quo hꝫ eẽ ſcia ꝑꝑ qd eſt in potẽtia remota ad ꝯſiderare. ille aũt q hꝫ iaꝫ habitũ ſcie eſt in potẽtia ꝓpinq̃:vt qꝛ volẽs iã poſſis ẽ ꝯſiderare niſi aliqd aliud exteriꝰ ꝓhibeat ſuã ꝯſiderationeꝫ .i.aliq̃ exterior occupatio vel aliqd aliud ipedimẽtũ.ſubdit aũt ꝙ ẽ aliqd qd iã aũt ẽ conſiderãs actu ens ꝛ ꝓprie ſciẽs hãc lraꝫ.a. ¶ Notãdũ aũt ꝙ hec tria videnẽ ſe hre ꝑ ordinẽ.qꝛ pmo aliqd ẽ in potẽtia ad habitũ ſcie ꝛ poſtea hꝫ habitũ.3°.ꝯſiderat ẽm illũ habituꝫ:vt pmo põt qs ſcire hãc lram.a.ꝛ poſtea ſciat eã:ꝛ eſt dare tertiũ qñ iã actu cõſiderat ipaꝫ.ꝛ tũc ẽ ꝓprie.i.ꝑfecte ſciẽs eam.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nõ videẽ verꝫ eẽ ꝙ ꝯſiderãs in actu ſit ꝓpe ſciẽs. nam ſcire noiat habitũ nõ oꝑõnẽ.q̃re ꝯſiderãs in actu nõ ꝓpe dẽ ſciẽs.qꝛ ꝯſideratio oꝑõnẽ noiat nõ habitũ. ¶ Dicendũ ꝙ ſic eſſentia ẽ ꝑfectior ex eo ꝙ eſt cõiũcta ꝑfectiori eſſe:lꝫ eẽ ſit aliqd additũ eſſentie: ꝛ ſic nã res eſt magis ꝑfecta ex eo ꝙ ẽ ꝯiũcta debitis ꝓprietatibꝰ: lꝫ ꝓprietates ſint aliqd additũ nãe:ſic ipſe habitꝰ cũ eſt ꝯiũctꝰ actui ꝑfectior eſt.lꝫ actꝰ ſit aliqd differẽs ab habitu. Exponẽda ẽ g lra phi ꝙ ꝯſiderãs in actu ẽ ſciẽs ꝓpe.i.ꝑfecte.qꝛ ꝑfectior eſt aliq̃ mõ habitꝰ ſi actu ſit ꝯiũctꝰ.¶ Deide cũ dicit.

¶ Ambo qdẽ igiẽ primi ẽm potẽtiã ſcientes ſꝫ hic qdeꝫ ꝑ doctrinã alteratꝰ ẽ: ꝛ multotiens ex ꝯtrario mutatꝰ hitu:hic ãt ex eo qd hñt ſenſuꝫ aut grãmaticã:nõ agere aut i agere alio modo.

¶ Dat dñaꝫ iter hãc potẽtiã ꝛ illã dicẽs. ꝙ ambo qdẽ igiẽ pmi ſunt ſciẽtes ẽm potẽtiã: ſꝫ hic qdẽ ꝑ doctrinã alteratus eſt q caret habitu ꝛ mltotiẽs mutatꝰ ẽ ex habitu ꝯrio vt ex ignorãtia vel ex errore.h aũt q iã hꝫ habitũ eſt ſciẽs ex eo ꝙ hꝫ ſenſuꝫ.i.ſciam vt grãmaticã. talis g dẽ nõ agere.i.nõ eſſe in actu.ꝛ dẽ agere.i.eſſe in actu alio mõ.q.n.hꝫ habitũ alio ꝛ alio°. ẽ in agere nõ in agere: vl ẽ in actu ꝛ nõ in actu.nã ẽm ꝙ hꝰ ẽ in actu p.nõ in actu 2°. ¶ Notãduꝫ aũt ꝙ dicit duos pmos eẽ ẽꝫ potẽtiã. qꝛ tres modi noiati ſunt:quorꝫ pmꝰ ẽ cũ qs caret habitu: ſecũdꝰ cũ hꝫ habitũ. tertiꝰ vo cũ iã ꝯſiderat in actu.duo ergo pmi ſũt aliq̃ mõ i potẽtia.vꝫ.carens habitu ꝛ hñs habitũ:lꝫ nõ ꝯſiderãs.tertius vo qꝛ ꝯſiderat in actu ẽm ꝙ hꝰ:iõ nõ eſt in potentia. ¶ Notãdũ aũt duplr differre pmũ poſſe a 2°.pma dña ẽ. qꝛ qui p mõ ẽ in potẽtia nõ põt ꝑfecte ꝯſiderare cuꝫ vult niſi pus acqrat ſciaꝫ:ſꝫ q iã hꝫ ſciaꝫ põt niſi aliud ipediat. 2ª dña eſt.qꝛ qui pmo eſt in potẽtia caret habitu ꝛ oꝫ ipm tranſmutari ꝛ alterari loquẽdo large de alteratione ad h ꝙ acquirat habitũ: ſꝫ ens i potẽtia 2°. mõ iam hꝫ habitũ. has aũt duas differentias tetigit phus vt pꝫ.

Non eſt autẽ ſimplr:neqꝫ agere: neqꝫ Cõ. pati:ſed aliud qdẽ corruptio:qa ꝯtra 57. rio:aliud aũt ſalus:magis ẽ qd potẽtia ab eo qd eſt actu. ꝛ ſimili ſic:ſicut potentia ſe habet ad actum.

¶ Poſtqꝫ phs diſtinxit de potentia ꝛ actu:in ꝑte iſta vt dicebaẽ diſtinguit de ipſo pati.circa qd duo facit.qꝛ p fac qd dictũ eſt.2°.oñdit qũo in actibꝰ ꝛ in habitibꝰ aĩe repiẽ paſſio vel alteratio ibi(Speculãs.n.fit) Dicit g ꝙ nõ ẽ autẽ ſimplr.i.nõ diciẽ ſimplr ſꝫ multiplr neqꝫ ipm pati: ſꝫ aliud qdem pati ẽ corruptio q̃dã a ꝯrio.aliud aũt magis ẽ q̃daꝫ ſalus.ꝛ q̃dã receptio eiꝰ qd eſt in potẽtia ab eo qd ẽ i actu. ꝛ a ſili ſic.i.ab h mõ ſili ſic põ hꝫ ſe ad actuꝫ.i. ſic põ habꝫ ſilitudineꝫ cum actu duplex eſt g paſſio. vna ꝓpria q̃ fit a ꝯrio ꝛ alia q̃ nõ ẽ ꝓprie paſſio: ſꝫ magis ẽ ſalus ꝛ receptio.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ videẽ falſum eẽ ꝙ dicit phs. vꝫ.cũ potẽtia recipit aliqd ab actu.h nõ eſt a ꝯrio ſed a ſili nec eſt ibi ꝓprie paſſio:ſꝫ ſalus ꝛ receptio. ꝯſtat aũt ꝙ potentia nõ eſt ſilis actui.ſed diuidiẽ ex oppoſito ꝯ ipm. ¶ Dõm ꝙ ẽm phm qnto metaphyſice,caplo de paſſiõe.paſſio ꝓpe ſumpta dẽ tranſmutatio nocẽs.nã ẽm ipm trãſmutatio ꝛ motꝰ maxime dẽ paſſio qñ eſt nociuus.cũ g agẽs agit in paſſuꝫ vt cũ ignis agit in aquã ꝯuertẽdo eã ad ſe ibi eſt duo ꝯſiderare. vꝫ.expoliationẽ forme oppoſite ꝛ itroductionẽ forme ꝓpoſite.in hꝰ.n.trãſmutatione mã expoliaẽ forma aq̃ ꝛ induit formã ignis: ꝓut g mã expoliaẽ forma aq̃ eſt ibi paſſio.nã forma aq̃ aliquo mõ ẽ ꝑfectio ipſiꝰ mãe. q̃re aliquo mõ eſt nociuũ ipſi mãe amittere talẽ formã. naꝫ lꝫ forma aq̃ nõ ſit ita ꝑfecta vt forma ignis: aliq̃ tñ perfectio eſt:et aliqd nocumentũ: ꝛ aliq̃ iperfectio reſultat in mã amittẽdo talem formã.eſſet.n. ipſa mã ꝑfectior ſi ſic poſſet acquirere vnã ꝙ nõ amitteret aliã.itaqꝫ in hꝰ tranſmutatõe ẽ ibi paſſio ꝓut mã expoliatur forma aque: ſed ꝓut recipit formã ignis nõ ꝓprie eſt ibi paſſio:ſed magis eſt ibi ſalus ꝛ receptio.nã hoc nõ eſt nociuũ mãe nec eſt ex hoc materia iperfectior:imo ex hoc fit magis in actu ꝛ perfectione: quare ſi nõ eſſet tranſmutatio a cõtrario: ꝛ materia ſic acquireret aliquaꝫ formã ꝛ aliquã ꝑfectionẽ. ꝛ ꝑꝑ h nullaꝫ aliã perfectionẽ amitteret: ita eſſet ibi ſalus ꝛ receptio ꝙ

UVA. BHSC. IyR_041_2

non ꝓprie eſſet ibi paſſio. ⁊ cū hoc fieret diceret̄ mā pati a ſimili.i.a cōueniēti. ſm̄ hoc ergo dicit phs ꝙ ſalus ⁊ receptio eſt ab eo qd̄ ē in actu. ⁊ a ſimili.i.a cōueniēti. nā cōuenit māe: ⁊ omni ei qd̄ eſt in potētia nō qd̄ expoliet̄ pfectione ⁊ actu: ſꝫ ꝙ īduat̄ ea. hoc ergo dr̄ ei eē ꝯueniens et perfectiuū eius. nō obſtante ergo ꝙ actus diuidit̄ ex oppoſito ꝯ potētiā. dr̄ tn̄ ei eſſe ſilis inq̄ꝫtū ē ei ꝯueniēs ⁊ ꝓportiōat⁹ ⁊ inq̄ꝫtū eā ornat ⁊ ꝑficit. ¶ Deīde cū dicit.

¶ **Speculans eniꝫ fit habens ſciētiaꝫ: qd̄ vere nō eſt alterari: in ipm̄ eniꝫ additio eſt ⁊ in actū:**
Cō.58 **aut alterū genus alteratiōis eſt. ¶ Vn̄ nō bene hꝫ dicere ſapientē cuꝫ ſapiat alterari: ſicut neq̄ꝫ edificatorem cum edificat.**

¶ Oſtenſo ꝙ paſſio multiplr̄. dr̄ inq̄rit q̄uo reperiat̄ paſſio ⁊ alteratio in habitib⁹ ⁊ in actib⁹ anime. circa qd̄ duo facit. q̄ꝛ p̄mo oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio cū quis eſt in potētia ad actū 2m: vt ſi aliq̄s hn̄s habituꝫ ⁊ ſciam incipiat cōſiderare ⁊ vadat in actū. 2° oñdit nō eſſe ꝓprie paſſionē cū quis eſt in potētia ad habitū ⁊ ad actuꝫ p̄mū ſi acquirat ipm̄ ibi (In actū q̄dē igit̄) Dicit ergo ꝙ habēs eniꝫ ſciam ſit ſpeculās in actu ꝙ vere ſupple nō eſt ꝓprie pati: aut nō eſt alterari. nā in ipm̄.i. ad ipꝫ ē additio q̄dā ⁊ eſt qd̄dā ire in actū: ꝓpter qd̄ nō ē ibi alteratio. eſt aūt ſi eſt ibi alteratio alterū genus alterationis. vn̄ nō bn̄ ſe hꝫ dicere ſapiētē alterari cū ſapiat vel ſciētē alterari cū ꝯſiderat: ſic̄ neq̄ꝫ edificatorē alterari dicim⁹ cū edificat.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄ꝛ non videt̄ ſimile id qd̄ adducit̄ pro ſimili. nā edificare eſt agere. ſed ītelligere eſt quoddā pati. q̄re ſi edificans cū edificat nō alterat̄ nec patit̄: nō ꝑꝑ hoc ſequit̄ ꝙ intelligēs vel ꝯſiderans nō patiat̄ nec alteret̄. ¶ Dōꝫ ꝙ ſolutio hui⁹ q̄ſtionis depēdet ex queſtiōe p̄miſſa. dicebat̄ enī ſupra ꝙ paſſio eſt in mā ex eo ꝙ expoliat̄ vna forma nō ex eo ꝙ addit̄ ſibi alia. q̄ꝛ additio ⁊ ꝑfectio nō ꝓprie ē paſſio. ſed magis eſt ſalus ⁊ receptio. vn̄ cū cōcludebatur ibidē ꝙ ſi mā ſic ꝑficeret̄: vel ſic adderetur ei vna forma ꝙ nō expoliaret̄ alia nō ꝓprie eſſet ibi paſſio. h̄ ergo mō phs arguit volens ꝙ q̄ꝛ habēs habitū ſi cōſiderat ⁊ tendat in actū: ꝙ ita addit̄ ſibi hec ꝑfectio q̄ eſt actus ꝙ non expoliat̄ aliq̄ perfectione: nō eſt ibi ꝓprie paſſio. q̄ꝛ eſt ibi additio ſine ꝑditiōe: q̄re q̄ꝫtū ad hoc tenet ſilitudo phi de edificatore ⁊ ſapiente. nō vult enī ꝙ ſapere ⁊ intelligere ſic dicat agere ſicut edificare: ſed q̄ꝛ ſic̄ edificator qn̄ edificat ſm̄ ꝙ hō eſt nihil perdit: ſed ſolū tendit ad actuꝫ ſic ſapiens cū ſapit ⁊ ſciens cū cōſiderat nihil perdit: ſꝫ ſoluꝫ ſuperaddit̄ ei q̄dā actus ⁊ q̄dā perfectio: q̄re nō eſt ibi ꝓprie nec alterari neq̄ꝫ pati. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **In actum quidem igit̄ ducēs ex potentia ente ſm̄ intelligere ⁊ ſapere nō doctrinaꝫ: ſed alteram habere denominationē iuſtum eſſe. Ex potentia aūt ente adiſcens: ⁊ accipiens ſciētiaꝫ ab actu ente ⁊ didaſcalo.**

¶ Oſtendit ꝙ nō eſt ꝓprie paſſio nec alteratio ſi q̄s ſit in potētia ad habitū ⁊ tendit in ipm̄. circa qd̄ duo facit. quia p̄mo dat differentiā inter p̄mū poſſibile ⁊ iſtud. 2° oſtēdit ſꝫ tale poſſibile nō eſſe paſſionē nec alterationē ibi. (Aut neq̄ꝫ). Dicit ergo ꝙ in actū quidē igit̄ ducens ex potentia ente ſm̄ intelligere ⁊ ſapere: vt doctrinaꝫ.i. nō ꝓpter hoc dicit̄ doceri. hn̄s ergo habitū ſi ſit in potentia ad ꝯſiderare ⁊ ad ītelligere nō dicit̄ doceri ſi incipiat cōſiderare ſm̄ illū habituꝫ: ſed iuſtū eſt tale ire in actū habere aliā denominationem q̄ꝫ doctrinā: ſꝫ ex ente potētia ad habitum ⁊ adiſcens ⁊ accipiēs ſciam ab ente actu.i. ab eo qd̄ eſt actu ſicā a didaſcalo.i. a magiſtro. ſupple talis dr̄ doceri. ¶ Notandū ergo drīam eſſe īter eum q nō hꝫ habitū ⁊ acquirit ipm̄ ⁊ inter eū qui iaꝫ hꝫ habitū ⁊ eſt in potētia ad ꝯſiderare. naꝫ ſciens geometriā ſi cōſiderat de ipſa nō ꝓpter h̄ dicit̄ doceri: ſꝫ ſi nō hꝫ ſciam ⁊ acquirit eā doceri dicit̄ et maxime ſi acquirit eam ab alio.

Dubitaret forte aliquis. q̄ꝛ videt̄ hic phus velle ꝙ ens in potētia ad habitū fiat ī actu ⁊ acq̄rat ſciaꝫ ꝑ magiſtrū. hoc enī nō videt̄ eē neceſſariū. nā omne qd̄ quis nouit aut diſcens aut iueniēs nouit. pōt ergo quis in actu ſciēs fieri nō ſolū diſcens ab alio: ſꝫ etiā inueniēdo ſciam ꝑ ſeipm̄. ¶ Dōꝫ ꝙ nō eſt ītentio phi ꝙ ſemꝑ ſcia diſcat̄ a magiſtro alio. ſed vult ꝙ nunq̄ꝫ aliq̄s in potentia ſciens fiat actu ſciens niſi per aliq̄d in actu. ita ꝙ ſemꝑ ab actu ente fit aliquis actu ſciens. ¶ Ad cuius euidentiā ſciēdū ꝙ eo mō quo quis adiſcit ſciaꝫ per aliū: inueni ſciam ⁊ per ſeipm̄. nā hoc mō magiſter docet diſcipulum exponēdo ei aliqua per ſe nota ⁊ ex illis eliciendo cōcluſiōes debitas ⁊ intētas. hoc ēt mō quis ēt ſeipm̄ pōt in ſciaꝫ ducere ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia. ſi g° quis ab alio ſciam diſcat fit actu ſciens ab actu ente ⁊ formalr̄ q̄ꝛ fit ſciens a magiſtro in quo formalr̄ actu exiſtit ſciētia. vn̄ iſte modus quodāmodo aſſimilat̄ generatiōi vniuoce qn̄ ex calō generat̄ calidū: ⁊ ex igne ignis: ⁊ ex ſciēte ſciēs. Nam ſic ſignū ſciētis eſt poſſe docere ⁊ poſſe facere aliū actu ſcientē: ſicut ſignū eſt calidi poſſe calefacere ⁊ poſſe facere aliud actu calidū. ¶ Sed ſiquis ſciaꝫ acquirat nō diſcendo: ſed inueniēdo fit actu ſciens ab actu ente. q̄ꝛ fit ſciens in virtute luminis ītellectus agentis: in quo v̄tualiter ſunt manifeſta oīa p̄ncipia per ſe nota. ¶ Nā oīa talia ſunt nobis nāliter nota per lumen ītellect⁹ agentis. in quo quodāmō virtualr̄ eſt oīs ſcia. Itaq̄ꝫ cum quis ſic ſit actu ſciens nō aſſimilat̄ generationi ꝓut calidū generat̄ a calido. ſed ꝓut calidū generat̄ a ſole q nō eſt calidus formaliter: ſed virtualr̄. Nā ſicut in eius v̄tute eſt calidū efficere ſic in virtute luminis intellect⁹ agētis eſt vt quis ſeipſum ducat ad ſciam ꝓcedendo ex per ſe notis ad alia. ¶ Quare ſicut ſemꝑ calidū generat̄ ab actu ente formaliter vel virtualr̄: ſic ſemꝑ adiſcens diſcit aut a ſciēte formaliter ⁊ actu. vel ab habēte ſciam virtualr̄. phs v° magis exemplificat cum quis actu fit ſciens ab actu ente formaliter vt a didaſcalo vel a magiſtro. q̄ꝛ ibi manifeſtius apparet qd̄ dicitur. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Aut neq̄ꝫ pati dicenduꝫ: ſicut dictum eſt: aut duos eſſe modos alterationis: ⁊ eam que in priuatiuas diſpoſitiones mutationem: ⁊ eam que in habitus ⁊ naturam.**

¶ Oſtendit ꝙ prout quis eſt potentia ſciens fit actu ſciēs nō eſt ꝓprie ibi pati. continuet̄ autē ſic. dictum eſt ꝙ potentia ſciens fit actu ſciens a magiſtro. ſm̄ aūt hāc doctrinam: aut neq̄ꝫ dōꝫ eſt pati: ſicut dictū eſt: aut dōm ē duos eſſe modos alteratiōis: quaſi dicat. ꝙ q̄ꝫuis diſcipulus diſcat ſciam a magiſtro ſm̄ talē doctrinā aut nō alterat̄ ꝓprie aut ſi alterat̄: h̄ eſt ſm̄ quādaꝫ ſimilitudinē. q̄ꝛ duos cōtingit eſſe modos alteratiōis. videlꝫ eā mutationē vel alterationē q̄ eſt in diſpōnes ꝓuatiuas.i. in diſpōnes ꝯtrarias: ⁊ eā que eſt in habitū ⁊ nām.i. in habitū ⁊ nālēꝫ ꝑfectionem. ¶ Notādū aūt ꝙ h̄ lr̄a. ex potētia aūt ente. pōt legi cū clauſula ſuperiori vt ſit ſenſus ꝙ non eſt doctrina nec dicit̄ quis doceri ſi hn̄s habitū ⁊ incipit cōſiderare ſꝫ ipm̄. ſed doceri dicit̄ ſi ex potentia ente ⁊ habēs ſciam in potentia diſcat ipam a magiſtro. ¶ Rurſus pōt legi cum littera ſequēti vt ſit ſenſus ꝙ quis ens in potētia ad ſciētiam ſi acquirat ipam a magiſtro ex tali acq̄ſitiōe: aut nō patit̄ ꝓprie: aut ſi patitur h̄ eſt ſm̄ alium moduꝫ paſſiōis

UVA. BHSC. IyR_041_2

⁊ opꝫ eſſe plures paſſionis modos. Eſſet aũt hic dubitandum: qꝛ ſupius videbat᷑ velle ꝙ accipiens ſciam poſſet alterari: ħ aũt hoc negat. Sꝫ de hac q̄one infra pleniꝰ parebit. ħ aũt ſufficiat dr̄e ꝙ accipiẽs ſciam nõ ꝓprie alterat᷑: ſed ſimilitudinarie: vel poſſumus dr̄e ꝙ qs dupl'r põt accipe ſciam. ꝑmo exiſtens in pura negatõe: ita ꝙ ſic acqrat habitũ ſcie ꝙ nullo habitu expoliet᷑. 2º hoc põt ꝯtingere ſi hñs habitũ erroneũ expoliet᷑ illo habitu ⁊ induat᷑ habitu vº. ꝑmo mõ nõ eſt ibi alteratio niſi valde large: ſꝫ ſcdo mõ cum fiat ibi aliq̄ expoliatio eſt ibi alteratio. ħ g̊ mõ loq̄bat᷑ phus ſupius cũ dixit ꝑ doctrinã alteratus eſt multotiẽs mutatꝰ ex ꝯ̃rio habitu. q.d. ꝙ hoc mõ eſt ibi alteratio ſi mutet᷑ ex ꝯ̃rio habitu vt qõ ſic acqrat vnũ habitũ ꝙ ꝑdat aliũ. hic aũt vt cõiter ponit᷑ dicit nõ eẽ alteratõez in acqſitõe ſcie: qꝛ loq̄t᷑ de tali acqſitiõe vbi qs nullo habitu expoliat᷑. ❡ Aduertẽdũ tñ ꝙ nec ħ nec ibi eſt ꝓprie alteratio nec paſſio: tñ plus eſt ibi de alteratiõe ⁊ de paſſione cũ qs ex habitu ꝯ̃rio vadit ad ſciam q̄ꝫ cum eſt in pura negatõe. ⁊ ſic acqrit habitũ ſcie: ꝙ nullo alio habitu expoliatur. ❡ Tunc ſequitur illa pars.

Cõ.59 ❡ Senſitiui aũt prima qdẽ potẽtia mutatio fit a generante: cum aũt generatũ eſt hꝫ iam ſicut ſcientia: ⁊ ſentire: qõ aũt ſecundũ actum: ſimiliter dicit᷑ ipſi conſiderare.

❡ In q̄ que dixerat circa ſciam ⁊ ĩtellectũ adaptat ad ſenſum: circa qõ duo facit: qꝛ ꝑ adaptat ad ſenſuꝫ q̄ dicta ſunt de potentia ⁊ actu. 2º q̄ dicta ſũt de pati ⁊ alterari ibi. (vti aũt nece eſt) Circa ꝑm tria facit: qꝛ ꝑ facit qõ dcm̃ eſt. 2º qꝛ mentõez fecerat de ſenſu ⁊ ĩtellectu dat dr̄iam ĩter ĩtellectũ ⁊ ſenſuꝫ. 3º qꝛ dãdo hꝰ dr̄iam quodãmõ diſgreſſionez fecerat a ꝓpoſito reſumit q̄ dicta ſunt d̃ actu ⁊ potẽtia. 2ª ibi (Differt aũt) 3ª ibi. (Sꝫ de his qdẽ) Dic᷑ g̊. ꝙ ſenſitiui aũt qdẽ ꝑª mutatio fit a gñante: potẽtiã g̊ ſenſitiuã acqrit nã a gñante: ſic acqrit᷑ hitus ſcie a magiſtro: ſed cũ iam generatũ eſt iã hꝫ ſentire: ſic ſciẽs iã hꝫ ſciaꝫ. Et ſubdit: ꝙ ãt ⁊ ꝭm actũ. i. ſenſus ꝭm actũ ſil'r dr̄ ipſi ꝯſiderare. ſenſus g̊ ſe hꝫ vt ſcia: ſentire ſic ꝯſiderare: q̄re ſic ex ꝑte ĩtellectus ꝑus eſt qs in poª ad ſciam: ⁊ poſtea hꝫ ſciam: ⁊ põt eſſe ĩ potẽtia ad ꝯſiderare: ſic aĩal ãteq̄ꝫ ſit gnãtũ eſt in poª ad ſenſum. Et poſtq̄ꝫ iam hꝫ v̓tutẽ ſenſitiuã põt eẽ in poª: nõ ad ſenſum: ſed ad ſentire. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Differt aũt: qꝛ huiuſmodi actiua oꝑatõis extra ſunt: viſibile ⁊ audibile. Similiter aũt ⁊ re-

Cõ.60 liqua ſenſibiliũ. ❡ Cauſa aũt qm̃ ſingularium quidẽ ꝭm actũ ſenſus: ſcia aũt vl'ium. hec. n. in ipſa quodãmodo ſunt oĩa.

❡ Dat dr̄iam ĩter ĩtell'm ⁊ ſenſum: circa qõ duo fac᷑ ꝭm ꝙ duas dr̄ias aſſignat. 2ª ibi. (Uñ ĩtelligere) Dicit g̊ ꝙ differt ãt ſenſus ab ĩtellectu: qꝛ actiua qdẽ oꝑatõis hꝰ. i. obª que qdẽ ſunt actiua ⁊ factiua oꝑatiõis ſenſibil': ex̄ ſunt: vt viſibile ⁊ audibile: ſil'r aũt ⁊ reliq̄ de numero ſenſuũ ſunt ex̄ aĩam. Cã aũt huius eſt ſenſus: qm̃ ſenſus q eſt ꝭm actũ eſt ipſoꝝ ſingulariũ. ſꝫ ſcia eſt vl'iũ. hec. n. vl'ia ſunt quodã modo in ipſa aĩa. Eſt vtiq̄ꝫ hec dr̄ia ĩter ſenſuꝫ ⁊ ĩtell'm: qꝛ obm̃ ſenſus eſt ꝑticulare qõ eſt ex̄ aĩam: ſꝫ obm̃ ĩtell's eſt vl'e qõ eſt quodãmodo in anima.

Dubitaret forte aliqs quõ veꝝ ẽ qõ hic dr̄ ꝙ obm̃ ĩtell's eſt vl'e: ſenſus vº ꝑticulare. ❡ Dõꝫ ꝙ vnũqõq̄ꝫ agens agit eſt in actu ꝑ formam ſuã: q̄re oĩs actio ⁊ oĩs oꝑatio ſumit mediũ ⁊ mẽſuram ex forma ipſiꝰ agẽtis. ꝓpter qõ bñ dcm̃ eſt ꝙ oẽ agẽs agit ꝭm exigẽtiã ſue forme. nã ſiue ſit actio trãſiẽs in exteriorẽ mãꝫ ſiue nõ ſit trãſiẽs ſemꝑ ſumit modũ ⁊ mẽſuraꝫ a forma q̄ eſt ipſiꝰ oꝑationis ꝑnm: q̄re q̄lis eſt forma ⁊ ſpẽs in ĩtellectu exñs talis eſt actio ĩtell's: ⁊ tale erit obm̃ ĩtelligibile in qõ tẽdit ĩtellectiua potẽtia mediante hꝰ actiõe. Sic ẽt ex ꝑte ſenſus q̄lis eſt ſpẽs ſenſibilis in ſenſu exñs, tale erit ipm̃ ſentire vl' ipſa actio ſenſus: ⁊ tale erit obꝫ ſenſibile in qõ tẽdit organũ ſenſus mediante actõe ſenſitiua. igit᷑ cũ ſpẽs ĩtelligibilis ſit abſtracta a ꝯditiõibꝰ mãe que ſunt hic ⁊ nũc: oꝫ actũ ĩtelligẽdi: ⁊ obm̃ intelligibile ſic abſtractũ eẽ. nã ſi ĩtell's mediãte ſpecie lapidis fert᷑ in cognitionẽ eius: cũ ſpẽs illa in ĩtellectu exñs ſit abſtracta a ꝯditionibꝰ mãe: oꝫ lapidẽ vt eſt obm̃ ĩtell's a cõditionibꝰ mãe eſſe abſtractũ: ſed cũ lapis ſic acceptꝰ ſit qd vl'e: bñ dcm̃ ẽ obꝫ ĩtell's eſſe vl'e: ſed cũ ſpẽs in ſenſu exñs non ſit abſtracta a ꝯditionibꝰ mãe ſenſus mediãte ſpẽ hꝰ fert᷑ in obꝫ nõ abſtractum: quare cum omne tale ſit ꝑticulare: obiectum ſenſus erit particulare.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ vl'ia ſint in aĩa. Et vr̄ ꝙ ñ. qꝛ vl'e ẽ obꝫ ĩtell's ſꝫ ĩtell's ꝭꝫ phm̃: recto aſpectu nõ fert᷑ ĩ cognitionẽ ſui: nec eoꝝ que ſunt in ipſo: ſed in cognitionẽ alioꝝ. vñ in 3º huiꝰ dicet᷑ ꝙ ĩtell's ſic ſeipꝫ cognoſcit. ſic. vꝫ. cognoſcendo alia. quare ſi ĩtell's recto aſpectu fert᷑ in cognitionẽ alioꝝ: que ſunt extra: cũ recto aſpectu ferat᷑ in cognitionẽ vl'ium: oꝫ vl'ia eẽ ex̄. ꝓterea vl'ia p̄dicant᷑ de rebꝰ: ſꝫ nõ p̄dicat᷑ aliqd eẽntial'r de re niſi qõ eſt ĩ ipſa re. g̊ oꝫ vl'ia nõ eẽ in aĩa: ſꝫ ĩ rebꝰ. Amplius ſcia eſt de rebꝰ vt de aĩalibꝰ lapidibꝰ magnitudinibꝰ ⁊ ceteris talibꝰ: ſꝫ talia nõ ſunt in aĩa: qꝛ lapis nõ eſt in aĩa: ſꝫ ſpẽs lapidis. vt dicet᷑ in 3º. ea igit᷑ quoꝝ eſt ſcia ex̄ aĩaꝫ oꝫ eſſe. ſꝫ cũ vl'iũ ſit ſcia nõ erũt vl'ia in aĩa ſed ex̄. ❡ Dõꝫ ꝙ vt cõiter ponit᷑ nã hoĩs vel nã lapidis vel aliq̄ alia hꝰ nã duplex hꝫ eẽ vnũ mãle in rebꝰ: ⁊ ꝭꝫ ħ eſt qd ꝑticulare. ⁊ aliud formale vt in aĩa: ⁊ ꝭm hoc eſt qd vl'e. nam non reꝑit᷑ hõ niſi in his carnibꝰ ⁊ in his oſſibꝰ: nec reꝑit᷑ lapis niſi in hac mã ſignata. Si talia ſunt vl'ia ⁊ accĩt eis ĩtẽtio vl'itatis. ħ nõ eſt vt ſunt in ſeipſis: ſꝫ vt ſunt in aĩa. vñ ẽ ꝙ cõiter ponit᷑ vl'ia eẽ in aĩa. Sꝫ lꝫ ħ bonũ ĩtell'm hr̄e poſſit. ñ tñ ſufficiẽter q̄ſitũ illucidat niſi aſſignet᷑ modus quõ vl'ia ſunt in mẽte: ⁊ quõ ꝭm eſſe in aĩa ſunt: nã ſi ſimpl'r aſſerimus vl'ia eſſe in aĩa dicimꝰ ea non p̄dicari de rebꝰ: aſſerimus ẽt non eſſe de rebꝰ ſciaꝫ: vt in obiectionibꝰ dicebat᷑. ❡ Aduertẽdũ g̊ ꝙ lꝫ eẽntial'r nõ p̄dicat᷑ de re niſi qõ eſt ĩ ipſa denoĩatiue: tñ de re p̄dicari põt qõ non eſt in ea. vt dr̄ opꝰ humanũ nõ ab humanitate q̄ ſit in oꝑe: ſꝫ ab humanitate q̄ eſt in artifice a quo ꝓceſſit opꝰ: ſic ẽt dr̄ res viſa non a viſione que ſit in ipſa: ſꝫ a viſione que eſt in vidẽte: ſic ẽt dr̄ res ꝯſiderata nõ cõſideratõe q̄ ſit in ea. ſꝫ q̄ eſt in mẽte ⁊ in ĩtellectu. ❡ Hoc viſo de leui pꝫ quõ aliqd hꝫ eſſe vl'e. nã res ipe ſunt vl'es: ſꝫ nõ ſunt vl'es vt ſũt in ſeipſis: qꝛ ſic hñt eẽ nõ abſtractũ: ſꝫ ſunt vl'es vt ſt᷑ ꝯſiderate ab aĩa. qa ſic hñt eẽ abſtractũ: q̄re ſi veꝝ eſt aĩaꝫ ꝯſiderare de rebꝰ ⁊ res eẽ ꝯſideratas ab aĩa cũ res ꝯſiderate ſint abſtracte: veꝝ eſt res ipſas vl'es eẽ. Sic g̊ res nõ ſunt ꝯſiderate ꝑ cõſiderationẽ q̄ ſit ĩ eis: ſꝫ hꝰ ꝯſiderationẽ fac᷑ aĩa ⁊ eſt ĩ aĩa. ſic res ñ ſunt vl'es ꝑ ſeipſas: ſꝫ ĩtell's eſt q fac᷑ vl'itatẽ in rebꝰ. Ul'ia igit᷑ ſunt in aĩa ⁊ ex̄ aĩaꝫ. nã vl'ia ꝓ tãto ſunt in aĩa: qꝛ ĩtẽtio vl'itatis nõ attribuit᷑ rebꝰ niſi mediãte ĩtellectu. Et qꝛ ꝯſideratio ab aĩa: ꝑ quã fit vl'itas in rebꝰ: nõ eſt ĩ rebꝰ. ſꝫ in aĩa: ſi denoĩatio eſt a forma: ⁊ ab ea eẽ. ſi res dñr vl'es ⁊ ꝯſiderate per aliqd qõ eſt in aĩa ꝭm tale eẽ dñr eſſe in aĩa. Hoc eſt g̊ ꝙ cõmẽtator ait. vꝫ. qõ vl'ia: vt ſunt in poª ſũt ex̄ aĩaꝫ: ita ꝙ res nõ ſunt vl'es: vt ſunt in ſeipſis. ſꝫ ab ĩtellectu attribuit᷑ eis vl'itas vel intẽtio vl'itatis: inde eſt g̊ ꝙ cõis opio dic᷑ ꝙ vl'ia ſunt in ſeipſis ꝭm eẽ mãle: qꝛ eẽ mãle ẽ eẽ in potẽtia. ſꝫ in aĩa ſunt ꝭm eẽ formale: qꝛ ꝯſideratio ⁊ ĩtẽtio vl'itatis a q̄ res formal'r dñr vl'es ſunt in aĩa: ita ꝙ formal'r res nõ dr̄ eẽ vl'es ꝑ aliqd qõ eſt in ipſa: ſꝫ ꝑ aliqd qõ ẽ

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſicut opus non dr̄ humanū per aliqd qđ eſt i eo:ſʒ ꝑ aliqd
qđ eſt in artifice.ex h̄ ḡ ſoluunt̄ oba.nā cū dr̄ vl'ia ſūt itel/
lect⁹ obm ſic itelligēdū eſt:vt pʒ ꝑ hita:qꝛ res vt ſūt ꝯſide/
rate ab aīa ſunt obm itell'us:ꝛ h̄ mō ſunt vl'es:vt dcm̄ eſt.
Qđ vͦo addebat̄ vl'ia ꝑdicari de reb⁹ pro tanto verū eſt.qꝛ
res ꝑdicant̄ de reb⁹ qb⁹ accidit itētio vl'itatis.nā cū res q̄
hʒ eē cū ꝯditionib⁹ mãe ſit illa ꝛ eadē res q̄ ꝯſiderat̄ ſine
ꝯditōib⁹ mãe:oʒ ꝙ vl'e ꝑdicet̄ de pticulari cū res ſine ꝯdi
tionib⁹ mãe ꝯſiderata ſit vl'e cū ꝯditionib⁹.mãe vͦo ſit pti
culare.qđ aūt vlterius addebat̄ ꝙ de vl'ib⁹ eſt ſcia.pʒ verū
eē.nā ſcia eſt de reb⁹ vt ſunt ꝯſiderate ab aīa que ſic acce/
pte pn̄t dici vl'es.Sic̄ ḡ verificādū vl'ia ſm ꝙ hꝰ eē in aīa
nō ꝙ ipe res ſint in aīa:ſʒ qꝛ in aīa eſt ipa ꝯſideratio ꝑ quā
facit aīa vl'itatē i reb⁹:ꝛ tribuit reb⁹ itētionē vl'itatis.pʒ ḡ
quō vl'ia ꝑdicant̄ de reb⁹:ꝛ quō de ipſis eſt ſcia.ꝛ quō ſūt
obm itell's:ꝛ quō ſt̄ in aīa:ꝛ quō in reb⁹.¶ Deiñ cū dicit.

¶ Unde intelligere in ipſa eſt cum velit. Sen/
tire aūt non eſt in ipſa. Neceſſariuʒ eſt aūt eſſe
ſenſibile. Similiter aūt ꝛ hoc ſe habet in ſcien
tijs ſenſibiliū:ꝛ ꝓpter eādē cauſam:qꝛ ſenſibi/
lia ſingulariū ſunt:ꝛ exteriorū.

¶ Dat ſcđaʒ dr̄iaʒ iter intell'ʒ ꝛ ſenſuʒ.d.ꝙ in ipſa aīa eſt i/
telligere cum velit.ſentire aūt nō eſt in ipſa cū velit:ſʒ ne
ceſſariū eſt exterius ſenſibile.Sil'r aūt:ꝛ h̄ ſe hʒ in ſciētijs
ſenſibiliū ꝑꝑ eādē cām.qꝛ ſenſibilia ſūt de nūero ſingula/
riū ꝛ exteriorū.¶ Notādū ꝙ ſm cōmētatorē in.7.meta.
ſingularia cū recedūt a ſenſu neſcimus an ſint an nō ſint.
ſed poſſum⁹ opinari ea eē vel nō eē:q̄re ſcia.i.certa cogni/
tio de ſenſibilib⁹ hr̄i nō pōt niſi q̄diu ſenſibilia actu imu/
tant ſenſum.¶ Deinde cum dicit.

¶ Sed de his qdē certificare tp̄s fiet ꝛ i rurſū.
Cō.61 ¶ Nūc aūt tm̄ ſit diffinitū:qm̄ cum nō ſimpl'r
ſit qđ potētia dicit̄.ſed aliđ qdeʒ:ſicut ſi dica/
mus puerū poſſe militare. Aliud aūt ſicut i eta
Cō. te exiſtētē:ſic ſe hʒ ſenſitiuū. ¶ Qm̄ aūt inoia/
.62. ta eſt ipſorū dr̄ia.determiatū eſt aūt de his:qm̄
altera ꝛ quomodo altera.

¶ Quia dādo hic dr̄iaʒ inter intell'm ꝛ ſenſum quodāmō
diſgreſſionē fecerat a ꝓpoſito notat ſe diſgreſſionē feciſſe
ꝛ redit ad ꝓpoſitū reſumens q̄ dicta ſunt de actu ꝛ poten/
tia.d.ꝙ de his qdē.i.de dr̄ia intell's ꝛ ſenſus certificare.i.
certius determiare tp̄s fiet ꝛ in rurſum.i.i poſteruʒ.inuit
ḡ diſgreſſionē factā eē in determinādo q̄ dicta ſunt:iō re/
diens ad ꝓpoſitū ait:ꝙ nūc intātū diffinitū ſit qm̄ cū non
ſimpl'r ſit qđ poᵃ dr̄:ſed aliud qdeʒ eſt in poᵃ remota:ſic̄ ſi
dicam⁹ puerū poſſe militare:aliud aūt in poᵃ ꝓpinq̄:ſic̄ in
etate exn̄tē dicim⁹ militare poſſe.Sic ſe hʒ ſenſitiuū i du/
plici potētia:ꝛ addit ꝙ qm̄ inoiata eſt dr̄ia ipſorū poſſiū et
neſcim⁹ ꝓprio noīe noīare poᵃᵐ remotā ꝛ ꝓpinquā.iō ſup/
ple ſufficiat:qm̄ determinatū eſt de ipſis poſſibilibus vel
de ipſis potentijs:qm̄ ſunt altera:ꝛ quomodo ſunt altera.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Uti aūt nec̄e eſt ipſa pati ꝛ alterari tanq̄ pro
prijs noib⁹. Sēſitiuū aūt potētia tale eſt:q̄le iā
actu ſenſibile ſic̄ dcm̄ eſt. Patit̄ qdē igit̄ non
ſil'e ens:paſſū aūt aſſil'atū eſt:ꝛ equale illud.

¶ Adaptat ad ſenſum quō ꝯtigit circa ipʒ eē alterationē ꝛ
paſſionē.d.ꝙ nec̄e ē vti ipſo pati ꝛ alterari tāq̄ ꝓprijs noi/
bus.q.d.paſſio ꝛ alteratio nō ꝓpe hn̄t fieri circa ſenſuʒ:tn̄
qꝛ nō hēmus ꝓpa noīa:vtimur his noīb⁹ tanq̄ ꝓprijs.Et
ſubdit quō ſenſus patit̄ ꝛ alterat̄ a ſenſibili.d.ꝙ ſenſitiuū
eſt tale in poᵃ q̄le eſt iā ſenſibile in actu ſic̄ ſupius dcm̄ ē:ꝛ
hꝰ ſenſitiuū patit̄ qdē nō ſil'e ens:paſſū aūt aſſimilatū eſt:
ꝛ ē tale q̄le eſt illud ſenſibile:eſt.n.hoc cōmune cuilʒ agē/
ti ꝛ patienti:ꝙ in principio ſunt diſſimilia:in fine ſimilia.

Dicendū aūt eſt ſm vnūquēq̄ ſenſum Cō.63
de ſenſibilib⁹ primo.dr̄ autē ſenſibile
tripl'r:quorū duo qdē dicimus per ſe
ſentiri:vnū aūt ſm accn̄s. Duorū aūt
aliud qdē ꝓpriū eſt vniuſcuiuſq̄ ſenſus:aliud
autem cōmune omnium.

¶ Poſtq̄ phs oſtēdit quō ſe hʒ ſenſibile ad ſenſum:ꝛ quō
ſenſus eſt in poᵃ ad ſenſibile:ꝛ quō patit̄ ab eo.In pte iſta
vt dicebat̄ determinat de ipſis ſenſibilib⁹ ꝛ de ſenſu.duo
ḡ facit.qꝛ p̄ determiat de ipſis ſenſibilib⁹.2ᵒ de ſenſu ibi.
(Oʒ aūt vl'r de oī ſenſu)circa p̄mū duo fac̄.qꝛ p̄ diſtiguit
triplex ſenſibile.vʒ.cōe ꝓpriū:ꝛ ꝑ accn̄s.2ᵒ determinat de
ꝓprio ſenſibili vniuſcuiuſq̄ ſenſus ibi(Qm̄ qdē ē viſus)
circa p̄muʒ duo facit:qꝛ p̄mo ꝯtinuat ſe ad dicenda ꝛ dat
quādā diuiſionē de ipo ſenſibili.2ᵒ.exponit diuiſionis mē
bra ibi.(Dico aūt p̄mum).Dic̄ ḡ ꝙ dđm eſt p̄us de ſenſi/
bilib⁹ ſm vnūquēq̄ ſenſum:ꝛ ſubdit ꝙ ſenſibile tripl'r dr̄:
quorū duo dicim⁹ ꝑ ſe ſentiri:vnū aūt ſm accn̄s.duo ḡ ſt̄
ſenſibilia per ſe:ꝛ vnū ꝑ accn̄s.Iſtorū aūt duorū ſenſibiliū
ꝑ ſe aliud qdē eſt ꝓpriuʒ vniuſcuiuſq̄ ſenſus.aliud vͦo eſt
cōe oī ſenſui vel ſupple eſt cōe pl'ib⁹ ſenſib⁹.¶ Notādum
aūt ꝙ cū dicim⁹ ſenſibile cōe eſſe omni ſenſui:nō eſt verū
de oī ſenſibili cōi:ſʒ de aliq̄.ſed cū ſufficiat ꝙ aliqs hō cur
rat:ad h̄ ꝙ h̄ ſit vͣa hō currit:ſic ſuffic̄ aliqđ ſſibile cōe eē
cōe oī ſenſui.ad h̄ ꝙ verificet̄ illa.ſenſibile cōe eſt cōe oī
ſenſui.Sʒ ſi vl'r de ſenſibili cōi loq volum⁹ dicem⁹ ſenſibi
le cōe eē qđ ſentit̄ ab oīb⁹ vl' pl'ib⁹ ſenſib⁹.¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Dico aūt ꝓpriū qdē qđ nō ꝯtigit altero ſenſu
ſentiri:ꝛ circa qđ non ꝯtingit errare:vt viſus
coloris:ꝛ audit⁹ ſoni:ꝛ guſtus hūoris. Tact⁹
aūt pl'es hʒ differētias.

¶ Exponit diuiſionis mēbra.circa qđ duo facit:qꝛ p̄ expo
nit ꝑdicte diuiſionis mēbra.2ᵒ dat dr̄iaʒ iter ſenſibilia ꝓ/
pria ꝛ cōia ibi.(Senſibiliū aūt ſm ſe)circa p̄mū tria fac̄
ſm ꝙ tria ſenſibilia tetigerat.vʒ.ꝓpria cōia:ꝛ ꝑ accn̄s.p̄ ḡ
oſtēdit qd ſit ſenſibile ꝓpriū.2ᵒ.qd cōe.3ᵒ.qd ꝑ accn̄s.2ᵃ ibi
(Cōia aūt)3ᵃ ibi.(Scđʒ accn̄s aūt)circa p̄mū duo facit:
qꝛ p̄ ait ſenſibile ꝓpriū eſſe:circa qđ ſenſus non decipit̄.2ᵒ
manifeſtat qđ dixerat ibi.(Sʒ vnuſqſq̄ iudicat)dicit ḡ.
dico aūt ꝓpriū eſſe ſenſibile qđ nō ꝯtigit altero ſenſu ſenti
ri.ꝛ circa qđ nō ꝯtingit errare ſenſuʒ:vt viſus reſpectu co
loris:ꝛ auditus reſpectu ſoni ꝛ guſtus reſpectu humoris.ſ.
ſaporis.ꝛ ſubdit ꝙ tact⁹ pl'es hʒ dr̄ias:qꝛ ei⁹ dr̄ie ſunt frigi
dū ꝛ cal'm humidū ſiccū leue graue:ꝛ hꝰ.¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Sed vnuſqſq̄ iudicat de his ꝛ nō decipit̄ vi
ſus qm̄ color:neq̄ audit⁹ qm̄ ſonus:ſʒ qdē co/
loratū:aūt vbi:aut qd ſonās:huiuſmodi qdeʒ
igit̄ dicunt̄ ꝓpria vniuſcuiuſq̄.

¶ Manifeſtat qđ dixerat oſtēdēs quō ſenſus nō decipit̄
circa ſenſibile ꝓpriū.d.ꝙ vnuſqſq̄.i.ſenſus iudicat de his
.i.de ꝓprijs ſenſibilib⁹ ꝛ nō decipit̄:qm̄ calor:neq̄ qm̄ ſo/
nus:ſed qd eſt coloratum:aut vbi:aut qd ſonans.nō deci/
pit̄ ḡ viſus in iudicādo qm̄ coloratū:neq̄ audit⁹ in iudicā
do:qm̄ ſonus:ſed in iudicādo:qd eſt illud qđ eſt coloratū
ꝛ vbi eſt decipi pōt viſus:ſic etiā in iudicādo qd eſt qđ ſo/
nat:ꝛ vbi ſonat decipi pōt audit⁹.ſubdit aūt ꝙ hꝰ qdē igr̄
dn̄r ꝓpria oba vniuſcuiuſq̄ ſenſus.¶ Deinde cum dicit. Cō.64

¶ Cōmunia aūt:motus:quies:numerus:figu
ra:magnitudo:huiuſmodi eniʒ nullius vnius

ſunt ꝓpria:ſꝫ cõmunia oibus. Tactui eni motus aliqs ſenſibilis ⁊ viſui per ſe qdẽ:igiť ſunt ſenſibilia hec ſm accidens.

¶ Oſtẽdit q̃ ſť oba cõia.d.ꝙ cõia aũt ſenſibilia ſũt qnqꝫ.ſ. motꝰ:qes:nũerus:figura:magnitudo.hꝰ ãt ſenſibilia nullius vnius ſenſus ſunt ꝓpa:ſꝫ oibꝰ.ſ.talibꝰ ſenſibꝰ cõia.i.cõpetit eẽ cõia plibꝰ ſenſibꝰ:qđ pꝫ.nã ſič motꝰ aliqs ſẽſibilis eſt tactui ⁊ viſui:ſic ẽt qđlꝫ dictoꝝ ſenſibiliũ cõe eſt plibꝰ ſenſibꝰ vt viſui ⁊ tactui.⁊ ſubdit ꝙ h̃ qdeꝫ igiť.i.ſenſibilia cõia ſunt ſenſibilia ꝑ ſe nõ ꝑ accñs. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſm Cõmẽ.motꝰ qes ⁊ nũerus ſũt cõia oibꝰ ſenſibꝰ:figura aũt ⁊ q̃titas ſunt ſolũ mõ cõia viſui ⁊ tactui.vñ ipſe ait ꝙ oia hꝰ ſenſibilia ſť cõia:ſꝫ ñ oia ſť cõia oibꝰ ſenſibꝰ.lr̃a g̊ ph̃i q̃ ait:cõia oibꝰ:vľ exponẽda eſt ꝙ oibꝰ his ſenſibꝰ cõpetit ꝙ ſint oia hec cõia:vľ ꝙ oibus ſenſibus aliqua hꝰ ſenſibiliũ ſunt cõmunia. ¶ Deĩde cum dicit.

Cõ.65 ¶ Secũdum accidens autem diciť ſenſibile:vt ſi album ſit Diarij filius:ſm accidens etenim hoc ſentiť:quoniaꝫ accidit albo hoc quod ſentitur:vnde nihil patitur ſcđm ꝙ huiuſmodi: eſt a ſenſibili.

¶ Oſtẽdit que ſunt ſenſibilia ſm accñs.d.ſm accñs autẽ dř aliqd ſenſibile vt ſi dyarij filiꝰ ſit qd albũ h̃.ſ.Dyarij filius qđ eſt ſubm albi ſentiť ſm accñs:qm̃ h̃ ꝙ ſentiť accit albo:illud g̊ ſentiť ꝑ accñs qđ accidit ſenſibili ꝑ ſe vñ ꝙ tale ſit ſenſibile ꝑ accñs pꝫ:qꝛ ſenſus nihil patiť a tali ſenſibili ſm ꝙ hꝰ eſt. ¶ Notãdũ aũt ꝙ dyarius vel vt hꝫ alia lr̃a diarij filiꝰ.dř accidere albo ñ ſimpľr:qꝛ ſuba nõ accit alij:ſꝫ hec accit albo inq̃tũ ſtat ſub h̃ attributo qđ ẽ qd viſibile.vñ hic accñs idẽ ſonat qđ extneũ.nã extneũ eſt ab albo inq̃tũ eſt qd viſibile ꝙ ſit diarij filiꝰ. ¶ Deĩn cũ dicit.

¶ Senſibilium autem ſm ſe proprie ꝓpria ſenſibilia ſunt:⁊ ad que ſubſtantia apta nata eſt: vniuſcuiuſqꝫ ſenſus.

¶ Dat dr̃iam inter ſenſibilia cõia ⁊ ꝓpa.dicebať.n.duo eẽ ſenſibilia ꝑ ſe.ſ.ꝓpa ⁊ cõia.nõ tñ eodẽ mõ ſunt ſenſibilia ꝑ ſe hec ⁊ illa.nã ſenſibilia ꝓpria ſũt ſenſibilia ꝓpe.i.pncipaľr ⁊ p̊.iđ ait:ꝙ ſenſibiliũ aũt ꝑ ſe.i.de nũero ſenſibiliũ ꝑ ſe ſenſibilia ꝓpa ſunt ſenſibilia ꝓprie.i.p̊ ⁊ pncipaľr.naꝫ ⁊ hꝰ ſenſibilia ſunt ad q̃.i.ꝑ que apta nata eſt ſuba vniuſcuiuſqꝫ ſenſus terminari.diffiniť.n.qlꝫ ſenſus inq̃tuꝫ eſt aptꝰ natꝰ ſentire ſenſibile ꝓpriũ:nõ aũt ꝓut eſt aptꝰ natus ſentire ſenſibile cõe.q̃re differt ſenſibile ꝓpriũ a cõi.

Dubitaret forte aliqs.vtruꝫ ſenſibilia cõia aliqd efficiãt in ip̃os ſenſus. ¶ Dđꝫ ꝙ oꝫ dicere ſenſibilia cõia aliqd facere ĩ ip̃os ſenſus.alr̃.n.ñ eẽnt ſenſibilia ꝑ ſe:ſꝫ ꝑ accñs:ſꝫ quõ agãt in ipſos ſenſus:de h̃ ſunt diuerſi modi dicẽdi.dixerũt.n.aliq dr̃iaꝫ eẽ ĩ trãſmutatione ſenſuũ:qꝛ ſenſibilia ꝓpria trãſmutãt ipſos ſenſus q̃tũ ad ſpeciẽ:ſenſibilia v̊o cõia nõ trãſmutãt q̃tũ ad ſpeciẽ:ſꝫ q̃tũ ad modũ actiõis.nã ſenſibilia cõia nõ agunt in ip̃os ſenſus imp̃mẽdo ibi ſpeciẽ ꝓpriã:ſꝫ ſolũ faciũt diuerſitatẽ in ipſis q̃tũ ad modũ agẽdi.ſenſibilia g̊ ꝓpa imprimunt ſuas ſpẽs in ſenſus:verũ tñ hꝰ ſenſibilia ꝓut ſunt in minori vel maiori q̃titate:vel ꝓut ſunt in qete vel in motu:alr̃ ⁊ alr̃ trãſmutãt ſenſum.poſſumꝰ tñ alr̃ diſtinguere iter ſſibilia cõia ⁊ ꝓpa.naꝫ ĩ pſequẽdo patebit q̃lr̃ ip̃a ſenſibilia cõia aliq̊ modo imp̃mũt ſuas ſpẽs in ipſos ſenſus.ẽ g̊ alr̃ icedẽdũ.dicamus itaqꝫ taꝫ ſenſibilia cõia q̃ ꝓpa eẽ ſenſibilia ꝑ ſe:qꝛ tã iſta q̃ illa agũt in ip̃os ſenſus:alr̃ tñ ⁊ aliter:qꝛ ſenſibilia ꝓpria agũt in ſenſus pncipaľr ⁊ p̊.cõia v̊o agũt in eos ex ꝯñti ⁊ mediãtibꝰ ſenſibilibus ꝓprijs:ita ꝙ ſi eſſet magnitudo ⁊ figura vel aliqđ aliud ſenſibile cõmune abſqꝫ luce ⁊ colore:vľ abſqꝫ ſono:vľ abſqꝫ alijs ſenſibilibꝰ ꝓprijs nõ ĩmutaret nec viſum:nec auditũ:nec aliquem ſenſum.ſenſibilia g̊ ꝓpa ſunt ſenſibilia ꝑ ſe:⁊ p̊mo: ſed ſenſibilia cõia ſunt talia per ſe:ſed nõ p̊.differũt g̊ hec ab illis:ſicut qđ eſt ꝑ ſe ab eo qđ eſt p̊.ꝙ ãt ſenſibilia cõia imp̃mãt ſuã ſimilitudinẽ ĩ ſenſuꝫ pꝫ:ſi ꝯſidereť dicta ꝑſpectiue,nam ſm ꝑſpectiuũ viſibile ſic imp̃mit ſpẽꝫ ſuaꝫ ĩ viſũ ꝙ dextrũ videať dextrũ:⁊ ſiniſtꝝ ſiniſtruꝫ:imp̃ſſio g̊ dyametralis ⁊ fortis eſt ſm illũ ordinẽ ꝑtiũ in ſenſu ſm quẽ eſt in re ſenſibili.nã dextra pars rei ſenſibilis imp̃mit ſuã ſil̄itudinẽ fortẽ in dextra ꝑte oculi:⁊ ſiniſtra ĩ ſiniſtrã: ⁊ media in mediã:q̃re ip̃e ꝑtes rei ſenſibilis diuerſificãt actões ſuas in ſenſu ⁊ maxime in viſu ⁊ tactu:ſꝫ cũ ex alio ⁊ alio ſitu ꝑtiũ ꝯſtituať alia ⁊ alia magnitudo:⁊ alia ⁊ alia figura:oꝫ tã magnitudinẽ q̃ figurã imp̃mere ſuã ſil̄itudinem in ſenſum:itaqꝫ ſicut color imp̃mit ſuaꝫ ſil̄itudinẽ in viſu:qꝛ ſil̄itudo coloris recipiť in eo:ita magnitudo ⁊ figura imp̃mũt ſuã ſil̄itudinẽ in viſu:qꝛ ꝓut ꝑtes magnitudis ſenſibilis exñtes in ea hñt eſſe differẽs:ſic dr̃iaꝫ faciũt in viſu ⁊ tactu:ſic ẽt ſicut alia ⁊ alia figura reqrit aliũ ⁊ aliuꝫ ſitũ partiũ:ſic ꝑtes alr̃ ⁊ alr̃ ſituate alr̃ ⁊ alr̃ mouẽt ſenſũ. ⁊ qꝛ ſm ꝓportionẽ partiũ exterioris rei fit ĩmutatio ſẽſus ⁊ maxime ſenſus viſus ⁊ tactꝰ:negare ñ poſſumus magnitudinẽ ⁊ figurã que ꝯſtituunť ex alijs ⁊ alijs partibꝰ:⁊ ex alio ⁊ alio ſitu ꝑtiũ ſm ſuã ꝓportionẽ ⁊ ſil̄itudinẽ aliqualiter facere ſe ĩ ſenſu.Et qđ dcm̃ eſt de magnitudiẽ ⁊ figura que percipiunť a tactu ⁊ viſu.intelligendum eſt de numero motu ⁊ qete que ꝑcipiunť ab omni ſenſu.Nam ipſe numerus ſenſibiliũ imp̃mit ſuã ſpeciẽ vel ſil̄itudinẽ in oĩ ſenſu a quo illa ſenſibilia ſentiunť:qꝛ quot ſunt ſenſibilia tot ſunt ĩmutationes in ip̃o ſenſu:ſed ſi ex numero ſenſibiliũ accipiť numerus ĩmutationũ ⁊ intẽtionũ factarũ in ſenſu:oꝑꝫ ip̃m numeꝝ ſuã ſil̄itudinẽ in ſenſu facere:ſic ẽt ⁊ motꝰ ſuã ſil̄itudinẽ in ſenſu facit:qꝛ ꝓut variať ⁊ mutať exterior pars rei ſenſibilis fit variatio ⁊ mutatio in ĩtẽtione facta in ſenſu:q̃re ſicut ex ſpecie rei ſenſibilis reſultat ſpẽs in ſenſu:ſic ex motu rei ſenſibilis aliqualr̃ motꝰ reſultat ĩ ſenſu:⁊ qđ dcm̃ eſt de motu intelligendũ eſt de qete cũ qes nõ ſit niſi p̃uatio motus.vlterius:qꝛ ſupponebať ĩ qõne premiſſa ſenſibilia cõia mouere ſenſuꝫ per ſe.

Dubitaret forte aliqs quõ ſenſibilia cõia ſunt per ſe ſenſibilia:⁊ quõ ꝑ ſe mouẽt ſenſum. hoc aũt cõmentator duplr̃ declarare vř.dicit.n.ſenſibilia cõia eſſe ꝑ ſe ſenſibilia:qꝛ ſunt ꝓpriũ ſubm ſenſibiliũ ꝓprioꝝ:vt qꝛ color tanq̃ in ꝓprio ſubo fundať in magnitudine erit magnitudo ꝑ ſe viſibilis.adducit ẽt ad h̃ 2am rõnẽ.d.h̃ eẽ ꝑ ſe ſenſibilia:qꝛ ſunt ꝑ ſe obm ſenſus cõis.vult .n.ꝙ ſič ſenſibilia ꝓpa ſunt oba ſenſuũ ꝓpoꝝ:ſic ſenſibilia cõia ſunt obꝫ ſenſus cõis.ſꝫ h̃ a qbuſdã improbanť:dicũt .n.nullã haꝝ rõnũ ꝯcludere:nã non vř bñ dcm̃ ſenſibilia cõia ſentiri ꝑ ſe:qꝛ ſunt ꝓpriũ ſubm ſenſibiliuꝫ ꝓprioꝝ:qꝛ tũc ignis ſentireť ꝑ ſe cũ ſit ꝓpriũ ſubm caloris:quo poſito ipſa ſuba ſentireť ꝑ ſe:cũ ignis ſubaꝫ noiet.Amplius ãt 2a rõ vt vř nõ ẽ v̊a:qꝛ oba cõia ñ ſolũ ꝑcipiunť a ſenſu cõi:ſꝫ ẽt a ſenſibꝰ ꝓprijs.nã cũ ſenſus cõis ĩmuteť ꝑ ĩmutationẽ ſenſuũ ꝓpoꝝ:nullũ obm ĩmutabit ſenſuꝫ cõeꝫ niſi p̊us ĩmutet ſenſus ꝓpos.Jgiť vt appeat qd de his ſit tenẽdũ. ¶ Sciẽdũ ſniaꝫ ꝯmẽtatoris in hac ꝑte eẽ ſenſibilia cõia ſentiri ꝑ ſe:ſꝫ nõ p̊.vñ ait ꝙ hꝰ ſenſibilia.vꝫ.cõia lꝫ ſentiãtur eẽntiaľr.i.ꝑ ſe.nõ tñ ſunt p̊ma.h̃ tñ ſatis ꝯcludunť rõnes p̃tacte:qꝛ qñ aliqua actio egrediť a mã et a forma ab vtroqꝫ eſt ꝑ ſe:ſed a forma ẽ pncipaľr:a mã ex ꝯñti vt ꝑ ſe ſanamur nõ ſolũ ſanitate:ſꝫ ẽt corꝑe:ſꝫ pncipaľr ſanamur ſanitate:corꝑe v̊o ex ꝯñti:ſic qꝛ ſenſibilia ꝓpria vt in ſubo fundanť in ſenſibilibꝰ cõibꝰ ĩmutatio ipſoꝝ ſenſuuꝫ ꝑ ſe ẽ nõ ſolũ a ſenſibilibꝰ ꝓprijs:ſꝫ ẽt a cõibꝰ:ſꝫ a ꝓprijs ꝑ ſe eſt

UVA. BHSC. IyR_041_2

⁊ ꝑ a cōibꝰ ꝑ ſe ⁊ nō ꝑ: nō eſt.n. itelligibile ꝙ aliqd ſit ſubꝫ forme: ⁊ tñ actio illiꝰ forme non cōicet̃ ꝑ ſe ipſi mãe: q̄re ſi ſenſibilia cōia ꝑ ſe ſubyciunt̃ ꝓprys: imutare ſenſũ qḋ eſt actꝰ ſenſibiliũ ꝓpoꝝ: oꝫ ꝑ ſe cōicari vel ꝑ ſe ꝯuenire ſenſibilibꝰ cōibꝰ: q̄re aũt hoc nō cōicat̃ ipſi ſube vt q̄re non dr̃ ignis ꝑ ſe ſenſibilis cũ ſit ꝑ ſe ſubm caloris in q̄ōne ſeq̄nti patebit: ſufficiat aũt ad pñs ſcire quō ꝯcludit rō a cōmētatore facta: alia ēt cōmētatoris rō nō eſt deſpiciēda. naꝫ rei cōpetit aliqd ꝑ ſe ſiue cōpetat ei rōne gñis: ſiue rōne ſpēi hō.n. nō ſolũ eſt ꝑ ſe rōnalis qḋ cōpetit ei i eo: ꝙ hō ſed ēt eſt ꝑ ſe ſenſibilis ꝙ cōpetit ei in eo ꝙ aīal: attñ alr̃ cōpetit rei ꝑ ſe qḋ ei ꝯpetit rōne ſpēi. qꝛ h̄ ei cōpetit ꝑ ſe ⁊ ꝑ: q̄ꝫ qḋ cōpetit ei rōne gñis: qꝛ illud eſt ꝑ ſe: nō tñ ꝑ. viſus itaqꝫ immutat̃ a ſenſibili ꝓprio ⁊ a cōi: ſꝫ a ꝓpo imutat̃ in eo ꝙ viſus: ⁊ h̄ eſt rōne ꝓpe ſpēi: ſꝫ a ſenſibili cōi nō imutat̃ viſus in eo ꝙ viſus: ⁊ rōne ꝓpe ſpēi: ſed h̄ eſt in eo ꝙ eſt ſenſus: ⁊ rōne gñis: h̄ eſt ğ qḋ Cōmē. ait ꝙ iſta ſenſibilia cōia ſt̃ cōprehēſibilia ſenſibꝰ ſꝫ ꝙ ſēſus: nō ſm ꝙ ſũt aliq̄ ſenſus. ex quo manifeſte pꝫ ſenſibilia ꝓpa ſentiri a ſenſibꝰ ꝑ ſe: ⁊ ꝑ: qꝛ imutãt eos rōne ꝓpe ſpēi: ſenſibilia vͦ cōia ſentiri ꝑ ſe: nō tñ ꝑ. qꝛ ſenſus imutat̃ ab eis rōne gñis: non rōne ꝓpe ſpēi: qḋ ğ dicit cōmētator ſenſibilia cōia eē obꝫ ſenſus cōis nō eſt itētio ſua: ꝙ nō ꝑcipiant̃ a ſenſibꝰ ꝓprys: ſꝫ qꝛ ſenſus ꝓpry nō ꝑcipiũt ea vt ſũt ꝓpry: ⁊ rōne ſpēi: ſꝫ vt ſunt ſenſus ⁊ rōne gñis: iō ſi h̄ ſenſibilia ðbēt appropꝛiari alicui ſenſui: appropꝛiabunt̃ ſenſui cōi in quo vniunt̃ ⁊ ꝯueniũt ꝑticulares ſenſus: nō aũt appropꝛiabũtur alicui ſenſuuꝫ ꝓprioꝝ.

¶ Eſt tñ diligēter notãm ꝙ hec rō vꝉior ē q̄ꝫ alia. nã qḋlꝫ ſenſibile cōe. lꝫ ſentit̃ a ꝑticulari ſenſu rōne gñis nō rōne ꝓpe ſpēi: nō tñ facile eēt ſuſtinere: nec facile eēt oſtēdere quō qḋlꝫ ſenſibile cōe eēt ꝑ ſe ſubm ſenſibiliũ ꝓprioꝝ. nã motꝰ ꝑcipit̃ ab oī ſenſu: nō tñ qḋlꝫ ſenſibile ꝓpriũ tanq̄ꝫ in ꝓprio ſubō fundat̃ i motu: ſꝫ ſonus tm̄ iter ſenſibilia ꝓpa i hꝯ ſubō fũdari vr̃. ¶ Eſt ēt notãdũ ꝙ genꝰ pōt accipi magis cōe ⁊ minus cōe. magnitudo ğ ⁊ figura q̄ ſolũ ꝑcipiuntur tactu ⁊ viſu ꝑcipiunt̃ ab eis nō rōne ſpēi. ſꝫ rōne gñis minꝰ cōis: nũerus vͦ q̄es ⁊ motꝰ q̄ ꝑcipiũtur ab oī ſenſu ꝑcipiũtur ab eis rōne gñis magis cōis. Nã accipiēdo ſenſũ vt eſt q̄d cōe ad oēs ꝑticulares ſenſus hꝫ rōnē cōioris generis q̄ꝫ vt eſt cōe: ad duos ſenſus tm̄ vt ad tactũ ⁊ viſuꝫ.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtꝝ filiꝰ cleonis vꝉ q̄necũqꝫ alia ſuba ſentiat̃ ꝑ accñs: ⁊ vr̃ ꝙ nō ꝑ rōnē ſuꝑius factã: Nã ſi actio forme ꝑ ſe cōicat̃ ꝓpo ſubō ⁊ ꝓprie mãe: imutare ſenſuꝫ qḋ ꝯuenit calori ꝑ ſe cōicabit̃ igni qḋ ē ꝓpriũ caloris ſubꝫ. ¶ In ꝯ̄riũ ē phs q̄ vult talia ſentiri ꝑ accñs. ¶ Dōꝫ ꝙ oē qḋ ꝑ ſe ſentit̃ vel eſt ſenſibile ꝓpriũ vel cōe: ſuba ğ qꝛ nō eſt ſenſibile ꝓpriũ: nec ē vnũ aliqḋ de q̄nqꝫ ſenſibilibꝰ cōibꝰ ñ poterit ſentiri ſenſu ꝑ ſe: ſed ſi ſentit̃ h̄ eſt ꝑ accñs: itaqꝫ circa hãc v̄itatē duplr̄ q̄s poſſet errare. ꝑ ſi diceret diary filiũ vꝉ aliquã aliã ſubſtãtiã nō ſentiri ab aliq̄ ſenſu ꝑ accñs. 2º ſi aſſereret eã ſentiri ꝑ ſe. ¶ Propter qḋ ſciēdũ ꝙ ſi aliq̄s faciat aliqd q̄ fcō fit aliud. oꝫ ꝙ ſit aliq̄ mō cã illiꝰ: vt apiēs feneſtrã: ad cuiꝰ apitionē ſeq̄t̃ illumiatio domꝰ: q̄ feneſtrã apit dr̃ domũ illumiare ⁊ eē illumiatōis cã. ſꝫ h̄ eſt ꝑ accñs nō ꝑ ſe: ſic q̄a ꝑ ſenſus cognoſcimꝰ aliq̄ q̄bꝰ cognitꝭ cognoſcere poſſumꝰ reꝝ ſ bas: qꝛ accñtia ꝯferũt magnã ꝑtē ad cognoſcēdũ qḋ q̄d eſt: dr̃ ſuba ſentiri a ſenſu: ſꝫ h̄ eſt ꝑ accñs nō ꝑ ſe. debemus.n. imaginari ꝙ ſuba ꝑcipit̃ ab itellc̄u: vel directe: ⁊ ſic ꝑcipit̃ ſuba vꝉis: vel ꝯuertēdo ſe ad fantaſmata: ⁊ ſic ꝑcipitur ſuba ꝑticularis: ꝑcipit̃ ēt ꝑticularis ſuba a q̄daꝫ v̄tute ſenſitiua iteriori q̄ vocat̃ extimatiua: in hoīe vͦ hꝯ v̄tꝰ vocari pōt rō ꝑticꝉaris: ſiue rō colatiua itētionũ ꝑticulariũ. eſt itaqꝫ tã in hoīe q̄ꝫ in brutis q̄dã poꝰ ſenſitiua q̄ ꝑcipiũt̃ ſube ꝑticulares: ⁊ ēt ꝑ hꝯ v̄tutē quodãmō ꝑcipiunt̃ ꝑticularia vel ꝑticulares itētōes oīuꝫ decē generũ. attñ hꝯ ꝑticulares itētiones alr̃ ꝑcipiunt̃ ab extimatiua in hoīe: ⁊ alr̃ ab extimatiua i bruto. naꝫ extimatiua brutoꝝ ꝑcipit has nō abſolute: ſꝫ in cōꝑatōe ad ꝓſeq̄ndũ nec̄ia vite vꝉ ad fugiēdũ ꝯ̄ria. ñ.n. ſũt dati ſenſus aīalibꝰ alys vt deſuiãt ſcie ſꝫ vt deſuiãt ad nec̄itatē vite: q̄re extimatiua i eis cognoſcit idiuiduales itētōes: put ꝑ talē cognitionē iuuant̃ ad ea q̄ ſunt nec̄ia vite: in hoībꝰ vͦ: q̄bꝰ ſenſus deſuiunt nō ſolũ ad vite neceſſitatē: ſꝫ ad ſciam: cognoſcunt̃ hꝯ itentōes idiuiduales ab extimatiua i eis ēt ſꝫ ſe: qḋ nō cōpetit aīalibꝰ alys. iō cōmētator ait loq̄ns de hac v̄tute extimatiua: ꝙ ꝯphēdit itētōes huiꝰ idiuidualis hoīs: ⁊ hꝯ itētionē huius idiuiduaꝉ eq̄: ⁊ vꝉr itētionē vniuſcuiuſqꝫ idiuidui. x. ꝑdicamētoꝝ: ⁊ ſubdit ꝙ vr̃ eſſe h̄ ꝓpriũ ſenſibꝰ hoīs. nã vt dcm̄ ē ꝓpriũ ē extimatiuã i hoīe ꝑcipe has itētōes ſm ſe. i alys vͦ h̄ nō eſt ſm ſe: ſed ꝑ cōꝑationē ad nec̄ia vite: erit itaqꝫ hic ordo ꝙ viſu ꝑcipiēte figurã: vel colorē alicꝰ ſube vel aliq̄ alio ſenſu ꝑcipiēte aliqd circa ſubaꝫ ꝑ talē cognitionē ſenſitiuã itellc̄s vel extimatiua poterit ipſam ſubaꝫ cognoſcere: ⁊ qꝛ ſenſus cognoſcit aliqd: quo cognito hēre poſſumꝰ cognitionē ipſiꝰ ſube: dr̃ ſuba cognoſci a ſenſu per accñs ñ ꝑ ſe. qḋ vͦ obyciebat̃ de ſubō caloris: dici dꝫ ꝙ aliquid pōt eſſe ſubꝫ caloris vel alterius ſenſibilis ꝑ ſe vꝉ vt illud ſenſibile eſt quoddã ens vel vt eſt imutatiuũ ſenſus: ignis ğ eſt ꝑ ſe ſubm caloris vt calor qḋdã ens eſt: nō vt eſt imutatiuũ ſenſus. nã ſi calor eēt ſine igne imutaret ſenſũ: videmꝰ.n. colorē eſſe i magnitudīe vt i ſuꝑficie: ⁊ ſic extñs imutat viſuꝫ: attñ ſi color eēt p̄ter magnitudinē: qꝛ hēret eē pũctuale nō poſſet imutare viſũ: qꝛ nō poſſet facere angulũ in oculo. declꝉauerũt.n. faciētes ſciaꝫ de aſpectibꝰ oē qḋ vr̃ ſub angulo videri: ⁊ qꝛ ſic eſt magnitudo ē ꝑ ſe ſubꝫ coloris: nō ſolũ vt eſt qḋdã ens: ſꝫ vt eſt imutatiuus viſus magnitudo ğ aliqd facit i viſu. ⁊ vr̃ ꝑ ſe non ꝑ accñs. ignis vͦ vel q̄cũqꝫ alia ſuba pōt eē ꝑ ſe ſubꝫ caloris: vꝉ alterius ſenſibilis ꝓut illud ſenſibile eſt quoddã ens: non aũt ꝓut eſt immutatiuum ſenſus: ideo ſubſtãtia nihil facit in ſenſu. ⁊ dicit̃ ſentiri per accidēs nō per ſe.

Uius q̄dez eſt viſus h̄ ē viſibile: viſibile autē eſt color q̄dē: ⁊ qḋ ꝟe eſt dicere: inoīatuꝫ aũt exiſtit ens: manifeſtuꝫ autē erit igrediētibꝰ maxime. Cō. 66

¶ Poſtq̄ꝫ phs diſtīxit ſenſibilia cōia a ꝓprys ⁊ determinauit de ſenſibilibꝰ cōibꝰ. In ꝑte iſta deteriat de ſenſibilibꝰ ꝓprys: circa qḋ. v. fac̄ ſm ꝙ. v. ſũt hꝯ ſſibilia. ꝑ ğ deteriat de ꝓpo ſenſibili viſus. 2º de ꝓpo auditꝰ. 3º de ꝓpo odoratꝰ 4º de ꝓpo ſſibili guſtꝰ. 5º de ꝓpo ſſibili tactꝰ. 2ª ibi. (Nũc aũt ꝑmum de). 3ª ibi. (De odore aũt). 4ª ibi. (Guſtabile aũt) 5ª ibi. (De tãgibili aũt) ¶ Ad euidētiã aũt ꝑme ꝑtis notãdũ ꝙ oīa viſibilia quodãmō ꝑticipãt nãm lucis. nō eſt.n. itelligibile ꝙ viſus ſit vnꝰ ſenſus ꝑticularis: ⁊ tñ obꝫ eiꝰ ꝓpriũ nō ſit vniꝰ alicꝰ nãe vel nō reducat̃ ad aliq̄ꝫ vnaꝫ nãꝫ. diuerſificabit̃ itaqꝫ ipm̄ viſibile ꝓut diuerſimode ꝑticipat nãꝫ lucis: color ğ ⁊ lux aliq̄ mō vnã nãꝫ dñt. nã color eſt q̄dã lux opaca ⁊ obũbrata: ⁊ ſic color pōt dici q̄daꝫ lux obũbrata: ita lux p̄t dici q̄dã color clarus ⁊ ſplēdidꝰ. His viſis dicere poſſumꝰ ꝙ oīa viſibilia ad q̄nqꝫ modos reducunt̃ ſm ꝙ q̄nqꝫ modis pōt aliqd cōparari ad nãm lucis. nã aliqd cōparat̃ ad nãm lucis: qꝛ pōt in ſe recipe lucē vt corpꝰ dyafanũ qḋ eſt viſibile nō ꝑ ſe: ſꝫ ꝑ ex̄neũ colorē ⁊ ꝓpter lucē quã recipit. 2º aliqd cōparat̃ ad nãꝫ lucis: qꝛ hꝫ i ſe hꝯ nãm: ſꝫ hꝫ eã mō opacato ⁊ obũbrato: ⁊ ſic ſũt viſibilia corpa colorata hñtia i ſe colorē q̄ ē q̄dã lux obũbrata. 3º aliqd cōparat̃ ad nãm lucis: qꝛ hꝫ eã i ſe clare ⁊ lucide: ⁊ iſta ſunt i duplici gñe: qꝛ aliq̄ hñt hãc nãꝫ magis clare vt corpa ſuꝑceleſtia que ꝑ antonomaſiã pñt dici lucida. aliq̄ vͦ hñt eaꝫ minus clare vt ignis. Rurſus eſt q̄ntꝰ modus

UVA. BHSC. IyR_041_2

cōparationis:q̄ꝛ aliq̄ cōparātur ad nām lucis:eo ꝙ hēant hāc nām aliqual̄r medio mō iter opacū ⁊ claꝝ:⁊ h̄ modo cōparat̄ ad nām lucis illud ꝙ pħs appellat viſibile inominatū:q̄ꝛ nō pōt vno noīe noīari ⁊ hꝰ viſibile ē quercꝰ putrida:ſquame quoꝛūdā piſciū:noctiluce:⁊ cetera talia.i talibꝰ qdē:q̄ꝛ eſt nā lucis modo medio iter opacū ⁊ claꝝ:rōne qua nā illa vergit ad opacū reſultat ibi coloꝛ rōne:qua vergit ad claꝝ reſultat ibi lux.ita ꝙ eſt ibi lux ⁊ coloꝛ vt i ꝓſeq̄ndo appebit. Debemus.n.imagīari ꝙ quedā hn̄t coloꝛē tm̄ vt ꝑticipātia nām lucis modo opaco:q̄dā hn̄t lucē tm̄ vt ꝑticipātia hꝰ nām mō claro:ſꝫ q̄dam hn̄t vtrūqꝫ .vꝫ.coloꝛē ⁊ lucē vt ꝑticipātia nāꝫ lucis mō medio vl̄ q̄dā modo:mō vtroqꝫ.vꝫ.aliq̄l̄r claro:⁊ aliq̄l̄r opaco.eſt vtiqꝫ aliqd qđ nec hꝫ coloꝛē:nec lucē:ſꝫ pōt itērōes hoꝝ recipe aliūde vt diaphanū:aliqd aūt hꝫ coloꝛē:ſꝫ nō lucē:vt corpus opacū.aliqd aūt hꝫ vtrūqꝫ vt viſibile inoīatuꝫ.aliqd v̄o hꝫ lucē tm̄.⁊ hoc dupl̄r:q̄ꝛ vel habꝫ hāc magis clare vt coꝛꝑa ſuꝑceleſtia i qbꝰ per antonomaſiam eſt lumē:aliqd v̄o hꝫ eā minꝰ clare vt ignis.viſibilia ḡ reducunt̄ ad.v.vꝫ. ad coloꝛē ad diaphanū ad lumē ad viſibile inoīatuꝫ:⁊ ad ignē.ſm̄ hoc pn̄s capl̄m pōt diuidi in ꝑtes.v.q̄ꝛ p̊ determinat de coloꝛe.2° de diaphano.3° de lumie.4° de viſibili inoīato.5° de igne.2ª ibi.(Eſt igr̄ aliqd diafanū)3ª ibi(Lumen aūt eſt hꝰ diafani)4ª ibi.(Nō oīa aūt viſibilia).5ª ibi.(Ignis aūt in vtriſqꝫ) Ruſus ad euidētiā p̄me ꝑtis. ❡ Sciēdū ꝙ viſibile inoīatū in quo eſt aliq̊ mō lux ⁊ coloꝛ plus accedit ad nāꝫ coloꝛis q̄ꝫ lucis:q̄ꝛ nā lucis ibi exiſtens plus accedit ad modū opacū ſm̄ queꝫ fit coloꝛ q̄ꝫ ad modū claꝝ ſm̄ quē modū gn̄at̄ lux:⁊ q̄ꝛ viſibile inoīatuꝫ ſic appꝛopinq̄t ad nām coloꝛati:iō pħs volēs determiare de coloꝛe:duo facit:q̄ꝛ p̊ ſeꝑat ⁊ diſtiguit hꝰ viſibile inoiatum a coloꝛe.2° determiat de ipſo coloꝛe ibi.(Viſibile.n. eſt coloꝛ)dicit ḡ.qm̄.qdē eſt viſus ſupple ꝑceptiuus ꝓpꝛij obti.hoc aūt.vꝫ.ꝓpꝛiū obm̄ viſus eſt viſibile:alia aūt lr̄a nō hꝫ:qm̄.ſed cuiꝰ:⁊ tūc exponat̄ ꝙ viſibile eſt h̄ cuius qdem viſus eſt ꝑceptiuus:⁊ ſubdit ꝙ viſibile aūt eſt coloꝛ qdē:⁊ ēt eſt aliud qđ v̄e qdē eſt dicere ꝙ eſt viſibile. inominatū aūt exiſtit ens:q̄ꝛ nō pōt vno noīe noīari:⁊ ſubdit ꝙ maxime aūt erit hoc manifeſtū igrediētibꝰ.i.ꝑcedētibus.nā īfra manifeſtū erit quō hꝰ viſibile inoīatū eſt aliud ⁊ diſtinctū a coloꝛe. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Viſibile enim eſt coloꝛ:hoc autē eſt in eo qđ ſm̄ ſe viſibile:ſm̄ ſe autēꝫ non rōne:ſed qm̄ in ſeipſo habet cauſam eſſendi viſibile.

❡ Determiat de coloꝛe oſtēdens quō ſit viſibile:circa qđ duo fac̄:q̄ꝛ p̊ fac̄ qđ dcm̄ eſt.2° aſſignat cām dicti ibi.(Dis .n.coloꝛ)Dic̄ ḡ.ꝙ viſibile.n.eſt coloꝛ:hic aūt eſt i eo ꝙ eſt ſm̄ ſe viſibile:⁊ exponit quō accipiēdū ſit ſm̄ ſe.d.ſꝫ ſe āt ſupple dico coloꝛē eē viſibilē nō rōne.i.nō diffōne vel nō rōne.i.nō ꝙ ſit rō:q̄re oīa alia videant̄:ſꝫ qm̄ in ſeipſo hꝫ cām eēndi viſibile. ❡ Notādū aūt ꝙ coloꝛē eē viſibilē ꝑ ſe non rōne:ſꝫ qm̄ i ſe hꝫ cāꝫ ꝙ ſit tale:dupl̄r pōt exponi.p̊ vt exponat̄ rōne.i.diffōne:⁊ tūc eſt ſenſus ꝙ coloꝛ eſt viſibilis ꝑ ſe:nō in p̊ mō:ſed in 2°.nā p̄mus modus dicēdi ꝑ ſe eſt qn̄ diffō vel ꝑs diffōnis p̄dicat̄ de diffinito.ſcđs modꝰ eſt qn̄ ꝓpꝛia paſſio p̄dicat̄ de ſubō:⁊ q̄ꝛ in ſubto eſt cā:q̄re īſit ei ꝓpꝛia paſſio:eē ḡ viſibile nō eſt diffō coloꝛis:nec cōpetit coloꝛi ꝑ ſe rōne.i.diffōne:q̄ꝛ n̄ ꝑtinet ad p̄m modū:ſꝫ cōpetit ei ꝑ ſe:q̄ꝛ coloꝛ hꝫ in ſe cām:q̄re ſit tale:q̄ꝛ hoc ꝑtinet ad 2m modū.aliter aūt exponit̄ ſic.naꝫ coloꝛ nō eſt rō:q̄re videant̄ oīa alia:ſꝫ magis aliqd aliud vt lumē eſt rō:q̄re videat̄ coloꝛ:erit ḡ ſenſus ꝙ coloꝛ nō eſt viſibile ꝑ ſe rōne.i.ꝙ ipſe ſit rō q̄re oīa alia videant̄.ſꝫ eſt hꝰ:q̄ꝛ hꝫ in ſe cām q̄re ſit tale:hec aūt expō multū vr̄ ꝯcoꝛdare cū lr̄a ſequēti:vbi ꝓbat̄ coloꝛē eē viſibilē ꝑ ſe nō rōne:q̄ꝛ non vr̄ ſine lumie.vr̄ ḡ eſſe itētio pħi ꝙ coloꝛ non ſit rō:q̄re oīa alia videant̄:q̄ꝛ aliqd aliud vt lumē eſt rō:q̄re videat̄ ipē.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ coloꝛ ſit viſibilis ꝑ ſe:⁊ vr̄ ꝙ non:q̄ꝛ ꝑ ſe ⁊ ꝑ aliō opponūtur:ſed coloꝛ eſt viſibilis ꝑ aliud:vt ꝑ lumē.ḡ ⁊c̄. ❡ In ꝯriū eſt lr̄a pħi. ❡ Dōm ꝙ pħs in 3° huius vr̄ cōparare itell̄m agētē ⁊ lumē ad coloꝛes ⁊ fantaſmata:vult.n. ꝙ ſicut ſe hꝫ lumē ad coloꝛes:ſic ſe hꝫ itell̄s agens ad fantaſmata.Oꝛ ſi hꝰ ſil̄itudo eſſet v̄a per oīa:foꝛte non eſſet via ad euadēdū:quō coloꝛes eſſent per ſe viſibiles vt pħs teſtat̄:q̄ꝛ lumē per itellectū agētis eſt neceſſariū in itelligendo ꝓpter ipa fantaſmata:que non ſunt itelligibilia in actu:ſed in potētia:ſm̄ ḡ h̄ coloꝛes q̄ꝫtū eſt de ſe non eēnt actu viſibiles:qđ eſt ꝯtra mētē pħi vt i ꝓſequēdo patebit. illa ḡ ſil̄itudo intātū eſt vera:q̄ꝛ ſicut fantaſmata nō poſſunt imutare itellectū poſſibilē ſine itellectu agēte:ſic coloꝛes nō poſſunt imutare viſum ſine lumie:deficit tn̄ huiuſmodi ſil̄itudo:q̄ꝛ irradiatio itellectus agētis reqrit̄ ꝓpter ipſa fantaſmata:que nō ſunt actu itelligibilia:ſed lumen nō directe reqrit̄:ꝓpter ipſos coloꝛes qui ſunt actu ⁊ de ſe viſibiles:ſed reqrit̄ ꝓpter mediū:qđ non imutat̄ a coloꝛibꝰ niſi ſit actu illumiatū:⁊ hec eſt ſn̄ia ꝯmētatoꝛis q hāc queſtionē ꝑtractās ait:ꝙ lumē eſſe neceſſariū i vidēdo tripl̄r pōt itelligi.aut q̄ꝛ lux dat coloꝛibꝰ foꝛmā ⁊ habitum:quo agūt in diaphanū:aut dat diaphano foꝛmā qua recipit motuꝫ a coloꝛibꝰ:aut vtrūqꝫ:⁊ ſubdit ꝙ ſi ꝯſideraūerimus qđ dicit Ariſt.in hoc caplō:erit manifeſtū ꝙ lux non eſt neceſſaria niſi ſm̄ ꝙ dat diaphano foꝛmā aliquaꝫ qua recipit motū a coloꝛe:reqrit̄ itaqꝫ lux non ꝓpter obꝫ ſiue ꝓpter coloꝛē:ſed ꝓpter mediū:ſiue ꝓpter diaphanuꝫ. cauſam aūt quare non reqrit̄ lux ꝓpter ipſum coloꝛē aſſignat idē ꝯmentatoꝛ cū ait:ꝙ impoſſibile eſt dicere ꝙ lux ſit illud qđ largit̄ coloꝛi habitū ⁊ foꝛmā qua ſit viſibilis: qm̄ ſi ita eſſet ꝯparatio viſionis ad coloꝛē eſſet accn̄talis: ⁊ ſecūda:non p̄ma:eſſet.n.mediāte illo habitu:debemus enim imaginari ꝙ coloꝛ eſſential̄r eſt quedā lux.nā lux ē ſuba ⁊ hypoſtaſis coloꝝ:⁊ inq̄ꝫtū eſt coloꝛ per ſe ⁊ eſſentialiter ē quedā lux per ſe:⁊ eſſential̄r eſt qd viſibile:verūtamen quia coloꝛ non ꝑticipat lucem in excellētia ⁊ in claritate:ſed eſt quedā lux obūbꝛata:lꝫ ꝓpter hꝰ ꝑticipationē de ſe ſit qd viſibile:nō poteſt tn̄ imutare medium niſi ſit valde diſpoſitū:ideo reqrit̄ lumē nō vt largiat̄ foꝛmā coloꝛibus qua ſint viſibiles:ſed vt diſponat mediū vt poſſit imutari a coloꝛibꝰ:q̄re ſi ꝯſiderent̄ ꝑtacta:pꝫ coloꝛes eſſe ꝑ ſe viſibiles:qđ v̄o arguebat̄ coloꝛes nō eē ꝑ ſe viſibiles: q̄ꝛ vn̄r ꝑ aliud vt ꝑ lumē:ſolutū eſt ꝑ iā dcā:q̄ꝛ vt pꝫ ꝑ cōmentatoꝛē:lumē nō reqrit̄ ꝓpter ipſos coloꝛes:ſed ꝓpter mediū:poſſet aūt ⁊ al̄r ſolui argumētū:ſed ꝓpter bꝛeuitatem ſufficiat qđ dictum eſt.

Alterius forte dubitaret aliqs in quo mō dicēdi ꝑ ſe coloꝛ ſit ꝑ ſe viſibilis:⁊ vr̄ qđ in p̊ mō:q̄ꝛ vt dcm̄ eſt coloꝛ eſt ꝑ ſe viſibilis:q̄ꝛ per ſe ⁊ eēntial̄r eſt quedā lux:ſed que competūt alicui eſſential̄r cōpetūt ei in p̊ modo dicēdi ꝑ ſe:vt diffō vel ꝑs diffōnis q̄ īdicat eēntiā p̄dicat̄ de diffinito. ❡ Preterea ꝙ coloꝛ ſit qd viſibile ſm̄ pħm cōpetit ei per ſe:q̄ꝛ hec eſt nā ipſiꝰ coloꝛis:ſed que cōpetūt alicui ꝑ ſe:q̄ꝛ illō ſit nā eius ſpectat ad p̄mū modū dicēdi ꝑ ſe.ḡ ⁊c̄. ❡ Dōm ꝙ hāc q̄ōnē ꝑtractat etiā cōmētatoꝛ aſſerēs coloꝛē eſſe ꝑ ſe viſibilē:ſic̄ hō eſt ꝑ ſe riſibilis.ait.n.hāc ꝓpōnē eſſe ꝑ ſe ⁊ eēntialē ſm̄ ꝙ ſubm̄ eſt cauſa p̄dicati:nō ſm̄ ꝙ p̄dicatū eſt cauſa ſubti:ſꝫ cū p̄mus modus dicēdi ꝑ ſe ſit qn̄ p̄dicatū ponit̄ in diffōne ſubti:⁊ eſt cauſa eius.ſcđs v̄o ſit qn̄ ſubm̄ ponit̄ in diffitione p̄dicati:⁊ eſt cauſa ipſius:pꝫ hāc ꝓpōnē.vꝫ.coloꝛem eē viſibilē ꝑ ſe eſſe in 2° modo:non in p̄mo:eſt.n.ſcđs modus qn̄ ꝓpetas aliq̄ p̄dicat̄ de ſubō:⁊ q̄ꝛ imutare viſuꝫ vl̄

UVA. BHSC. IyR_041_2

eſſe viſibile eſt q̄dã ꝓ̇petas coloꝛis:ꝑtinebit h̄ ad 2ᵐ mo/
dũ dicẽdi ꝑ ſe:nõ ad p̄mũ:cãz ãt huius aſſignat ꝯmẽtatoꝛ:
nã in p̊ modo dicẽdi ꝑ ſe p̄dicatũ eſt p̄us ſubō:in 2° v̊o eꝯ̊:
ſubm̄ p̄us eſt p̄dicato:hoc eſt g̊ qđ ipſe ait.d.manifeſtũ eē
ꝙ viſio eſt aliq̄d poſterius viſibili:⁊ ꝙ eſt ꝓpoꝛtio viſiõis
ad coloꝛẽ:non ſic̄ rõnalis ad hoīez:ſz ſic̄ riſibilis ad hoīez.
eſt g̊ in hoc vis rõnis huius:ꝙ coloꝛ p̄cedit imutationẽ vi
ſus factam a coloꝛe:p̄us.n.ītelligo ꝙ ſit coloꝛ q̄ꝫ ꝙ videat̄
vel q̄ꝫ imutet viſũ:poſſe g̊ imutare viſum ⁊ eē viſibile nõ
p̄dicat̄ de coloꝛe tanq̄ꝫ p̊ʼ de poſterioꝛi:ſz tanq̄ꝫ poſteriʼ de
p̄oꝛi:ſz q2 hoc nõ pōt ſpectare ad p̄mũ modũ dicendi ꝑ ſe:
ſz ad 2ᵐ:erit g̊ in 2° mō nõ in p̊.Qđ v̊o arguebat̄ ꝙ eſt viſi
bile cõpetit coloꝛi eſſentialr̄:⁊ ꝙ eſt nã ipſius coloꝛis p̄di/
catio ē cãlis.ꝑ tãto.n.veꝝ eſt qđ dr̄:q2 imutare viſuz cau/
ſat̄ ab eēntia ⁊ a nã ipſiʼ coloꝛis:ſic̄ ꝓ̇pꝛietas aliq̄ cauſat̄ a
p̄ncipijs ⁊ a nã ipſiʼ ſubti:poſſe itaq̄ꝫ imutare viſum ⁊ eſſe
viſibile ſeq̄t̄ nãm ⁊ p̄nᵐ ipſiʼ coloꝛis ſicut poſſe ridere ⁊ eē
riſibile:ſeq̄t̄ nãm ⁊ pꝛincipia ipſius hoīs.

Alterius foꝛte dubitaret aliq̄s.vtꝝ eē viſibile ꝯpetat coloꝛi ꝑ ſe.⁊ p̊ vl̄ ꝑ ſe tm̄.

¶ Dicẽdũ ꝙ hãc q̄õnẽ Cõmẽ.tãgit in ca°.de ſenſibilibus
cõib⁹:vbi dãs drĩã īter ſſibilia cõia ⁊ ꝓ̇pa ait ſſibilia cõia
ſentiri ꝑ ſe:ſz nõ p̊.ꝓ̇pa v̊o per ſe ⁊ p̊.vñ ⁊ in hoc ca°.idẽ cõ/
mẽtatoꝛ ait:coloꝛẽ eſſe viſibilẽ ſꝫ ītentionẽ p̄mã.Ut g̊ ap
pareat v̇itas q̄ſiti.¶ Sciẽduz ꝙ illa tria differũt ꝑ accñs
ꝑ ſe ⁊ p̊.nã illa ſũt ꝑ accñs que nec rõne gñis:nec ſpẽi:nec
ſm̄ ꝙ hꝰ hñt in ſe cauſam q̄re ſint talia:ſed accidit ea ſic
eſſe vt muſicũ eſſe albũ.muſicus.n.vñ muſicʼē:nec rõne
gñis:nec rõne ſpẽi:nec ſm̄ ꝙ hꝰ hꝫ in ſe cãm:q̄re īſit ei al/
bedo:ſed oīo accit̄ albũ de muſico p̄dicari:itaq̄ꝫ per accñs
oīo eſt oppoſitũ ei qđ eſt ꝑ ſe:⁊ p̊:ſz p̊ ⁊ per ſe non oīo oppo
nunt̄:ſed ſe hñt ſic̄ ſupius ⁊ īferius.nã qđ eſt p̊ eſt ꝑ ſe:ſed
nõ ꝯuertit̄:eē.n.ꝑ ſe eſt cõius q̄ꝫ eē p̊.¶ Aduertẽduz g̊ eſt
ꝙ tã in p̊ modo dicẽdi ꝑ ſe q̄ꝫ in ſcđo aliq̄ ſunt ibi ꝑ ſe tm̄:
aliq̄ ꝑ ſe.⁊ p̊.nã cũ aliq̄ pars diffõnis ꝯpetit diffinito rõne
gñis cõpetit ei ꝑ ſe:ſz non p̊.ſi tñ cõpetit ei rõne ſpẽi:⁊ ſm̄
ꝙ hꝰ p̄dicabit̄ de eo ꝑ ſe ⁊ p̊:hoīez.n.eē rõnabilẽ ⁊ eē ſen/
ſibilẽ vtraq̄ꝫ eſt in p̊mo modo dicẽdi per ſe:ſed q2 rõnabi
le p̄dicat̄ de hoīe rõne ꝓ̇pꝛie ſpẽi:⁊ ſm̄ ꝙ hꝰ hõ eſt rõnalis
per ſe ⁊ p̄mo:ſz q2 eſſe ſenſibile non cõpetit hoī:in eo ꝙ hõ
⁊ rõne ꝓ̇pꝛie ſpẽi:ſed in eo ꝙ al̄ ⁊ rõne gñis hõ eſt ſenſibil̄
ꝑ ſe:ſz nõ p̄mo:⁊ ſic̄ ī p̄mo mõ dicẽdi ꝑ ſe vbi diffõ vl̄ pars
diffõnis p̄dicat̄ de diffinito īuenimus aliq̄ per ſe tm̄:aliq̄
v̊o per ſe ⁊ p̄mo:ſic in 2° modo vbi ꝓ̇petas p̄dicat̄ de ſubō.
hũc oꝛdinez īuenire poterimus.nam aliq̄ ꝓ̇petas cõpetit
ſubō rõne generis.aliq̄ v̊o cõpetit ei ſm̄ ꝙ hꝰ ⁊ rõne ꝓ̇pe
ſpeciei.nam homo eſt palpabilis ⁊ riſibilis:ſed eſt palpa/
bilis in eo ꝙ coꝛpus:⁊ rõne generis:⁊ eſt riſibilis in eo ꝙ
homo ⁊ rõne ꝓ̇pe ſpeciei:quare eſſe palpabile competit ei
per ſe:ſed non p̄mo:eē v̊o riſibile per ſe ⁊ p̄mo.coloꝛ itaq̄ꝫ
q2 ſm̄ ꝙ hꝰ eſt quedã lux:⁊ hꝫ imutare viſum eſt viſibil̄
ꝑ ſe ⁊ p̄mo.nã vt dicebat̄ in lectione p̄cedẽti:viſus imuta
tur a ſenſibilib⁹ cõib⁹ rõne generis:⁊ ī eo ꝙ eſt q̄dam ſen/
ſus:ſed a ſenſibilib⁹ ꝓ̇pꝛijs imutat̄ rõne ꝓ̇pe ſpeciei:⁊ ſm̄
ꝙ hꝰ.ideo vt dicebat̄ ſenſibilia cõia ſentiunt̄ per ſe:ſz nõ
p̄mo.coloꝛes v̊o ⁊ alia ſenſibilia ꝓ̇pꝛia ſentiunt̄ per ſe:⁊ p̊.
⁊ h̄ de queſito ſufficiant.

Alterius foꝛte dubitaret aliq̄s.vtruz coloꝛ ſit ratio:quare oīa alia videant̄:⁊
videt̄ ꝙ ſic:q2 ph̄s p̄mo poſterioꝝ:ſic diffinit eſſe p̄mo di
cens.p̄mũ eſt cui alteri per ip̄m non ipſi per alterũ:quare
ſi eſſe viſibile cõpetit coloꝛi p̄mo oīa alia videbunt̄ ꝑ co/
loꝛem:coloꝛ v̊o non videbit̄ per aliq̄d aliud.¶ In ꝯ̄rium
eſt ph̄s ⁊ veritas.nã coloꝛ videt̄ per lumen:non aũt econ/
uerſo.¶ Dicẽdũ ꝙ vt pꝫ per habita.opꝫ oīa ꝓ̇pꝛia viſibi/
lia participare aliquo modo vnam nãm:⁊ illa eſt nã lucis
q̄cq̄d g̊ ſꝫ ꝙ hꝰ ꝑticipat nãm lucis eſt viſibile per ſe ⁊ pꝛi
mo.qđ v̊o non de ſui natura:nec ſm̄ ꝙ hꝰ eſt eſſentialr̄ ali
qua lux per ſe ⁊ p̄mo viſibile eſſe non pōt.coloꝛes itaq̄ꝫ ꝑ
ſe ⁊ p̄mo ſunt viſibiles:q2 eſſentialiter ⁊ ſm̄ ꝙ huiuſmo/
di quedam lux ſunt.¶ Aduertẽdum tamẽ ꝙ natura lu/
cis per quã ſunt aliqua viſibilia per ſe ⁊ p̄mo.non equali/
ter participat̄ ab omni viſibili:ſed ꝑfecte ⁊ clare partici/
patur a lucido:imꝑfecte v̊o ⁊ per modũ opacum ⁊ obum/
bꝛatum participat̄ a coloꝛe.lux ergo eſt viſibilis per ſe ⁊
p̄mo:⁊ per omnẽ modũ:q2 participat illã naturã ꝑfecte:
coloꝛ v̊o eſt viſibilis per ſe ⁊ p̄mo:non per omnẽ modũ:q̄a
naturã illã participat īcomplete:cum ergo querit̄ vtrum
coloꝛ ſit ratio quare videant̄ omnia alia:quia huiuſmodi
queſtio ꝓ̇pter lucẽ videbat̄ eſſe īducta:dicere poſſum⁹ ꝙ
q2 tam lux q̄ꝫ coloꝛ ſunt viſibilia per ſe ⁊ pꝛimo:nec coloꝛ
largit̄ foꝛmã luci vt videat̄:nec lux coloꝛi:ſed tam in lu/
ce q̄ꝫ in coloꝛe reperit̄ natura aliqua per quaz quodlibet
iſtoꝝ eſt viſibile per ſe ⁊ p̄mo:lux tamẽ excellit coloꝛem:
q2 cum lux participet illã naturaz complete vt imutet vi
ſum:nec indiget coloꝛe ratione ſui:nec ratione medij:ſed
ſufficiens eſt ratione ſui tam mediũ q̄ꝫ oꝛganuz imutare:
coloꝛ vero eo ꝙ naturam illã participet incomplete:licet
non indigeat luce ratione ſui:īdiget tamẽ ea rõne medij.
poſſunt itaq̄ꝫ h̄ duo ſimul eſſe ꝙ coloꝛ ſit p̄mo ⁊ per ſe vi/
ſibilis:⁊ tamẽ īdigeat luce:nõ ꝓ̇pter ſe:ſed ꝓ̇pter mediũ.
ꝓ̇pter qđ patet ꝙ ſi queſtio inducta introducit̄ ꝓ̇pter lu/
cem:⁊ ꝓ̇pter coloꝛẽ in ſe:neutrum neutro indiget.ſi vero
inducatur ꝓ̇pter medium coloꝛ indiget luce:non ecõuer/
ſo.ſimpliciter ergo loq̄ndo magis coloꝛ īdiget luce q̄ꝫ lux
coloꝛe.Ex his itaq̄ꝫ manifeſte patere poteſt:h̄ quatuoꝛ ſe
habere ſm̄ quẽdam oꝛdinẽ ad viſum.videlꝫ ſenſibilia ꝑ
accidẽs:ſenſibilia cõmunia:coloꝛẽ:⁊ lucẽ.nam a ſenſibili/
bus per accidens viſus non imutat̄ nec rõne ſui generis:
nec rõne ꝓ̇pe ſpẽi.a ſenſibilib⁹ v̊o cõmunib⁹ imutat̄ rõne
generis ſui:non rõne ꝓ̇pꝛie ſpeciei:a coloꝛe q̄dẽ imutat̄ rõ
ne ꝓ̇pꝛie ſpeciei.ſed non per oēm modũ:cum īdigeat luce
ad talẽ imutationẽ:ſed a luce imutat̄ quodãmodo per ſe:
⁊ p̄mo per omnem moduz.¶ Ex his autẽ circa coloꝛem
duo ſunt diligẽter notãda.p̄mo q2 coloꝛ eſt immutatiuus
viſus per ſe non in p̄mo modo ſz in ſecũdo.Ruſus coloꝛ
nullo mõ eſt rõ:q̄re videat̄ lux:lux aũt eſt aliquo mõ rõ:
q̄re videat̄ coloꝛ:⁊ ſi nõ rõne ipiʼ coloꝛis ſaltẽ rõne medij.
duplr̄ igit̄ vt in p̄cedẽtib⁹ tãgebat̄ pōt exponi lr̄a illa.colo
rem eē viſibilẽ per ſe:non rõne:ſz q2 hꝫ in ſe cauſam eſſen/
di viſibile p̄mo:vt ꝑ h̄ oſtẽdat̄ ꝙ eſt viſibilis ꝑ ſe in ſecũ/
do modo:vbi in ſubō eſt cã p̄dicati:nõ aũt ī p̄mo:vbi rõ.i.
diffõ p̄dicat̄ de diffinito 2°.h̄ pōt ītelligi vt dicat̄ coloꝛẽ eē
viſibilẽ nõ rõne.i.non ꝙ ip̄e ſit rõ:q̄re oīa alia videant̄ vt
ꝙ ſit rõ:q̄re videat̄ lux:ſed magis ecõuerſo lux eſt rõ q̄re
videat̄ coloꝛ:⁊ ſi non rõne eius:tñ rõne medij:vt ſupꝛa te
tigimus.h̄ ergo modo non eſt coloꝛ per ſe viſibilis ratio/
ne:ſed erit per ſe viſibilis:q2 hꝫ in ſe cauſam:vt q2 partici/
pat in ſe naturã lucis per quã ꝑ ſe viſibilis dici debet.Qđ
v̊o obijciebatur ꝙ illud qđ eſt p̄mo:eſt alteri per ipſuz nõ
ipſi per alterum:pꝫ ꝙ coloꝛi ratione ſui non competit eſſe
viſibile per alterũ vt per lucem:ſz hoc eſt ratione medij.
¶ Deinde cum dicit.

¶ Omis eniz coloꝛ mouẽs eſt eiʼ qđ ſm̄ actũ dia Cõ.67
phani:⁊ hec eſt ipſius natura.Unde q̄dez nõ
eſt viſibile ſine lumine:ſed omnis cuiuſlibꝫ co
loꝛ in lumine viſibilis.Propter quod de lumi
ne pꝛimo dicẽdum eſt.

¶ Aſſignat cãm dicti.pōt aũt h̄ pars duplr̄ induci ſꝫ ꝙ ꝑs
p̄cedẽs duplr̄ exponebat̄.nã ſi ītelligat̄ coloꝛẽ nõ eē viſi/
bilẽ rõne ꝙ ip̄e ſit rõ:q̄re oīa alia videant̄.plana ē ſenſit̄

ua b⁹ tex. vt dicaꝛ colorē non eſſe viſibilē ſic ꝙ oīa alia videanꝛ ꝑ ipm cū ipm videaꝛ ꝑ aliud aliqd vt ꝑ lumē. ꝙ āt ſic ſit pȝ: qꝛ omnis color eſt mouēs ei⁹ diaphanū qḋ āt ſecundū actū. i. qḋ eſt actu illuminatū: ⁊ ħ eſt ipſi⁹ nā. vñ qdē color nō ē qd viſibile ſine lumie: ſȝ oīs cuiuſlȝ color ē viſibilis in luie. i. diaphāo illuminato: ex q̄. i. pp qḋ de lumie. i. de diaph. illuminato dōm eſt pmū. ¶ Nōn⁹ aūt hāc lrām poſſe alr̄ itroduci ſm ꝙ lrā pcedēs pōt alr̄ expōi. nā ſi itelligimus colorē nō eſſe viſibilē ꝑ ſe rōne. i. diffōne: ſȝ qꝛ hȝ in ſe cāȝ: vel qḋ idē eſt nō ſit ꝑ ſe viſibil' in ꝑ mō: ſȝ in ſcdo. ꝯtinuabiꝛ ſic ħ lrā ad pcedens. bñ dico ꝙ color eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcdo mō. nā color: iō vr̄ qꝛ mouet viſuȝ in lumie: qꝛ cū color hēat in ſe cām qr̄ ſic moueat viſum: color nō ē ꝑ ſe viſibilis in ꝑ mō vbi diffō vel ps diffōnis pdicaꝛ de diffinito: ſȝ eſt ꝑ ſe viſibilis in ſcdo mō vbi denotaꝛ cauſa pdicati: ⁊ vbi ꝓpetas de ſubo pdicaꝛ. ¶ Nōn^m aūt ꝙ mouere diaphanū illuminatū dr̄ eſſe nā coloris: qꝛ ħ ꝯpetit colori ꝑ nāȝ ſuā nō ꝑ aliq̄ aliā formā additā. ¶ Nōn^m ēt ꝙ ꝑ ħ ꝙ hoc eſt nā coloris ſic mouere diaphanū in actu: differt color ꝙ eſt viſibile ꝓpriū a magnitudine: ⁊ ab alijs viſibilibus cōibus. nā magnitudo niſi addaꝛ ei aliq̄ alia forma vt niſi ſit colorata vel lucida nō pōt de nā ſua mouere mediū vel organū. color tñ abſq̄ additōe alterius forme pōt: ꝙ ſi reqriꝛ illi lux hoc nō eſt pp colorē: ſȝ pp mediuȝ: vt ſupra ſufficienter oſtendimus.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ vr̄ phus ſibi ipſi eē ꝯri⁹. ait. n. ꝑus eē determinādū de lumine: ⁊ tñ ꝑus determiāt de diaphano. ¶ Dōm ꝙ vt patuit exponēdus eſt pñs tex. ħ. ſ. dōm ē de lumie ſic. i. de diaphāo illuminato. vñ lrā ꝯmēti vbi nos hēmus de lumie pmo dicendū e. hȝ iō dōm eſt de luce qd ſit. ⁊ ħ erit in dicēdo de diaphāo qd ſit: qꝛ re cū diaphanū illuminatū dicat duo. vȝ. diaphanū ⁊ lumē ꝑus dōm eſt de diaphano illuminato. i. de diaphano ⁊ lumie q̄ de viſibili inomiato. ⁊ ſic de alijs infra diceꝛ. hūc. n. ordinē tenebit: qꝛ ꝑus determiabit de diaphano: poſtea de lumie: poſtea de viſibili inominato. ⁊ ſic de alijs. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 68 **¶ Eſt igiꝛ aliqd diaphanū. ¶ Diaphanuȝ aūt dico: qḋ eſt qdeȝ viſibile: nō aūt ſm ſe viſibile: vt ſit ſimpl'r eſt dicere: ħ ꝓpter extraneuȝ colorem: huiuſmodi aūt eſt aer: ⁊ aqua: ⁊ multa ſolidoꝝ: nō. n. ſm ꝙ aqua neq̄ ſecūdū ꝙ aer diaphanū eſt: ſed qm̄ eſt natura eadeȝ in his vtriſq̄: ⁊ in perpetuo ſupius corpore.**

¶ Determinat de diaphano dicēs ꝙ eſt igiꝛ aliqd diaphanū ⁊ exponit qd appellat diaphanū dicēs. diaphanū aūt dico qḋ eſt qd viſibile: nō aūt ꝑȝ ſe vt eſt ſimpl'r dicere eſt qd viſibile: ſed hoc eſt ꝑ accńs: vt dicit ꝯmē. eſt. n. hoc non ꝓpter colorē nāliter exñtem in eo: ſȝ ꝓpter colorē exneū. ⁊ addit ꝙ hō corpus diaphanuȝ eſt aer ⁊ aqua ⁊ multa de numero ſolidoꝝ corporuȝ vt chriſtallus ⁊ quidā alij lapides pcioſi. ⁊ ſubdit ꝙ. nō. n. ſm ꝙ aq̄ neq̄ ꝑȝ ꝙ aer eſt qd diaphanū: ſed quoniā eſt eadeȝ nā cōmunis in his vtriſq̄. i. in aere ⁊ aqua ⁊ in perpetuo ſupius corpore. ¶ Notandum aūt ꝙ lumē eſt quaſi color diapha. diapha. ergo cuȝ ſit qd viſibile mediāte lumine: ⁊ cū nō habeat lumen a ſe pȝ ipm nō eſſe viſibile per ſe: ſed pp colorē extraneū. i. pro pter lumē aliunde acceptū. ¶ Notandū etiā ꝙ quotieſcunq̄ aliqua paſſio eſt cōmunis pluribus corporibus: oȝ dare aliquā cōem nām ꝑ quam inſit oibus illis. diapha. ergo qꝛ eſt paſſio cōis aeri ⁊ aque ⁊ corpori ſupceleſti oȝ hanc ꝓprietatē cōuenire oibus eis ꝑ aliq̄ nām cōmuneȝ que inſit aeri ⁊ aque: ⁊ etiā corpi perpetuo qḋ eſt ſupius. i. corpori celeſti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Lumē aūt eſt huiuſmodi act⁹ diaphāi: ſm ꝙ diaphanuȝ. potētia aūt in quo hic ē: ⁊ tenebra. lumē aūt vt color ē diaphani: ſcȝ ꝙ actu diaphanū ab igne aut huiuſmodi vt ꝙ ſurſuȝ corpus. Et. n. huic aliqd ineſt vnū ⁊ idem. Cō. 69.

¶ Determinat de lumine: circa qḋ duo facit: qꝛ pmo determinat de luie. ſcdo remouet q̄ſdā fl'as opiones circa ipm ibi. (Quid qdē igiꝛ diapha.) Dicit ergo ꝙ lumē autē eſt ſup. act⁹ hō diaph. ⁊ ſubdit ꝙ ſm ꝙ ē diapha. potētia ſup. ē ad lumē: ſed de ſe eſt illud in quo eſt tenebra. addit aūt ꝙ lumē eſt vt color diapha. ſm ꝙ eſt actu diapha. ab igne aūt huiuſmodi: ⁊ ꝙ eſt ſurſuȝ corpus diapha. vt eſt hō in actu ab igne vel a corpe qḋ eſt ſurſū vel ab alio aliquo corpe. ⁊ ſubdit. ꝙ ⁊. n. huic. ſ. corpori qḋ eſt ſurſum ineſt aliquid vnū ⁊ idē. i. aliq̄ vna ⁊ eadē natura ſupple cuȝ igne ⁊ alijs corporib⁹ luminoſis. ¶ Notandū aūt ꝙ corpus diapha. de ſe eſt illud in quo eſt tenebra: ipm aūt eſt in potētia ad lumē: ⁊ lumē eſt actus ⁊ perfectio eius. ¶ Notandū etiā ꝙ ſicut corpora opaca hñt ꝑſpicuitateȝ in extremo: ⁊ hoc eſt color eoruȝ: qꝛ color eſt ꝑſpicuitas extrema in corpore opaco ſiue in corpe terminato ſic diapha. hñt ꝑſpicuitatē in ꝓfundo. ⁊ hō perſpicuitatē videmus ꝑ lumen: qꝛ lumē ſe habet in ꝓfundo corpis diapha. ſm ꝙ ſe hȝ color in extremo corporis terminati. itaq̄ bene dcm̄ eſt ꝙ lumē eſt quaſi quidaȝ color diapha. ¶ Notandū etiā ꝙ ſicut diapha. eſt quedā paſſio cōmunis aeri ⁊ aq̄ ⁊ corpori ſupceleſti: ita luminoſitas eſt quedā paſſio cōmunis corpori ſupceleſti ⁊ igni: q̄re ſicut diaphaneitas nō ierat aque vt aq̄: nec aeri vt aer: ſed ierat his ꝓut cōmunicabāt cū ſupceleſti corpore: ſic lumioſitas nō eſt in igne ſm ꝙ hō: ſed ꝓut habȝ aliqd cōmune cū corpore ſupceleſti. ideo ait ꝙ huic. ſ. corpori celeſti ineſt aliqd vnū ⁊ idē. i. aliqua vna ⁊ eadē cōis natura cū igne: ꝑ quā quidem ieſt eis vna cōis paſſio vel luminoſitas. ¶ Notādum etiā corpora ſuperceleſtia quātum ad aliq̄s ſui partē eſſe diapha. quantū ad aliquaȝ eſſe lucida. nā orbes ipſi ſunt diapha. ſtella vero q̄ eſt ſpiſſior pars ſui orbis eſt lucida: ⁊ qꝛ hic inferi⁹ reperiunꝛ aliqua corpora diapha. aliqua vō lucida oȝ celū cōmunicare cū his iferiorib⁹ per aliq̄ vnā cōem nām ꝑ quā iſit eis diapha. ⁊ ꝑ aliq̄ nām cōem ꝑ quā iſit ei luioſitas. ¶ Notādū ēt ꝙ nihil ē cōe vniuocū celo ⁊ iſtis iferioribus: imo tāta ē dria celi ad terrā ⁊ vlr ſupceleſtis corpis ad ħ inferiora ꝙ ea ꝙ vnr̄ cōia vtriſq̄ tantā analogiā hñt ꝙ q̄ſi ad equocatiōeȝ vgunt. iō ait ꝯmē. i de ſuba orbis. ꝙ qcqd ē ħ ⁊ ibi eſt q̄ſi equoce: qḋ nō ē itll'endu ȝ de equocatiōe va vt ꝙ luioſitas ħ ⁊ ibi vel diapha. ħ ⁊ ibi ſint oio equoce: ſȝ pp maximā drn̄tiam ⁊ analogiā dicta ē equocatio: cū ḡ dr̄ eē aliq̄ vnā nām in ſupceleſtib⁹ ⁊ iferiorib⁹ nō eſt itelligēdū de vnitate vniuocatōis: ſed cuiuſdā analogie. nā lumioſitas ⁊ quecūq̄ alia cōis paſſio excellētius ⁊ ꝑ ꝑus repiꝛ in celo. poſteri⁹ āt i his iferiorib⁹. ¶ Deide cū dicit.

¶ Quid qdē igiꝛ diaphanū: ⁊ qd lumē dcm̄ ē: qꝛ neq̄ ignis eſt: neq̄ oino corp⁹: neq̄ deflux⁹ corpis nulli⁹. eſſet. n. vtiq̄ aliqḋ corp⁹: ⁊ ſic ſi ignis aut hmōi alicui⁹ ꝑñtia in diaphano.

¶ Remouet q̄ſdā fl'as opi. circa ipȝ lumen ⁊ ēt circa ipm diaph. circa qḋ duo fac: qꝛ ꝑ rōuet fl'as opi. circa lumē. z° rōuet hō opi. fl'as circa diaph. ibi (ē āt color l ſuſceptiuū) circa p^m duo facit: qꝛ ꝑ ꝓpōit qḋ itēdit. z° ꝓbat qḋ dixerat ibi. (neq̄. n. pol'e.) ꝓpōit. n. ꝑ fl'as opi. circa lumē q̄ fuerūt due: quarū vna erat ꝙ lumē erat cor⁹. fuit. n. aliq̄ famoſuȝ tres eē ſpēs ignis: ignis carbo: ignis flāma: ⁊ ignis lux: quare ſi lux eſſet ſpēs ignis cum ignis ſit corpus eſſet etiā ⁊ lux corpus. ſecūdus fuit error circa lucē ipius Democri.

UVA. BHSC. IyR_041_2

g vt dr̃ i ꝓ̃ de gñatõe oĩa voluit ſaluare ꝑ athomos: ꝑꝑ qd̃ voluit lumẽ eſſe q̃ſdã athomos ⁊ q̃dã ꝑua corpa deciſa ⁊ d̃fluẽtia a corpe luĩoſo. H̃ ẽ g̃ qd̃ phs ait. ꝙ gd qdẽ igit̃ eſt diapha. ⁊ gd lumẽ dcm̃ ẽ: q² vt p̃t patere ꝑ hita lumẽ neq̧ eſt ignis neq̧ oĩo cor⁹ neq̧ deflux⁹ alic⁹ corpis: q² ſi eẽt d̃fflux⁹ corpis eẽt ⁊ ſic cor⁹ aliqd̃: ſʒ ⁊ lumẽ ſʒ hũc mõʒ ponẽdi eẽt pñtia ignis aut h⁹ alic⁹ corpis ĩ diaph. Deĩde cũ dic̃.

¶ Neq̧.n. poſſe duo corpora in eodem eſſe.

¶ Probat qd̃ dixerat: circa qd̃ duo facit: q² ꝓ̃ oſtẽdit ꝙ lumẽ ñ ẽ corp⁹. 2°. ꝙ ñ ẽ deflux⁹ corpis ibi (Et ñ recte) circa p̃ᵐ duo fac̃: q² ꝓ̃ facit qd̃ dcm̃ ẽ. 2° qd̃dã qd̃ ſuppoſuerat ꝓbat ibi (videt̃ ãt lumẽ) itẽdit ãt talẽ rõnẽ. ſi lumẽ eẽt corpus eſſent duo corpa ĩ eodẽ loco. vʒ. lux ⁊ aer cũ ſil' ſit lux cũ aere: ſʒ h̃ ẽ ĩpoſſe. g̃ ⁊c̃. de hac ãt rõne ñ põit niſi meᵐ. d. ꝙ neq̧.n. ẽ poſſe duo corpa eẽ ĩ eodẽ loco: qd̃ oporteret ponere ſi lux eſſet corpus. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. .70. ¶ Videt̃ aũt lumẽ ꝯtrariũ eſſe tenebre: eſt autẽ tenebra priuatio hui⁹ habitu ex diaphano: q̃re palam ꝙ huius preſentia lumen eſt.

¶ Probat qd̃ ſuppoſuerat. vʒ. ꝙ ſi lux eẽt corpus duo corᵃ eẽnt ĩ eodeʒ loco. d. ꝙ vr̃ lumẽ ꝯriũ eẽ tenebre: tenebra ãt eſt ꝑuatio h⁹ hit⁹. i. ꝑuõ h⁹ luĩs ex diapha. q̃r palã ẽ ꝙ lumẽ eſt pñtia h⁹. i. pñtia lucis ĩ diapha. ¶ Nõnᵐ aũt ꝙ ſi tenebra ꝑuat lumen a diapha. cũ ñ ꝑuet̃ aliqd ab aliq̊ niſi qd̃ ẽ pñs illi: cũ diaph. ẽ illuĩatũ: lux ẽ pñs ip̃i diapha. ⁊ ẽ ſil' cũ illo: q̃r ſi lux ẽ cor⁹: eẽt corpa duo ĩ eodẽ loco. erit.n. pñtia lucis: ⁊ ꝑ ꝯñs pñtia cuiuſdã corporis ĩ diaph. qd̃ eſt ĩpoſſe. Eſſet ãt h̃ dubitandũ: vtꝝ lux eſſet corp⁹: ſʒ de h̃ in ſeq̃nti lectõe dicet̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et nõ recte Empedocles: neq̧ ſi aliqs alius ſic dicit ꝙ ferat̃ lumẽ ⁊ extẽdat̃ ĩ medio terre: ⁊ ꝯtinẽtis: nos aũt lateat. Hoc.n. eſt ⁊ extra eã que in ratione veritatẽ: ⁊ extra ea q̃ vident̃. In paruo eni ſpatio laterẽt nos. Ab oriente aũt in occidens latere: magna qdẽ eſt q̃ſtio.

¶ Improbat aliũ errorẽ. vʒ. ꝙ lux nõ eſt defluxus corpis. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ ponẽtes lucẽ eẽ d̃fluxũ corpis ponũt lucẽ m̃ltiplicari ĩ tp̃e: q² mot⁹ ⁊ deflux⁹ corpis ñ p̃t eẽ ĩ iſtãti. a deſtructõe g̃ ꝯñtis: cũ lux ñ m̃ltiplicet̃ ĩ tp̃e: ñ p̃t eẽ ꝙ ſit d̃flux⁹ corpis. d̃ hac ãt rõne ñ põit niſi meᵐ. vʒ. ꝙ lux ñ m̃ltiplicat̃ in tp̃e: ſʒ in inſtãti. iõ ait ꝙ ñ recte dixit emp. ponẽs lucẽ m̃ltiplicari ĩ tp̃e neq̧ ẽt recte ait ſi aliqs ali⁹ ſic dixit ꝙ lumẽ ferat̃ ⁊ extẽdat̃ ſic̃ fert̃ ⁊ extẽdit̃ corpus: ita ꝙ lux ſit qdã mot⁹ corpis in ſpatio me° terre ⁊ ꝯtinẽtis. i. terre ⁊ celi: ⁊ h̃ ĩ tp̃e: q² ſꝑ deflux⁹ mot⁹ ẽ ĩ tp̃e: nos ãt lateat ꝙ ſic m̃ltiplicet̃ in tp̃e: ⁊ ſubdit ꝙ: h̃.n. ponere ẽ ex̃ eã v̾itatẽ q̃ rõe ꝯphẽdi p̃t: ⁊ ex̃ ea q̃ vñr ad ſ̾ſũ. nã ĩ ꝑuo ſpatio latet nos. ab oriẽte ãt ĩ occñs later̃ nos ẽ qdẽ m̃ltũ magna qd̃ ⁊ difficil' ⁊ ẽt ẽ ĩpoſſe ponere. ¶ Nõn⁹ ãt ꝙ ponẽtes lucẽ eẽ d̃fluxũ corpis ponũt duo cor̃. eẽ ĩ eodẽ loco: q² h̃ poſito illud cor⁹ c⁹ lux ẽ deflux⁹ eſt ſil' cũ diapha. ẽt h̃ ponẽtes ponũt lucẽ m̃ltiplicari ĩ tp̃e: q² mot⁹ ⁊ deflux⁹ corpor' ĩ iſtãti eẽ ñ p̃t. ¶ Nõnᵐ ẽt aliq̃ m̃ltiplicari ĩ tp̃e q̃ cũ fiãt in ꝑuo ſpatio vñr fieri ĩ iſtãti vt ſon⁹ q̃ m̃ltiplicat̃ ĩ tp̃e ſi ſit ꝓpiqu⁹ ſtati cũ fit vr̃ ꝙ audiat̃: ĩ magno tñ ſpatio ſenſibil'r appʒ qd̃ multiplicat̃ ĩ tp̃e: vt ſi qs a remotis ꝑcutiat arborem p̾us videbit̃ ꝑcuſſio ſcd̃a q̧̃ audiat̃ ꝑcuſſio p̾ma: q̃re ſi lux multiplicaret̃ in tp̃e in ꝑuo ſpacio poſſʒ nos latere: ſed in tãto ſpacio quãtũ eſt a celo ad terrã ab oriente ad occñs nos latere eſſet impoſſe. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. .71. ¶ Eſt aũt coloris ſuſceptiuuʒ qd̃ ſine colore ẽ: ſoni aũt abſonũ: ſine colore ãt diaphanũ: inuiſibile aũt qd̃ vix videt̃: vt qd̃ tenebroſuʒ eſt huiuſmodi ãt diaphanũ qdẽ ẽ: nõ quñ ſit actu diaphanũ: ſʒ cũ potẽtia. Eadẽ.n. natura qñq̧ qdẽ tenebra: quãdoq̧ autem lumen eſt.

¶ Remouet quẽdã errorẽ poſſeʒ circa diaphanũ. poſſet.n. qs credere ꝙ diapha. de ſe eẽt qd coloratuʒ vel qd lucidũ quoꝝ neutrũ veꝝ eſt. nã diapha. neutruʒ hoꝝ hʒ a ſe: ſʒ h̃ recipit aliũde. iõ ait ꝙ ẽ coloris ſuſceptiuuʒ qd̃ ſine colore eſt. ſoni aũt qd̃ eſt abſonũ. i. ſine ſono: ⁊ ſubdit ꝙ ſine colore eſt ãt ip̃m diapha. ⁊ eſt ĩuiſibile. ĩuiſibile dico diaph. q² eſt id qd̃ vix vr̃ vt vix vr̃ qd̃ ẽ tenebroſũ. ⁊ addit ꝙ diaph. qdẽ eſt h⁹. i. ẽ qd tenebroſũ: ſʒ ñ cũ ſit actu diapha. ſʒ cũ ẽ poᵃ. nã eadẽ qdẽ nã diapha. qñq̧ eſt tenebra vt cũ eſt ꝑuata luce: qñq̧ ãt eſt lumẽ: vt cũ eſt luci ꝯiũcta. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ ſic̃ mã eo ipſo de ſe dr̃ eſſe informis: q² aliqñ eſt ꝯiũcta forme: ⁊ aliqñ ẽ ꝑuata forme: ſic aer ip̃e de ſe dʒ dici tenebroſus: q² eadẽ nã aeris aliqñ luci ꝯiũgit̃ aliqñ luce ꝑuat̃. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ qcqd viſu ꝑcipit̃ ẽ aliq̊ mõ qd viſibile: ⁊ qcqd auditu cog̊ſcit̃ ẽ aliq̊ mõ qd audibile: ⁊ q² ꝑ nullũ aliũ ſ̾ſuʒ cog̊ſcimus ſilentiũ eſſe niſi ꝑ auditũ: oʒ ſilẽtiũ ad auditũ reduci ⁊ ſicut ſilẽtiũ reducit̃ ad auditũ: ſic ⁊ tenebroſuʒ reducit̃ ad viſum. eſt g̃ tenebroſuʒ aliq̊ mõ qd viſibile nõ ꝑ ſe: ſʒ ꝑ lucẽ. nã ſicut ꝑ ſonũ iudicamus de ſilentio vt nõ audiendo ſonũ dicim⁹ nos audire ſilentiũ: ſic ꝑ lumen iudicamus de tenebra: vt nõ videndo lumẽ dicimus nos videre tenebrã. ¶ Nõnᵐ etiã ꝙ diapha. dr̃ eſſe ĩuiſibile ⁊ dr̃ videri vt tenebroſũ. ⁊ ẽt dr̃ vix viſibile. ĩuiſibile eſt de ſe. vix viſibile eſt: q² videt̃ ꝑ aliud: vel dr̃ eſſe vix viſibile: q² aliquo modo reducit̃ ad naturam lucis. videt̃ auteʒ vt tenebroſum: q² de ſe caret luce.

Non oĩa ãt viſibilia ſunt in luĩe: ſʒ ſolũ vniuſcuiuſq̧ ꝓpri⁹ color. Quedã.n. in lumĩe qdẽ nõ vident̃: in tenebra aũt faciũt ſenſuʒ: vt q̃ ignea vñr ⁊ lucẽtia. Cõ. 72.

¶ Poſtq̧̃ phs deteriauit de colore ⁊ diapha. ⁊ de lumine. in ꝑte iſta vt dicebat̃ deteriat de viſibili ĩnoĩato: circa qd̃ tria facit: q² ꝓ̃ deteriat de h⁹ viſibili. 2°. ait tale viſibile innoĩatũ eẽ. 3°. qd̃dã qd̃ ſuppoſuerat ꝓbat. 2ᵃ ibi (nõ ãt noĩata ſũt) 3ᵃ ibi (Nũc ãt ĩ tm̃.) dicit g̃ ꝙ ñ oĩa ãt viſibilia ſ̃t ĩ lumĩe: ſʒ ſolũ vniuſcuiuſq̧ ꝓꝑus color. q̃dã.n. ĩ luĩe qdẽ ñ vñr. ĩ tenebra ãt faciũt ſenſuʒ. i. ſentiũt̃ ⁊ vñr: vt illa q̃ vñr ignea ⁊ lucẽtia: cuiuſmõi ſ̃t q̃rc⁹ putrida noctiluce ⁊ cetera h⁹. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ noctiluce q̃rcus putrida ⁊ cetera talia ſũt alio° viſibilia q̧̃ lucida ⁊ colorata: ⁊ etiã q̧̃ diapha. q² diapha. vt ſ̃ tetigim⁹: de ſe nec hñt lucẽ nec colorẽ. lucida v̾o hñt luceʒ: ſʒ ñ colorẽ. colorata qdeʒ alia ab iſtis hñt colorẽ: ſʒ ñ lucẽ: ſʒ h̃ hñt lucẽ ⁊ colorẽ ⁊ vñr in lumĩe ⁊ ĩ tenebra. ĩ tenebra vñr ſub luce ⁊ appẽt lucida. ĩ luĩe v̾o vñr ſub colore ⁊ appent colorata. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Non aũt noĩata ſunt vno noĩe: vt q̃rcus putride: cornu: capita piſciuʒ ⁊ ſquame: ⁊ oculi. Sed nulli eoꝝ videt̃ ꝓprius color: ꝑꝑ quã aũt cauſam hec videntur alia ratio.

¶ Ait talia eẽ ĩnoĩata vno noĩe. d. ñ ãt noĩata ſũt talia vno noĩe: talia.n. ſ̃t q̃rc⁹ putride: cornu: q̊rũdã aĩaliũ capita: ⁊ ſq̃me q̊rũdã piſciũ: ⁊ oculi quorũdã aliũ: vt ocl'i cati: ſiue oculi muſcipule q ĩ tenebris vñr ſcĩtillare ⁊ lucere: ⁊ ſubdit ꝙ nulli alioꝝ vr̃ ꝓprius color ſup. cũ ſint ĩ tenebris: ⁊ cũ vñr lucentia: ſʒ ꝑꝑ quã cãm h̃ ſic vñr: vt q² in tenebris nõ vñr ſub ꝓprio colore: ⁊ in luĩe nõ vñr ſub ꝓpria luce. alia rõ eſt. i. nõ eſt p̃ſentis ſpeculationis.

Dubitaret forte aliqs: q̃r h̃ viſibilia ĩnoĩata in tenebris nõ vñr ſub ꝓp̃o colore ⁊ ĩ luĩe nõ vñr ſub ꝓp̃a luce. ¶ Dõʒ ꝙ deteriare d̃ gñatõe viſibi

UVA. BHSC. IyR_041_2

liū vt q̄lr gñaᷓ lux ⁊ coloꝛ ñ ē pñtis ſpeculatōis: ſʒ magis ꝑtinereṫ ad libꝝ de ſenſu ⁊ ſēſato. iō in lr̄a dr̄ ꝙ ħ oñdere eſt alia rō. in ħ.n. lib° oñdiṫ de ſenſibilib° vt hñt imutare ſenſuʒ: ſʒ q̄lr hēant gñari ⁊ fieri ipe q̄litates ſēſibiles aliā ſpeculatōꝫ expoſcit: attñ ⁊ ſi ħ cure ſit alicui ſcire ꝑ ſupi° hita oñdiṫ q̄dāmō vitas q̄ſiti. dicebaṫ.n. ſupꝛa aliq̄ ꝑtici/pare nāʒ lucis mō vmbꝛoſo ⁊ opaco ⁊ illa ſūt coloꝛata tm̄: qꝛ coloꝛ ñ ē niſi q̄dā lux obūbꝛata: aliq̄ vō ꝑticipāt nāʒ il/lā mō claro: ⁊ illa ſī lucida. aliq̄ vō ꝑticipāt hꝰ nāʒ mō ali/qualr̄ claro ⁊ mō aliq̄lr opaco: ꝑꝑ qḋ i eis ē vterqꝫ. vʒ. lux ⁊ coloꝛ. veniētibꝰ.n. eētis ad ꝯpōnē vt cōiter pōiṫ: ꝯtigit i ꝯpōne aliquoꝝ coꝛpoꝝ diapha. aeris ⁊ lucidū ignis ñ pfe cte obūbꝛari ꝑ opacū: q̄ꝛ in talibꝰ eſt coloꝛ ꝑꝑ opacū terre aliq̄lr obūbꝛās diaph. aeris ⁊ lucidū ignis: ⁊ eſt ibi aliq̄lr lux: qꝛ hꝰ diapha. ⁊ lucidū vt tactū eſt ñ pfcē obūbꝛant ꝑ opacū illḋ. lux ġ iſta: qꝛ debil' ē ñ appʒ in luīe: ſʒ i tenebꝛa. accit.n. ħ eis vt ꝯmē. ait: qḋ accit i lucibꝰ puis q̄ ñ appent in luce forti: ſʒ i obſcuro. coloꝛ vō taliū ñ vr̄ i tenebꝛis: qꝛ il la lux debil' ñ pt reducere mediū pfecte ad actū: vt poſſit videri eoꝝ coloꝛ: ſʒ i luce appʒ eoꝝ coloꝛ: ſic̄ i tenebꝛa ap/parebat eoꝝ lux.

Alterius forte dubitaret aliqs: q̄ꝛ talia ñ ſī vno no mie noiati. ℭ Dōʒ ꝙ viſibile pt ꝯſiderari q̄tū ad illḋ qḋ eſt ibi foꝛmale. ⁊ ſic lux ⁊ coloꝛ ſūt ea i q̄bꝰ foꝛmalr̄ ē nā il la q̄ ē motiua viſus. 2° pōt ꝯſiderari viſibile q̄tū ad illud qḋ ē ibi māle. ⁊ ſic ipe res ſī viſibiles: qꝛ ꝑticipāt nāʒ colo ris vl' lucis. neutro āt mō ħ viſibilia ſī noiabilia vno noīe: qꝛ hꝰ viſibilia nec ſī coloꝛata tm̄ nec lucida tm̄: ſʒ vtrūqꝫ. ℭ Ruſſus multe ſunt ſpēs reꝝ q̄bꝰ hoc ꝯpetit. nā q̄rcus putrida: ſquame piſciū: oculi quoꝛūdā aīaliū: ⁊ mlt̄a alia ſunt ſic viſibilia. nullo ġ modo talia pñt ꝯpetēter ſub vno nomine ꝯphēdi. ℭ Deinde cum dicit.

Cō.73 ℭ **Nunc aūt in tātū manifeſtū ſit: qm̄ qḋ q̄dē in lumie videṫ coloꝛ ē. Vñ nō videṫ ſine lumine. hoc.n. erat ipſi coloꝛi eē: motiuū eē ſcḋm actū diaphani: actꝰ aūt diaphani lumē eſt.**

ℭ Pꝛobat qḋ ſuppoſuerat. vʒ. coloꝛē hoꝝ viſibiliū ñ vide ri ſine lumie. tria ġ fac̄: qꝛ ꝓ pbat ħ ꝑ rōnē. 2° ꝑ ſignū. 3° ex his q̄ dixerat remouet erroꝛē demo. 2ª ibi (Signū āt hꝰ) 3ª ibi (Nō.n. hñ ħ) dic̄ ġ ꝙ nūc āt in tātū dcm̄ ē ⁊ manife ſtū q̄ qdē coloꝛ vr̄ i luie. vñ ſine luie ñ vr̄ coloꝛ. rō.n. hꝰ ē: qꝛ ħ erat eē ipi coloꝛi. i. ħ erat nā coloꝛi eē motiuū diaph. ſʒ actū. actꝰ.n. diapha. ē lumē. ℭ Nōnᵐ āt vi rōnis hꝰ i ħ ꝯſiſtere: ꝙ qꝛ vt. ſ. dicebaṫ: nā coloꝛis ē mouere diaph. in actu. diapha. aūt in actu eē nō pōt ſine lumie: cū lumē ſit actus ⁊ pfectio diapha. q̄re coloꝛ ſine lumie ñ poterit mo/uere mediū. ⁊ ꝑ ꝯñs ñ poterit videri. ℭ Deide cū dic̄.

ℭ **Signuʒ āt hꝰ manifeſtū ē. ſi qs.n. ponat hñs coloꝛē ſup ipm̄ viſum: nō videṫ. Sʒ coloꝛ mo uet diaphanum puta aerē: ab hoc aūt iam cōti nuo exnte moueṫ qḋ ſenſitiuum eſt.**

ℭ Pꝛobat ħ idē ꝑ ſignū dicēs ꝙ māifeſtū ſignū hꝰ ē ꝙ co loꝛ nō poſſit videri ſine luie. i. ſine diapha. actu illuiato: qꝛ ſiqs ponat illḋ qḋ ē hñs coloꝛē ſup ipʒ viſum ñ videbiṫ: ſʒ coloꝛ mouet diapha. puta aerē: ab ħ āt aere iā ꝯtinuo exi ſtēte ipi oc'lo mōꝰ ſenſitiuū: vel vt hʒ alia lr̄a moueṫ q̄ ſen timus. i. moueṫ oculus. ℭ Nōnᵘ āt ꝙ ſi ponaṫ coꝛpꝰ co/ loꝛatū ſupꝛa oclʒ: tūc iter oclʒ ⁊ illud coꝛpꝰ ñ pōt iterponi diapha. actu illuminatū. ⁊ ideo non fit viſio: ⁊ qꝛ ſic eſt: ſi/ gnū eſt ꝙ ad viſionē coloꝛis reg̃riṫ diapha. illuminatum

Cō.74. ſiue lumen. ℭ Deindecum dicit.

ℭ **Non.n. hñ dicit hoc Democritꝰ: opinatꝰ ſi eſſet vacuū ꝙ mediū. ꝑſpici vtiqꝫ certe: ⁊ ſi foꝛ mica eēt in celo. hoc.n. ipoſſe ē: patiēte.n. aliqd ſenſitiuo fit ipſi videre: ab ipſo igiṫ q videṫ co loꝛe ipoſſe eſt. Relinq̄ṫ āt ꝙ a medio: q̄re nece eſt aliqḋ eē mediuʒ. Vacuo aūt facto nō aliqd certe: ſed oīno nihil videṫ. ꝑꝑ quā quidem igiṫ cāʒ coloꝛē nece eſt in lumie videri dcm̄ eſt.**

ℭ Ex his q̄ dixerat remouet erroꝛē Demo. d. ꝙ ħ. i. i ħ nō hñ dic̄ Demo. q opiatꝰ ē ꝙ ſi id qḋ ē mediū eēt vacuuʒ ꝑ/ ſpici vtiqꝫ certe poſſʒ ⁊ ſi foꝛmica eēt i celo. ħ.n. ē ipoſſe: qꝛ ipʒ videre fit patiēte aliqd ipo ſēſitiuo. i. ipo oꝛgano: ſʒ qꝛ ab ipo coloꝛe q vr̄ ipoſſe eſt pati oꝛganū imediate cū dcm̄ ſit. ſ. ꝙ ſēſibile poſitū ſupꝛa ſenſū ñ faciat ſenſū. relīq̄ṫ āt ꝙ ħ ſit a meᵒ: q̄ꝛ nece ē aliqd eē mediū. vacuū āt fac̄ ꝙ nō ſolū ñ aliqd certe videbimꝰ: ſʒ oīo nihil videbiṫ. addit āt meᵐ epilogi ꝙ ꝑꝑ quā qdē igṙ cāʒ coloꝛē nece ē videri in luie dcm̄ ē. ℭ Nōnᵐ āt ſʒ ꝯmē. ꝙ i oi viſiōe ⁊ i oi paſſiōe fcā i ſenſu ē ibi tria dare. vʒ. aliqd qḋ ē ibi tāgēs ⁊ ñ tactū. i. mouēs ⁊ ñ motū: vt obꝫ: aliqd vō qḋ ē tactū ⁊ ñ tāgēs. i. qḋ ē motū ⁊ ñ mouēs vt oꝛganū. 3ᵐ āt ē tangēs ⁊ tactū vt meᵐ qḋ ē mouēs ⁊ motū. dʒ.n. ꝙ ſi debeo videre coloꝛē ꝙ ꝯtineṫ aer ſiue aliud coꝛꝰ diapha. a coꝛpe coloꝛato vſqꝫ ad oclʒ. coꝛpꝰ ġ coloꝛatū mouebit aerē. ab ħ āt aere ꝯtinuato vſqꝫ ad oclm̄ mouebiṫ oculus: q̄ꝛ ſublato meᵒ nō erūt ibi q̄ reg̃rūṫ ad viſū: ⁊ ꝑ ꝯñs ñ erit ibi viſio. ℭ Deide cū dic̄.

ℭ **Ignis autem in vtriſqꝫ videtur: ⁊ in tenebꝛa: ⁊ in lumine: ⁊ hoc ex neceſſitate. Diaphanuʒ enim ab hoc lucidum fit.**

ℭ Hec ē 5ª ꝑs diuiſa ꝯ totū ꝑcedēs: i q̄ vt dicebaṫ deteriat de viſibili qḋ ē ignis: circa qḋ duo fac̄: qꝛ ꝓ facit qḋ dcm̄ ē. 2° qꝛ ſupiꝰ dixerat ꝙ viſibile poſitū ſupꝛa viſū ñ facit ſen/ ſuʒ: cū ħ ſit cōe oī ſēſui: oñdit eādē rōnē eē i alijs ſēſibꝰ ibi (Eadē āt rō.) dic̄ ġ ꝙ ignis āt vr̄ i vtriſqꝫ: i tenebꝛa. vʒ. ⁊ i luie. ⁊ ħ ex necītate: qꝛ diapha. fit luciduʒ ab ħ. i. ab igne. ignis ġ qꝛ hʒ lucē aliq̄ mō foꝛtē pōt videri in lumie. Rur ſus qꝛ pōt facere diapha. i actu poterit videri i tenebꝛa. vi debiṫ ġ in vtriſqꝫ. i. in lumīe ⁊ tenebꝛa. ℭ Deide cū dic̄.

ℭ **Eadē aūt rō eſt de ſono ⁊ de odoꝛe: nihil eni ipſoꝝ tāgēs ſenſitiuū facit ſenſuʒ. Sʒ ab odo re qdē ⁊ ſono media mouēte: ab hoc āt ſenſiti uoꝝ vtrūqꝫ. Cū āt ſup ipʒ ſenſitiuū aliqs appo nit odoꝛās: aut ſonās: neqꝫ vnuʒ ſenſuʒ faciet. De tactu āt ⁊ guſtu hʒ ſe ſilr̄: nō aūt videṫ: ꝑꝑ quā autem cauſam poſteriꝰ erit manifeſtuʒ.** Cō.75.

ℭ Oñdit eādē rōnē eē i alijs ſēſibꝰ ⁊ i viſu: qꝛ ſic̄ i viſu reg riṫ mediū: ⁊ ſic̄ viſibile poſitū ſupꝛa oclʒ ñ facit ſenſuʒ. ſic ⁊ i alijs ſenſibꝰ reg̃riṫ mediū: ⁊ i eis ſenſibile poſitū ſupꝛa ſenſum ñ fac̄ ſenſū. tria ġ facit: qꝛ ꝓ ait eādē rōnē eē i alijs ſenſibꝰ ⁊ i viſu: 2° determiat de meᵒ alioꝝ ſenſuū. 3° q̄dā qḋ ſuppoſuerat pbat. 2ª ibi (Mediū āt) 3ª ibi (Videṫ.n. aīaliū) dic̄ ġ ꝙ eadē rō ē de ſono ⁊ ḋ odoꝛe ſup. q̄ ē i viſu: qꝛ ſic̄ viſibile tāgēs viſuʒ ñ facit viſionē ſic nihil ipoꝝ tā/ gēs ſenſitiuū fac̄ ſenſū: ſʒ ab odoꝛe qdē ⁊ ſono moueṅ ꝑ media. ab ħ āt medio imutato moueṫ vtrūqꝫ ſenſitiuū. i. vtrūqꝫ oꝛganū. vʒ. auditus ⁊ odoꝛatꝰ: ſʒ cū ſupꝛa ipʒ ſenſi/ tiuū aliqs apponit odoꝛās addit ſonās: neqꝫ vnū. i. nulluʒ ſenſum faciet: ⁊ ſubdit ꝙ de tactu aūt ⁊ guſtu hʒ ſe ſilr̄: nō tm̄ vr̄. i. nō appʒ: ſʒ ꝑꝑ quā cām ħ ꝯtigit poſteriꝰ erit mani/ feſtū. ℭ Nōnᵐ āt ꝙ i tāgēdo ⁊ guſtādo vr̄ ꝙ ſine medio ſentiamus: nō tn̄ eſt ita: imo ⁊ in his ſenſibꝰ ē dare mediū diſtictū ab oꝛgāo. nā vt ifra diceṫ in ipſis ſe hʒ neruus vt oꝛganū ⁊ caro vt mediū: q̄ꝛ in tactu ⁊ guſtu ſilr̄ ſe hʒ ſicut in viſu: qꝛ ſicut tu vides ꝑoculū mediāte aere. ita tu tāgis

UVA. BHSC. IyR_041_2

⁊ guſtas ꝑ neruū mediante carne. hoc tn̄ poſterius magis
erit manifeſtum. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. 76 ¶ Mediū aūt ſono qdē aer eſt. Odori aūt ino-
minatū eſt. Cōmunis. n. quedā paſſio ē ab ae-
re ⁊ aqua: ſicut diaphanū colori: ſic eſt habēti
odorē qd̄ eſt in vtriſqꝫ his.

¶ Determiat de medio alioꝝ ſenſuū. vel qꝛ nōdū mani-
feſtū ē de me°. tact⁹ ⁊ odoratus ⁊ guſtus nō deteriat. de hꝰ
medio: ſꝫ de me°. audit⁹. dicit ḡ ꝙ mediū āt ſono ē aer. odo
ri aūt mediū eſt inomiatū. eſt. n. q̄dā cōis paſſio ab aere ⁊
ab aq̄ ſic̄ diapha. erat mediū colori: qd̄ diaph. reꝑiebat̄ in
vtriſqꝫ. i. i ſuꝑceleſtib⁹ ⁊ i his iferiorib⁹: ſic hn̄ti odorē eſt
mediū qd̄ i his vtriſqꝫ. vꝫ. i aere ⁊ i aq̄. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Vident̄. n. aialiū aquatica hr̄e odoris ſenſuꝫ:
ſꝫ hō qdē ⁊ pedibus ambulātiū: q̄cūqꝫ reſpirāt
ipoſibilia ſunt odorare niſi ſint reſpirātia. Cau
ſa autem de his poſterius dicetur.

¶ Probat qd̄ ſuppoſuerat. dixerat. n. ꝙ mediū in odoratu
erat aliqd cōe aeri ⁊ aq̄. h̄ āt ꝓbat ꝑ h̄ ꝙ n̄ ſolū odorāt aia
lia exn̄tia i aere: ſꝫ ēt al'ia aq̄tica: dr̄nt tn̄: qꝛ aq̄tica odorāt
n̄ reſpirādo: gradiētia v̄o reſpirādo. iō ait: ꝙ aq̄tica d̄ nūe
ro aialiū hr̄e vn̄r odoris ſenſuꝫ: ſꝫ hō qdē ⁊ q̄cūqꝫ ſunt de
numero ambulātiū pedib⁹ reſpirāt cū odorant. ⁊ ipoſſibi
lia ſunt odorare niſi reſpirātia. cauſa aūt de his: q̄re ſic ac-
cidat dicet̄ poſterius.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ lux ſit corp⁹ ⁊ vr̄ ꝙ ſic.
dicimus. n. ꝙ radij ſe interſecāt: ſꝫ h̄ vr̄ eē ꝓpriū corpoꝝ.
ḡ ⁊c̄. ¶ P̄. volūt loq̄ntes i ſcia de aſpectib⁹ ꝙ ex ꝯfricatio
ne radioꝝ reſultat calor: ⁊ aliq̄n accendit̄ ignis: ſꝫ ꝯfricar̄
ſe nō ē niſi corpoꝝ. ḡ ⁊c̄. ¶ In ꝯ̄riū eſt phs. ¶ Dōꝫ ꝙ lux
q̄druplr̄ ꝯꝑat̄ ad aerē vel ad aliud corpus diapha. ꝑꝑ quā
q̄druplicē ꝯꝑatōeꝫ aſſumere poſſumus q̄tuor rōnes ꝓbā
tes lucē nō eē corp⁹. p̄mo. n. lux ſiue lumē eſt act⁹ ⁊ forma
diapha. 2°. lumē ē ſil' cū corꝑe diapha. qꝛ act⁹ ſil' ē cū eo cu-
ius ē act⁹: ⁊ forma ſil' hꝫ eē cū ꝓp̄a mā. 3° lux aliq̄n ſeꝑat̄ a
diapha. ꝯtigit. n. diapha. aliq̄n p̄uari lumīe ſic̄ ꝯtigit aliq̄n
māꝫ p̄uari ⁊ expoliari ſua forma. 4°. lux in inſtāti ſe multi
plicat ꝑ ipꝫ diapha. h̄ āt q̄tuor repugnāt ipſi corꝑi. nā cor-
p̄us nō hꝫ rōnē act⁹ ⁊ forme: ſꝫ magis hꝫ rōnē ſubi ⁊ māe:
qr̄ eo ipſo ꝙ lux ē qdā act⁹ ⁊ qdā habit⁹ corꝑis diapha. rō
lucis ē alia a rōne corꝑis. ¶ Ruſuꝫ nullū corp⁹ pōt eē ſi
mul cū alio corꝑe: qr̄ eo ip̄o ꝙ lux ſil' ē cū corꝑe diapha. oꝫ
lucē nō eē corp⁹. ¶ Amp̄. p̄uatio ꝯ̄riat̄ forme: nō āt ꝯ̄riat
māe vel ſubo: ſꝫ vnū ⁊ idē ſubm aliq̄n ē ꝯiūctū forme: ali-
quādo p̄uatōi. tenebra ḡ ⁊ p̄uatio eoꝝ q̄ ſunt i corꝑe nō ꝓ-
prie oppōit̄ corꝑi: ſꝫ oppōit̄ forme vl' hitui in corꝑe exn̄ti:
q̄re eo ipſo ꝙ luci oppōit̄ tenebra ⁊ p̄uatio. oꝫ lucē nō eſſe
corp⁹: ſꝫ eē aliqd i corꝑe. eſt. n. qdā act⁹ ⁊ qdā hitus corꝑis.
4ª aūt rō ad h̄ idē ſumit̄ ex 4ª ꝯditōe: qꝛ nullū corp⁹ mo-
uet̄ in iſtāti: lux āt ſe multiplicat i iſtāti. ḡ nō ē corp⁹. he āt
q̄tuor ꝯditōes ꝑ ordinē ſunt tacte ſuꝑi⁹ i textu. dcm̄. n. fue
rat ſupra. ꝙ lux erat act⁹ ⁊ habit⁹ corꝑis diapha. ex q̄ fuit
ſūpta rō p̄ª. 2° dicebat̄ ibidē ꝙ duo corꝑa nō pn̄t eē ſil': ex
q̄ ſumebat̄ rō ſcd̄a. 3° dicebat̄ ibi ꝙ lumē videbat̄ eē ꝯ̄riū
tenebre: ⁊ tenebra erat p̄uatio ei⁹: ex q̄ ſumebat̄ rō tertia.
4°. dicebat̄ ibidē ꝙ lux nō extendit ſe vel nō multiplicat
ſe ab oriēte in occidēs i tꝑe: ſꝫ in iſtāti ex q̄ ſumebat̄ q̄rta
rō. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ locuti ſumus d̄ luce ⁊ lumīe nō di
ſtinguēdo iter h̄ ⁊ illud: tn̄ ſi vellem⁹ diſtīguere dr̄e poſſe
mus ꝙ h̄ q̄tuor. vꝫ. lux lumē radi⁹ ⁊ ſplendor ſic differūt:
qꝛ lux dr̄ vt eſt in ꝓprio fonte ſiue vt ē in corꝑe lucido. lu
mē dr̄. vt ē i medio ſiue vt ē i corꝑe diapha. radi⁹ v̄o dr̄ vt
ml'tiplicat̄ i directū: ſꝫ ſplēdor dr̄ vt reuerbat̄ a corꝑe ter
ſo ⁊ polito: q̄litercūqꝫ tn̄ loq̄mur de luce vel de lumīe nō

poſſum⁹ dr̄e ꝙ ſit corp⁹: ſꝫ ꝙ ſit aliqd i corꝑe. ꝙ v̄o diceba
tur in ꝯ̄riū ꝙ radij ſe iterſecāt: vel qꝛ radij ꝯfricant̄ adiui
ceꝫ vt cōiter dr̄ locutio metapho^ca dn̄r. n. radij ſe iterſeca-
re: qꝛ ml'tiplicāt ſe ꝑ mediū ſꝫ lineas ſe iterſecātes: ſic ēt
⁊ alie forme ſe poſſēt iterſecar̄: vt ſi fieret albedo i corꝑe
ſꝫ lineas ſe iterſecātes: vl' ſi h̄ mō hr̄et eē in corꝑe q̄cūqꝫ
alia forma ꝑ q̄ꝫdā metaphorā dr̄e poſſemus ꝙ illa forma
ſe iterſecaret. dn̄r ēt radij ſe ꝯfricare: qn̄ ſic reflectunt̄ ꝙ
radi⁹ reflex⁹ ꝓpinquus ē radio icidēti. h̄ āt: vt pꝫ: ſaluare
poſſumus abſqꝫ eo ꝙ ponam⁹ lumē vel radiū eē corp⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ lux ſit i medio
itētiōal'r vel real'r: ⁊ vr̄ ꝙ real'r: qꝛ forma
itētōalis vt vr̄ nō denoiat: ſꝫ a luce q̄ ē i medio dr̄ aer illu
minat⁹. ḡ lux illa hꝫ eē i medio real'r. ¶ P̄. q̄ hn̄t ſolū eſſe
itentōale nō faciūt trāſmutatōeꝫ nālē: ſꝫ radij corpoꝝ ſu-
ꝑceleſtiū videt̄ trāſmutare totā nām iferiorē. ḡ ⁊c̄. ¶ In
ꝯ̄riū ē: qꝛ forma realis n̄ vr̄ fieri ⁊ tolli i iſtāti: lux v̄o fit ⁊
tollit̄ i iſtāti: ḡ n̄ hꝫ eē reale. ¶ Dōꝫ de h̄ eē varias ſn̄ias.
nā qdā ꝑꝑ rōnes tactas ꝯcedūt lumē eē real'r in aere. poſ-
ſum⁹ tn̄ duplici via oñdere lucē illā quā videm⁹ eē i aere
nō real'r ſꝫ itētiōal'r. multiplicat. n. ſe lux a corꝑe lumioſo
ꝑ mediū vſqꝫ ad organū viſus. vna ḡ via declarādi ꝓpoſi
tū ſumet̄ ꝑut lux ꝯꝑat̄ ad organū viſus. alia v̄o ꝑut ꝯꝑat̄
ad aerē ſiue ad mediū. p̄ª via ſic pꝫ. nā vt dicebat̄ ſupra: h̄
eſt cōe oī ſenſui ꝙ ſenſibile poſitū ſupra ſenſuꝫ n̄ facit ſen
ſuꝫ. oculus. n. nō pōt imutari imediate ab obo reali: qꝛ tūc
ſenſibile poſitū ſupra ſenſū faceret ſenſū: qr̄ oꝫ ꝙ obꝫ rea-
le p̄ imutet itentōal'r mediū: ⁊ mediū ſic imutatū imutet
organū. erit itaqꝫ lux itentōal'r i medio. valet āt ad h̄ illd̄
qd̄ ifra dicet̄ de oī ſenſu: ꝙ eſt ſuſceptiuus ſpēꝝ ſine mā.
nā imutatio mālis ⁊ realis nō facit ſenſuꝫ: ſꝫ imutatio in-
tētōalis. lux ḡ vt imutat organū ⁊ vt eſt rō vidēdi imutat
ipꝫ itentōal'r: ⁊ qꝛ eodē mō imutat̄ mediū ⁊ organū: ē lux
in medio itētiōal'r: nō igr̄ ē via ad euadēdū qūo lux iſta q̄
eſt rō vidēdi n̄ hēat eē i orgāo ⁊ i medio itentiōal'r. Sꝫ di
cet aliqs ꝙ poſt hāc imutatōeꝫ itētiōalē ꝑ quā fit ſēſus ē
dare imutatōeꝫ realē ꝑ quā fit alteratio. Nā lux alterat ⁊
ſentit̄. vt alterat imutat real'r. vt ſentit̄ imutat itētōal'r: ſꝫ
cū ſic dicēte nō eēt ꝯcedēdū: qꝛ nō loq̄mur de luce niſi vt
vr̄ ⁊ ſentit̄. ſi āt al'r accipiat̄ lux equocat̄ in noīe. ¶ 2ª via
ad oñdēdū h̄ idē ſumit̄ ex ꝑte ipſi⁹ medij ſiue ipſi⁹ aeris.
nā mā iſtoꝝ iferioꝝ ⁊ ſuꝑioꝝ in h̄ differt: qꝛ mā ibi ꝑficit̄
forma ꝯplēte totū appetitū māe ⁊ n̄ hn̄te ꝯ̄riū. h̄ āt ꝑficit̄
forma hn̄te ꝯ̄riū ⁊ nō ꝯplēte totū appetitū: qd̄ ſatis decla
rat̄ ex eoꝝ motib⁹. nā mot⁹ ſuꝑceleſtiū q̄ ē circularis ē mo-
tus nō hn̄s ꝯ̄riū: vt ꝓbat̄ in p̄ celi ⁊ mūdi. mot⁹ v̄o iferioꝝ
iſtoꝝ q̄ ē rect⁹ vt ibidē oñdit̄ ē hn̄s ꝯ̄riū: qr̄ cū nā diffinia
tur ꝑ ꝯꝑatōem ad motū: vt pꝫ ex 2°. phicoꝝ. nā celeſtis nō
hēbit ꝯ̄riū: ⁊ forme i ea recepte carebūt ꝯ̄rietate: ſꝫ nā hic
iferi⁹ hēbit ꝯ̄riū ⁊ forme i ea recepte hēbunt ꝯ̄rietatē. dr̄e
qdē ꝙ aliq̄ forma realis recipiat̄ i nā hn̄te ꝯ̄riū: ⁊ ei nihil
ꝯ̄riet̄ ē dr̄e oppoſitū in adiecto: cū oē qd̄ recipit̄ i aliq̄ reci
piat̄ in eo ſꝫ modū rei recipiētis: ⁊ n̄ ſꝫ modū rei recepte
lumē āt in aere: qꝛ nō hꝫ ꝯ̄riū: qd̄ ſatis declarat̄ ex eo qd̄ ſe
ml'tiplicat i iſtāti n̄ hēbit eē reale: ſꝫ itētiōale. nō ē. n. itelli
gibile ꝙ lumē recipiat̄ in nā hn̄te ꝯ̄riū ⁊ hēat eſſe reale. ⁊
tn̄ ꝯ̄rietate careat: oppoſita āt his n̄ ē difficile ſoluere. naꝫ
cū dr̄ ꝙ forma itētōalis n̄ denoiat. dici pōt ꝙ intētio ſi ſit
debil' forte n̄ denoiabit: tn̄ ſi ſit fortis d̄noiat vt ſi radij ſo
lares trāſeunt ꝑ vitꝝ coloratuꝫ in terra vel in aliqua par-
te oppoſita. apparebit talis color qualis iuenitur in vitro
⁊ apparebit. tunc terra crocea vel viridis ſecundū colorē
vitri: ille itaqꝫ color deriuatus per ſolares radios denomi
nabit nō obſtāte ꝙ habet eē intētōale. phus tn̄ in ca° illo.
ꝙ āt nō ſit ſenſus: largius loq̄t̄ in hac mā. ꝯcedit. n. viſio-
nē qd̄dāmō coloratā eē. ꝯſtat aūt ꝙ color in viſu nō hꝫ eē

UVA. BHSC. IyR_041_2

niſi intẽtionale: q̃re ſi ſm pħm poſſum⁹ ↄcedere viſionez coloratã eſſe: oꝫ ꝙ ab intẽtione coloris dicat̃ aliqd coloratũ. fiet itaqꝫ denoiatio nõ ſolũ ſm eẽ reale: ſꝫ ẽt ſm intentiõale: poterit g̊ aer dici lucidus vel illumĩat⁹ q̃uis lumẽ in ipſo hẽat itẽtionale eẽ. qđ vͦ addebat̃ de trãſmutatione: q꜡ ꝙ hꝫ intẽtionale eẽ nãlẽ trãſmutationẽ nõ efficit in ſequenti q̃ne lucidius diſſoluet̃.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrũ lux in ſole ſit vt⁹ actiua ei⁹: ⁊ vr̃ ꝙ nõ: q꜡ vt⁹ actiua trãſmutat realr̃. lux ãt vt dcm̃ ẽ hꝫ eẽ in medio itẽtiõalr̃. g̊ ⁊c̃. ¶ In ↄriũ eſt: q꜡ tota ſcia de aſpectib⁹ vr̃ in h̃ ſuſtentari. ꝙ ſm diuerſitatẽ radioꝝ reflexiõis ⁊ incidẽtie fiat maior ⁊ minor ignitio in iſtis inferiorib⁹ ꝙ nõ eẽt niſi mediãtib⁹ radijs: ⁊ ꝑ ↄñs mediãte luce fieret realis trãſmutatio in iſtis inferioribus: ſed ſi illud qđ realr̃ tranſmutat eſt vtus actiua. opꝫ ꝙ lux ſolis virtutẽ actiuaꝫ denominet. ¶ Dicendũ ꝙ de q̃ſito poſſemus faciliter euadere dicendo ꝙ lux in medio hꝫ eſſe intentiõale. ⁊ ꝑ h⁹ intẽtiõale eſſe ſm nãm nõ fit realis trãſmutatio: ſꝫ aliqd aliud ↄiunctuꝫ eſt illi intẽtiõi a quo h̃ iferiora realiter tranſmutant̃ ſicut ponit exemplũ pħs de tonitruo. dicẽs ꝙ tonitruũ ſcindit ligna: ſed hoc nõ facit tonitruũ: q꜡ ſonus: ſed rõne motus q̱ eſt ei ãnexus ⁊ cõiunctus. dici itaqꝫ poſſet ꝙ ſicut ſimlr̃ cũ ſono hꝫ eſſe motus a quo fit trãſmutatio realis: ita ſimul cũ luce a vtute ſolari fit aliq̃ realis trãſmutatio in ſꝑa actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ. ſubtilius tñ ſpeculãtes dicere poſſumus ꝙ q̃ diuidunt̃ in iferiorib⁹ in ſuꝑioribus vniunt̃ vt q̃ diuidunt̃ in corꝑe vniunt̃ in aĩa: q̃ diuidunt̃ in aĩa vniũtur in intelligẽtia: q̃ diuidunt̃ in itelligẽtia iferiori vniunt̃ in ſuperiori: ⁊ que vlr̃ diuidunt̃ in reb⁹ cauſatis vniunt̃ in cauſa p̊ma: ⁊ q꜡ ſic vniuerſaliter videmus veꝝ eſſe ꝙ q̃ diuidunt̃ in iferioribus in ſuꝑiorib⁹ vniunt̃: dicere poſſumus ꝙ que diuidunt̃ in iſtis iferioribus vniunt̃ in celo. videmus autẽ ꝙ in reb⁹ corꝑalibus diuerſe forme ꝑticulares ⁊ ſignate reperiunt̃. que g̊ in iſtis iferiorib⁹ hñt eſſe diuerſum vniunt̃ in intellectu vel in aĩa: q꜡ in intellectu nõ hñt eſſe diuerſe forme ꝑticulares: ſed q̱cquid itellectus itelligit: itelligit per ſpẽs abſtractas ab h̃ ⁊ nũc. ¶ Rurſuꝫ intelligẽtie intelligũt ꝑ vliores ſpẽs q̃ꝫ intellectus noſter. q̃ ergo diuidunt̃ intellectu nr̃o vniunt̃ in itelligẽtia: ⁊ q꜡ intelligentia ſuꝑior hꝫ pauciores ſpẽs ⁊ vliores q̃ꝫ iferiores que diuidunt̃ in itelligẽtia iferiori vniunt̃ in ſuꝑiori. de⁹ aũt ipẽ q̱ ꝑ ſuam eſſentiã oĩa cognoſcit: ⁊ in cuius eſſentia oẽs perfectões vniunt̃ que hñt diuerſuꝫ eſſe in alijs vniunt̃ in eo. q̃re ſi h̃ eſt vlis maxima vt dicebat̃ ꝙ que diuidunt̃ in iſtis iferioribus vniunt̃ in ſuꝑioribus: bñ dcm̃ eſt ꝙ que diuidunt̃ in iſtis corporib⁹ vniunt̃ in celo. videmus aũt in iſtis corꝑibus ꝙ q̃litates actiue: vt caliditas ⁊ frigiditas trãſmutãt mãꝫ realiter. q̃litates vͦ viſibiles vt albedo ⁊ nigredo trãſmutãt intẽtionaliter. nix g̊ q꜡ frigida eſt trãſmutat acrẽ realiter: ſed q꜡ alba trãſmutat ipꝫ intentionaliter. per aliã g̊ qualitatẽ trãſmutat intentõaliter. ⁊ per aliã realiter. Sol vͦ ⁊ ſupercęleſte corpus: q꜡ eſt altior iſtis inferiorib⁹ hꝫ illa ꝑ vnam qualitatẽ ⁊ ꝑ vnam formã: que hñt h̃ inferiora per plures q̃litates ⁊ ꝑ plures formas. iſta. n. inferiora ꝑ aliam ⁊ aliã qualitatẽ imutant viſum ⁊ tactũ: vt nix ꝑ frigiditatẽ imutat tactũ: per albedinem viſum: ſed ſol ꝑ vnicã ſuam q̃litatẽ calefacit aereꝫ ⁊ imutat tactũ ⁊ illuminat ipm̃ ⁊ imutat viſuꝫ. lux g̊ in ſole põt dici virtus actiua ei⁹ ⁊ virtus actiua ſolis lux nominari põt: non tñ eſt ꝓpter hoc dõm ꝙ lux in medio hꝫ eſſe reale: q꜡ virtus actiua ſolis: vt illumĩat: trãſmutat itentionaliter: ſꝫ vt tale facit: trãſmutat realiter: ꝓpter qđ calor erit in medio realr̃: ſed nõ lux: vnica itaqꝫ vtus ſolis multos effectus hꝫ ĩ hec iferiora: q꜡ ea calefacit ⁊ illumĩat: verũtñ q꜡ ſuꝑceleſtia cũ iferioribus magis cõicant in q̃litatibus viſibilibus q̃ꝫ in alijs. lꝫ illa virtus actiua ſolis poſſit dici formalr̃ lux: non tñ põt dici formalr̃ calor: ſed effectiue tm̃: q꜡ in q̃litatibus tãgibilibus hec ĩferiora cũ ſuperiorib⁹ formalr̃ cõicare nõ pñt. illa itaqꝫ vtus ſolis aliquo modo eſt nobis nomĩabilis vt illumĩat ⁊ imutat viſum ⁊ trãſmutat itentionaliter: neſcimus tñ eã ꝓprie noĩare vt calefacit ⁊ imutat tactũ ⁊ tranſmutat realr̃. q̃liter aũt fieri poſſit ꝙ q̃litates tangibiles trãſmutant realr̃: cuꝫ h̃ ſit cõe omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine mã: ĩfra dicetur: nũc aũt in tantũ dcm̃ ſit ꝙ q̃litates viſibiles trãſmutant itentionaliter: tangibiles vͦ tranſmutãt realr̃: ⁊ qđ hec iferiora faciũt ꝑ plures q̃litates ſol facit ꝑ vnicã virtutem: ſiue ꝑ vnicaꝫ q̃litatẽ. virtus. n. actiua ſolis calefacit aerẽ ⁊ tranſmutat realr̃ ⁊ illuminat ipꝫ: ⁊ tranſmutat itẽtõaliter. tñ vt ſupra dicebat̃: nõ ꝓpter hoc debem⁹ cõcedere ꝙ lux ſit realr̃ ĩ medio: ſed ꝙ calor: q꜡ nõ trãſmutat̃ realr̃ aer vt illumĩat̃: ſed vt calefit ⁊ vt ignit̃. que aũt obiecta ſunt ↄ̃ p̃fata ſoluta ſunt ꝑ iam dicta.

Nunc aũt primum de ſono ⁊ olphatu determinemus. Eſt aũt duplex ſon⁹. hic quodã. n. actu q̱dẽ: ali⁹ aũt potentia. Alia. n. nõ dicimus hẽre ſonũ. Cõ. 77

¶ Poſtquã pħus determĩauit de viſibili: in ꝑte iſta determinat de audibili: circa qđ duo facit: q꜡ p̊mo determĩat đ ſono vlr̃. ſecũdo determĩat de q̃dã ſpẽ ſoni que dr̃ vox ibi (Uox aũt eſt ſonus) Circa p̊muꝫ tria facit: q꜡ p̊mo determinat de ſono q̱d eſt ⁊ q̃uo hꝫ gnãri. 2° determinat de eo ꝓut hꝫ imutare mediũ ⁊ organum. 3° determĩat de ſono quãtũ ad dr̃ntias eius. 2ª ibi (Uacuũ aũt recte dr̃) 3ª ibi. (Differẽtie aũt ſonantiũ) circa p̊mũ tria facit: q꜡ p̊mo cõtinuat ſe ad dicẽda. ⁊ oñdit quot modis põt accipi ſonus. 2° qđ dixerat manifeſtat ꝑ exẽpla. 3°. determĩat de ipſa generatõe ſoni oñdens q̃liter hꝫ generari ⁊ fieri ſonus. 2ª ibi (Ut ſpongiã ⁊ lanã) 3ª ibi (Fit aũt q̱d ſm actũ) dicit g̊ ꝙ nunc aũt ſup. poſtq̃ꝫ determinauimus de viſu: p̊mo determinemus de ſono ⁊ de olphatu. ⁊ de ſono ſup. puſq̃ꝫ de olfactu: ⁊ ſubdit ꝙ ẽ aũt duplex ſonus: q꜡ h̃ q̱dẽ eſt actus q̱daꝫ: q꜡ aliqua hñt ſonũ in actu: alius aũt eſt ſonus in potẽtia. alia. n. nõ dicimus hr̃e ſonũ ſup. neutro mõ. ¶ Nõn᷊ ãt pħm inuere ĩ lr̃a talẽ diſtictõeꝫ ꝙ aliq̃ hñt ſonũ ĩ actu aliq̃ in potẽtia aliq̃ neutro mõ vel qđ idẽ ẽ in aliq̱b⁹ eſt ſonus formalr̃ ⁊ in actu: in aliq̱b⁹ vͦ in potẽtia ⁊ vtute. in aliquib⁹ q̱dẽ nullo mõ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ut ſpongiã: lanam: ⁊ pilos. Quedam auteꝫ habent vt es: ⁊ quecunqꝫ plana: ⁊ lenia ſunt: quoniã poſſunt ſonare. Hoc aũt eſt ipſius medij: ⁊ auditus facere ſonum actu.**

¶ Q꜡ dixerat manifeſtat ꝑ exẽpla. d. vt ſpõgiã ⁊ lanaꝫ ſup. dicim⁹ eẽ talia q̃ nullo° hñt ſonũ. q̃dã. n. qm̃ pñt ſonare habẽt ſonuꝫ ĩ potẽtia vt es: ⁊ q̃cũqꝫ ſũt lenia ⁊ plana. ⁊ ſubdit ꝙ h̃ ãt qđ ẽ facere ſonũ actu ẽ ipſi⁹ medij ⁊ audit⁹. mediũ g̊ ⁊ organũ audit⁹ hꝫ ſonũ in actu. cor̃. dura vt es ⁊ argẽtũ hñt ipꝫ ĩ potẽtia. mollia vͦ vt lana ⁊ ſpõgia neutro mõ.

Dubitaret forte aliqs ĩ q̃ ſit ſon⁹ tãq̃ꝫ in ſubo: ⁊ vr̃ ꝙ ſit ĩ corꝑe ſonãte. nã ĩ eo ẽ ſon⁹ qđ ẽ audibile vel qđ audit̃: ſꝫ ipꝫ corp⁹ ſonãs dr̃ audiri. dicim⁹. n. nos audire cãpanã vel timpanuꝫ. g̊ in talib⁹ hꝫ eẽ ſon⁹. ¶ P̃. cũ aliqđ ẽ ĩ potẽtia ad aliud: ſi illud fiat ĩ actu erit ĩ eo tãq̃ꝫ ĩ ſubo vt ſi corp⁹ aliqđ ẽ ĩ potẽtia ad motũ ſi mot⁹ ille fiat actu erit ĩ illo corꝑe tãq̃ꝫ ĩ ſubo: qr̃ cũ ĩ erc: ⁊ ĩ alijs corꝑib⁹ durl ſit ſon⁹ ĩ potẽtia. ſi fiat ſon⁹ ĩ actu erit ĩ eis formalr̃ ⁊ tãq̃ꝫ ĩ ſubo. ¶ In ↄriũ ẽ pħs in lr̃a q̱ vult ꝙ hr̃e ſonum in actu: ⁊ ꝑ ↄñs habere ipſum formaliter ſit ꝓprium ipſi⁹ medij: ⁊ ipſius auditus. ſon⁹ g̊ formalr̃ nõ eſt in ipſo

UVA. BHSC. IyR_041_2

ere nec in argẽto ſonãs:ſʒ ẽ in aere vel i ipſo orgão auditꝰ.
ℂ Dõʒ ꝙ ſonus vel eſt ipa fractio corꝑis rarefactibilis ⁊
ꝯdenſabilis:vel eſt aliqd īſepabiliter ãnexũ hꝰ fractioni.
ꝯſtat ãt ꝙ fractõ nõ ẽ in corpe frãgẽte:ſʒ in fracto.corpa ğ
ſolida ſe adiuicẽ ꝑcutiẽtia ⁊ faciẽtia ſonũ mouẽt ⁊ frãgũt
aerẽ.fractio itaqȝ ſic in ſubo eſt in aere:nõ in illis corpibꝰ
duris:q̃re ⁊ ſonꝰ formalr̄ ⁊ vt in ſubo erit i aere ſiue in ipo
corpe rarefactibili ⁊ cõdẽſabili.dicemus ğ ꝙ ſic ſanitas q̃
eſt adeq̃tio hũoꝝ formalr̄ ⁊ vt in ſubo ẽ in ipſo corpe aĩa/
lis:ſiue i ipſis hũoribꝰ: vtualiter aũt ⁊ vt in cã eſt in ipo ci
bo vel in ipa potõe: ſic ſonꝰ formalr̄ ⁊ vt i ſubo ẽ in ipſo ae
re:vtualr̄ aũt ⁊ vt in cã ẽ in corpibꝰ duris ⁊ leuibꝰ frãgẽti/
bus ⁊ expellẽtibꝰ aerẽ. diceť itaqȝ cibꝰ aliqs bñ ſanus vel
potio bñ ſana: nõ ꝙ aliqd ſanitatis formalr̄ ſit i cibo vel i
potiõe: ſʒ ꝓ tãto ħ dcm̃ ẽ:qꝛ illi cibo vel potiõi ꝯpetũt bñ
hũores eq̃re.⁊ bñ ſanitatẽ efficere.ſic diceť argẽtũ vel es:
vl̄ cãpana vel chorda vel aliqd taliũ bñ ſonãs: nõ ꝙ ſonꝰ
ſit i eis formalr̄:ſʒ qꝛ talia bñ pñt frãgere ⁊ mouere aerẽ:
qõ faciẽdo cauſant ⁊ efficiũt ſonũ:qõ aũt obyciebať ꝙ dr̄
cãpana aliq̃ bñ audibilis ⁊ es aliqõ bñ audibile plana eſt
ſolo.nã aliqd bñ audibile dici põt : vel qꝛ in ſe formalr̄ hʒ
ſonũ bñ mouentẽ auditũ.⁊ ſic aer bñ tractꝰ ⁊ bñ motus ẽ
bene audibilis.' Rurſus põt dici aliqd bñ audibile:nõ qꝛ
in ſe hẽat formalr̄ talẽ fractõeʒ ⁊ taleʒ ſonũ: ſʒ qꝛ bñ cãť ⁊
efficit ipʒ:ꝙ võ addebať de hñte ſonũ in potẽtia expõiť a
magis.ꝙ aliq̃ dñtur ſonare:qꝛ hñt ſonũ i potẽtia:vt cãpa
na dr̄ aliq̃ñ ꝙ bñ ſonat q̃uis certe actu ñ ſonet: ſʒ dr̄ talis
eſſe:qꝛ põt bñ ſonare.ħ aũt lʒ ſit q̃dã vitas:nõ tñ vr̄ ire ad
mẽtẽ pħi.vr̄.n.pħs ꝓ eodẽ accipe hr̄e ſonũ in actu qõ ha/
bere ipm formalr̄: ⁊ hr̄e ipʒ potẽtia qõ hr̄e ipʒ vtute ⁊ cã/
liter in cãpana. ğ vel in ere ẽ ſonꝰ in potẽtia ſic aliqd eſt in
potẽtia agẽtis:qꝛ agẽs põt illud efficere : ſic ⁊ ſonus eſt in
potẽtia cãpane:qꝛ cãpana põt ſonũ facere.⁊ ħ vr̄ eſſe itẽ
tio pħi dicentis ꝙ es ⁊ q̃cũqȝ corꝑ.plana ⁊ leuia hñt ſonũ i
potentia:qꝛ pñt ſonare.i.pñt ſonuʒ efficere ⁊ cãre: qr̄ ſicut
aliqd hʒ ſanitatẽ formalr̄ ⁊ in actu vt corpꝰ aĩalis qõ ſana
tur:aliqõ võ hʒ eã cãlr̄ ⁊ vtualiter vt cibꝰ q ſanat.aliqd ãt
neutro mõ vt id qõ nec ſanat nec ſanať:ſic aliqd hʒ ſonũ i
actu ⁊ formalr̄ vt aer q frangiť : aliqd võ hʒ ipʒ vtualr̄ ⁊
cauſalr̄ vt es vel aliqõ corpꝰ planũ ⁊ lene qõ frãgit aereʒ.
aliq̃ võ neutro mõ vt corꝑ.mollia vt ſpõgia ⁊ lana q̃ nec ſic
frangunť vt in eis ſit ſonus formalr̄ nec ex eoꝝ ꝑcuſſione
ſic frangiť aer:ꝙ poſſint ſonũ efficere vel cãre.

Ulterius forte dubitaret aliqs:vtꝝ in corpibꝰ mol
libus poſſit eſſe aliq̃ mõ ſonus.⁊ vr̄ ꝙ nõ:
qꝛ vt pʒ ꝑ iã dicta talia neutro mõ hñt ſonũ. ℂ R̄.ad hoc
idẽ facit textus pħi dñtis. q̃dã hr̄e ſonũ in potẽtia. q̃dã in
actu.q̃dã võ nõ hr̄e ſonũ: ⁊ ponit exemplũ de corpibꝰ mol
libus vt de lana ⁊ ſpongia.ℂ In ꝯriũ eſt:qꝛ aliq̃ corꝑ.mol
lia ſunt q̃ ſi diuidanť ⁊ ſcindanť ſonũ faciunt:vt pʒ de ſciſ
ſura pãni.ℂ Dõm ꝙ ſm iaʒ dicta vr̄ fieri dubiũ in q̃ſito.
vtꝝ in corpibꝰ mollibus vel ẽt in corpibꝰ duris poſſit eſſe
ſonꝰ formalr̄.nã ſi ſonus ẽ aliqd ãnexũ fractõi:ꝯtigit ipſa
corꝑ.dura frangi ⁊ facere ſonũ:⁊ ẽt mollia ꝯtigit frãgi ⁊ ha
bere ſonũ.nõ.n.ſolũ pãnus ſciſſus q eſt qd molle:ſed ẽt li
gnũ fractũ qõ eſt qd duꝝ facit ſonũ: q̃re cũ fractio ſit for
malr̄ i ligno fracto.⁊ ſciſſura in pãno ſciſſo ẽ in eis forma
liter ſonꝰ. Sciẽdũ ğ ex fractõe ſic fieri ſonũ:qꝛ nã ñ patiť
vacuũ:imo cũ ſit triplex tractꝰa calo ⁊ a vacuo a tota ſpẽ.
tractꝰa vacuo.i.tractus ne ſit vacuũ ſʒ Aui.ẽ fortior cete
ris.dr̄.n.adeo eẽ fortl talis tractꝰ: ⁊ adeo nãm abhorrere
vacuũ ꝙ ſi fieret vacuũ ⁊ ñ poſſʒ ꝑ aliõ repleri:ꝙ trahere/
tur celũ ad replendũ illud:vt Aui.inuit:ꝑ quã aũt nãʒ fie
ret ille tractus i editõibꝰ q̃s fecimus ſup 4° phy.in ca.de
vacuo diffuſius diximus.in pñti aũt ſcire ſufficiat hꝰ tra
ctũ vehementiſſimũ eſſe:cũ ğ ſcindiť lignũ vel pãnus vel
aliqõ tale corpus:qꝛ ptes corpis ſciſſi velociter apiunť ne
ſit ibi vacuũ vndiqȝ trahiť ⁊ cõcurrit aer: ex quo tractu ⁊
ꝯcurſu velociter facto ptes aeris adiuicẽ ſe colliduñt ex q̃
colliſiõe gñať ſonus : ⁊ inde ẽ ꝙ ſm aliũ ⁊ aliũ modũ fra/
ctionis aliter ⁊ alr̄ attrahiť aer: ⁊ fit alia ⁊ alia colliſio.⁊ ꝑ
ꝯñs fit aliꝰ ⁊ alius ſonus.nõ qlʒ ğ:fractio hʒ formalr̄ ãne/
xuʒ ſonũ:q̃re lʒ frangať lignũ: fractio tñ ligni nõ hẽbit ſo
nũ ãnexũ formalr̄: ſʒ cãliter ⁊ lignũ fractũ hẽbit i ſe ſonũ
cãliter nõ formalr̄.nã vt dicebať ꝓ tãto fit ibi ſonꝰ inq̃tũ
aer attractus colliditʳ:ex q̃ colliſione reſultat ſonꝰ.in aere
ğ vbi ẽ illa colliſio formalr̄ hẽbit eſſe formalr̄ ⁊ ſonus:cũ
ğ q̃riť vtꝝ corꝑ.mollia vt pãnus vel ſpongia hẽant in ſe ſo
nũ pʒ ꝙ formalr̄ nõ: ſʒ ſi q̃rať vtꝝ hẽant ipm cãlr̄ pʒ ꝙ ꝑ
ſe nõ:qꝛ ex eoꝝ colliſiõe nõ ſic expelliť aer vt inde cauſeť
ſonꝰ:qꝛ corpibꝰ mollibꝰ adiuicẽ colliſis:vel nullus vl̄ val/
de debilis ſonꝰ ide cãť:ſʒ tñ ꝑ accñs inq̃tũ ꝑ eoꝝ ſciſſurã
attrahiť aer ne ſit vacuũ ex q̃ attractiõe colliditʳ aer ⁊ fit
ſonꝰ: pñt dici talia ꝑ accñs cãre ſonũ. veꝝ qꝛ ea q̃ ſt̄ ꝑ acci
dens nõ ꝓprie ſunt de ꝯſideratõe artis.iõ dcm̃ eſt: talia ñ
hr̄e ſonũ:qꝛ nec hñt ipm formalr̄ nec cãliter ꝑ ſe:lʒ hẽant
ipm cãliter: ⁊ ꝑ accñs.⁊ ſi ꝑ ſe aliq̃ mõ ſonũ faciunt nõ bñ
ſonãt vel ſurdũ faciũt ſonũ:q̃re dñr nõ hr̄e ſonũ ꝓpe.obie
cta aũt ſoluta ſunt ꝑ iã dicta. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Fit aũt ſm actum ſemper ſonus alicuius ad aliqd: ⁊ in aliquo. Percuſſio.n.eſt faciẽs. vñ impoſſe eſt cũ ſit vnum facere ſonuʒ. Alteꝝ.n. eſt verberans: ⁊ qõ verberatur. Cõ.78

ℂ Determiat de gñatõe ſoni:circa qõ duo facit:qꝛ p° deter/
miat de gñatõe ſoni ſimplr̄.2° determiat de gñatiõe ſoni
q fit ex reuerberatõe:ſiue determiat de gñatiõe ſoni q dr̄
echõ ibi(Echõ ãt fit)circa pᵐ duo facit:qꝛ p° pponit qõ i/
tendit.2° declarat ꝓpoſitũ ibi(Quare ſonãs ad aliqd)di
cit ğ ꝙ ſemp aũt fit ſonꝰ q ẽ ſm actũ alicꝰ vberãtis ad ali
qd vberatũ i aliq̃ vt lapis ad aliũ lapidẽ colliſus vel ꝑcuſ/
ſus i aliq̃ vt in aere facit ſonũ.iõ ſubdit ꝙ ꝑcuſſio facit ſo/
nuʒ.vñ impoſſibile eſt cũ vnũ ſit ſonũ fieri: qꝛ alteꝝ ẽ qõ
verberans ⁊ alteꝝ qõ verberatur.

Dubitaret forte aliqs:vtꝝ oporteat eſſe plura ad
hoc ꝙ fiat ſonꝰ.⁊ vr̄ ꝙ ñ:qꝛ motꝰ corri
gie vl̄ vge in aere facit ſonũ:lʒ corrigia ad nihil aliud ꝑcu
tiať.vt ꝯmẽ.ait. ℂ In ꝯriũ ẽ pħs. ℂ Dõʒ ꝙ cũ vga ſcidit
aerẽ:aer ſciſſus ſe ꝯgregat ⁊ reſiſtit vge:ita ꝙ aer in tali ſo
no fungiť vice duoꝝ: qꝛ ꝯgregatꝰ reſiſtẽdo vge ſe hʒ tãq̃
ꝑcuſſum: ⁊ ẽt ſe hʒ tãq̃ mediũ ⁊ tãq̃ id in q̃ fit ſonꝰ. vga ğ
ꝑcuſſa ad aerẽ in aere ſonũ facit:q̃re aliq̃ mõ ſũt ibi oĩa il
la:qꝛ ibi ẽ ꝑcuſſio alicꝰ ad aliqd ⁊ i aliq̃. ℂ Deĩde cũ dic̃.

ℂ Quare ſonãs ad aliqd ſonat.tangit.n.aliqd: quũ aũt ictu tãgiť ſonat. Ictꝰ ãt fit ſine motũ.

ℂ Manifeſtat qõ dixerat.dixerat.n.ꝙ ad ſonũ dẽt ꝯcur
rere.vberãs ⁊ vberatũ ⁊ mediũ i q̃ fit talꝰ vberatio.tria ğ
faċ:qꝛ p° oñdit quõ regriť mediũ in q̃ fit.2° quõ regriť ibi
vberãs ⁊ vberatũ.3° mãifeſtat quõ regrunť ibi oĩa iſta.2ª
ibi(Sic aũt diximꝰ)3ª ibi(Ampli audiť)dic̃ ğ.qr̄ ſonãs
ad aliqd ſonãs tãgit aliqd:cũ ãt ictu tetigerit ſo/
nat:ictꝰ aũt nõ fit ſine motu.⁊ motꝰ:vt ſupplet cõmẽtator
nõ fit ſine medio:qꝛ in vacuo vt Cõmẽ.ait ñ põt fieri mo
tus:cũ declãtũ ſit ħ in ſmonibꝰ vlibꝰ.i.in 4°.phy.ℂ No
tãdũ ãt viʒ rõnis hꝰ ħ ꝯſiſtere:qꝛ ſonꝰ ñ fit ſine ictu:ictꝰ
nõ fit ſine motu.motꝰ vt ſupplet ꝯmẽtatornõ fit ſine me
dio.ğ ad ſonũ regriť mediũ. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sicut aũt diximus nõ ꝯtagentium ictus eſt. Nullũ.n.ſonũ faciũt pili: ⁊ ſi ꝑcutiunť:ſʒ es: ⁊ q̃cũqȝ lenia: ⁊ ꝯcaua ſunt:es qdẽ:qm̃ lene eſt:

UVA. BHSC. IyR_041_2

cōcaua aūt ex repcuſſione faciūt multos ictus poſt p̄rimū in poteti exire qd̄ motū eſt.

¶ Declarat quō regrit̄ ad ſonū vberās ⁊ vberatū oñdēs: ꝙ vberās ⁊ vberatū ñ debēt eē corpa q̄liacūq₃: ſ₃ d̄bēt eē dura ⁊ plana vel dura ⁊ ꝯcaua. iō ait ꝙ ſic̄ aūt diximus ſonus nō ē ictus corpoꝝ ꝯtingētiū. i. corpoꝝ quorūcunq₃: q₂ pili ⁊ ſi ꝑcutiant̄ nullū faciūt ſonū: ſ₃ q̄cūq₃ corpa ſunt lenia. i. plana ⁊ ꝯcaua ſup. ſi ſint dura faciūt ſonū. ⁊ ſubdit ꝙ es qd̄ qm̄ eſt lene facit ſonū: ſ₃ ꝯcaua faciūt ſonū. q₂ ex repcuſſiōe faciūt multos ictus poſt p̄mū ictu₃ in potenti exire corpus aereū qd̄ motū eſt. ¶ Notādū aūt ꝙ corp⁹ bñ ſonās vel o₃ eē regulare ⁊ planū ita ꝙ poſſit multū aere₃ ꝑcutere ⁊ expellere. vel o₃ ꝙ ſit ꝯcauū ita ꝙ recludat̄ ibi aer ⁊ faciat multas vberatiōes ⁊ ictus. ¶ Deide cū dicit.

Cō.79 ¶ Ampli⁹ audit̄ in aere ⁊ i aq̄: ſ₃ min⁹ i aq̄: ñ eſt āt ſoni ꝓpri⁹ aer: neq₃ aq̄. Sed op₃ firmoꝝ fieri repcuſſionē adiuicē: ⁊ aera. Hoc āt fit cu₃ permaneat ꝑcuſſus aer: ⁊ ñ ſoluat̄. vñ ſi velociter ⁊ fortiter ꝑcutiat̄ ſonat. O₃. n. p̄occupare motū ferīēris fracturā aeris: ſic̄ ſi cōgregatiōe₃ aut cumulū lapilloꝝ ꝑcutiat aliq̄s latū velociter.

¶ Oñdit quō oīa h. v₃. mediū ⁊ vberās ⁊ vberatū regrruntur ad auditū dicēs. ampli⁹ audit̄ aliqd in aere ⁊ in aq̄ ſed minus in aq̄ q̄₃ in aere. h āt dicit q̄₃tū ad mediū in quo fit auditus. ⁊ ſubdit ꝙ nō ē aūt ſoni ꝓpri⁹ ſup. effectus aer n₃ aq̄: ſ₃ o₃ firmoꝝ ꝑcuſſionē fieri adiuicē: ⁊ h ad aerē. declarata ſunt g̊ oīa illa q̄ regrunt̄ ad auditu₃: q₂ regrit̄ ibi aer vel aq̄ tāq₃ mediū ⁊ regrunt̄ ibi firma ⁊ ſolida tāq₃ ſe ꝑcutientia. ⁊ ſubdit ꝙ fit autē h. i. fit ſonus ex percuſſione firmoꝝ adiuicē ad aerē. cu₃ aer ꝑcuſſus maneat ⁊ nō ſoluat̄. vñ ſi aer velociter ⁊ fortiter ꝑcutiat̄ ſonat: q₂ motū ferīētl o₃ p̄occupare. i. ꝑuenire fractura₃ aeris. accidit g̊ h ſicut ſi aliq̄s ꝑcutiat ꝯgregationē aut cumulū lapilloꝝ. ¶ Notādū aūt ꝙ nec aq̄ nec aer ē ꝓpri⁹ effectus ſoni. ſunt autē talia mediū in ſono: ⁊ ſunt ea in q̄bus formal̄r pōt eē ſon⁹. ea tñ q̄ hñt cāre ⁊ efficere ſonū o₃ eē dura ⁊ reſiſtentia: cuiuſmodi ſunt es argētū ⁊ alia corpa ſolida ⁊ firma. p̄t itaq₃ ex ꝑcuſſiōe ad aerē cāri ſon⁹: ſic̄ p₃ d̄ v̄ga ducta p aerē. reſiſtit g̊ aliquo͛ aer. ſ₃ q₂ nō bñ reſiſtit d̄r ex ꝑcuſſiōe ad ip₃ nō ꝓprie. i. nō bñ fieri ſon⁹. ¶ Nōn^m ēt ꝙ ſ₃ ꝯmētatorē: o₃ motū corpis ꝑcutiētis ita velocē eē ꝙ ꝑueniat fracturā aeris. nā ſi q̄s plane pōeret vnū corp⁹ ſolidū ſupra aliō: aer frāgeret̄ ⁊ cederet abſq₃ violētia: ⁊ ñ faceret ſonū: o₃ itaq₃ ita velociter fieri illū ictū ⁊ illū ipetū: ꝙ ꝑueniat̄ fractura aeris. i. ꝙ ꝑcutiat̄ aer anq₃ ſoluat̄ ⁊ frāgat̄. ¶ Nōn^m ēt ꝙ ſil̄e ē de corpib⁹ ſe ꝑcutiētib⁹ faciētib⁹ ſonū: ⁊ de aceruo lapidū ꝑcuſſo velociter lato. nā ſi q̄s ꝑcuter₃ aceruū lapidū: ita lēte ꝙ lapides ñ velociter ferrent̄: ⁊ nō facerēt violētiā aeri ñ fier₃ ibi ſon⁹: ſ₃ ſi aceru⁹ lapidū ꝑcuſſus ab aliq̊ velociter ruat ſcindit aerē cū q̄dā violētia: facitq₃ ſonū. ſic ſi corpus ꝑcutiēs cū ictu ⁊ ipetu ꝑcutiat ſcidit aerē cū q̄dā violētia. ⁊ fit ibi ſon⁹: q̄re ē quodāmō ſil̄e h ⁊ ibi. ¶ Deide cū dic̄.

Cō.80 ¶ Echon autē fit cum ab aere vno facto ꝓpter vas determinās ⁊ ꝓhibens diffundi: iterū aer repellitur ſicut ſpera.

¶ Determīat de gn̄atiōe ſoni q̄ d̄r echon. circa qd̄ duo fac̄. q₂ p̊ fac̄ qd̄ dcm̄ ē. 2.° ꝓbat ſp fieri echō. l₃ nō ſp fiat cert⁹ ⁊ manifeſtus ibi. (Vr̄ āt ſp.) dic̄ g̊. ꝙ echō aūt fit cū ab vno. i. ꝯtinuo aere fcō motu pp vas. i. pp obſtaculū d̄terminās ⁊ ꝓhibēs diffundi. i. ꝓtēdi vlteri⁹ aerē iterū aer ille repellit̄. i. refellit̄ ſic̄ ſpa. ¶ Nōn^m āt ꝙ ſic̄ cū lapis ꝓycit̄ in aq̄ fiūt ibi circl̄i q ſi iueniāt obſtaculū reflectunt̄: ſic cū aliqd̄ corp⁹ ſolidū ꝑcutit̄ ad aliqd̄ aliō corp⁹ in aere fiūt ibi circuli q ꝯtinue mltiplicant̄ ⁊ diffūdunt̄: ⁊ ſi circuli illi iueniāt obſtaculū reflectunt̄. accit̄ g̊ in illis circulis ſic̄ accit̄ in ſpera ſiue in pilla q̄ ꝓiecta. ſi iueniat obſtaculū reflectit̄ ⁊ retrocedit. Dupl̄r itaq₃ gn̄at̄ ſon⁹ in aere. p̄ ex diffuſiōe circuloꝝ. 2.° ex reflexiōe eoꝝ. ſon⁹ aūt q gn̄at̄ ex refliōe d̄r echō. ¶ Nōn^m ēt ꝙ mot⁹ reflexiōis circuloꝝ ē ſil̄is motui diffuſiōis: q₂ eo mō quo diffundunt̄ circl̄i reflectunt̄ ſi iueniāt obſtaculū: ⁊ q₂ ex ſil̄i motu cātur ſil̄is ſon⁹: ſeq̄tur ꝙ echō ſit ſil̄is ſono p̄us fcō. inde ē g̊ ꝙ cū q̄s loq̄t̄: ⁊ fit echō: vr̄ ei audire ſcd̄a₃ vocē ſil̄em p̄me voci. ¶ Nōn^m ēt ꝙ d̄r fieri echon pp vas ꝓhibens: q₂ l₃ ex q̊l₃ obſtaculo fiat reflexio circuloꝝ in aere: potiſſime tñ fit h qñ obſtaculū illud ē cōcauū: vt app₃ in puteo: ⁊ q₂ obſtaculū ꝯcauū h₃ q̄₃dā rōnē vaſis d̄r echon fieri pp vas ꝓhibēs. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̄ aūt ſemp fieri echon: ſ₃ nō cert⁹: q₂ accidit in ſono: ſic̄ ⁊ in lumie: ⁊. n. lumē ſemp repercutit̄: neq₃. n. fieret penit⁹ lumen: ſ₃ tenebra extra ſolem: ſ₃ nō ſic repcutit̄ ſicut ab aqua: aut aere: aut ab aliquo alio leniu₃. Quare tenebra₃ facit: q̄ lumen determinamus.

¶ Oñdit ꝙ ſemp fit echon: l₃ nō ſemp fiat manifeſtus di. vr̄ aūt ſemp fieri echō: ſ₃ nō ſemp fit cert⁹: q₂ accit̄ in ſono: ſic̄ in lumie. ⁊. n. lum̄ ſemp repcutit̄; q₂ ſi nō repcuteret̄ nō fieret penit⁹ lumē ex̄ ſolē: ſ₃ tenebra. niſi. n. lux reflecteret̄ nō eēt lum̄ niſi in loco quē ſol aſpiceret. alibi āt eēt oīo tenebra ſic̄ in nocte. ſp g̊ fit reflexio lucis. ſ₃ nō ſp fit fortis: ſicut fit ab aq̄ aut aere ſiue a cupro: vt h₃ lr̄a ꝯ^a aut ab aliq̊ alio corpoꝝ leniū: q̄re q₂ nō ſp fit reflexio fortl. h ē qd̄ fac̄ tenebrā q̄ termiat̄ lumē. ¶ Notādū āt ꝙ ſi rady ſolares icidāt in aquā vel in es vel i aliqd̄ aliō corp⁹ lene. i. terſu₃ ⁊ politū reſultat ex tali reflexiōe q̄dā ſplēdor adeo lucid⁹ ſic̄ ē loc⁹ ille: quē aſpicit ſol. nec vr̄ q̄ſi dr̄ia iter lum̄ gn̄atū p aſpectū ſolis. ⁊ p h₉ reflexionē: ſ₃ tñ nō ſp fit reflexio ſic fortis. nā cū arbores faciūt vmbrā in illa vmbra ē aliq̄ reflexio lucis. q₂ ſi h nō eēt nullus poſſet legere ad vmbra₃ ſic̄ nec pōt legere i nocte. ſplēdor g̊ fit ex reflexiōe forti: ſ₃ vmbra fit ex reflexiōe debili. igit̄ q₂ nō ſp ē reflexio fortis ꝯtingit vmbrā fieri q̄ termiat̄ lumē. ꝓtēdit̄. n. lumē vſq₃ ad vmbrā ⁊ ibi termiat̄. vult g̊ ph̄s p h ſil̄e ꝙ ſic̄ ſemp reflectit̄ lumē: ſ₃ non ſemp eſt reflexio fortis ſic ſemp reflectit̄ aer ⁊ ſemp fit echō: ſ₃ q₂ nō ſemp ē illa reflexio fortis nō ſemp eſt echon cert⁹ ⁊ notus nec ſemp ꝑſpicimus ipm.

Vacuū. n. recte di ꝓpriū audiēdi: vr̄. n. eē vacuū aer: hoc āt ē faciēs audire cū moueat̄ ꝯtinuus ⁊ vnus: ſ₃ ꝓpter id ꝙ frangibilis eſt non ſonat niſi lene ſit qd̄ ꝑcutit̄: tunc aūt vnus fit: ſil̄. n. ꝓpter planū: vnū. n. ē lenis planū. ¶ Sonatiuū q̄dē igit̄: qd̄ motiuū vni⁹ aeris ꝯtinuitate vſq₃ ad auditum. Cō.81

Cō.82

¶ Poſtq₃ ph̄s determiauit de gn̄atiōe ſoni oñdens q̄liter h₃ fieri ſon⁹. in ꝑte iſta: vt dicebat̄ determiat de ſono ꝓut h₃ imutare me^m ⁊ organū. duo g̊ fac̄. q₂ p̊ oñdit quō ſon⁹ h₃ imutare mediū. 2.° declarat quō h₃ imutare organum ibi. (Audit⁹. n.) dic̄ g̊. ꝙ vacuū. i. aer q a mltis appellat⁹ ē vacuū recte d̄r ꝓpriū me^m audiēdi ſonū. ⁊ ſubdit ꝙ vr̄ aer eē vacuū. audit⁹ g̊ fit h mō. q₂ h. ſ. aer q d̄r eē q̄d vacuū eſt faciēs audire cū mouet̄ ꝯtinu⁹ ⁊ vn⁹. ſ₃ pp id ꝙ aer ē frangibilis. i. cito frāgibl̄is ñ ſonat niſi ſit lene qd̄ ꝑcutit̄. tc̄ āt qñ lene ē qd̄ ꝑcutit̄: tc̄ fit vn⁹ ſon⁹. ſil̄. n. fit ſon⁹ vn⁹ ⁊ vna expl̄ſio aeris pp planū. q₂ planū. i. ſupficies lenis corpis eſt q̄d vnū: ⁊ q₂ o₃ eē ſupficiē vnā ad h ꝙ moueat̄ aer vn⁹. ⁊ fiat ſon⁹: iō ꝯcludit̄ ꝙ ſonatiuū qd̄. igr̄ ē qd̄ ē motiuū vni⁹ aeris ꝯtinuati vſq₃ ad auditū: o₃. n. aerē motū cōtinuari vſq₃ ad

UVA. BHSC. IyR_041_2

auditũ vt ꝑcipiatꝰ ſonꝰ. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ lȝ nõ bñ dcm̃ ẽ aerẽ
eẽ vacuũ tñ ẽȝ hũc mõȝ loq̃ndi: ẽm q̃ aer dr̃ vacuũ: vacuũ
ẽ meᵐ in auditu: qꝛ aer ẽ meᵐ hꝰ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ad h̃ ꝙ bñ
fiat ſonꝰ corꝰ qd̃ v̈beratꝰ vel oꝫ eẽ ꝯcauũ vl' regulare ⁊ pla
nũ. tẽ. n. ẽ planũ ⁊ lene qñ vna ps nõ ſupemiet alteri. nã ſi
hr̃et ſuꝑficiẽ aſperã ⁊ hr̃et aliq̃s ꝑtes eminẽtes aer q ẽ frã
gibilis diuideretꝰ ẽȝ illas ꝑtes eminẽtes: ⁊ nõ faceret ſuꝑfi
ciẽ vnã. ſi h̃ aũt ꝯtingeret aer nõ poſſꝫ bñ expelli nec bñ ꝑ
cuti: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ fieret bñ ſonꝰ. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Auditꝰ autem cõnaturalis eſt aeri: ꝑpter id
autẽ qd̃ in aere eſt: moto exteriori qd̃ itra mo
uetꝰ: ꝑpter qd̃ q̃deȝ non vbiq; audit aĩal: neq;
vbiq; trãſit aer. Nõ. n. vbiq; hꝫ aerem mouen
da pars: ⁊ aĩatũ: ſicut pupilla humidum.

¶ Oñſo quõ a ſono imutatꝰ meᵐ oñdit quõ imutetꝰ auditꝰ.
¶ Ad cꝰ euiᵃᵐ ſciẽdũ ꝙ ſic̃ in pupilla ẽ qd̃dã hũidũ ꝯnãle
ſibi: ſic ĩ auribꝰ ẽ q̃dã aer ꝯnãl' auditui. h̃ g̃ mõ imutatꝰ au
ditꝰ: qꝛ ſonꝰ imutat aerẽ exterioꝛeȝ: q aer exterioꝛ imutatꝰ
imutat ꝯnãlẽ aerẽ. ⁊ fit auditꝰ. tria g̊ fac̃. qꝛ ꝑ oſtẽdit quõ i
mutatꝰ auditus. 2º declarat q̃lis ſit aer imutatꝰ exterioꝛ. 3º
manifeſtat q̃lis ſit aer ꝯnãlis iterioꝛ q imutatꝰ ab aere ex
terioꝛi moto. 2ª ibi. (Per ſe q̃dẽ igitꝰ.) 3ª ibi. (Hoc ãt eſt in
auribꝰ.) Dic̃ g̊. ꝙ auditꝰ ꝯnãlis ẽ aeri. nã ſic̃ pupilla: vt tãge
batꝰ: ẽ ꝯnãlis aq̃: ⁊ ẽ qd̃dã hũidũ aqueũ ĩ pupilla: ſic auditꝰ
ꝯnãlis ẽ aeri: vel qd̃ idẽ ẽ: nãl'r oꝛganũ auditꝰ hꝫ q̃ndã ꝯue
niẽtiã cũ aere ⁊ ĩ iꝑo oꝛgano hꝫ eẽ q̃dã ꝯnãlis aer. ⁊ ſubdit
ꝙ ꝑꝑ id ãt ꝙ ẽ ſonꝰ ĩ aere moto exterioꝛi qd̃ ẽ itra. i. aer cõ
nãlis q ẽ itra aurẽ mouetꝰ ab aere exterioꝛi moto: ꝑꝑ qd̃ q
dẽ manifeſte pꝫ: ꝙ non vbiq; audit aĩal: nȝ vbiq; penetrat
aer: qꝛ ps mouẽda a ſono. ⁊ ẽt iꝑꝫ aĩatũ nõ hꝫ vtiq; talẽ ae
rẽ ſic̃ pupilla hũidũ aqueũ ſup. nõ hꝫ niſi ĩ tali ꝑte. i. ĩ ocl'o.
ſic̃ g̊ ñ vbiq; videmꝰ: qꝛ nõ ẽ vbiq; pupilla ⁊ hũidũ aqueũ:
ſic nõ vbiq; audimꝰ: qꝛ nõ ẽ vbiq; oꝛganũ auditꝰ: nec habe
mus vbiq; ꝯnãlẽ aerẽ. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ. 83. ¶ Per ſe q̃deȝ igitꝰ iſonabilis aer: ꝑꝑ id qd̃ faci
le ceſſibilis eſt. Cuȝ vero ꝓhibetꝰ diffluere hu
iuſmodi motus ſonus eſt.

¶ Oñdit q̃lis ſit aer exterioꝛ motꝰ di. ꝙ aer exterioꝛ motꝰ
eſt inſonabilis. ꝑꝑ hoc ꝙ eſt ceſſibilis. i. facilis diuiſionis:
vt habet littera ꝯmẽti. ſȝ cũ ꝓhibeatur diſſoluere hꝰ mo
tus ſonꝰ ẽ. ¶ Nõnᵐ ãt ſonũ fieri cũ vnũ corꝰ v̈berat aliud.
corꝰ g̊ v̈berãs mouet ⁊ frãgit aerẽ corꝰ v̊o v̈beratũ tȝ aerẽ ⁊
ꝓhibꝫ iꝑꝫ ne d̃ facili cedat: qd̃ cũ ꝯtigit motꝰ aeris ſic fcũs
ẽ q̃dã ſonꝰ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ex h̃ põt patere: q̃re v̈ga in aere
abſq; aº coꝛꝑe fac̃ ſonũ: qꝛ ſi hꝰ v̈ga velociter mouetꝰ ⁊ ml't
totiẽs ſcindit aerẽ: q ꝑꝑ ſciſſurã fcãȝ foꝛtiꝰ reiungitꝰ ⁊ ꝯgre
Dubitaret (gatꝰ ⁊ r̃ſiſtit v̈ge: qd̃ faciẽdo fac̃ ſonũ.
foꝛte aliq̃s: q̃re aer ſciſſus a v̈ga foꝛtiꝰ
ꝯgregatꝰ ita vt poſſit reſiſtere v̈ge ⁊ facere ſonũ. ¶ Dõȝ ꝙ
vt ſupꝛa tãgebatꝰ nã nõ patitꝰ vacuuȝ: q̃re cũ v̈ga mouetꝰ ꝑ
aerẽ ſcidit iꝑꝫ: ⁊ ne ſit vacuũ ꝑtes aeris ſciſſe iterũ ꝯgregã
tur ⁊ replẽt ſciſſurã illã. igr̃ ſi v̈ga mouetꝰ lẽte: lẽte attrabitꝰ
aer: ꝑꝑ qd̃ nec ẽ ibi reſiſtentia: nȝ ſonꝰ: ſȝ cũ v̈ga mouetꝰ ve
lociter ꝑtes aeris cũ q̃dã velocitate trahũtꝰ ⁊ ꝯgregãtꝰ. ⁊ qꝛ
ibi fit foꝛtis attractio: oꝫ ibi fieri dẽſitatẽ q̃ndã: ꝑꝑ quã dẽ
ſitatẽ fiet q̃dã reſiª v̈ge d̃nuo mote ⁊ gñabitꝰ ibi ſonꝰ. aer g̊
qꝛ de ſe facil'r cedit: de ſe ẽ inſonabilis: ſȝ ſi ſonare dꝫ: oꝫ ꝙ
aliqd̃ coꝛpꝰ teneat iꝑꝫ: vt nõ ꝑmittat eũ ſic facil'r cederꝰ: vl'
oꝫ ꝙ iꝑemet aer velociter ſciſſus velociter attrahatꝰ ⁊ foꝛtiꝰ
Alterius (ꝯdẽſetꝰ ita vt poſſit reſiſtere ⁊ ſonũ facerꝰ.
foꝛte dubitaret aliq̃s. vtrũ idẽ ſit ſonꝰ qd̃
motꝰ aeris. ⁊ vr̃ ꝙ ſic. ꝑ ph̃ꝫ dñtẽ: ꝙ cũ ꝓhibeatꝰ aer diſſolui
hꝰ motꝰ ſonꝰ ẽ. ¶ In ꝯ̃riũ ẽ: qꝛ ſic̃ ſe hñt he d̃rie ad illas: ſic
ſe hñt he res cꝰ ſũt he d̃rie ad illa cꝰ ſũt he d̃rie: ſȝ d̃rie ſoni
nõ ſũt d̃rie motꝰ. g̊ nec ſonꝰ ẽ idẽ qd̃ motꝰ. ꝙ aũt ſic ſit pꝫ.
qꝛ d̃rie ſoni ſ̃t acutũ: ⁊ graue. d̃rie v̊o motꝰ velox ⁊ tardũ: ſȝ
vt ĩfra ĩ hac lectiõe dicetꝰ velox ñ ẽ idẽ qd̃ acutũ ſȝ cãtꝰ acu
tũ ex velocitate motꝰ: ⁊ graue ñ ẽ idẽ qd̃ tãdũ: ſȝ cãtꝰ graue
ĩ ſono ex tãditate ĩ motu. itaq; ſi d̃rie ſoni ñ ſ̃t d̃rie motꝰ: ſȝ
cãntꝰ ex illis: ſonꝰ nõ erit motꝰ: ſȝ cãbitꝰ ex ipſo. ¶ Dõm ꝙ
motꝰ vt ſupꝛa patuit ẽ ſenſibile cõe: ſonꝰ ãt ẽ ſẽſibile ꝑꝑiuȝ.
igitꝰ qꝛ differũt ſenſibilia cõia a ꝑꝑꝛijs: oꝫ ſonũ eẽ aliã rẽ a
motu. dicemꝰ igitꝰ ꝙ he ſenſibiles q̃litates cuiuſmõi ſũt ſo
nꝰ albedo nigredo cal'itas fr̃itas ex motu cãntꝰ: dr̃ñter tñ:
qꝛ aliq̃ cãntꝰ ex motu ita ꝙ ceſſãte motu nõ ceſſat foꝛma.
imo nõ ẽ ꝯpleta foꝛª donec ceſſet motꝰ. nã in talibꝰ v̈ificatꝰ
qd̃ dr̃ ĩ de gñatiõe ꝙ hĩtibꝰ pñtibꝰ ĩ mã ceſſat motꝰ. hꝰ aũt
ſũt q̃litates ſẽſibiles alie a ſono. ſonꝰ qd̃ ſic iducitꝰ ꝑ motũ:
ꝙ tñ ceſſãte motu ceſſat ſonꝰ: itaq; ſic̃ ꝑ ſigillũ foꝛª iducitꝰ
ĩ cera amoto tñ ſigillo remãet figura illa: in aq̃ v̊o ſi appo
neretꝰ ſigillũ coaptaret ſe aq̃ figure ſigilli. amoto tñ ſigil
lo ꝑꝑ fluxibl'itatẽ aq̃ ſtatĩ tolleretꝰ iꝑſſio a ſigillo fcã. ſic ceſ
ſãte motu ceſſat ſonꝰ. dicamꝰ g̊ ꝙ motꝰ ẽ cã ſoni: ⁊ ẽ cã alia
rũ ſenſibiliũ q̃litatũ: al'r tñ ⁊ al'r: qꝛ motꝰ cãt alias ẽſibiles
q̃litates iq̃ꝫtũ ille ſ̃t terĩ motꝰ. ⁊ qꝛ adepto terĩo oꝫ vnã eẽ
ꝑteritã ⁊ ꝑtrãſitã adeptis talibꝰ q̃litatibꝰ oꝫ ceſſare motũ.
Sonꝰ tñ ſic cãtꝰ a motu ꝙ motꝰ ẽ ſubm̃ ſoni. ⁊ qꝛ paº nõ ꝑt
hr̃e eẽ ꝑmanẽs ſi ſubm̃ hẽat eẽ ſucceſſiuũ: oꝫ ꝙ ſonꝰ ñ hẽat
eẽ ꝑmanẽs: ſic̃ nec motꝰ. ⁊ ceſſãte motu oꝫ ceſſare ſonũ. nõ
ẽ g̊ ſonꝰ idẽ qd̃ motꝰ: ſȝ fũdatꝰ ĩ motu ⁊ cãtꝰ ab iꝑo. Qd̃ v̊o di
cebatꝰ ĩ ꝯ̃riũ ꝑ ph̃ꝫ dicẽtẽ ꝙ ſonꝰ ẽ motꝰ. dici dꝫ ꝙ illa ꝑdi
catio nõ eſt foꝛmalis: ſed cãlis. ſic g̊ dr̃ ſonus motꝰ. qꝛ cau
ſatur ab iꝑo ſicut ĩ de ſenſu ⁊ ſenſato dr̃ odoꝛ fumalis eua
poꝛatio: qꝛ cauſatur ex tali euapoꝛatiõe. ¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ Hic aũt ẽ in auribꝰ edificatꝰ: cũ hoc ꝙ imobi
lis eſt: q̃tenus certe ſentiat oẽs d̃ñtias motus.
Propter hoc autẽ ⁊ ĩ aq̃ audimꝰ: qm̃ ñ igredi
tur ad iꝑꝫ ꝯnãle aerẽ. Sȝ neq; ĩ aurẽ ꝑꝑ reflexi
ones iꝑſiꝰ. Cũ ãt hoc accidat: non audit. Neq;
ſi miringa: ſicut q̃ in pupilla pellis laborat.

¶ Oñſo q̃lis ſit aer exterioꝛ. qꝛ ẽ iſonabilis: oſtẽdit q̃lis ſit
aer iterioꝛ: qꝛ ẽ imobilis. hꝫ. n. aer iterioꝛ q̃ndã motũ ꝑꝑiuȝ
q̊ ſꝑ mouetꝰ. dr̃ tñ eẽ imobilis q̃ꝫtuȝ ad motꝰ exterioꝛes: qꝛ
motꝰ ille quẽ hꝫ ẽ diſſil'is ab oĩbꝰ exterioꝛibꝰ motibꝰ. tria g̊
fac̃. qꝛ ꝑ oñdit quõ aer ꝯnãlis iterioꝛ ſit imobil'. 2º qd̃ dixe
rat mãifeſtat ꝑ ſigᵐ. 3º mouet q̃ꝫdã qõnẽ circa ꝑtacta. 2ª ibi
(Sȝ ſignũ.) 3ª ibi (Utꝝ ãt ſonet.) Dic̃ g̊. ꝙ h̃ ãt aer q ẽ in
auribꝰ edificatꝰ cũ h̃. i. ꝑꝑ h̃ ẽ imobilis. q̃tenꝰ certe ſentiat
oẽs d̃ras motus. i. oẽs d̃rias ſoni exterioꝛis. q̃ꝫdiu g̊ manet
ille ꝯnãl' aer hñs motũ ꝑꝑꝛiũ ex̃neũ ab oĩ motu exterioꝛi:
tãdiu ſaluatꝰ in nobis auditꝰ: ꝑꝑ h̃ aũt qꝛ ſic ẽ audimꝰ ĩ aq̃
q̃dã ãt textꝰ hñt ñ audimꝰ ĩ aq̃: ſȝ ẽ l'ra falſa. audimꝰ g̊ ĩ aq̃:
qd̃ fit: qꝛ aq̃ ñ igreditꝰ ad iꝑꝫ ꝯnãleȝ aerẽ: ſȝ nȝ igreditꝰ ĩ au
rẽ ꝑꝑ reflexiões fcãs ab aere ꝯnãli. ſȝ cũ h̃ accidat ꝙ aq̃ i
grediatꝰ aĩal nõ audit: ſȝ ꝑdit auditũ: nȝ ẽt audiret ſi mirin
ga. i. ſi pellis cerebꝛi: vt exponit ꝯmẽ. ſup. d̃ſtrueretꝰ: ſic̃ hõ
nõ videt ſi laboꝛet. i. ſi ifirmetꝰ pellis q̃ ẽ in pupilla. ¶ No
tãdũ ãt ꝙ ſic̃ hõ amitteret viſuȝ ſi hũidũ aqueũ qd̃ ẽ ĩ ocu
lo ꝑ ĩfirmitatẽ pellis pupille vel ꝑ aliquẽ aliũ mõȝ macu
laretꝰ vl' deſtrueretꝰ: ſic hõ ꝑderet auditũ ſi aer q ẽ nãl'r edi
ficatꝰ ĩ timpano auditꝰ ꝑ itroitũ aq̃ ĩ aurẽ vl' ꝑ deſtructio
nẽ pellis cerebꝛi vel ꝑ aliquẽ aliũ mõȝ euaneſceret vel tol
leretꝰ. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ ſic̃ oꝛganũ tactꝰ nõ ẽ denudatũ ab oĩ
q̃litate ſenſibili: ſȝ ẽ denudatũ a q̃litatibꝰ ſenſibilibꝰ q̃s ꝑ
cipit: ſic aer ꝯnãlis iterioꝛ ñ ẽ denudatꝰ ab oĩ motu. ſȝ a mo
tibꝰ exterioꝛibꝰ. hꝫ. n. ſꝑ q̃ndã ſuũ ꝑꝑꝛiũ motũ factũ ꝑ tot
reflexiões auris ꝙ hoĩe ex̃nte ĩ aq̃ reflexiões ille nõ per
mittũt aquã igredi ad aerem connãlem. nec etiã ꝑmittũt

UVA. BHSC. IyR_041_2

ipſam ingredi in aurem. ¶ Deinde cum dicit.
Cõ.84 ¶ Sed ſignũ eſt audiẽdi: aut nõ ſonare ſemper
aurẽ: ſic cornu. Semꝑ. n. quodã ꝓprio motu
aer mouet̃ in auribꝰ: ſꝫ ſonus extraneꝰ: ⁊ ꝓpri-
us eſt: ⁊ propter hoc dñt audire vacuo ⁊ ſo-
nãti: q2 audimus in hñte determinatuꝫ aerẽ.
¶ Q2 dixerat aerẽ ꝯnãlẽ eẽ diſtictũ ab aere exteriori ⁊ hñre
motũ diſtictũ a motibꝰ exterioribꝰ. ꝓbat ħ ꝑ ſigm dĩ. ſigm
ãt audiẽdi ꝑ aerẽ ſic diſtictũ ⁊ hñtẽ ſic diſtictũ motũ vl' ſi-
gnũ ñ audiẽdi ſine tali aere ſic moto ẽ ſonare aurẽ ſic̃ cor-
nu. nã ſꝑ aer ĩ auribꝰ mouet̃ ꝓꝓo motu: ſꝫ ꝑcipimꝰ ꝑ hꝰ ae-
rẽ ſonũ q2 ſonꝰ ẽ motꝰ extneꝰ. ⁊ nõ ꝓpriꝰ illi aeri. ⁊ ꝑꝑ ħ q2
ſic ẽ dñt alig nos audire vacuo. i. aere ſonãte: q2 audimꝰ or-
gano vel timpão hñte talẽ ꝯteriatũ aerẽ. ¶ Nõnm ãt ꝙ ſi
põat̃ manꝰ ſuꝑ aurẽ aer q ẽ ĩ aure hñs q̃ndã motũ ꝓꝑiuꝫ ꝑꝑ
manũ appoſitã fac̃ mltas reflexiões ⁊ multas repcuſſiões
ꝑꝑ q̃s vr̃ ſonare auris ſic̃ cornu. iſte g̊ ſonitꝰ dꝫ eẽ nobis ſi-
gnũ ꝙ in auribꝰ ẽ qdã aer diſtictus ab aere exteriori hñs
motũ diſtinctũ ab exterioribꝰ motibus.

Dubitaret fõte aliqs. vtꝝ ſonꝰ hẽat eẽ ĩ meꝰ realr.
¶ Dõꝫ ꝙ de ſono ſic ꝯſueuit diſtigui:
q2 ſonꝰ ĩ aliq̃ ꝑte aeris ẽ realr tm̃. ĩ aliq̃ v̊o ĩtẽtiõalr tm̃. ĩ ali
q̃ qdẽ ĩtẽtiõalr ⁊ realr: vt cũ duo corꝑa ſe adĩuicẽ collidũt
ille aer ꝑ̊ colliſus hꝫ in ſe ſonũ realr tm̃. ſꝫ q2 ab illo aere ꝑ̊
colliſo ⁊ moto mouet̃ alia ꝑs aeris: in illa ꝑte aeris duplr
erit ſonꝰ. vꝫ. realr iq̃ꝫtũ mouet̃ ab aere ꝑ̉us moto ⁊ ĩtẽtiõa
liter: q2 a ſono exñte realr ĩ aere ꝑ̉us fracto mltiplicat̃ ĩtẽ-
tionalr ĩ aere 2° moto. veꝝ q2 iſte motꝰ defic̃ qñ ꝑuẽtũ erit
ad ꝑtẽ illã aerꝭ circa quã ñ vlteriꝰ ſe ꝑtẽdit motꝰ: ẽ ibi ſonꝰ
ĩtẽtõalr: ñ realr. ¶ Sꝫ ħ calũniã patit̃. q2 q̃ rõe a ſono exi
ſtẽte realr ĩ aere ꝑ̉ꝰ fracto mltiplicat̃ ĩtẽtionalr in aere. 2°
moto pari rõne ab aere 2° moto mltiplicat̃ ſonꝰ ĩtẽtionalr
in aere ꝑ̉us fracto. nõ ẽ. n. ĩtelligibile ꝙ aliqđ corꝰ ſuſcepti
uũ ĩtẽtiõis ſit iux̃ corꝰ hñs illđ realr: vel ẽt hñs illđ ẜꝫ ĩten
tionẽ fortẽ: qn fiat ibi mltiplicatio ẜꝫ ĩtẽtionẽ illã. q̃re ſi in
aere 2° moto ẽ ſonꝰ realr: ⁊ ẽt ẽ ibi ẜꝫ ĩtentiõeꝫ fortẽ. cũ aer
ꝑ̊ fractꝰ ſit ꝯtinuꝰ aeri 2° moto: oꝫ ĩ aere ꝑ̉us fracto eẽ ſonũ
ĩtẽtionalr. dicamꝰ g̊ ꝙ ĩ toto aere moto ẽ ſonꝰ realr ⁊ ĩten
tionalr: ita tñ ꝙ ab aere ꝑ̉us fracto mltiplicat̃ ĩtẽtionalr ⁊
realr q̃ꝫdiu mouet̃ aer: ab aere tñ 2° moto mltiplicatur ſo
nus ĩ aere ꝑ̉us fracto ĩtẽtionalr: ⁊ ẽt realr cũ aer reflectit̃
⁊ fit echõ. nã ſic̃ ꝑ̊ gñat̃ ſonꝰ ab aere ꝑ̉us fracto vſq꜄ ad ae-
rẽ vltio motũ: ita cũ echõ ẽ fortis ꝑ reflexionẽ circloꝝ po-
terit mltiplicari ſonꝰ ĩtẽtionalr ⁊ realr ab aere vltio moto
vſq꜄ ad aerẽ ꝑ̊ fractũ. vbicũq꜄ itaq꜄ ẽ ſonꝰ realr ẽ ibi ⁊ ĩten
tionalr: ſꝫ alicubi ẽ ĩtẽtionalr vbi ñ ẽ realr. nã qñ ꝯfic̃ mo-
tus aeris ĩ aere ꝓpinq̊ nõ moto poterit eẽ ſonꝰ ĩtẽtionalr.
nõ tñ ẽ ibi realr: q2 cũ ſonꝰ realr fundet̃ ĩ motu: ñ pl's ſe ꝓ-
tẽdit realr ſonꝰ niſi q̃ꝫdiu durabit actꝰ motꝰ. Deiñ cũ dic̃.
Cõ.85. ¶ Utꝝ ãt ſonat verberans: aut qđ v̊berat̃: aut
vtrũq꜄: mõ aliť altero. Eſt. n. ſonꝰ motꝰ poſſi-
bilis moueri hoc mõ: quo qdẽ ſaltantia a leui-
bus cũ aliqs truſerit. Non igit̃ ſicut dcm̃ eſt:
omne ſonat qđ verberatur: ⁊ verberans: vt ſi
obĳciat̃ acus acui: ẜꝫ opꝫ qđ percutit̃ regulare
eſſe: vt aer ſubito diſſiliat ⁊ moueatur.
¶ Mouet q̃ndã qõnẽ circa ꝑ̄tacta dĩ. vtrũ ãt ſonat v̊berãs
aut qđ v̊berat̃: ⁊ ſoluit ꝙ aut vtrũq꜄ ſuꝑ. ſonat mõ aũt alte
ro. nã v̊berãs ſonat iq̃ꝫtũ aerẽ frãgit: v̊beratũ v̊o inq̃ꝫtũ ae-
rẽ retinet ⁊ nõ ꝑmittit ipꝫ faciliter frãgi. iõ ſubdit ꝙ ſonꝰ ẽ
motꝰ poſ'is moueri. ħ mõ q̊ qd ẽ mouent̃ ſaltãtia a leuibꝰ
cũ aliqs truſerit. i. fortiter ꝑcuſſerit cõꝑa leuia. igit̃ ſic̃ dcꝫ
ẽ: nõ oẽ qđ v̊berat̃: ⁊ oẽ v̊berãs ẽ ſonãs: vt ſi obyciat̃ acus

acui nõ fit ſonꝰ: ſꝫ oꝫ ꝙ ꝑcutit̃ reglare eẽ vt aer ſubito diſ-
ſoluat̃ ⁊ moueat̃: ⁊ fiat ſonꝰ. ¶ Nõnm ꝙ cũ corꝰ planũ r̃gu
lare ⁊ lene ꝑcutit̃ ad aliđ corꝰ ꝙ ẽ tale: tc̃ vt dicebat̃ corꝑꝰ
ꝑcutiẽs frãgit aerẽ: corꝰ v̊o ꝑcuſſũ tꝫ ipꝫ ⁊ facit ipꝫ ſaltare
⁊ reſilire. aer v̊o ſic truſus. ⁊ ſic reſiliẽs: vel aer q ꝑ̄t moue-
ri ſic reſiliẽdo ⁊ ſaltãdo fac̃ ſonũ. ñ g̊ eođ mõ cãt ſonũ corꝰ
v̊berãs ⁊ v̊beratũ. ⁊ ẽt vt pꝫ: vt fiat talis reſilitio ⁊ talis ſal
tatio aeris oꝫ eẽ corꝰ regulare qđ ꝑcutit̃ ad ħ ꝙ bñ ſonet.
regulare. n. erit ſi ſit planũ vel ꝯcauũ. ¶ Deinde cũ dicit.
¶ Drie ãt ſonãtiũ in ſono ẜm actuꝫ oñdunt̃. ſic̃ Cõ.86.
. n. ñ videntur colores ſine lumine: ſic neq꜄ ſine
ſono acutum ⁊ graue.
¶ Determiat de drñtys ſoni. circa qđ tria fac̃. q2 ꝑ̊ fac̃ qđ di
ctũ ẽ. 2°. docꝫ ſumere hꝰ drĩas. 3°. manifeſtat qđ dixerat. 2a
ibi. (Hec aũt dñr) 3a ibi. (Nꝫ tñ velox.) dicit g̊. ꝙ drĩe ſo
nãtiũ cuiuſmõi ſũt acutũ ⁊ graue oñdunt̃. i. manifeſtant̃ ĩ
ſono ẜm actũ: q2 ſicut nõ vident̃ colores ſine lumie ſic nꝫ
Dubitaret (cognoſcit̃ acutũ ⁊ graue ſine ſono.
forte aliqs. q2 vr̃ nõ bñ dcm̃ eẽ ꝙ drĩe
ſoni fiãt ꝑ ſonũ in actu: imo magꝭ eꝰ ſonꝰ vr̃ fieri in actu ꝑ
ſuas drĩas: q2 ſꝑ genꝰ hꝫ rõnem potẽtie: drĩa v̊o rõneꝫ actꝰ.
¶ Dõꝫ ꝙ acutũ ⁊ graue duplr pñt ꝯſiderari. ꝑ̊ vt ſe tenẽt
ex ꝑte corꝑoꝝ ſonãtiũ: ĩ qbꝰ ñ ẽ formalr ſonꝰ. nã dr̃ chorda
aliq̃ eẽ acuta q̃ reddit acutũ ſonũ vl' dr̃ grauis: ſi faciat ſonũ
grauẽ. ⁊ tñ formalr ſonꝰ ñ ẽ ĩ chorda ſꝫ ĩ aere. 2°. pñt ꝯſide
rari drĩe ſoni: vt hñt eẽ ĩ corꝑe ĩ q̊ ẽ formalr ſonꝰ. ꝯſtat aũt
ꝙ nõ ꝑcipit̃ ſonꝰ niſi hẽat eẽ formalr ⁊ in actu. drĩe g̊ cor-
poꝝ ſonãtiũ in qbꝰ nõ ẽ ſonꝰ niſi v̊tualr cãlr cognoſcunt̃ ꝑ
ſonũ fcm̃ in actu. i. ꝑ ſonũ fcm̃ in aere: ĩ q̊ hꝫ eẽ ſonꝰ forma-
liter ⁊ ĩ actu: q̃re ſic̃ nõ diſcernimꝰ colores niſi ꝑ lumẽ: q2 ñ
pñt ĩmutare viſuꝫ ſine lumie: ſic nõ cog̊ſcimꝰ drĩas ſonan-
tiũ niſi fiat ĩ aere actu ſonꝰ: q2 nõ põt ĩmutari auditꝰ niſi a
ſono actu facto. ¶ Aduertẽdũ tñ ꝙ colores hñt ĩ ſe aliqđ
formalr: vñ pñt videri: ꝑꝑ qđ ſunt ꝑ ſe viſibiles: tñ vt dice
bat̃: q2 colores nãꝫ illã ꝑ quã ſr̃ formalr viſibiles ꝑticipãt
ĩcõplete: nõ pñt mouere diaph. niſi ſit diſpoſitum: ⁊ niſi ſit
actu illumiatũ. ſꝫ corꝑa ſonãtia nõ ſic ſe hñt: q2 corꝑa ſonã
tia formalr nihil ĩ ſe hñt de ſono. nõ g̊ ẽ ſil'e ꝑ oẽm mõꝫ de
drĩys corꝑoꝝ ſonãtiũ reſpectu ſoni in actu ⁊ de drĩys colo-
rũ reſpectu lucis: tñ q̃ꝫtũ ad ħ ẽ ſil'e: q2 ſic̃ ñ poſſumꝰ ꝑcipe
drĩas cõpoꝝ ſonãtiũ ſine ſono ĩ actu ſicut vr̃: nec drĩas colo
rũ ſine luce. ꝙ aũt arguebat̃ de gñe ⁊ drĩa laborabat rõ in
equoco: q2 ħ nõ loqt̃ phs de drĩys ſonoꝝ q̃ dñt ſonũ ĩ actu
ſꝫ de drĩys corꝑoꝝ ſonãtiũ. vt pꝫ tã ex noua trãſlatione q̃ꝫ
ex veteri q̃ dñt ſonũ nõ formalr in actu: ſꝫ cãlr ⁊ ĩ v̊tute: da
to tñ ꝙ loq̃ret̃ phs de drĩys ſonoꝝ adhuc poſſꝫ ſaluari tex-
tus eiꝰ: qđ quõ verũ ſit nõ ẽ pñtis ſpeculatõis. ¶ Aduertẽ
dũ tñ ꝙ lꝫ phs loq̃t̃ de drĩys ſonãtiũ: tñ q2 corꝰ ſonãs nõ di
cit̃ acutũ niſi faciat acutũ ſonũ: nec dr̃ graue niſi faciat ta-
lẽ ſonũ: iõ ĩ ſentẽtiando ⁊ ꝯtinuãdo ñ curauimꝰ diſtiguere
inter has differẽtias ⁊ illas: eo ꝙ he differẽtie illis habeãt
eſſe annexum. ¶ Deinde cum dicit.
¶ Hec autẽ dñr ſcđm metaphoraꝫ ab illis que
tanguntur. Acutuꝫ. n. mouet ſenſuꝫ ĩ pauco tẽ
pore multuꝫ: graue ãt in multo tꝑe paucum.
¶ Docꝫ ſumere huiꝰ drĩas dĩ. ꝙ ħ aũt. i. he drĩe dicunt̃ ẜm
metaphorã ab illis que tãgunt̃. nã ẜꝫ metaphorã ⁊ ẜm ſi-
militudinẽ drĩarũ tangibiliũ ſumpte ſunt differentie ſo-
nantiũ. nã ſicut acutũ in tactu ẽ ꝙ mouet ſenſuꝫ in pauco
tempore multuꝫ: graue aũt qđ in multo paucũ: ſic ſuꝑ. ⁊ in
auditu acutũ mouet ſenſuꝫ auditus in pauco tẽpore mul-
tũ: graue v̊o in multo paucũ. ¶ Deĩde cũ dicit.
¶ Neq꜄ tamen velox eſt acutũ: graue auteꝫ tar-
dum: ẜꝫ fit hoc qdem ꝓpter velocitatem huius

UVA. BHSC. IyR_041_2

motus:illud aūt ꝑpter tarditatem.
¶ Declarat qđ dixerat.nā in determinādo de drītys soni fecerat mētionē de motu.iō in declarādo itēꝝ duo fac.qꝛ pmo oñdit qlr drie soni se hēant ad drias tact⁹ ibi.(Et vr̄ silitudinē.) dic̄ g. ꝙ nꝫ velox ē acutū:graue aūt tardū.q.d. ꝙ graue ⁊ acutū q̄ sunt drie soni nō sunt velox ⁊ tardū q̄ sūt drie mot⁹:sic nec son⁹ ē mot⁹:cāuſ tñ he drie ab illis sic son⁹causaſ a motu. iō subdit ꝙ h gdē.s.acutū fit pp velocitatē h⁹ mot⁹:ſꝫ pp tarditatē illi⁹.s.mot⁹ sup.fit graue.¶ Deide cū dicit.

¶ Et videt̄ silitudinē hr̄e circa tactum cū acuto ⁊ hebeti. Acutū.n.q̄si pungit:hebes q̄si pellit: pp id qđ mouet hoc qdē in pauco:illud āt mul to. Quare accidit hoc qdē velox: illđ aūt tardū
Cō.87. eē. ¶ De sono igitur sic determinatū est.
¶ Oñdit qlr se hēant he drie soni ad drias tact⁹ di.ꝙ ⁊ vi dent̄ silitudinē hr̄e circa tactū cū acuto ⁊ hebeti.graue g̃ ⁊ acutū i sono hn̄t silitudinē cū acuto ⁊ hebeti in tactu:quia acutū ē qđ pūgit:hebes vo qđ pellit. ⁊ h pp id qđ h gdē.i. acutū mouet in pauco tpe multū illud vo.i.hebes in mlto paucū:q̄re accidit eē h gdē.i.acutū velox.illđ vo.i.hebes eē tardū:⁊ qꝛ sup.sic ē circa drias soni:qꝛ acutū seq̄t motū velocē:graue vo motū tardū:oꝫ eē q̄dā metaphorā:⁊ q̄n dā silitudinē iter drias sonoꝝ ⁊ drias tāgibiliū.his g̃ habi tis ipōit finē tractaui de sono dicēs.de sono igiſ sic determi natū sit. ¶ Nōn^m āt ꝙ acutū pōt fieri vel ex vno motu.et tūc oꝫ motū illū eē velocē:vel ex multis motib⁹.⁊ tūc opꝫ mot⁹ illos eē spissos:vt pꝫ in chorda q̄ si hn̄ sit extēsa facit plr̄es mot⁹ in aere ⁊ magis vberat ipꝫ:⁊ reddit sonū magis acutū.cū g̃ dic̄ phs acutū fieri ex motu veloci:itelligendū ē de acuto qđ gnāſ ex vno motu. ¶ Nōn^m etiā ꝙ nec drie soni sunt drie motus:sed sunt ānexe illis.nec tales drie sūt drie tactus:sed hn̄t similitudinē cū illis.

Vox aūt son⁹ qdeꝫ est aiati: inaiatū.n. nullū vocat:ꝫ ſm silitudinē di̇ voca re:vt tibia:⁊ lira:⁊ q̄cūq3 alia inaiato rū extensionē hn̄t:⁊ melodiā ⁊ locu tionē. Assimilaſ.n.qꝛ ⁊ vox hoc habet.
¶ Postq̄ phs determiauit de sono simplr̄.in pte ista dter minat de q̄dā spē soni q̄ dr̄ vox.circa qđ duo fac.qꝛ p̄ vena tur mēbra diffōnis ei⁹.2°.ifert diffōnē vocis tāq̄ venataꝫ ibi:(q̄re pcussio respirati.) ¶ Ad cui^{am} p̄me ptis nōn^m ꝙ i diffōne vocis q̄tuor ponunt̄.diffinit̄.n.vox ꝙ ē pcussio re spirati aeris fcā ab aia q̄ est in his ptib⁹ ad vocalē artariā. respiraſ.n.aer ⁊ attrahit̄ circa has ptes:vt circa plmonē ⁊ cor:⁊ ille aer sic attract⁹ p v̄tutē aie repcutiſ ad vocalē ar tariā siue ad cānā pulmonis:⁊ fac̄ vocē.in venādo g̃ vocis diffōnē q̄tuor facit.qꝛ p̄ oñdit ꝙ repcussio illa q̄ est vox fit ab aia.2°.declarat qđ ē respirati aeris.3°.manifestat ꝙ opꝫ illū aerē eē respiratū in his ptib⁹.i.circa has ptes:vt circa pulmonē ⁊ cor.4°.oñdit ꝙ oꝫ illū aerē respiratū repercuti ad organū qđ dr̄ vocalis arteria.ex his aūt q̄tuor:vt pꝫ:cō stat tota diffō vocis.2^a ps icipit ibi.(Multa aūt aialiū.) 3ª ibi.(Uox aūt son⁹.)4ª ibi(Organū aūt respiratiōis.) In p̄a pte itēdit talē rōneꝫ son⁹ ille q̄ nō cōpetit nisi rebus aiatis:oꝫ q̄ sit fact⁹ ab aia:ſꝫ vox nō ꝯpetit nisi rebus aia tis.g̃ vox est son⁹fact⁹ab aia.de hac aūt rōne nō ponit nisi mediū.vꝫ.ꝙ vox nō ꝯpetit nisi reb⁹ aiatis ⁊ ꝙ nullū iaia tū hꝫ vocē.lꝫ possit forte hr̄e aliquā silitudinē vocis.iō ait ꝙ vox aūt ē q̄dā son⁹aiati.⁊ subdit ꝙ nullū iaiatoꝝ vocat .i.hꝫ vocē:ſꝫ forte hꝫ silitudinē dr̄ aliqđ inaiatū vocare:vt tibia:⁊ lira:⁊ q̄cūq3 alia iaiatoꝝ hn̄t extensionē ⁊ melos et locutionē.assimilanſ.n.talia vociferātibus:⁊ vident̄ hr̄e

vocē:qꝛ vox hꝫ h. ¶ Notādū aūt ꝙ vt cōiter poniſ vox tribus vr̄ differre ab alys simplicib⁹ sonis.p̄ qꝛ vox hꝫ q̄n dā extēsionē siue q̄ndā ptēsionē.aly.n.simplices soni cito trāseunt:ſꝫ qꝛ vox fit ab aia respirāte aerē ⁊ retinente hꝫ aerē respiratū:son⁹g ē vox nō ita cito trāsit:ſꝫ hꝫ q̄dā ptē sionē ⁊ durationē ꝑ3 appetitū aie.2°.vox hꝫ q̄dā melodiā ⁊ ꝯsonātiā.son⁹.n.fact⁹ simplr̄:eo ꝙ ex simplici ictu fiat: ꝯsonātiā q̄ cātur ex diuersitate ⁊ pportiōe sonoꝝ in se non hꝫ.3°.in voce ē q̄dā discretio ⁊ iterruptio sonoꝝ:qꝛ in voce fiūt varie repcussiōes aeris.ex hac aūt distictōe sonoꝝ hꝫ vox ꝙ sit locutio vel ꝙ sit orō.nā orō ad q̄titatē discretaꝫ ptinet:vt pꝫ i pdicamētis.igiſ qꝛ lira ⁊ tibia ⁊ istra hn̄t h p q̄dā silitudineꝫ.ista tria ēt p q̄dā silitudineꝫ dn̄r hr̄e vocē.

Dubitaret forte aliqs de sono facto ex lira vel ex chordis citbare:quō son⁹ille cōtingat. nā si son⁹ ꝯtigit ex corpib⁹ſe vberātib⁹:ita ꝙ corp⁹vberās mouet ⁊ frāgit:cor⁹vo vberatū aerē retinet ne cito soluaſ ſꝫ fiat ibi q̄dā violētia ex q̄ cāeſ sonus:nō vr̄ ꝙ h possim⁹ saluare in sono fcō ex chordis lire: non.n.est dōm ꝙ pēna pcutiēs chordā aerē frāgat.chorda vo retineat aerē.ne ci to soluaſ:ſꝫ fiat ibi q̄dā violētia ⁊ cāeſ son⁹:qꝛ pēna modi cū de aere mouet.⁊ illa ps chorde ad quā pcutiſ pēna mo dicū posset de aere retinere: q̄re vel nullus resultaret ibi son⁹ vl valde exilis. ¶ Dōꝫ g ꝙ h mō fit son⁹ ex pcussio ne chorde sic fit son⁹ ex motu corrigie vl ex motu vge.vga .n.vel corrigia velociter mota in aere cāt sonū:qꝛ vt dictū ē aer velociter scissus p vgā ꝑpter tractū a vacuo:vel pro pter tractū ne sit vacuū aer ille scissus velociter ꝯgregaſ: ꝑpter qđ fit ibi q̄dā ꝯdēsatio rōne c⁹ est ibi resistētia q̄dā. ⁊ fit ibi son⁹:sic ex vna pcussiōe chorde dat chorda multos ictus:p q̄s ict⁹ velociter scidit aerē.g aer velociter scissus velociter ꝯgregaſ:⁊ resistit chorde trementi:q̄re cātur ibi son⁹:⁊ ide ē et q̄to chorda magl extēdiſ acutiorē hꝫ sonū: qꝛ talis chorda pcussa magis tremit ⁊ dat plures ict⁹:q̄re cāt maiorē sonū.nō g̃ fit son⁹ ex pcussiōe chorde:qꝛ penna expellat aerē g ē in chorda:sic fit son⁹ ex pcussione lapidū qꝛ vn⁹ lapis frāgit aerē exn̄tē i alio lapide.ſꝫ h fit qꝛ chor da pcussa tremit ⁊ dat multos ict⁹ i aere ⁊ cāt sonū.¶ Ui so quō ex diuersitate chorde ſi ſit alr̄ ⁊ alr̄ extēsa cāturali⁹ ⁊ alius sonus.

Dubitaret forte aliqs.vtrū ex diuersitate corpoꝝ solidoꝝ cāeſ ali⁹ ⁊ ali⁹son⁹.⁊ vr̄ ꝙ nō.qꝛ si nō fit sonus nisi qꝛ cor⁹ vberās aerē frāgit.cor⁹ vo vberatū aerē tꝫ:⁊ facit ipꝫ resilire:⁊ nō pmittit ipꝫ frāgi nisi cū q̄dā violētia:qꝛ cū q̄cūq3 corpa dura vident̄ sufficere ad h efficiedū.nō vr̄ ꝙ alr̄ sonet vnū cor⁹ duꝝ q̄ aliđ. ¶ In ꝯriū ē.qꝛ ad ſ'ſū pꝫ ar gētū eē magis sonoꝝ q̄ ferrū ⁊ q̄ plūbū. ¶ Dōꝫ ꝙ i sono ē tria ꝯsiderare.vꝫ.cor⁹ expellēs:aerē expl'ſuꝫ:⁊ modū ex pellēdi. rōne aerl expulsi opꝫ corpa sonātia eē dura vt pos sint aerē expellere.ide ē ꝙ lana ⁊ pili nō faciūt sonū:qꝛ la na pcutiēs nō hn̄ frāgit aerē:lana vo pcussa nō hn̄ tꝫ aereꝫ vt nō pmittat ipꝫ velociter frāgi:⁊ faciat ipꝫ cū q̄dā viole tia resilire. 2°.rōe modi expellēdi oꝫ corpa sonantia eē re gularia vt ꝙ sint plana vel ꝯcaua.nā non q̄cūq3 mō expul sus aer fac̄ sonū.ſꝫ oꝫ aerē pcussum resilire sic resilit pilla pcussa ad terrā.nā cū vnū cor⁹ planū pcutiſ ad aliđ corp⁹ planū pcussuꝫ ñ cedit aeri illi quē cor⁹ vberās pellit ⁊ mo uet:⁊ ñ cedēdo ei fac̄ aerē illū saltare ⁊ resilire cū q̄dā vio lētia sic qꝛ terra nō cedit pille.si pilla pcutiſ ad terrā oꝫ eā saltare ⁊ resilire.igr̄ vt fiat talis saltatio ⁊ talis resilitio ae ris:oꝫ eē planū ⁊ regulare qđ pcutiſ: vl oꝫ ipꝫ eē ꝯcauū:qꝛ ⁊ in ꝯcauo hꝫ fieri talis saltatio ⁊ talis resilitio:qꝛ vt supra dicebaſ nō potenti aere exire a ꝯcauis faciūt ꝯcaua ex re pcussiōe multos ictus post p̄mū.3°.in sono sunt cōsideran da corpa expellentia aerē ⁊ q̄tum ad h q̄to corpora sunt magis ⁊ magis tremētia magis sonāt.nā sicut chorda ma

UVA. BHSC. IyR_041_2

gis extēſa qꝛ ꝑcuſſa magis tremit ⁊ dat plures ictus. ideo alti⁹ ſonat: ſic corpora hn̄ tremētia ex ꝑcuſſiōe facta in eis plures ictus faciūt in aere: ⁊ fit ibi altior ſonus. ſi aūt q̄rat̄ q̄ corpora ſunt illa q̄ magis tremūt: vt cōiter ponit̄ aer qui eſt de ꝯpōne corporꝝ ſi ſit in eis bn̄ diſpoſit⁹ corpa illa hn̄t bonū ſonū: cuiuſmodi ſunt argētū ⁊ es. corpa vō magis accedētia ad nāz terreſtrē ⁊ min⁹ hn̄tia de aere in ꝯpōne ſui pei⁹ ſonāt: vt pꝫ in plūbo. pꝫ igit̄ q̄ corpora meli⁹ ſonāt. nā dura meli⁹ ſonāt q̄ꝫ nō dura: ⁊ regularia: vt plana ⁊ ēt ꝯcaua melius ſonāt q̄ꝫ nō regularia: ⁊ tremētia ⁊ hn̄tia bn̄ diſpoſitū aerē. q eſt de cōpōne ſui meli⁹ ſonāt q̄ꝫ q̄ nō ſunt talia. vbi aūt oīa iſta ꝯcurrūt ꝙ ſint corpa dura regularia. ⁊ bn̄ ſonora reſultat ibi optimus ſonus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Multa aūt aīaliuꝫ vocē non hn̄t: vt que ſunt ſine ſanguine: ⁊ ſanguinē hn̄tiuꝫ piſces hoc rationabil̄r: ſiqdem aeris motus ſonus eſt.

¶ Oñdit ꝙ reꝑcuſſio illa q̄ ē vox eſt reſpirati aeris. ꝫ pꝫ ꝑ ꝫ: qꝛ nō hn̄t vocē niſi reſpirātia. duo g̊ fac̄. qꝛ p̊ oſtēdit ſola reſpirātia hr̄e vocē. z°. remouet q̄ꝫdā cauillationē de qbuſdā piſcib⁹ nō reſpirātib⁹ q vident̄ hr̄e vocē ibi: (ſꝫ qꝛ dicūtur.) Dic̄ g̊. ꝙ multa aūt de nūero aīaliū vocē nō hn̄t vt illa q̄ ſūt ſine ſanguīe: ⁊ piſces q ſunt de nūero hn̄tiū ſanguinē. ſup. nō hn̄t vocē: ⁊ ꝫ rōnabil̄r ſi qdē ſon⁹ q eſt vox ē aeris motus: aeris ſup. reſpirati. ¶ Notādū āt ꝙ ſic ꝑ p̊maꝫ ꝑteꝫ vbi ꝓbabat̄ ꝙ ſola aīata hn̄t vocem habebat̄ ꝙ vox eēt ſon⁹ factus ab aīa ſic per hanc ꝑtem vbi oſtenditur ꝙ ſola reſpirantia habent voceꝫ: habetur ſcd̄a pars diffōnis vocis. vꝫ. ꝙ vox ē ſon⁹ aeris reſpirati. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Sꝫ qui dicunt̄ vocare: vt qui in Alcheleo ſonant branchis: aut quodā altero huiuſmodi.

¶ Remouet q̄ꝫdā cauillationē poſ̄eꝫ fieri circa ꝑdicta di. ꝙ ſi piſces q dn̄r vocare. i. hr̄e vocē: vt illi q ſūt in acheleo .i. in illo flumīe vt ſonat alia lr̄a: ſonāt brāchis. aut quodā alio mō hꝰ īſtr̄o. q. d. ꝙ piſces ⁊ oīa nō reſpirātia carēt voce. ⁊ ſi videant̄ aliqn̄ hr̄e vocē ꝫ ē: qꝛ cū brāchis vel cū aliquo alio īſtr̄o faciūt ſonū ſil̄eꝫ voci. ¶ Deīde cū dicit.

Co.88 ¶ Vox aūt ſonus aīalis eſt: ⁊ nō qualibꝫ parte. Sꝫ qm̄ oē ſonat verberāte aliquo: ⁊ ad aliqd in aliquo. Hoc aūt ē aer: rōnabiliter vtiq̄ꝫ vocabunt hec ſola quecūq̄ꝫ ſuſcipiunt aera.

¶ Uenat̄ tertiā ꝑtē vel ꝑticulā diffōnis vocis. vꝫ. ꝙ vox ē ſon⁹ reſpirati aeris nō in q̄lꝫ ꝑte: qꝛ aer reſpirat⁹ nō ad q̄ꝫlibet ꝑtē trahit̄: ſꝫ fit hꝰ tract⁹ ad aliquā ꝑteꝫ determinatā: vt ad pulmonē ⁊ cor. circa ꝫ aūt duo fac̄ qꝛ p̊ facit qđ dcm̄ ē. z°. qꝛ mētionē fecerat de aere reſpirato: oñdit quō nā vtitur hꝰ reſpirato aere ibi. (aere. iā. n.) dic̄ g̊. ꝙ vox āt ē ſon⁹ aīalis ſup. reſpirātis ⁊ nō q̄libꝫ ꝑte. i. nō ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtē reſpirāt̄ hꝰ aer nec ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtē fit attractio hꝰ aeris reſpirati: ſꝫ hꝰ attractio fit circa pulmonē ⁊ cor. addit aūt ad confirmationē h⁹ dicti. vꝫ. ꝙ oꝫ aerē eē reſpiratū: vt fiat vox dicēs: ꝙ ſonat. i. fit ſon⁹ v̊berāte aliq̊ ⁊ ad aliqd ⁊ in aliq̊. ꝫ āt in quo fit hꝰ reuerberatio ē aer. ⁊ qꝛ ſic ē rōnabil̄r vtiq̄ꝫ ꝫ ſola aīalia vocabūt q̄cūq̄ꝫ ſuſcipiūt aerē. i. q̄cūq̄ꝫ reſpirāt. ¶ Nōn^m aūt ꝫ qđ dcm̄ ē ꝙ vox ē ſon⁹ aīalis nō q̄libꝫ ꝑte ꝑ ꝫ ꝙ dicit nō q̄libꝫ ꝑte ītelligi poſſet vocalis arteria q̄ eſt organuꝫ vociferādi: ſꝫ vt cōplete habeāt̄ ꝑticule poſite in diffōne vocis melius eſt vt exponat̄ de aere reſpirato ⁊ attracto nō ad q̄ꝫlibꝫ ꝑtē: ſꝫ ad pulmonē ⁊ cor.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ illa tria q̄ ph̄s tetigit. vꝫ. ꝙ ſon⁹ fit v̊berāte aliquo ⁊ ad aliqd et in aliquo nō vident̄ eē diſticta. nā aer ipſe eſt illud qđ verberat̄ ⁊ in quo verberat̄. ¶ Dōꝫ ꝙ ad vocē cōcurrūt tria. vꝫ. aīa v̊berās ⁊ vocal̄ arteria ad quā hꝰ fit reuerberatio. ⁊ ēt aer in quo fit hꝰ reuerberatio. ita tn̄ ꝙ aer fungit̄ vice duorꝝ. nā aer eſt illđ qđ v̊berat̄ ⁊ qđ reꝑcutit̄ ad vocalē arteriā: ⁊ ēt eſt mediuꝫ in quo fit talis reuerberatio: qđ in multis alys ꝯtigit. nā ſi ducat̄ virga ꝑ aerē ibi aer reſiſtet virge ⁊ hēbit ſe tanq̄ꝫ aliqd ꝑcuſſuꝫ ⁊ ēt habebit ſe vt me^m in quo ex hꝰ percuſſione generat̄ ſonus dupl̄r: itaq̄ꝫ poterit legi littera ph̄i. p̊mo. vt li aliqd ⁊ in aliquo exponat̄ de aere al̄r ⁊ aliter accepto. naꝫ ip̄e aer ſe hꝫ vt aliqd ꝑcuſſuꝫ ⁊ vt mediū in quo fit ſonus. eſt g̊ ſenſus. ꝙ fit ſonus v̊berāte aliquo. i. aīa: ⁊ aīa dico verberante aliqd. i. aereꝫ: ⁊ in aliquo. i. in aere vel poſſumus exponere: vt ꝑ li aliqd ītelligatur vocalis arteria: ⁊ per li aliquo ītelligatur aer. eſt g̊ ſenſus ꝙ ad ſonū qui eſt vox ꝯcurrit aliquid verberās vt aīa ⁊ aliqd ſup. ad qđ verberat̄ vt vocalis arteria ⁊ hꝰ reuerberatio fit in aliquo. i. in aere. quō aūt in ſonis alys a voce ꝯcurrūt ibi ꝫ tria. vꝫ. ꝙ ſit ibi aliqd v̊berās ⁊ aliqd qđ verberatur ⁊ aliquid in quo fit v̊beratio videre non eſt difficile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Jaꝫ. n. aere reſpirato vtit̄ natura in duo opera: ſic̄ ligua ⁊ in guſtū: ⁊ in locutionē. Quorꝝ qdē guſtus nec̄ius ē. vn̄ ⁊ in plurib⁹ īeſt: interpretatio aūt eſt ꝑꝑ bn̄ eſſe. Sic ⁊ ſpū: ⁊ ad calorē interiorē tanq̄ꝫ neceſſariū. Cauſa aūt in alteris dicta eſt: ⁊ ad vocē vt ſit qđ bene.

¶ Qꝛ fecerat mentionē de aere reſpirato oſtēdit quō natura vtit̄ hꝰ aere dicēs: ꝙ iam reſpirato aere vtit̄ nā in duo opera: ſicut lingua vtit̄ in duo opa in guſtum ⁊ locutionē: quorꝝ qdem guſtus eſt quid nec̄ium. vnde ⁊ pluribus īeſt interpretatio aūt. i. locutio eſt ꝓpter bene eſſe. ſic ⁊ ſpiritu .i. aere reſpirato vtit̄ nā in duo opera: quorꝝ vnū eſt neceſſariū aliud ad bene eſſe. nam ad calorē īteriorē temperandū vtitur nā aere reſpirato tanq̄ꝫ ad id qđ eſt nec̄iuꝫ. cā āt quare ꝫ ſit nec̄ium dicta eſt in alteris. i. in libro de inſpiratione ⁊ reſpiratiōe: ⁊ vtitur ēt nā aere reſpirato ad vocem nō ſicut ad nec̄iuꝫ: ſꝫ ſicut ad bene eſſe. ¶ Notādū aūt ꝙ nec oīa aīalia loquunt̄: nec ēt oīa hn̄t guſtū. ſunt. n. aliqua aīalia imperfecta: qb⁹ ineſt tactus tm̄. talia enī in ſuſcipiēdo alimētū nō ꝑcipiunt dr̄ias guſtabiliū: ſꝫ tangibiliū. delectant̄ tn̄ talia in ſuſcipiēdo alimentū: ſicut delectat̄ ſenſus tactus cū ꝯiungit̄ tangibili ꝯuenienti. nec guſtus g̊ nec locutio ineſt oībus aīalib⁹. verū qꝛ guſtus magis eſt neceſſarius ⁊ magis facit ad eſſe: locutio aūt magis ad bn̄ eē: iō dictū ē ꝙ guſtus ineſt plurib⁹ aīalib⁹ q̄ꝫ locutio.

Dubitaret forte aliqs. vtrꝝ locutio ſit hoī nālis. videt̄ ꝙ ſic: qꝛ ſi nā vtit̄ ligua ī duo opa: in guſtū ⁊ locutionē: ſic̄ vtit̄ aere reſpirato ad duo opa. ad refrigeriū calōis ⁊ ad vocē oꝫ ꝙ guſtare ⁊ loq ſint opa nature: ſꝫ opa nāe ſunt nālia. oꝫ g̊ ꝙ loq ſit qd nāle. ¶ P. ſꝫ ph̄ꝫ p̊ politi. hoī ſermonē nā dedit: ſꝫ id qđ dat̄ alicui a nā ē nāle. g̊ ⁊c̄. ¶ In ꝯriū ē qđ ſcribit̄ p̊ ꝑyermēias. vbi dr̄ ꝙ queādmōꝫ nec lr̄e oīb⁹ eedē: ſic nec eedē voces. vult g̊ ibi ph̄s ꝙ lr̄e ⁊ voces ſint ad placitū: loq itaq̄ꝫ ad placitū erit. nō a nā. ¶ Dōꝫ ꝙ aliqd aliqn̄ vl̄r ſumptū ē nāle: qđ tn̄ ſꝫ ſpālē ꝯſiderationē ē ad placituꝫ. vt punire fures ē de iure nāli: ſꝫ tn̄ punire ꝫ mō vel illo eos: vt ꝑ ſuſpēdiuꝫ: vel per trūcationē capitis ē ad placitū: ⁊ qꝛ nālia ſt̄ eadē apđ oēs: q̄ vō ſūt ad placitū diuerſificant̄: ide ē ꝙ apud oēs puniūtur fures: ſꝫ apud oēs nō puniunt̄ eodē mō. ſic̄ g̊ punire fures ē de iure nāli: punire tn̄ eos ſic vel ſic: eſt de iure poſitiuo: ſic loq ⁊ hr̄e ſmonē ē hoī nāle: ſꝫ loq ꝫ ydioma vel illud ē ꝑ artē ⁊ ad placitū. dn̄r. n. nālia illa ad q̄ hēmus nālē īpetū. qlꝫ. n. hō hꝫ nālē īpetū vt loq̄tur: ⁊ vt exp̊mat ꝑ ſermonē ꝙ mēte ꝑcipit: ſꝫ ꝙ talis exp̄ſſio vel talis locutio fiat ꝑ ꝫ v̊bū vel ꝑ illud ꝫ adinuētū ē ꝑ artē ⁊ ad placitū. in-

UVA. BHSC. IyR_041_2

de eſt ꝙ oẽs hoïes loquunt̃:qꝛ loqui eſt quodãmõ nãle:ſ; nõ oẽs loqũut̃ ħ ydioma vel illõ:qꝛ ſic vel ſic loq nõ ẽ nã/le:ſ; ad placitũ. Argumenta antẽ pro ⁊ contra ſoluta ſunt per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.89. ¶ Organũ autẽ reſpirationis vocalis arteria eſt. Cuiꝰ autẽ cã hec ps eſt pulmo. hac.n. pte plus habẽt calorẽ pedibꝰ gradiẽtia aliis: indiget aũt reſpiratiõe: ⁊ circa coꝛ locus primꝰ. Unde ne/ceſſe eſt interius reſpirãte ⁊ ingredi aerem.

¶ Uenat̃ q̃rtã pticulã poſitã in diffõne vocis. v;. ꝙ pcuſ/ſio q̃ eſt vox fit ad vocalẽ arteriã vel fit ad organũ:qđ dr̃ vocalis artaria dicẽs:ꝙ organũ aũt reſpirationis ẽ vocalis arteria hꝰ reſpirationis cã eſt ħ pars. v;. pulmo. qꝛ hac par/te.i.circa pulmonẽ gradiẽtia pedibus pl's hñt calorẽ aliis. ⁊ ſubdit ꝙ idiget aũt reſpiratiõe. ſup. plmo. ⁊ addit ꝙ ⁊ cir/ca coꝛ eſt locꝰ pmus ſup. caloris. vñ neceſſe ẽ interius reſpi/rãte igredi aerẽ refrigerãtẽ calorẽ illũ. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ pul/mo ẽ ꝓpinquus coꝛdi: ⁊ qꝛ circa coꝛ ẽ pmus locꝰ caloris nõ ſolũ coꝛ:ſ; ẽt pulmo q ẽ circa coꝛ indiget aere reſpirato ad tẽperãdũ calorẽ illũ. ¶ Nõdũ ẽt ꝙ p hꝰ ſpirationẽ ⁊ re/ſpirationẽ imittit̃ aer fridus ⁊ expellit̃ cal's:ſ; ẽm ꝯment. ħ ẽ pp aliud ⁊ aliud:qꝛ ꝙ exħat̃ aer imiſſus ħ ẽ pp pulmo/nẽ:ſ; ꝙ imittat̃ aer recens ⁊ fridus ħ eſt magis ꝓpter coꝛ. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.90. ¶ Quare pcuſſio reſpirati aeris ab aïa:q̃ eſt in his partibus ad vocalẽ arteriam vox eſt.

¶ Cõcludit diffõnem vocis tãꝙ venatã. circa qđ duo fac. qꝛ p̊ facit qđ dcm̃ eſt. 2°. manifeſtat qđdã qđ erat dubiũ in diffõne ptacta ibi. (Non.n.ois.) ſunt aũt q̃tuoꝛ declarata circa diffõnez vocis. p̊. ꝙ vox eſt repcuſſio facta ab aïa. 2°. ꝙ hꝰ repcuſſio eſt reſpirati aeris. 3°. ꝙ ille aer reſpirat̃ cir/ca has ptes:vt circa plmonẽ ⁊ coꝛ. 4°. ꝙ repcuſſio hꝰ aeris reſpirati fit ad vocalẽ arteriã. ħ ẽ g̊ qđ ait dicẽs. q̃re vox ẽ repcuſſio reſpirati aeris facta ab aïa:q̃ repcuſſio vl' q̃ reſpi/ratio eſt in his ptibus ad vocalẽ arteriã. ¶ Nõnᵐ aũt ẽm quoſdã ħ qđ dr̃. q̃ eſt in his ptibus. exponẽdũ ẽ de aïa. dñt .n. ꝙ vox ẽ repcuſſio facta ab aïa q̃ aïa eſt in his ptibꝰ. i. cir/ca coꝛ. nõ ꝙ aïa nõ ſit i q̃l; pte coꝛpis:tñ q̃tũ ad aliqđ opꝰ vt q̃tũ ad motũ:aïa p̊ncipal'r vr̃ eẽ in cõde. meliꝰ ẽ tñ vt li q̃ referat̃ ad repcuſſionẽ vel ad reſpirationem:vt dicat̃ ꝙ vox eſt repcuſſio reſpirati aeris facta ab aïa ad vocalẽ ar/teriã q̃ reſpiratio fit in his ptibus. i. circa has ptes:vt circa pulmonẽ ⁊ coꝛ. nã aer reſpiratur ⁊ attrahitur per virtutez aïe ad pulmonez ⁊ coꝛ: ⁊ ille aer ſic reſpiratꝰ ⁊ repercuſſus ad vocalẽ arteriã facit vocẽ. ¶ Deide cum dicit.

¶ Nõ.n.ois aïalis ſonꝰ vox ẽ:ſic diximus. Eſt eni; ⁊ ligua ſonare: ⁊ ſic tuſſientes:ſ; oꝫ aïatũ eſſe verberãs: ⁊ cũ imaginatione aliq̃. Signifi/catiuus.n. qdaz ſonꝰ ẽ vox: ⁊ nõ reſpirati aeris ſic tuſſis:ſ; iſto ꝟberat eũ q ẽ i arteria ad ipam.

¶ Manifeſtat qđdaz qđ erat dubiũ in diffõne p̃dicta. dixe/rat.n. ꝙ vox eſt repcuſſio facta ab aïa qđ ꝓbauerat p ħ ꝙ vociferare ꝯpetit rebꝰ aïatis:ſ; qꝛ nõ qcqd ꝯpetit rebꝰ aïa/tis eſt ab aïa vt aïa eſt:iõ ſpãlẽ rõnez vult aſſignare quõ ſo/nus q eſt vox eſt ab aïa ẽ; ꝙ hꝰ. circa qđ tria facit. qꝛ p̊ fac qđ dcm̃ eſt. 2°. qđ dixerat ꝓbat p qđdaz ſignũ. 3°. ꝯcludit ex iã dcis piſces nõ hr̃e vocẽ. 2ª ibi. (Signũ aũt.) 3ª ibi (Ma/nifeſtũ aũt.) dicit g̊. ꝙ nõ ois ſonꝰ aïalis eſt vox ſic dиximꝰ .i. ſic põt patere per iaz dicta. nã eſt. i. cõtingit ſonare ligua ſicut tuſſiẽtes faciunt ſonũ. tñ hꝰ ſonus nõ eſt vox:ſ; opꝫ ad ħ ꝙ fiat vox eẽ verberãs aïatũ: ⁊ cu; imaginatiõe aliq̃ oꝫ fieri talẽ reuerberationẽ:qꝛ vox eſt qdam ſonus ſignifi/catiuus, ⁊ nõ eſt vox reſpirati aeris ſic tuſſis. ſ; aïa cũ vult vociferare vtitur iſto aere reſpirato ⁊ mediante eo verbe/rat eũ aerẽ qui eſt in arteria ad ipſam arteriã:qđ faciendo facit vocem. ¶ Notãdũ aũt ꝙ nõ quilib; motus aïalis ẽ ab aïa ẽm ꝙ hꝰ:ſed ſolũ motus ille qui fit p imaginatiõez ⁊ appetitũ:vt ſi aïal:qꝛ graue per grauitatẽ deoꝛſu; rueret motus ille nõ eſſet ab aïa ẽm ꝙ hꝰ:ſ; vt dcm̃ eſt motũ fa/ctũ ab aïa ẽ; ꝙ hꝰ p imaginationẽ ⁊ appetitũ: oꝫ eſſe ẽcm̃: ſic ẽt nõ q̃libet ſonus aïati eſt vox:nec eſt ab aïa ẽm ꝙ hꝰ: ſ; oꝫ ſonũ qui eſt vox fieri per imaginationẽ aïe in deter/minatis partibus: ħ eſt g̊ qđ ꝯmẽ. ait ꝙ vox eſt ſonus qui fit cũ imaginatiõe ⁊ volũtate. implet̃ autẽ:vt ait iſta actio duabus virtutibus aïe:quarũ vna eſt ꝯcupiſcibilis:altera imaginatiua. ¶ Notãdũ etiã ꝙ eo ipſo ꝙ vox fit per ima/ginationẽ ⁊ appetitum:opꝫ ꝙ hꝰ ſonus ſit ab aïa ẽm ꝙ hꝰ ſicut motus factus per appetitum ⁊ imaginationẽ opꝫ ꝙ ſit ab anima ẽm ꝙ eſt anima.

Dubitaret forte aliquis vtru; vox ſit ſonus ſigni/ficatiuus. Dõm ꝙ ẽm quoſdaz omnis vox eſt ſonus ſignificatiuus. vel nãliter vt riſus:vl' ad pla/citum vt voces impoſite ad ſignificandũ: ſed ẽm hũc mo/du; non imus ad mentem philoſophi:nec ſaluamus oẽm vocem eſſe ſignificatiuam. nam hec vox buba non ſignifi/cat naturaliter:nec ſignificat ad placitũ: qꝛ non eſt impoſi/ta ad ſignificandũ aliquid. ¶ Sciẽdũ g̊ ꝙ vox dupl'r põt ſignificare vt in nr̃is editiõibus dialecticis diffuſius dixi/mus:vno eni; mõ vox ſignificat ſeipſaz in imaginatiõe cõ/ceptã: ⁊ hec ſignificatio eſt eſſentialis voci. na; ſiquis ſine imaginatiõe p̃cedente ſonũ faceret: vt apparet in tuſſiẽte hꝰ ſonus nõ eſſet vox. Rurſus hꝰ ſignificatio ꝯpetens vo/ci eſt eadẽ nõ ſolu; apud oẽs hoïes:ſ; etiã apud bruta. nã qcunq; homo ꝓferret hanc vocẽ buba oportere ꝙ ima/ginaret̃ ipſaz:nec aliter imaginat̃ eaz vnus hõ q̃ alius:im/mo ⁊ ſi brutũ ꝓferret hanc vocẽ oportere ꝙ ſibi ſimilez imaginationẽ formaret. alio mõ per voces ſignificant̃ ipe res vel ipſe rõnes rerũ in mente formate: ⁊ talis ſignifica/tio nõ eſt eſſentialis voci:ſ; eſt ad placitũ: ⁊ nõ ẽ eadẽ apđ oẽs. p; itaq; quõ omnis vox eſt ſignificatiua ⁊ quõ nõ. nã ois vox ſignificat ſeipaz in imaginatiõe ꝯceptã vel p ima/ginationẽ apphẽſaz:nõ tñ ois vox ſignificat rẽ vel aliquã rõnẽ rerũ in mẽte formatã:qꝛ nõ ois vox ẽ ſic ipoſita ad ſi/gnificãdũ. ex ħ ãt patere pt itẽtio phi. vult.n. ꝙ qꝛ ois vox ẽ ſonꝰ ſignificatiuꝰ: vt qꝛ ſignificat ſeipaz p imagiatõez ap/phẽſã. iõ oꝫ vocẽ fieri cũ q̃dã imagiatõe: ⁊ qꝛ ꝙ fit p ima/ginationẽ eſt factũ ab aïa. iõ ſi fiat vox oꝫ aïatũ eẽ ꝟberãs ⁊ oꝫ eã ab aïa eſſe factã. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Signũ ãt ẽ nõ poſſe vocare reſpirãtẽ: neq; ex/pirantẽ:ſ; detinẽtẽ: mouet.n. iſto retinẽs.

¶ Probat ħ p ſignũ di. ſignũ aũt. ſup. ꝙ oporteat vocẽ fie/ri cũ imaginatiõe q̃dã ẽ nõ poſſe vocare reſpirãtẽ. i. aerez attrahẽtẽ nec expirãtẽ. i. aerẽ emittẽtẽ:ſ; detinẽtẽ. nã reti/nẽs aerẽ iſto aere retẽto mouet ad formatiõez vocis: ⁊ fac vocẽ. ¶ Nõnᵐ ãt ꝙ hõ nãl'r ad refrigeratiõez coꝛdis ae/rẽ attrahit ⁊ imittit. ſi ãt p aliqđ tp̃s retinere debeat aerẽ attractum:oportet ꝙ hoc fiat per imaginationem ⁊ appe/titum:q̃re ſi ad formationẽ vocis opꝫ aerem aliq̃liter reti/nere ad hꝰ formationẽ:oꝫ ꝯcurrere imaginationẽ ⁊ appe/titum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Manifeſtũ ãt: ⁊ qꝛ piſces ſine voce:nõ.n. ha/bẽt guttur: hãc ãt ptẽ nõ hñt: qꝛ nõ recipiũt ae/rẽ: neq; reſpirant. Sed q dicunt ſic: peccãt: ꝓ/pter quã igit̃ cãm: altera ratio eſt. Cõ.91.

¶ Ex his q̃ dixerat ꝯcludit piſces nõ hr̃e vocez di. manife/ſtũ ãt qꝛ ⁊ piſces ſine voce ſunt:qꝛ ñ hñt gutt̃. hãc ãt ptẽ. i. guttur nõ habent. qꝛ nõ recipiunt aerez neq; reſpirant:ſ; qui dñt ſic ꝙ piſces reſpirãt peccãt: ⁊ ſubdit ꝙ ꝓpter quã

UVA. BHSC. IyR_041_2

igit̄ cām ſup.piſces nō reſpirāt altera rō eſt.i.nō eſt pñtis ſpeculationis.pertinet eniȝ hoc ad librū de animalib⁹ vt cōmen.dic. ¶ Notandū aūt hec tria tacta adaptari poſſe ad tria que de voce ſunt dicta.naȝ p hoc ꝙ vox nō fit ſine imaginatiōe opȝ ꝙ vox ſit facta ab aīa.perhoc vero ꝙ oȝ aerem reſpiratum tenere vt vocem faciamus oportet ꝙ vox ſit reſpirati aeris.vlterius quidem quia nō habentia guttur vel non habentia vocalem arteriam non ſpirant opȝ ꝙ repercuſſio illa qua fit vox:fiat ad vocaleȝ arteriā. ¶ Aduertendum tamen ꝙ ꝗtūcūqȝ hic ſic adaptet̄ lr̄a tamen eſt cōtinuāda mō quo diximus.

Cō.92 **De odore aūt ꝛ olfatibili minus bene determiabile eſt dictis. Non.n.manifeſtuȝ eſt q̄le qd ſit odor qd ſon⁹: aut viſibile: vtrum lumen.**

¶ Poſtꝗ ph̄us determinauit de viſibili ꝛ de audibili.in parte iſta determinat de odorabili. in omni autē ſenſibili eſt tria cōſiderare.vȝ.obm̄ mediuȝ ꝛ organū.in determinando ergo de odorabili tria facit. qꝛ pmo determiat de ipſo odorabili ſiue de ipſo obto. ſcdo determinat de ipſo medio.ꝛ tertio determiat de ipſo organo.2ª ibi(Eſt autē olfatus)tertia ibi.circa fi.ca.(eſt aūt odor)Circa pmum tria facit.qꝛ pmo oſtendit eſſe difficile bene determinare de odorabili ſiue de ſpēb⁹ odoris.ſcdo docet ſumere ſpēs hō.3ª declarat qūo nō odorabilia cōparant̄ ad odoratuȝ. 2ª ibi(Videt̄ aūt ꝛ analog.)3ª ibi(Adhuc aūt)Circa primuȝ tria facit.qꝛ pmo pponit qd intendit ꝛ oſtendit eē rationabile qd ppoſuit.ſcdo aſſignat cām dicti.tertio qd dixerat manifeſtat p ſimile.2ª ibi(Cauſa aūt eſt)tertia ibi rōnabile aūt)Dicit ergo ꝙ de odore aūt ꝛ de olfatibili.i. de odorabili minus bene determiabile eſt a nobis.nō.n. poſſumus bene determinare nec determiate cognoſcere ipſa odorabilia vel ipſos odores:ꝛ eſt rō dicti. qꝛ nō manifeſtū eſt nobis q̄le qd ſit odor:ſic māifeſt⁹ ē nob ſon⁹.ꝛ ſic māifeſtū ē viſibile qd ſit vtꝝ lum̄ aut color. Deīn cū dic.

¶ Cauſa aūt eſt:qꝛ ſenſū hūc nō habem⁹ certū: ſed priorē m̄ltis aīalib⁹. Praue.n. odorat hō. Et nihil odorat odorabiliū ſine letitia: ꝛ triſtitia:ſicut nō exñte certo eo qd ſentimus.

¶ Aſſignat cām dicti.ꝯtinuet̄ aūt ſic.bñ dico ꝙ nō ita determinate cognoſcim⁹ odorē ſic cognoſcim⁹ ſonū ꝛ ſic cognoſcim⁹ alia ſenſibilia.cā aūt eſt.qꝛ hūc ſenſum.i.odoratuȝ nō habem⁹ certū ſicut hēm⁹ alios ſenſus:ſȝ peiorē habemus odoratū m̄ltis aīalib⁹. qꝛ hō praue odorat ꝛ nihil odorabiliū odorat ſine letitia ꝛ triſtitia. ſic nō exñte certo eo qd ſentim⁹.i. odoram⁹. ¶ Notādū aūt ꝙ dicit̄ delectatio ꝛ letitia ex cōiūctiōe ꝯueniētis cū ꝯuenienti:dolor vō ꝛ triſtitia ex ꝯiunctiōe diſcōueniētis cū diſcōuenienti. q̄re qñ id qd nobis ꝯiungit̄ valde ꝯuenit dicit̄ inde letitia: qñ valde diſcōuenit dicit̄ ide triſtitia.letitia itaqȝ ꝛ triſtitia oriunt̄ ex exteriorib⁹ ſenſib⁹ vt ex valde ꝯueniētib⁹ ꝛ valde diſcōueniētib⁹.nā modicū ꝯueniēs vel modicū diſcordās nō ppe cāt nec letitiā:nec triſtitiā.igit̄ nō ſentire niſi cū letitia ꝛ triſtitia idē eſt qd non ſentire niſi extrema ſenſibilia. vl't ḡ phs ꝙ hō praue odorat ꝛ ꝙ nō ē ei certū illū qd ſentit p odoratū. qꝛ ñ odorat ſine letitia ꝛ triſtitia: ideſt nō percipit per odoratū niſi extrema odorabilia:cuiuſmodi ſunt fortes odores.

Dubitaret forte aliqs.vtruȝ alijs aīalib⁹ poſſint eſſe note ſpēs odoris ꝗs hō nō poſſit pcipere. ¶ Dōm ꝙ hō pl's hȝ de cerebro ſm ꝗtitatē ſuam ꝗ cetera aīalia.ꝛ qꝛ cerebrū ē frigidū ꝛ humidū carūcule ille q̄ ſūt organū odorat⁹: eo ꝙ ſint ppinq̄ cerebro ifrigidant̄ ꝛ efficiunt̄ hūide:qd ē ꝯ rōne boni odoratus.nā tūc organū odoratus eſt bñ diſpoſitū qñ eſt calȝ ꝛ ſiccū.qꝛ vt cōiter ponit̄:tūc bñ diſpoſitū eſt organuȝ qñ pportionat̄ obo.ꝯſtat aūt ꝙ odor cauſat̄ ex calo ꝛ ſicco. qꝛ odor ē paſſio ſicci:ſic ſapō hūidi:ſic ifra dicet̄.magnitudo ḡ cerebri in hoīe:qꝛ hȝ hūectare ꝛ ifrigidare organum odorat⁹ facit hominē praue odorare:ꝙ aūt hō ſic habeat prauuȝ odoratū ꝙ multe ſpēs odorū ſint ei ignote vt poſita qd querebat pȝ experimēto. videt̄.n.ꝙ canes docentur p odorē latronē iuenire:qd illo mō ꝯtingit:qꝛ q̄libȝ hō aliq mō diuerſificat̄ in hūoribus ꝛ in ꝯplone ab alijs hoībus:imo pp hāc diuerſitatē videm⁹ ꝙ pediculi gñati ex humorib⁹ vni⁹ hoīs ſunt qſi venenoſi alteri hoī:pp hanc aūt diuerſitatē ꝯplōnū ꝛ hūoꝝ ꝯtingit ꝙ vapores ſpūs ꝛ fumi exeūtes ex corpe vni⁹ hoīs ſi't valde diuerſi ab alijs q̄ exeūt ex corpe alteri⁹.ꝛ qꝛ odor ē qdā fumalis euaporatio:vt declarari hȝ in libro de ſenſu ꝛ ſenſato: ſic q̄libȝ hō qdāmō hȝ pprios fumos ꝛ ppos vapores. ſic ēt hȝ ppos odores.canis ḡ duct⁹ad locū vbi ꝯmiſſū ē furtū ſi ſit recēter fcm̄ pcipit odorem ipſi⁹ furis q acceſſit ad locū illuȝ:ꝛ poſt odorē illū pgit donec illū hoīeȝ iueniat.ꝛ ē ſile.ꝯtigit .n.ꝙ aliq canes dn̄r canes ſanguis ſeq̄ntes ceruū vl' aliquā aliā beſtiā vulneratā.accidit.n.ceruū illū vulneratū quē canis iſeq̄t ire p magnū ſpaciū ꝙ nullū emittit ſāguinez.tūc ḡ canis nō pt illū iſeq p ſāguinē ſȝ iſeqt̄ p odorē.ꝛ qꝛ p viā illā p quā trāſiuit ceru⁹ vl'nerat⁹ m̄lti alij trāſiert ꝛ tñ canis nō iſeqt̄ niſi ceruū illū vl'neratū quē icepit iſeq. nō.n.vadit poſt odorē alioꝝ ceruoꝝ:qd eē nō pt niſi qꝛ canis nō ſolū cog̃ſcit odorē cerui ab odorib⁹ aliaꝝ beſtiaꝝ: ſȝ ēt cog̃ſcit odorē h⁹ cerui ab odorib⁹ alioꝝ ceruoꝝ:ſic canis iueniēs latronē cog̃ſcit odorē h⁹ hoīs ab odorib⁹ alioꝝ hoīuȝ.pȝ igr̄ ꝙ praue odorat hō:qꝛ has ſpāles dr̄ias odoꝝ nō cog̃ſcit.ꝛ maxie h⁹ dr̄ias in via p quā tranſierat odorabile:niſi eēt qd valde fetidū:nullo⁹ poſſet hō pcipe bñ igit̄ dcm̄ ē ꝙ hō praue odorat.qꝛ nō odorat ſine letitia ꝛ triſtitia.i.nō percipit niſi extrema odorabilia. illas autē dr̄ias odoꝝ quas percipiūt canes ꝛ multa alia aīalia hominem impoſſibile eſt pcipere. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Rationabile aūt ſicut ꝛ fortes oculis colores ſentire: ꝛ non per manifeſtas ipſis eſſe differētias colorum niſi terrentiuȝ ꝛ nō terrentiuȝ:ſic autem ꝛ odores hominum genus.

¶ Qd dixerat māifeſtat p ſile dicēs. ꝙ rōabile āt ſit ꝛ fortes ocul.i.hñtes fortes ocl'os vt piſces ſic eos ꝯtigit ſētire colores ꝛ nō eē ipſis p māifeſtas dr̄ias coloꝝ niſi terrētiū ꝛ nō terrētiū.ſic ꝛ gñatio hoīuȝ pcipit odores.qꝛ nō pcipit odores niſi terrētes vl' ñ terrētes. ¶ Nōm̄ āt ꝙ phs idē itelligit p ſentire cū letiª ꝛ triſtiª ꝛ p ſentire dr̄ias oboꝝ terrētiū vl' nō terrētiū:vult.n. ꝙ ſicut piſces hñtes duos oculos nō pcipiūt niſi colores terrētes vel nō terrētes.i. colores extremos.ſic hō nō pcipit niſi odores terrētes vl' nō terrētes:qꝛ nō pcipit niſi odores extremos. ¶ Nōm̄ ēt ꝙ ſic piſces male videt.qꝛ hñt ita duros oculos vt magis videant̄ hr̄e lapides ꝗ oculos: pp qd non pōt iprimi ibi ſpecies viſibilis:ſic homo male odorat. quia carūcule ille propinque cerebro ita indurantur:propter frigiditatem cerebri: vt non bene poſſit imprimi ſpecies odorabilis. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̄ eniȝ ꝛ analogiā hr̄e ad guſtum: ꝛ ſil'r ſpēs humoꝝ cū his que ſunt odoris.

¶ Docet ſumere ſpecies odorū. ¶ Ad cuius euidētiā ſciēdum ꝙ ſi aliqua ſunt nobis icerta:ꝛ illa habeāt analogiā ꝛ ſimilitudinem cū rebus certis ſumēde ſunt differentie incertorum ſm dr̄ias certoꝝ.quare cū odores ſint nobis incerti.guſtabilia vero ſint nobis certa: qꝛ odores habēt

UVA. BHSC. IyR_041_2

analogiã cũ ſpecieb⁹ guſtabiliũ ſumende ſunt dñe odoꝝ
ſm dñas ſapoꝝ. tria ergo facit phus. qꝛ primo ait ꝙ ſpẽs
odoris habẽt analogiã ⁊ ſimilitudinez cũ ſpẽbus ſaporis.
ſcđo ꝓbat ꝙ ſpẽs ſapoꝝ ſunt nobis certe. tertio qꝛ penes
certa ſunt ſumenda incerta docet ſumere ſpẽs odoꝝ ſm
ſpecies ſaporuz. ſcđa ibi (Sꝫ certiorez habemus guſtũ.)
tertia ibi (Eſt autem ſicut humor) Dicit ergo ꝙ odorat⁹
videtur habere analogiaz ad guſtũ. ⁊ ſilr ſpẽs humoꝝ. i.
ſaporuz habẽt quãdam analogiã. ⁊ ſilitudinẽ cũ his q̃ ſũt
ſpecies odoris. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ.94 ¶ **Sed certiorem habemus guſtuz propter id qđ ipſe quidem tactus eſt: hunc autem habet homo ſenſum certiſſimum. In alĳs deficit ab animalibus multis. Secundum autez tactum differenter certificat.**

¶ Oſtendit ꝙ nos habemus certiorez guſtuz: qꝛ habem⁹
certiorem tactuz. ⁊ guſtus eſt q̇daz tactus: duo ergo facit.
qꝛ p̃mo facit qđ dictuz eſt. ſcđo ex certitudine tactus quẽ
habet homo p̃ alĳs aĩalibus cõcludit ip̃m prudentiſſimũ
eſſe aĩalium ibi. (Uñ ⁊ prudentiſſimũ) Dicit ergo ꝙ cer-
tiorem habemus guſtum q̃ꝫ alia aĩalia: ꝓpter hoc ꝙ ipſe
guſtus eſt q̇dam tactus. ⁊ ſubdit ꝙ hunc aũt ſenſum. i. ta-
ctum habꝫ homo certiſſimuz. in alĳs. n. ſenſibus deficit
hõ a multis aĩalibus: ſed ſm tactuz valde differenter cer-
tificat ab eis. qꝛ certiorez habꝫ hunc ſenſum aĩalib⁹ alĳs.
¶ Notandũ aũt vim rõnis huius in hoc conſiſtere. ꝙ ſi
homo hꝫ certum tactum: ⁊ guſtus ẽ q̇daz tactus ſeq̇tur ꝙ
habeat certum guſtuz: ſed odoratus cũ hẽat analogiã ad
guſtum: de odoratu quẽ habem⁹ incertuz certificari pote-
rimus per guſtuz quẽ habemus certum ⁊ ſumẽde erunt
ſpẽs odoris ſm ſpẽs ſaporis. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Unde ⁊ prudentiſſimuz animaliuz eſt. Signum autem in genere hominũ ſm ſenſuz hũc ingenioſos eſſe: ⁊ non ingenioſos: ſm aliũ aũt nullum. Duri eniꝫ carne inepti mente: molles autem carne bene apti ſunt.**

¶ Quia dixerat hominẽ habere certum tactũ ex certitu-
dine ipſius tactus cõcludit ip̃m eſſe prudẽtiſſimũ anima-
liuz dicens. vnde ⁊ prudentiſſimũ animaliũ eſt ſuple hõ.
ſignum aũt eſt ⁊ in genere hominum. qꝛ ſm hunc ſenſum
dicimus homines ĩgenioſos vel nõ ĩgenioſos. ſm nulluz
aũt ſenſum aliũ iudicamus de ĩgenio hoĩuz niſi ſm tactũ
qꝛ duros carne dicim⁹ ꝙ ſunt ĩepti mẽte: ſꝫ molles carne
ſunt bene apti. ¶ Notãdũ aũt ꝙ id qđ videm⁹ in genere
hoĩum: vt id ꝙ videmus in aliq̇bus hominibus reſpectu
alioꝝ hominũ poſſum⁹ iudicare in oĩbus hoĩb⁹ reſpectu
alioꝝ aĩalium. nã ſi homines hñtes bonũ tactũ ⁊ molles
carnes ſunt prudẽtiores alĳs hoĩbus. qꝛ tota ſpẽs hũana
in bonitate tactus excedit alia animalia: ſequit̃ ꝙ homo
ſit prudentiſſimus aĩalium aliorum.

Dubitaret forte aliq̇s. vtrũ bonitas tact⁹ fa-
ciat ad bonitatez intellect⁹:
⁊ videt̃ ꝙ bonitas tact⁹ nihil faciat ad bonitatẽ ĩtellect⁹:
vel ſi faciat aliq̇d ꝙ minus facit q̃ꝫ alicui⁹ alteri⁹ ſenſus.
nã cũ intellect⁹ ſit q̇d immãle ſequit̃ ꝙ quanto ſenſus eſt
mãlior tanto min⁹ deſeruiat ĩtellectui. ẽt qꝛ tactus ẽ mã-
lior ſenſib⁹ alĳs bonitas tact⁹ min⁹ deſeruiet bonitati in-
tellectus q̃ꝫ bonitas alioꝝ ſenſuum. ¶ P̃. hoĩes dicũtur
boni tactus ⁊ bene diſpoſiti mẽte qui hñt molles carnes.
ſed femĩe cõiter molliores carnes hñt marib⁹. eẽnt ergo
prudẽtiores viris: cui⁹ oppoſitũ ſcribit̃ p̃mo politicoruz.
vbi dicit̃ ꝙ puer hꝫ cõſiliuz imperfectũ. femina inualidũ
ſeru⁹ v̾o nihil hꝫ cõſiliatiuũ: q̃re ſi cõſiliũ femine eſt ĩuali-
duz nõ erunt femĩe prudẽtiores viris: ſed ĩprudentiores.
¶ Dõm ꝙ actus actiuorum ſunt in patiente ⁊ diſpoſito.
quãto eniꝫ patiẽs eſt magis diſpoſituz tanto magis ꝑficit̃
ſm formã quã recipit. ⁊ quãto magis ꝑficit̃ ſm formam
tanto magis põt exercere opera cõpetẽtia illi forme vt ſi
diſgregare eſt opus cõpetẽs albedini quãto aliq̇d eſt ma-
gis diſpoſituz ad albedinẽ tãto magis perficit̃ ſm formã
albi. ⁊ per ꝯñs tanto magis diſgregat. bonitas ğ tactus h̾
mõ dr̃ deſeruire bonitati mentis. qꝛ tact⁹ õbꝫ eſſe media
ꝓportio tangibiliũ. organũ. n. tact⁹ nõ põt oĩo denudatũ
eſſe a q̃litatibus ſenſibilib⁹: attamẽ quanto illas q̃litates
hꝫ minus excellẽtes ⁊ minus extremas tãto exñs in me-
dio melius ꝑcipit alias q̃litates tangibiles. de rõne itaqꝫ
bonitatis tactus eſt eſſe mediã ꝓportionẽ tangibiliũ. ide
eſt ergo ꝙ hõ eſt melioris tactus q̃ꝫ aĩalia cetera. qꝛ cor-
pus humanũ magis eſt redactũ ad mediũ: ⁊ miſcibilia in
illo corpore ẽt magis ſunt redacta ad mediũ q̃ꝫ in corpo-
ribus alĳs. ſic ẽt ⁊ inter ipſos hoĩes hñtes corp⁹ redactuz
magis ad mediuz ſunt meliores tact⁹ q̃ꝫ alĳ. itaqꝫ ſi boni-
tas tact⁹ ꝓuenit ex eo ꝙ corp⁹ eſt bñ redactũ ad mediũ.
corp⁹ aũt ſic redactũ eſt bñ ꝓportionatũ aĩe ſeq̇tur ꝙ ho-
mines boni tact⁹ habeãt corp⁹ bñ ꝓportionatũ aĩe: ſꝫ cuz
mã eſt bñ ꝓportionata forme meli⁹ exercent̃ in ea actio-
nes illi⁹ forme vt ſuperius dicebat̃. q̃re cũ corp⁹ eſt bene
diſpoſitũ ⁊ ꝓportionatũ aĩe per ip̃m melius exerceri po-
terunt opera debita ipſi aĩe. bñ ğ intelligere ⁊ eſſe prudẽ-
tem ⁊ ingenioſum cõuenit hoĩbus hñtib⁹ bonũ tactũ. qꝛ
tales hñtes corp⁹ bñ ꝓportionatũ aĩe liberius poſſũt hꝰ
opera exercere. ¶ Qđ v̾o obyciebat̃. qꝛ ſenſus tact⁹ ẽ ma-
terialior ceteris petit̃ in argumẽto qđ eſt in ꝯrio. arguit̃
enim oppoſitũ nõ ꝓpoſitũ. nã qꝛ hꝰ ſenſus eſt mãlior ce-
teris: ⁊ eſt fundamentũ oĩum alioꝝ ſenſuũ habẽtes hunc
ſenſum bonuz. ſequit̃ ꝙ habeant mãm bñ diſpoſitam et
corp⁹ bñ ꝓportionatũ. q̃re ſicut opera artis facili⁹ liberi⁹
⁊ melius exercent̃ per organa bñ diſpoſita ⁊ bñ ꝓportio-
nata ipſi arti. ſic opera ipſi⁹ aĩe melius fiunt ꝑ corp⁹ bene
diſpoſitũ ⁊ bene ꝓportionatũ ſibi. ¶ Qđ v̾o vlteri⁹ adde-
bat̃ de mollicie mulierum. ¶ Dõm ꝙ mollicies carnis.
tũc oñdit induſtriã mẽtis qñ arguit bonitatẽ tactus. du-
pliciter itaqꝫ q̃ꝫtũ ad pñs ſpectat poſſũt aliq̇ habere mol-
les carnes. p̃mo q̇deꝫ ex bonitate ꝯplõnis: vt qꝛ hñt ꝯple-
xionẽ rarã ⁊ bñ diſpoſitã: ⁊ tũc ſunt boni tactus ⁊ bñ apti
mẽte. 2°. hoc põt ꝯtingere ex ſuꝑabũdãtia fl̾atis: ⁊ q̇ tales
ſunt nõ ſũt boni tact⁹. qꝛ nõ hñt q̃litates ſenſibiles bñ re-
dactas ad mediũ: ſunt ğ tales male ꝯplõnis ⁊ mali tact⁹:
nec oꝫ eos eſſe bñ diſpoſitos. talis ğ ẽ mollicies carnis in
mulierib⁹. tales ẽt ſunt multũ flegmatici q̇ vident̃ mol-
les carnes habere nec ſunt apti mente.

Ulterius forte dubitaret aliq̇s. vtruz bonitas
alioꝝ ſenſuũ faciat ad bõitatẽ
ĩtell̾s. ⁊ videt̃ ꝙ ſic. qꝛ ſm phꝫ p̃mo meta. dato ꝙ ſenſus
nõ ſeruirẽt nobis ad aliquã neceſſitatẽ vite. maxie tñ di-
ligerem⁹ illũ ſenſuz q̇ eſt ꝑ viſuz. qꝛ pl̾es dñas reꝝ nobis
dmõſtrat: ſed quãto ſenſus pl̾es dñas reꝝ oñdit tãto ma-
gis deſeruit ipſi intellectui bonitas. ğ viſus maxie faciet
ad bonitatẽ ĩtellec⁹. ¶ P̃. quãto ſenſus eſt magis diſci-
plinalis tãto magis vr̃ facere ad bonitatẽ mẽtis ⁊ ad bo-
nitatẽ diſciplĩe. ſꝫ maxie diſciplinal̾ ſenſus ẽ audit⁹: vt p̃t
patere ex p̃mo meta. ergo ⁊c̃. ¶ In ꝯriũ ẽ phs q̇ ait ꝙ ſꝫ
nullũ aliũ ſenſuz dicim⁹ hoĩes eſſe ĩgenioſos p̃ter q̃ꝫ ſm
tactũ. ¶ Dõz ꝙ in acgrẽdo ſciaꝫ h̾ eſt ordo. qꝛ nr̃a cogni-
tio ĩcipit a ſenſu. ſed finit̃ ⁊ terminat̃ cognitio nr̃a ꝑ iudi-
cium ĩtell̾s. offerunt̃. n. nobis p̃ res ipſe per ſenſus: ⁊ tunc
circa res ipſas nobis per ſenſus oblatas negociamur ꝑ iu-
diciũ ĩtell̾s. inde eſt ergo ꝙ deficiente ſenſu nec̃e ẽ ſciam
deficere q̃ ſm illum ſenſum eſt: vt phus in poſterioribus

UVA. BHSC. IyR_041_2

ait.qꝛ niſi offerrentur nobis res ꝑ ſenſus nͦ poſſem⁹ ex eis cape ſciam:nec circa eas negociare poſſem⁹ ꝑ iudiciū intellectus: deſeruiūt itaqꝫ oēs ītellectui ſenſus:qꝛ per oēs ſenſus nobis offerunt̄ aliqua obiecta: circa q̄ negociādo per ītellectū accipimus eoꝝ ſciaꝫ. ¶ Eſt tamē diligēter notādū ꝙ aliud eſt q̄rere vtꝝ hic ſenſus deſeruiat ītellectui:⁊ vtꝝ ꝓꝑ bonitatē h⁹ ſenſus poſſum⁹ arguere hoīeꝫ eſſe bone mētis ⁊ boni ītellectus. nā ꝓpter hoc ꝙ multa offerunt̄ ītellectui alicui⁹ ꝑ ſe ⁊ directe.nō ꝓꝑ h̄ dicimus ipꝫ eſſe bn̄ diſpoſitū ſ̄m mēteꝫ vel eē boni ītellect⁹: ſed ſi circa illa oblata ꝗs bn̄ negociat̄ ꝑ iudiciū ītellect⁹:⁊ bene ſubtil'r ſciat de eis v̄itatē exq̄rere:dicet̄ hōe mētl ⁊ boni ītellectus.⁊ qꝛ ꝑ quēlibꝫ ſenſū offerunt̄ ītellectui nr̄o aliq̄ oba:tn̄ bonitas ſolius ſenſus tact⁹ facit vt de illis oblatis ꝑ ītell'm ꝑſpicaciter v̄itatē ītueamur.nā lꝫ q̄libꝫ ſenſus deſeruiat ītellectui: tn̄ ſola bonitas tact⁹ arguit bonitatē ītellect⁹.nā ex h̄ ꝙ ꝗs eſt boni viſus vel boni audit⁹:nō ꝓꝑ hoc hꝫ corp⁹ bn̄ ꝓportionatū aīe:nec ꝓꝑ hoc hꝫ ꝯpl'onem bn̄ redactā ad mediū.nā corp⁹ bn̄ ꝯplexionat̄ ⁊ bn̄ reducit̄ ad mediū qn̄ hꝫ bn̄ ꝓportionatas q̄litates tāgibiles.⁊ qꝛ ſolus tact⁹ eſt media ꝓportio tāgibiliū:ſola bonitas illius ſenſus ōn̄dit corp⁹ eſſe bn̄ ꝓportionatū ⁊ bn̄ diſpoſituꝫ.⁊ qꝛ corꝑe bn̄ ꝓportionato ⁊ diſpoſito aīa pōt meli⁹ ītelligere ⁊ meli⁹ ſpeculari v̄itatē de his q̄ ſibi offerunt̄ ꝑ ſenſus:iō bn̄ dcm̄ eſt ꝙ q̄libꝫ ſenſus d̄ſeruit ītellectui.bonitas tn̄ ſoli⁹ tact⁹ arguit bonitatē ītell'ꝯ vt plane hr̄ ī lr̄a. oppoſita aūt his nō eſt difficile ſoluere. nā viſus ⁊ audit⁹ deſeruiūt ītellectui.qꝛ ꝑ hos ſenſus vl' in vidēdo vt ꝑ viſum:vel ab alio audiēdo:vt ꝑ auditū mlte drie reꝝ nobis demōſtrant̄:tn̄ vt in ſoluēdo tangebat̄: nō ꝓꝑ h̄ ꝙ nobis offerunt̄ ꝑ ſenſus multe res ſum⁹ boni ītell'ꝯ. ſꝫ tūc ſum⁹ boni ītellect⁹ qn̄ de ipſis reb⁹ oblatis ſcim⁹ bn̄ v̄itatē cognoſcere.⁊ qꝛ h̄ facit bonitas tact⁹:ꝑ quā reddit̄ corp⁹ bn̄ ꝓportionatū aīe.iō pꝫ qđ q̄rit̄. ¶ Eſſet aūt vlteri⁹ dubitāduꝫ de ipſis ſenſib⁹ eo mō q̊ deſeruiūt ad ſciaꝫ ⁊ ītell'ꝫ ⁊ ꝗ d̄ſeruiāt magis ⁊ ꝗ min⁹ ⁊ q̄l'r circa hoc ſe hēant. ſꝫ qꝛ hoc nō directe ꝑtinet ad ꝓpoſitū in tp̄s aliud appōat̄. hr̄et.n. hec qđ locū in ꝑͦ meta.vel in ꝑͦ poſte. vbi ſi nos ꝯtiget ſcribere de his forte aliqd ꝑtractabim⁹. ¶ Deīde cū dicit.

Cõ.95 ¶ **Eſt autē ſicut humor hic quidem dulcis ille v̄o amarus:ſic ⁊ odores ſunt.**

¶ Ut dicebat̄ hic docet ſumere ſp̄ēs odoꝝ ſ̄ꝫ ſp̄ēs ſapoꝝ. circa qđ tria facit.qꝛ ꝑͦ fac̄ qđ dcm̄ ē. 2ͦ dat drīaꝫ īter odores ⁊ ſapores. 3ͦ reſumit cāꝫ ſuperi⁹ tactā.q̄re.ſ. ſ̄ꝫ ſp̄ēs ſaporū ſumant̄ ſp̄ēs odoꝝ. 2ª ibi.(Sꝫ aliq̄ q̄dē) 3ª ibi (Sꝫ ſic̄ dicim⁹) Dic̄ g̊ ꝙ ſic̄ hūor.i. ſic̄ ſapor h̄ q̄dē ē dulcis ille amar⁹:ſic ⁊ odores aliq ſt̄ dulces aliq amari. Deiñ cū dic̄.

¶ **Sed alia q̄deꝫ hn̄t ꝓportionaliter odoreꝫ ⁊ humorē. Dico āt dulcē odoreꝫ: ⁊ dulcē humorem alia vero cōtrarium. Similiter autem ⁊ acer ⁊ auſterus ⁊ acutus ⁊ pinguis eſt odor.**

¶ Dat drīaꝫ īter odores ⁊ ſapores dicēs.ꝙ aliq̄ q̄dem hn̄t ꝓportionabil'r odorē ⁊ hūorē.i.ſaporē. dico aūt dulcē odorem ⁊ dulcē ſaporē.alia v̄o ꝯriū.qꝛ in eis non ꝓportionāt̄ odor ⁊ ſapor. ſꝫ hn̄t dulcē odorē ⁊ prauū ſaporē vl' ecōuerſo.⁊ ſic ſe hꝫ dulce qđ noīat odorē vel ſaporē extremū. ſil'r aūt ſe hꝫ ⁊ acer ⁊ auſterus ⁊ acut⁹ ⁊ piguis odor.nā in talibus odorib⁹ vel ſaporib⁹ medijs aliqn̄ ſapores ꝓportionant̄ odorib⁹:aliqn̄ vero nō. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Sed ſicut diximus ꝓpter id ꝙ non multum permanifeſti ſunt odores:ſicut humores: ab his acceperūt noīa ſ̄m ſimilitudinē rerū. Dulcis q̄dē.n.a croco ⁊ melle; acer aūt a thimo: ⁊ huiuſmodi. Eodē aūt modo ⁊ in alijs.**

¶ Reſumit cām ſuperi⁹ aſſignatā:q̄re ſp̄ēs odoꝝ a ſaporib⁹ noīant̄ dicēs.ꝙ ſic̄ dixim⁹.i.ſupra tetigim⁹ ꝓpter id ꝙ odores nō ſūt nobis multū ꝑmanifeſti ſic̄ hūores.i.ſic̄ ſapores.iō acceperūt noīa ab his.i.a ſaporib⁹ ſ̄ꝫ ſil'itudineꝫ eoꝝ.i.ſapoꝝ.nā dulcis q̄deꝫ odor dr̄ a croco ⁊ melle.acer vero a thimo ⁊ a ſil'ib⁹ vl' ab aliq̊ hꝰ.eodē aūt mō ⁊ ī alijs odorib⁹ ⁊ ſaporib⁹ ſe hꝫ. ¶ Notādū aūt ꝙ cū he denoīationes fiāt ſ̄m moduꝫ vocabuli:vtpl'm variata lingua ſil' variant̄ denoīatiōes tales.in greca ḡ lingua odor ſuauis ſumit fortē denomīationē a croco ⁊ melle q̄ ſunt dulcia: acer v̄o odor ſumit denomīationē a thimo vel ab alleo vt hꝫ littera cōmenti:vel ab aliquo alio hꝰ.

Dubitaret forte aliqs.q̄r nō ſemꝑ odores ꝓportionant̄ ſaporibus:ſed videmus multotiēs ꝙ hn̄tes odoreꝫ dulcē hn̄t ſaporē amarum. ¶ Dōm ꝙ vt cōiter ponit̄ ſapor magis cōſiſtit ī humido aqueo aliq̄liter digeſto:ita ꝙ ſapor ſe tꝫ ex ꝑte hūidi groſſi:ſꝫ odor magis ſe tꝫ ex ꝑte ſubtilis ſicci debite ꝓportionati.⁊ qꝛ illud hūidū groſſuꝫ magis ſe tꝫ ex ꝑte aq̄. illud v̄o ſubtile vbi fundat̄ odor magis ſe tꝫ ex ꝑte aeris: in corꝑe vbi bn̄ digeſtū ē hūidū aqueū groſſuꝫ:⁊ bn̄ tēperatū ē illō ſubtile aereū:erit ibi tā dulcis odor quā ſapor: ⁊ ꝓportionabit̄ odor ſapori ⁊ ecōuerſo. ſꝫ ſi in eodē corꝑe vnū iſtoꝝ ſit bn̄ digeſtū:alteꝝ v̄o male tēperatū:odor nō ꝓportionabit̄ ſapori:ſꝫ habebit odoreꝫ dulceꝫ ⁊ ſaporem amarum vel ecōuerſo.⁊ qđ dictum eſt de ſaporib⁹ extremis:dōm eſt de medijs. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Adhuc aūt ſicut audit⁹: ⁊ vnuſq̄ſqꝫ ſenſuuꝫ: hic q̄dē audibilis ⁊ nō audibilis:ille v̄o viſibilis ⁊ nō viſibilis: ⁊ olfat⁹ odorabilis ⁊ nō odorabilis. Nō odorabile aūt aliud q̄deꝫ ſ̄ꝫ id qđ oīo īpoſ'e eſt hr̄e odoreꝫ:aliud v̄o ꝑuuꝫ hn̄s ⁊ prauū. Sil'r aūt ⁊ non guſtabile dicitur.** Cõ. 96.

¶ Oſtendit q̊mō nō odorabilia cōparant̄ ad odoratuꝫ dicens.ꝙ adhuc aūt ſic̄ audit⁹ ⁊ vnuſquiſqꝫ ſenſuū ē oppoſitoꝝ:⁊ ſicut h̄ q̄dē audit⁹ eſt audibilis ⁊ nō audibil'.ille v̄o .ſ.viſus eſt viſibil' ⁊ nō viſibil'.⁊ olfat⁹ ēt eodē mō eſt odorabilis ⁊ nō odorabil':⁊ exponit quot modis dr̄ nō odorabile dicēs.ꝙ nō odorabile aūt aliud q̄deꝫ dr̄ ſ̄m id ꝙ oīo īpoſ'e eſt hr̄e odoreꝫ.aliud v̄o qđ eſt hn̄s paruū odorē.⁊ 3ͦ dr̄ nō odorabile prauū hn̄s odoreꝫ .ſil'r aūt ⁊ nō guſtabile vel qđcūqꝫ aliud tale dr̄ oīb⁹ iſtis modis. ¶ Notandum aūt ꝙ vt ſupra ōn̄dim⁹ ideꝫ eſt ſenſus oppoſitoꝝ.naꝫ illo eodē viſu quo ꝑcipis lumē ꝑcipis ⁊ tenebrā: ⁊ illo eodem auditu quo ꝑcipis ſonū ꝑcipis ſilētiū:⁊ eodē odoratu quo ꝑcipis odorabile percipis ⁊ nō odorabile.nā ſicut eo ipō ꝙ nihil vides ꝑcipis eē tenebrā: ⁊ ꝙ nihil audis percipis eſſe ſilentiū:ſic eo ipſo ꝙ nihil odoras percipis eſſe inodorabile: qđ nullū hꝫ odoreꝫ.⁊ ſi parū odoras percipis eē inodorabile ꝙ paruū hꝫ odorem. ſi vero prau⁹ inferat̄ tibi odor percipis eſſe inodorabile ꝙ prauū hꝫ odoreꝫ.

Eſt āt olfatus ꝑ mediuꝫ: aut aerē: aut aquā: ⁊ nāqꝫ aquatica vident̄ odoreꝫ ſentire. Sil'r ⁊ q̄cūqꝫ cū ſanguine: ⁊ ſine ſanguine: ſicut ⁊ q̄ in aere. Eteniꝫ hoꝝ quedaꝫ longe occurrunt ad alimentū: que ab odore mouentur. Cõ. 97.

¶ Ut dicebat̄ ad qđlibet ſentire tria cōcurrunt:obm:medium:⁊ organū.poſtq̄ꝫ ergo ph̄s determinauit de ipō obō odoratus vt de ipſo odorabili ſiue de ipō odore.in ꝑte iſta determinat de ipſo medio qđ imutat̄ ab ipſo obiecto ſiue

UVA. BHSC. IyR_041_2

ab huiuſmodi odoꝛe. Circa qđ duo facit. qꝛ pͥmo facit qđ
dictum eſt. 2° mouet qōnez quādaz circa ꝑtacta ibi (Uñ
ꝛ dubium videt̃) Dicit ergo ꝙ eſt aũt olfat⁹ ꝑ mediũ vt
per aerez aut aquã. nã aquatica vident̃ odoꝛẽ ſentire ꝛ q̃
cum ſanguine ꝛ q̃ ſine ſanguine ſunt ſicut ꝛ q̃ ſunt in aere
ſuple odoꝛẽ ſentiũt. qꝛ q̃dã hoꝝ q̃ ab odoꝛe mouent̃ a lõ-
ge occurrũt ad alimentum. ❡ Notãdum autem ꝙ quia
aquatica odoꝛem ſentiunt. ꝛ quia exiſtentia in aere tã ha-
bentia ſanguinem q̃ʒ nõ habentia a longe odoꝛant alimẽ-
tum: ideo vult philoſophus ꝙ tam aer q̃ʒ aqua ſint me-
dium in odoꝛatu. ❡ Deinde cum dicit.

Cō. 98. ❡ Unde ꝛ dubiũ videt̃. Si oia gdem que ſub
odoꝛe fiunt: ſimiliter odoꝛent.

❡ Mouet quãdã qōnez circa ꝑtacta q̃ talis eſt: ꝙ cũ q̃dã
ſentiãt odoꝛẽ ꝑ reſpiratõez: q̃dã ſine reſpiratõe: rõnabiľr
q̃rit̃ vtꝝ aĩalia nõ reſpirãtia habeãt aliquẽ ſenſũ aliũ ab
odoꝛatu: ꝑ quẽ ꝑcipiũt odoꝛẽ. circa hãc qōnẽ ſic ꝓcedit. qꝛ
ꝑͦ phs arguit ad ꝑtẽ fľaz. 2° arguit ad ꝑtẽ verã. 3° ꝺtermĩat
ꝟitatez q̃ſiti. 2ª ibi. (Sʒ ĩpoſ̃e) 3ª ibi. (Uidet̃ aũt hoĩb⁹)
Circa pͥmũ duo fac̃. qꝛ ꝑͦ ꝓpoĩt qōnẽ. 2° arguit ad ꝑtẽ fľaz
qōnis q̃ſite ibi (Hõ aũt) ꝯtinuet̃ ãt ſic dcm̃ ẽ. aliq̃ odoꝛare
reſpirãdo aliq̃ nõ reſpirãdo. vñ qꝛ ſic eſt. dubiũ vr̃ ſi oia
gdẽ ſiľr odoꝛẽt. i. ſi oĩa ſiľr ꝑticipãt odoꝛẽ ꝑ ſenſũ odoꝛat⁹
vľ hẽant aliquẽ aliũ ſ̃ſuz ꝑ quẽ ħ ꝑcipiãt. ❡ Deiñ cũ dic̃.

❡ Hõ aũt ſpirãs odoꝛat: nõ reſpirãs ãt: ſʒ expi-
rãs: aut retinẽs ſpm̃ nõ odoꝛat: neqʒ a lõge: ne
qʒ a ꝓpe: neqʒ ſi in naſum itus apponat̃: ꝛ hoc
gdẽ ĩ ipſo poſitũ: quo ſentit̃ ĩſenſibile eſſe oĩb⁹
cõe eſt. Sed ſine reſpiratiõe nõ ſentire ꝓpꝛiũ ẽ

Cō. 99. hoĩum. Mãifeſtũ eſt aũt tentãtib⁹. ❡ Quare
ſanguinẽ nõ hñtia: qm̃ nõ reſpirãt: alterũ vtiqʒ
quẽdã ſenſum hñt ꝑter eos q dicti ſunt.

❡ Arguit ad ꝑtez falſaz. oñs ꝙ nõ oĩa ſiľr odoꝛãt: imo non
reſpirãtia hñt aliquẽ aliũ ſenſũ ab odoꝛatu ꝑ quẽ odoꝛez
ꝑcipiũt. iõ ait ꝙ hõ reſpirãs. i. attrahens aerẽ ſupple odo-
rat: ſʒ expirãs. i. emittẽs aerez aut retinẽs ſpm̃ nõ odoꝛat
nʒ a lõge: nʒ a ꝓpe: nec ẽt odoꝛat ſi in naſũ itus ponat̃ odo
rabile. qꝛ ꝛ ħ gdẽ. vʒ. ſenſibile poſitũ ĩ ipſo q̃ ſentit̃ inſen-
ſibile eẽ eſt cõe oĩb⁹ ſenſib⁹: ſʒ ſine reſpiratiõe nõ ſentire ẽ
ꝓpꝛiũ hoĩuz. eſt ãt ħ maxĩe ꝓpꝛiũ hoĩ. qꝛ hõ in odoꝛando
maxie ĩdiget reſpiratiõe. ſi ãt alia aĩalia ĩdigẽt reſpiratõe
cũ odoꝛãt: nõ tñ ſic ĩdigẽt: vt hõ. ꝛ ſubdit. ꝙ ãt ħ ſit ꝓpꝛiũ
hoĩ manifeſtũ eſt tentãtib⁹. i. exꝑimẽtãtib⁹. glʒ. n. ĩ ſeipſo
exꝑit̃ ꝙ abſqʒ reſpiratõe odoꝛare nõ põt. his g̊ ꝑ̃miſſis in-
fert ꝯ̊nẽ ĩtentã dicẽs. q̃re ſãguinẽ ñ hñtia: qm̃ nõ reſpirãt
hñt itaqʒ quẽdã aliũ ſenſuz ꝑter eos q dicti ſũt. ❡ Nõn^m
aũt viʒ rõnis h⁹ in ħ ꝯſiſtere ꝙ ſi aĩalia reſpirãtia ꝑcipiũt
odoꝛẽ ꝑ odoꝛatũ nõ reſpirãtia q̃ aľr odoꝛẽ ſentiũt hñt ali-
quez ſenſũ aliũ ab odoꝛatu. ❡ Nõn^m etiã ꝙ aliq̃ dr̃ia eſt
q̃ʒtũ ad odoꝛatũ ĩter aĩalia reſpirãtia ꝛ nõ reſpirantia. qꝛ
aľr odoꝛãt ħ ꝛ illa: nõ tñ eſt tãta dr̃ia ꝙ aĩalia reſpirantia
ꝑcipiãt odoꝛez ꝑ odoꝛatũ: nõ reſpirãtia ꝟo habeãt aliquẽ
aliũ ſenſuz ab odoꝛatu: ꝑ quez odoꝛẽ cognoſcãt: rõ tñ phi
ad ħ videt̃ ire ꝙ cũ nõ ſiľr odoꝛẽt ħ ꝛ illa: ꝙ ꝑ aliuz ſen-
ſum ꝑcipiat̃ odoꝛ in iſtis ꝛ in illis. ❡ Deiñ cũ dicit.

❡ Sʒ ĩpoſſibile eſt ſi quidez odoꝛem ſentiunt.
Odoꝛabilis. n. ſenſus: ꝛ mali odoꝛamenti: ꝛ
boni odoꝛamenti olfatus eſt.

❡ Obycit ad ꝑtẽ ꝯ̃riã ſiue ad ꝑtez verã oñdens aĩalia nõ
reſpirãtia nõ poſſe ſentire odoꝛẽ ꝑ aliquez aliũ ſenſuz ab
odoꝛatu. circa qđ duo fac̃ ſ̃ʒ ꝙ duas rõnes ad ħ adducit.
2ª ibi (Amp̃. aũt) ꝯtinuet̃ aũt ſic. ꝑꝑ rõnez iã tactã aĩalia
nõ reſpirãtia eo ꝙ aľr odoꝛẽ ſentiãt q̃ʒ aĩalia alia: vident̃
hr̃e alteꝝ quẽdã ſenſuz ꝑter eos q dicti ſũt: ſʒ ſ̃m ꝟitatez
ĩpoſ̃e eſt ſigdẽ ſentiũt odoꝛẽ. qꝛ olfat⁹ ẽ ſenſus odoꝛabiľ. ꝛ
eſt ſenſus mali odoꝛamẽti ꝛ boni odoꝛamẽti. ❡ Nõn^m ãt
vi rõis h⁹ in ħ ꝯſiſtere ꝙ cũ odoꝛabile ꝑ ſe nõ ꝑcipiat̃ niſi
ꝑ ſenſuz olfat⁹ ſi nõ reſpirãtia ꝑ ſe odoꝛẽ ꝑcipiũt. oʒ ꝙ hoc
fiat per hũc ſenſuz ꝛ nõ ꝑ aliuz. ❡ Deinde cũ dicit.

❡ Ampli⁹ ãt ꝛ coꝛrũpi vĩ a foꝛtib⁹ odoꝛib⁹: ex
gbus hõ coꝛrũpit̃: vt ſulphure ꝛ hꝫ. Olfatuz
gdẽ igit̃ hr̃e neceſſariũ eſt: ſʒ nõ reſpirãtia.

❡ Adducit 2^am rõnẽ dicẽs. ꝙ ampli⁹ hꝫ aĩalia vident̃ coꝛ
rumpi a foꝛtib⁹ odoꝛib⁹ q̃ʒtũ ad olfatũ ex gb⁹ hõ coꝛrũpit̃
vt ſũt ſulphur ꝛ hꝫ fetentia. ꝛ ga ſic eſt: olfatũ gdez igr̃ ne
ceſſe eſt hr̃e nõ ſolũ reſpirãtia: ſʒ ẽt nõ reſpirãtia. ❡ Notã
duz aũt ꝙ ꝓpꝛi⁹ ſenſus eſt ꝓpꝛy obi: ꝛ ꝓpꝛs ſenſus coꝛrũ
pit̃ a ꝓpͦ obͦ ſi ſit excellens. q̃re eo ipſo ꝙ nõ reſpirãtia
ꝑcipiũt odoꝛem vt ꝓbabat ratio pͥma: ꝛ eo ꝙ ſulfur ꝛ hꝫ
fetentia coꝛrũpunt in eis ſenſuz: vt tangit ħ rõ 2ª: oꝑʒ aĩa-
lia nõ reſpirãtia hũc hr̃e ſenſuz. ❡ Deinde cũ dicit.

❡ Uidet̃ aũt in hoĩb⁹ differre hoc ſenſitiuuz ad Cō. 100.
ea q̃ alioꝝ ſũt aĩaliũ: ſic̃ oculi ad ea q̃ duoꝝ ocu
loꝝ ſunt. Hec gdẽ. n. hñt phragma: ꝛ ſic̃ vela-
men palpebꝛas: q̃s aligs nõ mouẽs: neqʒ retra
hens nõ videt: foꝛtia aũt oculis nihil hꝫ habẽt:
ſed mox videt q̃ fiunt in lucido.

❡ Soluit qōnez ꝓpoſitã. ❡ Ad c⁹ euidẽtia ſciẽdũ ꝙ aĩa-
lia nõ reſpirãtia nõ ꝑcipiũt odoꝛẽ ꝑ aliũ ſenſũ q̃ʒ ꝑ olfatũ:
tñ hꝫ ſenſus eſt in eis aľr diſpoſit⁹ q̃ʒ in aĩalib⁹ alys. i dan
do aũt hãc ſoľonẽ duo fac̃. qꝛ ꝑͦ adducit qđdã ſiľe ad ꝓpo-
ſitũ. 2° ex illo ſiľi ꝺſcẽdit ad ſoľonẽ qōnis iã dicte ibi (Sic
igit̃ ꝛ odoꝛatiuũ) Dicit g̊ ꝙ ħ ſenſitiuũ. vʒ. ſenſus olfat⁹:
videt̃ differre in hoĩb⁹ aligd ad ea ſenſitiua q̃ ſũt alioꝛuʒ
aĩaliũ: ſic̃ oculi hoĩuz ſe hñt ad ea q̃ ſũt duoꝝ oculoꝝ. naʒ
ħ gdez. ſ. hõ hʒ fragma. i. cooꝑimẽtũ ꝛ hʒ palpebꝛas ſic̃ ve
lamẽ q̃s palpebꝛas aligs nõ mouẽs nʒ retrahẽs nõ videt.
foꝛtia aũt oculis nihil hꝫ hñt: ſed mox videt q̃ ſunt in luci
do. i. in dyaph. piſces. n. qui ſunt duri oculis nõ habent hu
iuſmodi palpebꝛas ꝛ cooperimenta: quas opoꝛteat remo
uere vt videant. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Sic igit̃ ꝛ coloꝛatũ: alijs gdẽ ſine oꝑculo eſt:
ſicut ocuľ. Alijs ꝟo aerẽ recipiẽtib⁹ hr̃e cooꝑi-
mentũ: qđ reſpirãtib⁹ diſcooꝑit̃ ãpliatis venis
ꝛ poꝛris. Et ꝑꝑ hoc reſpirantia non odoꝛãt in
aqua. Neceſſariũ. n. odoꝛẽ pati reſpirãtia: hoc
aũt facere in humido eſt impoſſibile.

❡ Adaptat ħ ſiľe ad ꝓpoſitũ. vel ex ſiľi adducto deſcẽdit
ad ſoľonẽ qōnis ꝓpoſite dicens. ſic igit̃ ꝛ odoꝛatiuũ alys
gdẽ aĩalib⁹ nõ reſpirãtib⁹ eſt ſine oꝑculo ſic̃ oculis. i. ĩ ocu
lis ꝯtigebat. alys ꝟo aerẽ recipiẽtib⁹. i. reſpiciẽtib⁹ nec̃e ẽ
hr̃e cooꝑimẽtũ qđ cooꝑimẽtũ diſcoperit̃ reſpirãtib⁹ illis
aĩalib⁹ ꝛ ampilatis eoꝝ venis ꝛ poꝛis. ꝛ ꝑꝑ ħ reſpirãtia ñ
odoꝛãt in aq̃: qꝛ nec̃e ẽ ea pati odoꝛẽ ꝛ ꝑcipe odoꝛẽ vľ pati
ab odoꝛe reſpirãtia. i. reſpirãdo. ħ aũt facere. i. reſpirare ĩ
hũido. i. in aq̃ ẽ ĩpoſ̃e. ❡ Nõn^m ãt viʒ ſoľonis in ħ ꝯſiſtere
ꝙ ſic̃ aliq̃ aĩalia hñt oculos cooꝑtos aliq̃ non: ſic aliq̃ hñt
odoꝛatũ cooꝑtũ: aliq̃ ꝟo nõ. hñtia g̊ odoꝛatũ cooꝑtũ odo-
rãt reſpirãdo: qꝛ ꝑ reſpirationẽ remouẽt cooꝑimẽtũ illđ:
ſed habentia diſcoopertum non indigent reſpiratione vt
odoꝛent. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Eſt aũt odoꝛ ſicci ſicut ſapoꝛ humidi. Odo-
ratiuũ aũt ſenſitiuũ potentia huiuſmodi eſt.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Poſtq̃ determinauit de ipſo odorabili ꝛ de ipſo medio ꝙ imutatᷣ ab odore h̃ determiat de ipſo organo odorat⁹: qd̃ ẽt ab odore imutatᷣ dicẽs. ꝙ odor ẽ paſſio ſicci.i.fūdatᷣ i ſicco:ſicͣ hūor.i.ſapor ẽ paſſio hūidi ꝛ fundatᷣ i hūido.odoratiuū aūt ſenſitiuū.i.organū odorat⁹ ẽ potẽtia hꝫ.i.ẽ i potẽtia ad odorẽ vel eſt potẽtia hꝫ. q2 organū odorat⁹ tale ẽ in potẽtia ad odorẽ:q̃lis ẽ odor in actu.oẽ.n.patiẽs ẽ tale ĩ potẽtia quale eſt agẽs in actu:quare ſi organuꝫ odoratus patitur ab odore:patet quale ſit huiuſmodi organū. quia eſt tale in potentia q̃lis ẽ odor in actu.

Ad intelligẽtiam aūt dictoꝝ dubitaret ꝑ aliq̃s cū odor moueat mediū ꝛ ſit in medio: vtꝝ hẽat eẽ in eo ĩtẽtionalr̃. ¶ Dõm quoſdā h⁹ opionis fuiſſe ꝙ odor ẽ in medio realr̃:ad quā pōnẽ viſus ẽ declinare Auicẽ.in 6° ſuo de nālib⁹.vbi ꝓbat per q̃dā ſigna odorẽ realr̃ i medio eẽ. nā poma odorẽ emittẽdo deſiccantᷣ.ꝛ ꝯhūt rugas:qd̃ nō eẽt niſi realr̃ aliqd a pomo ꝺflueret.erit itaq̃ odor q̃dā realr̃ deflux⁹ a corꝑe odorabili.ad hãc ẽt opionẽ videntᷣ declinare v̾ba phi i de ſenſu ꝛ ſenſato.vbi dr̃ ꝙ odor eſt fumalr̃ euaporatio. ꝯmentator tñ ſuꝑ h̃ ca.triplici via venatᷣ odorẽ eſſe ĩtẽtionalr̃ in medio.ꝑ͡a via ſumitᷣ ex lõgingtate ꝛ diſtãtia ad quā ſe mlṫtiplicat odor.2ᵃ ſumitᷣ ex eo ꝙ duo corꝑa ipoſſe ẽ eẽ ſiml̃. 3ᵃ v̾o ſumitᷣ ex eo ꝙ eľtū ſimplex nō ẽ ſuſceptiuū ſcd̃aruꝫ q̃litatū:cuiuſmodi ſūt odor ꝛ ſapor. ꝑᵃ via ſic pꝫ.nā vt ipe ait ad bellū troianū. ꝑꝑ occiſa corꝑa ꝑ mľtas dietas vt ꝑ q̃ngẽta miliaria venerūt tygrides ꝛ vultures: q̃re ſi odor eẽt realr̃ in medio:ſi illa corꝑa eẽnt reſoluta ĩ ignẽ: vltra cui⁹ raritatẽ nō ẽ raritas:nō potuiſſent ſe tãtū diffūdere. 2ᵃ via ſic pꝫ. naꝫ ſi odor realr̃ eẽt i medio vel oporteret ꝙ totalr̃ expelleretᷣ aer vľ ꝙ duo corꝑa ſiľ eẽnt. nā h̃ poſito ſiľ eẽt aer ꝛ illud corp⁹: ꝑꝑ qd̃ eẽt odor:ꝛ ꝙ eẽt realr̃ i medio.3ᵃ via ſic oñditᷣ.nā ſi odor ẽ realr̃ in medio vel erit in aere vľ in alio aliq̊ corꝑe.ĩpoſſe ẽ.n. nālr̃ eẽ accñs ſine ſbã ꝛ eſſe odorẽ ſine corꝑe. q2 tūc illd̃ alid̃ corp⁹ vľ expelleret aerẽ vel eẽt ſiľ cū aere:cui⁹ oppoᵐ in alia rõe ẽ dcm̃:nec ẽt in aere eẽ ꝑt.q2 vt ait ꝯmẽtator ſimplicia corꝑa odorẽ nō recipiūt.oꝫ itaq̃ vt ipſe ꝯcludit:ꝙ ſicͣ color ẽ in medio itẽtionalr̃: ſic ſit ibi ꝛ odor. ꝑmā aūt haꝝ rõnū ſoluit Auicẽ. dicẽs:ꝙ eſſe potuit vt in tꝑe illo flarent magni vẽti:ꝛ ꝺportarent aliquā ꝑtẽ aeris ifectā vſq̃ ad odoratū illaꝝ auiū. nō g̊ oportuit illa corꝑa rarefieri vltra raritateꝫ ignis.ad hoc ꝙ ꝑuenirẽt ad odoratū illarū auium. q2 nō vndiq̃ ſe multiplicauit odor:ſed ꝑꝑ vẽtū flãtẽ potuit ad tãtā diſtãtiaꝫ ꝑuenire.dicit ẽt illas aues eſſe alti volatus ꝛ eẽ acuti viſus:ꝑꝑ qd̃ cõtigere potuit vt nō ꝑ odoratuꝫ:ſed ꝑ viſuꝫ illuc ꝑueniſſent.nā dato odorẽ nō eẽ niſi itentiõalr̃ i medio:ſi ꝯcedim⁹ odorẽ poſſe ſe tãtū h̃ mõ diffundere:cū viſus ſit ſpūalior odoratu:mľto magis debem⁹ h̃ ꝯcedere ꝺ viſibili.alias ẽt duas vias conati ſūt q̃dā ſoluere dicẽtes odorẽ immiſcere ſe aeri:ſicͣ vapores eleuati a terra aeri ſe imiſcẽt:nec ꝑꝑ h̃ totalr̃ expellitᷣ aer:nec ẽt ſūt duo corꝑa in eodeꝫ.q̃re vr̃ ſolui rõ ſcd̃a. videtᷣ ẽt ꝙ ex h̃ ſoluatᷣ ꝛ 3ᵃ. nā in illis vaporib⁹ ĩmixtis aeri ẽ odor realr̃:q̃re ñ ẽ odor ĩ corꝑe ſimplici.nec oportebit aerẽ totalr̃ expelli vľ amoueri:vt 3ᵃ rõ ꝯcludebat. **Ut** igrᷣ ex his diuerſitatib⁹ v̾itas eligatᷣ dicam⁹ verā eẽ opionẽ ꝯm̃tatoris:ꝛ veras eẽ rõnes ei⁹.nā h̃ ẽ cõe oĩ ſenſui: vt ĩfra dicetᷣ: eẽ ſuſceptiuū ſpẽruꝫ ſine mã.recipit g̊ ſenſus ſpẽꝫ ſenſibilẽ nō realr̃:ſꝫ ĩtẽtiõaliter.ꝛ q2 eodẽ mõ recipit hꝫ ſpẽꝫ mediū ꝛ organū: opꝫ ſpẽꝫ odorabiľ eẽ in medio ĩtentiõalr̃.rõnes ãt ꝯmẽtatoris bõe ſūt.nā lꝫ ꝑmā rõnẽ ꝑ q̃ſdaꝫ apparẽtiā fugere poſſim⁹ per v̾ba Auic.realr̃ tñ nō fugim⁹ ĩpaꝫ.nā ꝯtigit aliqñ modicū odorabile abſq̃ vẽto flante ex diuerſis ꝑtib⁹ remotis ſentiri:ꝙ ſi odorabile illud reſolueretᷣ ĩ ignẽ vltra quẽ vt dicebatᷣ nō ẽ raritas:nō poſſet ad tãtā diſtãtiā ꝑtigere.2ᵃ ẽt rõ ſoluta nō erat.q2 ſpẽs ſenſibilis nō mľtiplicat ſe ꝑ mediuꝫ ſicͣ vapores ſe ĩmiſcẽt aeri.q2 vbi ẽ vapor nō eſt aer. ſpẽs tñ ſenſibilis vndiq̃ ſe mľtiplicat ꝑ mediū.vľ g̊ vt dicebatᷣ totū mediū tolleretᷣ ĩ tota illa diſtãᵃ ad quā vndiq̃ ꝑtingit ſpẽs vel eẽnt duo corꝑa ĩ eodẽ.3ᵃ ẽt rõ manet ĩ ſua firmitate.q2 ſi odor vt hꝫ eẽ ĩ medio nō ꝑt eẽ in aere tãq̃ in ſubo.nec ẽt in alio corꝑe.q2 tūc corp⁹ illd̃ expelleret aerem vel eẽt ſiľ cū aere: relinqtᷣ ipꝫ ibi intẽtiõalr̃ eẽ.Dicamus g̊ ſpẽs ſenſibiles hñtes eſſe fixū in nã ſignãtes q̃litates ſcd̃as:cuiuſmodi ſūt odor color ꝛ ſapor eẽ ĩ medio itẽtionalr̃.q̃litates v̾o tãgibiles eo ꝙ ſūt q̃litates ꝑme ſunt in aere realr̃.qūo aūt ſaluare poterim⁹ ꝙ ſenſus tact⁹ ſit ſuſceptiu⁹ ſpẽrū ſine mã:cū h̃ ſit cõe oĩ ſenſui:in ca°.de tactu patebit.ſic ẽt ꝛ ſon⁹ realr̃ ẽ in aere. q2 nō hꝫ eſſe fixuꝫ. odor tñ nō ẽ in aere realr̃:ſꝫ ĩtentiõalr̃..rõnes aūt ꝓbãtes ꝯrium in ſequenti queſtione ſoluetur.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s. vtꝝ odor hẽat aliquo mõ eſſe realr̃ in medio. ¶ Dõm ꝙ odor nō fit ſine fumali euaporatiõe vt plane vult phs.ad h̃ ẽt facit exẽplū Auic.dicentis ꝙ pomū vel aliqd̃ aliud odorabile ꝑ emiſſionẽ odoris deſiccatᷣ ꝛ ꝯhit rugas.valet ẽt ad h̃ qd̃ experimẽtalr̃ videm⁹:expertū eſt .n.ꝑ venatores ꝙ plẽs beſtie ſilueſtres qñ appropinquãt loco vbi debẽt q̃eſcere faciūt vſq̃ ad ſex vel ſeptẽ ſaltus vt ꝑ magnitudinẽ ſaltuū ĩterrūpatᷣ via canib⁹ inueniẽdi eas:tūc g̊ canes appropinq̃ntes loco vbi beſtia reſidet et nō valẽtes iuenire eã ſi beſtia ſe nō moueat nō percipiūt odorẽ ei⁹.ſtatiꝫ aūt cū beſtia ſe mouet.q2 ꝑꝑ motū aliqui vapores exeūt ab ipſa fcã fumali euaporatiõe ſtati canes ſentiūt odorẽ ei⁹ ꝛ ĩueniūt eã.odor itaq̃ eſt fumalr̃ euaporatio nō formalr̃ ſꝫ cãlr̃. q2 nūq̃ fit ſine fumali euaporatiõe.dicem⁹ g̊ ꝙ odor eſt realr̃ in pomo ſiue i corꝑe odorabili.ꝛ eſt ẽt in illis vaporib⁹ q̊ ex pomo exalãt: i aere tñ vľ in aq̃:ꝛ vlr̃ in eo ꝙ ẽ mediū ĩ odoratu:nullo° ẽ odor realr̃: ſꝫ itentiõalr̃.q2 vt dicebatᷣ corp⁹ ſimplex odoris realr̃ ſuſceptiuū eẽ nō ꝑt.ꝑꝑ qd̃ bñ dictū eſt odorẽ in medio nō eẽ realr̃:niſi forte ꝓ tãto dicerem⁹ odorẽ eſſe realr̃ ĩ medio: q2 fumi illi exalãtes ex corꝑe odorabili:in q̊bus realr̃ eſt odor:realr̃ medio ſe imiſcẽt.itaq̃ ſꝫ hūc modū loq̃ndi.dicemus ꝙ odor alicubi eſt realr̃ tãtū. alicubi v̾o realr̃ ꝛ intentionalr̃:ꝛ alicubi ĩtẽtiõalr̃ tãtuꝫ.vñ in corꝑe odorabili eſt odor tãtū realr̃.in illa aūt ꝑte medij vbi ſe ĩtermiſcẽt illi fumi: eſt aliq̊ mõ realr̃ ꝛ aliq̊ mõ ĩtẽtõalr̃:ſꝫ in vlteriori ꝑte medij:ad quā nō ꝯtingūt hꝫ fumi ĩcipit eẽ odor ĩtẽtionalr̃ ſolū.ex h̃ aūt ſoluta ſunt argumenta ꝑoris q̊nis: vbi ꝓbatᷣ odorẽ eẽ fumalẽ euaporatõeꝫ:ꝛ ꝑ ꝯñs eẽ realr̃ ĩ medio.nam vt patꝫ odor non eſt fumalis euaporatio formaliter: ſed cauſaliter.hoc.n.pro tanto veꝝ eſt.q2 non fit ſine fumali euaporatione.

Ulterius forte dubitaret aliq̃s. q2 videtᷣ falſū eſſe ꝙ phus ait.vꝫ. ꝙ ꝓpriū ſit homini nō ſentire odorẽ ſine reſpiratione.videm⁹ eniꝫ ꝙ canes volentes inſequi beſtiam: ſemꝑ ducunt naſuꝫ iuxta terram:ꝛ reſpirantes cū quadaꝫ violẽtia ꝛ attrahentes fortiter aerem inſequuntᷣ huiuſmodi beſtiam. ¶ Dicendum ꝙ indigere reſpiratione ꝓpter odoratū:hoc eſt:quia meatus ꝛ vie per quas debet tranſire aer infectus ſpecie odorabilis ſunt cooperte ꝛ clauſe.huius aūt coopertură ꝛ clauſuraꝫ potiſſime facit humiditas ꝛ frigiditas cerebri. homo igitᷣ qui ĩter cetera animalia plus habꝫ de cerebro ſꝫm ꝓportionem.ꝛ per cõſequens ꝓportionabilr̃ in ei⁹ cerebro plus eſt de frigiditate ꝛ humiditate potiſſime ꝛ hꝫ meatus ꝛ vias hꝫ coopertas ꝛ clauſulas: ĩmo tantuꝫ ẽ ibi cooperimentū ꝛ tãta clauſura ꝙ niſi fiat reſpiratio ꝑ quã aperiantᷣ pori ꝛ vene:nullo° poſſumus odorem ꝑcipere:ꝑ quãdaꝫ ergo antonomaſiaꝫ dicitur eſſe ꝓprium homini

UVA. BHSC. IyR_041_2

nihil odorare ſine reſpiratiõe. vel poſſumus dicere ꝙ alia aīalia reſpirantia forte aliquo mõ odorez pcipiũt ſine reſpiratiõe: reſpirãt tñ vt melius odorẽt. illos.n. meat⁹ ⁊ illas vias nõ hñt per oẽm modũ clauſas: iõ ſine reſpiratiõe aliquo mõ pcipiũt reſpirãdo: tñ qꝛ ille vie ampliant̃ ⁊ dilatant̃ vene ⁊ pori: certius de odore iudicant: ſm igit̃ hũc modũ loquendi dicem⁹ ꝙ aliqua aīalia nec idigent reſpiratione vt odorent: nec vt bene odorent vt aīalia carẽtia ſangule. aliqua võ indigent reſpiratiõe nõ ſimplr̃ vt odorent: ſed vt bene odorẽt vt aīalia gradiẽtia alia ab homie. aliqua vero idigent reſpiratiõe nõ ſolũ vt bene odorent: ſed etiã vt odorent: qꝛ modicũ aut nihil ſine reſpiratione de odore poſſunt pcipere vt hoies. qd̃ vero obyciebat̃ ſolutum eſt per iam dicta.

Ulterius forte dubitaret aliqs. qꝛ nõ videt̃ eẽ verũ qd̃ phs ait. dicit eni ꝙ ſic ſe videt̃ habere odoratus in hoie ad alia aīalia ſicut ſe habent oculi alioꝝ aīaliũ ad animalia duroꝝ oculoꝝ. hoc aũt videt̃ eſſe falſum: ⁊ cõtra ea q̃ dicta ſunt. nam cũ alia aīalia melius videant q̃ hñtia duros oculos. ſequeretur ꝙ hõ melius odoraret q̃ aīalia cetera. cuius ɔ̃riũ ſupra oſtẽdebat̃. ❡ Dõm ꝙ hec ſimilitudo nõ eſt per oẽm modum ſimilis. pro tãto eniꝫ ſimilis eſt ⁊ veritatẽ hꝫ. qꝛ ſicut aīalia hñtia duros oculos eo ꝙ nõ hẽant palpebras ⁊ coopimentũ oculoꝝ ſtatim poſſũt videre ⁊ nõ indigẽt remouere ꝓhibens. aīalia eni alia opꝫ aperire palpebras vt videant: ſic aīalia nõ habẽtia odoratũ coopertuꝫ nõ indigent reſpiratiõe: ſed ſtatim pñt odorare. hoies vero habẽtes odoratũ coopertũ niſi per reſpirationeꝫ amplient venas ⁊ poros ⁊ hꝫ impedimentũ remoueant odorare non poſſunt. exemplum ergo adductum eſt ſimile quantum ad hoc: non auteꝫ quantuꝫ ad illud ad qd̃ ratio arguebat. Patet itaq; veritas queſtionis.

Tex. ioi. **Guſtabile autem eſt qd̃dam tangibile: ⁊ hec eſt cauſa: quare nõ fit ſenſibile per medium extraneuꝫ corpus. Neq; enim tactus eſt corpus in quo eſt humor: qd̃ eſt quid guſtabile in humido ſicut materia: hoc aũt quiddã tangibile.**

❡ Poſtq̃ phs determinauit de ſenſibus magis ſpiritualibus: vt de viſu auditu ⁊ olfatu. in parte iſta determinat de ſenſibus magis mãlibus vt de guſtu ⁊ tactu. circa qd̃ duo facit. qꝛ pmo determinat de guſtu ſiue de guſtabili. ſcdo de tãgibili ibi (De tãgibili aũt) Circa pmũ tria facit ſꝫ ꝙ tria cõcurrũt ad qd̃libꝫ ſentire. vꝫ. mediũ obm ⁊ organũ. pmo g̃ determīat de medio qd̃ reqrit̃ in guſtu. ſcdo determinat de obiecto. ⁊ tertio de organo. ſcda ibi (Sicut autẽ viſus) tertia ibi (Quñ auteꝫ humidũ) Circa pmũ tria facit. qꝛ pmo ait ꝙ in guſtu nõ requirit̃ mediũ extraneum. ſcdo remouet quãdaꝫ cauillationẽ circa ꝓtacta. tertio qd̃ dixerat manifeſtat. 2ª ibi (Et ſi in aq̃ eſſemus) 3ª ibi (Color aũt nõ ſic) Dicit g̃ ꝙ guſtabile eſt qd̃daꝫ tãgibile. hec aũt eſt cã: q̃re ſupple guſtabile fit qd̃dã tangibile. qꝛ non ſit vel nõ eẽ vt hꝫ correctior lr̃a ſenſibile per mediũ extraneum corp⁹. nã nõ eſſe ſenſibile per mediũ extraneuꝫ eſt vna cã: q̃re guſtabile eſt qd̃dã tãgibile. alia aũt cauſa eſt. qꝛ id in quo eſt hũor. i. ſapor qd̃ eſt qd guſtabile eſt in hũido ſicut in ꝓpria mã ſiue ſicut in ꝓprio ſubiecto. hoc aũt ideſt humidum eſt qd̃dam tangibile.

Dubitaret forte aliqs. vtruꝫ guſtus ſit qdam tactus. ⁊ videt̃ ꝙ nõ. qꝛ qdaꝫ homo nõ ponit in numerũ cũ homine: nec qd̃daꝫ al' cum animali. ⁊ vl'r inferius nõ ponit in numerũ cum ſuperiori nec cõtrahens cũ cõtracto: quare ſi guſtus eſt qdam tact⁹ nõ ponit ī numerũ cũ ipſo. erũt itaq; quatuor ſenſus ⁊ nõ qnq;. ❡ In ɔ̃rium eſt phs qui ait: ꝙ guſtabile eſt qd̃dam tangibile: ſed ſi guſtabile eſt qd̃dam tangibile: guſtus eſt qdam tactus. ❡ Dõm ꝙ triplici via venari poſſumus guſtum eſſe quedaꝫ tactũ ſm ꝙ tria cõcurrũt ad qd̃libꝫ ſentire. vꝫ. mediũ obiectũ ⁊ organuꝫ. pma ergo via ſumet̃ ex parte medy. ſcda ex parte obiecti. tertia ex pte organi. prima via ſic pꝫ. naꝫ ſenſus tactus iõ ſic noīatus eſt. qꝛ p hũc ſenſum percipimus obiectũ nõ per mediũ extraneuꝫ: ſed tangendo. viſus ergo nõ eſt tactus. qꝛ corpus coloratũ qd̃ pcipimus per viſum nõ attingit nos: ſed eſt diſtans a nobis. corpus vero qd̃ tactu cognoſcimus opꝫ ꝙ nos attingat. quare cũ hoc ſit etiã in guſtu: qꝛ nõ guſtamus per mediuꝫ extraneũ: ſed oꝫ ꝙ corpus guſtabile nos attingat ad hoc ꝙ ſentiamus ipm. igit̃ qꝛ guſtabile ſentim⁹ nõ p medium extraneũ: ſed tangẽdo: erit guſtus qdaꝫ tactus. 2ª via ſumit̃ ex parte obiecti. nã qꝛ humidũ eſt tãgibile ⁊ ſapor fundat̃ in humido: ⁊ nõ in oī humido: ſed in quodam. nã in humido corporũ ſimpliciũ cuiuſmodi eſt humiduꝫ aereũ vel humidũ aqueũ ſapor fundari nõ põt. nam corpora ſimplicia ſm ꝙ hꝫ nõ ſunt ſuſceptiua ſaporis: p accidens forte in talibus reperiret̃ ſapor: ſicut pꝫ in aqua rõe venarum terre per quas tranſit vel rõne alicui⁹ vaporis cõmixti põt aliquẽ ſaporeꝫ cõtrahere. per ſe tñ talia ſapore carent: q̃re ſi nõ in omni humido fundatur ſapor nõ oẽ tangibile ⁊ guſtabile: ſed quoddã. ⁊ qꝛ guſtabile eſt qd̃daꝫ tangibile guſtus erit qdaꝫ tact⁹. Tertia via ſumit̃ ex pte organi. nã nõ ī omni organo nec in oī parte vbi fundatur tactus hꝫ eſſe ⁊ guſtus: ſed in quadã parte vt in lingua. et qꝛ in quadã pte ⁊ nõ in omni hꝫ eſſe guſtus ⁊ tact⁹: guſtus nõ erit vl'r tactus. ſed erit qdam tactus. harum aũt triũ rõnum ꝓbãtiuꝫ guſtum eſſe quedã tactuꝫ due tangunt̃ a pho. videlꝫ illa de medio ⁊ illa de obiecto. illa aũt de organo nõ tangit̃ ab ipſo: qd̃ forte iõ factũ eſt. qꝛ nõ eſt directe ⁊ ſimplr̃ idem organũ tactus ⁊ guſtus. vel forte iõ fecit. qꝛ eadem ratio eſt de obiecto ⁊ organo. ratio aũt in ɔ̃trarium in ſequenti queſtione ſoluet̃.

Ulterius forte dubitaret aliqs. vtrũ guſtus ſit idem qd̃ tactus. videt̃ ꝙ ſic. qꝛ ſi homo eſt quoddã aīal. al' in homie eſt idem qd̃ homo. ⁊ ſi ſortes eſt qdam homo. hõ in ſorte eſt idẽ qd̃ ſortes. g̃ cũ guſtus ſit quidam tactus: tactus in guſtu nõ erit aliud q̃ guſtus. vel vt arguebat̃ ſupra guſtus nõ ponit in numerũ cum tactu. ❡ Dõm ꝙ vt ſupra dicebat̃ potẽtie diſtinguũtur per actus: ⁊ actus per obiecta. vbi ergo ſunt alia ⁊ alia obiecta formaliter ſunt aly ⁊ aly actus. ⁊ per conſequens alie et alie potentie. Dubitare ergo vtrum ſenſus guſtus formaliter differat a ſenſu tactus eſt dubitare vtrũ qualitates ſecunde formaliter differant a qualitatibus primis. ⁊ vtrum ſapores qui noīant qualitates ſcdas formaliter differãt a calido ⁊ frigido hũido ⁊ ſicco q̃ nominant qualitates pmas. ⁊ qꝛ he nõ ſunt ille: ſed fundant̃ in illis: guſtus nõ eſt tact⁹: ſꝫ aliquo mõ fundat̃ in tactu. qd̃ vero arguebat̃ ꝙ aīal nõ ponit in numerũ cũ quodã animali. ergo nec guſtus cũ tactu. ❡ Dõm ꝙ ſic nõ ſe hꝫ guſt⁹ ad tactum ſicut ſe hꝫ ſortes ad hoiem vel hõ ad animal. ſic ergo guſtus nõ eſt ita vl'is ſicut tactus. qꝛ tact⁹ ẽ in omni parte corporis. guſtus aũt in quadã. ⁊ qꝛ tact⁹ eſt in omni humido. guſtus aũt in quodã: fit tñ hec ɔ̃tractio per additionem noue forme ſiue fit per differenteꝫ formã. iõ formaliter guſtabile eſt diſtinctum a tangibili ⁊ guſtus a tactu. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Quñ ſi in aqua eſſem⁹: ſentirem⁹ vtiq; appoſituꝫ dulce. Nõ ãt eẽt tũc nobis ſenſus p mediũ: ſed in eo qd̃ miſcet̃ hũido: ſicut in potu.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Remouet quandã cauillationem circa ꝑtacta. dixerat .n. guſtũ nõ fieri per mediũ extneũ: qđ vr̃ falſuꝫ: qꝛ ſi in aq̃ poneret̃ dulce: nos exñtes in aqua ſentiremus hꝯ dulce. ideo ait: qđ ſi ĩ aqua eſſemus ſentiremꝰ vtiq; dulce appoſitũ: ſed tũc nõ eẽt nobis ſenſus per mediũ: ſꝫ in eo ꝙ ꝯmiſceret̃ illud dulce humido ſic̃ in potu. ¶ Deinde cũ dicit.

Cõ.102 ¶ Coloꝛ autẽ non ſic videt̃ in eo qđ miſcet̃: neq; defluxionibus. ¶ Ut quidem igitur medium nihil eſt: vt autem coloꝛ viſibile: ſic guſtabile humoꝛ eſt.

¶ Qđ dixerat manifeſtat: circa qđ duo facit. qꝛ ꝑ fac̃ qđ dictũ eſt. 2° qꝛ dixerat ꝙ in guſtu nõ reqrit̃ aliqđ extneũ oſtẽdit ꝙ lꝫ ibi nõ reqrat̃ aliqđ extneũ tanq̃ mediũ: reqrit̃ tñ ibi aliqđ extneũ tanq̃ diſponẽs organũ: vel põt alr̃ diuidi: qꝛ duo facit ſꝫ ꝙ duo manifeſtat que dixerat. nã ꝑ oñdit ꝙ guſtus nõ fit per medium extneũ. 2°. qꝛ dixerat ꝙ ſapoꝛ fundat̃ in humido declarat h̓ ex eo ꝙ ſine humiditate ñ fit ſapoꝛis ſenſus ibi. (Nihil aliud fac̃) dicit g̊: ꝙ coloꝛ nõ ſic vr̃ in eo ꝙ miſcet̃ medio: neq; defluxiõibꝰ. i. ꝑ defluxiones. ſupple vr̃ coloꝛ: igr̃ vt qdẽ mediũ nihil eſt. i. q̃tuꝫ ad mediũ nõ eſt cõparatio ĩter coloꝛẽ ⁊ ſapoꝛẽ: qꝛ coloꝛ ſentitur ꝑ mediuꝫ extneũ: ſed nõ ſapoꝛ: ſꝫ q̃tũ ad rõnẽ obti: ſupple eſt cõparatio ĩter coloꝛẽ ⁊ ſapoꝛẽ: qꝛ vt coloꝛ aũt eſt viſibile. i. obꝫ viſus: ſic humoꝛ. i. ſapoꝛ eſt guſtabile. i. obꝫ guſtus. ¶ Notãdũ aũt ꝙ coꝛpꝰ coloꝛatũ nõ attigit oculũ cũ vr̃: neq; oꝫ ꝙ attigat aliquã ꝑtẽ nr̃i coꝛpis. rurſus coloꝛ nõ ĩmiſcet ſe medio realr̃: ſꝫ ſolũ ĩtẽtionalr̃ ſe mltiplicat: nec ẽt aliqđ defluit a coꝛpe coloꝛato: vt fiat viſio: ſꝫ vt fiat guſtus: vel oꝫ ꝙ coꝛpꝰ dulce attĩgat linguã: vel ſi hꝯ dulce ponit̃ in aliq̃ diſtãtia: vt ſi ponit̃ ĩ aq̃: oꝫ ꝙ per aquã defluat vſq; ad liguã: ita ꝙ realr̃ attigat ĩpaꝫ: itaq; tũc ſentiremꝰ dulce poſitũ in aq̃ ſic̃ ſentiremus dulce poſitũ in potu vl̃ poſitũ ĩcifo. q̃tũ g̊ ad mediũ nihil. i. nulla ꝯueniẽtia eſt ĩter viſibile ⁊ guſtabile: qꝛ viſibile ꝑ ſe oĩo reqrit medium extneũ: guſtabile aũt nõ: ſed vt dicebat̃ q̃tũ ad rõnẽ obti eſt aliq̃ ꝯueniẽtia ĩter h̓ ⁊ illud. ¶ Deĩde cuꝫ dicit.

¶ Nihil autem facit humoꝛis ſenſum ſine humiditate: ſed hꝫ actu aut potẽtia humiditateꝫ vt ſalſum: bene enim liquidum ĩpſum eſt ⁊ liquefactiuum lingue.

¶ Manifeſtat 2m qđ dixerat. dicebat̃ enim ſupꝛa ꝙ ſapoꝛ fundat̃ in humido: ad h̓ aũt declarãdũ ĩtẽdit talẽ rõnẽ: illud qđ nõ ſentit̃ ſine humido fundat̃ in humido: ſapoꝛ nõ ſentit̃ ſine humido. g̊ fundat̃ in humido: de hac aũt rõne nõ ponit niſi v̓tutẽ medij. vꝫ. ꝙ ſapoꝛ nõ ſentit̃ ſine humido: iõ ait ꝙ nihil aũt fac̃ ſenſuꝫ humoꝛis. i. ſapoꝛis ſine humiditate: ſꝫ qđ facit hꝯ ſenſuꝫ humiditatẽ hꝫ: aut actu aut poª. ſupple ꝑpinq̃: vt ſalſuꝫ. n. qdẽ ĩpm eſt bñ liqdũ. i. bñ liq̃factibile ⁊ liq̃factiuũ lingue. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſal: lꝫ ſit actu ſiccus: põt tñ de leui ĩmutare ſenſuꝫ guſtus: qꝛ eſt faciliter liquefactibilis. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

Cõ.103 ¶ Sicut aũt viſus viſibilis eſt ⁊ inuiſibilis: tenebꝛa aũt inuiſibilis eſt: iudicat aũt ⁊ ipſam viſus. Adhuc autem valde ſplendidi eſt: etenim hoc inuiſibile eſt: alio aũt modo a tenebꝛa. Similiter aũt ⁊ auditꝰ ſoniq;: ⁊ ſilẽtij: quoꝝ aliđ audibile: aliud nõ audibile: ⁊ magni ſoni ſicut viſus eſt ſplendidi. Sicut enim paruus ſonus ĩaudibilis quodãmodo: ſic ⁊ magnus ⁊ violentus. Inuiſibile aũt aliud quidẽ oĩo dicit̃: ſicut ⁊ in alijs ĩpoſſibile: aliud aũt quãuis aptuꝫ natuꝫ non habet: aut pꝛaue: ſicut qđ ſine pedibus eſt: ⁊ ſine gradu dicit̃.

¶ Poſtq̃ determĩauit de medio guſtꝰ: oñdẽs ꝙ nõ reqrit̃ ibi mediũ extneũ. in ꝑte iſta determĩat de eiꝰ obo: circa qđ duo fac̃: qꝛ ꝑ determĩat de obo guſtꝰ vt differt a tactu. 2°. ꝺ obo eiꝰ vt ꝯuenit cũ ipſo: ꝑcipit. n. guſtꝰ ſapoꝛẽ ⁊ humiduꝫ: ſꝫ ſapoꝛẽ ꝑcipit vt differt a tactu: hũidũ v̓o vt ꝯuenit cuꝫ ĩpo ibi. (Ur̃ aũt ꝑnm eẽ) circa ꝑmũ duo fac̃: qꝛ ꝑ oñdit quõ accipit̃ obꝫ in alijs ſenſibꝰ. 2°. qđ dixerat adaptat ad guſtũ ibi. (Sic aũt guſtꝰ) dicit g̊ ꝙ ſic̃ viſus eſt viſibilis ⁊ ĩuiſibilis: qꝛ tenebꝛa aũt eſt ĩuiſibil̃: ⁊ tñ viſus iudicat ipſaꝫ tenebꝛã. adhuc aũt viſus ẽ valde ſplẽdidi: ⁊. n. h̓. i. valde ſplẽdidũ eſt ĩuiſibile: ⁊ tenebꝛa eſt ĩuiſibilis: ſed alio mõ. ⁊ qđ dcm̃ eſt de viſu ĩtelligẽdũ eſt de alijs ſenſibꝰ: iõ ſubdit. ſilr̃ aũt ⁊ auditꝰ eſt ſoni ⁊ ſilẽtij: quoꝝ aliud qdẽ vt ſonuꝫ dicimus eſſe qđ audibile: aliud v̓o vt ſilẽtiũ non audibile: eſt etiã auditꝰ magni ſoni: ſicut viſus eſt ſplẽdidi: auditꝰ eniꝫ cõparat̃ ad magnũ ſonũ: ſic et ad qđ ĩaudibile: qꝛ ſic̃ paruus ſonus eſt ĩaudibilis: ſicut quodãmodo magnus ⁊ violentus: ĩaudibile. n. ⁊ ĩuiſibile ⁊ cetera talia multiplr̃ dr̃r. dr̃ aũt ĩuiſibile aliud qdẽ qđ oĩo impoſſibile eſt videri vt tenebꝛa ſicut ⁊ in alijs: aliud aũt dr̃ inuiſibile: qđ q̃uis ſit aptũ natũ vt videat̃: nõ hꝫ tñ vñ bñ videat̃: aut pꝛaue vr̃: ſicut eſſe ſine pedibꝰ et qđ ſine gradu dr̃ multiplr̃: ſic̃ ſupple ĩuiſibile ⁊ ĩaudibile: ⁊ cetera talia multiplr̃ dicuntur. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ſicut in alijs reꝑit̃ multiplicitas: vt ſic̃ reꝑit̃ multiplicitas in nõ hr̃e pedes vel in eſſe ſine gradu ſic reꝑit̃ multiplicitas in eſſe ĩuiſibile vel ĩaudibile: dr̃. n. aliqđ non pedes hr̃e: qꝛ nullo modo eſt aptũ natũ hr̃e pedem vt lapis: aliqđ v̓o dr̃ non hr̃e pedes: qꝛ q̃uis ſit aptũ natũ hr̃e: tñ caret eo vt homo hñs pedes abſciſos aliquis qdẽ dr̃ non hẽre pedẽ: qꝛ hꝫ pꝛauũ pedẽ vel debilẽ pedeꝫ: vt claudũ: ſic etiã ĩuiſibile dr̃ triplr̃: aliqđ. n. eſt tale quia nullo modo eſt aptũ natũ videri vt tenebꝛa: aliqđ v̓o: qꝛ ẽ aptũ natum videri: non tñ habet nãm illã modo ꝓpoꝛtionato ⁊ cõmẽſurato vt poſſit videri: ⁊ hꝯ eſt ſol: ⁊ vl̃r valde ſplendidũ: aliqđ v̓o dr̃ inuiſibile: qꝛ pꝛaue vel debiliter videri põt: ſicut paruus ſonus dr̃ inaudibilis: qꝛ pꝛaue vl̃ debiliter audit̃. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sic aũt guſtus guſtabilis quidẽ ⁊ non guſtabilis: hoc aũt eſt paruũ: aut pꝛauũ habꝫ humoꝛem: aut coꝛruptiuum guſtus.

¶ Qđ dixerat adaptat ad guſtũ. d. ſic aũt guſtus eſt guſtabilis ⁊ non guſtabilis. hoc aũt videlꝫ non guſtabile eſt qđ hꝫ humoꝛẽ pꝛauũ: aut paruum: aut dr̃ nõ guſtabile qđ eſt coꝛruptiuũ guſtus: ſicut dr̃ inuiſibile nimis ſplendẽs: qđ eſt coꝛruptiuum viſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Videt̃ principiũ eſſe potabile: ⁊ non potabile: guſtus. n. qdã tactꝰ. Sed hoc qdẽ vt pꝛauũ ⁊ coꝛruptiuũ guſtus: illud aũt ſm nãꝫ. Eſt aũt cõmune tactus: ⁊ guſtus potabile.

¶ Determinat de obiecto guſtus vt ꝯuenit cum tactu. d. ꝙ ꝑncipiũ ĩmutationis guſtus videt̃ eſſe potabile ⁊ non potabile: ideſt humidũ ⁊ non humidũ: guſtus enim qdem ambo hec ꝑcipit: ſed hoc qdẽ videlꝫ non potabile cõparatur ad guſtũ vt paruũ ⁊ vt coꝛruptiuũ guſtus: illud auteꝫ videlꝫ potabile cõparat̃ ad guſtũ ſm nãm. i. vt aliqđ ſm nãm: ⁊ vt ꝓpoꝛtionatũ ei: ⁊ addit ꝙ potabile. i. humidum eſt cõmune tactꝰ ⁊ guſtus. ¶ Notãdum aũt ꝙ ſicut guſtꝰ inquãtũ eſt differẽs a tactu ꝑcipit guſtabile ⁊ non guſtabile ſic inquãtũ eſt ꝯueniẽs cuꝫ actu ꝑcipit potabile ⁊ nõ potabile. i. humidũ ⁊ non humidũ. ¶ Notandũ etiam ꝙ ſicut guſtabile eſt illud qđ eſt ꝓpoꝛtionatuꝫ guſtui: ⁊ audibile illud qđ eſt ꝓpoꝛtionatũ auditui: inguſtabile v̓o ⁊ in-

UVA. BHSC. IyR_041_2

audibile qđ eſt improportionatuꝫ: vnde ſicut magnus ſonus corrūpens auditū ⁊ prauus ſonus ꝗ praue.i.male audit̄: dr̄ iaudibilis: ſic ꝑut guſtus ē ꝗdam tactus potabile.i. humidū eſt ei ſm nām: ⁊ ꝓportionatū: ſed ipotabile dr̄ qđ praue guſtat̄. vl̄ qđ ē corruptiuuꝫ guſtus.

Dubitaret forte aliqs. vtꝝ guſtus ꝑcipiat potabile.i.humiduꝫ. videtur ꝙ nō: qꝛ ſi potētie ſunt diſtincte etiā oba ſunt diſticta ⁊ actꝰ diſtincti: ſed tactꝰ ⁊ guſtus formal̄r differūt: vt dcm̄ eſt: ergo guſtare ⁊ tāgere erūt formal̄r diſtincta: ⁊ guſtabile ⁊ tāgibile erūt formal̄r diſticta. humidū itaqꝫ qđ ē ꝗd tāgibile non pōt eſſe ꝗd guſtabile. ¶ In ꝯriuꝫ eſt phs qui ait ꝙ potabile eſt ꝗd cōe ad guſtū ⁊ tactū. ¶ Dicēduꝫ ꝙ agere: lꝫ ſit ꝑncipal̄r a forma: eſt tñ aliq̄ mō a mā: eo.n.ipſo vt ſupra dicebat̄ ꝙ hec forma reqrit hāc mām ad actionē huius forme nō ſolū facit forma: ſꝫ etiā materia: quare ſi ſapor fundat̄ in humido tanq̄ꝫ in propria mā: ⁊ humidū eſt ſubm̄ ſaporis: nō ſolū vt ſapor eſt aliqd in gn̄e entiū: ſed vt eſt ꝗd ſenſibile ⁊ imutatiuū guſtus imutare guſtuꝫ ſm ꝙ hꝰ: lꝫ ꝯueniat ſapori ꝑncipal̄r ⁊ formal̄r: ꝯueniet tñ humido ex ꝯſequēti: vt inq̄ꝫtū eſt ꝓpriū ſubiectū ſaporis: eſt ergo potabile.i.humidū cōe tactꝰ ⁊ guſtus: qꝛ vtrūqꝫ imutatur ab humido: ſed aliter ⁊ al̄r: qꝛ tactus imutat̄ ꝑncipal̄r ⁊ ꝓprie: guſtus vō imutat̄ ab humido inq̄ꝫtuꝫ eſt ſaporis. ſubm̄. ꝙ vō arguebat̄ in cōtrariū ſolutū eſt per iam dicta. nā ſicut guſtus ⁊ tactꝰ ſunt formal̄r diſticta: verūtñ guſtꝰ fundat̄ in tactu: ⁊ eſt ꝗdā tactꝰ: ſic guſtabile ⁊ tangibile diſtinguunt̄ formal̄r: verūtamē guſtabile fundat̄ in tāgibili: formal̄r itaqꝫ ⁊ ꝑncipal̄r guſtus imutat̄ a guſtabili: ⁊ tactus a tāgibili imutat̄: tamen guſtus a tangibili tanq̄ꝫ ab eo qđ eſt ſaporis ſubiectuꝫ.

Alterius forte dubitaret aliqs ſi guſtus imutatur ab humido ⁊ ſapore a quo imutet̄ ꝑus: ⁊ vr̄ ꝙ a ſapore: nā ſicut color imutat obm̄ ꝑncipal̄r ⁊ formal̄r: magnitudo vō in qua fundat̄ color facit imutationē in viſu mediāte colore: ita ꝙ ꝑus intelligo ꝙ color imutat viſum: magnitudo aūt imutet ipm̄ mediante colore: ſic ēt in ꝓpoſito ſapor imutabit guſtuꝫ ꝑncipal̄r ⁊ formal̄r: humidū vō: qđ eſt ſubm̄ ſaporis: imutabit ipſuꝫ mediāte ſapore. ¶ In ꝯriū eſt phus ꝗ vult ꝙ ꝑnm imutationis guſtꝰ ſit potabile ⁊ nō potabile. ¶ Dōꝫ ꝙ guſtus vt tactū eſt fundat̄ in tactu. debemꝰ.n.imagiari ꝙ in eodeꝫ neruo ligue eſt tactꝰ ⁊ guſtus: ſꝫ guſtꝰ eſt ibi mediāte tactu ſic̄ in eodē pomo eſt humiditas ⁊ ſapor: ſꝫ ſapor eſt ibi mediāte humiditate: idē eſt ꝗ̄ organū tactꝰ ⁊ guſtus nō ꝑ oēꝫ modū: qꝛ lꝫ in eodē neruo: ſint he due potētie: tactiua. vꝫ. ⁊ guſtatiua: ille tñ neruus ſm aliā ꝓportionē ꝯſiderat̄: vt eſt ſubm̄ tactꝰ: ⁊ ſm aliā vt ſubycit̄ guſtui: ide eſt ꝙ qꝛ proportio illa que ſufficit ad tactū reſuat̄ vl̄r in neruo vt diffundit̄ ꝑ totū corpꝰ: tactꝰ eſt in toto corꝑe: guſtus vō eſt in quadā ꝑte corpis tm̄: qꝛ ꝓportio illa quā addit guſtꝰ ſupra tactū nō reſuat̄ niſi in quadā ꝑte corꝑis vt in ligua: igit̄ ſic̄ hō albus addit ſupra hoieꝫ ⁊ icludit totū qđ dicit hō: ide ē ꝙ in pl̄ibꝰ repit̄ rō hoīs q̄ꝫ rō hoīs albi: ſic qꝛ guſtꝰ addit ſupra tactū: ⁊ ꝑſupponit ipm̄: eo ꝙ fundet̄ in eo: in pl̄ibꝰ rebꝰ repit̄ rō tactꝰ q̄ꝫ rō guſtus. ſi igit̄ neruus i quo fundat̄ ſenſus guſtus eēt alius real̄r ⁊ ſimpl̄r a neruo in quo fundat̄ ſenſus tactꝰ: adhuc oporteret nos dicere ꝙ organū guſtꝰ: nō ſolū iudicaret de ſapore: ſꝫ ēt de humiditate: ita ꝙ adhuc veꝝ eēt ꝙ potabile ſiue humidū nō ſoluꝫ eēt obm̄ tactus: ſed ēt guſtus. ſm hoc itaqꝫ verificaret̄ ordo iā tactꝰ: vt ꝙ humiditas imutaret neruū illū in quo fundaret̄ guſtus mediāte ſapore: ſm ꝗ̄ nālē itelligētiā ſapor ꝑus imutaret neruū q̄ꝫ humiditas que eſt fundamētuꝫ ſaporis: ſic̄ ꝑus itelligimus ꝙ color imutet oculū q̄ꝫ magnitudo que eſt coloris ſubm̄. Nūc aūt nō ſic ſe hꝫ: ſed ille ideꝫ neruus exn̄s in lingua que eſt fundamētū v̄tutis tactiue: eſt etiaꝫ fundamētū guſtus: q̄re ſicut in illo neruo ꝑus fundat̄ tactus: ⁊ mediāte tactu fundat̄ guſtus: ſic ꝑfatꝰ neruus ꝑus imutat̄ ab humiditate que eſt qđdā tāgibile: ⁊ mediante ea imutat̄ a ſapore qui eſt quoddā guſtabile. ꝓpter qđ hn̄ dcm̄ eſt ꝙ ꝑncipiū hꝰ imutationis: vr̄ eſſe potabile.i.humidū. ¶ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ hūc ordinē queꝫ aſpicimus in neruo exn̄te in lingua: qꝛ.ſ.in eo ꝑus fundat̄ tactꝰ. ⁊ mediāte eo fundat̄ ⁊ guſtus: aſpicimus etiā in obo exteriori: qꝛ in eo ꝑus fundat̄ humiditas ⁊ mediāte humiditate fundat̄ ⁊ ſapor: pꝫ itaqꝫ veritas q̄ſiti quō potabile humidū eſt hꝰ imutationis ꝑncipiū: ⁊ pꝫ etiā quō hoc taꝫ ex parte obiecti q̄ꝫ etiā organi ſibi ꝓportiōabil̄r correſpōdent. Qđ vō obyciebat̄ de colore ⁊ magnitudine ſolutuꝫ eſt per iam dicta. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quoniā autem humidum ꝗdē eſt guſtabile: neceſſe ſenſitiuū ipſius: neqꝫ humidū eſſe actu neqꝫ impoſſibile fieri humidum. Patit̄ enim aliquid guſtus a guſtabili: ſcđꝫ ꝙ guſtabile ē. Neceſſariuꝫ eſt ergo humectatū fore qđ poſſibile humectari ſaluatū: non humidū aūt ſenſitiuum guſtatiuum. Com. 104.

¶ Determiat de organo ipſiꝰ guſtus: circa qđ tria facit: ꝑ̊ oſtēdit q̄le dꝫ eē hꝰ organū. ſcđo qđ dixerat ꝓbat per ſignū. 3º diſtinguit quot ſunt ſpēs guſtabiliū: ſiue quot ſunt ſpēs ſapoꝝ que hn̄t hꝰ organū imutare. 2ª ibi. (Signum aūt) 3ª ibi. (Spēs aūt). dicit ꝗ̄: qm̄ aūt humidū ꝗdem eſt guſtabile neceſſe eſt ſenſitiuū.i.organū ſenſus ipſiꝰ guſtabilis: neqꝫ humidū eſſe actu: neqꝫ ipoſſibile fieri humidū. nā guſtus aliqd patit̄ a guſtabili ſm ꝙ eſt guſtabile: ⁊ ꝗ̄ patiēs in fine eſt ſil̄e: in ꝑnº aūt dum ſaluat̄ in ſui ꝯſiſtētia eſt diſſil̄e: nec̄iū eſt ꝗ̊ organū guſtus ꝙ poſſibile eſt humectari poſtq̄ꝫ iam paſſum eſt humectatū fore: ſꝫ guſtatiuū ſenſitiuū.i.organū guſtus ſaluatū in ſui ꝯſiſtētia: vt hn̄ ꝑcipiat ſapores: nō humidū aūt dꝫ eſſe. ¶ Notāduꝫ aūt ꝙ ſicut aer cōnaturalis nob̄ hꝫ ſemꝑ quēdā ſuū motū ꝗ motus eſt differēs ab oībꝰ motibꝰ exterioribꝰ vt poſſit oēs illos motꝰ exteriores recipe ſic ligua hꝫ quādā ſuā humiditatē annexā: ſꝫ illa humiditas eſt differēs ab oībꝰ alys ſaporibꝰ vt poſſit oēs alios ſapores ꝑcipe: dꝫ.n.organū guſtꝰ eſſe ſaluatū in hac ꝯſiſtentia: ⁊ non eſſe ifectū ſapore aliq̄: qꝛ ſi inficeret̄ ſapore aliquo ſapor ille impediret ne poſſꝫ alios ſapores recipe. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Signū aūt neqꝫ ſiccā exiſtētē linguā ſentire: neqꝫ multū humidā. Hic.n.tactus fit primi humidi: ſicut cum aliqs qui añ guſtauit fortē humorem guſtet alterū: ⁊ vt laborantibꝰ amara oia videntur: ꝓpter id ꝙ lingua plena huiuſmodi humiditate ſentit.

¶ Qđ dixerat manifeſtat ꝑ ſignū. ꝯtiuet̄ aūt ſic. hn̄ dcm̄ ē ꝙ organū guſtꝰ nō dꝫ eſſe actu humidū.i.actu ifectū aliq̄ ſapore: ⁊ etiā debet eſſe tale ꝙ de facili poſſit humectari: qꝛ de ſe dꝫ hr̄e humiditatē aliquā: ꝑ quam ſit diſpoſitū vt de facili imutet̄ a ſapore: ſignū aūt hꝰ: ꝙ ſic ſit eſt: qꝛ non ꝯtigit ſentire liguā exn̄tē ſiccā: neqꝫ multū humidā. h.n. tactꝰ fit ꝑ̊mi humidi. nā cū aliqs hꝫ linguā valde humidā .i. valde ifectā aliq̄ ſapore ꝗcꝗd poſtea tāgit ꝑ liguā ſapit ſibi de ꝑ̊ humido.i.de ꝑ̊ ſapore quo eſt ifecta: ſic̄ cuꝫ aliqs guſtauit fortē humorē.i.ſaporē: guſtet aūt alteꝝ ſaporē ſapiet ſibi ſapor vltimꝰ de ſapore ꝑmo: ⁊ vt patet laborantibus omnia vident̄ amara: ſentiūt.n.omnia amara eſſe ꝓpter id qđ eoꝝ ligua eſt plena ⁊ ifecta hꝰ hūiditate cole-

rica. ¶ Notādū aūt ꝙ ꝗa liguā oꝫ hr̄e aliq̄ꝫ humiditatē. vt de facili imutet̄ a ſapore: ideo vt cōmēta. ait: natura parauit ſaliuā i ore ⁊ ꝓparauit inſtr̄a ad ꝯgregādū hꝰ ſaliuā ⁊ hūiditatē vt mediāte ea guſtarent̄ ſicca. ¶ Deiñ cū dic̄.

05 ¶ **Spēs aūt humoꝝ ſic̄ ⁊ in coloribus: ſimplices: q̄dē ꝯtrarie ſunt ſicut dulce ⁊ amaꝝ. Habito aūt ſunt cū hac quidē pingue: cū illa ṽo ſalitū: media aūt hoꝝ erit acre: ⁊ auſteꝝ: ⁊ ponticum: ⁊ acutum: fere enim he vident̄ eē humorum dr̄ie. Quare guſtatiuū eſt potētia huiuſmodi: guſtabile aūt eſt factiuū actu huius.**

¶ Diſtiguit ſpēs ſapoꝝ imutātes organū guſtus. d. ꝙ ſpēs āt hūoꝝ. i. ſapoꝝ ſumūt̄: ſic̄ ⁊ i coloribꝰ: q̄ ſic̄ colores q̄dā ſūt ſimplices q̄dā medij: ſic ⁊ ſapores: ſꝫ ſimplices q̄dē ſapores ſūt. i. ſe hn̄t ꝯ̄rie: ſic̄ dulce ⁊ amaꝝ: hito aūt. i. ꝯ̄nr ſūt cū hac q̄dē. i. cū dulcedine pingue: cū illa ṽo. i. cū amaritudine ſalitū. nā pinguis ſapor eſt annexus dulci: ſalitꝰ ṽo eſt annexus. i. ꝓpinquus amaro: media autē hoꝝ ſapoꝝ ſunt acre ⁊ auſteꝝ ⁊ ponticū ⁊ acutū: ⁊ ſubdit ꝙ fere. n. he vn̄r eſſe dr̄ie humorū. i. ſapoꝝ: ⁊ q̄ tales ſunt ſapores: ꝯcludit dicēs: quare guſtatiuuꝫ. i. organū guſtus eſt potentia hꝰ. i. potētia ad hꝰ ſapores: guſtabile aūt eſt factiuū actu hꝰ. i. actu eſt imutatiuuꝫ organi guſtus. eſt. n. guſtabile tale in actu: quale organū guſtus eſt in potētia. ¶ Notādū autē ꝙ ſemꝑ patiēs eſt tale in potētia: q̄le eſt agēs in actu: ⁊ q̄a organū guſtus patit̄ a guſtabili tanq̄ꝫ ab obo: opꝫ ꝙ organū guſtus ſit potētia hꝰ. guſtabile ṽo ſit hꝰ actu factiuuꝫ. ¶ Notandū etiā ꝙ ſpēs enumerate ſapoꝝ poſſunt reduci ad ſeptē: q̄ auſterū ⁊ acre quodāmodo idē nominant. erūt itaq̄ꝫ he ſeptē ſpēs ſapoꝝ: videlꝫ dulce: amaꝝ: pigue: ſalitū: acre: ponticū: ⁊ acutū: ſufficiētia aūt harū ſeptē ſpecieruꝫ ſic pōt accipi: q̄ oīs ſapor eſt extremus vl̓ medius. ſi extremus ſic ſunt duo ſapores: amarus ⁊ dulcis: ſi autē ſit medius: vel hoc eſt per eque diſtantiā: ⁊ ſic eſt acutꝰ ſapor: qui quodāmodo videt̄ equalr̄ diſtare ab amaro ⁊ dulci: ſi aūt non ſit per eque diſtātiā: tūc ſapor ille vel eſt iter acutū ⁊ dulce: vel inter acutū ⁊ amarū: ſi iter acutū ⁊ dulce: vel magis appropinquat dulci: ⁊ tūc eſt pinguis ſapor: vl̓ magis appropinquat acuto: ⁊ tunc eſt acer ſapor: ſi aūt ſit iter acutuꝫ ⁊ amaꝝ: vel magis appropinquat amaro: ⁊ tūc eſt ſalitꝰ ſapor: vel magis acuto: ⁊ tūc eſt ponticus.

Cō.106 **De tangibili aūt ⁊ tactu eadem ratio. Si enim tactus non eſt vnus ſenſus: ſed plures: neceſſariū eſt ⁊ tangibilia ſenſibilia plura eſſe.**

¶ Poſtq̄ꝫ phs determiauit de alijs ſenſibilibꝰ. hic vltimo determinat de ipſo tangibili: eo ꝙ ſenſus tactus inter oēs alios materialior exiſtat. Diuidit̄ autem hec pars in tres partes. ſm ꝙ circa ipm tāgere eſt tria conſiderare: videlꝫ organū mediuꝫ ⁊ ſubiectū. p̄mo ergo determinat de ipſo tactu. ſc̄do determinat de ipſo medio. ⁊ tertio de ipſo obo. 2ª ibi. (Dubitabit aūt aliq̄s). 3ª ibi. (Tangibiles quidez) circa p̄mū duo facit: q̄ p̄mo ait: eandē rōnē eē de tactu: ⁊ de tangibili. ſecūdo circa ipm tactū mouet q̄ſtiones quaſdam ibi. (Habet aūt dubitationē). dicit ergo p̄mo. ꝙ eadem rō eſt de tangibili ⁊ tactu: q̄ ſi tactus non eſt vnus ſenſus: ſed plures neceſſariū eſt ⁊ tāgibilia eſſe plura ſenſibilia. ¶ Notādū aūt ꝙ phs in his capitulis intēdit determinare de ipſis ſenſibilibꝰ: q̄ de ipſis ſenſibus determinabit in caplo ſequēti ibi. (Opꝫ aūt vl̓iter de omni ſenſu). verū q̄ non pōt q̄s bene determiare de ſenſibili: niſi determinet de ſenſu: ideo in his capitulis multa determinata ſunt de ſenſu: ⁊ nos aliq̄ñ i cōtinuādo: vbi determiabat̄ de viſibili vel de audibili iducebamꝰ ptes ac ſi determiaret̄ ibi de ſenſu viſus vl̓ de ſenſu auditꝰ: q̄ de vno ſine alio d̄termiari nō poterat. ¶ Vult ḡ phs in hoc caº determinare de tangibili: ſed cū ipſe mouere intēdat q̄ōnē circa tactū: ne videat̄ in hoc m̄ām trāſgredi: ait eandē rōneꝫ eſſe de tactu ⁊ de tangibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Habet aūt dubitationē: vtrū plures ſint: aut vnus. ¶ Et quidē eſt ſenſitiuū tāgibilis: vtrū caro: ⁊ in alijs ꝓportionale: aut non. Sed hoc quidē eſt medium primū autez ſenſitiuum: ꝙ aliud quoddam eſt intus.** Cō.107

¶ Mouet quaſdā q̄ōnes circa tactū: circa q̄d duo facit: q̄ p̄mo mouet duas q̄ſtiones circa tactum. ſc̄do exeq̄tur de q̄ſtionibꝰ illis ibi. (Oīs ⁊ enim ſenſus) dicit ergo: ꝙ habꝫ aūt dubitationē vtrū tactꝰ ſint pl̓es ſenſus: aut vnus: ⁊ eſt alia dubitatio: circa tactū q̄d eſt ſenſitiuuꝫ tāgibilis. i. q̄d eſt organū in ſenſu tactꝰ: vtrū caro in habētibus carnem ⁊ in alijs aīalibus non habētibꝰ carnē: vtrū ſit organū aliquod ꝓportionale carni: aut nō ſit ita: ſed hec videlꝫ caro vel ꝓportionale carni eſt mediū in ſenſu tactꝰ. p̄mū autez ſenſitiuū. i. organū in hꝰ ſenſu eſt aliq̄d quidē intra carnē vt neruus. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut non oīa aīalia habēt ſanguinē: ſed aliqua hn̄t ſanguinē: aliqua ṽo hn̄t humorē loco ſanguis: ſic nō oīa habēt carnē: ſed aliqua habēt loco carnis: vel aliq̄d ꝓportionabile carni. Eſt ergo queſtio phi vtrū caro vel aliq̄d ꝓportionale carni ſit organū in ſenſu tactꝰ: vl̓ h̓ nō ſit organū: ſed mediū: organū aūt ſit neruus vl̓ aliq̄d ꝓportionale neruo: q̄d eſt itra carnē: vl̓ itra id q̄d eſt ꝓportionatū carni. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Oīs etenim ſenſus vnius contrarietatis eſſe videt̄: vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊ acuti: guſtus amari ⁊ dulcis. In tangibili aūt multe inſunt contrarietates: calidū ⁊ frigidū: humidum ⁊ ſiccū: durū ⁊ molle: ⁊ alioꝝ quecunq̄ꝫ ſunt huiuſmodi.**

¶ Exequit̄ de q̄ōnibꝰ p̄dictis: circa q̄d tria facit: quia p̄mo exequit̄ de q̄ōne p̄ma. ſc̄do de ſecūda. 3º q̄ non cōplete dixerat de q̄ōne p̄ma. redit ad declarādū ṽitatē circa ipſaꝫ. 2ª ibi. (Vtrū aūt ſenſitiuū) 3ª ibi. (Demōſtrat aūt). circa p̄mū duo facit: q̄ p̄mo oſtēdit ſenſum tactꝰ nō eſſe vnuꝫ. 2º remouet quādā falſam reſpōſionē circa ea que dixerat ibi. (Hꝫ aūt ſol̓onē) dicit ergo: ꝙ oīs eteniꝫ ſenſus videt̄ eſſe vnius ꝯ̄rietatis vt viſus albi ⁊ nigri: auditus grauis ⁊ actui: guſtus amari ⁊ dulcis: in tāgibili aūt multe ſunt cōtrarietates. videlꝫ calidū ⁊ frigidū: humidū: ſiccū: duruꝫ: molle: ⁊ alioꝝ quecūq̄ꝫ ſunt hꝰ differētie tangibiles cuiuſmodi ſunt graue: leue: aſperū: lene: ⁊ cetera hꝰ. ¶ Notandum autez hanc rationē ſic formandā eſſe. vnꝰ ſenſus eſt vnius contrarietatis: ſed ſenſus tactus non eſt vnius contrarietatis: ſed plurium. ergo ſenſus tactus non eſt vnus ſenſus: ſꝫ plures. ¶ Deinde cuꝫ dicit.

¶ **Hꝫ aūt ſolutionē quandā ad hāc dubitationem: ⁊ ꝙ in alijs ſenſibꝰ ſunt cōtrarietates plures: vt in voce non ſolum acumen ⁊ grauitas: ſed ⁊ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſperitas vocis: ⁊ ſimilia alia. Sūt autē circa colorem differētie huiuſmodi altere.** Cō.108

¶ Remouet quandam apparentem reſponſionē quorūdam volentiū ſoluere rōnē tactā dicēs: habet aūt ſol̓onē quādā ſupple apparētē ad hāc dubitationeꝫ: q̄ ⁊ in alijs ſenſibus ſunt pl̓es ꝯ̄rietates vt in voce nō ſolū eſt acumē

⁊ grauitas:ſꝫ magnitudo ⁊ paruitas ⁊ lenitas ⁊ aſperitas
vocis ⁊ ſil'ia alia:nam ⁊ multas alias differētias poſſemꝰ
aſſignare in voce:q̄ꝛ aliqua vox ē clara:aliq̄ obſcura:ſ̄t aūt
⁊ circa colorē differētie altere.i.diuerſe:q̄ꝛ aliqs color ē i-
tenſus aliqs remiſſus aliqs turpis:aliqs pulcher:poſſent
aūt aſſignari aliq̊ modo pl'es ꝯrietates in alys ſenſibꝰ:ſꝫ
ꝙ ſit vnū ſubm:ſicut ſonus eſt vnuꝫ ſubm auditui:q̄ꝛ oīa
que audiunt̄ fundant̄ in ſono ſic tactui eſſe ſubm vnū nō
eſt manifeſtū.⸿ Notādū aūt ꝙ lꝫ in alys ſenſibꝰ:poſſu-
mus aſſignare aliquo modo ꝯrietates pl'es:oēs tn̄ ille cō-
trarietates reducunt̄ ad vnū genus:nō tn̄ ſic eſt in tactu
⁊ ideo lꝫ q̄libet alius ſenſus ſit vnus ſenſus:tactꝰ tn̄ eſt ſen
ſus pl'es.⸿ Notandū etiā ꝙ ſubm pōt accipi vel pro mā
vel pro gn̄e.nam ſemꝑ actus cōparat̄ ad mām:ſicut ꝑfe-
ctio ad ſuū ſuſceptiuū:⁊ q̄ꝛ forma ⁊ vl'r oīs ꝑfectio habet
rōnē actꝰ.mā vō ⁊ omne qđ ſubycit̄ ꝑfectioni hꝫ rōnē po-
tentie:mā etiā ⁊ omne qđ ſubycit̄ ꝑfectiōi hꝫ rōnē aliquo
modo ſubiecti.⸿ Rurſuꝫ q̄ꝛ ipſe differētie dicūt actum:
genus vō dicit q̄d in potētia:ipſum genus hꝫ rōnē funda-
menti reſpectu dr̄iaꝝ:qđ ergo hic dr̄ ꝙ ea que ſunt obie-
cta auditꝰ habēt vnū ſubm:ſed tactui nō cōpetit ſubiectū
vnū ꝯm cōmētatoreꝫ:⁊ ꝯm themiſtium ibi ſubm accipit̄
pro genere.Vult.n.ph̄s ꝯm eos qđ ꝯrietates alioꝝ ſen-
ſuum reducunt̄ ad vnū ſubm.i.ad vnū genus:ſed nō con
trarietates tactus.

Dubitaret forte aliqs.vtrum tactꝰ ſit ſenſus
vnus:⁊ videt̄ ꝙ ſic:q̄ꝛ ſi nō
eēt ſenſus vnꝰ nō eēnt q̄nqꜫ ſenſus tm̄:ſed ſex.⸿ In ꝯriū
eſt cōmētator ⁊ ph̄s qui dicūt ſenſum tactꝰ nō eſſe ſenſuꝫ
vnū:ſed pl'es.⸿ Dicēdū ꝙ ꝯm cōmētatorē ſonus dr̄ vni-
uoce de modis ſonoꝝ ⁊ color de modis coloꝝ:ſed ꝯria ta-
ctus nō vident̄ habere genus qđ dicat̄ de eis niſi eq̄uoce:
quale eſt qđ dr̄ de calido ⁊ frigido ⁊ graui:⁊ leui:qđ nō dr̄
niſi pure eq̄uoce.vult ergo cōmentator:ꝙ q̄ꝛ ſonus dr̄ de
differētys ſonoꝝ vniuoce:⁊ ſapor de differētys ſapoꝝ vni
uoce:in tactu aūt nō ſic:q̄ꝛ nō iuenit̄ aliq̄d qđ dicat̄ vniuo
ce de differētys tāgibiliū:iō tactꝰ n̄ eſt ſenſus vnus:ſꝫ hec
rō Cōmen.magnā videt̄ hr̄e calūniā:q̄ꝛ vniuocatio vera
non reꝑit̄ niſi i ſpecie ſpālıſſima.ſi ḡ req̄reret̄ vniuocatio
ad vnitatē ſenſus viſus oporteret dare tot ꝯſus quot eēnt
ſpēs coloꝝ:⁊ tot ſenſus guſtus:quot eēnt ſpēs ſapoꝝ:nul-
lus ḡ ſenſus eſſet vere vnus.⸿ Ideo ſciēdum ꝙ eq̄uoca
ſunt que ꝯm vnū nomē hn̄t rōnē diuerſam.vniuoca vō q̄
ꝯm vnū nomē hn̄t rōnē vnā:ſed iſta vna rō q̄tuꝫ ad pn̄s
ſpectat dupl'r pōt accipi:vel ꝯm p̄dicationē:vel ꝯm imu-
tationē ſenſus:ſiue ꝯm imutationeꝫ organi:ſi loq̄mur de
vna rōne q̄tū ad p̄dicationeꝫ:ſic nō eſt vniuocatio niſi in
ſpecie ſpālıſſima:vt ꝓbat̄ in.7°.phy.⁊ etiā vt habet̄ circa
finē ſcđi poſte.vbi dr̄ ꝙ latēt multe eq̄uocatiōes in vl'ibꝰ
.i.in generibꝰ:ſꝫ ſi loq̄mur de vna rōne q̄tū ad imutatio-
nem organi:ſiue q̄tū ad imutationē ſenſus:ſic nō ſolum
pōt eſſe vniuocatio in eodē genere:ſꝫ etiā in diuerſis gene
ribus:imo iſto modo quodāmō eſt vniuocatio in oībꝰ p̄di
camētis vt viſus eſt vnus ſenſus:q̄ꝛ licꝫ ꝑcipiat diuerſas
ſpēs viſibiliū:tn̄ ꝑcipit eas ſub vna rōne:vt inq̄tū aliquo
mō ꝑticipāt nām lucis:vt diffuſius declaratū eſt in.c.de
viſu.oīa itaqꜫ viſibilia:hn̄t quādā vniuocationem nō ꝯm
p̄dicationē:q̄ꝛ hoc eſt ſolū in ſpē ſpālıſſima:ſed ꝯꝫ imuta-
tionē ſenſus viſus:q̄ꝛ oīa viſibilia imutant hꝰ ſenſum ſub
vna rōne formali:ꝯm hūc aūt modū nō ſolū oīa oba alicu
ius ſenſus ꝑticularis hn̄t vniuocationē quādaꝫ:ſed ēt oīa
oba oīuꝫ ſenſuū particulariū hn̄t quandā vniuocationeꝫ
vt cōparant̄ ad ſenſuꝫ cōem:q̄ꝛ oīa hꝰ oba imutant cōem
ſenſuꝫ ſub vna rōne formali:imo hoc mō ꝓcedēdo oīa p̄-
dicamēta hn̄t aliquā vniuocationē vt cōparant̄ ad intel-
lectū:q̄ꝛ oīa ſunt obiecta eius ꝓut in eis reꝑit̄ rō q̄ditatis.
diximus eni oīa p̄dicamēta hēre aliquā vniuocationē:q̄ꝛ
etiā ꝯm hunc modū non eſt in eis recta vniuocatio:q̄ꝛ rō
q̄ditatis nō reꝑit̄ vniformiter in oībꝰ p̄dicamētis:nec itel
lectus fert̄ vniformiter in oīa p̄dicamēta.Sit itaqꜫ ꝑ iaꝫ
dicta in tm̄ declaratū ꝙ vniuocatio q̄tū ad imutationeꝫ
organi vel potētie nō ſolū pōt reꝑiri in vno genere:ſꝫ etiā
in diuerſis generibꝰ.⸿ Aduertēdū tn̄ ꝙ aliq̄d ſufficit ad
diuerſificādū potētiā iferiorē qđ nō ſuffic̄ ad diuerſificā-
dū ſuꝑiorē:aliq̄ ḡ vniuocatio req̄rit̄ i potētia iferiori que
nō req̄rit̄ in ſuꝑiori.Nam diuerſe ꝯrietates vt ꝯrietates
oīum ſenſibiliū ꝑticulariū vt tactū eſt:habēt quandā vni
uocationē:vt cōparant̄ ad ſenſum cōem:q̄ꝛ ſub vna rōne
imutāt ipm.ſed ꝑticularis ſenſus:q̄ꝛ ſub vna ꝑticulari rō-
ne imutat̄ ab obō:oꝫ ꝙ vnus talis ſenſus ſit vnius ꝯrieta
tis:vel ſi eſt pluriū ꝯrietatum:oꝫ ꝙ vna illaꝝ reducat̄ ad
aliā:⁊ q̄ꝛ cal'm fridū:humidū:⁊ ſiccū:ſunt pl'es ꝯrietates
⁊ ēt vna ꝓprie nō reducit̄ ad aliā he pl'es ꝯrietates ad vnū
ſenſum ꝑticularē ꝑtinere nō pn̄t:tactꝰ itaqꜫ nō eſt vnꝰ ſen-
ſus:ſed pl'es:argumētū aūt in cōtrariū infra ſoluet̄.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtrū ſenſus ta-
ctus cū ſit pl'es ſenſus fundet̄ i
vno organo.⸿ Dicēdū ꝙ vt cōiter ponit̄ ⁊ vt tactū ē i qō
ne p̄miſſa:⁊ vt ſonat l'ra ph̄i vnitas ꝯſus ꝑticularis accipiē
da eſt ex vnitate ꝯrietatis:vnitas aūt ꝯrietatis pōt accipi
ex vnitate ſubiecti:ſubm autē ꝯrietatis ſumi pōt pro ipſo
genere:nam vt patebit per cōmētatorē ⁊ themiſtiū ipſuꝫ
genus pōt dici ſubꝫ ꝯriaꝝ dr̄iaꝝ.Rurſuꝫ ſubm ꝯrietatū
pōt dici ipſa ſuba vel ipm corpus in quo quodāmō fun-
dant̄ oēs tales ꝯrietates:cal'm ḡ ⁊ fridū:⁊ hūidū ⁊ ſiccum
formal'r nō ſunt vna ꝯrietas:q̄ꝛ nō reducunt̄ ad vnū genꝰ
ꝓximū:māl'r tn̄ hn̄t quādā vnitatem:q̄ꝛ oēs pn̄t fundari
quodāmodo in vno corꝑe.nā ipm corpꝰ mixtum:q̄ꝛ nō eſt
excellēter cal'm:nec excellēter fridum aliq̄d ꝑticipat de
vtroqꜫ.Rurſus q̄ꝛ nō eſt excellēter humidū:nec excellē-
ter ſiccū:aliq̄d ꝑticipat de vtroqꜫ.ḡ iſte ꝯrietates nō ſunt
formal'r vnum:ſed māl'r:⁊ q̄ꝛ ꝯm ea que videmus in obō
ꝺbemus loq̄ de ſenſu:ſenſus tactꝰ nō eſt vnus formal'r:q̄ꝛ
ſunt diuerſe potētie ſenſitiue:eſt tn̄ vnꝰ māl'r:q̄ꝛ he diuer-
ſe potētie fundant̄ in eodē neruo:q̄ eſt organū tactꝰ.debe
mus.n.imagiari ꝙ ſic eiuſdē ſubti pn̄t eē pl'es ꝓꝑetates:
ſic in eodē neruo pn̄t fūdari pl'es potētie tactiue:ſiue plu-
res ſenſus tactꝰ:ꝑ quoꝝ vnū ꝑcipit̄ cal'm ⁊ fridū:ꝑ alium
vō humidū ⁊ ſiccū:ad has aūt ꝯrietates reduci hn̄t ꝯrie-
tates alie.Cōmētator tn̄ vr̄ velle ꝙ pl'es ſenſus tactꝰ req̄-
rant pl'a organa:ꝙ ſic itelligēdū eſt:q̄ꝛ q̄uis i eodē neruo
fūdet̄ ſenſus tactꝰ q̄ eſt diſcretiuus cal'i ⁊ fridi:⁊ ſenſus ta-
ctus qui eſt diſcretiuus humidi ⁊ ſicci:ille tn̄ neruus ſic ⁊
ſic acceptꝰ quodāmō eſt plura organa:et hꝫ vim plurium
q̄ꝛ aliter accipit̄ vt eſt fundamentū vnius ſenſus:⁊ aliter
vt eſt fundamentum alterius.

Alterius forte dubitaret aliqs.vtꝝ oēs ꝯrietates
tactꝰ reducant̄ ad cal'm ⁊ fridū:humidū
⁊ ſiccū:⁊ vr̄ ꝙ nō:q̄ꝛ graue ⁊ leue:aſpeꝝ ⁊ lene:nō vn̄r re-
duci ad ꝯrietates iſtas.⸿ Dōꝫ ꝙ ſenſus nō ſolum ꝑcipit
ſenſibilia ꝓꝑa:ſed ēt cōia.Cū ḡ dicimꝰ ꝙ ea que ſunt oba
vnius ſenſus reducunt̄ ad ꝯrietatē vnā:itelligēdū eſt de
obtis ꝓꝑys.Nā vt themiſtius vult:auditꝰ ꝑcipit acutū ⁊
graue tanq̄ oba ꝓꝑa:ſꝫ magnū ⁊ ꝑuū tanq̄ oba cōia.oēs
ḡ dr̄ie tāgibiles q̄ nō reducunt̄ ad oba cōia pn̄t reduci ad
cal'm ⁊ fridū:humidū ⁊ ſiccū.nā graue ⁊ leue ꝑcipit tactꝰ
mediāte motu.vt id qđ velocius deorſum tendit iudicat
tactꝰ graue.qđ vō tardius leue:vt cōmētator ait:aſperuꝫ
vō ⁊ lene vident̄ ad ſitū vel ad figurā ꝑtinere.nam alte-
rius figure eſt aſperū:vbi vna ꝑs ſuꝑeminet alteri:⁊ alte
rius lene:vbi ꝑtes equal'r ſituant̄.motꝰ autē ⁊ figura non
ſunt ſenſibilia ꝓpria:ſed cōmunia.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Ulterius forte dubitaret aliqs cuz ſenſus tact⁹ ſit ſenſus plẽs: vtrũ debeat dici eſſe ſex ſenſus: τ vr̃ ꝙ ſic per rõnẽ ſupius factã. ℂ In ↄ̃riũ aũt eſt: q2 vt ĩfra dicet̃ nõ eſt ſenſus ꝑter gnqꝫ. ℂ Dõꝫ ꝙ ſupra dicebant̃ eẽ q̃tuoꝛ gñã aĩatoꝝ. vꝫ. vegetatiuũ ſenſitiuũ τ ẜm locũ motiuũ τ ĩtellectiuũ: τ tñ dicebant̃ eẽ gnqꝫ gñã potẽtiaꝝ. videlꝫ ſenſitiuũ vegetatiuũ appetitiuũ ẜm locũ motiuũ τ ĩtellectiuũ. appetitiuũ g̊ ẽ diſticta potẽtia ab oĩb⁹ alijs: nõ tñ facit diſtinctũ gradũ aĩatoꝝ: q2 nunqꝫ ſepat̃ a ſenſitiuo: nec ſenſitiuũ ab ipſo: ſic τ in ꝓpoſito: q2 ĩ illo eodẽ neruo in quo fundat̃ ſenſus per quẽ diſcernim⁹ calĩm τ fridũ: fundat̃ etiã ſenſus ille per quẽ diſcernimus humidũ τ ſiccũ: τ alias differẽtias tãgibles: τ q2 hec nunqꝫ ſepant̃ abĩuicem nõ ↄ̃ſtituũt gradũ vt dicant̃ eſſe ſex ſenſus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sed ꝙ ſit vnum ſubiectum: ſicut auditui ſo-
Cõ.109 nus: ſic tactui non eſt manifeſtum. ℂ Utrum autẽ eſt ſenſitiuũ intus: an non: ſed mox caro: nullum videt̃ eſſe ſignũ fieri ſenſuꝫ ſimul cum tactu: τ enĩ nũc ſi aliqs circa carnẽ extẽderit vt pellẽ hymẽ faciẽs: ſimiliter ſenſum mox tactũ inſinuat: τ tamẽ conſtat ꝙ non eſt in hoc ſenſitiuum. Si autem τ connaturale fuerit citius vtiqꝫ pertinget ſenſus.

ℂ Exeqtur de 2ª qõne: vtrũ caro ſit oꝛganũ in ſenſu tactus circa qõ tria facit: q2 p̊ remouet quãdaꝫ cauilloſam obiectionẽ. ſcdo ex dictis ↄ̃cludit qd facit difficultatẽ in ꝓpoſito. 3º determĩat ṽitatẽ circa q̃ſita. 2ª ibi (Propter qõ talis pars). 3ª ibi. (Ex aere qdẽ) dicit g̊: ꝙ vtrũ aũt ſenſitiuũ. i. oꝛganũ ſenſus tact⁹ eſt ĩtus: vt neruus: aut nõ eſt ĩtus: ſed mox caro eſt tale oꝛganũ nullũ vr̃ eſſe ſignũ: q2 videmus fieri ſenſum cũ tactu ſil̃r cũ carne: nõ. n. ex eo ꝙ caro ſtatĩ tãgibile ſentit eſt ſignum ſufficiens ꝙ caro ſit oꝛganuꝫ in tali ſenſu: q2 ſi nũc aliqs circa carnẽ extẽderit faciens hymen. i. faciẽs coopimẽtũ vel vt hꝫ alia lr̃a extẽderit pellẽ circa carnẽ ſil̃r ĩſinuat mox fieri ſenſuꝫ tact⁹ cũ illa pelle. τ tñ ↄ̃ſtat ꝙ ſenſitiuũ. i. oꝛganũ ſenſus tact⁹ nõ eſt in h̃. i. in hᷓ pelle: ſi aũt hᷓ coopimẽtũ de pelle ↄ̃nãle fuerit citius vtiqꝫ ꝑtingit ſenſus per ↄ̃tactũ ad hᷓ pellẽ: τ tñ ↄ̃ſtat ꝙ in pelle illa etiã ſi eẽt nobis ↄ̃iũcta nãliter nõ eſſet oꝛganuꝫ ſenſus tact⁹. ℂ Notãdũ g̊ ꝙ q̃ꝫtũcũqꝫ caro ſit nobis ↄ̃iũcta nãliter: τ q̃ꝫtũcũqꝫ ſtatim carne tacta fiat ſenſus tact⁹: nõ tñ eſt bonũ argumẽtũ ꝙ caro nõ ſit mediũ in tali ſenſu. ℂ Notãdũ etiã ꝙ nõ ſolũ nõ eſt bonũ argumẽtũ. tãgibile poſituꝫ ſupra carnẽ ſtatim facit ſenſum: g̊ caro eſt oꝛganũ in ſenſu tact⁹: ſed eſt argumẽtũ in cõtrariũ: q2 ſenſibile poſitum ſupra ſenſum nullũ facit ſenſum mediuꝫ: eſt enim illud qõ ĩmediate ↄ̃iungiꝰ obo nõ oꝛganũ: caro ergo ſupra quã poſitũ tãgibile ſtatim facit ſenſuꝫ eſt mediũ in ſenſu tactus: ſed nõ oꝛganum. ℂ Deinde cum dicit.

Cõ.iio. ℂ Propter qõ talis pars coꝛpoꝛis videt̃ ſic ſe hẽre: ſicut ſi circulariter nobis apt⁹ natus eſſet aer. Uideremur enĩ vno quodã ſentire: τ ſonũ τ odoꝛẽ: τ coloꝛẽ: τ vnus qdẽ ſenſus eſſet auditus: viſus τ olfatus. Nũc aũt qñ determiatum eſt per qõ fiunt motus: manifeſte ſunt ꝑ-
Cõ.iii. dicta ſenſitiua altera eẽ. ℂ In tactu aũt hoc qdem nũc immanifeſtũ eſt.

ℂ Concludit ex dictis qd facit difficultatẽ in ꝓpoſito. d. ꝙ ꝑꝑ qõ tal̃ ꝑs coꝛpis q̃lis eſt caro vr̃ ſic ſe hr̃e ſic̃ ſi aer circulariter. i. q nos circũſtat: τ q eſt circa nos nobĩ eẽt apt⁹ nat⁹. i. eſſet nobis nãliter adaptat⁹ vel nãliter ↄ̃iũct⁹: q2 ſi hoc eẽt videremur vno quodã oꝛgano ſentire τ ſonũ τ odoꝛẽ τ coloꝛẽ: τ hoc poſito vnus qdẽ ſenſus eẽ videret̃ audit⁹ τ viſus τ olfat⁹: nũc aũt qñ determiatũ eſt. i. diſtictum ẽ hᷓ coꝛpus aereũ a nobis: per qõ coꝛp⁹ fiũt hᷓ motus. manifeſta ſunt ꝑdicta ſenſitiua eſſe altera. i. diuerſa τ diſticta: in tactu aũt hoc qdẽ nũc ĩmanifeſtũ eſt. ℂ Notãdũ aũt ꝙ ſi aer qui eſt medium in auditu: τ viſu τ odoꝛatu eſſet nobis nãliter ↄ̃iũctus: foꝛte crederemus ꝙ ipſe aer eẽt oꝛganuꝫ in his ſenſib⁹: τ q2 vnũ eſſet oꝛganũ: crederemus hos ſenſus eſſe vnũ τ idẽ. verũ q2 aer eſt diſtinct⁹ a nobis: τ nõ eſt ↄ̃iũctus nobis nãliter: ſtatim cognoſcimus ꝙ aer põt eſſe mediũ in his ſenſib⁹: ſed nõ oꝛganũ: caro aũt q2 eſt nobis ↄ̃iũcta nãliter: ĩmanifeſtũ eſt nũc ſic ſe hñte negocio: vtꝝ hoc. i. caro ſit in ſenſu tact⁹ mediũ vel oꝛganũ: difficultatẽ g̊ fac̃ ĩ ꝓpoſito nãlis ↄ̃iũctio quã hẽm⁹ ad carnẽ. ℂ Notãdũ etiã ꝙ excellẽtie alioꝛũ ẜſibiliũ coꝛrũpũt ſenſuꝫ: ſꝫ excellentie ↄ̃riaꝝ tangibiliũ coꝛrũpũt animal τ tollũt vitã. nã ex nimio calido: τ ex nimio frido tollit̃ aĩalis vita: τ q2 ſic eſt ĩgeniauit nã vt per totũ coꝛpus diffunderet̃ ſenſus tact⁹: ita ꝙ q̃libet pars coꝛpoꝛis ſentiẽs ꝑ hũc ſenſum poſſet fugere nociua τ coꝛruptiua. nã ſi in pede: vel in aliqua alia ꝑte coꝛpoꝛis nõ eſſet ſenſus tact⁹ poſſet comburi pes aĩalis vel alia pars: τ tñ animal nõ doleret: ita ꝙ ẜm hũc modũ aĩal nõ poſſet cõpetenter fugere nociua τ coꝛruptiua. ℂ Notãdũ etiã ꝙ ad hoc ꝙ aĩal eẽt ꝓmptũ ad fugiẽdum nociua τ coꝛruptiua nõ ſolũ ĩgeniauit natura vt vigeret tact⁹ in omni ꝑte coꝛpis: ſed etiã voluit ꝙ mediũ in h̃ ſenſu eẽt nobis nãl̃r ↄ̃iũctũ vt melius τ efficacius ſentiremus nociua τ coꝛruptiua. ℂ Deinde cũ dicit.

ℂ Ex aere quideꝫ enim: aut aqua ĩpoſſibile eſt cõſtare animatũ coꝛpus: opꝫ enim firmũ eſſe. Relinquit̃ aũt mixtum ex terra: τ ex his eſſe. vt vl̃r caro: τ ꝓpoꝛtionale. Quare neceſſariũ eſt τ coꝛpus eẽ mediũ tactui: aptũ natũ per qõ fiant ſenſus cum ſint plures.

ℂ Determĩat ṽitatẽ circa q̃ſita: ſuppleat̃ aũt ſic lr̃a: q2 excellẽtie ↄ̃riaꝝ tãgibiliũ coꝛrũpũt aĩal: vt h̃ coꝛruptiua melius poſſemus cognoſcere ĩgeniauit nã vt mediũ in tactu eẽt aliqd nãl̃r ↄ̃iũctũ nobĩ τ eẽt ꝑs coꝛpis nr̃i: ſꝫ ex aere qdẽ. n. aut aq̃ ĩpoſ̃e eſt ↄ̃ſtare aĩatũ coꝛp⁹. nã opꝫ firmũ eſſe aĩatũ coꝛp⁹. aer aũt τ aq̃ nõ ſunt firma: nec ſunt bñ terminabilia termĩo ꝓpo: relinqt̃ g̊ ꝙ mixtũ ex terra: τ ex his. ſ. ex aere: τ aq̃ eſſe illud ex quo ↄ̃ſtat aĩatũ coꝛp⁹: τ q2 vl̃r videt̃ tale eẽ caro: τ ꝓpoꝛtiõale carni: q̃ ſunt ꝑs coꝛpis aĩati. talia g̊ debẽt eẽ mediũ in tactu: q̃re coꝛp⁹ qõ eſt mediũ tactui nec̃iũ eſt eſſe aptũ natũ. i. nãl̃r adaptatũ ꝑ qõ coꝛpus fiãt ſenſus tact⁹: τ dicit ſenſus ĩ plurali cũ ſint plẽs ſenſus tactus. ℂ Deinde cuꝫ dicit.

ℂ Demonſtrat aũt ꝙ plures ſint qui in lingua tactus. Oĩa. n. tangibilia ſentit lingua: ẜm eandem partem τ humoꝛẽ. Si qdẽ igit̃ τ alia caro ſentiret humoꝛẽ videret̃ vnus τ idẽ eẽ ſenſus guſtus τ tactus. nũc autem ſunt duo ꝓpter id quod non conuertitur. Cõ.iiz

ℂ Redit ſupra qõneꝫ ꝑmã ad oñdẽdũ ꝙ ſint plẽs ſenſus tact⁹. d. demr̃at aũt ꝙ plẽs ſunt ipſi tact⁹ q ſunt ĩ lĩgua. nã oĩa tãgibilia ſentit aĩal ẜm eãdẽ ꝑtẽ vt ẜm lĩguã τ hũoꝛẽ: τ ſapoꝛẽ ſentit ẜm ꝑtẽ illã: ſi qdẽ igr̃ τ alia caro ſentiret humoꝛẽ. i. ſapoꝛẽ videret̃ vn⁹ τ idẽ eẽ ſenſus guſt⁹ τ tact⁹: nũc aũt ſũt duo. i. vr̃r eẽ duo: ꝓpter id qõ non ↄ̃uertit̃. nã ẜm oẽꝫ illã ꝑtẽ ẜꝫ quã aĩal ſentit guſtabilia ſentit τ tãgibilia. ſꝫ nõ ↄ̃uertit̃: tũc eſt ſupplẽda rõ ꝙ ſi in ipſa lĩgua iudicamus tactũ eẽ differẽtẽ a guſtu ꝑꝑ ↄ̃riaꝫ oboꝝ ĩ alijs ꝑtib⁹

UVA. BHSC. IyR_041_2

coꝛpoꝛis debem⁹ iudicare diuerſitatē in ſenſu tact⁹ ꝓpter dr̄iaȝ tāgibiliū. ¶ Notādū aūt foꝛmādā ſic eē rōnē iſtā. nam ꝙ non ſit guſtus vbicūqȝ eſt tact⁹ facit ꝙ guſtus vr̄ eſſe alius a tactu: ſȝ cauſa q̄re guſtus eſt alius a tactu eſt: qꝛ ꝯrietas guſtabiliū ē alia a ꝯrietate tāgibiliū: ſed cū iter ipſa tāgibilia ſit dare pl'es ꝯrietates oȝ ſenſuȝ tact⁹ eē plures ſenſus. Notadū aūt ꝙ guſtus nō eſt in oī ꝑte aīalis: ſȝ tact⁹ ⁊ guſtus nō ꝯuertiſ cū tactu: qꝛ qualitates tāgibiles ſunt q̄litates elemētoꝝ ex qb⁹ ꝯſtat coꝛp⁹ aīalis ⁊ ſunt de ꝯſiſtētia coꝛpis aīalis: ſapoꝛes aūt vt cōiter poniſ nō ſic ſe hn̄t vbiqȝ. eſt g̊ tact⁹ aīalis in aīali: ꝓpter has q̄litates tangibiles que ſunt q̄litates elemētoꝝ ꝯtinētiū aīal: nō autē vbiqȝ eſt guſtus vt eſt per habita manifeſtum.

Cō. .iiȝ. **Dubitabit autem aliquis: ſi omne coꝛpus ꝓfunduȝ habet: hec aūt eſt tertia magnitudo: quoꝝ aūt coꝛpoꝝ mediū eſt aliquod coꝛpus: non cōtingit ipſa adinuicē ſe tāgere: humidū aūt non eſt ſine coꝛpoꝛe: neqȝ humectū: ſed neceſſe eſt aquaȝ eſſe: aut habere aquā: que vō tangūt ſe adinuicem in aqua niſi ſicca extrema ſint neceſſe eſt aqua habere mediū: quo repleta ſunt vltima: ſi autē hoc eſt verum: impoſſibile eſt tangere aliquid aliud in aqua.**

¶ Poſtq̄ȝ ꝓhs determiauit de ipſo tactu oñdēs an ſit vn⁹ ſenſus vel pl'es: ⁊ oñdēs an caro ſit oꝛganum in tali ſenſu. In ꝑte iſta qꝛ mētionē fecerat de eo qd̄ eſt mediū ī tactu determiat de h⁹ medio. ¶ Ad cui⁹ euidētiaȝ ſciēdū ꝙ ad tactū ꝯcurrit duplex mediū: vnū qd̄ ē nobis adnatū: ⁊ qd̄ eſt mediū ꝑ ſe ⁊ cāle vt caro: aliō aūt qd̄ eſt extneū: ⁊ qd̄ nō eſt mediū cāle: ſȝ q̄ſi ꝑ accn̄s: duo g̊ facit: qꝛ p̊ determinat de medio extneo. 2° de medio adnato ibi. (Dio aūt vr̄ caro) circa p̊mū duo fac̄: qꝛ p̊ ꝓbat ꝙ ad tactuȝ ꝯcurrit mediū extneū. 2° ex h̄ ꝯparat tactū ad alios ſenſus ibi. (Utꝝ igiſ oīuȝ) circa p̊mū duo facit: qꝛ p̊ oſtēdit ꝙ ſe tāgētiū in aq̄ ītercidit ibi mediū extneū qd̄ eſt aq̄. 2° ꝓbat h̄ ideȝ de coꝛpib⁹ ſe tāgētib⁹ in aere ibi. (Eodē aūt modo). dic̄ g̊: dubitabit aūt aliqs ſup̄. circa tactū ſi fiat mediāte coꝛpe aliquo extneo: ad qd̄ declarādū: ſubdit ꝙ ſi oē coꝛp⁹ hȝ ꝓfundū: hoc aūt. i. ꝓfunduȝ. eſt 3ª magnitudo. i. 3ª dimēſio: qꝛ g̊ ſic eſt: q̊ꝝ aūt coꝛpoꝝ eſt mediū aliqd̄ coꝛp⁹ nō ꝯtingit ip̄a adīuicē ſe tāgere īmediate: ſȝ oȝ rōne medy īter ea eē diſtantiā aliquā. coꝛpa g̊ ſe tāgētia in aq̄: qꝛ īter ea īterponiſ humiditas aquea: ⁊ illa humiditas nō eſt ſine coꝛpe: oȝ ꝙ īter illa coꝛpa īterponaſ aliqd̄ coꝛp⁹. iō ſubdit ꝙ humidū aūt nō eſt ſine coꝛpe: neqȝ humectū: ſȝ nec̄e eſt eē aquā vt id qd̄ ē humidū: aut hr̄e aquā: vt id qd̄ ē humectū: q̄ vō tāgunſ adinuicē in aq̄: niſi ſint illoꝝ extrema ſicca: nec̄e eſt aquā hr̄e mediū quo repleta ſint vltima. i. extrema illoꝝ coꝛpoꝝ: ſi aūt h̄ veꝝ ē: īpoſſibile eſt tāgere in aq̄ aliqd̄ aliō coꝛp⁹ ſine coꝛpe medio. ¶ Notādum aūt ꝙ foꝛte diceret aliqs ꝙ coꝛpa ſe tāgētia in aq̄: lȝ iterponaſ ibi humiditas aquea: tn̄ illa ita modica eſt ꝙ ſupꝼicies vni⁹ coꝛpis non diſtat a ſupꝼicie alteri⁹. ⁊ qꝛ imediate ſe tāgūt ſuperficies coꝛpa illa īmediate iunguntſ: ad hoc aūt repellēdū ait: ꝙ oē coꝛp⁹ hȝ ꝓfundū: ⁊ hȝ ternā dimēſionē. q̄re nō pōt eſſe ꝙ īter aliq̄ coꝛpa īterponaſ coꝛp⁹ aliqd̄: ⁊ tn̄ ſupꝼicies illorū coꝛpoꝝ nō diſtēt: ſȝ īmediate iūganſ. ¶ Notādū ēt ꝙ accn̄s nō deſerit ꝓpꝛiū ſubm. humiditas g̊ aquea nō eſt ſine aq̄: q̄re cū coꝛpa extn̄tia in aq̄ ſint humefacta nō pn̄t cōiungi niſi īter ea īterponaſ humiditas aquea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s īterponaſ ibi aq̄ que eſt coꝛp⁹ aliqd̄ ⁊ nō ꝑmittat illa coꝛpoꝛa īmediate iūgi. ¶ Notādū ēt ꝙ dr̄ia eſt īter humidū ⁊ humectū. nā humidū eſt illud qd̄ hȝ humiditatē ꝓpꝛiā: ſȝ humectū eſt illud qd̄ eſt irroꝛatū humiditate extnea: aq̄ g̊ eſt humida: ſȝ coꝛpa extn̄tia in aq̄ ſunt humecta: qꝛ vltima et extrema illoꝝ coꝛpoꝝ ſunt ꝑfuſa humiditate aquea. vult g̊ ꝓhs ꝙ humidū nō eſt ſine coꝛpe. humecta ēt nō ſūt ſine coꝛpe: īmo humecta hn̄t circa ſe ꝑfuſuȝ coꝛp⁹ qd̄ eſt humidū vt aquā: q̄re ſi ſe tāgāt hūecta īter ea īterponiſ aqua: ⁊ ꝑ ꝯn̄s coꝛpus. ¶ Notādū ēt ꝙ coꝛpa ſe tāgētia niſi ꝑus ꝯiūganſ in aere: ita ꝙ īter iūcturas nō poſſit ītrare aq̄ nō pn̄t hr̄e extrema ſicca. nam ſi in ipſa aqua ſunt cū ꝯiūguntur: oȝ ꝙ īter extrema eoꝝ īterponaſ humiditas aque: et per ꝯn̄s aqua: ideo ꝓhs ait. niſi ſicca ſint extrema: hn̄s ꝑ īpoſſibili ꝙ extrema ſe tangētiū ſint ſicca: ⁊ ſi tn̄ ſe tetigerint in aqua. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eodem aūt modo eſt in aere: ſimiliter enim ſe habet aer ad ea que ſunt ī ipſo: ⁊ aqua ad ea que ſunt in aqua: latet autem magis nos ſicut ⁊ que ſunt in aqua animalia: ſi humectum tangit humectum.

¶ Qd̄ dixerat de aqua adaptat ad aerē. d. ꝙ eodē āt mō ē ⁊ in aere: qꝛ ſil'r ſe hȝ aer ad ea que ſunt in ipſo: ⁊ aqua ad ea que ſunt in aq̄: latet aūt magis nos de aere: eo ꝙ ſum⁹ in aere ꝯtinue: ſic̄ ⁊ aīalia q̄ ſunt in aq̄ latet ꝙ īter tāgētia īterponaſ aq̄: ſȝ q̄ȝuis ſic lateat: humectū tn̄ tāgit hūectū ſup̄. ī aere ſic̄ in aq̄. ¶ Notādū aūt ꝙ ſic̄ īter ſe tāgētia in aq̄ īterponiſ humiditas aquea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s aq̄: ſic īter ſe tāgētia ī aere īterponiſ humiditas aerea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s aer. nā ſicut extn̄tia in aq̄ ſunt roꝛata hūiditate aquea: ſic extn̄tia ī aere ſunt roꝛata humiditate aerea. ¶ Notādū ēt ꝙ magis ꝑcipimus quō īter ſe tāgētia in aq̄ īterponiſ hūiditas aq̄a q̄ȝ īter ſe tāgētia in aere īterponiſ humiditas aerea: tū qꝛ ſumus ꝯtinue in aere vt tāgiſ in l'ra. tū ēt qꝛ humiditas aq̄a vt cōiter poniſ groſſioꝛ ⁊ mālioꝛ eſt q̄ȝ aerea.

Dubitat aūt hic cōmētatoꝛ: vtꝝ ſemp īter tangēs ⁊ tactū īterponaſ hūiditas aerea vl' aquea. ⁊ vr̄ ꝙ nō: nā ipſa el'ta: vt aer ⁊ aq̄ hn̄t īmutare nr̄ȝ tactū. ꝯſtat aūt ꝙ illa īmediate ꝯiūgunſ nob: tūc. n. īter coꝛp⁹ tāgens ⁊ tactū vt īter aerē ⁊ carnen nō interponiſ aliqd̄ coꝛpus extneū. ¶ Ad h̄ āt ſoluit Cōmē. ꝙ aīal qd̄ ē īnatū eē ī aq̄ aut ī aere: nō ſentit aliq̄ȝ q̄litatē calidi: aut frīdi ī eis ſi fuerit illa el'ta in ſimplicitate ſua: qꝛ loc⁹ eſt nāl'is ⁊ ſil' locato: ⁊ qꝛ ita eſt: aīal qd̄ eſt aptū natū eē ī aere vel ī aq̄ non ſentit caloꝛē: aut frigus in aere aut in aq̄ niſi qn̄ cū eis admiſcenſ coꝛpa cal'a: aut frīda: illa igiſ coꝛpa: vt ait: ſūt alia ab aere: ⁊ ab aq̄. eſt g̊ ſol'o cōmētatoꝛis ꝙ aer aut aq̄ ī ſua ſimplicitate manētia n̄ īmutāt tactū aīaliū extn̄tiū ī ipſis ſȝ coꝛpa admixta cū eis īmutāt h⁹ tactū: ⁊ tūc planuȝ ē ꝙ īter illa coꝛpa ⁊ aīalia tāgētia īterponiſ humiditas aquea vl' aerea. Ait ēt vlteri⁹ cōmētatoꝛ ꝙ aq̄ pura nō pōt calefieri: ſic̄ nec ignis īfrīdari. nā eētiale eſt aq̄ eē frīdā: ſicut igni eē cal'm: ⁊ ſi ꝯtigat vt ait aquā calefieri vel aerē īfrīdari h̄ accīt ꝑꝑ coꝛpa cal'a aut frīda cuȝ eis admixta. Igr̄ ꝑꝑ v̄ba cōmētatoꝛis p̊mo queremus: vtrū aqua poſſit calefieri: cū ignis n̄ poſſit īfrīdari. 2° q̄rem⁹: vtrū aīalia extn̄tia in aere vel in aqua alterenſ vel patianſ ꝼȝ qualitates tangibiles hoꝝ elementoꝝ: videſ aūt ꝓpter rōnē iam factam ꝙ aqua nō poſſit calefieri: ſicut nec ignis īfrīdari: qꝛ ſic frīditas īeſt aque ꝑ ſe ꝼm nām: ſicut cal'itas ineſt igni: ideo cōmētatoꝛ ait ꝙ frīditas eſt accn̄s īſeꝑabile aque: ſic̄ ⁊ caloꝛ igni. ¶ Sciēdum ꝙ ꝼm quoſdā aqua in ſua puritate pōt calefieri. nam vt aiunt: poſſibilis eſt trāſmutatio elementoꝝ. ergo poſſunt amittere qualitates ſuas: ſed ſi aqua poteſt amittere frigiditatē: poteſt ⁊ calefieri. addūt autem ꝙ ignis infrigidari non poteſt: qꝛ eſt maxime actiuus: ſed ſic repꝛehendēdo cōmētatoꝛem cuȝ commenta

UVA. BHSC. IyR_041_2

tore tenemus, ⁊ hoc mō eū iprobādo ipm approbamus.
nā elta maxime actiua nō patiunt̄ mixtionē ɔ̄riaꝫ:⁊ pn̄t
eſſe pura in aliq̄ ſui parte aer aūt ⁊ aqua: q2 nō ſunt maxi
me actiua impuritatē quādā ſuſtinere pn̄t.nō g̊ eſſe poſſꝫ
ꝙ aq̄ appropinq̄ret ſuo ɔ̄rio a quo poſſꝫ pati ⁊ remaneret
in ſua puritate niſi eēt adeo actiua ꝙ nō pateret̄ mixtio/
nē ɔ̄riam.g̊ ſup eadē radice fundat̄ hec rō cū rōne ɔmēta
toris: vel vna hꝫ ad aliā reduci.dicamus g̊ cū ɔmētatore
ꝙ p ſe ſubm friditatis nō eſt aqua mixta: ſꝫ aqua pura ſi/
cut ēt ⁊ alia elta in ſua puritate ſunt p ſe ſubm alicui⁹ q̄li/
tatis ſenſibilis. illa g̊ elta que nō patiūt̄ mixtionē ɔtrarij
nō admittūt ꝓpriā qualitatē. ignis g̊ q2 non patit̄ mixtio/
neꝫ frigidi iſepabiliter ē ɔiunctus calori: aqua vō que pa/
ti pōt mixtionē calidi vel admixtionē vapoꝝ calidoꝝ: ca
lefieri pōt. ¶ Eſt aūt diligēter aduertēdū ꝙ ignis nō pa/
titur mixtionē corpoꝝ frigidoꝝ. vtꝝ aūt patiat̄ aliquam
aliā mixtionē nō eſt pn̄tis ſpeculatōis. due itaqꝫ rōnes aſ/
ſignate ſunt:q̄re aqua pōt calefieri: ⁊ ignis nō ifrigidari:
quaꝝ vna ē:ꝙ ignis iter elta ē maxime actiuus: ⁊ nō aq̄.
alia eſt ꝙ ignis cui per ſe ineſt calidū pp ſui actiuitatē nō
patit̄ mixtionē corpis hn̄tis ɔ̄riaꝫ qualitatē:qd̄ patit̄ aq̄.
ſicut g̊ duo poſſunt eſſe cauſa letitie vinuꝫ ⁊ ebrietas:ſed
ebrietas ē cauſa magis ꝓxima ⁊ imediata. ſic ⁊ ſi aſſignā/
tur due cauſe ei⁹ qd̄ eſt nō poſſe remoueri a ꝓpria qualita
te. vꝫ. actiuitas ⁊ nō pati mixtionē ɔ̄riā: tn̄ nō pati admix/
tionē quā ɔmētator tangit eſt magis ꝓxīa ⁊ imediata. nā
ſicut vinū eſt cauſa ebrietatis:⁊ ebrietas letitie:ſic actiui/
tas eſt cauſa nō pati admixtionē: nō pati vō mixtionē eſt
cauſa nō amittēdi ꝓpriā qualitatē. nō eſt. n. itelligibile ꝙ
ꝓprium vel accn̄s inſeparabile ſeparet̄ a ꝓprio ſubō:⁊ q2
elemēta pura ſunt ꝓprium ſubm ꝓpriaꝝ qualitatuꝫ. non
aūt nō pura:elementa pura quādiu manent pura nō poſ/
ſunt eas ꝑdere:facta aūt nō pura poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ corpa elta/
ta pati poſſint ab eltis in q̄bus
natural'r hn̄t eſſe: vt vtruꝫ piſces poſſint pati ab aq̄ ⁊ alia
aīalia ab aere. ¶ Dōm ꝙ cōmentator videt̄ velle hꝰ ele
mētata nō pati ab elemētis hꝰ: eo ꝙ opꝫ locuꝫ eſſe locato
ſimilē. elta g̊ in quibus nāliter elemētata exiſtunt ſunt il/
lis ſimilia ⁊ nō agūt in ea. hoc aūt quidā reprobant: q2 vt
dicunt manifeſtū ē ꝙ corpora nr̄a ſunt apta nata imutari
a qualitatib⁹ elemētoꝝ ⁊ ſentire eas. ⁊ iō hi diſtinguūt ꝙ
elemēta dupl'r pn̄t ɔſiderari: vel ſm formas ſubāles: vel
ſm q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas. ſm aūt hꝰ qualitates hn̄t
alterare: ſꝫ ſm formas ſubāles quas ɔſequunt̄ ex ipreſſio
ne corporis celeſtis hn̄t rōnem loci. vn̄ vt dicunt locus ⁊
motus localis nō attribuunt̄ elemētis ſm q̄litates: ſed ſe
cundū formas ſubāles: ſed hoc nō vr̄ poſſe ſtare: q2 ſemp
forma ſubālis ⁊ natura rei ē p̊ma rō mouēdi ſentiēdi alte
randi ⁊ cetera faciēdi. p̄ter g̊ formā ſubālez que eſt ratio
p̊ma opꝫ dare aliqd̄ accn̄s vel aliquā qualitatē vel virtu/
tem que ſit rō ꝓxima. vt aīa eſt p̊ncipiū ſentiēdi ens: ſed
imediata rō ſentiēdi eſt potentia affixa organo ſic cū aīal
mouet̄ ꝑ potentiā appetitiuā anima eſt ibi p̊mū mouens:
ſed potētia appetitiua vel virtus exiſtēs in muſculis vel
neruis eſt ratio ꝓxima. ſic ⁊ in motu elemētorum forma
ſubālis eſt rō p̊ma: ſꝫ opꝫ dare qualitatē aliquā que ſit rō
ꝓxima: ⁊ ide eſt ꝙ natura diffinit̄ ſcdo phy. ꝙ eſt p̊ncipiū
motus eius in quo eſt: nō quocūqꝫ mō: ſꝫ ꝑ ſe ⁊ p̊mo. natu/
ra ergo ⁊ forma ſubālis eſt ratio p̊ma: ſed opꝫ dare quali/
tatez aliquā que ſit ratio ꝓxima. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de motu lo
cali veritatē habet in ipſo loco vt ſi locus hꝫ cōſeruare lo
catum. ⁊ hꝰ ɔſeruatio attribuit̄ nature corporis locantis
tanquā p̊ncipio p̊mo: opꝫ ꝙ attribuat̄ alicui q̄litati tanq̄ꝫ
p̊ncipio ꝓximo. a forma. n. ſubāli imediate nō egredit̄ ni/
ſi eſſe. cetera vō alia fiunt mediantibus diſpōnibus addi/
tis vel mediante qualitate aliqua. Eſt ergo aliter icedē
dum. Dicamus igit̄ ꝙ elementa illa in quibus exiſtūt hꝰ
corpora tanq̄ꝫ in loco ɔueniunt ⁊ differūt ab eis: ⁊ inquā/
tum cōueniunt hn̄t rōneꝫ loci ⁊ nō agunt in ipa. inquātū
vero differūt hn̄t ea alterare ⁊ trāſmutare. ¶ Aduerten/
dum tn̄ ꝙ ſi aer nō recipet admixtionē cōtrariā corpora
exiſtētia in aere tanquā in loco nāli ꝓpter nimiā cōueniē
tiaꝫ quā haberēt ad ipm valde modice alterarent̄ ab eo:
ita ꝙ illa alteratio eēt quodāmō iſenſibilis. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt
de aere intelligēdū eſt de aqua. inde eſt g̊ qd̄ cōmentator
ait ꝙ aīal nō ſentit calorē aut frigus in aere aut in aq̄ niſi
quando cū eis admiſcent̄ corpora calida aut frigida. i. va
pores calidi aut fridi. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Utrum igitur omniuꝫ ſimiliter ſit ſenſus: an** Cō.ii4
alioꝝ aliter: ſicut nunc videt̄: guſtus quideꝫ ⁊
tactus in tangendo: alij auteꝫ a longe. Hoc aūt
nō eſt: ſed durum ⁊ molle ꝑ altera ſentimus:
ſicut ⁊ ſonabile ⁊ viſibile: ⁊ odorabile.

¶ Ex his que dixerat comparat ſenſuꝫ tactus ad alios ſen
ſus: circa qd̄ tria facit: q2 p̊ oñdit ꝙ tactus ſentit ꝑ mediū
ex̄neū: ſic̄ ⁊ alij ſenſus. lꝫ h̄ nos lateat. 2° aſſignat cāꝫ hui⁹
latētie. 3° dat dr̄iam iter ſenſuꝫ tact⁹ ⁊ ſenſus alios. 2ª ibi.
(Sꝫ alia qdē a lōge) 3ª ibi (Sꝫ differūt tāgibile) dicit g̊.
vtꝝ igr̄ oīum ſenſuū ſit ſil'r ſenſus: an alioꝝ ſenſuū ſit ſen/
ſus al'r. ſic̄ nūc vr̄ guſt⁹ qdē ⁊ tact⁹ in tāgēdo. hi g̊ ſenſus n̄
ſentiunt ꝑ mediū ex̄neū. alij āt ſenſus fiūt a lōge. i. ꝑ meᵐ
ex̄neū: ſꝫ lꝫ ita videat̄: q2 alij ſenſus vn̄r fieri ꝑ mediū ex̄/
neū ⁊ nō tact⁹. h̄ aūt nō ē ita: ſꝫ duꝝ ⁊ molle ⁊ cetera tāgi/
bilia ſentim⁹ ꝑ altera. i. ꝑ media ex̄nea ſic̄ ſentimus ꝑ me/
dia ex̄nea ſonabile viſibile ⁊ odorabile. ¶ Deīde cū dic̄.

¶ **Sed alia quidem a longe: alia vero a prope:**
propter qd̄ latet: quoniam omnia quidem ſen
timus per medium: ſed in his latet ⁊ quideꝫ ſi
cut diximus prius: vt ſi per pelleꝫ ſentiremus
oīa tangibilia: ignorato qm̄ ꝓhibet: ſil'r vtiqꝫ
hēremus ſicut ⁊ nūc: ⁊ in aq̄: ⁊ in aere. Puta/
mus. n. nō ipa tangere: ⁊ nihil eſſe ꝑ mediū.

¶ Quia dixerat ꝙ tact⁹ ſentit ꝑ mediū ex̄neū: ſic̄ ⁊ alij ſen
ſus: ſꝫ h̄ nō vr̄ ⁊ latꝫ nos. aſſignat cām q̄re hꝰ nos lateat: ⁊
q̄re n̄ ſic videat̄ dicēs: ſꝫ alia qdē ſenſibilia ſentim⁹ a lōge.
alia vō vt tāgibilia a ꝓpe pp h̄: q2 ſic ē latet nos: q2 oīa q/
dē ſentim⁹ ꝑ mediū ex̄neū: ſꝫ latet i his. i. i tāgibilib⁹. n̄. n.
vn̄r ſentiri ꝑ mediū ex̄neū: q2 a ꝓpe ſentiunt̄: ⁊ q2 ſic̄ dixi/
mus p̊us: ſi ꝑ pelles ſentirem⁹ oīa tāgibilia: ignorato qm̄
pellis ꝓhibꝫ: ⁊ qm̄ pellis ſe hꝫ vt mediū: ſil'r vtiqꝫ hērem⁹
ſic̄ ⁊ nūc i aq̄ ⁊ i aere: putam⁹. n. nūc ipa tāgere ⁊ nihil eſſe
mediū. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ ſi qs hr̄et cyrothecā i manu: nō tn̄
cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: qcqd tāgeret: tāgeret median
te pelle cyrothice: ⁊ pell' ſe iterpōeret vt meᵐ: tn̄ ſic̄ h̄ for/
te ipe n̄ aduerteret ſi n̄ cogitaret ſe hr̄e cyrothecā: ſic exi/
ſtētes i aere nihil tāgūt niſi iterponat̄ ibi de aere: attn̄ pp
ɔſuetudinē: ⁊ q2 ēt modicū iterponit̄ ibi de aere: vt tāgūt
tangibilia ex ꝓpiquo latet eos ꝙ fiat hꝰ tactus ꝑ mediū
ex̄neū vt ꝑ aerem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sed differt tāgibile a viſibilib⁹ ⁊ ſonatiuis:** Cō.ii5.
quoniam illa quidē ſentimus: ex eo ꝙ mediuꝫ
mouet aliqd nos: tāgibilia vero nō a medio: ſꝫ
ſimul cuꝫ medio: ſicut per Clipeum ꝑcuſſus.
non. n. clipe⁹ percuſſus prius percuſſit: ſed ſi/
mul accidit vtraqꝫ percuti.

¶ Dat differentiam inter ſenſuꝫ tactus ⁊ alios ſenſus put

UVA. BHSC. IyR_041_2

comparaṫ ad hꝰ mediū extraneū. ꝯtinueṫ aūt ſic. dcm̄ eſt ꝙ in tactu cōcurrit ibi mediū extraneū ſicut in alijs ſenſibus: ſꝫ differt. i. dr̄nter comparaṫ ad hꝰ mediū tangibile a viſibilibus ⁊ ſonatiuis: qm̄ illa ꝗdem. i. viſibilia ⁊ ſonatiua: ⁊ etiā odorabilia ſentimus ex eo ꝙ mediū mouet nos aliquid. i. ſꝫ aliqd. tangibilia vō ſentimus non a medio. i. nō ꝑ mediū ſicut ꝑcuſſus ꝑ clipeū. non. n. clipeus percuſſus eſt prius q̄ clipeatus: ſed accidit ſimul percuti vtrūqꝫ. i. clipeus ⁊ clipeatum.

Dubitaret forte aliqs: qꝛ videṫ falſuꝫ eſſe ꝙ non ṗus percutiṫ clipeus q̄ clipeatū: qꝛ ex quo ꝑcuſſio imediatius attingit clipeuꝫ q̄ clipeatū: ⁊ nō attigit clipeatū niſi ꝑ clipeū: vr̄ ꝙ ṗus attingat clipeū q̄ clipeatuꝫ. ❡ Dōm ꝙ ṗus ⁊ poſterius quendam ordinē importāt. ordo aūt quantū ad p̄ns ſpectat tripliciter pōt accipi videlꝫ ſm ſitū: ⁊ ſm tēpus: ⁊ ſm cauſalitatē: vt appet in ſono: vbi cōcurrit iſte triplex ordo. cōcurrit. n. ibi ordo ſitus. nā aer ṗmo imutatꝰ ab aere ṗmo fracto ṗor ⁊ ꝓpingor ⁊ imediatior ſm ſituꝫ eſt illi aeri q̄ ſit aer alius: ꝓpter qd̄ cōcurrit ibi ordo ſitus. 2° cōcurrit ibi ordo tēporis. nā qꝛ ſono eſt ānexus motus nō ſolū ſꝫ ſitū: ſꝫ ēt ſꝫ tēpus ṗus imutaṫ pars aeris ṗor q̄ poſterior: etiā cōcurrit ibi ordo cauſalitatis: qꝛ imutatio partis ṗoris eſt cauſa q̄re imutaṫ pars alia. hi tn̄ ordines nō ſemꝑ ſe concomitanṫ. nā imutatōe facta ſm viſum: lꝫ poſſit ibi aſſignari ordo ſitus: qꝛ vna pars aeris eſt ꝓpingor viſibili q̄ alia ſecūdū ſitū: ⁊ etiā qꝛ mediū eſt ꝓpingus obiecto ſm ſituꝫ q̄ organū: ⁊ etiam lꝫ ibi poſſit aſſignari ordo cauſalitatis: qꝛ cauſaliter ṗus imutaṫ ṗma ꝑs aeris q̄ 2ª. ⁊ ṗus imutaṫ mediū q̄ organū. imutatio. n. medij eſt cā: q̄re immuteṫ organū: etiā imutatio ꝑtis ṗoris eſt cauſa: q̄re imutetur pars poſterior. i ꝑcuſſiōe tn̄ clipei nō ſic eſt: qꝛ lꝫ ibi poſſit aſſignari ordo ſitus: qꝛ ſm ſitū clipeus ē imediatior ꝑcutiēti q̄ clipeatus: nō tamē ē ibi ordo cālitatis: qꝛ ꝑcuſſio clipei nō eſt cā ꝑcuſſionis clipeati: imo ſi nō eēt clipeꝰ fortius ꝑcutereṫ clipeatus: clipeus g̊ nō eſt cauſa ꝑcuſſionis clipeati: imo eſt īpeditiuus ꝑcuſſionis eius. vult ergo pħus dicere ꝙ ſicut clipeatus ex ea ꝑte qua ē clipeatꝰ nō pōt ꝑcuti niſi ꝑ clipeū: ita ꝙ clipeus in tali ꝑcuſſione ē mediū ſitualiter nō cāliter: qꝛ clipeus nō eſt cauſa: quare ꝑcutiatur clipeatꝰ: imo ē īpeditiuus ꝑcuſſiōis eius: ita qꝛ aīal vndiqꝫ hꝫ aerē: vel vndiqꝫ hꝫ aquā: ſi ſit aīal aquaticū nō pōt tangere aliqd niſi īterponaṫ ibi aer aut aqua: erit ibi aer aut aq̄ mediū ſm ſitū: qꝛ ſi aqua aut aer ſe interponit tactū ⁊ tangibile eſt tāgibile ſm ſitum ꝓpingus aque aut aeri q̄ tactui: nō tn̄ eſt mediū ſm cām: qꝛ aer īterpoſitus īter tactū ⁊ tāgibile nō eſt cā q̄re tāgibile tangaṫ a tactu: imo ſi nō īterponereṫ ibi aer vel aqua formatior eſſet huiuſmodi tactus. dr̄ntia eſt ergo inter aerē ꝓut eſt mediuꝫ in tactu. ⁊ in alijs ſenſibꝰ: qꝛ in alijs ſenſibus vt viſu auditu ⁊ odoratu aer eſt mediū cauſale: qꝛ in talibus ſenſibus ſentimus: eo ꝙ mediū mouet nos. motio. n. medij eſt cauſa: quare moueamur etiam nos: ſꝫ in tactu vt dcm̄ eſt hꝰ mediū. nō eſt ſm cām: qꝛ mediū hꝰ nō eſt cauſa tactus: ſꝫ īpedimētum tactus. in talibꝰ g̊ cauſaliter ſimul imutatur mediū ⁊ organuꝫ: qꝛ imutatio medij nō eſt cā imutatiōis organi. dicamus itaqꝫ ꝙ ſicut ſimul. i. nō ṗus cauſalitate ꝑcutiṫ clipeus q̄ clipeatuꝫ: ſicut ſimul. i. nō ṗus cauſalitate immutatur aer a tangibili q̄ nos. in viſu ergo auditu ⁊ odoratu aer ē mediū cauſale: qꝛ imutatio aeris eſt cauſa: quare imuteneṫ ſenſus illi. in tactu vō eſt mediū ſolū ſecūdum ſitum: nō ſm cāꝫ. argumētum aūt in contrariū ſolutum eſt ꝑ iam dicta. ❡ Deinde cū dicit.

Cō. iij6. ❡ **Omnino aūt videṫ caro ⁊ lingua ſicut aqua ⁊ aer ad viſuꝫ ⁊ auditū: ⁊ olphatū ſe habēt: ſic habere ad ſenſitiuū ſicut illoꝝ vnūquodqꝫ: ipſo autēꝫ ſenſitiuo tacto neqꝫ ibi neqꝫ hic fiet vtiqꝫ ſenſus: vt ſi quis ponat corpus albū in oculuꝫ vltimū. Quare ⁊ manifeſtū ꝙ mēs ſit tangibilis ſenſitiuum. ſic. n. vtiqꝫ accidet ꝙ ꝗdem in alijs. Appoſita. n. media ſuꝑ ſenſitiuum nō ſentiunt: ſuꝑ aūt carnem poſita ſentiunt: quare medium tactui eſt caro.**

❡ Poſtq̄ pħus oſtendit q̄ō comparaṫ ad tactū medium extraneū. In parte iſta declarat quomodo cōpareṫ ad tactum mediū adnatū ⁊ naturale dicens ꝙ. oīno aūt videtur caro ⁊ lingua ſic ſe hēre ad ſenſitiuū. i. ad organuꝫ ſenſus tactus ſicut ſe habēt aer ⁊ aqua ad viſum ⁊ audituꝫ ⁊ olfatum: qꝛ ſic. i. ſimiliter ſe hꝫ ad ſenſitiuum vnūquodqꝫ illoꝝ. ipſo aūt ſenſitiuo. i. organo ſenſus tacto: neqꝫ ibi: neqꝫ hic vtiqꝫ fiet ſenſus: vt ſi quis ponat corpus album in oculū. vltimū. i. vltimate ſuꝑ. nō fiet viſio ⁊ ſuꝑ. etiaꝫ non fieret tactus ſi ponereṫ corpus tāgibile imediate ſupra organū tactus: quare ſic eſt manifeſtum ꝙ ſenſitiuuꝫ tangibilis. i. organū ſenſus tactus ſit intus. i. nō ſit caro: ſꝫ intra carnē. ſic. n. vtiqꝫ accidet in tactu qd̄ quidē accidit in alijs ſenſibus. appoſita. n. illa ſenſibilia ſuꝑ ſenſitiuū. i. ſuper organum ſenſus nō ſentiūt. i. nō fit ſenſus. tangibilia aūt appoſita ſupra carnē ſentiunt. i. fit ibi ſenſus: quare caro eſt mediū tactui. i. in tactu: nō organū. ❡ Notandum aūt ꝙ lꝫ aer vel aqua in tactu nō ſit mediū cauſale: qꝛ ſi nō interponereṫ ibi nec aer nec aqua magis hēret eſſe ibi tactus: caro tamē eſt ibi mediū cauſale: ideo caro cōparaṫ ad tactuꝫ ſicut aer vel aqua cōparaṫ ad viſum odoratū ⁊ auditum: qꝛ ſicut ſi nō eſſet nec aer nec aqua: ſed imediate ponereṫ viſibile audibile vel odorabile ſuꝑ organū non fieret ibi aliquis illoꝝ ſenſuum: ſic ſi nō eſſet caro: ſꝫ imediate ponereṫ tangibile ſuꝑ organum tactus: nō ſentiremus ipm̄. ⁊ qd̄ dcm̄ eſt de carne vl̄iter reſpectu tactus ītelligēduꝫ eſt de carne lingue reſpectu guſtus. Eſſet aūt hic dubitādū q̄ō ſenſibile poſitū ſupra ſenſuꝫ nō faciat ſenſuꝫ: ſꝫ de hoc in ſeq̄nti lectōe q̄reṫ. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Tangibiles quidē igiṫ ſunt differētie corporis ſm ꝙ corpus. Dico aūt differētias quibus elementa determināt calidū: frigidum: humidum: ⁊ ſiccū: de quibus prius dictuꝫ eſt in his que de elementis.** Com. iij7.

❡ Poſtquā determinauit de tactu ⁊ de eo ꝙ eſt medium in tactu. in parte iſta determinat de ipſo obiecto tactus: circa qd̄ duo facit: qꝛ ṗmo narrat que ſunt obiecta tactus vel qd̄ idem eſt. ṗmo oſtendit que ſunt differētie tangibiles: ⁊ quomodo tactus immutaṫ ab eis. ſecūdo oſtēdit ꝙ tactus eſt cōpoſitoꝝ: ſicut ⁊ alij ſenſus ibi (Amplius aūt ſicut viſibilis.) Circa ṗmuꝫ duo facit: qꝛ ṗmo narrat que ſunt differētie tangibiles. ſecūdo oſtēdit quomodo tactꝰ immutaṫ ab huiuſmodi differētijs ibi. (Senſitiuū aūt.) Dicit g̊ ꝙ tangibiles quidē igiṫ qualitates ſunt differentie corporis ſecundū ꝙ eſt corpus. dico autēꝫ differētias quibꝰ elemēta determināt. i. diſtinguūt vt calidū frigidū humidū ſiccuꝫ de quibus dcm̄ eſt in his que de elemētis. i. in libro de generatōe. ❡ Notādū aūt ꝙ he q̄tuor qualitates ſenſibiles ſunt differētie elemētoꝝ. determinant eniꝫ ⁊ diſtinguūt elemēta vt pꝫ in ſecūdo de generatōe: ⁊ qꝛ in ſpera actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ nullū reperiṫ corpus denudatū ab his qualitatibꝰ ſenſibilibus: dicunṫ he eē drīe ⁊ qualitates corpis ſm ꝙ ē corpꝰ. ❡ Deinde cū dicit.

❡ **Senſitiuuꝫ aūt ipſaꝝ qd̄ tactiuū: ⁊ i quo ſen-**

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſus vocatus tactus eſt primo: ꝙ potentia hu-
Cõ.iis iuſmodi pars eſt. ¶ Sentire.n.pati quoddaꝫ eſt: Quare faciẽs quale ipm actu huiuſmodi illud facit cum ſit potentie.

¶ Oſtendit quõ hꝰ dr̃ntie tangibiles hñt imutare ſenſuꝫ tactus: circa qð tria facit: qꝛ p̃mo facit qð dcm̃ ẽ. 2º ex his q̃ dixerat ꝯcludit ꝙ ſenſus tactus nõ ſentit niſi excellentias ſenſibiliũ: ita ꝙ equal'r fridũ ⁊ equal'r cal'm nõ ſentitur a ſenſu tactus. 3º oñdit ꝙ opꝫ ſenſuꝫ tactus eſſe denudatũ a qualitatibꝰ ſenſibilibꝰ quas ſentit. 2ª ibi. (Uñ ſil'r cal'm.) 3ª ibi. (Et opꝫ) dicit ğ ꝙ ſenſitiuũ ipſaꝝ qualitatũ tangibiliũ qð tactiuũ. i. qð ẽ organũ tactꝰ: ⁊ eſt illud ĩ quo p̃mo eſt ſenſus vocatꝰ tactus hꝰ ſenſitiuuꝫ vel hꝰ ſenſus tactus eſt q̃dã pars corpis que ẽ potẽtia hꝰ. i. q̃ eſt in potẽtia paſſiua ad hꝰ qualitates tãgibiles. ꝙ aũt ſit in potẽtia paſſiua ad hꝰ qualitates tãgibiles: pꝫ: qꝛ ſentire eſt qðdaꝫ pati: quare ſenſibile eſt faciẽs ipm ſenſitiuũ hꝰ. i. tale quale eſt ipm in actu. illud aũt ſenſitiuũ facit actu tale cuꝫ ſit potẽtia tale: eſt.n. organũ ſenſus vel ſenſitiuũ tale in potẽtia q̃le eſt ſenſibile in actu. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Unde ſil'r cal'm ⁊ frigidũ: aut duꝝ ⁊ molle ñ ſentimus: ſed excellẽtias tanq̃ ſenſu velut medietate quadã exñte eius q̃ in ſenſibilibus contrarietatis. Et ꝓpter hoc diſcernunt ſenſitiua ſenſibilia: mediũ.n. diſcretũ eſt. Fit.n. ad vtrũq; ipſorum alterum vltimorum.

¶ Ex his q̃ dixerat ꝯcludit ſenſum tactꝰ nõ percipe eque cal'm vel eque fridũ: ſed ſolũ ꝑcipere excellẽtias ſenſibiliuꝫ dicẽs ꝙ ſil'r cal'm friduꝫ duꝝ ⁊ molle non ſentimus: ſed ſentimus ſolum excellentias tanq̃ ſenſu exñte velut medietate quadã eius ꝯ̄rietatis q̃ eſt in ſenſibilibus: ⁊ ꝓpter hoc ꝙ ſenſus tactus ẽ medietas q̃dã ſenſitiua. i. organa ſenſus diſcernũt ipa ſenſibilia: qꝛ mediũ eſt qd diſcretiuuꝫ. fit.n. ipm mediũ ad vtrũq; ipſoꝝ. i. ad vtrũq; extremoꝝ cõparatũ eſt alteꝝ vltimoꝝ. ¶ Notandũ aũt ꝙ qꝛ ſenſus eſt in potentia ad ſenſibile: cũ eque cal'm vel eque fridũ nõ ſit in potẽtia ad aliqd qð eque tale eſt: ſenſus nõ ꝑcipit eque cal'm vel eque fridũ: ſed excellẽtias tantum. ¶ Nõndũ ẽt ꝙ mediũ cõparatũ ad vtrũq; extremorũ ⁊ alteꝝ vltimoꝝ vt tepidũ cõparatũ ad fridũ. hꝫ rõnem calidi ⁊ cõparatũ ad cal'm hꝫ rõnem fridi: ⁊ qꝛ nõ vnũ ꝯ̄riuꝫ nec vnũ extremũ eſt actu aliud mediũ: nõ ẽ actu aliquod extremoꝝ: ſꝫ eſt in potẽtia ad vtrũq; ipſoꝝ: ſenſus ğ qꝛ tenet medietatẽ inter excellẽtias ſenſibiliũ ꝑcipit quãlibet excellentiarum ſenſibilium tanquã aliqd in potentia ad quãlibꝫ ipſaꝝ. ¶ Deinde cum dicit.

Com. .iig. ¶ Et opꝫ ſicut debẽs ſentire album ⁊ nigrum: neutrũ ipſorum debere eſſe actu: potẽtia vero vtrũq;: ſic autem ⁊ in alijs: ⁊ in tactu: neq; calidum: neq; frigidum.

¶ Oſtẽdit ꝙ opꝫ ſenſum tactus eſſe denudatũ a qualitatibus ſenſibilibus quas ſentit dicẽs: ⁊ opꝫ ꝙ ſicut debens ſentire albũ ⁊ nigrũ eſſe neutruꝫ ipſoꝝ actu potẽtia vero eẽ vtrũq;: ſic aũt ⁊ in alijs ſenſibus opꝫ ſe hẽre: ⁊ etiam in tactu: qꝛ opꝫ tactum neq; frigidum neq; calidũ eſſe actu: ſed oportet vtrunq; illorum eſſe in potentia ſi debeat illa percipere. ¶ Deinde cum dicit.

Com. .izo. ¶ Amplius aũt ſicut viſibilis ⁊ inuiſibilis erat quodãmõ viſus. Sil'r aũt ⁊ reliq oppoſitoꝝ: ſicut tactꝰ: ⁊ tãgibilis: ⁊ intãgibilis. Intãgibile aũt paruã oino hñs differentiã tãgibiliuꝫ: vt paſſus eſt aer: ⁊ tangibiliũ excellentie ſicut corruptiua. ¶ Secunduꝫ quidem igit̃ vnũquẽq; ſenſuum dictum eſt figuraliter. Cõ.izi.

¶ Oſtẽdit ꝙ tactus ẽ oppoſitoꝝ ſicut ⁊ alij ſenſus dicẽs. Amplíꝰ aũt ſicut ⁊ viſus quodãmõ erat viſibilis ⁊ inuiſibilis. ſil'r aũt ⁊ alij ſenſus erant oppoſitoꝝ: ſic ⁊ tactus eſt tãgibilis ⁊ ĩtangibilis: ĩtãgibile aũt dr̃ paruã habẽs oino dr̃ntiaꝫ tãgibiliũ: vt paſſus eſt aer q habꝫ valde remiſſas dr̃ntias tangibiles: ⁊ ẽt excellẽtie tãgibiliũ ſunt ĩ tangibiles: qꝛ ſunt ſicut corruptiua tactus. ſubdit aũt q̃ſi epilogãdo ꝙ ẜm vnũquẽq; igit̃ ſenſuũ dcm̃ eſt figuraliter. i. vl'r ⁊ ſupficialiter. nã dr̃e de hꝰ ſenſibilibus magis exq̃ſite ẜm vnũquẽq; ſenſuꝫ ſpectat ad librũ de ſenſu ⁊ ſenſato.

Oportet aũt vl'r de omni ſenſu accipere: qm̃ q̇dẽ ſenſus eſt ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine materia: vt cera ãnuli ſine ferro: ⁊ auro recipit ſignũ. Accipit autẽ aureũ: aut eneum ſignũ: ſꝫ nõ iquantũ auꝝ: aut es. Sil'r aũt ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq; ab hñte colorem: aut humorẽ: aut ſonũ patitur. Sed nõ inquantũ vnũquodq; illoꝝ dicit̃: ſed inquantũ huiuſmodi eſt ⁊ ẜm rõnem.

¶ Poſtq̃ pꝰus determinauit de ipſis ſenſibilibus. in parte iſta determiat de ipſis ſenſibus: circa qð tria facit: quia p̃mo determinat quedã generalia ⁊ cõmunia oĩbus ſenſibus. ſecũdo venat̃ ſufficientiã ſenſuũ: ⁊ ꝓbat ꝙ opꝫ dare aliquẽ cõem ſenſum. 3º vt plene valeat determiare de intellectu q ꝑtinet ad tertiũ librũ diſtiguit iter itellectuꝫ ⁊ ſenſum ⁊ ſeparat intellectũ a virtutibus alijs. 2ª ibi. in ſequẽti capl'o (Qꝛ aũt nõ ſit ſenſui) 3ª ibi. in p̃ncipio tertij libri (Qm̃ aũt duabꝰ dr̃ntijs) Circa p̃muꝫ duo facit: qꝛ primo facit qð dcm̃ eſt. ſcðo mouet quãdã q̃ſtionẽ circa p̃tacta ibi (Dubitabit aũt aliqs) ſenſus aũt ſiue potẽtia ſenſitiua ad duo põt cõparari. vꝫ. ad obm̃ ⁊ ad organũ. ẜm hoc ergo poſſunt accipi duo gnãlia omni ſenſui: quoꝝ vnũ ſumitur reſpcũ obiecti: aliud v̾o reſpectu organi. reſpcũ obiecti qdẽ competit omni ſenſui ꝙ ſit ſuſceptiuũ ſpẽrũ ſenſibiliuꝫ ſine materia. reſpectu v̾o organi cõpetit omni ſenſui ꝙ ſit q̃daꝫ potẽtia q̃ idẽ eſt ſubiecto cũ ipſo orgão: differẽs aũt ẜm eſſe ⁊ rõnem. duo ğ facit ẜm ꝙ h̾ duo declarat. p̃mo.n. declarat p̃muꝫ. 2º 2m ibi (Sẽſitiuũ aũt) dicit ergo ꝙ opꝫ aũt vl'r accipe de omni ſenſu: qm̃ ſenſus qdeꝫ eſt ſuſceptiuus ſpẽrũ ſine materia vt cera recipit figuraꝫ ãnuli vel ſigilli ſine auro ⁊ ſine ferro. accipit aũt cera ſignuꝫ aureũ aut eneũ: ſꝫ nõ iquantũ aurũ aut es. ſil'r ⁊ ſenſus vniuſcuiuſq; patit̃ ab habẽte colorẽ aut humorẽ. i. ſaporem aut ſonum: ſꝫ nõ iquantũ dr̃ vnũqðq; illoꝝ: ſed inquantũ eſt hꝰ ẜm rationẽ. i. ẜm formaꝫ. paries.n. coloratꝰ non agit in oculũ inquantũ paries: ſꝫ ẜm ꝙ eſt hꝰ coloratus: ⁊ ẜm rationẽ ⁊ formaꝫ coloris.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ ſenſus ſit ſuſceptiuꝰ ſpẽrum ſine materia: ⁊ videt̃ ꝙ nõ: qꝛ aut itelligit̃ ſine materia: qꝛ non recipit materiã agentis: aut qꝛ nõ recipit formã modo materiali. ſi ĩtelligit̃ recipe formaꝫ ſine materia: qꝛ nõ recipit materiã agẽtis: hoc nõ eſt ꝓpriũ ſenſus: ſꝫ vt cõiter ponit̃ eſt cõe omni paſſo. naꝫ paſſum nõ recipit ab agẽte niſi ẜm ꝙ agẽs agit: agẽs aũt nõ agit ẜm materiã: ſed ẜm formã. vñ paſſum non recipit ab agẽte materiã: ſꝫ formã. ¶ Rurſus non põt ĩtelligi ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpẽrum ſine materia: qꝛ non recipit formaꝫ modo materiali: cum quicquid recipitur in ſenſu recipiat̃ hic ⁊ nunc: ⁊ ꝑ ꝯñs mãliter. ¶ In ꝯ̄riuꝫ eſt pꝰs.
¶ Dõm ꝙ ſenſum eẽ ſuſceptiuuꝫ ſpecierũ ſine materia

UVA. BHSC. IyR_041_2

triplici via venari poſſumus ſm ꝙ in omni actiõe tria eſt ↄſiderare.vʒ.agẽs:ꝛ patiẽs:ꝛ modũ agendi.pma ĝ via ad hoc declarãduʒ ſumit̃ ex pte paſſi.ſcõa ex pte agentis.ter tia ex pte modi agẽdi.pma via ſic pʒ.nã aliqñ agẽs aſſimi lat ſibi paſſum ſimplr̃ ita ꝙ paſſuʒ ſuſcipit nomẽ ꝛ diffini/ tionẽ agentis: vt ignis agit in aerẽ:ita ꝙ aer fit ignis ꝛ aſſi milat ſibi ipm:aliqñ vo agẽs agit in paſſum:ita ꝙ paſſum nõ ſimplr̃ aſſimilat̃ agẽti:ſed ſolũ accipit aliq̃ ſimilitudi/ nem forme exñtis in agẽte:vt corp⁹ terminatuʒ ꝛ coloratũ agẽs in aerẽ nõ aſſimilat ſibi aerẽ ſic ꝙ aer fiat corp⁹ ter/ minatũ:ſʒ ſolũ q̃dã ſimilitudo coloris i aere efficit̃.rõ aũt quare aer ſic recipit ſimilitudinẽ coloris exñtis in corpo/ re termiato:ꝙ tñ nõ efficit̃ corpus termiatũ: eſt:qꝛ mã in aere eſt alr̃ diſpoſita q̃ in corpe termiato: ꝛ qꝛ actus acti/ uoꝝ ſunt in patiente ꝛ diſpoſito ꝑ aliam ꝛ aliaʒ diſpõnem materie fiet ibi alia ꝛ alia receptio:ita ꝙ in corpe termia/ to hʒ eẽ color realr̃ ꝛ nãliter.in aere vo recipit̃ exñee ꝛ ſe cundũ intẽtõeʒ.aer itaqʒ ſic aſſimilat̃ corpi colorato acci/ piẽs ſimilitudinẽ forme coloris:ꝙ tñ non aſſimilat̃:ita ꝙ hẽat mãm ſilr̃ diſpoſitã ad ſuſceptõeʒ talis forme.ex par te ĝ ipſi⁹ paſſi vt ex pte aeris dicere poſſumus ꝙ ſit aer ſu ſceptiuus forme ſine mã:qꝛ ſic recipit ſimilitudinẽ forme agẽtis:ꝙ tñ nõ hʒ mãm ſilr̃ diſpoſitã agenti:ꝛ qđ dcm̃ eſt de medio intelligẽdũ eſt de orgão.nã ipe ſenſus nõ patit̃ a ſenſibili:qꝛ fiat ipm ſenſibile:ſʒ ſolũ accipit ſimilitudinẽ forme ſenſibil abſqʒ eo ꝙ hẽat mãʒ ſilr̃ diſpoſitã ſenſibi/ li.Quid aũt ſentiendũ ſit de ſenſu tact⁹: qꝛ ibi videt̃ hẽre inſtantiã cũ ibi ſenſibile ſimplr̃ ſibi paſſuʒ aſſimilet:in ſe/ q̃nti qõne patebit:vbi diſputabit̃ an ſẽſibile poſitũ ſupra ſenſuʒ faciat ſenſuʒ.eſt ĝ intẽtio pħi ꝙ ſicut cera accipit ſi militudinẽ forme exñtis in ſigillo ferreo vel aureo: ita tñ ꝙ nõ fit ferꝝ nec auꝝ:qꝛ accipit ſimilitudinẽ illi⁹ forme: eo ꝙ mã nõ ſilr̃ diſponit̃ hic ꝛ ibi:nec hʒ mãm ſilr̃ diſpoſi tam agẽti:ſic viſus vel aer patiẽs a corpore termiato in q̃ eſt color:ſic ſuſcipit ſimilitudinẽ forme coloris:ꝙ nõ effi/ citur ipm corp⁹ termiatũ nec ipm obm:qꝛ ex tali actõe ſic ſuſcipit formã ſimilẽ:ꝙ ex hoc nõ ſeqt̃ ꝙ hẽat mãm ſimi liter diſpoſitaʒ.ideo dr̃ ſuſcipe formã vel ſpẽm ſine mate/ ria.℄ 2ª via ad iueſtigandũ hoc idẽ ſumit̃ ex pte agẽtis. nã lʒ agens pncipalr̃ agat ꝑ formam:ꝛ patiẽs patiat̃ ꝑ ma teriam: totũ tñ cõpoſitũ agit ꝛ patit̃:ita ꝙ ipa mã eſt aliq̃ mõ rõ agẽdi: ꝛ forma rõ patiẽdi.ſic ẽ ĝ in actiõib⁹ realib⁹ q̃ ſunt attribuẽde toti compoſito:ſed actões itẽtõales nõ ſunt attribuẽde compoſito:ſed forme.debemus.n.imagi/ nari ꝙ ens ꝑ ſe diuidat̃ in decẽ pdicamẽta.itentões aũtẽ nõ ſunt i gñe entis ꝑ ſe:ſed ꝑ accñs ꝛ ꝑ reductõeʒ.in his ĝ q̃ ſunt entia ꝑ ſe nõ generat̃ mã neqʒ forma:ſʒ compoſitũ: ſed in his q̃ nõ ſunt entia ꝑ ſe dr̃e poſſumus: ꝙ ipſa itẽtio gñatur:ꝛ ipa forma generat̃.facere ĝ ſimilitudinẽ coloris in aere magis ẽ ipſi⁹ coloris q̃ totius ↄpoſiti vel q̃ ſit cor poris hñtis colorẽ.ꝙ aũt hec actio ſit ipſi⁹ forme ꝛ in tali/ bus ipa forma generet:ꝛ ipa itẽtio gñetur ꝓbare poſſum⁹ rõne ꝛ ſigno.rõne qdẽ:qꝛ in illis gñatõibus in qbus nõ ge nerat̃ nec mã nec forma:ſed cõpoſitũ ſm eandẽ ſpẽm nõ pñt eſſe plures forme in eodẽ ſubiecto:vt nõ pñt eſſe due albedines in eodẽ ſubõ vt in gñatõe corpis albi non gene rat̃ albedo nec corp⁹:ſʒ generat̃ totũ compoſitũ vt corp⁹ albũ.nõ.n.poſſumus ponere plures gñatões tales ſimł ni ſi ponamus plura corpora.nã ſi gñaret̃ ipa albedo ſuffice ret ad ſaluandũ plures gñatões albedis vel ad ſaluãduʒ ples albedies:ꝛ tñ nõ oporteret dare pluralitatẽ corpoꝝ alboꝝ.nũc aũt opʒ:ꝙ nõ eſt itelligibile ꝙ generet̃ corpus albũ ꝛ ſint plures gñatões tales ſil: ꝛ nõ ſint plura corpo/ ra alba:ſʒ in gñatõe itentionũ nõ ſic ſe hñt:qꝛ itentões nõ recipiunt numeꝝ ex ſubo.in eodẽ.n.puncto aeris pñt eſſe plures itẽtões albedis ſolo numero dñtes: qđ eẽ nõ poſ/

ſet ſi in tali gñatõe nõ gñaret̃ forma:ſʒ compoſitũ.ſi.n.nõ gñaret̃ itẽtio vel forma itentõalis:ſʒ generaret̃ corp⁹ for mã hñs:eſſe nõ poſſet ꝙ eſſent plures tales gñatões: ꝛ tñ nõ eẽnt plura corpora hñtia itentõales formas:qre nũqʒ in eadẽ pte corpis eẽ poſſent eiuſdẽ forme plures itentio nes.℄ ꝓbat̃ ẽt hoc idẽ ſigno ex eo ꝙ in talib⁹ genituʒ oino aſſimilat̃ gignẽti:ſed de hoc forte alibi locus erit ad pſens ãt ſcire ſufficiat: ꝙ qꝛ in gñatõe itẽtionũ ex pte paſ/ ſi ipa forma gñat̃:opʒ ꝙ ex pte agẽtis ipa forma generet. in talib⁹ ĝ paſſuʒ ſuſcipit ſpẽm ſine mã:qꝛ ẽ ibi gñatio ſpẽi vere gñatio forme nõ gñatio cõpoſiti ex mã ꝛ forma.põt tñ hec rõ adaptari ad agẽs ſicut pª adaptabat̃ ad paſſuʒ: vt dicamus ꝙ in gñatõe itẽtionũ agit ipa forma ꝛ nõ agit totũ compoſitũ ex mã ꝛ forma:ꝛ qꝛ ſicut agẽs agit: ſic pa/ tiẽs patit̃ ꝛ recipit ifluẽtiam agẽtis:ꝛ ſicut hꝰ actio ẽ a for ma ſine mã:ſic dr̃ paſſum in tali actõe ſine mã recipe for/ maʒ.hoc aũt ſatis inuit pħs cũ ait ꝙ ſenſus patitur ab ha bẽte colorẽ aut humorẽ: nõ iquantũ vnũqđqʒ illoꝝ dr̃:ſʒ iquantũ eſt hꝰ ſm rõnẽ.i.ſm formam.℄ 3ª via ſumit̃ ex parte modi.nã qꝛ in actõe ſenſibili forma aliter eſt in agẽ te vt in obiecto ſenſibili:qꝛ eſt ibi mãliter ꝛ realr̃.alr̃ vo ẽ in ſenſu:qꝛ eſt ibi ſm intentõeʒ dicit̃ ſenſus ſuſceptiu⁹ ſpe cieꝝ ſine mã:qꝛ ſpẽs in ſenſu nõ ſuſcipit̃ illo modo mãli ꝛ reali q̃ exiſtit i obo ſenſibili.℄ Eſt aũt diligẽter aduertẽ/ dum ꝙ pme vie due tacte ſunt rõ ꝛ cã hui⁹ vie tertie aſſi/ gnate.naʒ qꝛ in actiõe ſenſibili alr̃ ẽ mã diſpoſita in paſſo q̃ in agẽte:ꝛ ẽt qꝛ actio illa eſt ipſi⁹ forme: inde eſt ꝙ for/ ma ſuſcepta in paſſo vel ſenſu nõ hʒ eundẽ modũ eſſendi quẽ hʒ in agẽte vel in obo.ꝙ vo obyciebat̃ ꝙ hoc eſt cõe omni agẽti ꝙ agat ſm formã: nõ ſm mãm:ꝛ ꝑ ↄñs eſt cõ/ mune omni paſſo ꝙ recipiat formã ſine mã.℄ Dõm ꝙ i actiõib⁹ realib⁹ lʒ veꝝ ſit ꝙ a forma ille ſint pncipalr̃:tñ totũ compoſitũ agit:ita ꝙ nõ eſt veꝝ ibi ꝙ agat forma ſi/ ne mã: ꝛ ſicut ibi nõ agit forma ſine mã: ſic paſſuʒ nõ reci pit formã ſine materia:ſʒ recipit formã illo mõ materiali quo in agẽte exiſtit.in actõibus vo itentõalibus q̃ attribu unt̃ forme nõ cõpoſite ibi quodãmõ agit forma ſine ma teria ꝛ paſſum recipit quodãmõ formaʒ ſine materia: qꝛ nõ recipit formã illo mõ materiali quo in agente exiſtit. ℄ Qđ vo vlteri⁹ addebat̃ ꝙ ſenſus recipit formã modo materiali: qꝛ recipit eã cũ ↄditõibus hic ꝛ nũc; dici dʒ ꝙ nõ eſt itẽtio ꝙ ſenſus nõ recipiat formã mõ materiali: qꝛ nõ recipiat eã cum conditõibus:ſed qꝛ recipit eam modo itentõali nõ illo mõ materiali quo ẽ in obo.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtrũ ſenſibile poſituʒ ſupra ſenſum faciat ſen/ ſum:ꝛ videt̃ ꝙ ſic:qꝛ ſi incidat neruus fit ibi maior dolor: qđ nõ eſſet niſi ex applicatõe leſiui ad neruum reſultaret ibi ſenſus tactus.℄ P.ſi aer coloraret̃ realr̃ ꝛ nõ itentio naliter tãtuʒ: idẽ eſſet applicare aerẽ oculo ꝛ applicare ei obm: cuʒ ſm hypoſtaſiʒ hanc color eodẽ modo ſit in ae/ re ſicut ꝛ in obiecto:quare cum caro realiter calefiat:ꝛ ex carne realr̃ calefacta:que eſt neruo applicata reſultet ibi ſenſus tactus: videt̃ ſenſibile ꝙ poſituʒ ſupra ſenſum fa/ ciat ſenſum.℄ Dõm ꝙ ſenſibile poſitum ſupra ſenſuʒ nõ facere ſenſuʒ hʒ ſpãlem rationẽ ex parte viſus.nã ſi corp⁹ terminatũ in quo eſt color tanqʒ in ſubo ponat̃ ſupra ocu luʒ obumbrabit aerẽ:aere aũt obumbrato nõ multiplica tur color vt recipiat̃ in oculo:qꝛ vt dcm̃ ẽ colorẽ motiuus lucidi ſm actuʒ:hanc aũt rõnẽ tetigit pħus ſupra.in cap. de viſu.vbi dixit ꝙ qꝛ color ẽ motiuus diaphani ſʒ actũ: iõ ſiqs ponat habẽs colorẽ ſupra viſum nõ videbit̃:ſʒ hec ratio ẽ ſpãlis in viſu:cuʒ ĝ hoc ſit cõmune omni ſenſui ꝙ ſenſibile poſitũ ſupra ſenſuʒ nõ faciat ſenſuʒ:opʒ aſſigna re cõem rõnẽ:quare hoc cõtigat.triplici ĝ via hoc venari poſſumus:quaꝝ pma ſumit̃ ex pte obiecti agẽtis.ſecũda

UVA. BHSC. IyR_041_2

vero ex parte modi accipiẽdi actionez illã: ⁊ tertia ex pte ſenſus q̃ ſuſcipit actionẽ ⁊ impſſionẽ. pma via ſic pz. naz in impſſiõe facta in ſenſu eſt duplex gñatio. vna q̃ſi equoca alia q̃ſi vniuoca. nã pmo ab obiecto in quo hʒ eſſe forma ⁊ ſpẽs realiter multiplicant̃ ſpẽs intentiõaliter: ⁊ hec ẽ q̃ſi gñatio equoca cũ ex reali gñet̃ intẽtiõale. Ulteriꝰ aũt ab illa intẽtiõe facta gñatur itẽtio alia ⁊ hec eſt gñatio quaſi vniuoca cũ ex intẽtiõe gñat̃ intẽtio. cũ g̊ mediũ magis ſit ſuſceptiuum impſſionis q̃z organuz: vt caro: qꝛ minus eſt compacta q̃z neruus magis ſuſceptiua eſt hꝰ impſſiõis: ⁊ aer: qꝛ magis diaphanus habiliꝰ ſuſcipit intẽtiões coloris q̃z oculus: dicemus ꝙ qꝛ generatio vniuoca eſt habilioꝛ ⁊ conueniẽtioꝛ q̃z equiuoca: organuz: qꝛ nõ ſic habile eſt ad ſuſcipiẽdũ hꝰ impreſſiões vt mediũ imediate nõ poterit recipe ab obiecto vt fiat ibi impreſſio equoca: ſʒ imediate recipiet a medio vt fiat ibi impſſio quodam modo vniuoca. poſſumus dare euidẽs ſignuz ꝙ in talibus habilioꝛ ſit gñatio vniuoca q̃z equiuoca: ⁊ ꝙ habilius gñetur intẽtio a ſpẽ intẽtionali q̃z a reali. nam in nocte ſi illuminet̃ aer q̃ eſt iuxta librũ nõ aũt ſic illuminet̃ aer q̃ eſt iuxta oculum optime q̃s legere poterit ⁊ lr̃e multiplicabunt ſimilitudinem ſuã vſq̃z ad oculũ. ſi aũt fieret ecõuerſo vt illuminaretur aer q̃ eſt iuxta oculũ: ⁊ nõ ille qui eſt iuxta librũ vel iuxta aliã rem viſaz: tũc res illa viſibilis nõ videret̃: ⁊ nõ multiplicaret ſimilitudinẽ ſuã in aere: cuz g̊ lumẽ nõ requiratur ꝑpter ipſos coloꝛes ẜm ſe: ſed ꝑpter diſpõnẽ medij vt ſupius tangebat̃: ad multiplicationẽ hanc intẽtionalẽ regritur maioꝛ diſpoſitio in illa pte medij: q̃ eſt iuxta rez viſam: vbi a ſpẽ reali multiplicat̃ intentionalis q̃z in alia parte medij magis diſtãte vbi a ſpẽ intẽtiõabili multiplicatur itẽtio: ⁊ qꝛ opʒ eſſe valde habilis receptõis qͦ a ſpẽ reali põt imediate recipe intentõalẽ imutationẽ: qꝛ hanc tantam habilitatẽ nõ iuenimus in organo: ſʒ in medio. ex parte itaq̃z ipſius ſenſibilis in quo hʒ ſpẽs realiter eſſe pʒ ꝙ ſenſibile poſitũ ſupꝛa ſenſum nõ facit ſenſum: qꝛ organum eſt magis cõpactũ ⁊ eſt magis inhabile ad ſuſcipiendum impſſionem q̃z mediũ. ideo ꝑpter hanc inhabilitatẽ nõ põt imediate imutari ab obiecto: ſʒ opʒ ꝙ pͥus mediũ imutetur ab obiecto ſenſibili ⁊ a medio imutato imutat̃ etiã organũ. ❡ 2ª via ad iueſtigãdũ hoc idẽ ſumit̃ ex parte modi recipiẽdi. naz ſpẽs itentõalis ſenſibilis vt cõmuniter ponit̃ ſpũalioꝛi modo recipit̃ in organo q̃z in medio. iſta aũt tanta ſpũalitas nõ põt imediate deriuari ab obiecto vbi habʒ eſſe ſpẽs nõ ſpũaliter: ſed mãliter. pͥus igitur imutabit̃ mediũ vbi habebit eſſe ſpẽs nõ ſic mãliter vt in obiecto. ⁊ poſtea a medio mutato imutat̃ organũ vbi habebit eſſe ſpẽs ſpiritualioꝛi modo q̃z in medio. ❡ 3ª via ſumit̃ ex parte ipſius ſenſus. nã cũ ipe ſenſus hẽat rõnẽ cuiuſdã medietatis ⁊ ꝑpoꝛtõis opʒ ꝙ quodã mõ ꝑpoꝛtiõato imutetur ab obiecto: q̃re ſicut regrit̃ ibi debita propoꝛtio obiecta. ita ⁊ debita ꝑpoꝛtio medij. nam ſicut ex obiecto nimis excellẽti nõ fit ſenſus: ſʒ tollit̃ ſic ex obiecto nimis remiſſo ⁊ debili ẽt nõ fit ſenſus: qꝛ vtrũq̃z eſt iſenſibile tam nimis excellẽs q̃z nimis remiſſuz: opʒ g̊ eẽ obm ꝑpoꝛtõatum vt fiat ſenſus. ſic ẽt opʒ eſſe ꝑpoꝛtõatuz ⁊ mediũ. nã ſi nimis diſtet nõ fiet ſenſus: ⁊ ẽt ſi ſit nimis ꝑpinquũ: vt ſi ponatur ſenſibile ſupꝛa ſenſuz nõ fiet ſenſus: qꝛ vtrobiq̃z nõ reſeruat̃ illa ꝑpoꝛtio ⁊ illa medietas q̃ ex ſenſu regrit̃. poſſet ẽt aſſignari ⁊ quarta rõ: qꝛ ſi ſenſus poſſet iudicare de obiecto imediate ſupꝛa ipm poſito quodã mõ eẽt ſupꝛa ſe ↄuerſiuus: qͦ nulli v̾tuti coꝛpoꝛali põt competere: vt pʒ ꝑ ꝓculũ in libꝛo de eſtatõe theoᶜª. ❡ Qͦ v̾o arguebatur de neruo inciſo. Dõm ꝙ ex eo qͦ applicat̃ cultellus vel aliqͦ leſiuũ ad neruũ qui ẽ organũ ſenſus non fit ſenſus: ſʒ qꝛ illi neruo ẽ caro cõiuncta imutatio illa ſenſibilis doloꝛẽ cauſans nõ imediate in neruo: ſʒ mediante carne neruo cõiuncta imutat̃ neruus. naʒ ſi eſſet neruus in aliqua ſui pte ſic ſepatus a carne ꝙ poſſet tãgi neruus abſq̃z carne ex tali tactu nõ fieret ſenſus: ꝙ aute ſit maioꝛ doloꝛ ex iciſiõe nerui nõ ẽ ꝙ neruus imediate ſentiat: ſʒ qꝛ ex tali iciſiõe fit ibi maioꝛ ↄcurſus caloꝛis ⁊ ſpirituũ: fit ibi maioꝛ doloꝛis ſenſus. ❡ Qͦ v̾o addebat̃ de carne calefacta dʒ dici ꝙ caro imutat̃ a coꝛpoꝛe calido vel frigido realr̃ ⁊ intẽtionaliter: ſʒ ex eo ꝙ imutat̃ realr̃ non fit ſenſus: imo talis imutatio ẽ impeditiua ſenſus. fit aũt ſenſus ex eo qͦ imutat̃ itẽtõaliter. nã ſi poſſʒ eẽ foꝛtis imutatio intẽtõalis abſq̃z reali: maioꝛ eẽt ibi delectatio: ſi imutatio illa fieret ab obo cõueniẽti: vel ẽt maioꝛ doloꝛ ⁊ afflictio ſi fieret ab inconueniẽti: qͦ ſi bñ intelligit̃ deſeruit nobis theologis: q̃uo pati hʒ anima ſepata: de qua diffuſius dr̃e pñs ſpeculatio nõ regrit. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Senſitiuũ aũt primuz eſt in quo huiuſmodi Cõ.izz
potẽtia. Eſt quidẽ igit̃ idem: ſed eſſe alteꝝ eſt.
Magnitudo quidẽ. n. quedã erit: ꝙ ſenſus patitur. Non ſenſitiuo eſſe: neq̃z ſenſus magnitudo eſt: ſʒ ratio quedam ⁊ potentia illius.

❡ Aſſignat aliud qͦ ẽ cõe omni ſenſui ꝑ comparationẽ ad organũ. naz omnis ſenſus tanq̃z in ſubiecto fundat̃ pmo i organo: ⁊ eſt idẽ cũ organo ſubo: qꝛ nõ hʒ aliud imediatuz ſubm q̃z organum: ſʒ differt ab organo ſubiecto ẜm eẽ diffinitum ⁊ ẜm rationẽ: qꝛ alia eſt ratio potentie ſenſitiue: ⁊ alia organi. duo g̊ facit: qꝛ pmo facit qͦ dcm̃ ẽ. 2ͦ ex dictis cõcludit quaſdã v̾itates eoꝝ q̃ poſſent dubitari circa ſenſuz ibi (Manifeſtũ aũt ex his) dicit g̊ ꝙ ſenſitiuũ. i. organum ſenſus ẽ illud in quo ẽ hꝰ potẽtia ſenſitiua. ẽ qdẽ igit̃ hꝰ organũ ſentiẽdi idem ſup. ſubiecto cuz ipa potẽtia ſenſitiua ſiue cuz ipſo ſenſu: ſʒ eſſe. i. ẜm eſſe diffinitiuũ ⁊ ẜm rationẽ alteꝝ eſt. nam ipm organũ qͦ patit̃ ſenſus vel qͦ patit̃ ſenſum. i. qͦ ſuſcipit ſenſuz eſt magnitudo quedaz: nõ tamẽ eſſe ſenſitiuo. i. eſſe ſenſitiui vel vt habʒ alia littera eẽ organi. i. ratio orgãi: ſupple eſt eadẽ qͦ ratio ſenſus: qꝛ magnitudo ⁊ organuz nõ eſt ipſe ſenſus: neq̃z ſenſus eſt ipa magnitudo: ſʒ ſenſus eſt q̃dã rõ: ⁊ q̃dã potẽtia illius. i. magnitudis vel organi. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Manifeſtũ aũt ex his: ⁊ ꝑꝑ q̃d ſenſibiliuz ex- Cõ.iz3
cellẽtie coꝛrũpunt ſenſitiua. Si nãq̃z ſit foꝛtioꝛ ſenſitiuo motꝰ ſoluit̃ rõ: hoc ãt erat ſenſus: ſic ⁊ ſymphonia ⁊ tonꝰ ꝑcuſſis foꝛtiter choꝛdis.

❡ Ex pmiſſis cõcludit quaſdaz v̾itates circa ipſos ſenſus. de q̃bus v̾itatibus dubitari poſſʒ: ⁊ duo facit ẜm ꝙ duas tales v̾tutes cõcludit. ſcða ibi (Et ꝑpter qͦ plante.) dicit ergo ꝙ manifeſtũ aũt ex his ẽ ⁊ ꝑpter q̃d excellẽtie ſenſibilium coꝛrũpunt ſenſitiua. i. ſenſus: qꝛ ſi nãq̃z ſit foꝛtioꝛ motus ſenſitiuo. i. q̃z ſenſitiuum vel q̃z organũ ſit aptum natuz ſuſtinere ſoluit̃ ratio. i. nõ reſeruat̃ ibi debita ꝑpoꝛtio: ſʒ ſenſus erat hoc. i. erat quedã ratio ⁊ q̃dã ꝑpoꝛtio. ſicut tollit̃ ſimphonia ⁊ tonus nimis foꝛtiter ꝑcuſſis choꝛdis: ſic ſupple tollitur ſenſus ſi ab excellẽti obiecto nimis foꝛtiter immutatur organum.

Dubitaret forte aliq̃s quomodo excellentie ſenſibiliũ coꝛrũpũt ſenſuz:

❡ Dõm ꝙ excellens ſenſibile tollere ſenſum quantum ad pͥſens ſpectat dupliciter põt itelligi ẜm ꝙ ſenſus duo noiare põt. nã ipſa actio vel ipm iudiciũ qͦ hẽmus de re ſenſibili ſenſus noiari põt. ⁊ ſic accipit̃ ſenſus a pħo cũ dicit ꝙ ſenſibile poſitũ ſupꝛa ſenſum nõ facit ſenſuz. ex tali. n. appõne ñ fit ſenſus: qꝛ nõ fit ibi iudiciũ de re ſenſibili. 2ͦ mõ põt accipi ſenſus ꝑ ipa v̾tute vl̾ ꝑ potẽtia ſenſitiua. ⁊ ſic accipit̃ in h̾ caplͦ cũ dr̃ ꝙ ſenſus nõ ẽ magnitudo: ſʒ

eſt potẽtia magnitudĩs. excellẽs g̊ ſenſibile vtroqꝫ mõ corrumpit ⁊ tollit ſenſum. p̊mo.n. tollit ſenſum: q2 tollit iudiciũ de re ſenſibili. naz pp excellẽs ſenſibile nimis fortiter mutato organo nõ poſſumus bñ iudicare de obiecto ſenſibili: vt ꝓpter nimiũ ſplendorẽ ſolis non poſſumus p viſum bñ iudicare de ipo. ſcdo excellẽs ſenſibile corrumpit ſenſum: q2 corrumpit ipſam potẽtiam ſenſitiuaz. nam qs poſſet ſolẽ tm̃ aſpicere ꝙ efficeret̃ cecus ⁊ nunqꝫ videret: imo q2 aſpiciendo ſolẽ nõ ſolum non bñ poſſumus iudicare de ſole: imo etiaz de alijs obiectis ad tp̃s nõ bñ iudicamus: vel etiaz ſimpl'r viſum amittimus: poſſemus dicere ꝙ p excellẽs ſenſibile tripliciter tollit̃ ſenſus. p̊mo.n. tollit̃ ſenſus: vt circa quãtum ad ip̃m excellẽs obm: q2 nõ bñ poſſumus iudicare de ipſo. 2º p excellens ſenſibile tollit̃ ſenſus ad tp̃s quantũ ad alia obiecta: q2 aſpiciẽdo ſolẽ ad tp̃s nõ bñ poſſumus iudicare de alijs obiectis. Nã pp fortem impreſſionẽ lucis factam in oculo p aſpectuz ſolis nõ videmus alia obiecta ſicuti ſunt: ſed quicqd cernimus videt̃ nobis videre cũ quadã viriditate: vel cũ quodaz aliq̊ alio colore lucido ſupfuſo. 3º excellẽs ſenſibile põt tollere ſenſum nõ ſolũ vt tunc quãtum ad ip̃m obm: vel etiã ad tp̃s quantuz ad alia obiecta: ſz ẽt vt ſemp: q2 põt oĩno ſenſum corrumpe: ſz ð hoc diffuſi⁹ tractabimus. in 3º. vbi reddemus cãm: quare excellẽs ĩtelligibile nõ corrũpit ĩtellectũ ſic̃ excellẽs ſenſibile corrũpit ſ̃ſuz. ¶ Deide cũ dic̃.

Cõ. 124. ¶ Et ꝓpter qd plante nõ ſentiũt habẽtes quãdam partem animalẽ: ⁊ patiẽtes a tangibilib⁹. Et nãqꝫ frigeſcunt ⁊ caleſcunt. Cauſa.n. non hẽre medietatẽ: neqꝫ huiuſmodi principiũ poſſibile ẽ recipe ſpẽs ſenſibiliũ: ſꝫ pati cũ mã.

¶ Concludit aliã veritatẽ ex dictis. cõtinuet̃ aũt ſic. manifeſtum aũt põt eſſe ex dictis nõ ſolũ ꝓpter qd excellentie ſenſibiliũ corrumpũt ſenſum: ſed ẽt ꝓpter qd nõ ſentiunt plante hñtes quãdam potẽtiam aĩalem: vt vegetatiuaz: ⁊ etiã patiẽtes a tangibilib⁹ frigeſcũt ⁊ caleſcunt plante. ⁊ ſubdit ꝙ cauſa.n. ſup. q̃re plante nõ ſentiũt eſt nõ hr̃e medietatem neqꝫ h⁹ p̃ncipiũ ſenſitiuuz poſſibile recipe ſpẽs ſenſibiliũ: ſz ſolũ pati cũ materia. i. modo mãli. ¶ Notandum aũt ꝙ plante lꝫ habeãt aliquã partem aĩe: q2 hñt vegetatiuã: ⁊ lꝫ patiant̃ a qualitatib⁹ tangibilibus: tñ q2 ſunt nimis terreſtres: ⁊ nõ hñt ꝯpl'onez reductã ad illam medietatem quã reqrit ſenſus. iõ ꝓpter ſuam terreſtreitatẽ nõ patiunt̃ niſi mõ materiali ſicut ⁊ patiunt̃ lapides. ⁊ iõ ſentire nõ poſſunt. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 125. ¶ Dubitabit autez aliq̊s ſi patiat̃ aliqd ab odore: qd̊ impoſ'e eſt olphatũ hẽre: aut a colore nõ poſſibile videre: ſil'r aũt ⁊ in alijs.

¶ Mouet circa p̃tacta queſtionẽ quandã: ⁊ eſt q̃ſtio vtrũ nõ hñs ſenſum poſſit pati a ſenſibili: vt vtꝝ non hñs olfatũ poſſit pati ab odorabili: circa qd̊ duo facit: q2 p̊mo proponit h⁹ qõnẽ. 2º exequit̃ de ea ibi (Si aũt olfatibile) dicit g̊. dubitabit autez aliqs ſi patiat̃ aliqd ab odore qd̊ nõ poſſibile eſt olfatũ hẽre aut ſi patiat̃ a colore qd̊ non poſſibile eſt videre: ſimiliter ⁊ in alijs ſenſibus dubium eſt ſi patiatur aliquid ab alijs ſenſibilibus quod non habet alios ſenſus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Si aũt olphatibile odor: ſi aliqd facit olphatum odor facit. Quare impoſſibiliũ olphatuz hẽre nihil impoſ'e pati ab odore. Eadez aũt ratio ⁊ in alijs: neqꝫ poſſibilium: ſed inquantum vnumquodqꝫ ſenſitiuum.

¶ Exequit̃ de qõne ꝓpoſita: circa qd̊ tria facit: q2 p̊mo arguit ad partẽ fl'am. 2º oñdit nõ eſſe eandẽ rõnẽ de q̃litatibus tangibilibus. ⁊ de alijs. 3º ſoluit ad rões ꝓpoſitas. 2ª ibi (Sed tangibilia) 3ª ibi (Ergo ne ⁊ illa) circa p̊mũ duo facit ſm ꝙ duas rões adducit oſtẽdens ꝙ non hñs ſenſum nõ patit̃ a ſenſibili ibi (Simul aũt manifeſtũ.) dicit ergo. ſi aũt odor eſt quid olfatibile: ſi aliqd facit olfatum. odor facit. q̃re impoſſibiliũ olfatuz hr̃e nihil impoſ'e pati ab odore: eadẽ aũt ratio eſt ⁊ in alijs ſenſibilibus: q2 neqꝫ poſſibiliũ. i. neqꝫ cõtingẽtiuz: vel neqꝫ quorũcũqꝫ idr̃nter ſup. ẽ pati ab obo ſenſibili: ſz patit̃ ab obiecto h⁹ inq̃tuz ẽ vnũqdꝫ ſenſitiuũ. i. hñs ſenſum. ¶ Deide cũ dicit.

¶ Similiter aũt manifeſtũ eſt ⁊ ſic. neqꝫ.n. lumẽ ⁊ tenebra: neqꝫ ſonus: neqꝫ odor quicq̃ꝫ facit in corpora: ſed in ea in quib⁹ eſt: vt aer q cũ tonitruo ſcindit lignum. Com. 126.

¶ Adducit ad hoc idẽ aliam rõnez. d. ſiml'r aũt manifeſtũ eſt ⁊ ſic. i. p hanc rõnem ſequẽtem ꝙ hec obiecta ſenſibilia nihil agũt niſi in ea q̃ hñt ſenſum: q2 neqꝫ lumẽ ⁊ tenebra: neqꝫ ſonus: neqꝫ odor nullũ facit. i. nihil facit in corpora niſi in ſenſu tantũ: ſz ea in qb⁹ ẽ ſonus: vt aer: in quo hꝫ eſſe ſon⁹: facit: qui cũ tonitruo ſcindit lignũ. ¶ Notandũ aũt vim rõnis h⁹ in hoc conſiſtere: ꝙ q2 ſonus ⁊ odor: ⁊ talia p ſe niſi faciũt in corpore: ſz ſolũ in ſenſu nihil patit̃ a ſono vel ab odore vel ab aliq̃ h⁹ q̃litate niſi qd̊ hꝫ ſenſum. ¶ Nõn^m etiã ꝙ lꝫ dubiũ ſit: vtꝝ ſonus vel aliqua h⁹ q̃litas p ſe poſſit aliqua facere in corpore: tñ nõ eſt dubiũ qd̊ põt facere p accñs: q2 ſonus ratõe aeris in quo fundat̃: q2 fundat̃ in aere ſm motũ: aer in quo eſt ſon⁹ ꝓpter motuz annexũ põt ligna ſcindere. ſonus g̊ ſcindit lignuz p accñs: ſz aer motus ſcidit ip̃m p ſe. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Sed tangibilia ⁊ humores faciunt. Si.n. nõ a quo vtiqꝫ patient̃ inaĩata ⁊ alterabunt̃.

¶ Oſtẽdit qd̊ nõ eſt eadẽ rõ de qualitatib⁹ tangibilibus ⁊ de alijs. d. ſz tangibilia ⁊ hũores. i. ſapores faciũt aliqd in corpora: q2 ſi nõ: a quo vtiqꝫ patient̃ inaĩata ⁊ alterabunt̃. q. d. ꝙ niſi corpora paterent̃ a qualitatib⁹ tangibilib⁹: nõ eſſet dare a quo pati poſſent. ¶ Notandũ aũt ꝙ cũ queritur vtrũ q̃litates ſenſibiles aliqd agant in corpore nõ ẽ ĩtelligẽdũ de q̃litatib⁹ tãgibilib⁹: q2 de illis nõ eſt dubiũ: ſz de qualitatib⁹ q̃ ſunt obiecta alioꝝ ſenſuũ. ¶ Notãdũ etiã ꝙ humores. i. ſapores agũt in corpora rõne q̃litatum tangibiliũ in qbus fundant̃: q2 vt ſupra dicebat̃: guſtus ẽ qdã tact⁹: ⁊ guſtabile qdã tãgibile ẽ. ¶ Deide cũ dic̃.

¶ Ergo ne ⁊ in illa faciũt. ¶ Aut non oẽ corp⁹ paſſiuuz ab odore ⁊ ſono: ⁊ patiẽtia ĩdeterminata ñ manẽt: vt aer. fetet.n. ſic̃ patiẽs aliqd. Com. 127.

¶ Soluit ad qõnẽ factã. ¶ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ q̃litates ſenſibiles alie a tãgibilibus: cuiuſmodi ſunt odor ſonus ⁊ color nõ ſimpl'r agũt in corpora: agunt tñ in q̃dã corpora vt in organa: ⁊ ẽt in media: eo ꝙ ſunt valde paſſiua: ⁊ q2 ipſe aer q non ſentit patit̃ ab odore: rões p̊us facte qd̊ nihil patit̃ ab odore vel a colore niſi qd̊ hꝫ ſenſuz: concludebãt fl'm ⁊ ſoluẽde ſunt: ⁊ q2 due erant ille rões: duo facit ph'us: q2 p̊mo ſoluit rõnem ſecundã. 2º ſoluit p̊mã ibi. (Quicqd igr̃ eſt odorare) dicit aũt. g̊ ne ⁊ illa. i. ille alie q̊litates vt odor ſon⁹ ⁊ talia faciũt aliqd in corpore. ⁊ reſpondet ꝙ aut nõ omne corp⁹ ẽ paſſiuũ ab odore ⁊ ſono: ⁊ que ſunt paſſiua ab odore ⁊ ſono ſunt indeterminata: ⁊ nõ manent: q2 talia q̃ patiunt̃ a talibus qualitatibus nõ manẽt: q2 ſunt valde fluxibilia ⁊ valde paſſiua: vt aer q eſt valde fluxibilis ⁊ valde paſſiu⁹ patit̃ ab odore: q2 fetet ſicut aliquid patiẽs. ¶ Notandũ aũt p verba ſolutã eſſe rõnem ſecundã. nã cũ dicebat̃ ꝙ neqꝫ lux neqꝫ ſonus neqꝫ odor nihil facit in corpora niſi p accñs: veꝝ eſt ꝙ p ſe hoc non poſſunt agere in corpora: quecũqꝫ tamẽ bene poſſunt ali

UVA. BHSC. IyR_041_2

quid facere corpora bene paſſiua vt in aerem vel etiaȝ in aquā. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Quid igitur eſt odorare preter pati aliquid: aūt odore ſentire eſt. Aer autem patiens hoc mox ſenſibilis fit.

¶ Soluit rōnē p̄maȝ.d.qd igit̄ eſt odorare p̄ter pati aliqd. in h̄.n.ſtabat rō p̄ma: ꝙ qꝛ idē eſt odorare qđ pati ab odore: iđ nihil patit̄ ab odore niſi qđ odorat. hec āt rō ſoluit̄ ꝑ īteremptionē: qꝛ nō ē idē odorare qđ pati ab odore: ſȝ ideȝ eſt odorare qđ ſentire odorē. multa tn̄ p̄nt pati ab odore q̄ nō ſentiunt odorē vt aer. iđ ſubdit ꝙ aut odorare ē idē qđ ſentire odorē. aer aūt ē patiēs h̄.i.patit̄ ab odore: nō tn̄ ſentit odorē: ſȝ mox fit ſenſibilis ꝑ hꝰ paſſionē. ¶ Notādū ꝙ non qcqd patit̄ ab odore ſentit odorē. ſed quicqd ab odore patitur vel ſentit odorem ⁊ habet ſenſuȝ vt organū vel eſt quid ſenſibile ⁊ eſt īmutatiuū ſenſus vt mediū.

Cō. 128.

Quoniaȝ autē non ſit ſenſus alius preter quinqȝ. Dico autem hos viſuȝ: auditum: olphatum: guſtum: tactū. Ex his credet aliquis.

¶ Poſtq̄ʒ ph̄s determinauit q̄daȝ cōia circa oēm ſenſum. In parte iſta vult ꝓbare ſufficientiā ſenſuuȝ oſ̄dens eſſe qnqȝ ſenſus ⁊ nō plures. pōt aūt hec pars diuidi in q̄ttuor partes: qꝛ p̄mo iueſtigat ſufficiētiaȝ ſenſuū particulariuȝ. ſcđo ex ſenſibus particularibus iueſtigat eſſe ſenſuȝ cōeȝ. tertio ſeparat ⁊ diſtinguit ſenſuȝ ab itellectu. q̄rto incipit determinare de ip̄o itellectu ſiue de ip̄a parte itellectiua. ſcđa pars icipit ibi. (Qm̄ aūt ſentimus.) tertia ibi. (Quoniaȝ aūt duabus dr̄n̄tys.) q̄rta ibi. (De parte aūt anime) Dubitat̄ aūt ab aliqbus vbi incipiat tertius liber. Ad qđ dicūt ꝙ apud grecos icipit hec. Qꝛ aūt non eſt ſenſus: ⁊ vt aiunt hoc rōnabiliter factū eſt: qꝛ ab iſto capl̄o vltra icipit ph̄s ingrere de itellectu: ſed cū in hoc capl̄o nulla mentio fiat de itellectu. ſȝ ab illo capl̄o: qm̄ aūt duabus differentys icipiat ph̄s diſtinguere itellectuȝ a ſenſu: ⁊ poſtea i capitulo ſequēti vt in illo capl̄o. de parte aūt anime. incipiat determinare de itellectu. tertius liber vel icipiet in illo loco. Qm̄ aūt duabus differētys. vel icipiet ibi. De ꝑte autē aīe. ꝙ ſi apud grecos iuenit̄ h̄ ititulatus tertius forte fuit error ſcriptoris ſcribētis ⁊ ititulantis. ſuppoſito aūt ꝙ hic nō icipiat tertius liber: pars iſta in qua determinatur de ſufficientia ſenſuū pōt diuidi in partes duas. qꝛ p̄mo ꝓbat ph̄s hꝰ ſufficiētiam ex parte ſenſibiliū ꝓprioꝝ. ſcđo ꝓbat eam ex ꝑte ſenſibilium cōium ibi. (At vero neqȝ cōium.) Circa p̄mū duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qđ itendit. ſcđo declarat ꝓpoſitū ibi. (Si eniȝ oīs.) Dicit g̊. ꝙ aūt nō ſit ſenſus alius p̄ter quinqȝ. Dico aūt hos.i.preter hos quinqȝ vt preter viſum: auditum: olphatum: guſtum: tactum: credet aliquis ex his.i.ex dicendis. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Si.n.oīs cuiꝰ ē ſenſus tactꝰ: ⁊ hūc: ⁊ hūc ſenſum habemus. Oēs.n.tangibiles inq̄ʒtū tangibiles paſſiōes: tactu nobis ſenſibiles ſunt.

¶ Declarat ꝓpoſitū ⁊ itēdit talē rōnē. qcunqȝ hȝ hoc organū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hȝ hunc ſenſuȝ: ⁊ qui hȝ oē organū cognoſcit oīa ſenſibilia: ⁊ hȝ oēs ſenſus: ⁊ qꝛ ſic ē non p̄t nobis deficere ſenſus aliqs niſi nobis deficiat aliqđ organū. g̊ a deſtructiōe ꝯn̄tis ſi nobis nō deficiat aliqđ organū nō đficiet aliquis ſenſus. nll̄s g̊ ſenſus eſt q nō habeat̄ a nobis vel qui nō habeat̄ ab aīalibus ꝑfectis: ſed nos nō habemus niſi hos qnqȝ ſenſus. g̊ nullus ē ſenſus p̄ter hos qnqȝ. ſunt itaqȝ qnqȝ ⁊ non plures. fundat̄ autē hec rō ſuꝑ tribus ꝓpōnibꝰ: q̄rū p̄ma eſt. ꝙ qui hȝ h̄ organū cognoſcit hec ſenſibilia: ⁊ hȝ hūc ſenſuȝ. ſcđa ē. ꝙ cui đficit aliqs ſenſus ei deficit aliqđ organū. tertia eſt ꝙ qꝛ aīalibꝰ ꝑfectis ⁊ maxime nobis nō deficit aliqđ organū. g̊ nec aliquis ſenſus. he aūt tres ꝓpōnes ſe hn̄t ꝑ ordineȝ. qꝛ ſcđa ſeqtur ex p̄ma. ⁊ tertia ex ſcđa. nā ex hac ꝓpōne. ſi habes hoc organū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſenſuȝ. ſeqtur ꝙ ſi haberes aliud organū cognoſceres alia ſenſibilia ⁊ haberes aliū ſenſuȝ. quot g̊ habes organa: tot gnā ſenſibiliū cognoſces ⁊ tot habes ſenſus. ſi g̊ nō deficit tibi aliqđ organū nō deficiet tibi aliqs ſenſus: ⁊ ſi tibi deficiat aliqs ſenſus: opȝ qđ tibi deficiat aliqđ organuȝ. iſta g̊ ꝓpō ſcđa. vȝ. ꝙ ſi tibi deficiat aliqs ſenſus ꝙ tibi deficit aliquod organuȝ. ſequitur ex hac prima videlicet ꝙ quale habes organum talē habes ſenſum ⁊ talia cognoſcis ſenſibilia.

¶ Ulterius ex ſcđa ꝓpōne ſequitur tertia: qꝛ ex hac ꝓpōne ſcđa ꝙ ſi đficit tibi aliqs ſenſus ꝙ tibi deficiat aliqđ organū: ꝑ locū a deſtructiōe ꝯn̄tis: ſeq̄t̄ hec ꝓpoſitio tertia. vȝ. ꝙ qꝛ nobis nō đficit aliqđ organuȝ. g̊ nec aliqs ſ̄ſus. tria g̊ fac̄ ſȝ ꝙ has tres ꝓpōnes đclarat. nā p̊ oſ̄dit ꝙ q̄le habes organū talia ſenſibilia cognoſcis: ⁊ tale habes ſenſuȝ. ſcđo ex hoc īfert ꝙ ſi tibi đficit aliqs ſenſus: ꝙ tibi deficiat aliqđ organū. tertio ꝓbat ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec aliqs ſenſus: ⁊ tūc vt dicebat̄ eſt vlterius arguēdū ꝙ ſi nobis nō deficit aliqs ſenſus: ⁊ nō h̄emus niſi qnqȝ ſenſus: nullus ē ſenſus p̄ter qnqȝ. ſcđa ꝑs icipit ibi. (Neceſſe ſi qdē.) tertia ibi. (Et q̄cūqȝ qdē.) declarat g̊ p̄mā ꝓpoſitionē. vȝ. ꝙ ſenſus ꝓportionāt̄ organis: vt ꝙ ſi habes hoc organū cognoſcis hec ſenſibilia ⁊ habes hūc ſ̄ſuȝ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū talia cognoſcis ſenſibilia: ⁊ taleȝ habes ſenſuȝ: qđ declarat ꝑ ſenſuȝ tactus dicēs: ꝙ ſi enim oīs q̄litas cuiꝰ eſt ſenſus tactus. ſuꝑ. cognoſcit̄ ꝑ organū tactus: ⁊ ab hn̄te talē ſenſuȝ: ⁊ nūc ſic ſe hȝ ꝙ habemꝰ ſenſum tactꝰ: oēs eniȝ paſſiōes corporis tangibilis inq̄ʒtuȝ eſt tangibile ſunt nobis ſenſibiles tactu.i.ꝑ tactū. igit̄ ſi oīs q̄litas tāgibilis cognoſcit̄ ꝑ organū tactꝰ: ⁊ ab hn̄te talē ſenſuȝ: ⁊ etiā ſi nos cognoſcimus oēs q̄litates tāgibiles ꝑ organū tactꝰ: qꝛ habemus hūc ſenſuȝ: oȝ ꝙ idē ſit iudiciū de q̄litatibus tāgibilibus ⁊ de ſenſu ⁊ de organo tactꝰ. ⁊ ſic̄ idē ē iudiciū de q̄litatibus tāgibilibꝰ ⁊ de h̄ ſenſu ⁊ de h̄ organo: ſic idē eſt iudiciū de alys q̄litatibꝰ ſenſibilibus: ⁊ de alys ſenſibꝰ: ⁊ de alys organis. ꝑ ea g̊ q̄ videmus in ſenſu tactꝰ declarata ē ꝓpō p̄ma. vȝ. ꝙ q̄litates ſenſibiles ⁊ organa et ſenſus ꝓportionāt̄ adīuicē: qꝛ cog̊ſcis has q̄litates ſenſibiles habes h̄ organū ⁊ hūc ſenſuȝ: ⁊ ꝙ q̄le habes organū tales q̄litates ſēſibiles cog̊ſcis ⁊ talē habes ſenſū. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ Nec neqȝ ſiquidē deficit aliquis ſenſus: ⁊ organum nobis aliquod deficere.

¶ Proponit ꝓpōnē ſcđaȝ di. nec̄e ē ſiqdē ꝙ ſi deficit aliqs ſenſus nobis ⁊ organū nobis aliqđ deficere. ſeq̄t̄ g̊ hec ꝓpoſitio ex p̄ma. nā ſi q̄le habes organū talia ſenſibilia cog̊ſcis: ⁊ talē habes ſenſuȝ: nō pōt eſſe ꝙ tibi deficiat aliquis ſenſus niſi tibi deficiat aliqđ organū. ¶ Deinde cū dic̄.

¶ Et q̄cūqȝ qdem ipſi tāgentes ſentimus tactu ſenſibilia ſunt: quē exiſtimus hn̄tes. Cō. 129

¶ Probat ꝙ nobis non deficit aliquod organū: ex quo ſequit̄. vt pȝ ꝑ hita ꝙ nobis nō deficiat aliqs ſenſus. ¶ Ad cꝰ euidētia ſciēdū ꝙ aliq ſenſus ſentiūt ꝑ mediū itrinſecū ſiue ꝑ mediū itraneū vt tactꝰ: ⁊ ēt guſtus: qꝛ ē qdā tactus. aly v̊o ſenſus ſentiūt ꝑ mediū extraneū. duo g̊ facit. qꝛ primo oſ̄dit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū. q̄ʒtū ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū itrinſecū. ſcđo oſ̄dit ꝙ nobis nō deficit aliqđ organū q̄ʒtuȝ ad ſenſus q ſentiūt ꝑ mediū extraneū. nullo g̊ mō nobis deficit ſenſus. ſcđa ibi (Quecūqȝ v̊o per mediū.) dicit g̊. ꝙ q̄cunqȝ quideȝ ipſi tangentes ſentimꝰ ſunt ſenſibilia tactu.i.per organū tactus: quē tactū vel qđ organū tactus exiſtimus habētes. qꝛ nō pōt nobis defice-

UVA. BHSC. IyR_041_2

re organũ ꝑ qδ tactu cognoſcimꝰ. ¶ Notãdũ ꝙ eo ipſo ꝙ tactu cognoſcimus aliq̃ ſenſibilia vult ph̄s ꝙ nos exiſtimus habẽtes organũ illud ꝑ qδ tactu cognoſcimus. nullo g̊ mõ ſcḋm ipm̃ põt nobis deficere organũ: ꝑ qδ cog̊ſcimꝰ tãgendo: ⁊ ꝑ qδ cog̊ſcimus ꝑ mediũ ĩtraneũ.

Dubitaret forte aliqs de ꝯñtijs q̃ h̄ ĩducuntur in littera. ⁊ ṗmo poſſet eſſe dubiũ de hac ꝯñã q̃ ſupius ĩnuebatur. vz. ꝙ qui cognoſcit qualitates tãgibiles: cuiuſmodi eſt ſenſus tactus: ꝙ ipe cognoſcit eas ꝑ organũ tactus: ⁊ ꝙ h̄z hꝰ ſenſuz. videt̄ aũt hoc eẽ falſuz. nã ꝑ ſenſuz cõem cognoſcimus obiecta oĩum ſenſuuz ꝑticulariũ ⁊ ꝑ itell'm cognoſcimus q̇ditatẽ oĩum ſenſibiliũ: ſz ſi ꝑ ſenſuz cõem qui eſt diſtinctus ab oĩbus ſenſibus ꝑticularibus poſſumus cognoſcere obа oĩum ſenſuuz ꝑticulariũ: et ꝑ itell'm poſſumus cognoſcere oẽm talẽ q̇ditatẽ: nõ opz ꝙ cognoſcẽs h̄ ſenſibilia ꝙ habeat hũc ꝑticularẽ ſenſum: q̄ poterit ea cognoſcere ꝑ aliaz virtutẽ vt ꝑ ſenſuz cõem vel ꝑ itell'm. ¶ Dõz ꝙ ſēſus ꝑticulares exteriores ſunt ianua totius cognitiõis noſtre. nã lz ſenſus cõis cog̊ſcat obа oĩuz ſenſuũ ꝑticulariũ: nunq̃ tñ cognoſcit ea niſi ĩmutatus ab exterioribus ſenſibus. cognoſcit. n. viſibilia vt imutatur a viſu. viſibilia enĩ ṗmo imutãt viſum: ⁊ ĩmutãdo viſuz ꝑuenit h̄ imutatio vſq̄ ad cõem ſenſuz. cognitio g̊ ſēſus cõis ꝑſupponit cognitionẽ ꝑticulariuz ſēſuuz. cui g̊ deficit cognitio alicꝰ ꝑticularis ſẽſus. oz ꝙ ⁊ ſēſus cõis ꝑuetur cognitiõe illa. ſic etiaz ⁊ ĩtellectus noſter in ſui ṗmordio eſt ſic̄ tabula raſa: ĩ qua nihil eſt ſcriptũ. q̄cq̄d igit̄ in intellectu recipit̄ fit mediãte ſēſu: ꝑpter qδ deficiẽte aliquo ſēſu neceſſe eſt ⁊ ſciam deficere que ſcḋm illum ſēſum eſt: vt dicit̄ ṗmo poſteriorꝝ. quare ſi cognoſcimus q̃litates viſibiles: oz ꝙ habeamus organũ viſus ⁊ ſēſuz viſus. q̄ ⁊ ſi per ſēſum cõem poſſumꝰ cognoſcere tales qualitates: ⁊ ſi ꝑ itell'm cognoſcere poſſumus q̇ditatez taliũ qualitatũ: nũq̃ tamẽ hꝰ cognitio ꝑuenire poteſt ad ſēſum cõem vel ad ĩtellectum vel ad aliquã aliam potẽtiaz ſēſitiuaz niſi mediãte viſu: ꝑpter qδ bene dcm̄ eſt: ꝙ ſi cognoſcimus qualitates tãgibiles vel aliqua alia obiecta alicuius ſēſus particularis: oz nos habere organũ illius ſēſus ⁊ etiaz ſēſum illum.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtruz habẽs aliqδ organũ alicuius ſēſus cog̊ſcat omnes differẽtias ſēſibiles illiꝰ ſēſus. ⁊ videt̄ ꝙ nõ. q̄ multa aĩalia habẽt ſēſum viſus: que nõ cognoſcunt omnes differẽtias viſibiles: vt pz in piſcibus qui nõ cognoſcũt niſi excellẽtias ſẽſibiliũ. ⁊ etiaz multa habẽt ſẽſuz odoratus que nõ cognoſcũt omnes differẽtias odorabiliuz: vt patet in hoĩbus qui nõ odorãt niſi cũ triſtitia ⁊ letitia: ⁊ nõ percipiũt niſi odoruz excellẽtias. ¶ Dicẽduz ꝙ hic locũ habet duplex diſtictio: vna ex ꝑte organi ⁊ alia ex ꝑte cognitiõis differẽtiarũ ſēſibiliũ. naz organũ ſēſus poteſt dupl'r cõſiderari. vno modo vt eſt bene diſpoſituz. alio modo vt male. ſic etiaz cognoſcere omnes differẽtias ſenſibiles dupl'r poteſt ĩtelligi. primo in ſe. ſcḋo in ſuis excellẽtijs. organum g̊ alicuius ſēſus bene diſpoſituz põt cognoſcere omnes differẽtias illius ſẽſus in ſe. ſi aũt nõ ſit bñ diſpoſitũ nõ poterit omnes hꝰ differẽtias cognoſcere ĩ ſe: ſz ĩ ſuis excellẽtijs.

Alterius dubitaret forte aliquis. vñ ſequitur h̄ ꝯñã ꝙ nõ poteſt nobis deficere organũ reſpectu illorꝝ ſēſibiliuz q̃ ſunt apta nata cognoſci ꝑ mediũ ĩtraneuz. ¶ Dicẽdum ꝙ mediuz ĩ tali cognitiõe eſt pars noſtri. nõ g̊ põt eſſe ꝙ nobis deficiat tale mediuz: q̄ tũc nobis deficeret aliq̄d qδ eſt de ſubа noſtra: ⁊ ſi nobis nõ deficit mediũ nec organũ: q̄ organũ ĩ nobis eſt ꝓportionatũ medio. Ruſus mediũ eſt ꝑpter ipm̃ organũ. ocioſe g̊ ageret nã ⁊ deficeret in neĉarijs ſi dediſſet nobis mediũ: ⁊ nõ ꝯdiſſet nobis organũ: ad q̄d tale mediuz ordinat̄. vult g̊ ph̄s dicere: ꝙ eo ipſo ꝙ tãgẽtes ſentimus aliqua ſēſibilia exiſtimus habẽtes hꝰ ſẽſuz ⁊ hꝰ organũ quo ſẽtimus ea: q̄ cũ mediũ in tali ſẽſu ſit ꝑs noſtri: nõ põt nobis deficere tale mediũ. ⁊ ꝑ ꝯñs nec organũ qδ ẽ ꝓportionatũ medio: ⁊ ad qδ mediũ ordiat̄ hoĩ. ergo ⁊ vl'iter oĩbus aĩalibus ꝑfectis nõ poteſt ꝯficere aliquod organũ: ⁊ per ꝯñs nec aliquis ſenſus quo ſentimus per mediũ ĩnatum vel ĩtraneuz. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Quecunq̄ vero per media: ⁊ nõ ipſa tangentes ſimplicibus. Dico aũt vt aere: ⁊ aq̃: habent autẽ ſic: vt ſiq̄dem per vnuz plura ſenſibilia exiſtentia: altera abinuicẽ genere: neceſſe habẽtez huiuſmodi ſenſitiuũ vtrorũq̄ ſenſitiuũ eſſe: vt ſi ex aere eſt ſenſitiuũ: ⁊ eſt aer mediũ ſoni ⁊ coloris. Si vero plura eiuſdem ſint vt coloris: ⁊ aer: ⁊ aqua. vtraq̄. n. diaphana: ⁊ qδ alterum ipſoruz eſt habẽs ſonũ. Sentit id qδ per vtraq̄: aut qδ ab ambobus.**

¶ Poſtq̃ ꝓbauit ꝙ nõ põt nobis deficere aliqδ organuz nec aliqs ſẽſus quo ſẽtimꝰ ꝑ mediũ ĩtraneũ: vult oſtẽdere ꝙ nõ põt nobis deficere aliqδ organũ nec aliqs ſẽſus quo ſẽtimus ꝑ mediũ extraneũ. ꝯm̄tator tñ hãc ꝑtẽ aliter ĩducit. vult. n. h̄ ph̄m triplici demr̄atiõe ꝓbare ꝙ nõ ſit dare ſextũ ſēſuz. q̃rũ ṗma ſumit̄ ex ꝑte mediorꝝ. ſcḋa ex ꝑte organorꝝ. tertia ex ꝑte obiorꝝ. ſcḋa demr̄atio ĩcipit ibi. (Simpliciũ aũt.) tertia ibi: (Quare ſi nõ aliqδ verũ.) q̄ iſta ſic ꝯtinuãdo fit q̃dã violẽtia lr̄e: iδ poſſumꝰ al'r diuidere. dicẽdo ꝙ ph̄s tria facit. nã ṗ declarat hãc ꝓpõnẽ vtilẽ ad ꝓpoſitũ. vz. ꝙ organa ſunt ꝓportionata medijs. ſcḋo ex hac ꝓpõne declarata ꝓbat ĩtẽtũ. vz. ꝙ nobis nõ põt deficere aliqδ organũ q̃tũ ad ſenſus q̄ ſentiũt ꝑ mediũ ex̄neũ. 3° ꝯcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſēſus deficiat. 2ª ibi. (Simpliciũ aũt.) 3ª ibi. (Quare ſi nõ aliqδ.) dic̄ g̊. ꝙ q̃cũq̄ v̊o ſẽſibilia ſentimꝰ ꝑ media ex̄nea: ⁊ nõ ſentimꝰ ipſa tãgẽtes ſimplicibꝰ. i. ꝑ corpora ſimplicia ſẽtimꝰ ea. dico aũt vt aer ⁊ aq̃. ⁊ ſup. ſubdit. habẽt aũt ſic ſe hꝰ media: vt ſiq̄dẽ ꝑ vnũ mediũ cognoſcimꝰ plura ſēſibilia ex̄ñtia altera abiuicẽ gñe neceſſe ẽ hñtẽ ſēſitiuũ. i. organũ ſēſus hꝰ. i. ꝓportiõatũ medio eẽ ſēſitiuũ vtrorũq̄. i. ſentire ⁊ cog̊ſcere vtraq̄: vt ſi ſenſitiuũ. i. ſi organũ ſēſus ẽ ex aere. i. ꝓportionatũ ⁊ ꝯforme aeri: ⁊ aer ẽ mediũ ſoni ⁊ coloris: ꝑ illud ſēſitiuũ cog̊ſcemꝰ colorẽ ⁊ ſonũ. ſi v̊o plura media ſint eiuſdẽ ſēſibilis: ſic̄ coloris ẽ mediũ aer ⁊ aq̃: q̄ vtraq̄ ſunt diaphana qδ ẽ habẽs alterꝝ ipſorꝝ ſolũ. i. qδ ẽ habẽs organũ ꝯforme alteri eorꝝ aut qδ ẽ ambobus. i. qδ h̄z organũ ꝯforme ambobꝰ cog̊ſcet ſup. illud qδ ꝑ vtraq̄. i. cog̊ſcet colorẽ vel cog̊ſcet odorẽ. q̄ ẽ aptꝰ natꝰ cog̊ſci ꝑ vtrũq̄ meꝰ. req̄rit̄ g̊ vt plane pz ex textu ꝙ organũ ſit ꝯforme me°: ad h̄ ꝙ ſẽtiamꝰ ꝑ organũ illa ſēſibilia q̃ ſũt apta nata ſentiri ꝑ meᵐ. ¶ Notãᵐ ãt ꝙ ait ꝙ cuz pl'a media ſũt eiuſdẽ ſẽſibilis q̄ h̄z organũ ꝯforme alteri illorꝝ mediorꝝ aut ambobꝰ cog̊ſcit illδ ſēſibl'e qδ ẽ aptũ natũ cog̊ſci ꝑ vtrũq̄ meᵐ. h̄ ãt dic̄ ꝑꝑ odoratũ: q̄ ĩ odore meᵐ ẽ aer ⁊ aq̃: ⁊ aliq̃ aĩalia hñt organũ hꝰ ſẽſus magis cõforme aeri vt terreſtria: aliq̃ v̊o magis ꝯforme aq̃ vt aq̃tica: aliq̃ ãt forte hñt ipz ꝯforme aliquo° ambobꝰ: vt ſi q̃ ſũt aĩalia q̃ ꝑticipent vtrũq̄: vt ꝙ ſint aliq̃° aq̃tica: ⁊ aliquo° terreſtria. q̃cũq̄ tñ mõ ponat̄ hꝰ dñiuz vel ꝯformitas: vt ꝙ ĩ tali organo vel dñet̄ alterũ horꝝ el'torꝝ vel ſit ibi aliq̃lis ꝯformitas ad vtrũq̄ ſempꝑ hñs tale organũ ꝑcipiet tale ſēſibile.

Dubitaret forte aliqs. q̄ nõ vr̄ verũ eẽ qδ ph̄s ait ꝙ ſi ꝑ vnũ meᵐ cog̊ſcũt̄ pl'a ſēſibilia habẽs organũ ꝯforme illi me° cog̊ſcet per illδ organũ illa ſēſibilia pl'a. nã ꝑ aerẽ tãq̄ ꝑ meᵐ ẽ aptꝰ natꝰ cog̊ſci color ⁊ ſonus: ⁊ hẽmus organũ ꝯforme aeri vt timpanũ audit̄: ⁊ tñ

UVA. BHSC. IyR_041_2

per illud organū nõ cognoſcim⁹ colorē ⁊ ſonū: ſ; ſonū tm̄. ¶ Dōz ꝙ ī oib⁹ ſunt accipiēda q̄ ſūt ꝑ ſe. ⁊ dimittēda q̄ ſūt ꝑ accn̄s: aer aūt ē mediū: ſoni ⁊ coloris: alr̄ tñ̄ ⁊ alr̄: q: coloris ē mediū: vt ē diaphan⁹ ſoni v̊o vt ē rarefactibilis ⁊ ꝯdēſabilis. nõ g̊ organū ſ; ꝙ h⁹ ꝓportionaret̄ aeri: vt ē me^m^ vtroqȝ mõ ꝑciperet vtraqȝ: ⁊ q: viſus īmutat̄ ſolū: vt ē diaphanus: timpan⁹ v̊o audit⁹ īmutat̄ ab aere: vt ē rarefactibilis ⁊ ꝯdēſabilis ꝑ viſuȝ ſolū ꝑcipim⁹ colorē ⁊ ꝑ auditū ſonū. organū g̊ audit⁹ ⁊ ſi ꝓportionat̄ aeri: tñ̄ vt ē organū nõ ꝓportionatū aeri vt ē mediū ī colore ⁊ ſono: ſ; in ſono tm̄ phs taȝ ꝑ ea que dixerat nõ plus vult niſi ꝙ organū vt eſt organum debet ꝓportionari medio vt mediū eſt qḋ patet verum eſſe. ¶ Deinde cū dicit.

Cõ.130. ¶ Simpliciū āt ex duobus his: ſenſitiua ſoluȝ ſūt ex aere ⁊ aq̄. Pupilla qdē. n. aq̄: audit⁹ v̊o aeris: olphatus āt hoꝝ alteri⁹ eſt. Ignis āt aut nulli⁹ ē aut cōis oib⁹. Nihil. n. ſine calore ſenſitiuū ē. Terra v̊o aut nullius ē: aut ī tactu maxime miſcet̄: vn̄ relīq̄t nullū eē ſenſitiuū extra aerē ⁊ aqȝ.
Cõ.131. ¶ Hec āt ⁊ nõ q̄dā hn̄t aīalia. Oēs igit̄ ſenſus habent̄ a n̄ impfectis neqȝ orbatis. videtur. n. ⁊ talpa ſub pelle habens oculos.

¶ Premiſſa hac ꝓpone ꝙ organa debēt ꝓportionari medys ītēdit talē rōnē. q̄cūqȝ ſentim⁹ ꝑ media ex̄nea ſentim⁹ ꝑ aerē: aut ꝑ aquā: aut ꝑ vtrūqȝ: ſ; organa debēt ꝓportiōari medys: ⁊ nos hēmus organū ꝓportionatū aeri vt auditū. ⁊ ꝓportiōatū aq̄ vt viſuȝ. ⁊ ꝓportionatū vtriqȝ vt odoratū. g̊ hēmus oīa organa. eſt g̊ vis rōnis: ꝙ ſi organa ꝓportionant̄ medys: ⁊ nõ ſūt plura media. ⁊ hēmus organa ꝓportionata oibus talib⁹ medys. g̊ hēmus oīa organa q̄ ſūt apta nata ſentire ꝑ talia media: q: ſi deficeret nobis aliqḋ organū deficeret nobis ꝓportio ad aliqḋ me^m^. dic̄ g̊. ꝙ ſenſitia. i. organa ſentiēdi ſolū ſūt ꝯformia vel ſolū ſunt apta nata ꝯſtitui ex his duob⁹ ſimpliciū. i. de numero ſimpliciū corpoꝝ. vȝ. ex aere ⁊ ex aq̄. vt pupilla qdē. n. ē aq̄: audit⁹ v̊o aeris: olphat⁹ aūt ē hoꝝ alteri⁹. ignis aūt aut nulli⁹ ē: aut ē cōis oibus q: nihil ē ſenſitiuū ſine calore: terra v̊o aut nullius ē aut in tactu maxīe miſcet̄. vn̄ relīq̄t nullū ſenſitiuū. i. nullū organū ſenſus eē extra aerē ⁊ aquaȝ. h̄ āt. i. organa ſenſus ꝯformia aeri ⁊ aq̄ ſ; ꝙ nūc videm⁹ hn̄t aīalia q̄daȝ. i. ꝑfecta. oēs igit̄ ſenſus habent̄ ab aīalib⁹ nõ īꝑfectis nec orbatis: imo q̄dā vident̄ eē orbata ⁊ īperfecta q̄ nõ ſunt: vt talpa credit̄ orbata: ⁊ tñ̄ nõ eſt. vr̄. n. eē hn̄s oculos ſub pelle. ¶ Notādū autē ꝙ ignis aut eſt nullius organi aut eſt cōis oibus: q: ſi ꝯſideret̄ ignis ſm̄ ſe eſt nullius organi: q: organa debēt eē paſſiua. ignis aūt eſt maxīe actiu⁹: ſ; ſi cōſideret̄ ignis ſ; q̄ſdā ꝑticipationē ſue q̄litatis ſic ignis cōmunis eſt oibus: q: calor maxīe ꝯpetit igni. ⁊ opȝ calorē aliquē ꝯcurrere ad oēm ſenſuȝ. ¶ Notādū ēt ꝙ h̄ nõ ītendit loqui niſi de orgāis ꝑ q̄ ſentim⁹ ꝑ media extranea. nulli āt tali organoꝝ pōt appropriari terra. ſ; ſi deberet appropriari alicui appropriaret̄ tactui: q: in tactu eo ꝙ ſit ſenſus maxime mālis miſcet̄ terra. ¶ Notādū ēt ꝙ organa qb⁹ ſentim⁹ ꝑ mediū extrīſecū: opȝ ꝙ approprient̄ corporibus ſimplicib⁹ ⁊ elr̄is: nõ autē pn̄t nec igni nec terre. vt pȝ. g̊ appropriant̄ vel aeri vel aq̄: his āt duob⁹ elr̄is nõ pōt eē niſi triplex approp̄atio: q: vel approp̄abit̄ aeri tm̄. vel aq̄ tm̄: vel vtriqȝ. aeri tm̄ oīs audit⁹ approp̄at̄. aq̄ tm̄ oīs viſus. odoratus v̊o approp̄at̄ vtriqȝ: q: aliq̄s odoratus appropriat̄ aeri vt odorat⁹ aīaliū terreſtriū. aliq̄s v̊o appropriat̄ aq̄: vt odoratus aīaliuȝ aq̄ticoꝝ: q̄re ſi nõ pn̄t plurib⁹ modis diuerſificari organa: ꝑ q̄ ſentiam⁹ ꝑ media extrīſeca: ⁊ q̄dā aīalia ꝑfecta: ⁊ nõ orbata hn̄t oīa organa. ſeq̄t̄ h̄ aīalia hr̄e oēs hos ſenſus. ¶ Notādū ēt hāc rōnē cuȝ p̄miſſa facere quodāmõ rōnē vnā. nā ſi nobis nõ deficiūt organa ꝑ que ſentimus ꝑ mediū ītraneū. eo ꝙ mediū in talibus ſit de ꝯpōne nr̄i: nec nobis deficiūt organa ꝑ q̄ ſentim⁹ ꝑ mediū ex̄neuȝ eo ꝙ nullū tale ſenſitiuū vel nullū tale organū ē ex̄ aerē ⁊ aquā: ſ; vel appropriat̄ aeri vt auditus: vel aq̄ vt viſus: vl̄ vtriqȝ vt odorat⁹: q: ſic eſt nobis nõ deficit aliqḋ organū: cū nos habeam⁹ tā organa ꝑ q̄ ſentim⁹ ꝑ me^m^ ītraneū: q̄ȝ illa ꝑ q̄ ſentim⁹ ꝑ mediū extraneū: ⁊ ſi nobis nõ deficit aliqḋ organū nõ deficit aliq̄s ſēſus. cū g̊ nõ habeam⁹ niſi q̄nqȝ organa erūt tm̄ q̄nqȝ ſenſus ⁊ nõ plures. ¶ Notādū ēt ꝙ talpa lȝ videat̄ orbata: nõ tñ̄ ē ſimpl'r orbata. ſ; hȝ oculos ſub pelle. nam q: illḋ aīal ſꝑ ē ſub terra ne terra lederet oclr̄os ei⁹ īgeniauit nā vt faceret ei oculos ſub pelle. ita ꝙ ꝑ pellē defenderentur oculi ne lederent̄ a terra.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re organa ꝑ q̄ ſentimus ꝑ mediū ex̄neū approp̄ant̄ elr̄is ſimplicibus. ¶ Dōm ꝙ opȝ media ꝑ que ſentimus vel eē de compoſitōe noſtri: ita ꝙ ſint pars corporis noſtri: vel eē ex qb⁹ cōſtat corp⁹ nr̄m. nā ſi organa ſemꝑ ſunt de ꝯpōne noſtri: ⁊ organa ſūt ꝯformia medys: opȝ media vel eē ꝑtē corꝑis nr̄i vel eē ea ex qbus ꝯponit̄ corpus nr̄m. mediū autē qḋ ē ꝑs corporis noſtri eſt caro q̄ ē mediuȝ in tactu. ⁊ ēt in guſtu vt eſt q̄daȝ tactus: media v̊o que nõ ſunt pars corporis noſtri ſ; habēt ꝯformitatē cū corpore noſtro: q: ex eis cōponitur corpus nr̄m: ſunt elr̄a exteriora ꝑ que ſentim⁹ tanq̄ȝ ꝑ mediū extraneū. iter h̄ aūt elr̄a ignis nõ appropriat̄ alicui organo: nec ēt terra appropriat̄ alicui organo loq̄ndo de organis ꝑ q̄ ſentim⁹ ꝑ media ex̄nea. non g̊ fit talis appropriatio niſi vel aeri vel aq̄. ⁊ q: nos hēmus oīa organa appropriata aeri vel aq̄ vel ēt vtriqȝ: vt ſepius dcm̄ eſt habemus oīa organa ꝑ q̄ ſentimus ꝑ mediū extraneū. ⁊ ēt vt ſuꝑius ꝓbabatur habemus oīa organa ꝑ que ſentimus ꝑ mediū ītraneū. g̊ nobis nõ d̊ficiet aliqḋ organū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec aliq̄s ſenſus. ſic g̊ arguit ꝯmētator ꝙ ſi homini qui eſt ꝑfectior iter aīalia nõ deficit aliq̄s ſenſus: ⁊ homo nõ hȝ niſi quinqȝ ſenſus: nõ ē dare ſextū ſenſuȝ preter hos q̄nqȝ ſenſus q̄ ē ꝯclr̄o p̄ncipalr̄ ītenta in hoc caplr̄o. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Quare ſi nõ alteꝝ: aliqḋ eſt corpus ⁊ paſſio que nullius eſt eorū q̄ ſunt hic corporuȝ: neqȝ vnus vtiqȝ dificiet ſenſus. Cõ. 132.

¶ Cōcludit ex dictis ꝙ nullus nobis ſenſus deficiat dicēs. q̄re ſi nõ eſt aliq̄d alterū corpus elr̄are p̄ter h̄ q̄ttuor elr̄a. ⁊ ſi paſſio nõ eſt aliq̄ q̄ nullius ſit eoꝝ q̄ ſunt h̄ corpoꝝ que nõ ſit nobis tactu ꝑceptibilis. neqȝ vnus itaqȝ. i. nullus nobis deficiet ſenſus. ¶ Notādū aūt ꝙ hec cōclr̄o. ſeq̄tur. ex oibus ſupradictis. nā ꝑ numerū q̄ttuor elr̄oꝝ probata fuit ſufficiētia ſenſuū ꝑ quos ſentimus ꝑ mediū extraneum ex eo v̊o ꝙ ſentimus oēs q̄litates tangibiles: ꝓbata fuit ſufficientia ſenſuū: ꝑ quos ſentimus ꝑ mediū ītraneum. g̊ ſi nõ ſunt plura elr̄a: q̄ȝ q̄tuor nõ deficit nobis aliqḋ organū ꝑ qḋ ſentimus ꝑ mediū ex̄neū. ⁊ ſi nulla tāgibilis paſſio nullius eoꝝ que ſūt h̄ corpoꝝ eſt que nobis nõ ſit ꝑceptibilis tactu: nõ deficit nobis organū: ꝑ qḋ ſentimus ꝑ mediū ītraneuȝ. nullū g̊ organū deficit nobis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nullus ſenſus. ¶ Notādū ēt ꝙ cū q̄tuor ſint elr̄a: ⁊ loquēdo de organis ꝑ que ſentimus ꝑ mediū extraneū ignis nõ approprieт̄ alicui organo: neqȝ terra: opȝ ꝙ oīs appropriatio fiat aeri vel aq̄. nõ erūt g̊ niſi tria talia organa: vt dicebat̄: quoꝝ vnum appropriat̄ aeri: aliud aq̄: tertiū vtriqȝ: ſ; ſi eēnt q̄nqȝ elr̄a vl̄ plr̄a poſſent eē plr̄a h⁹ organa approp̄ata eis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s poſſet nobis deficere aliqḋ organū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s aliq̄s ſēſus. ex determīato itaqȝ nūero elr̄oꝝ ſumit̄ ſufficiētia ſenſuuȝ ꝑ q̊s ſentim⁹ ꝑ me^m^ ex̄neū: ſ; q: cog̊ſcim⁹ oēs tāgibiles paſſiōes

UVA. BHSC. IyR_041_2

coꝛpoꝝ hic exiſtētiū ꝑt ſumi ſufficiētia ſenſuū ꝑ quos ſentimus ꝑ mediū ītraneū. ꝯcludi igiť pōt ex dictis vl'is ſufficiētia ſēſuū: ⁊ ꝙ nobis nō deficiat aliqs ſenſus. ℭ Nōndū ēt ꝙ ꝑꝫ ꝯmētatorē h̄ ē noua demr̄atio oñdēs ꝙ nobis non deficiat aliqs ſēſus ex ꝑte ipſoꝝ obtoꝝ vel ipſarū q̄litatū ſēſibiliū. nā ſi nll'm ē coꝛ⁹ ele̾tare ꝑter h̄ 4ᵒʳ ele̾ta: ⁊ nulla eſt paſſio ſēſibilis coꝛpoꝝ mixtoꝝ h̄ exn̄tiū q̄ n̄ ſētiant a nob̄ nos ſentimus omnes paſſiones ⁊ qualitates ſenſibiles. ⁊ ꝑ ꝯn̄s habemus omnes ſenſus.

Cō. 133. At vo neqꝫ cōiuꝫ ꝑt eē ſenſitiuū qd̄ ꝓpriū q̄ vnoquoqꝫ ſenſu ſentim⁹: n̄ ꝑꝫ accn̄s: vt mot⁹: ſtat⁹: figure magnitudinis: nūeri vni⁹. Hec. n. oīa motu ſentimus vt magnitudine motu: q̄re ⁊ figura. Magnitudo. n. quedaꝫ ⁊ figura ē. Quieſcens āt ī eo ꝙ nō moueť. Nūer⁹ vo negatōe ꝯtinui.

ℭ Poſtq̄ phs ꝓbauit ſufficiētiā ſēſuū ex ꝑte ſēſibiliū ꝓpoꝛrū. In ꝑte iſta: vt dicebať ꝓbat ſēſuū ſufficiētiā. ⁊ oñdit ꝙ nō ē dare ſextū ſēſuꝫ ex ꝑte ſēſibiliū cōiuꝫ. ꝑt āt ex eo ꝙ h̄ dr̄. cū ꝓcedēti formari vna talis rō. ſi eēt dare ſextū ſenſuꝫ vel h̄ eēt ꝑꝑ ſſibilia ꝓꝑa vel ꝑꝑ cōia: ſꝫ nō ē dare ſextū ſenſuꝫ ꝑꝑ ſēſibilia ꝓꝑa: q² oīa ſēſibilia ꝓꝑa ſētiunť aliq̄ dictorū gnqꝫ ſēſuū: ⁊ nll'a ē paſſio ſēſibilis coꝛpoꝝ h̄ exn̄tiū q̄ nō ſētiať aliq̄ hoꝝ gnqꝫ ſēſuū. g̊ ꝑter ſſibilia ꝓꝑa n̄ ē dare ſextuꝫ ſenſū: vt ſatis ē patefactū ꝑ iā dicta: nec ēt ē dare ſextū ſēſuꝫ ꝑter ſſibilia cōia: vt patefiet ꝑ dicēda. g̊ ſūt tm̄ gnqꝫ ſēſus: ⁊ nō ē dare pl'es ſenſus. ītētio g̊ phi in hac ꝑte ē ꝓbare ꝙ ꝑter ſſibilia cōia nō ē dare ſextū ſenſuꝫ. circa qd̄ duo faċ. q² ꝑmo facit qd̄ dcm̄ ē. 2ᵒ. aſſignat cāꝫ ⁊ rōnē: q̄re hꝰ ſēſibilia cōia ſentiunť pluribꝰ ſenſibꝰ: ⁊ nō vno ſenſu tm̄ ibi. (Ingret aūt aliqs.) Circa ꝑᵐ tria faċ: ſm ꝙ tripl'r ꝓbat ꝙ ꝑter ſenſibilia cōia nō ē dare ſextū ſenſū. 2ᵃ ibi (Et ꝓꝑꝛys vnuſqſqꝫ. n.) 3ᵃ ibi. (Sic. n. erit.) diċ g̊. At vo nꝫ cōium ſenſibiliū pōt eſſe aliqd̄ ſenſitiuū ꝓpriū q̄ cōia ſenſibilia ſentimus vnoquoqꝫ ſēſu nō ſm accn̄s: vt cognitio mot⁹ ſtat⁹ figure magnitudis ⁊ nūeri. ⁊ ēt cognitio vni⁹ ē ꝑ ſenſum nō ſꝫ accn̄s. nā h̄ oīa ſentim⁹ motu. i. ꝑ motū: ⁊ ꝑ trāſmutationē factā in ſenſu. g̊ hꝰ ſenſibilia nō ſentiunť ꝑ accn̄s: q² ſenſibile ꝑ accn̄s nll'm motū ⁊ nullā trāſmutationē faċ in ſenſuꝫ: ꝙ aūt h̄ ſic ſentiant ꝑꝫ. q² magnitudinē ꝑcipim⁹ motu. i. ꝑ motū ⁊ trāſmutationē factā in ſenſu. q̄re ⁊ figuraꝫ ꝑcipim⁹ ꝑ hꝰ trāſmutatiōeꝫ: q² figura eſt q̄dā magnitudo. quieſcens aūt ꝑcipiť a nobis ī eo ꝙ nō moueť. nūer⁹ aūt ꝑcipiť negatiōe ꝯtinui: ⁊ vnū ꝑcipimus in eo ſup. ꝙ ē qd̄ cōtinuū. ſi g̊ magnitudo ⁊ mot⁹ aliqd̄ faciūt ī ſenſu: ⁊ ſunt ſenſibilia nō ꝑ accn̄s: oīa h̄ erūt ſēſibilia nō ꝑ accn̄s: q² aliq̊. reducūtur ad magnitudinē ⁊ motū. ℭ Nōn⁹ āt ꝙ ſi ꝑter ſenſibilia cōia eēt dare ſextū ſenſuꝫ: tūc hꝰ ſēſibilia eēnt ꝓꝑa illi ſexto ſēſui: ſꝫ ſi ſēſibilia cōia eēnt ꝓꝑa illi ſexto ſenſui: vel alicui ſenſui ſentirenť ꝑ accn̄s ab alys ſenſibus: ſꝫ ꝯn̄s eſt falſuꝫ: q² nō ſentiunť ꝑ accn̄s ab his ſēſibꝰ. g̊ n̄ ſūt ꝓꝑa alicui aly ſſui: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑꝑea nō oꝫ ponere ſextū ſſum.

Dubitaret forte aliqs. q² dicit h̄ phs ꝙ h̄ ſēſibilia ſentiunť vnoquoqꝫ ſſu. qd̄ ꝑꝫ falſuꝫ eē q² figura nō ꝑt ꝑcipi niſi tactu ⁊ viſu. ℭ Dōꝫ hāc q̄ōnē determiatā fuiſſe ſupius in caplo de ſēſibilibꝰ cōibꝰ: vbi dicebať ꝙ ſēſibilia cōia ꝑcipiunť vnoquoqꝫ ſſu: nō oīa: ſꝫ q̄dā: oīa tn̄ hec ſūt cōia. nō q² oīa ꝑcipianť oībus: ſꝫ q² oīa percipiunť pluribꝰ. motꝰ. n. qes ⁊ nūerus ꝑcipiunť oībꝰ. magnitudo vo ⁊ figura nō ꝑcipiunť oibus: ſꝫ pluribꝰ. ꝑcipiuntur enī: vt dicebať: tactu ⁊ viſu. cū g̊ dr̄ ꝙ h̄ ſēſibilia ꝑcipiunť vnoq̊ꝫ ſſu: n̄ ē ītelligēᵐ de oībꝰ ſſibilibꝰ cōibꝰ: ſꝫ de aliqbꝰ.

Ulterius forte dubitaret aliqs. q² vr̄ ꝙ h̄ nūerenť ſex ſſibilia cōia. vꝫ. motus magnitudo figura ſtatus ſiue qes nūerus ⁊ vnū. ſupius āt nō nūerabanť niſi gnqꝫ. ℭ Dōꝫ ꝙ ſiċ numerū poſſum⁹ ꝑcipe multis ſſibꝰ: ſic ⁊ vnū. nā ſiċ poſſum⁹ viſu cog̊ſcere ꝙ ſint pl'es colores ⁊ auditu ꝙ ſint pl'es ſoni: ſic poſſum⁹ ꝑcipere ꝙ ſit vn⁹ coloꝛ vel ꝙ ſit vnus ſonus. nō ꝑꝑ h̄ tn̄ fuit phs ſupꝛa diminutꝰ: q² vnitas ē ꝑs nūeri: ⁊ vnū claudiť in numero ſiċ ꝑs in toto. vel poſſum⁹ dicere ꝙ ſiċ cog̊ſcimus numerū ꝑuatiōe ꝯtinui: ſic cog̊ſcimus vnū: q² ꝯtinuū. naꝫ vnū quod ē ꝑnᵐ nūeri nō ſeparať a ꝯtinuo. nā ⁊ ſi repitur vnitas ī ſubys ſepatis vl' ſi repitur ibi nūerus ille nūerus nō ē ſpēs q̄titatis: nec illa vnitas ē pꝛīcipiū nūeri q̄ ē ſpēs q̄titatis: ſꝫ magis ille numerus ē q̄dā multitudo ꝯſtituta ex vno ſēſu: ſꝫ ꝙ in oībus repitur ens ⁊ vnū. illd̄ g̊ vnū magis reduciť ad vnū qd̄ ꝯuertiť cū ente. nō aūt determinať ad genꝰ q̄titatis: ⁊ ide eſt ꝙ arithmeticus q ꝯſiderat de oī vno qd̄ eſt pꝛīcipiū numeri nō pōt ſe ītromittere de ſubys ſepatis. dicamus g̊ ꝙ tūꝫ q² vnū reduciť ad ꝯtinuū loquēdo de vno de quo h̄ agiť. tū ēt q² vnū ē ꝑs nūeri ex q̊ ſupꝛa īter ſēſibilia cōia cū nūerabāť ꝯtinuū ⁊ nūerꝰ ſatis dabāť ītelli ꝙ ēt vnū d̄bebat īter hꝰ ſſibilia ꝯputari. Deīn cū diċ.

ℭ Et ꝓꝑꝛys. Unuſqſqꝫ. n. vnum ſentit ſenſus.

ℭ Quare manifeſtū eſt: qm̄ īpoſſibile ē cuiuſlibet ꝓpriū ſenſuꝫ eſſe hoꝝ: vt motus. Com. 134.

ℭ Adducit ſcdam rōneꝫ di. ⁊ ꝓꝑꝛys. i. ⁊ q̄tum ad ſenſibilia ꝓꝑa. vnuſqſqꝫ eniꝫ ſēſus ſētit vnū tale ſēſibile ꝓpꝛiuꝫ: q̄re manifeſtū eſt qm̄ īpoſſibile eſt cuiuſlꝫ hoꝝ. i. cuiuſcūqꝫ horū eſſe ſenſū ꝓpꝛiuꝫ vt motus īpoſſibile ē ꝙ ſit aliqs ſēſus ꝓpꝛius: q² ſentiť a pluribus ſenſibꝰ: ſic ēt magnitudis ⁊ cuiuſlibꝫ ſenſibilis cōis nō ꝑt eſſe aliqs ſēſus ꝓpꝛiꝰ: q² quodlibet tale ſentiť a mltis ſenſibꝰ. tūc g̊ ſuppleať rō. ꝙ ſi nulluꝫ hoꝝ ſenſibiliū eſt ꝓpꝛiuꝫ alicuius ſenſus. g̊ pꝛeter talia ſenſibilia nō pōt poni aliqs ſpālis ſenſus nec pꝛeter ea poni poterit ſextus ſenſus. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ Sic. n. erit: ſiċ nūc viſu dulce ſentim⁹: hoc āt ē qm̄ āboꝝ hn̄tes exiſtim⁹ ſēſuꝫ quo cū coīciderit cognoſcim⁹. Si vero nō: neq̄q̄ vtiqꝫ. Sed aut ſꝫ accidens ſentiebamus: vt Cleonis filiū: non q² Cleonis eſt: ſꝫ qm̄ albet. Huic aūt accidit filius Cleonis eſſe.

ℭ Adducit tertiā rōnē. ℭ Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ hec rō multū ꝯcoꝛdat cū ꝑma. nā ſiċ illa ꝓbat ꝙ ſēſibilia cōia nō ſūt ꝓꝑa alicui ſexto ſenſui. q² nō ſentiūtur ꝑ accidēs ab alys ſenſibꝰ: ſic ꝓbat ēt iſta: dr̄ter tn̄: q² illa rō quodāmō erat ſillogiſtica: h̄ aūt ē īductiua. ꝓbať. n. h̄ ꝑ īductionē ꝙ ſenſibilia cōia nō ſētiūtur ꝑ accn̄s. duo g̊ faċ. q² ꝑmo diſtiguit quot modis ſentiť aliqd̄ ꝑ accn̄s. 2ᵒ. īducit in illos modos oñdēs ꝙ nullo illoꝝ modoꝝ ſenſibilia cōia ꝑ accidēs ſentiri pn̄t. 2ᵃ ibi. (Cōiuꝫ āt.) diċ g̊. ſic. n. erit de ſſibilibꝰ cōmunibꝰ ſi ſentirētur ꝑ accn̄s: ſiċ nūc viſu ſentim⁹ dulce. h̄ āt ē qm̄ exiſtim⁹ hn̄tes ſenſuꝫ amboꝝ. vꝫ. tā albi q̄ꝫ dulcis q̊. i. ꝑꝑ qd̄ cū coīciderit ī eodē ſubo albū ⁊ dulce vel ali⁹ coloꝛ cū dulci cog̊ſcim⁹ dulce viſu ꝑ accn̄s. ſi vo nō coīcidať dulce cū coloꝛe neq̄q̄ vtiqꝫ viſu cog̊ſcem⁹ dulce. g̊ vno. ē ſenſibile ꝑ accn̄s ſiċ dulce ſentim⁹ viſu: ſꝫ aut alio. ſup. ſm accn̄s ſentiebamus vt cleonis filiū. nō q² cleonis filius ē: ſꝫ qm̄ albus. nā huic autē. i. albo accidit cleonis filius eſſe. ℭ Notādū aūt ꝙ al'r vr̄ eē per accn̄s dulce ⁊ al'r fili⁹ cleonis. nā dulce ſic ſentiť a viſu per accn̄s: ꝙ tn̄ ſentiť ab alio ſenſu per ſe: vt a guſtu: ſꝫ filius cleonis ſic vr̄ a viſu ꝑ accn̄s ꝙ a nullo ꝑticulari ſenſu ſentiť ꝑ ſe. ℭ Notādū ēt ꝙ accidit albo inq̄tuꝫ vr̄ ꝙ ſit filius cleonis: q² nō vr̄ albū in eo ꝙ filius cleonis: ſꝫ in eo ꝙ coloꝛ. ℭ Deīde cū dicit.

ℭ Cōium auteꝫ habemus iaꝫ ſenſuꝫ cōeꝫ nō ſꝫ

UVA. BHSC. IyR_041_2

accidēs. Nō igitur ē ꝓprius. Nequaq̃.n. vtiq̃ ſentiremus. Sz aut ſic ſicut dcm̄ ē: Cleonis filiū nos videre: adinuicē.n. ꝓpria ſcd̄z accidens ſentiūt ſenſus: nō ſcd̄z ꝙ ipſi ſūt: ſz ſcd̄z ꝙ vnꝰ ſimľ fiat ſenſus in eodē. Ut colera qdez amara ⁊ rubicūda. Nō enim alterius ſenſus dicere ꝙ ambo vnū: ꝓpter qd̄ ⁊ decipiť. Et ſi ſit rubicūdum colerā opinatur eſſe.

¶ Probat ſenſibilia cōia nō ſentiri p accñs ⁊ nō eē aliquez ꝓpriū ſenſū eoꝝ īducēdo ī modos p accñs q̊s diſtinxerat dicēs: ꝙ cōiuz āt ſenſibiliū iā hēmus cōez ſenſuz nō ſz accidēs ſentit illa ſenſibilia cōia. dñr āt ſenſibilia cōia ſentiri a cōi ſenſu nō p accñs. qꝛ ſentiunť a pluribꝰ ſenſibꝰ nō per accñs ſz p ſe. ⁊ qꝛ ſic ē. nō igiť ē ſenſus ꝓpꝰs eoꝝ nec ꝓpter ea oz ponere ſpālez ſenſuz. neq̃q̃.n. vtiq̃ ſentiremꝰ ea his ſenſibꝰ p ſe: ſz aut ſic dcm̄ ē ſentiremꝰ ea ſup. ſic ꝯtigit nos videre cleonis filiū aut: ſic ſenſus ſentiūt ſſibilia ꝓpa adinuicē ſz accñs ⁊ nō ſz ꝙ ipſi ſūt: ſz ſz ꝙ vnꝰ ſēſus ſup. ſentit ſēſibile alteriꝰ: cū ſiľ fiat ſēſus illiꝰ ſēſibilis ī eodez cū alio: vt coľa qdē amara ⁊ rubicūda ē. ⁊ ſubdit. nō.n. ē alteriꝰ ſenſus dr̄e.i. cog̊ſcere ꝙ ambo vnū.i. ꝙ rubicūdū ⁊ amarum vniunť ī vnū. nľľs.n. ſēſus pticľaris iudicat p ſe de ambobꝰbis. vz. de rubicūdo ⁊ amaro q̄ ꝯtigūt eē ī vno ⁊ eodē: vt ī coľa: ⁊ qꝛ nľľs ſēſus pticularis iudicat de his ābobꝰ p ſe: h̄ ē cā pp qd̄ decipiť ſēſus mľtotiēs: qꝛ ſi ſit rubicūdū coľaz opiať eē. tūc g̊ ſupplēda ē rō. ꝙ ſi ſēſibilia cōia nō pcipiuntur p accñs: ſic dulce a viſu: nec ſic cleonis filiꝰ: cuz iſti ſint modi p accñs: ex īductiōe pz h̄ꝰ ſēſibilia nō ſentiri p accñs ab his ſēſibꝰ: ſz ſi nō ſentiunť p accñs ab his ſēſibus nullo mō ſūt ꝓpa alicui alij ſēſui. nullo g̊ mō pꝛeter ſēſibilia cōia oz nos dare ſextū ſēſuz. nec ēt ꝓpter ꝓpa. g̊ nullo mō ē dādus ſextꝰ ſſus. ſūt g̊ tm̄ qnq̧ ſēſus: ⁊ nō plures: vt in pn̊: dicebať. ¶ Nōn^m āt ꝙ ſēſus adiuicē ſētiūt ſēſibilia ꝓpa qñ coīcidūt adiuicē ī eodē vt amarū qd̄ ē ꝓpriū obz guſtui: qd̄ pcipiť a viſu: qꝛ ꝯtigit h̄ qd̄ ē ſſibile guſtus coīcidere ī eod̄ cū rubicūdo qd̄ ē obz viſus. ꝯtigit.n. idē ſubz vt eādē coľaz eē rubeā ⁊ amarā. qñ g̊ h̄ ꝯtigit viſus nō ſm ꝙ viſus.i. nō p ſe iudicabit de amaro: ſz iudicabit de eo p accñs inq̃tū eſt cōiunctum rubeo. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.135. ¶ Ingret aūt aliqs cuiꝰ cā pľes hēmus ſenſus. Sz ⁊ nō ſolū vnū: aut q̃tenꝰ minꝰ lateāt ꝯña ⁊ cōia: vt motꝰ ⁊ magnitudo: ⁊ numerꝰ. Si.n. eēt viſus ſolus: ⁊ ipſe albi laterēt vtiq̧ magis: ⁊ viderenť eſſe idez oia ꝓpter id qd̄ ꝯſequunť ſe adinuicem ſimul coloꝛ ⁊ magnitudo. Nunc aūt qm̄ in aliquo ſenſibili cōia ſunt: manifeſtuz facit qd̄ aliud qd̄dā: vnūqd̄q̧ iꝑoꝛuz eſt.

¶ Soluit q̃daz qōnē q̄ poſſet q̃ri circa ptacta. īduciť aūt h̄ qō mľtiplr̄. nā qdā hāc qōnē ſic īroducūt: dicūt.n. ꝙ ph̄s vult h̄ reddere cām vel vult ſoluere hāc qōnē: q̃re nos habemus plures ſēſus ⁊ nō hēmus vnū tm̄ ſēſuz: ſz licz ſupficiaľr videať h̄ in lr̄a ſonare tñ ex mētē ph̄i eſt ſic īducere ptē iſtā. dicamꝰ g̊ cū ꝯmētatoꝛe ꝙ ph̄s nō vult ingrere: q̃re hēmus plures ſēſus ⁊ nō vnuz tm̄: ſz vult q̃rere: q̃re h̄ oba vt magnitudo figura ⁊ cetera talia pcipiūť pľibꝰ ſēſibꝰ ⁊ ñ pcipiunť vno tm̄ dicēs: īgret aūt aliqs cuiꝰ cā hēmus pľes ſēſus ſup. pcipiētes magnitudinē ⁊ motū ⁊ figuram ⁊ talia cetera: ſz nō hēmus ſolū vnū ſenſuz q pcipiat ea. ⁊ rñdet dicēs. ꝙ aut ꝯtigit q̃tenꝰ minus lateāt hec oba q̄ ſunt ꝯña ad oba ꝓpa: ⁊ q̄ ſunt cōia vt motꝰ ⁊ magnitudo ⁊ nūerus. naz ſi eēt ſolus viſus q pciperet iſta oba ⁊ ipſe viſus eēt albi laterēt vtiq̧ magis: qꝛ crederemus ea eē oba ꝓpꝛia viſus: id̄ ſubdit ꝙ viderenť oia talia oba eē idē pp id qd̄ ſeq̃renť ſe adiuicē ſiľ coloꝛ ⁊ magnitudo. nā qꝛ ſz hāc ypotheſiz ñ ab alio ſēſu pciperenť magnitudo q̧ coloꝛ nō poſſemus bñ diſtiguere īter magnitudinē ⁊ coloꝛē: ſz crederemꝰ ea eē idē: ⁊ crederemꝰ ꝙ magnitudo eēt ꝓpꝛiū ⁊ p̊ncipale obz viſus ſic ⁊ colō. nūc āt qm̄ ī altero ſēbili repiūť h̄ ſēſibilia: q̄ cōia ſunt. h̄ manifeſtū facit ꝙ aliō qdē eſt vnūquodq̧ iꝑoꝝ. vt aliud eſt magnitudo. ⁊ aliud coloꝛ. ⁊ alr̄ comparatur ad viſum magnitudo ⁊ aliter coloꝛ.

QVoniā autē ſentimus qd̄ videmus: ⁊ audimus: neceſſe eſt aut viſum ſentire: qꝛ videt: aut altero. Si autez altero: aut iꝑo erit quo videt aut altero: ſz idem erit viſus: ⁊ ſubiecti coloꝛis. Quare aut duo eiuſdem erunt aut idez eiuſdem. Cō. 136.

¶ Poſtq̧ ph̄s ꝓbauit ſufficiētiā ſenſuū. In pte iſta inueſtigata ſufficiētia ſēſuuz pticulariū vult iueſtigare nāz ſēſus cōis. ¶ Ad cuiꝰ euidētiā ſciēdum ꝙ ſenſus cōis cognoſcit oia oba oīuz pticulariū ſenſuū. hñt.n. ſe pticulares ſenſus reſpectu ſenſu cōis. vt ifra oñdeť ſic circūferētia. ſēſus v̊o cōis ſe hz q̄ſi cētrū. igiť ſic oēs linee ꝓcedētes a circūferētia terminanť in cētrū: ſic oēs imutatiōes facte ī pticularibus ſenſibꝰ terminanť ī ſenſuz cōez. ⁊ p oēs imutatiōes illas imutari hz ſenſus cōis. ⁊ qꝛ ſēſus ſentit illa a qbus imutať ex quo oia h̄ oba exterioꝛa imutādo exterioꝛes ſenſus imutāt ſenſū cōez: ſeqtur ꝙ cōis ſenſus iudicare poſſit de oibꝰ his obis exterioꝛibꝰ. ⁊ ēt de oibꝰ imutatōibꝰ fcīs ī exterioꝛibꝰ ſſibꝰ. nā ſi h̄ oba exterioꝛa imutāt ſſū cōez imutā̊ ſſus pticulares oz ipas imutatiōes pticľariū ſenſuū pcipi a cōi ſenſu. duo g̊ pōt cōis ſenſus q̄ directe ⁊ p ſe nō pñt ſenſus pticulares. nā ſi cōis ſenſus pcipit imutatiōes ſenſuuz pticulariū cognoſcet actiōes eoꝝ: vt cognoſcet ipſaz viſionē ipaz auditionē: ⁊ ēt alias actiones alioꝝ pticulariū ſenſuū. nā ſi ex h̄ fit viſio: qꝛ viſus imutať a viſibili: ⁊ auditio qꝛ auditꝰ imutať a ſonabili q cognoſcit imutationez viſus a viſibili: ⁊ auditꝰ a ſonabili cognoſcit viſionē ⁊ auditionē: ⁊ q cognoſcit imutationes factas ī oibꝰ ſēſibꝰ cog̊ſcit actiones oīuz ſēſuuz. ⁊ qꝛ h̄ cognoſcit ſenſus cōis: vt ē p habita patefactū: bñ dcm̄ ē ꝙ vna excellentia: quā hz cōis ſenſus ſupꝛa pticulares ē qꝛ pcipit ꝓpꝛias actiōes eoꝝ q̃s ipſi pticulares ſenſus directe ⁊ p ſe pcipere non pñt. vtrū aūt eas pcipiant aliquo mō: in qōnibꝰ apparebit. Rurſus qꝛ cōis ſenſus pcipit oba oīuz pticľariū ſenſuuz cog̊ſcit eoꝝ dr̄iaz. ſic g̊ p viſuz poſſumꝰ cognoſcere albū a nigro: qꝛ p viſuz pcipimus albū ⁊ nigrū: ſic p ſenſuz cōem pcipere poſſumus quō differat albū a dulci: vel quō differat ſonꝰ ab odoꝛe: qꝛ oia h̄ p ſenſuz cōem cognoſcere poſſumus. erit itaq̧ hec ſecūda excellētia quā hz cōis ſſus ſupꝛa pticulares: qꝛ pticulares ſenſus nō pñt pcipere niſi dr̄ias eiuſdē obti vt viſus dr̄iaz albi ⁊ nigri. guſtus amari ⁊ dulcis: ſz cōis ſenſus cog̊ſcit dr̄ias pluriū oboꝝ: vt nō ſolū percipit quō differat albū a nigro: ſz ēt quō differat coloꝛ a ſapoꝛe. duplr̄ g̊ poſſumus iueſtigare ſenſuz cōez. p̊mo ex eo ꝙ pcipit actōes ſenſuuz pticulariū. ſcd̄o ex eo ꝙ cognoſcit dr̄iam oboꝝ. poſſemus g̊ ſic diuidere ptez iſtā: ꝙ ph̄s p̊mo inueſtigat ſenſuz cōem ex eo ꝙ cognoſcimus actōes ſenſuum particulariū. ſcd̄o ex eo ꝙ cognoſcimus dr̄iaz obiectoꝝ ibi (Unuſq̧ſq̧ qdem igiť ſenſus) verū qꝛ ipſi ſenſus particľares vt patebit aliquo mō percipiunt actiones ſuas: non ſic poſſumus percipere ⁊ iueſtigare nām ſenſus cōis ex actionibus ſenſuū pticulariū ſic ex dr̄ia obiectoꝝ. igiť qꝛ dubiū eſt vtruz ſenſus pticulares ſentiāt ſe ſentire: ⁊ vtrū percipiāt actōes ſuas: ideo poſſumus ſic diuidere ptez iſtam dicēdo: ꝙ ph̄s p̊mo īquirit an ſenſus particulares percipiāt actiōes ſuas

UVA. BHSC. IyR_041_2

⁊ ſentiāt ſe ſentire. ſcdo q₂ ex actiōibus ꝑticulariū ſenſuuʒ
forte nō plene inoteſcit nobis nā ſēſus cōis. Premiſſa hac
qōne ⁊ ſoluta iueſtigat plenius nāʒ cōis ſenſus ex dr̄ia ob/
iectoꝝ ibi (vnuſqſqꝫ qdeʒ igit̄ ſenſus.) circa p̄ᵐ duo facit
q₂ p̄mo ꝓponit hāc qōnē vtrū ſenſus particulares ſentiāt
ſe ſentire: ⁊ obycit ad vtrāqꝫ partē. ſcdo ſoluit qōneʒ ꝓpo/
ſitā ibi (manifeſtū igit̄ qm̄.) circa p̄ᵐ duo fac̄. q₂ p̄mo oby
cit ad ꝑteʒ hāc ꝙ ſenſus ꝑticulares ſentiāt ſe ſentire. ſcdo
obycit ad ꝯ̄riaʒ ibi. (Dʒ aūt dubitationē.) p̄ma i duas ſm̄
ꝙ dupl'r ꝓbat ꝙ ſenſus particulares ſentiūt actiōes ſuas
vel ſentiūt ſe ſentire ibi. (Ampli⁹ aūt.) dicit ḡ. qm̄ autem
ſentimus ꝙ videmus. i. ſentimus ⁊ percipimus nos vide/
re: ⁊ ſentimus ꝙ audimus. i. ꝑcipimus nos audire: neceſſe
eſt aut viſu ſentire q₂ videt aut altero. nā ſi videmus nos
videre vel eodē ſenſu ſiue eodē viſu quo videmus videbi
mus nos videre: ita ꝙ ille idē ſenſus q̄ videt obm̄ videbit
⁊ actionē ſuaʒ: ⁊ videbit ſe videre: vl' h̄ erit altero ſenſu. ſi
aūt altero. i. diuerſo: aut nō erit altero ſimpl'r: aut erit alte
ro ſimpl'r: iō ſubdit ꝙ ſi erit altero aut erit ip̄o qd̄ videt q₂
nō erit ibi alteritas ſimpl'r. aut erit altero. i. erit ibi alteri/
tas ſimpl'r. p̄miſſa ḡ qōne ꝓbat ꝙ ille ideʒ ſenſus q̄ ſentit.
ſentit ſe ſentire dicēs: ꝙ ideʒ ſenſus erit viſus ⁊ ſubiecti co
loris. i. ille ideʒ ſenſus q̄ videt vel q̄ ꝑcipit viſionē videbit
⁊ colorē: q̄re aut duo ſenſus erūt eiuſdē ob̄ti: qd̄ eſt īpoſſibi
le: aut ideʒ ſenſus erit eiuſdē. i. erit ſui ipſi⁹ ⁊ ſentiet ſe ſen/
tire. ¶ Notādū aūt ꝙ cū ex h̄ fiat viſio: q₂ viſus imutat̄
a colore: nō pōt eē ꝙ aliq̄s ſenſus iudicet de actione viſus
vel iudicet de ipſa viſiōe: ⁊ tn̄ nō iudicet de colore: cū viſio
fiat ꝑ imutationē factā a colore. iō ph̄s accipit hāc ꝓpōnē
q̄ſi notā: ꝙ ille idē ſenſus q̄ eſt viſus. i. q̄ ꝑcipit viſionē: ille
idē ſit ſub̄ti coloris ⁊ ꝑcipiat ēt colorē. ¶ Notādū ēt ꝙ h̄
ſuppoſito ꝙ ſenſus quo videm⁹ nos videre vel q̄ videm⁹
viſionē videam⁹ ⁊ colorē: arguit ſic ph̄s. aut eodē ſenſu vi
demus: ⁊ videm⁹ nos videre: aut alio: ⁊ ſi alio aut nō alio
ſimpl'r: ſʒ quodāmodo ipſo eodē. aut alio ſimpl'r: ſed ſi ſim
pl'r ſit alius ſenſus quo videmus: ⁊ quo videmus nos vide
re: tūc erūt duo ſenſus eiuſdē ſubiecti: vt eiuſdē coloris: et
ita ꝑcipiemus colorē duplici ſenſu. vʒ. ſenſu quo videmus:
⁊ ſenſu quo videmus nos videre: ⁊ q₂ īpoſſibile eſt eē duos
ſenſus eiuſdē ſub̄ti: nō erit alius ſenſus quo videm⁹: ⁊ quo
videmus nos videre: ſʒ ideʒ ſenſus erit eiuſdem. i. erit ſui
ipſius. q₂ ideʒ ſenſus videbit ⁊ videbit ſe videre.

Dubitaret forte aliq̄s: q̄re ſit īpoſ'e eſſe duos ſēſus
eiuſdē ob̄i. ¶ Dōʒ ꝙ vt ſupra dicebat̄
potētie diſtinguūt̄ ꝑ act⁹. ⁊ actus ꝑ ob̄a. vbi ḡ erit idē obm̄
erit ⁊ ideʒ actus: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eadē poᵃ ſenſitiua: ⁊ idē ſenſus.

Alterius forte dubitarʒ aliq̄s. vtrū aliquo⁹ poſ
ſint eē duo ſenſus eiuſdē ob̄ti. ſi/
ue eiuſdeʒ coloris. ¶ Dōm ꝙ hi duo ſenſus vel ſunt oīno
aly ⁊ diuerſi: ita ꝙ nec vn⁹ eſt ali⁹: nec vnus eſt ordinat⁹ ad
aliuʒ. ⁊ tunc īpoſ'e eſt duos tales eē eiuſdē ob̄ti: ſʒ ſi hi duo
ſenſus ſic ſe hn̄t ꝙ vnus ordinat̄ ad aliū. tūc ſic ſenſus ſe
hʒ ad ſenſum. ſic ⁊ obm̄ ſe habebit ad obm̄: q̄re ſicut vnus
illoꝝ ſenſuū eſt ſub alio: ſic obm̄ h⁹ ſenſus erit ſub ob̄to al
terius. inde eſt ḡ ꝙ q₂ ſenſus ꝑticulares ſunt ſub ſenſu cō/
muni: obm̄ cuiuſl₃ ſenſus ꝑticularis erit ſub ob̄o ſenſus cō
munis. nam obm̄ ſenſus cōis continet ob̄a oīum ſenſuum
particulariuʒ. nam quicq̄d cognoſcūt omnes ſenſus parti/
culares cognoſcit ſenſus cōmunis: ⁊ adhuc amplius. q₂ co/
gnoſcit actiōes ſenſuuʒ particulariuʒ ⁊ dr̄iam ob̄oꝝ. illud
ergo qd̄ eſt ꝓpriū obʒ vnius ſenſus per ſe nō percipitur ab
alio ſenſu niſi illi duo ſenſus ſic ſe haberent: ꝙ vnus eſſet
ſub alio: ⁊ vnus eſſet ad aliū ordinatus. ⁊ q₂ ſic ſe habēt vi/
ſus ⁊ ſenſus cōmunis: nō valet ſi viſu percipimus coloreʒ:
ꝙ per ſenſuʒ cōmunem nō percipiamus colorē. ex hoc er/
go patere pōt ꝙ lʒ per viſum videamus: tamē per ſenſum
cōmunē videmus nos videre: qui ſenſus cōmunis aliquā
identitatē hʒ cū quolibʒ ſenſu particulari inq̄ʒtuʒ quilibʒ
ſenſus particularis ordinat̄ ad ip̄m. ideo ſignanter ph̄s cū
queſiuit vtrū videmus ⁊ videmus nos videre eodē ſenſu
aut alio ſubiūxit: ⁊ ſi alio aut ipſo. i. aut nō alio per omnem
modū: aut alio per omnē moduʒ: īuens ꝙ impoſſibile eſt
ꝙ ſenſus quo videmus nos videre ſit per omnem moduʒ
alius ⁊ nullam vnitatem habeat ad ſenſuʒ quo videmus.
nam ſenſus quo videmus vt viſus ⁊ ſenſus quo videmus
nos videre vt ſenſus cōmunis nō ſunt omnino ſeparati: ſʒ
habent aliquā vnitatē ⁊ aliquā cōiunctionē adinuicē: quia
vnus eſt ad aliuʒ ordinatus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Ampli⁹ autem ſi ⁊ alter ſit viſus ſenſus: aut
in īfinitum ꝓcedat: aut aliquis ipſe ſui ipſi⁹ erit
iudex: q̄re in primo hoc faciēdū eſt.**

¶ Adducit ſecūdam rōnem quomodo eodem ſenſu videa
mus ⁊ videamus nos videre dicens: amplius autem ⁊ ſi
alter ſit ſenſus viſus. i. ſenſus quo percipimus viſionem: ⁊
quo ſentimus nos ſentire. tunc queram de illo alio. vtruʒ
ſentiat ſe ſentire. aut ḡ in infinituʒ ꝓcedet. aut erit aliquis
ſenſus ipſe ſui ipſius iudex. i. erit aliquis ſenſus qui ſentiat
ſe ſentire: ⁊ q₂ quotienſcūqꝫ itur in infinitum ſtanduʒ eſt
in p̄mis. ideo ſequitur: q̄re in p̄mo hoc eſt faciendum. i. in
principio: ⁊ ſtatim debemus hoc concedere ꝙ idem ſit ſen
ſus qui ſentiat ⁊ qui ſentiat ſe ſentire.

Dubitaret forte aliquis quomodo iretur in infini
tuʒ ſi alius ſenſus ſentiret ⁊ alius eſſet
quo ſentiremus nos ſentire ⁊ quomodo ſtanduʒ ſit in pri/
mis ꝙ idem ſenſus ſentiat ⁊ ſentiat ſe ſentire. ¶ Dōm ꝙ
ſupponimus modo ad preſens ſenſus particulares nō per/
cipere actiones ſuas directe ⁊ per ſe: ſed h⁹ actiones dire/
cte ⁊ per ſe ſentit ſenſus cōmunis: vt per viſum nos vide/
mus: ⁊ per ſenſum cōem videmus nos videre. Hoc viſo
dicamus ꝙ ſenſus cōmunis eſt aliquo modo ideʒ cū quo/
libet ſenſu particulari: ⁊ eſt aliquo modo diuerſus. naʒ vt
coniungit ſe huic ſenſui particulari. verbi gratia. vt cōiun/
git ſe viſui. eſt aliquo modo idem cum viſu vel qd̄ ideʒ eſt
vt imutatur a viſu coniungit ſe aliquo mō viſui: ⁊ eſt quo/
dammodo idem cum viſu: ſemper eniʒ ex agente ⁊ patien
te fit aliquo mō vnum: q₂ agētis ⁊ patientis eſt vnus act⁹:
⁊ mouētis ⁊ moti vna motio eſt: ſed vt ſenſus communis
mouetur ab auditu nō coniungit ſe viſui nec eſt idem cuʒ
viſu: ſed magis coniungit ſe auditui: ⁊ eſt quoddaʒ modo
idem cum auditu. fatuum itaqꝫ eſſet dicere ꝙ nos videre/
mus nos videre per ſenſum cōmunem vt coniungit ſe au/
ditui: vel ꝙ nos audiremus nos audire per illum ſenſum
vt coniungit ſe viſui. ſenſus itaqꝫ communis non iudicat
de actione vnius ſenſus vt cōiungit ſe aly ſenſui: ſed vt cō
iungitur eideʒ ſenſui: ⁊ vt mouetur ab eodem ſenſu. vt. n.
coniungitur viſui: ⁊ vt mouetur a viſu: percipit viſionē: vt
cōiungitur auditui ⁊ vt mouetur ab auditu percipit audi/
tionem: ⁊ ſic de ceteris ſenſibus. igitur ſi per ſenſum com/
munem vt eſt quodammodo idem viſui: videmus nos vi
dere: ꝓ tanto verū ē ꝙ eodē viſu videmus ⁊ videm⁹ nos
videre: q₂ videm⁹ ꝑ viſum ⁊ videm⁹ nos videre ꝑ ſenſum
cōeʒ vt ꝯiūgit̄ eidē viſui: ⁊ vt ē q̄dāmō idē cū viſu. vn⁹ ḡ ⁊
ideʒ ſenſus fac̄ ꝙ videam⁹: ⁊ ꝙ videam⁹ nos videre: al'r tn̄
⁊ al'r. q₂ ꝑ viſuʒ nos videm⁹ iq̄ʒtū imutat̄ ab ob̄o exteriori:
ſed per viſum videmus nos videre vt imutat ſenſuʒ com
munē. eſt enim hic ordo ꝙ ſenſus particularis imutat̄ ab
ob̄o exteriori vt viſus imutat̄ a colore ⁊ audit⁹ a ſono ſen/
ſus v̄o particularis imutatus ab obiecto exteriori imutat
ſenſuʒ cōeʒ: q̄re ſenſus ꝑticularis imutat̄ ⁊ imutat: q₂ imu
tat̄ ab ob̄o: ⁊ imutat ſenſuʒ cōeʒ: ⁊ ſm̄ hec duo ad duo deſ/
uit nobis q̄libʒ ꝑticularis ſenſus. nā vt ꝑtic'aris ſēſus im/

UVA. BHSC. IyR_041_2

mutatur ab exteriori obiecto ſentim⁹:ſed vt imutat ſenſũ
cõem ſentim⁹ nos ſentire.igit̃ quodãmõ ꝑ eundẽ ſenſum
ſentim⁹ ⁊ ſentim⁹nos ſentire:alr̃ tñ ⁊ alr̃:vt oñſuz eſt.per
illum.n.eũdez viſuz ꝑ quẽ videm⁹ vt imutat̃ a viſibili:ꝑ
illum eũdez videm⁹ nos videre vt imutat ſenſuz cõez.ſi
ergo dicerem⁹ ꝙ per viſuz imutatũ ab exteriori obo vide
mus:⁊ nõ ꝑ illũ eundẽ viſuz imutantẽ ſenſuz cõem vide-
mus nos videre:ſed opz ꝙ ſit ali⁹ ſenſus imutãs cõez ſen
ſum per quẽ videam⁹nos videre:pari rõne erit alius ſen-
ſus imutans cõem ſenſuz ꝑ quẽ ꝑcipiam⁹ actionẽ illi⁹ al-
terius ſenſus.vel igit̃ eſt abire in ĩfinitũ:vel ſtãduz eſt in
ṗmis:vt dicam⁹ ꝙ per illũ eũdẽ viſum ꝑ quez videm⁹ vt
imutatur ab obo exteriori:ꝑ illũ eũdẽ videm⁹ nos vide-
re vt imutat ſenſum cõem:nõ g̊ negat ph̃us ꝙ aliquo mõ
ſenſus ꝑ quẽ videm⁹ ſit aliquo mõ alius a ſenſu ꝑ quẽ vi-
dem⁹ nos videre.qꝛ ⁊ ſi per eũdẽ viſuz videm⁹ ⁊ videm⁹
nos videre:attñ ipſe viſus eſt aliquo mõ alius a ſeipõ vt
deſeruit nobis ad hoc ⁊ ad illud.nã vt imutat̃ ab obo ex-
teriori videm⁹ per ip̃m:ſz vt imutat vltimũ ſenſitiuũ ſiue
ſenſuz cõez videm⁹nos videre.℄ Rurſus ſi hec duo.vz.
videre ⁊ videre nos videre nõ volum⁹referre ſolũ ad ſen
ſum ꝑticularẽ:ſz alteꝝ hoꝝ volum⁹ referre ad ſenſũ cõez
vt dicam⁹ ꝙ per ſenſuz ꝑticularẽ vt imutat̃ ab obo vide-
mus:ſed ꝑ ſenſuz cõem vt imutat̃ a ſenſu ꝑticulari vide-
mus nos videre:tũc planũ eſt ꝙ ꝑ aliũ ſenſum videm⁹ ⁊
videm⁹ nos videre. ſemꝑ g̊ ſenſus ꝑ quẽ videm⁹ ẽ aliquo
mõ alius a ſenſu per quẽ videm⁹nos videre.nõ tñ eſt per
oẽm modũ ali⁹.nã ſenſus ꝑticularis vt ꝑ ip̃z videm⁹ ꝓut
imutat̃ ab obo exteriori nõ eſt ꝑ oẽz modũ ali⁹ a ſeipõ:vt
ꝑ ip̃m videm⁹ ꝓut imutat ſenſuz cõem. ſic ẽt ſenſus cõis
ꝓut ꝑ ip̃m videm⁹ nos videre: nõ eſt ꝑ oẽz modũ alius a
ſenſu ꝑticulari:vt a viſu ꝑ quẽ videm⁹. nã nũꝙ̃ ꝑ ſenſum
cõem videm⁹ nos videre:niſi ꝓut cõiungit ſe viſui:⁊ ꝓut
eſt idem aliquo modo cum viſu.

Alterius forte dubitaret aliqs. qꝛ ea q̃ dcã ſũt
nũc videt̃ ꝯdicere ſupra dictis.
nã nũc dcm̃ eſt ꝙ per eũdẽ ſenſuz viſus videm⁹ ⁊ videm⁹
nos videre.ſuperi⁹ tñ dicebat̃ ſenſus ꝑticulares in ſe ⁊ di
recte nõ ꝑcipere actiões ſuas.℄ Dõm ꝙ h̃ duo ſibiinui-
cem nõ ꝯdicũt.nã ſi per eũdẽ ſenſuz viſus videm⁹ ⁊ vide
mus nos videre:hoc tñ eſt alr̃ ⁊ alr̃.qꝛ ꝑ ſenſũ viſus vide
mus vt imutat̃ ab obo.ꝑ eũdẽ v̊o ſenſum videm⁹ nos vi-
dere vt imutat ſenſuz cõem.vel ꝑ ſenſuz viſus videm⁹ vt
hꝯ ſenſus ꝯſiderat̃ in ſe:ſed ꝑ eũdẽ ſenſuz videm⁹ nos vi-
dere ꝓut ſenſus cõis vnit ſe illi.⁊ vt eſt aliq̊ mõ idẽ cũ il-
lo.igit̃ cũ ſenſus ꝑticularis:vt eſt aliqd in ſe:⁊ vt imutat̃
ab obo:ſic hẽat iudicare.⁊ ſic ꝑtineat iudiciũ ad ip̃m.ꝓut
v̊o imutat ſenſuz cõem:⁊ ꝓut ſenſus cõis vnit ſe illi:⁊ vt ẽ
aliquo mõ idẽ cũ illo:ſic nõ iudicet.nec h̃ mõ directe ꝑti-
neat iudiciũ ad ip̃m ꝑticularẽ ſenſuz:ſz magis ꝑtineat ad
ſenſum cõez:q põt dici vltimũ ſenſitiuũ:eo ꝙ ſit termin⁹
oĩum ꝑticulariũ ſenſuũ:nõ valet ſi per ſenſuz ꝑticularem
ſentim⁹ nos ſentire mõ quo dcm̃ eſt ꝙ hꝯ ſenſus actionẽ
ſuam directe ⁊ in ſe poſſit cognoſcere : vtrum autem poſ-
ſit eam cognoſcere aliquo modo in ſequentibus appare-
bit.℄ Deinde cum dicit.

Com. 137. ℄ **Hz aũt dubitatõez.ſi.n.viſu ſentire videre ẽ:
videt̃ aũt color:aut hñs hunc: ſi videbit aliqs
qd̃ eſt vidẽs: ⁊ colorẽ habebit ꝑ̃mũ vidẽs.**

℄ Obycit ad partẽ ꝯriã oſtẽdẽs ꝙ nõ eodẽ ſenſu ſentim⁹
⁊ ſentim⁹ nos ſentire.nec eodẽ viſu videm⁹ ⁊ videm⁹nos
videre dicẽs. ꝙ id qd̃ dictũ eſt ꝙ eodẽ viſu videm⁹ ⁊ vi-
demus nos videre:hz dubitationẽ. qꝛ ſentire viſu idẽ eſt
ꝙ videre.videt̃ aũt color aut hñs hũc.i.colorẽ igr̃ ſi vide
bit aliqs qd̃ eſt ⁊ videns,i,ſi videbit ſe videre vel ſi vide-
bit viſionẽ ſuã.⁊ ṗmũ vidẽs.i.organũ viſus in quo ṗmo ⁊
ṗncipalr̃ fundat̃ viſus vel ipſa viſio: hẽbit colorẽ ſupple.
qd̃ eſt icõueniẽs.℄ Notãdũ aũt ꝙ ſi viſus videret ſe vi-
dere.videret ip̃az viſionẽ.⁊ qꝛ nihil videt̃ niſi qd̃ hz colo-
rem:vel qd̃ ẽ coloratũ:tũc ip̃z organũ viſus vel ipſa viſio
haberet colorem vel eſſet colorata:qd̃ eſt inconueniens.
℄ Deinde cum dicit.

℄ **Manifeſtũ eſt igit̃:qm̃ nõ eſt oĩno viſu ſen- Cõ. 138.
tire.Et nãꝙ̃ cũ nõ videm⁹ viſu diſcernim⁹:⁊
tenebras ⁊ lumen:h̃ non ſimiliter.**

℄ Soluit ad qõnẽ ꝓpoſitã. ⁊ qꝛ aliquo mõ ꝑ eũdẽ viſum
videm⁹ ⁊ videm⁹ nos videre.⁊ ꝑ eũdez ſenſuz ſentim⁹ et
ſentim⁹nõ ſentire:vt eſt aliquo mõ patefactũ ꝑ iã dicta.⁊
per dicẽda clarius patefiet.iõ nõ ſoluit rõnes h̃ ꝓbantes.
ſed ſoluit rõnẽ hãc vltimã oſtẽdentez ꝙ nõ eodez viſu q̊
videm⁹:videmus nos videre.℄ Ad cui⁹ euidẽtiã ſciẽdũ
ꝙ in ratione illa duo ſupponebant̃: quorũ ṗmum erat ꝙ
nõ videt̃ niſi coloratum. 2^m vero erat ꝙ viſio nõ eſt colo
rata:ideo concludebat̃ ꝙ per viſum nõ poſſumus videre
nos videre:nec videre viſionẽ.in ſoluendo ergo hanc ra-
tionem duo facit.qꝛ ṗmo ſoluit eam falſificando ſuppoſi
tionem ṗmaz oſtendens ꝙ nõ quicquid videt̃ eſt colora-
tum.ſcd̃o ſoluit eaz falſificando ſuppoſitionẽ ſcd̃az.oſten
dens ꝙ ipſa viſio eſt quodãmodo colorata: cuius oppoſi-
tum ſupponebatur in arguẽdo. ſecũda ibi.(Amplius au-
tem) Dicit ergo.manifeſtuz igitur ꝙ non eſt viſu ſentire
vnum tantũ.ideſt ſentire tantũ vno modo.⁊ nãꝙ̃ cuz nõ
videmus viſu diſcernimus tenebras ⁊ cum videm⁹ viſu
diſcernimus lumen:ſed nõ ſimiliter.qꝛ non eodez modo
viſu diſcernimus tenebras ⁊ lumen.falſa eſt ergo ſuppo-
ſitio ṗma.ꝙ quicquid videm⁹ ẽ coloratum vel lucidum.
poſſumus enim viſu cognoſcere tenebraz: quãuis non ſit
colorata.videlicet lucida.ergo nõ oportet ꝙ per viſuz nõ
videamus nos videre nec videamus viſionem :dato ꝙ
ipſa viſio nec eſſet colorata nec lucida: quantum eſt ergo
ex vi arguendi: vt patet non concludebat argumentum.
℄ Deinde cum dicit.

℄ **Amplius aũt ⁊ vidẽs tanꝙ̃ coloratũ eſt.**

℄ Soluit ad rationem prefatam falſificando ſuppoſitio-
nem ſecũdaz.ſupponebatur eniz ibi. viſionem nõ eſſe co-
loratam. Duo ergo facit.qꝛ ṗmo ait hoc eſſe falſum. ſcd̃o
ꝓbat qd̃ dixerat ibi(Senſitiuuz enĩ) Dicit ergo. ampli⁹
autem ⁊ videns.ideſt organum viſus vel ipſa viſio tanꝙ̃
quid coloratum eſt:cuius ſupple cõtrarium ſupponebat̃
in prefata ratione.℄ Deinde cum dicit.

℄ **Senſitiuũ.n.ſuſceptiuũ eſt ſenſibilis ſine ma
teria vnũqd̃ꝙ̃: vnde ⁊ abeuntibus ſenſibilib⁹
inſunt ſenſus phantaſie quibus ſentiunt.**

℄ Probat quod dixerat:⁊ duo facit ſcd̃m ꝙ dupliciter pro-
bat ipſam viſionem vel ipſum organum viſus quodãmo
do coloratum eſſe.ſecunda ibi(Senſibilis autem) Con-
tinuetur autez ſic. bene dico ꝙ ipſum organum viſus eſt
quodãmodo quid coloratum.quia ſenſitiuuz. ideſt orga-
num ſenſus vnumquodꝙ̃ eſt ſuſceptiuum ſpeciei ſenſibi
lis ſine materia.vnde abeuntibus ſenſibilib⁹ inſunt ani-
malibus ſenſus ⁊ fantaſie:quibus ſentiunt:qd̃ ſupple eſſe
non poſſet : niſi quia vnumquodꝙ̃ organum ſenſus reci-
pit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſenſibilium:vt organum au-
ditus recipit ſimilitudinem ⁊ ſpeciem ſoni. organum ve-
ro viſus ſimilitudinez ⁊ ſpeciem coloris: ſed quicquid re-
cipit ſpeciem ⁊ ſimilitudinem coloris eſt quodammodo
quid coloratum.ergo ipſa viſio vel ipſum organuz viſus
ſiue ipſe ſenſus viſus eſt quodammodo coloratuz : quod
probare volebamus,

UVA. BHSC. IyR_041_2

SEnſibilis āt actꝰ ⁊ ſenſus idē ē ⁊ vnꝰ. Eſſe aūt ipſoꝝ nō idē. Dico aūt vt ſonus ſcđz actū: ⁊ auditꝰ ſcđz actū. Eſt .n. auditū hn̄tia nō audire: ⁊ hn̄s ſonum nō ſꝑ ſonat. Cuz aūt opeꝛ̄ poſſe audire: ⁊ ſonet poſſe ſonare: tūc ſcđz actū auditꝰ ſil' fit: ⁊ ſcđz actū ſonus. Quoꝝ dicet vtiqꝫ aliqs hoc qdē auditionem eſſe: hoc verū ſonationez.

¶ Poſtq̄ ph̄s ꝓbauit per vnā rōnē ipm viſuz vel ipz organum viſus quodāmō coloratū eſſe: in parte iſta vt dicebaꝛ̄: ꝓbat hoc idē alia via ſiue per aliā rōnē. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo facit qđ dcm̄ eſt. 2° ex his que dixerat ſoluit q̄ōnes q̄ſdā de qbꝰ fuit antiqtus dubitatū ibi. (Qm̄ autē vnꝰ qdē). ¶ Ad euidētiā aūt p̄me ꝑtis ſciendū ꝙ idem eſt actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ ꝙ idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui: ⁊ oīo mouētis ⁊ moti. nā ſi ignis agit in ſtupā: ⁊ ſtupā calefaciat: nō alia calefactiōe ignis calefaꝛ̄ ⁊ ſtupa calefit. ſꝫ illa eadē calefactōe ꝑ quā calefacit ignis calefit ⁊ ſtupa. eadē eſt ḡ calefactio q̄ ē actio ignis ⁊ paſſio ſtupe. dr̄t tn̄ ꝺm eē ⁊ rōnē. qꝛ lꝫ ſit eadē calefactio q̄ eſt actio ⁊ paſſio: nō tn̄ ꝺꝫ eādem rōnē eſt h̄ ⁊ illud: ſꝫ ē actio vt ē ab agēte igne ⁊ eſt paſſio vt recipiꝛ̄ in ſtupa q̄ patiꝛ̄. declarata ē ḡ hec ꝓpō p̄a ꝙ idē eſt actꝰ agētis ⁊ patiētis: lꝫ nō ꝺm eādē rōnē. Rurſus ſciēdū eſt ꝙ actio ⁊ paſſio nō ſūt in agēte: ſꝫ i patiēte. calefactio.n.q̄ eſt actio ignis ⁊ paſſio ſtupe nō ē in igne calefaciēte: ſꝫ eſt in ſtupa calefacta. ex his aūt duabꝰ ꝓpōnibus pꝫ ꝙ ipſe ꝺſus viſus dꝫ dici q̊dāmō coloratꝰ. ⁊ qđ ipz organū viſus cū actu patiꝛ̄ a colore dꝫ dici q̊dāmō coloratum. nā ſi idē eſt actꝰ actiui ⁊ paſſiui cū color agat i ſenſuz viſus vel in organū viſus. idē erit actꝰ coloris agētis ⁊ ſenſus patiētis. ḡ ſi color agit iprimēdo ſilitudinē ſuā ⁊ colorando: ipſa coloratio q̄ eſt actꝰ coloris erit ēt ⁊ actꝰ ⁊ perfectio ſenſus: vt pꝫ ꝑ ꝓpōnē p̄mā. ¶ Rurſus ꝑ ꝓpōnē 2am qꝛ actus agētis ⁊ patiētis nō eſt in agēte: ſꝫ in patiēte: coloratio nō erit in colore agēte: ſꝫ magis erit i ipſo ꝺſu ⁊ i ipō organo qđ patiꝛ̄ a colore: ſꝫ vbicūqꝫ ē coloratio: illud coloraꝛ̄ ⁊ eſt qd coloratū. ḡ ipſe ꝺſus viſus coloraꝛ̄ a colore vl' ipm organū viſus coloraꝛ̄ a colore: ⁊ eſt qd coloratū. duo ḡ facit ꝺm ꝙ hec rō fundaꝛ̄ in duabꝰ ꝓpōnibꝰ. nā p̊ ꝓponit ꝓpōnē p̄mā. videlꝫ ꝙ idē ē actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſus. ⁊ oīo actiui ⁊ paſſiui. 2° determiat ꝓpōnē 2am. vꝫ. ꝙ hꝰ actus q pōt dici actio ⁊ paſſio ꝺm aliā ⁊ aliā rōnē nō eſt in agēte: ſꝫ in paſſo: ſicut motꝰ ꝑ ſe nō eſt in mouēte: ſꝫ in moto. 2a ibi. (Si igiꝛ̄ eſt motꝰ ⁊ actio) Dicit ḡ ſenſibilis aūt ⁊ ſenſus eſt idē ⁊ vnū ꝺm rez: ſed eē ipſoꝝ nō eſt idē. qꝛ differt ꝺm rōnez. dico aūt vt ſonus ꝺm actū ⁊ auditus ꝺm actū. nam idem eſt actꝰ ſoni actu īmutantis auditū ⁊ auditus actu īmutati a ſono. ⁊ dicit ꝺm actū. qꝛ eſt. i. cōtingit habentia auditū nō audire. i. nō īmutari a ſono: ſed cū opereꝛ̄. i. cuz actu audit poſſe eſt audire. i. qđ pōt audire. ⁊ ſonat poſſe ſonare: tūc ꝺm actū auditus: ⁊ ꝺm actū ſonus fit ſimul: q̊rū vtiqꝫ aliquis hoc qdē dicit eē auditionē: vt ſe tꝫ ex parte auditus. h̄ v̊o ſonationē vt ſe tꝫ ex ꝑte ſoni. ¶ Notādum aūt ꝙ qn̄ ſonus pōt īmutare auditū ⁊ nō immutat actu: ⁊ auditꝰ pōt īmutari a ſono: nō tn̄ īmutaꝛ̄ actu: nō reſultat tūc aliqs vnus actꝰ ex ſenſibili ⁊ ſenſu. qꝛ nihil īprimiꝛ̄ in ſenſu: ex q̊ nō actu īmutaꝛ̄ ſenſus nec actu īmutat ſenſibile: ⁊ iō ſignāter loqꝛ̄ ph̄s de auditu ꝺꝫ actū. ⁊ de ſono actu īmutāte auditū. ¶ Notādū ēt ꝙ lꝫ ſit eadez īpreſſio quā ſenſibile agit: ⁊ quā ſenſus recipit: illa tn̄ impreſſio dr̄t ꝺꝫ rōnez: ꝓpter quā dr̄iam eſt diuerſis noibꝰ noianda vt eſt ab agēte: ⁊ vt ſuſcipiꝛ̄ in paſſo: ⁊ maxīe ſi habuerimꝰ noia ad hec īpoſita. qꝛ aliqn̄ nō hēmꝰ noia ad hec īpoſita. vt patebit in ſequēti ꝑticula. idē eſt ḡ ꝙ lꝫ ſit eadē īpreſſio quā facit ſonus: ⁊ quā recipit auditꝰ. illa tn̄ īpreſſio differt ꝺm rōnem. qꝛ vt eſt a ſono diciꝛ̄ ſonatio. vt recipiꝛ̄ in organo auditus diciꝛ̄ auditio. ¶ Deīde cuz dicit.

¶ Si igiꝛ̄ eſt motus ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qđ Cō. 139
agitur: neceſſe eſt ⁊ ſonū ⁊ auditū: q ſcđz actū in eo qđ eſt ſcđz potētiaz eſſe. Actiui.n. ⁊ motiui actꝰ in patiente fit: vn̄ nō neceſſe eſt mouēs moueri. Sonatiui qdem igiꝛ̄ actꝰ: aut ſonꝰ ſonatio eſt. Auditiui aūt: aut auditꝰ auditio eſt.
Dupl'r.n. auditꝰ ⁊ dupl'r ſonus. ¶ Eadē aūt Com.
rō eſt ⁊ i alijs ſenſibꝰ: ⁊ ſenſibilibꝰ. ſic̄.n. actio 140.
⁊ paſſio in patiēte: ⁊ nō in agēte: ſic ſenſibilis actꝰ ⁊ ſenſitiui in ſenſitiuo eſt. Sꝫ in qbuſdaz qdē ⁊ noiatū ē vt ſonatio ⁊ auditio: in qbuſdā aūt nō noiatū ē: ſꝫ altero: viſio.n. dr̄ viſus actꝰ. Que v̊o ē coloris nō noiatū ē. Et guſtatiui guſtus eſt: huōris aūt nō nominatū eſt.

¶ Declarat ꝓpōnē ſcđaz. vꝫ. ꝙ hec actio q̄ eſt ſenſibilis ⁊ ſenſus nō eſt in ſenſibili agēte: ſꝫ magis ē in ſenſu patiēte: qꝛ actio ⁊ paſſio: ⁊ oīo motꝰ nō ſunt in agēte: ſꝫ in eo qđ patiꝛ̄. iō ait. ſi igiꝛ̄ eſt motꝰ ⁊ actio ⁊ paſſio in eo qđ agiꝛ̄. i. in eo qđ patiꝛ̄: neceſſe ē ⁊ ſonū ⁊ auditū q eſt ꝺm actū eē i eo qđ eſt ꝺm potētiā. i. eē in organo qđ ꝯparaꝛ̄ ad obiectum tanq̄ potētia ad actū: ⁊ tanq̄ paſſiuū ad actiuū: ꝙ āt actꝰ ſenſibilis ſit in ſenſu pꝫ. qꝛ actꝰ actiui ⁊ motiui in patiente fit. vn̄ nō ē neceſſe mouēs moueri. qꝛ motꝰ ꝑ ſe loquēdo nō eſt in mouēte ſꝫ in moto. addit aūt ꝙ actꝰ qdē ſonatiui eſt ſonꝰ aut ſonatio: auditiui aūt ē auditio aut auditꝰ: ⁊ ſequiꝛ̄ ꝙ. dupl'r.n. diciꝛ̄ auditꝰ. ⁊ dupl'r ſonꝰ: videlꝫ ꝺm actū ⁊ ꝺm potentiā. ⁊ addit ꝙ eadē rō eſt in alijs ſenſibꝰ ⁊ ſenſibilibꝰ. qꝛ ſic̄ actio ⁊ paſſio ſūt in patiēte ⁊ nō in agente: ſic actus ſenſibilis ⁊ ſenſitiui ē in ſenſitiuo tanq̄ in patiēte: ſꝫ in qbuſdā qdē noiatū eſt vt ſonatio ⁊ auditio. in qbuſdaz aūt nō noiatū eſt vtrūqꝫ ſed alterū: qꝛ viſio dr̄ actꝰ viſus: q̄ v̊o eſt coloris nō noiatū eſt: ⁊ guſtatiui actꝰ eſt guſtꝰ. humoris aūt. i. ſaporis nō noiatū eſt: tūc ḡ ſupplenda eſt rō: ꝙ ſi idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus: vt dicebat ꝓpō p̄ma. ⁊ ille actꝰ eſt in ipſo ſenſu ſiue i ipſo ſenſitiuo tanq̄ in patiēte: vt dicit hec ꝓpō ſcđa: actus coloris q pōt dici coloratio erit ipſiꝰ ſenſus viſus vl' ipſiꝰ organi viſus: ⁊ erit in ipō ſenſu vel in ipſo organo. ⁊ qꝛ vbicūqꝫ eſt iſte actꝰ q eſt coloratio pōt dici ꝙ illud coloraꝛ̄: ſic̄ vbicūqꝫ eſt calefactio pōt dici ꝙ illud calefiat: bn̄ dcm̄ eſt ꝙ ipſe ſenſus viſus vl' ipz organū quodāmō coloraꝛ̄: ⁊ quodāmō eſt qd coloratum. ¶ Notādū aūt ꝙ diſtinguit ⁊ ait ꝙ dupl'r diciꝛ̄ auditꝰ: ⁊ dupl'r ſonꝰ. videlꝫ ꝺm actū ⁊ ꝺm potentiaz: qꝛ vt dicebaꝛ̄ ꝙ cū diciꝛ̄ ꝙ idē eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus ītelligēdū eſt de ſenſibili actu īmutāte ⁊ de ſenſu actu īmutato: nō aūt de īmutante vel de īmutato ꝺm potētiā. ¶ Notādū etiā ꝙ vt dicebaꝛ̄ lꝫ ſit idē actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus. qꝛ eadē eſt īpreſſio quā ſonꝰ facit: ⁊ quā auditꝰ recipit: differt tn̄ ꝺm rōnem: ⁊ ꝓpter iſtam differentiaz ꝺm rōnem ſortiri pōt illa īpreſſio diuerſa noia: ſed aliqn̄ illa noia ſūt ambo impoſita. aliqn̄ vero eſt impoſitū vnū ⁊ nō alteruz. nā īpreſſio q̄ fit in auditu hꝫ vtrūqꝫ nomē īpoſitū. qꝛ vt eſt a corpore ſonante diciꝛ̄ ſonatio vt recipiꝛ̄ in auditu diciꝛ̄ auditio. ſed impreſſio q̄ fit a colore vt recipiꝛ̄ i viſu diciꝛ̄ viſio: ſed vt eſt a colore apud grecos forte nō eſt qd nomiatuz. poſſumus tn̄ eam noiare colorationez: ſic ēt īpreſſio q̄ eſt a ſapore: vt recipitur in guſtu diciꝛ̄ guſtatio: ſed vt illa impreſſio eſt a ſapore forte apud grecos eſt innoiata. pōt tn̄ nominari ſaporatio. ¶ Deinde cum dicit.

Com. 141. ¶ Qm̃ aũt vnꝰ q̃dẽ eſt actꝰ ſenſibil' ⁊ ſenſitiui: eẽ aũt alteꝝ ẽ neccẽ: ẽ igiť ſil' corrũpi ⁊ ſaluari: ſic dcm̃ ẽ auditũ: ⁊ ſonũ: ⁊ hũorẽ. igiť ⁊ guſtuz: ⁊ alia ſilr. Dicta aũt ſcd̃m potẽtiaz nõ neceſſe ẽ.

Com. 142. ¶ Sz priores p̃hi hoc nõ bñ dicebãt nihil opinãtes neq3 albũ: neq3 nigrũ eſſe ſine viſu: neq3 humorẽ ſine guſtu. Vñ ſic q̃dẽ dicebãt recte: ſic aũt nõ recte. Dupl'r dicto ſenſu ⁊ ſenſibili: his q̃dẽ ſm potẽtiã: illis vero ſm actũ. De his q̃dẽ accidit qđ dcm̃ ẽ: ſ3 in alteris nõ accidit: ſ3 illi ſimpl'r dicebãt: de dictis nõ ſimpl'r.

¶ Ex his q̃ dixerat ſoluit q̃ões quaſdam. de q̃bus fuerat antiq̃tus dubitatum. circa qđ duo facit. ſm ꝙ tales duas q̃ões ſoluit ibi (Si aũt ſimphonia) Dicit g̃. qm̃ aũt vnꝰ q̃dez eſt actꝰ ſenſibilis ⁊ ſenſus. ſ3 eẽ eſt alterũ. q2 ſ3 rõnẽ differt: neccẽ eſt ſil' corrũpi ⁊ ſaluari: ſic dcm̃ ẽ auditũ ⁊ ſonuz ⁊ hũorez. igiť ⁊ guſtũ ⁊ alia ſil'r. ſ3 hoc itelligẽdũ ẽ de dictis ſm actũ q2 dicta ſ3 potẽtiã nõ neceſſe eſt ea ſil' ſaluari ⁊ corrũpi: ſ3 p̃ores p̃hi hoc nõ bñ dicebãt nihil opinãtes neq3 albũ neq3 nigrũ ſine viſu eẽ: neq3 hũorẽ. i. ſaporẽ ſine guſtu. q2 ſic q̃dez. i. vno mõ dicebãt recte. ſic ãt. i. alio mõ nõ recte. q2 dupl'r dicto ſenſu ⁊ dupl'r q̃dẽ dictis ſenſibilibus his q̃dẽ ſm potentiã. illis v̓o ſm actuz. de his q̃dem. i. de dictis ſm actũ accidit qđ dictũ eſt. ſed in alteris. i. in dictis ſm potẽtiã nõ accidit: ſ3 illi. i. p̃ores p̃hi ſimpliciter dicebant de dictis nõ ſimpliciter.

Dubitaret forte aliq̃s. q2 videť falſuz eſſe ꝙ ſenſibilia ſint dicta ſm actũ ⁊ ſm potẽtiã. nã vt infra patebit. in 3°. hꝰ. nos ĩdigemꝰ ponere ĩtellectũ agentẽ. q2 ĩtelligibilia a nobis ſũt ĩtelligibilia in potẽtia ⁊ fiunt ĩtelligibilia in actu p lumẽ ĩtell's agẽtis: in cuiꝰ v̓tute fantaſmata mouẽt ĩtellectũ poť ez. ſ3 ſenſibilia ſunt actu talia. iõ nõ ĩdigemꝰ ponere ſenſuz agẽtẽ. male ergo dcm̃ eſt ſenſibilia eẽ potẽtia talia. ¶ Dõm ꝙ nõ eſt ĩtentio p̃hi dicere ꝙ albũ nõ ſit actu albũ: ẽt ſi non ꝑcipiať a viſu: ⁊ ꝙ calidũ nõ ſit actu calidũ: ẽt ſi nõ percipiať a tactu. nec eſt ĩtentio p̃hi ꝙ obiectis ſenſibilibꝰ aliq̃ actualitas ꝯferať per ſenſũ: ſic aliq̃ actualitas ꝯferť obis intelligibilibꝰ p lumẽ ĩtellectꝰ agentis. iſta g̃ actualitas ⁊ potẽtialitas nõ ẽ ĩtelligẽda de obis ſenſibilibꝰ in ſe: ſ3 ĩtelligẽda ẽ ꝓut ĩmutãt ſenſus. nã l3 albũ ſemꝑ ſit albũ actu: nõ tñ ſemꝑ actu ĩmutat viſum. vult g̃ dicere ꝙ ſenſibilia aliqñ actu ĩmutãt ſenſum. aliqñ v̓o nõ actu ĩmutãt: ſ3 pñt ĩmutare. ſic ⁊ ſenſus aliqñ actu ĩmutanť a ſenſibilibꝰ. aliquãdo v̓o nõ actu ĩmutanť: ſed poſſũt ĩmutari.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̃uo ſenſus ⁊ ſenſibile in actu ſũt ſil: in potẽtia v̓o nõ opz. ¶ Dõm ꝙ vt pz per q̃õnẽ ꝑmiſſaz hic ſenſibile in actu appellať qñ actu ĩmutat ſenſũ: ⁊ ſenſus ĩ actu qñ actu ĩmutať a ſenſibili. ĩtellecto g̃ qđ dr̃ p nomẽ ꝓpõ p̃hi nullã h3 calumniaz. nã nõ ẽ ĩtelligibile ꝙ ſenſus actu ĩmuteť: ⁊ tñ nõ ſit ſenſibile ꝙ actu ĩmutet. ſic ẽt ſtare nõ põt ꝙ ſit ſenſibile actu ĩmutãs ſenſũ: ⁊ tñ nõ ſit ſ'ſus actu ĩmutatus a ſenſibili. ergo in actu ſil' ſunt: ſed in potẽtia nõ opz ſil' eſſe. nã nõ o3 ſi iuxta orbẽ lune eſt ignis q̃ poſſit ĩmutare tactũ: ꝙ ibi poſſit eſſe tactꝰ. qui poſſit ĩmutari ab igne: ſ3 ſi eẽt v̓a poſitio quorũdã antiquoꝝ ꝙ veꝝ eſſet in apparẽdo: ⁊ ꝙ ſenſus hr̃et v̓tutẽ diſcipline: ita ꝙ aliq̃d in tãtũ eſſet tale inq̃ztũ tale apparet ſenſui: ita ꝙ nõ eſſet aliquid dulce: niſi inq̃ztũ ſentireť a guſtu: nec calidũ niſi inquãtuz ſentireť a tactu: tũc nuſquã eẽt calidũ: niſi ibi eẽt tactꝰ ſentiens. nõ eẽt g̃ ſenſibile potẽs ĩmutare ſenſuz: vt nõ eſſet calidũ potẽs ĩmutare tactuz: niſi ibi adeſſet tactꝰ potẽs ĩmutari a calido: ꝑꝑ qđ ſ3 hãc ypotheſim nõ ſoluz ſenſibile in actu nõ ſepať a ſenſu: ſ3 ẽt nec ſenſibile in potentia. verũ q2 hec eſt oĩo ridiculoſa poſitio: ꝙ ſenſibilia accipiãt eẽ a ſenſibꝰ: ⁊ ꝙ nõ ſint talia niſi inq̃ztũ ſentiunť a ſenſibꝰ: nõ eſt ſimpl'r ꝯcedẽdũ ꝙ ſenſibile ⁊ ſenſus ſiml' ſint ⁊ nõ ſint. ſed eſt diſtiguẽdũ ꝙ ſenſibile ⁊ ſenſus ſumpta in actu ſic ſe hñt: vt dictũ eſt: ſumpta vero in potentia nõ o3 ſic ſe hr̃e. p̃hi v̓o: q2 nõ diſtiguebanť: ſ3 ſimpl'r in hac mã loquebanť peccabãt. ¶ Deĩde cũ dicit.

¶ Si aũt ſimphonia vox q̃dã ẽ: vox aũt ⁊ auditus ẽ ſic̃ vnũ: ⁊ ẽ ſic̃ nõ vnũ: aut idẽ. ꝓpõ autẽ ẽ ſimphonia: neccẽ ẽ ⁊ auditũ rõnẽ quãdã eẽ. Cõ. 143.

¶ Soluit q̃õnem aliã q̃re excellẽtia ſenſibiliũ corrumpit ſenſuz. circa qđ duo facit. q2 p̃mo ꝑmittit ꝙ idẽ eſt actus ſenſibilis ⁊ ſenſus. 2°. ex h ꝯcludit ꝙ excellẽtia ſenſibiliũ corrũpit ſenſuz ibi. (Et ꝑꝑ id corrũpit) Dicit g̃. ſi aũt ſimphonia eſt q̃dã vox. vox aũt ⁊ auditꝰ eſt ſic̃ vnũ ⁊ idẽ: ⁊ eſt nõ ſic̃ vnũ ⁊ idẽ. q2 actus ſenſibilis ⁊ ſenſus eſt ſic̃ vnus ⁊ idez ſm rez: nõ aũt ſm rõnem: ⁊ ſubdit ꝙ ꝓportio aũt eſt ſimphonia. ⁊ q2 ſic eſt neceſſe ẽ ⁊ auditũ eſſe quãdã rõnez. i. q̃zdã ꝓportionẽ. ¶ Nõnm ãt ꝙ ſimphõia ẽ vox q̃dã ſic̃ hõ eſt aĩal q̃dã. nã ſimphonia eſt q̃ſi q̃dã ſpẽs vocis. nã nõ oĩs vox ẽ ſimphõia: ſ3 vox aliq̃: ⁊ vox q̃dã ſimphõia ẽ: vt vox illa q̃ eſt ꝯſona ⁊ ꝓportionata ſimphonia q̃dã põt dici. ¶ Notandum autez ꝙ ſi idem eſt actus ſenſibilis ⁊ ſenſus: idem erit actus vocis ⁊ auditus: ita ꝙ eadẽ eſt impreſſio quã vox facit: ⁊ quã auditꝰ ſuſcipit. nõ ergo põt eẽ ꝙ ſit ꝓportio in voce: ⁊ nõ ſit ꝓportio in ſenſu. ſi ergo vox ipſa eſt quedam ſimphonia: ⁊ quedaz ꝓportio. ergo ⁊ ipſe auditus ꝓportio quedaz erit. ¶ Notandũ etiam ꝙ non omnis vox diciť audibilis. naz nimis magnus ſonus ⁊ nimis magna vox: ⁊ nimis paruus ſonꝰ ⁊ nimis parua vox. vt patet per habita nõ ſunt quid audibile. ⁊ q2 nõ omnis vox eſt audibilis: ſed quedã ⁊ illam quãdaz vocẽ quã dicimus audibilem: q2 oportet eſſe cõmenſurataz ⁊ proportionatam: cum idez ſit actus ſenſibilis ⁊ ſenſus ſm rez: l3 non ſit idem ſm rationẽ: neceſſe eſt ip̃m ſenſum eſſe quãdam rationem: ideſt quandam ꝓportionem ⁊ quandam cõmenſurationem. ¶ Deinde cũ dicit.

¶ Et ꝑꝑ id corrumpit vnũquodq3 excellẽs acutum: ⁊ graue audituz: ⁊ in humoribꝰ guſtũ: ⁊ in coloribus viſum fortiter fulgidũ ⁊ opacuz: ⁊ in olphatu fortis odor: ⁊ dulcis ⁊ amarꝰ tãquã rõ q̃dã ſit ſenſus. Vñ delectabilia q̃dẽ ſũt dum dñr ſincera ⁊ mixta entia ad rõnẽ vt acutum: aut dulce aut ſalitum. Delectabilia eniz tunc: oĩo aũt qđ mixtuz eſt ſimphonia: magis q̃3 acutuz: ⁊ graue. Tactus autez calefactibile ⁊ eſt frigefactibile: ſed ſenſus rõ eſt: excellentia aũt contriſtant: aut corrumpunt.

¶ Ex his que dixerat concludit ꝙ excellentia ſenſibiliuz corrumpit ſenſum dicens: ⁊ ꝓpter id ſupple ꝙ ſenſus eſt quedam ꝓportio: vnũquodq3 excellens acutum ⁊ graue corrumpit auditum: ⁊ in humoribus. i. in ſaporibus excellentia corrumpit guſtum: ⁊ in coloribus fortiter fulgiduz ⁊ fortiter opacum. i. fortiter obſcurum corrũpit viſum: et in olfatu odor fortis vt odor dulcis ⁊ odor amarꝰ ſi ſit fortis corrũpit olfatũ tanq̃3 ſenſus ſit q̃dã rõ. i. q̃dã ꝓportio. ꝓportio autẽ corrumpiť in excellentys ⁊ reſeruať in medys. vñ ⁊ delectabilia quidẽ ſũt ſincera ⁊ mixta entia ad rõnẽ. i. ad ꝓportionez. quando eniz ea que ſunt ſincera. i. pura ⁊ extrema ſi miſcenť ⁊ reducanť ad ꝓportionẽ fiũt

UVA. BHSC. IyR_041_2

magis delectabilia ſenſui vt acutū aut dulce.aut ſalitum
delectabilia:tunc ſupple ſunt qñ ſunt mixta ⁊ redacta ad
mediū.iō ſubdit.oio aūt ꝙ mixtū eſt ſupple eſt qd dlecta
bile : ⁊ ſimphonia magis eſt quid delectabile auditui ꝙ̄
acutū ⁊ graue:⁊ calefactibile ⁊ frigefactibile. ſi miſceant̄
⁊ reducant̄ ad mediū erūt delectatiōes tact⁹. ſed hec oia
ſic ſe hñt.qꝛ ſenſus eſt q̄dā rō.i. q̄dā ꝓportio. excellentie
aūt ſenſibiliū ꝯtriſtāt aut corrūpunt ſenſuꝫ : ⁊ ſenſus con
triſtant̄ aut corrūpunt̄ per excellētias ſenſibiliū.

Dubitaret forte aliqs. vtruꝫ ſenſus ꝑticula-
res directe ꝑcipiant actōes
ſuas.¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſum⁹ ſenſus ꝑticu
lares directe ⁊ in ſe actiōes ſuas nō ꝑcipe.ꝑma via ſumit̄
ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus mālis.ſcđa ex eo ꝙ eſt extenſa ex-
tenſiōe organi. tertia ex eo ꝙ ē v̄tus paſſiua. ꝑma via ſic
pꝫ.qꝛ ois v̄tus mālis eſt ipreſſa māe ⁊ eſt alligata māe:q̄-
re nō eſt libera.iō nō pōt ſe ſupra ſeipaꝫ cōuertere.virtus
eniꝫ mālis nō hꝫ eē in ſe:ſꝫ in alio.⁊ qꝛ mod⁹ agēdi dꝫ ſeq
modū eſſendi:ſic̄ v̄t⁹ mālis nō hꝫ eſſe in ſe.ſꝫ in alio:ita di
recte nō hꝫ actionē q̄ terminet̄ ad ſe: ſꝫ ad aliđ vt oculus
videt alia ⁊ nō ſe:⁊ olfat⁹ odorat alia ⁊ nō ſe. q̄re cū actio-
nes ſenſuū ſint in ipſis ſenſib⁹ eē nō poſſet ꝙ ſenſus ꝑcipe
ret actionē ſuā niſi libere ſe poſſꝫ ꝯuertere ſupra ſe : ⁊ niſi
hr̄et actionē q̄ terminaret̄ ad ipm vel ad ea q̄ ſūt in ipſo:
qđ v̄tuti māli directe:vt oñſuꝫ ē:nō pōt cōpetere. 2ª via
ad oſtēdendū hoc idē ſumit̄ ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus extē-
ſa.nā vt ꝓbat̄ in ꝓpōnib⁹ ꝓcli nullū extenſuꝫ eſt ad ſe cō
uerſiuuꝫ.nā ſi extenſuꝫ ad ſe cōuertit̄ opꝫ ꝙ totū ꝯuerta-
tur ad totū.qꝛ ſi vna ps ꝯuerteret̄ ad aliā nō eſſet ibi cō-
uerſio ad ſe:ſed ad aliud:ſꝫ ſi totū ꝯuertit̄ ad totū q̄libet
ps ꝯuertit̄ ad quālibꝫ ꝑtē.ſed ſi q̄libꝫ ps ad aliā cōuerta-
tur nō erit ibi diſtātia ꝑtiū:ſed ſi ꝑtes nō erūt diſtātes il-
lud nō erit qd extenſum.dicere g̊ extenſuꝫ eē ad ſe ꝯuer-
ſiuum eſt dicere extenſuꝫ nō eē extēſuꝫ.hec.n. videt̄ eſſe
via ꝓcli in libro de elemētatiōe theorica. vbi ꝓbat ꝙ ad
ſe cōuerſiuuꝫ opꝫ eſſe icorporeū ⁊ inextenſum. 3ª via ſu-
mitur ex eo ꝙ ſenſus eſt v̄tus paſſiua ⁊ ſentire ē quoddā
pati.nā ſi ſentire eſt quoddā pati:ſicut ſēſus nō patit̄ a ſe:
ſed ab alio:ita directe nō ſentit ſe nec ea q̄ ſunt in ſe. ſꝫ ſen
tit alia ⁊ ea q̄ ſunt in alio.nā ſi itellect⁹ eſt aliq̊ mō virtus
paſſiua:non tñ eſt ſic paſſiua ſic̄ ſenſus: qꝛ in ſenſu eſt aliq̊
mō v̄a paſſio cū excellētia ſenſibiliū corrūpat ſenſuꝫ: ñ āt
eſt h̄ in itellectu. qꝛ excellēs itelligibile ñ corrūpit itell'ꝫ.
Rurſus itell's eſt v̄t⁹ imālis:ꝑꝑ qđ aliquo mō eſt liber et
eſt ſupra ſe conuerſiuus qđ ſenſui nō cōpetit.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ſenſus ꝑti
culares aliq̊ mō ꝑcipiāt ſe ſenti
re:vel vtꝝ ꝑ ꝑticulares ſenſus poſſim⁹ ꝑcipe aliq̊ mō nos
ſentire.¶ Dōꝫ ꝙ ſi ſenſus nō ꝑcipet niſi ea a qbus patit̄:
tūc cū ſenſus:vt dcm̄ eſt nō patiat̄ a ſe:ſꝫ ab alio: nō poſſꝫ
ꝑcipe ſe:nec ea q̄ ſūt i ſe:ſꝫ ſolū ꝑciperet alia ⁊ q̄ ſūt i alio.
attñ hec ꝓpō.ſenſus nō ꝑcipit niſi ea a qb⁹ patit̄.nō ē ſine
diſtictiōe ꝯcedēda.nā cū ſentire ſit quoddā pati planū ē
ꝙ directe ⁊ in ſe ſenſus nō ꝑcipit niſi a qb⁹ patit̄ idirecte:
tñ poſſum⁹ ꝑcipe ſenſu q̄ nihil in ſ̄ſuꝫ faciūt:vt viſu nō ſo
luꝫ ꝑcipim⁹ lumē aut colorē: ſed ēt tenebrā:⁊ auditu non
ſolū ꝑcipim⁹ ſonū:ſꝫ ēt ſilentiū.cōſtat aūt ꝙ ſilentiū nihil
fac̄ in auditu:ſꝫ cū nullū ſonū audim⁹ dicim⁹ nos ꝑcipere
ſilētiū.nō g̊ ꝑcipit̄ ſilētiū ꝑ ſe:ſꝫ ꝑ ſonū. g̊ ſon⁹ ē index ſui
⁊ ſilentÿ:ſic̄ rectuꝫ eſt index ſui ⁊ obliq.al'r tñ ⁊ al'r. qꝛ ſo-
nus ē index ſui ꝑ pñtiā:cū aliqd operat̄ i ſenſu: ſꝫ ē index
ſilētÿ ꝑ abſentiā cū nihil opat̄ i ſenſu. eodē mō ⁊ tenebra
a viſu ꝑcipit̄ nō in ſe nec directe : ſꝫ cū lumē nō videmus.
itaqꝫ ſic̄ nō in ſe nec directe poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe tenebrā:
⁊ ꝑ auditū ſilētiū:ſic aliq̊ mō:lꝫ ñ i ſe nec directe:poſſum⁹
ꝑcipe ꝑ ſ̄ſus ꝑticulares actiōes eoꝝ.nā cū ꝑ viſū aliqñ vi-
deam⁹ viſibile.aliqñ v̊o nō: lꝫ ipaꝫ viſionē fcāꝫ i viſu ꝑ ſe
⁊ directe nō poſſum⁹ ꝑcipe:attñ eo ipſo ꝙ ꝑ ipm iudicare
poſſum⁹:qñ aliqd videm⁹.⁊ qñ nihil videm⁹:poſſum⁹ per
ſenſū iudicare:qñ imutat̄ a ſenſibili.⁊ qñ nō imutat̄.ergo
ipaꝫ imutationē ⁊ ipaꝫ actōeꝫ ſenſus poſſum⁹ aliq̊ mō ꝑci
pere:lꝫ nō in ſe ⁊ directe.itell's g̊ in h̄ a ſ̄ſu dr̄t.qꝛ lꝫ itell's
ꝑ ob̄m cog̊ſcat actū.cog̊ſcēdo tñ actū ꝑ ob̄m.qꝛ ē v̄t⁹ imā-
lis ꝯuertit ſe ſupra ſe : ⁊ de ipa actiōe iudicat ſ̄ꝫ ꝙ ē aliqd
in ſe.ita ꝙ ꝑ talē ꝯuerſionē ipa actio efficit̄ q̊dāmō ob̄m
itell's:nūq̄ꝫ tñ actio ſenſibil' efficit̄ ob̄ꝫ ſenſus.qꝛ nūq̄ꝫ ſen
ſus ꝯuertit ſe ſupra ſe: nec nūq̄ꝫ p̄t ꝑcipe actōeꝫ ſuā vt eſt
aliqd in ſeipo:ſꝫ qꝛ poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe ꝙ nihil videmus
poſſum⁹ ꝑ viſū ꝑcipe ꝙ aliqd videm⁹.⁊ ſic̄ poſſum⁹ ꝑ ſen
ſum cog̊ſcere qđ nō imutat̄ a ſenſibili:ſic poſſum⁹ ꝑ ſenſū
cognoſcere qđ imutat̄ a ſenſibili.q̄ꝫtū g̊ ad aliqd ſil'e ē de
viſu ꝓut ꝑcipit tenebrā:⁊ de q̊libꝫ ſenſu ꝑticulari ꝓut ꝑci
pit ꝑuationē ſui ſenſibilis.⁊ ꝓut ꝑcipit ſuā imutationē vl'
ſuā actionē.nā ſicut viſus nō ꝑcipit tenebrā:nec aliqs ſen
ſus ꝑticularis percipit ꝑuationē obi ſui in ſe ⁊ directe.ſed
idirecte ſic per nullū ſenſuꝫ ꝑticulareꝫ poſſum⁹ ꝑcipe ſuā
imutationē vel ſuā actionē in ſe ⁊ directe:ſꝫ idirecte.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtrū aliqs ſen-
ſus ꝑcipiat imutatiōes vl' actio
nes ſenſuū particulariū in ſe ⁊ directe.¶ Dōm ꝙ vt pꝫ ꝑ
habita.qꝛ ſenſus eſt v̄t⁹ paſſiua ⁊ ſentire ē q̊ddā pati ſ̄ſus
directe ⁊ in ſe nō ꝑcipit niſi illud a q̊ patit̄. ⁊ illud a q̊ imu
tat̄.q̄rere g̊ vtrū ſit aliqs ſenſus q directe cog̊ſcat actōes
⁊ imutatiōes factas in ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ ē q̄rere vtrū ſit
aliqs ſenſus q patiat̄ ⁊ imutet̄ ab imutatiōe fcā in ꝑticu-
larib⁹ ſenſib⁹.⁊ qꝛ hꝯ ē cōis ſenſus.iō cōis ſenſus directe
ꝑcipit imutatiōes fcās in ꝑticularib⁹ ſenſib⁹.⁊ qꝛ ex h̄ ſen
ſus videt. qꝛ imutat̄ ab exteriori obo q pōt ꝑcipe imuta-
tionē factā in viſu:pōt ꝑcipe ipaꝫ viſionē ⁊ ipaꝫ actionem
viſus:⁊ q pōt ꝑcipe imutatiōes factas in oīb⁹ ſenſib⁹ pōt
ꝑcipere actiōes oīuꝫ ſenſuuꝫ.⁊ qꝛ h̄ pōt ſenſus cōis.iō ipe
directe ⁊ in ſe ꝑcipit actōes oīuꝫ ꝑticulariū ſenſuū. debe-
mus.n.ſic imagiari ꝙ ſi radÿ ſolares icideret̄ in aquā ⁊ a
ſplēdore in aq̄ gñaret̄ ſplēdor in pariete:poſtea a ſpēdore
in pariete fieret ſplēdor in oculo ſi paries ſentiret nō ꝑci-
peret directe ſplēdorē fcm̄ in ſe ipo:ſꝫ fcm̄ i aq̄. qꝛ nō im-
mutaret̄ neqꝫ pateret̄ a ſe ipo fcō ſplēdido: ſꝫ imutaret̄ ⁊
pateret̄ ab aq̄ ſplēdēte:oculus tñ directe ꝑcipet ſplēdorē
fcm̄ in pariete.qꝛ imutaret̄ ⁊ pateret̄ a pariete ſplēdido.
ſic qꝛ ſenſibilia exteriora imutāt ſenſus ꝑticulares. ſēſus
v̊o ꝑticulares imutati imutāt ſenſū cōeꝫ:ſenſus cōis dire
cte ꝑcipit imutatōes fcās in ſenſib⁹ particularib⁹:a qb⁹ i-
mutat̄ ⁊ patit̄:⁊ ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiūt obā ex-
teriora a quibus imutantur ⁊ patiuntur.

Alterius forte dubitaret aliqs qūo ꝑ l'ram ſupius
additā ſoluat̄ qđ ꝓpoſita.videlꝫ an ſ̄ſus
ſentiāt ſe ſentire.¶ Dōꝫ ꝙ vt pꝫ ꝑ hita actionē alic⁹ ſ̄ſus
ꝑticularis: vtpñta actionē viſus ſiue viſionē ꝑcipim⁹ di
recte ⁊ idirecte.directe qdē ꝑ ſenſū cōem.idirecte v̊o per
ipm viſuꝫ ſiue ꝑ ipꝫ ſenſuꝫ ꝑticulareꝫ.nā ipſe viſus ꝑcipit
actionē ſuā quodāmō:ſic̄ percipit tenebrā.⁊ dico q̊dāmō
qꝛ lꝫ nō ſit ibi plena ſil'itudo:ē tñ ibi ſil'e q̄ꝫtuꝫ ad h̄:qꝛ ſic̄
viſus nō percipit tenebrā in ſe ⁊ directe:ita nec actionem
ſuā in ſe ⁊ directe pōt percipere. ſꝫ ſenſus cōis percipit eā
in ſe ⁊ directe. eſt eniꝫ ibi hic hꝯ ꝓceſſus: vt pꝫ per habi-
ta.qꝛ paries coloratus colorat viſum.viſus autē colorat⁹
⁊ imutatus a pariete quodāmō colorat ⁊ imutat ſenſum
cōeꝫ.ergo qꝛ viſio eſt quodāmodo colorata ⁊ imutat ſen-
ſuꝫ cōeꝫ:ſenſus cōis pōt directe viſioneꝫ percipere: ſm̄ h̄
ergo dant̄ due ſolutiones in littera.quaruꝫ vna eſt ꝙ vi-
ſu nō ſolū diſcernim⁹ lumē: ſꝫ etiā tenebrā. ⁊ hec ſolo de-
ſeruit ꝓut ſenſus ꝑticulares cognoſcūt actiōes ſuas indi-

UVA. BHSC. IyR_041_2

recte ſicut viſu cognoſcit tenebra. alia ſolutio eſt ꝙ viſio ē quodāmō colorata. ⁊ h̄ deſeruit ꝓut ſenſus cōis directe cognoſcit hꝯ actionē ⁊ imutationē. nā iō ſenſus cōis directe cognoſcit eā. q̄ꝛ viſus coloratus ⁊ imutatus a pariete: vt dictū eſt quodāmō colorat ⁊ imutat ſenſuz cōem. Cuz ergo q̄rit̄ ꝑ q̄d ꝑcipimus actiōes ſenſuū ꝑticulariū: vt per q̄d videmus nos videre ⁊ audimus nos audire dici dz ꝙ hoc cognoſcimus per ipſos ſenſus ꝑticulares īdirecte. et ad hoc deſeruit ſolutio ꝑ̄ma. ⁊ ēt hoc idez cognoſcimꝰ per ipm ſenſum cōem directe. ⁊ ad hoc deſeruit ſolō ſcōa.

Com. 144. **V**Nuſquiſq̄ꝫ q̄dem igitur ſenſus ſubiectiue ſenſibile eſt: qui ē in ſenſitiuo inq̄ātuz ſenſitiuum: ⁊ diſcernit ſubiecti ſenſibilis differētias: vt albuz quidem ⁊ nigrum viſus: dulce vero ⁊ amaꝝ guſtus: ſil̄r autem ſe habēt hoc ⁊ in alijs.

¶ Poſtq̄ꝫ ph̄s inquiſiuit qūo ꝑcipimus actionez ſenſuum particulariū ex qua inq̄ſitione aliquo mō pōt nobis innoteſcere nā ſenſus cōis. in parte iſta plenius īueſtigat nām huiꝰ ſenſus ex d̄ria obiectoꝝ. ¶ Ad cuiꝰ euidentiā ſciendum ꝙ aliquā d̄riaz obiectoꝝ poſſunt ꝑcipere ſenſus ꝑticulares aliquā vero nō poſſunt. nā d̄ria illa q̄ non excedit genus ꝓpꝛij obiecti vt d̄ria albi ⁊ nigri q̄ nō excedit genꝰ coloris p̄t percipi a viſu. d̄ria amari ⁊ dulcis q̄ nō excedit genus saporis pōt percipi a guſtu: ſed d̄ria albi ⁊ dulcis q̄ excedit obm̄ cuiuſlibet ſenſus ꝑticularis a nullo tali ſenſu pōt cognoſci. ſic ēt d̄riam diuerſorū obiectoꝝ particulariuz nullus ſenſus ꝑticularis pōt ꝑcipere. duo ergo fac. q̄ꝛ ꝑ̄mo ꝓponit d̄riam illā quā poſſūt ſenſus particulares percipere. ſcōo ex d̄ria quā nō poſſunt percipe inueſtigat nām ſenſus cōis ibi (Qm̄ aūt ⁊ albū) dicit ḡ ꝙ vnuſq̄ſq̄ꝫ q̄dez igit̄ ſenſus qui eſt in ſenſitiuo. i. in ꝓpꝛio organo inquantū eſt ſenſitiuū. i. īquātū eſt hꝯ: vnuſquiſq̄ꝫ q̄dem igr̄ talis ſenſus eſt ſubiecti. i. obiecti ſenſibil̄. reſpicit. n. vnuſquiſqz talis ſenſus aliqō ꝓpꝛiū obm̄ ſenſibile: ⁊ diſcernit d̄riam illiꝰ ſenſibilis ſubiecti. i. obiecti vt viſus q̄dē diſcernit albū ⁊ nigrū. guſtus v̄o dulce ⁊ amaruz. ſil̄r aūt hoc ſe hꝫ ⁊ in alijs. q̄ꝛ vnuſquiſqz ſenſus exn̄s in ſuo organo ꝑcipit d̄rias ſui ꝓpꝛij obiecti. ¶ Notādū aūt ꝙ ſenſus d̄r eē in ſenſitiuo ſiue in organo inquātū eſt ſenſitiuū. q̄ꝛ ipꝫ ſenſitiuū. i. ipm̄ organū eſt ꝓpꝛiū ſenſus ſubm̄.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄ꝛ videt̄ falſuz eſſe ꝙ vnuſquiſqz ſenſus percipiat d̄rias ſui ꝓpꝛij ſubi. q̄ꝛ vel accipit̄ hic ſubm̄ ꝓ organo in q̄ eſt ſenſus: ſiue ꝓ obo. ſi aūt accipiat̄ ꝓ organo: tūc verū ē ꝙ ipm̄ organū eſt ſubm̄ ſenſus: tñ nō eſt veꝝ ꝙ ſenſus ꝑcipiat d̄rias ꝓpꝛij organi. nā ſi ſenſus nō p̄t iudicare de ſenſibili poſito ſupra ipꝫ: multo minꝰ poterit iudicare de ipō organo in quo exiſtit. nam ꝓximius eſt organū ſenſui q̄ꝫ eſſet ſenſibile poſitū ſupra ipꝫ. Ampliꝰ hāc eādē rōnē poſſumꝰ expꝛeſſius declarare. nā ſenſus nihil ꝑcipit ſine medio de eo aūt qō īmediate ꝯiungit̄ ſenſui ſenſus directe iudicare nō pōt. cū ḡ mā īmediate ꝯiungat̄ forme: ⁊ qōlꝫ ſubꝫ ſue ꝑfectioni. q̄ꝛ ſemꝑ potētia īmediate ꝯiūgit̄ actui: organū in q̄ fundat̄ ſenſus tāq̄ꝫ ꝓpa ꝑfectio l̄ ꝓpꝛio ſuſceptibili directe a ſenſu ꝑcipi nō poterit. nō ḡ pōt ītelligi qō dcm̄ eſt de organo: vt dicat̄ ꝑcipere ſenſus d̄rias ꝓpꝛij ſubi. q̄ꝛ ꝑcipiat d̄rias ꝓpꝛij organi. ¶ Ruſus nō pōt h̄ ītelligi de obo vt dicat̄ ſēſus ꝑcipe d̄rias ꝓpꝛij ſubi. q̄ꝛ ꝑcipiat d̄rias ꝓpꝛij obi. q̄ꝛ licet tales d̄rias ꝑcipiat: tñ ipm̄ obꝫ vt videt̄ nō pōt dici ſubm̄ ſenſus: īmo magis ecōuerſo ſenſus dꝫ dici ſubm̄ obi. nā ſemꝑ patiēs ſubijcit̄ agēti nō ecōuerſo. q̄recū obꝫ agat in ſenſū: nō ecōuerſo: magis ſenſus ſubijcit̄ obo q̄ꝫ ecōuerſo. ¶ Dōm ꝙ h̄ ſubm̄ accipit̄ ꝓ obto. d̄r. n. ſenſus ꝑcipe d̄rias ꝓpꝛij ſubi. q̄ꝛ ꝑcipit d̄rias ꝓpꝛij obi. d̄r aūt ꝓpꝛiū obm̄ hr̄e rōnē ſubi ꝓpter duo. ꝑ̄mo ꝑꝑ actionē ipſiꝰ ſenſus. 2° ꝑꝑ modū recipiēdi eius. ꝑ̄ma via ſic pꝫ. nā ſenſus cū hoc ꝙ patit̄ ab obiecto: ⁊ ꝑ hoc ꝙ imutat̄ ab eo: hꝫ iudicare de ipſo. ḡ aliquo mō pl̄s dicit ſentire obm̄ q̄ꝫ pati ⁊ imutari ab ipſo. nā ⁊ aer patit̄ ⁊ imutatur ab odore: nō tñ d̄r odorez ſentire. q̄ꝛ ñ hꝫ iudicare de ipſo. ⁊ q̄ꝛ ſemꝑ ea q̄ ſpectāt ad iudiciū alicuiꝰ d̄n̄r eſſe ſuba illi ipm̄ obm̄ d̄r eſſe ſubm̄ ſenſus inq̄ꝫtū de ipſo obto ſenſus iudicat. ſic̄ ḡ eſt ſubm̄ in ſcia illud circa qō v̄ſat̄ ꝯſideratio ⁊ iudiciuz ſcie: ſic ipꝫ obm̄ pōt quodāmō dici ſubm̄ eiꝰ. q̄ꝛ circa ipm̄ v̄ſat̄ ꝯſideratio ⁊ iudiciū ipſiꝰ ſenſus. poſſet ēt adhuc adduci 2ª via ex ꝑte modi recipiēdi. nā cū forma hēat eē in obo magis māliter. ī ſenſu v̄o magis ſpūaliter. q̄ꝛ hñtia eē magis māle quodāmō ſubijciunt̄ hñtibꝰ eſſe magis ſpūale: d̄r obm̄ eſſe ſubꝫ ſenſus. q̄ꝛ forma ⁊ ſpēs vt ē in obo: hꝫ eſſe meliꝰ q̄ꝫ in ſenſu. ꝑ̄ma tñ via magis eſt ad ꝓpoſitum. Qō v̄o obijciebat̄ q̄ꝛ patiēs ſubijcit̄ agēti. pꝫ ꝙ ſētire pl̄s dicit q̄ꝫ pati vel imutari ab obo. naz ſentire vltra hꝯ imutationē iportat iudiciū qō hꝫ ſenſus de re ſenſibili rōe cuius ipm̄ obm̄ quodāmō dici pōt ſubm̄: vt ꝑ habita ē manifeſtuz. ex h̄ ḡ pꝫ ꝙ organū eſt ſubm̄ ſenſus: ⁊ ēt obꝫ ē quodāmō ſubm̄ ſenſus. tñ al̄r ⁊ al̄r. q̄ꝛ organū d̄r eſſe ſubꝫ. q̄ꝛ in eo fundat̄ ſenſus tanq̄ꝫ in ꝓpꝛio ſuſceptiuo: ſꝫ obm̄ pōt quodāmō dici ſubm̄ ſenſus. q̄ꝛ ſubijcit̄ iudicio eiꝰ. ⁊ q̄ꝛ circa ipꝫ negociatur ſenſus: ſicut iudicans negociat̄ circa id de quo iudicat. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qm̄ aūt ⁊ albuz ⁊ dulce. ⁊ vnūq̄dq̄ꝫ ſenſibiliuz ad vnūquodq̄ꝫ ꝯparādo diſcernimꝰ: ⁊ ſentimus: q̄ꝛ differūt: neceſſe eſt igit̄ ſenſu: ſenſibilia. n. ſunt. Cō. 145. ¶ Quare manifeſtum qm̄ caro nō eſt vltimum ſenſitiuū. Neceſſe enim eſſet tangens ipſum diſcernens diſcernere. Cō. 146.

¶ Poſita differētia ad quā poſſunt attingere ſenſus particulares h̄ ex differētia ad quā nō poſſunt attingere inueſtigat eſſe aliquē vlteriorez ſenſum qui dicit̄ cōis ſenſus: ⁊ eſt ſuper omnes particulares ſenſus: circa qō tria facit. ꝑ̄mo qō dictū eſt. ſcōo inueſtigat quaſdam cōditōes huiꝰ ſenſus. tertio mouet quādā dubitationē circa determinata. ſcōa ibi (Neqꝫ vtiqꝫ) tertia ibi (At vero īpoſſibile ē) Dicit ergo. quoniā aūt albū ⁊ dulce ⁊ vnūquodqꝫ ſenſibiliuz qūo differt ad vnūquodqꝫ ſenſibile diſcernimꝰ quodam. i. quadā virtute ⁊ ſentimꝰ. q̄ꝛ differunt. neceſſe ē ſenſu aliquo h̄ ſentire. q̄ꝛ talia ſenſibilia ſunt. q̄re ⁊ manifeſtum eſt: qm̄ caro nō eſt vltimū ſenſitiuū. i. nō eſt illud ad qō ſtat vltimum iudiciuz de ſenſibilibus. nec eſt illud qō pōt hanc d̄riam diſcernere. q̄ꝛ tunc neceſſe eſſet ipm̄ ſenſitiuum tactus per carnē tangens hec ſenſibilia diſcernēs diſcernere inter ea: ⁊ tunc ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi organum tactus non eſt vltimum ſenſitiuuz: nec etiaz aliquis alius ſenſus particularis poteſt dici vltimꝰ ſenſus: ſed oꝫ dare aliquem vlteriorem ſenſum ſuper omnes particulares ſenſus: qui dicit̄ cōmunis ſenſus. ¶ Notandum aūt ꝙ ſenſus cōmunis eſt quodāmodo terminus omniuz ſenſuum particularium. q̄ꝛ īmutationes facte in omnibus ſenſibus particularibus terminant̄ ad ipſum. ⁊ quia terminꝰ habet rationē vltimi: pōt ſenſus cōmunis dici quodammodo vltimum ſenſitiuuz. ¶ Notandū etiam vim rōnis ph̄i in hoc cōſiſtere ꝙ ſi dulce ⁊ albū ſūt ſenſibilia: oꝫ ꝙ d̄riaz dulcis ⁊ albi ꝑcipiamꝰ ꝑ aliquē ſenſuz: ſꝫ nll̄s ſenſus ꝑticularis p̄t ꝑcipe d̄riā dulcis ⁊ albi: nec aliq̄s ſenſus ꝑticularis pōt diſcernere d̄riaz cuiuſlꝫ obi ſenſibilis ad qōlꝫ obꝫ ſenſibile. ḡ eſt dare aliquē vlteriorē ſenſū vt ſenſum cōem per quem has d̄rias poſſumus cognoſcere.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Notandū etiā rōnem pħi eſſe per locū a maiori. naz ſi aliquis particularis ſenſus poſſet ꝑcipere dr̄iaz dulcis et albi: ⁊ dr̄iaz cuiuſlibz obi ſenſibilis ad qðlibet obm ſenſibile maxie hoc faceret tactꝰ qui quodāmō eſt fundamētuz oium ſenſuū. ſm hoc ergo tactꝰ per carnē hec oba ſenſibilia attingēs ſtatim diſcernere poſſet dr̄iaz inter ea. ſz hoc videmus eſſe falſuz. qꝛ nec per carnē nec per tactum poſſumꝰ percipere dr̄iaz dulcis ⁊ albi: nec dr̄iaz cuiuſlibz obiecti ſenſibilis ad obiectū qðlibz ſenſibile. ergo caro. i. tactus nō eſt vltimū ſenſitiuū vel nō eſt vltimꝰ ſenſus. ſz opz dare aliquē vlteriorē ſenſuz vt ſenſuz cōem per quē tales dr̄ias diſcernamus. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Neqȝ vtiqȝ ſeꝑatis ꝯtingit diſcernere: ꝙ alterum ſit dulce ab albo: ſed oportet aliquo vno vtraqȝ manifeſta eſſe: ſic. n. ⁊ ſi hoc qdē ego: illud aūt tu ſentis: manifeſtū vtiqȝ erit: qm̄ altera adinuicē ſunt. Oz aūt vnū dicere qm̄ alteꝝ. Alteꝝ. n. dulce ab albo. Dicit ergo idē. Quare ſicut dicit ita ille ⁊ intelligit ⁊ ſentit. Oꝛ igiṫ nō poſſe ſeꝑatis iudicare ſeparata palam.

¶ Inueſtigat quaſdaz cōditiones ipſius ſenſus cōis. circa qð duo facit ſm ꝙ duas tales cōditiōes iueſtigat. naz primo iueſtigat ⁊ oſtēdit ꝙ ſenſus cōis eſt v̓tus vna nō ſeparata. 2º iueſtigat ⁊ oſtēdit ꝙ in vno tp̄e nō ſeparato: ſed ſiṁ percipit ⁊ iudicat dr̄iaz obiectoꝝ ibi (Qð aūt neqȝ in ſeparato) Dicit ergo ꝙ neqȝ vtiqȝ ſeparatis. i. per ſeꝑatas v̓tutes. vel vt hz alia lr̄a neqȝ vtiqȝ ſeꝑatiz cōtingit diſcernere ꝙ alterū ſit dulce ab albo. ſz opz vno aliquo. i. vna aliq̄ v̓tute vtraqȝ manifeſta eſſe. ſic. n. eēt ſi per alteras v̓tutes ꝑciperemꝰ albū ⁊ dulce: ſicut ſiqdez ego ſentio. h̄. i. dulce illud aūt. i. albū tu ſentis: manifeſtuz vtiqȝ erit: qm̄ altera ſunt adinuicē dulce ⁊ albū. qꝛ alr̄ patior ego a dulci. ⁊ alr̄ tu ab albo. planū eſt ꝙ̊ hec eē altera: ſed non erit nota iſta alteritas: nec iſta diuerſitas niſi vnꝰ aliqs ſenſus cogſcat vtraqȝ: ideo ſubdit. opz aūt vnū ⁊ eundē dicere: qm̄ alteꝝ enim eſſe dulce ab albo idem dicit. q̄re ſicut dicit ſic ⁊ intelligit ⁊ ſentit. naz iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua apprehēſione iteriori. ſi ergo nō eſt nota dr̄ia dulcis ⁊ albi niſi vnꝰ cognoſcat ⁊ vnus dicat talē dr̄iam. qꝛ iſtud dicere ꝓcedit ex aliqua appħenſiōe interiori opz ipaz virtutē interiorē appħendentē hanc dr̄iaz eſſe vnā. ⁊ qꝛ ſenſus cōis appħēdit hanc dr̄iam. ergo ſenſus cōis eſt vna v̓tus. iō cōcludit ꝙ qdem igiṫ nō poſſibile ſit iudicare ſeparatis. i. per v̓tutes ſeparatas eſſe ſeparata. i. eſſe diſtincta dulce ⁊ album palam ſuple eſt per iam dicta.

Dubitaret forte aliqs. qꝛ nō videṫ rō pħi bona eſſe. qꝛ nō eſt ſiſe de duobus hoibus cognoſcentibꝰ dulce ⁊ albū: ⁊ de vno ⁊ eodez homie per diuerſas v̓tutes cognoſcēte vtrūqȝ. nā ſi vnus hō cognoſceret dulce ⁊ alius cognoſceret album ⁊ nō eēt tertius hō q cognoſceret vtraqȝ licz aliud eēt dulce ab albo: iſta tn̄ alietas eſſet ignota ⁊ nō eēt ſcita: attamē ſi vnꝰ hō per vnā virtutez vel per vnū ſenſum cognoſcit album: ⁊ per aliuz ſenſum cognoſcit dulce: poſtq̄ȝ eſt vnus hō vel vna aia cognoſcens vtraqȝ q̄ꝫtūcūqȝ h̄ ſit ꝑ varias v̓tutes videṫ ꝙ ſatis ſit nota dr̄ia inter vtrūqȝ: nec ꝓpter h̄ vt videtur opz ponere vlteriorē virtutez. ¶ Dðm ꝙ ſiſe pħi ſufficiēs eſt vt ad ꝓpoſitū ſpectat. ¶ Ad cuiꝰ euidentiaz ſciendū ꝙ a ſuƀa aie imediate nō egrediṫ aliq̄ actio: nec aliquis motꝰ nec aliqua cognitio niſi mediāte aliqua v̓tute. vn̄ aia nō eſt imediatū ſentiens: ſed eſt p̊mū ſentiens. vt ſuperſꝰ dicebaṫ. ſentit. n. aia mediante aliqua potentia ſenſitiua: ita ꝙ ſentire egrediṫ ab aia p̊ncipaliter: ſed a potentia illa egrediṫ ꝓxime ⁊ imediate. ſi ergo aia per vnū ſenſum cognoſceret dulce: vt per guſtū. ⁊ per aliū ſenſum cognoſceret albuz vt per viſum. ⁊ nō eēt vnus aliqs alius ſenſus cōis per quē cognoſceret vtrūqȝ ignota eſſet dr̄ia vtriuſqȝ. q̄ꝫtum ergo ad hoc ſiſe eſt ſicut ſi diuerſi hoīes cognoſcerent illa ⁊ nō eēt aliquis vnꝰ hō qui cognoſceret vtrūqȝ. nā ſi aia cognoſcat dr̄iam īter albū ⁊ dulce. planū eſt ꝙ nō cognoſcit dr̄iam illā per viſuz. qꝛ viſus per ſe nō apprehēdit dulce nec cognoſcit eam per guſtū. qꝛ guſtꝰ ꝑ ſe nō appħēdit albū: vel igiṫ oportebit dicere ꝙ cognitio dr̄ie huiꝰ vel ꝙ iudiciū de hac dr̄ia immediate ꝓcedit a ſuƀa anime abſqȝ aliq̄ alia virtute: qð eſt ipoſſibile. vel oz dicere ꝙ anima habeat aliquā vnā cōem virtutē vel aliquem vnū cōem ſenſum cognoſcentē vtraqȝ. itaqȝ eo ipo ꝙ cognoſcimus dr̄iam albi ⁊ dulcis: ⁊ eo ipſo ꝙ cognoſcimus dr̄iaz inter diuerſa obiecta diuerſoꝝ ſenſuū particulariuz: opz ponere aliquē cōem ſenſum: ⁊ oz dicere ꝙ ille cōmunis ſenſus ſit virtus vna nō ſeparata: qð ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Qð aūt neqȝ in ſeꝑato tp̄e hic habitū ē: ſic. n. idē dicit ꝙ alterū bonū ⁊ malū: ſic ⁊ qn̄ alteruz dicit: qm̄. n. alterū nūc ⁊ alterū nō ſm accidēs ipm qn̄. Dico aūt puta cum nūc dico: qm̄ alterum nō tn̄ qm̄ nūc alteruz. Sed ſic dicit ⁊ nūc: ⁊ qm̄ nunc ſimul ergo. Quare inſeparabile ⁊ in inſeparabili tempore.

¶ Quia vt dicebaṫ duo declarāda erāt de ſenſu cōi. videlicet ꝙ eſt virtus nō ſeparata ⁊ ꝙ iudicat in tēpore nō ſeparato: ideo declarato p̊mo hic declarat 2m dicēs. qm̄ aūt neqȝ in ſeparato tp̄e hoc iudicat hinc ſuple eſt manifeſtū. qꝛ ſic idez. i. ſicut eadē virtus. dicit ꝙ alterū eſt bonum ⁊ malum: vel ꝙ alterū et dulce ⁊ albū. ſic ⁊ qn̄ dicit alteꝝ. qm̄ eniz alterū nūc eſt alterū ſuple eſt. ⁊ qꝛ in illo inſtāti ⁊ in illo tēpore in quo diciṫ eſſe alteruz tūc eſt ⁊ alterū non ſm accidēs accipiṫ ipm qn̄. i. ipm tp̄s. nam tūc acciperetꝛ qn̄ ſz accidens qn̄ illud tp̄s. ⁊ illud qn̄ in quo hic diceret refereṫ ad dicentē nō ad rem dictā. ideo ſubdit. dico autē puta nūc. dico qm̄ alterū. nō tn̄ qm̄ nunc eſt alterū: ſz ſic dicit ⁊ nūc alterum: ⁊ qm̄ nunc alterū. ⁊ qꝛ illud qn̄ nō refertur ad dicentē ⁊ nō accipiṫ per accn̄s vt ꝙ dicat nunc alteruz: ſz nūc dicat nūc eſſe alterū: imo referṫ ad rē dictā vt qꝛ nō ſolū nunc dicit alteꝝ. ſed ēt nunc dicit ⁊ alteruz oz iō ꝙ ſimul apprehēdat vtrūqȝ. iō cōcludit. ſimul ergo ſuple apprehēdit vtrūqȝ. q̄re inſeparabile. i. vna iſeparabilis virtus ⁊ tēpore iſeparabili. i. nō ſeparabili. i. ſimul ⁊ in eodem tempore ſuple iudicat de vtroqȝ.

Dubitaret forte aliquis qūo illud qn̄ ⁊ illud tp̄s in quo ſenſus cōis dicit album eſſe aliud a dulci: vel qðlibet aliud ſenſibile dicit eſſe differens ab alio nō accipiṫ ſm accidens. ¶ Dðm ꝙ hoc duplr̄ pōt exponi: q̄rum vna expoſitio tacta eſt in lr̄a ad quā videṫ ð̄clinare themiſtius. alia ē expoſitio quā videtur tangere cōmentator. vno eni mō reſpectu alienantis rerū pōt ſumi tp̄s per accn̄s: qn̄ illud tp̄us nō refertur ad res alias. ſed ad dicentē. naz ſi ꝓferaṫ h̄ ꝓpoſitio. ſor. dicit nūc eſſe aliud dulce ab albo: ly nūc pōt ꝯponi cuz ly dicit vl̓ cū ly eſſe. nā ſi cōponaṫ cū ly dicit tunc eſt ſenſus dicit nūc. i. nūc loquiṫ de illa alienāte. ſz ſi cōponaṫ cuz ly eſſe tūc eſt ſenſus ꝙ nūc ſit illa alienitas. aliud eſt. n. nunc loq de alienitate: ⁊ aliud nūc alienitatē eſſe. accidit enim rebus alys ꝙ quis nūc loquaṫ de alietate earum. ergo ſi illud quādo vel illð tp̄s referṫ ad dicentē accipiṫ per accidens reſpectu rerū: ſed ſi referṫ ad res dictas: tūc accipiṫ per ſe reſpectu earū. ¶ Hoc viſo ſciēdū ꝙ ſi qs hodie videret ſortem albū: ⁊ cras videret platonē nigrum bene

UVA. BHSC. IyR_041_2

poſſet nũc loq̄ de alteritate ⁊ de diſſiĺitudine platonis ad ſorté: tñ non poſſet dicere ꝙ nũc plato eẽt diſſiĺis a ſorte: q2 cũ nõ apꝑhẽdat eos ſiĺ poſſet illo tp̄e intermedio alter mutare colorẽ: ⁊ ſic nõ eſſet diſſiĺis: ſ3 ſimilis. itaq3 poſſu3 nũc loq̄ de alteritate ſocratis ⁊ platonis: dato ꝙ ſiĺ nõ apprehẽdã vtrũq3: ſed ſi ly nũc nõ refert̃ ad dicẽtem: ſed ad res dictas: vt nõ q2 dico nũc: ſed q2 dico eẽ nũc ſoꝛ. diſſiĺe3 platoni: o3 ꝙ ſiĺ apprehẽdã ſoꝛ. ⁊ platonẽ: q2 non poſſet vᵉ dicere ꝙ ſoꝛ. eſſet nũc diſſiĺis a platone niſi ſimĺ apꝑhẽderem vtrũq3: q2 ſi apꝑhẽderẽ eos ſucceſſiue foꝛte fieret immutatio ĩ altero coꝝ: ⁊ tũc qñ dicerẽ eos eẽ diſſiĺes ꝓpter mutationẽ factã nõ eẽnt diſſiĺes: ſ3 ſiĺes. eſt ġ intẽtio pħi ꝙ ꝑ ſenſum cõem nõ ſolũ poſſum⁹ dicere albu3 eſſe differens adulti: ita ꝙ ly nũc referat̃ ad dicere vel ad dicẽtẽ ⁊ accipiat̃ ꝑ accñs: ſed ẽt ꝑ ſenſum cõem poſſumus dicere: nũc talẽ dr̃ia3: ita ꝙ ly nũc referat̃ ad ip̄m eſſe: ⁊ ad ipſas res differẽtes ⁊ accipiat̃ ꝑ ſe: imo ſm ip̄m ly nũc põt dterminare vtrũq3. videl3 tã dicere q̃3 eſſe vel tã dicẽtẽ q̃3 res ipſas: nã per ſenſum cõem poſſum nũc dicere vel nũc loq̄ de alienitate dulcis ⁊ albi: ⁊ poſſum dicere ꝙ nunc ſit illa alienitas: ſed ego nõ poſſem recte dicere ꝙ albũ eſſet nũc aliḋ a dulci niſi nũc ⁊ ſiĺ apꝑhẽderẽ vtrũq3. ġ ſenſus cõis per quẽ ħ iudico ſiĺ apꝑhẽdit vtrũq3: ideo pħs ↄcludit ꝙ ſic dicit nũc ꝙ eſt aliud: ⁊ dicit qñ nunc eſt aliud: ita ꝙ ly nũc determiat ly dicere ⁊ determiat ly eſſe: ⁊ q2 ħ nõ poſſet eẽ niſi ſiĺ apꝑhẽderẽ vtrũq3: ideo ſubdit ꝙ ſiĺ ġ ſupple apꝑhẽdit vtrũq3. Cõmẽtatoꝛ aũt vr̃ alr̃ exponere textum iſtũ. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciendũ ꝙ ſic aliq̄ pñt eſſe ſiĺ in loco: ita pñt eſſe ſiĺ in tp̄e: locus aũt duplex eſt. ꝓpꝛius ⁊ cõmunis: in loco aũt ꝓpꝛ̄o duo coꝛpa nõ pñt eſſe ſiĺ: ſ3 in loco cõi multa coꝛpa pñt ſimul eſſe: vt dicunt̃ pl̃es hoĩes eẽ ſiĺ ſi ſint in eadẽ domo: vel ſi ſint ſibiinuicẽ ꝓping. ꝑ ſe ġ illa ſunt in eodẽ loco que ſunt in eodẽ loco ꝓpꝛio: ſed aliq̄ mõ ⁊ quaſi per accñs ſunt in eodẽ loco: ⁊ ſunt ſiĺ ſm locũ que ſunt in loco ꝓpinquo: ſic ꝑ ſe loq̄ndo illa ſunt ꝓp̄e in tp̄e q̄ ſunt in eodẽ tp̄e ſimpĺr: ſed illa ſunt aliq̄ modo ſiĺ in tp̄e q̄ ſibiinuicẽ q̄ſi imediate ſuccedũt: vt ſi q̄ſi ſtatim poſt vnũ fieret aliud: illa aliq̄ modo eſſent ſiĺ ſm tp̄s: poſſet ġ q̄s dicere ꝙ ſenſus cõis ſiĺ apꝑhẽdit dulce ⁊ albũ: q2 ſtati poſt apꝑhẽſionẽ vnius apꝑhẽdit aliḋ. apꝑhẽſio ġ huius ⁊ illi⁹ eſſet in eodẽ tp̄e: non per ſe: ſed q̄ſi per accñs. ¶ Ad hoc ġ excludẽdũ ait pħs ꝙ in eodẽ qñ ⁊ in eodẽ tp̄e ꝑ ſe: apꝑhẽdit ſẽſus cõis illa diuerſa: q2 ꝑ hↄ̇ ſenſũ nõ ſolũ nũc dicim⁹ vel nũc loq̄mur de tali diuerſitate: ſ3 ẽt poſſumus dicere ꝙ nũc ſit talis diuerſitas: qḋ eſſe nõ poſſ3 niſi ſiĺ ⁊ in eodẽ tempoꝛe per ſe: vel etiam in eodem nunc apprehendere mus illa. ¶ Deinde cum dicit.

Com. 147. ¶ At vᵒ impoſſibile eſt ſimĺ ſm cõtrarios motus moueri idem: aut indiuiſibile: ⁊ indiuiſibili tp̄e: ſi enim dulce ſit mouet ſenſu3: aut itellectum: amarũ aũt cõtrarie: ⁊ albũ aliter.

¶ Mouet quãdã q̄õnẽ circa ꝑtacta: circa qḋ duo facit: q̄a ꝑ mouet hↄ̇ q̄õnẽ. 2ᵒ ſoluit eam ibi. (Ergo ſiĺ q̄dẽ). dicit ġ at vᵒ ipoſ̃e ſimul ſm ↄ̄rios mot⁹ moueri: idẽ aũt indiuiſibile: ⁊ indiuiſibili tp̄e. nam ſi dulce ſit mouet ſenſum cõe3 aut itellectũ: amaꝝ autẽ mouet ip̄m ↄ̄rie: ⁊ album mouet ip̄m alr̃ q̃3 dulce: vel amaꝝ cũ ipoſ̃e ſit idẽ idiuiſibile in tẽpoꝛe nõ diuiſibili moueri tot diuerſis motib⁹: ipoſ̃e eſt ꝙ ſenſus cõis ſiĺ moueat̃ ab oĩbus iſtis: ⁊ ꝙ ſimul apꝑhẽdat oĩa iſta: qḋ ẽ cõtra determiata. ¶ Notãdũ aũt pħ3 in hoc capĺo ſepe cũ noĩauit ſenſum noĩauit ⁊ itelĺm: cui⁹ duplex põt eſſe ratio: quaꝝ vna eſt ꝙ tam per ſenſum cõem q̃3 ꝑ intellectũ poſſumus cognoſcere hↄ̇ differẽtiam diuerſoꝝ oboꝝ: ideo hic ſimul loq̄t̃ de vtroq3 vel poſſumus dicere ꝙ nõdũ plene viſa eſt differẽtia iter ſenſum ⁊ itellectum: ſed hec differẽtia plenius habebit̃ in ſequenti capĺo: ideo nunc quo ad differẽtiã quodãmodo indiſtincte loquit̃ de vtroq3. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Ergo ſimul quidẽ ⁊ numero indiuiſibile: ⁊ inſeparabile qḋ iudicat ſm eſſe autem ſeparatum. Eſt igit̃ quodãmodo qḋ diuiſibile diuiſa ſentit: eſt autem quod indiuiſibile: ſm eſſe quidem enim diuiſibile: loco autem ⁊ numero indiuiſibile.

¶ Soluit ad obiectionẽ factã: circa qḋ tria fac̃: q2 p̄mo ponit quãdã ſoĺonẽ calũnioſam. 2ᵒ obycit ↄtra ſoĺonẽ illa3. 3ᵒ ponit ſoĺonẽ rectã. 2ᵃ ibi. (Aut nõ poſſibile) 3ᵃ ibi (Sed ſicut ꝙ vocãt) dicit ġ ſenſitiuũ cõe qḋ iudicat de omni hↄ̇ differẽtia ſimul q̄dẽ in numero eſt idiuiſibile ⁊ iſeꝑabile: ſed rõne ⁊ ſm eſſe ſeparatu3. ideo ſubdit: ꝙ eſt quodãmõ diuiſibile illud qḋ ſentit diuiſa. ⁊ eſt aũt q̄d idiuiſibile: q̄a ſm eſſe quidẽ. i. ſm rõnẽ eſt diuiſibile loco ⁊ numero indiuiſibile. ¶ Notãdũ aũt ſoĺonẽ hãc in hoc cõſiſtere ꝙ ſenſus cõis: l3 ſit vnus ſubõ ⁊ loco: eſt tñ plura ſm eẽ ⁊ rõnẽ: ſm hoc ġ ſenſus cõis eſt vnus mãliter: ſed eſt plura foꝛmaliter: ⁊ q2 eſt aliquo mõ plura põt ſimul moueri ↄ̄rys motib⁹ ⁊ ſimul apꝑhẽdere diuerſa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Aut non poſſibile: potẽtia quidẽ eni3 idem ⁊ Cõ. 148. indiuiſibile cõtraria: ſm eſſe autem non: ſed in opari diuiſibile: ⁊ impoſſibile eſt albũ ⁊ nigrũ eſſe ſimul. Quare neq3 ſpẽs pati ipſoꝝ: ſ3 huiuſmodi eſt ſenſus: ⁊ intelligentia.

¶ Obycit ↄtra ſolutionẽ datã dicẽs: aut non poſſibile ſup. eſt ꝙ ſenſus cõis actu moueat̃ ↄ̄rys motibus: ſi ſit indiuiſibile: q2 potẽtia quidẽ idẽ ⁊ indiuiſibile ↄ̄ria: q2 idem põt moueri ↄ̄rys motibus: ſm eſſe aũt. i. ſm actũ: ſupple non mouet̃ idem ↄ̄rys motibus: ſed in operari. i. ſm actum ꝙ ſupple mouet̃ ↄ̄rys motibus diuiſibile o3 eſſe. ⁊ ſubdit ꝙ impoſſibile eſt albũ ⁊ nigrũ eſſe ſimul: quare neq3 poſſibile eſt pati ſimul ſpẽs ipſoꝝ: ſed hↄ̇ eſt ſenſus ⁊ intelligẽtia ꝙ ſimul patit̃ ⁊ recipit actu ſpecies ipſoꝝ. ergo nõ eſt vn⁹ ⁊ indiuiſibilis vt p̃fata ſoĺo ꝓtẽdebat. ¶ Deiñ cum dicit.

¶ Sed ſicut qḋ vocãt quidã punctũ: aut vnu3: Cõ. 149 aut duo: ſic ⁊ indiuiſibile: ſm ꝙ quidem igit̃ indiuiſibile vnũ diſcernẽs eſt ⁊ ſimul: ſm vᵒ ꝙ diuiſibile bis vtit̃ eodẽ ſigno ſimul: inquantum quidẽ igit̃ pꝛo duobus vtit̃ tertio duo iudicat: ⁊ ſeparata ſunt vt in ſeparato: inquãtu3 vero vnũ: vno ⁊ ſimul. De pꝛincipio quidem igit̃ ſm ꝙ dicimus poſſe ſentire: aĩal determinatum ſit hoc modo.

¶ Dat ſolutionẽ rectam dicẽs: ꝙ ſenſus cõis ſe habet quaſi pũctus: q2 ſicut pũctus põt eſſe terminus diuerſaru3 linearu3: ſic ⁊ ſenſus cõis eſt illud ad qḋ terminant̃ diuerſi ſenſus particulares: quare ſic pũctus eſt quodãmõ vnus ⁊ quodãmodo duo: ſic ⁊ ſenſus cõmunis eſt aliquo modo vnus ⁊ aliquo modo plura. ideo ait: ꝙ ſicut illud qḋ q̄da3 vocãt punctũ eſt aliquo modo vnũ: ⁊ aliquo modo plura: ſic ⁊ ſenſus cõis eſt: aut vnũ: aut duo: ⁊ ſic. i. vno modo eſt diuiſibile ſic. i. alio modo eſt indiuiſibile: ſm ꝙ quidẽ igit̃ eſt indiuiſibile: ⁊ ſm ꝙ quid eſt vnũ: ſic eſt diſcernẽs ⁊ iudicans ſimul: ſ3 vᵒ ꝙ eſt diuiſibile vtit̃ ſiĺ aliq̄s eode3 ſigno. i. eodẽ p̄ncipio ſenſitiuo bis: ſicut vtimur eodẽ pũcto bis ꝓut eſt terminus diuerſaꝝ linearu3. ideo ſubdit ꝙ inquantum quidẽ igit̃ vtit̃ q̄s illo termino. i. illo ſenſu pꝛo duob⁹ iudicat duo ⁊ ſeparata ſunt que iudicat ⁊ ſeparato

UVA. BHSC. IyR_041_2

modo iudicat de illis: inquātū vō eſt quid vnum iudicat vno modo ⁊ ſimul. ¶ Notādū aūt ꝙ ſenſum cōem apphendere diuerſa ſimul nō pōt eē niſi aliquo modo ſit plura: ⁊ ideo vel dicemus ꝙ ſenſus cōis ſit vnꝰ māſr ⁊ ſubo: ſʒ plura ſit formaſr ⁊ ſm eſſe vt dicebat ſolō pma vł dicemꝰ ꝙ ſit vnus ſm ſe: ⁊ ſit pła ſm inſtra: ⁊ ſm organa: vt inuit ħ ſolō ſecūda. acceptabilior eſt aūt 2ª ſolutio q̄ʒ pma: qꝛ ſi poneremus ſenſum cōem plura formaſr nō bñ poſſemus ſaluare quō iudicaret dr̄iaʒ oboꝝ: qꝛ ſi eſſet ſenſus cōis diuerſi ſenſus formaſr: ita ꝙ vnus ſenſus apphēderet vnuʒ ſenſibile ⁊ alius aliud vel oporteret dare tertiū ſenſuʒ apprehēdentē vtrūqʒ: vel eēt ignota dr̄ia oboꝝ: vt ſupius dicebat̄. ꝙ ſi diceret̄ ſenſum cōem nō ſic eſſe diuiſuʒ formaliter: ita ꝙ realr ſit plˀes ſenſus: ſed ſolū ſm aliquē moduʒ itelligēdi eēt quodāmodo plura: tūc ꝯtra ħ vadit rō phi: qꝛ ſi ſolū ſm aliquē modū itelligēdi eēt plura quomō poſſet realr moueri ſil actu diuerſis actibꝰ vel motibꝰ non vr̄ poſſibile: ppter qꝺ dicamꝰ ꝙ ſenſus cōis eſt vnus in ſe: ſed hʒ diuerſa organa: qꝛ oēs ſenſus pticulares ſunt q̄ſi organa hꝰ cōis ſenſus: ⁊ ppter hāc diuerſitatē organoꝝ pōt eſſe terminus diuerſaꝝ imutationū: ſicut vnus pūctꝰ pōt eſſe terminus diuerſaꝝ lineaꝝ: ſenſus ğ cōis eſt vnū ⁊ plura: inquātū eſt vnū iudicat ſimul dr̄iaʒ oboꝝ: inquātū vō eſt plura ſm organa: vt inq̄ʒtū eſt terminus pluriū imutationum pōt varyʒ motibꝰ moueri. ¶ Notādū ēt ꝙ ſm themiſtiuʒ pmus viſus nō eſt in pupilla: neqʒ pmus auditus in auribꝰ: neqʒ pmus guſtus in ligua: ſed oēs hi ſenſus q̄ʒtum ad pncipale iudiciuʒ ſunt in pmo ſenſitiuo. i. in ſenſu cōi. ğ oēs hi ſenſus qnqʒ vt themiſtius ait: q̄ʒtū ad ſenſitiuos ſpūs deriuant̄ ex vno fonte. nam ſpēs ſenſibiles pcedunt a ſenſu cōi tanq̄ʒ ex fonte ⁊ deriuant̄ vſqʒ ad ſenſus particulares tanq̄ʒ ad quedā organa: dicit ēt idem themiſtius ꝙ hi qnqʒ ſenſus pticulares tenēt locū nuncioꝝ: ſed ſenſus cōis tenet locū regis: aut pncipis: multi ğ ſunt nunciātes: nam per oēs hos qnqʒ ſenſus q̄ſi per quedā organa denūciant̄ ſſibilia ipſi ſenſui cōi: ſed ipe ſenſus cōis tanq̄ʒ res ⁊ pnceps iudicat de ipſis ſenſibilibꝰ nūciatis: ⁊ de imutationibꝰ factis i ſenſibꝰ. Ultimo epilogat circa determinata dicēs: qꝺ de pncipio: gdē igit̄ ſm ꝙ dicimus aīal eſſe ſenſitiuū. i. aīal poſſe ſentire. i. de ipſo pncipio ſenſitiuo vł de ipſo ſenſu ſm quē ſentit aīal determinatuʒ ſit hoc mō.

¶ Incipit expoſitio tertyʒ libri de anima.

Cō. 150. QUoniam aūt antiqui duabus differētÿs diffiniūt maxime animaʒ: motu qui ſʒ locum: ⁊ in eo quod eſt intelligere: ⁊ diſcernere: ⁊ ſentire: conſiderandum eſt ſiqd interſit inter intelligere ⁊ ſentire: videtur autē ⁊ intelligere ⁊ ſape tanq̄ʒ quoddam ſentire eſſe. in vtriſqʒ. n. his aīa iudicat aliquid: ⁊ cognoſcit eorum que ſunt.

¶ Dubitat̄ ab aliqbꝰ vbi incipiat tertius liber: vt ſupra dicebat̄: ⁊ q̄ʒuis ħ q̄ſtio nō ſit multū pſpicua: ſunt tñ de ħ diuerſe ſnīe vt dicebat̄. nā qdā icipiūt hūc tertiū in illo caº. Qm̄ aūt nō ſit ſenſus. ſed vt dicebat̄ hec intitulatio nō videt̄ rōnalis: nam in 2º libro determinat̄ de ſenſu: in 3º vō de intellectu: in illo aūt caplō. nihil agit̄ de itellectu. ſi aūt aliqua mentio fit ibi de itellectu ħ eſt quodāmō p accñs vt inquātū nōdū oſtēſum erat quō intelłs differt a ſenſu. ¶ Uidere ğ reſtat vtruʒ liber tertius incipiat in ħ caplō vel in caplō illo. De pte aūt aīe. ¶ Dicēdū ꝙ cū volēs determinare de intellectu debeat ipm ſeparare ab alys vtutibus: ad tertiū libꝝ in quo determinat̄ de itellectu ptinet: iſtud caplm in quo diſtinguit̄ itellectꝰ a ſenſu, icipiēdo ergo hic tertiū libꝝ: dicamus ꝙ phs i hoc tertio: vult determinare de intellectu: circa qꝺ duo facit: qꝛ pmo ſepat ⁊ diſtinguit itellectū a ſenſu ⁊ a fantaſia. 2º icipit determiare de ipſo itellectu ibi (De pte aūt aīe) circa pmū duo facit. qꝛ pmo ſepat intellectū a ſenſu. 2º determiat qd eſt fantaſia: ⁊ ſepat intellectū a fantaſia: circa pmū duo facit. qꝛ primo ait: antiquos opinatos fuiſſe itellm̄ eſſe ſenſum. 2º deſtruit opionē antiquoꝝ: ⁊ oſtēdit itellectū eē differētem a ſenſu ibi. (Et tñ oportuit) circa pmū q̄tuor facit ſm ꝙ q̄drupliciter oſtēdit opinatos fuiſſe itellectū eē ſenſum. nā pº ħ oſtēdit ex differētys aīaꝝ. 2º ex opione Empedo. 3º ex opione Homeri. 4º oñdit ħ idē ex modo cognoſcēdi quē dicebāt antiq hr̄e aīam. 2ª ibi. (Et antiq). 3ª ibi (Idē autē his). 4ª ibi (Oēs. n. hi) dicit ğ. qm̄ aūt maxime antiq diffiniunt. i. determināt ⁊ diſtinguūt aīam duabꝰ differentys. videlʒ motu ſm locuʒ: ⁊ in eo ꝙ eſt itelligere ⁊ diſcernere ⁊ ſentire: ⁊ ſubdit ꝙ vr̄ aūt itelligere ⁊ ſape eſſe tanq̄ʒ qꝺdam ſentire: qꝛ in vtriſqʒ his. i. tam p intelligere q̄ʒ per ſentire aīa iudicat ⁊ cognoſcit aliqd hoꝝ que ſūt. i. de entibꝰ. ¶ Notādū aūt ꝙ ſi aīa nō diſtinguit̄ niſi duabꝰ differentys. videlʒ motu ⁊ cognitione: vt dicebāt antiq: ita ꝙ vna dr̄ia aīe ſumat̄ ex eo qꝺ eſt pncipiuʒ mouēdi: alia vō ex eo qꝺ eſt pncipiū cognoſcēdi. igit̄ ſi nō ſūt niſi he due dr̄ie oʒ oēm cognitionē aīe ptinere ad vnū genus ⁊ eē quodāmō vnū: qꝛ ſi cognitiones anime eſſent plˀes ⁊ diuerſe: differētie aīe eēnt plˀes q̄ʒ due: qꝛ vna eēt dr̄ia put aīa eſſet pncipium mouēdi: ſecūda eſſet put eſſet pncipiū cognoſcendi ſm cognitionē vnā. ⁊ tertia eſſet put eſſet pncipiū cognoſcendi ſm cognitionē aliā. igit̄ ſi motus ſm locū non facit niſi vnam differētiā: ⁊ cognitio non facit niſi vnā differentiam: opʒ ꝙ oīs cognitio aīe ſit quodāmodo vna cognitio, ⁊ qꝛ aīa cognoſcit per ſenſum: ⁊ per intellectū eadem erit cognitio ſenſitiua ⁊ intellectiua: ⁊ idem erit ſenſus qꝺ itellectus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et antiqui ſape ⁊ ſentire idem eſſe aiunt: ſicut Empedocles dixit ad pſens voluntas augetur ⁊ in hominibus ⁊ in alÿs: vñ eis ſemp ſapere altera preſtat.

¶ Oſtēdit hoc idē per opionē Empedo. dicēs: ꝙ ⁊ antiqui aiunt ideʒ eſſe ſape ⁊ ſentire: ſicut Empedo. dixit: qui vult ꝙ ad pſens. i. ad pſens tēpus ⁊ ad pſentē horā volūtas augetur ⁊ in hoībꝰ ⁊ in alys ſi alia ab hoīe habēt intellectuʒ: vnde eis tam hoībꝰ q̄ʒ alys ſup. diuerſitas tēporis vel horaruʒ ſemp pſtat ſapere altera. i. diuerſa: qꝛ ſm Empedo. ſm ꝙ diuerſificabat̄ tēpus ⁊ hora: ſic diuerſificabat̄ noſtrum ſape: ⁊ noſtrū intelligere: ſed hoc non eēt niſi intellectus eſſet ſenſus: ergo ex opinione Emped. pʒ antiquos opinatos fuiſſe intellectū eſſe ſenſum. ¶ Notādum aūt ꝙ dubiū eſt apud quoſdā. vtruʒ aliqua aīalia ab hoīe habeant intellectuʒ: hoc aūt cōſurgit ppter duo. pmo ppter ipſa corpora ſupceleſtia que ponunt̄ animata. volūt eniʒ quidā ꝙ ex corpore celi: ⁊ ex eius aīa fieret vnuʒ ſm eſſe ita ꝙ celū eſſet aīal: ⁊ hoc vident̄ ſonare verba Auicēne i metaphyſica ſua dicētis ꝙ celū eſt animal obediēs deo. ſecūdo hoc pōt cōtingere ppter quedā alia aīalia: dicunt̄ enim pigmei nō hoīes eſſe: ⁊ tamē dicunt̄ hr̄e itellectū ab aliqbus. ideo phs hic ait: ꝙ in hoībus ⁊ in alys animalibꝰ auget̄ voluntas ad pn̄s ſup. ſi aliqua alia animalia ab homine habeant intellectuʒ.

Dubitaret forte aliqs. vnde ſeqtur iſta cōcluſio ꝙ ſi volūtas hoīs auget̄ ad pſens ꝙ intellectꝰ ſit ſenſus. ¶ Dicēdū ꝙ ſicut appetitus nālis ſeqtur formā nālē ſic appetitꝰ aīe ſeqtur formā apphēſam. nam ſicut ad formaʒ grauis: ſeqtur inclinatio ad aliquē motū vt ad deorſum: ſic ad formā apphēſam ſe

UVA. BHSC. IyR_041_2

quid iclīatio ad aliquē motū vt ad fugā ſi illa forma app
bēdat ſub rōne nociui vel ad pſecutionē ſi apphēdat ſub
rōne pficui: ⁊ illa iclinatio ſequēs apphēſam formaʒ dicit
appetit⁹ anime. cū igit duplex ſit cognitio: ſenſitiua. ſ. ⁊ in
tellectiua: vt ſupra dicebat: duplex erit appetitus: ſenſiti
uus. ſ. ⁊ intellectiuus: appetit⁹ aūt intellectiuus dr volun
tas: ⁊ q2 volūtas ſeqtur cognitionē intellectiuā: idē erit iu
diciū de itellectu ⁊ volūtate: quare ſi volūtas eſt vtus or
ganica ⁊ corporalis erit ⁊ itellect⁹. dicere aūt ꝙ voluntas
augeat ad pſens tēpus: cum tēpus ſit paſſio motus celeſtis:
eſt dicere ꝙ voluntas augeatur ⁊ minuat ſm motum ce
leſtē. vel eſt dicere ꝙ volūtas ſit ſubiecta celeſti motui: ſʒ
nihil directe ſubycit celeſti motui: vel motui corporis ali
cuius niſi qđ eſt gd corporale: erit igit ſm hoc volūtas vir
tus corporalis ⁊ organica: ⁊ per ꝯñs itellect⁹: erit etiā vir
tus corporalis ⁊ organica: ⁊ q2 tota differētia iter itellectū
⁊ ſenſum eſt: q2 intellect⁹ nō eſt vtus organica: ſed ſenſus: ꝙ
ponit intellectū virtutē organicā: dicit intellectū eſſe ſen
ſum. dicēs ergo ꝙ voluntas hoīs augeat ad pſens tēpus: ⁊
dicēs ꝙ diuerſitas tēporis facit nos altera. i. diuerſa ſape
⁊ intelligere: vt pʒ: ponit intellectū eſſe ſenſum qđ declara
re volebamus. ❡ Deinde cū dicit.

❡ Idē aūt his vult: ⁊ illud qđ eſt homeri. Ta
lis. n. intellect⁹ eſt in terrenis hoīb⁹ qualē ducit
in diē pater virorūq₃ deorūq₃.

❡ Oſtēdit hoc idē per opinionē Homeri dicēs: ꝙ idē autē
his vult ⁊ id qđ eſt Homeri. nam id qđ eſt dictū Homeri
ↄcordat cum his dictis Empe. ꝙ itellect⁹ ſit ſenſus. dice
bat. n. Homerus ꝙ talis itellect⁹ eſt in terrenis hoīb⁹ qlē
inducit in die pater viroꝝ deorūq₃. i. ſol. ❡ Notādū autē
ꝙ ſol dr pater viroꝝ. i. hoīuʒ: q2 facit ad generationē hoīs.
Juxta illud pħi 2⁰ phy. homo generat hoīem ex materia:
⁊ ſol. dr etiā ſol pater deoꝝ. i. planetaꝝ: q2 oēs plāete reci
piunt lumē a ſole. ❡ Notandū etiā ꝙ dicebat Homerus
hoīeʒ hre talē voluntatē qualē adducebat ſol in die: q2 ſol
potiſſime eſt planeta diurnus ⁊ non niſi de die ſtat ſupra
hemiſperiū nrm: ⁊ iō potiſſime de die hʒ effectū ſup nos.

Dubitaret forte aliqs: vtruʒ intellect⁹ noſter
ſubyciat motui ſolis: vel mo
tui ſupceleſtiū corpoꝝ. ❡ Dicēduʒ ꝙ cum ſol ⁊ vniuerſa
liter oīa ſupceleſtia cū ſint res corporales directe non poſ
ſunt habere dominiuʒ niſi ſup corporalia: ⁊ q2 Homerus
ſimpliciter ⁊ abſolute pfitebat intellectū noſtrū eſſe ſub
iectum motui ſolis oportebat ipſum ↄcedere intellectuʒ
eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs cogebat ↄcedere intelle
ctum nō differre a ſenſu: debemus enim diligēter notare
ꝙ ſemp actiua ſm ꝙ h⁹ ſunt formaliora paſſiuis: q2 ſem
per agēs agit vt eſt in actu: ⁊ vt eſt quid formale ⁊ ſemper
patiēs patit: vt eſt quid in potētia: ⁊ vt induit quādā rōnē
materie: ⁊ q2 imaterialia ſunt ipſe forme intellect⁹. ſ. ꝗ eſt
virtus imaterialis ſimpliciter eſt formalior omni corpo
re ⁊ directe nulli actioni corporali pōt eſſe ſubiect⁹ aſſere
re ergo ſimplr et abſolute ꝙ talis intellect⁹ inſit hoībus
qualē adducit ei ſol vt aſſerebat Homerus: eſt aſſerere in
tellectum eſſe virtutē corporalē: ⁊ per ꝯñs ſenſum. cuʒ er
go querit vtrū intellectus noſter ſubyciat motui ſolis vl
motui ſupceleſtiū corpoꝝ: patet ꝙ directe hoc eſſe nō po
teſt: q2 per intellectū directe non ſubyciunt ſtellis: immo
ſm Ptholomeū in cētiloquio ſuo ſapiēs domiabit aſtris
indirecte tamē intellect⁹ noſter aliquo modo ſubycit ſup
celeſti motui. nā lʒ intellect⁹ noſter non ſit fantaſia: nunꝗ
tamē eſt ſine fantaſia: ꝗa nihil poſſumus intelligere ſine
fantaſia. leſo organo fantaſie impedit opatio intellectus.
igit cum fantaſia ſit virtus organica ⁊ corporalis: ⁊ p ꝯñs
ſit ſubiecta motui ſupceleſti oportet intellectuʒ nrm non
directe: ⁊ in ſe: ſed indirecte: ⁊ ppter fantaſiā hēre aliquaʒ
ordinationē ad ſupceleſte corpus: ita ꝙ per motū ſupcele
ſtis corporis poterit aliqua leſio cauſari in organo fanta
ſtico qua leſione cauſata impedit opatio itellectus: qua
re quodāmodo indirecte itellectus noſter ſubycit ſupce
leſtium motibus. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Omnes enim hi intelligere corporeum ſicut Cō. 151.
ſentire opinantur. Et ſentire ⁊ ſape ſimile ſili:
ſicut in ſupiorib⁹ rōnib⁹ determinauimus.

❡ Oſtēdit hoc idē. videlʒ ꝙ antiq pħi opinati ſunt intelle
ctum eſſe ſenſum ex modo cognoſcēdi: quē dicebāt habe
re aīam dicēs. ꝙ oēs enim hi. i. oēs antiqui pħi opinaban
tur itelligere eſſe gd corporeū: q2 ſicut ⁊ ſentire: ſic ⁊ ſape
ſm eos fiebat: q2 ſimile cognoſcit ſimili: ſicut determina
uimus in rōnibus ſm pncipiū. i. in rōnibus: quas diximus
in pncipio. i. in pmo libro: tūc ergo ſupplēda eſt ratio. ꝙ h
eſſe non poſſʒ niſi itellectus eēt ſenſus. ergo antiq pħi po
ſuerūt intellectū eſſe ſenſum. ❡ Notādū aūt ꝙ vt in pri
mo libro tāgebat ſm antiquos pħos oīs cognitio fiebat.
q2 ſimile ſimili cognoſcebat. ideo vt aīa cognoſceret oīa
ponebāt eam cōpoſitā ex omnib⁹. ponebāt. n. eam cōpoſi
tam ex terra ⁊ aqua ⁊ ex alys elemētis: vt p terraʒ cogno
ſceret terrā: ⁊ per aquā aquā: ⁊ ſic de alys: ponebant ergo
ꝙ oīs cognitio fieret per quādā ſimilitudinē corpalē: nec
diſtinguebāt de ſenſu ⁊ intellectu: ſed tam ſentire ꝙ intel
ligere dicebāt fieri per ſimilitudinē corporalē: ꝙ eſſe non
poſſet: niſi eēt intellectus virtus corporalis: ⁊ per ꝯñs niſi
eēt ſenſus. ergo ex ipſo modo cognoſcēdi quem dicebant
antiqui habere animā: oportebat eos ↄcedere ꝙ idē eēt
ſenſus ⁊ intellectus. ❡ Deinde cuʒ dicit.

❡ Et tamē oportuit ſimul ipſos de deceptione
dicere: magis. ppriū. n. eſt aīalib⁹: ⁊ plimū tps
in hoc perficit anima.

❡ Improbat opinionē antiquoꝝ oſtēdens intellectū non
eſſe ſenſuʒ: circa qđ duo facit. q2 pmo deſtruit ⁊ improbat
opinionē antiquoꝝ: quātū ad modū ponēdi. ſcđo deſtruit
⁊ improbat ipſam opinionē in ſe oſtēdēs intellectum non
eſſe ſenſum ibi. (Qđ gdē igit) ❡ Ad euidētiam aūt pme
partis ſciēdū ꝙ vnus modus ponēdi: quare antiq dicebāt
intellectū eſſe ſenſuʒ fuit: q2 credebāt ꝙ per ſimilitudinē
corporalē ſimile ſimili cognoſceret: circa h ergo duo facit:
q2 pmo increpat hūc modū ponēdi. ſcđo remouet quādā
cauilloſaʒ reſponſionē que poſſet fieri: circa illud qđ dixe
rat ibi. (Unde neceſſe) ptinuet aūt ſic. pħi in tradēdo mo
dum cognitionis anime ſolū tradiderūt qualr anima ſcit
⁊ cognoſcit: q2 dicebāt ꝙ ſimile ſimili cognoſcebat: nō tñ
dixerūt qualiter aīa ignorat ⁊ decipit: ⁊ tamē dicendo de
cognitione anime oportuit ſimul ipſos dicere de deceptio
ne eius: imo magis oportuit eos dicere de deceptione ꝙ
de cognitione: q2 magis. ppriuʒ eſt animalib⁹ ignorare ꝙ
ſcire ⁊ plurimū tēpus anima pficit in hoc. i. ignorātia ꝙ in
ſcia: cōiter. n. hoīes per plus tēporis ſunt ignorātes ꝙ ſcie
tes. ❡ Deinde cum dicit.

❡ Unde neceſſe eſt: aut vt quidam dicunt: oīa
que videtur eſſe vera. aut diſſimilis tactū dece
ptionē eē. Hoc. n. contrariū ei qđ ſimile ſimili
cognoſcere. Videt aūt ⁊ deceptio ⁊ ſcia con
trariorum eadē eſſe.

❡ Remouet quādā cauilloſam rñſionē poſſibilē fieri cir
ca illud qđ dixerat dicēs. vñ ſupple: q2 antiqui nihil locuti
ſunt de deceptione neceſſe eſt: aut dicere: vt gdam dicūt
oīa que vident vera eſſe: ita ꝙ verū ſit in apparendo: ⁊ ꝙ
aīa nunꝗ decipiat: aut neceſſe eſt eos dicere deceptionē

UVA. BHSC. IyR_041_2

eſſe tactum.i.per tactum diſſimilis.hoc.n.vȝ.decipi ꝑ diſſimile ꝯriũ eſt ei qđ eſt cognoſcere ſiĺe ſiĺi:ſed hec cauilloſa rñſio non põt ſtare:qr̃ vr̃ aũt ⁊ deceptio ⁊ ſcia eadẽ eſſe ꝯrioꝝ.ſi g͛ ſiĺe ptinet ad ſciam:ptinebit ⁊ diſſiĺe:⁊ ſi diſſiĺe ptinet ad deceptionẽ ptinebit ⁊ ſiĺe.❡ Notãdũ ꝙ ſi antiqui pħi icreparent̃ de iſufficiẽtia:qꝛ dixerũt qualr̃ aĩa cognoſcit̃:⁊ nõ dixerũt qualr̃ decipit̃ ⁊ ignoꝛat duplr̃ ſe poſſent excuſare.p͛:qꝛ foꝛte dicerẽt vt multi antiq dixerũt:ꝙ veꝝ erat i apparẽdo:ita ꝙ nihil eẽt veꝝ:niſi qꝛ apperet:ſȝ ſi qcqd apperet eẽt veꝝ nunꝙ̃ aĩa decipet̃:ſm̃ ħ ergo nõ opoꝛtuit antiquos loq de deceptione:qꝛ aĩa nunꝙ̃ decipit̃. ſed ħ rñſio nulla eſt:qꝛ vt dcm̃ eſt:planũ eſt ꝙ aĩa decipit̃ ⁊ ignoꝛat:imo magis ꝓpꝛiũ eſt ei ignoꝛare ⁊ decipi ꝙ̃ ſcire qꝛ plĩmũ tp̃s apponit i ignoꝛãtia ꝙ̃ in ſcia.2º ſe poſſent excuſare antiq dicẽdo:ꝙ ſic̃ aĩa cognoſcit tãgẽdo vel attingendo ſiĺe ſic decipit̃ tãgẽdo vel attingẽdo diſſiĺe:nõ ergo opoꝛtuit antiquos dicere:qualr̃ aĩa decipet̃:qꝛ cũ dixerũt ꝙ cognitio fit per ſiĺe ſatis dederũt itelligere ꝙ deceptio fit ꝑ diſſimile.De p̃ma g͛ rñſione nõ curat pħs:qꝛ apparet ipo facto nulla eſſe.Sed hãc ſecũdã rñſionẽ deſtruit oſtẽdens nõ eſſe veꝝ:ꝙ ſi ſiĺe facit ad ſciam ꝙ diſſiĺe ptineat ad ignoꝛãtiã:qꝛ eadẽ vr̃ eſſe ſcia ⁊ deceptio ꝯrioꝝ.cũ g͛ ſiĺe ⁊ diſſiĺe ſint ꝯria.vĺ ambo ptinebũt ad ſciam:ita ꝙ ſi vnũ ſciat̃:⁊ aliud ſciet̃:vel ambo ptinẽt ad deceptionẽ ⁊ ignorantiã:ita ꝙ ſi circa vnũ cadit exceptio cadet ⁊ circa aliđ. oĩo ergo ſunt repħẽſibiles antiq nihil dicẽdo de deceptione aĩe:nec poterãt ſe excuſare:ꝙ ſi cognitio fiebat per ſiĺe ꝙ deceptio fieret per diſſimile vt per habita eſt manifeſtum.❡ Deinde cuȝ dicit.

Cõ. 152. ❡ Qꝛ quidẽ igit̃ nõ ideȝ ſit ſape ⁊ ſentire:manifeſtum eſt:hoc quidẽ.n.in oĩbꝰ eſt:illud auteȝ in paucis animaliuȝ eſt.

❡ Improbata poſitione antiquoꝝ ꝙ̃tũ ad moduȝ ponẽdi improbat eã in ſe oſtẽdẽs itellectũ nõ eſſe ſenſum.❡ Ad cuius euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ circa itellectũ tria eſt ꝯſiderare: videlȝ ip̃m appħẽdere per itellectũ qđ põt dici itelligere. ⁊ ip̃m iudicare per itellectũ qđ põt dici ſape.tertiũ eſt ipȝ opĩari:qđ ſeqtur appħẽſionẽ ⁊ iudiciũ itellectꝰ:ſic ⁊ circa ſenſum tria eſt ꝯſiderare.naȝ pꝛimo eſt ibi ip̃m pati a ſenſibili ⁊ recipe ſp̃es.2º eſt ibi ip̃m iudicare de re ſenſibili.3º eſt ibi ipſa fantaſia que eſt motꝰ factus a ſenſu:⁊ q̃ ſeq̃t̃ paſſionẽ factã a ſenſibili ⁊ iudiciũ ipſius ſenſus.❡ Eſt tñ aduertẽdũ ꝙ ip̃m appħẽdere per intellectũ põt hr̃e ꝓpꝛium nomẽ:⁊ põt dici itelligere.⁊ ip̃m iudicare ꝑ itellectuȝ põt hr̃e ꝓpꝛiũ nomẽ:⁊ põt dici ſape:ſed ip̃m pati a ſenſibili dr̃ qđdã ſentire:⁊ ip̃m iudicare de ſenſibili dr̃ quoddã ſentire:ita ꝙ nõ ſunt ibi noĩa diſticta.tria g͛ facit pħus:qꝛ p̃mo oſtẽdit ꝙ itellectꝰ nõ ſit ſenſus:qꝛ ſape non eſt ſentire.i.qꝛ iudicare ꝑ itellectũ nõ eſt ideȝ qđ iudicare ꝑ ſenſum.ſcđo oſtẽdit ꝙ itellectꝰ nõ ſit ſenſus:qꝛ itelligere.i.appħendere ꝑ itellectũ nõ eſt idẽ qđ ſentire.i.appħẽdere ꝑ ſenſum.3º oñdit ꝙ itellectꝰ nõ eſt ſenſus:qꝛ opĩo que ſeq̃t̃ appħẽſionẽ ⁊ iudiciũ itellectꝰ nõ eſt idẽ quod fantaſia que ſeq̃t̃ appꝛehẽſionẽ ⁊ iudiciũ ſenſus.2ª ibi.(Sed neꝗ̃ itelligere). 3ª ibi.(Fantaſia.n.)dicit ergo ꝙ qdẽ g͛ nõ idẽ ſit ſape.i.iudicare ꝑ itellectũ:⁊ ſentire.i.iudicare ꝑ ſenſum:manifeſtũ eſt:qꝛ hoc qdẽ.i.ſentire ⁊ iudicare ꝑ ſenſum eſt in oĩbꝰ aĩalibꝰ:illud aũt.i.ſape ⁊ iudicare ꝑ itellectũ eſt in paucis aĩalium.tũc ergo ſupplẽda eſt rõ:ꝙ ſi ſape.i.iudicare ꝑ itellꝫ non eſt ſentire.i.iudicare ꝑ ſenſum:itellectꝰ non eſt ſenſus vt antiq opinabant̃.❡ Deinde cum dicit.

❡ Sed neꝗ̃ intelligere in quo eſt ⁊ recte ⁊ non recte. Recte quidem pꝛudentia:⁊ ſcientia:vt opinio vera:non recte autem cõtraria hoꝝ neꝗ̃ hoc eſt idem cum ipſo ſentire. Senſus qdẽ.n. ꝓpꝛioꝝ ſemꝑ verus eſt:⁊ in omnibus ineſt aĩalibus:intelligere aũt ꝯtingit ⁊ falſo:⁊ nulli ineſt cui non ⁊ ratio.

❡ Oſtẽdit hoc idẽ alia rõne.d.ꝙ neꝗ̃ itelligere.i.neꝗ̃ appħendere ꝑ itellectũ in quo itelligere eſt recte ⁊ non recte: recte qdẽ eſt pꝛudẽtia ſcĩa ⁊ opĩo v͛a:nõ recte aũt ꝯria.i.ꝑ ꝯria hoꝝ.nã ꝑ pꝛudẽtiã ſciam ⁊ opĩonẽ verã itelligimꝰ recte:ꝑ ꝯria aũt hoꝝ nõ recte:neꝗ̃ aũt hoc.i.neꝗ̃ ip̃m itelligere.i.appħẽdere ꝑ itellectũ eſt idẽ cũ ipſo ſentire.i.cũ appꝛehẽdere ꝑ ſenſum:qꝛ ſenſus qdẽ ꝓp̃oꝝ ſemꝑ eſt verus ⁊ ieſt oĩbꝰ aĩalibus:itelligere aũt ꝯuenit ⁊ falſo:⁊ nulli ineſt cui non ineſt ratio.

Dubitaret foꝛte aliqs quomõ ſenſus ꝓpꝛioꝝ ſemper eſt verus ⁊ nõ intellectus.❡ Dicẽdũ ꝙ ſenſus ⁊ itellꝰs:vt cõmẽtatoꝛ inuit mõ oppoſito cõparant̃:iſte aũt modũ oppõnis:ex ħ ſumit̃:qꝛ alr̃ itelligit itellꝰs:⁊ alr̃ cognoſcit ſenſus:qꝛ itellꝰus itelligit foꝛmãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ ⁊ aliquã diffõnẽ ide eſt ꝙ nomẽ:⁊ id qđ eſt in voce eſt nota ⁊ ſignũ eiꝰ qđ eſt in mẽte:qꝛ accipiẽdo diffõnẽ large pro oĩ ꝯceptu rõ quã ſignat nomẽ diffõ.vt dr̃ 4º meta.itellꝰs g͛ itelligit foꝛmãdo ſibi diffõnẽ aliquã vel ꝯceptũ:ſȝ ſenſus in ſentiẽdo nullũ ꝯceptũ ⁊ nullam diffõnẽ foꝛmat:ſed ſolũ ſentit ex eo ꝙ imutat̃ a ſenſibili:ex hac aũt dr̃ia ſeq̃t̃ ꝙ ſenſus cõparet̃ ad ſẽſibilia cõia mediãtibꝰ ſenſibilibꝰ ꝓpꝛys:ſȝ itellectꝰ ecõtrario cõparat̃ ad itelligibilia ꝓpꝛia mediãtibus itelligibilibꝰ cõibꝰ.nam ſi ſenſus ex hoc ſentit:qꝛ imutat̃ a ſenſibili cum ſenſibilia cõia nõ imutãt ſenſum niſi mediãtibꝰ ſenſibilibus ꝓpꝛys: ſenſus p̃mo ⁊ p̃ncipalr̃ ſentit ſenſibilia ꝓpꝛia ⁊ mediãtibꝰ illis ſentit cõia:ſed itellꝰs:vt dcm̃ eſt:itelligit foꝛmãdo ſibi aliquẽ ꝯceptũ vel aliquã rõnẽ:⁊ qꝛ rõ ⁊ ꝯceptus ſupioꝝ ⁊ cõium claudit̃ ⁊ reſeruat̃ in rõne:⁊ in ꝯceptu iferioꝝ ⁊ particularium vel ꝓpꝛioꝝ:ratio cõmuniũ ⁊ ſupioꝝ p̃oꝛ eſt rõne iferioꝝ ⁊ ꝓp̃oꝝ:quare ſi itellectꝰ itelligit foꝛmãdo ſibi rõnem ⁊ ꝯceptũ:ſicut ratio cõmuniũ p̃oꝛ eſt rõne ꝓpꝛioꝝ:ſic intellectꝰ p̃us fert̃ in itelligibilia cõia ⁊ mediãtibus illis: fert̃ in itelligibilia ꝓpꝛia:ita ꝙ ſunt nobis nota ꝯfuſa magis:vt dr̃ in p̃ phy.⁊ hꝰ intelligibilia cõia ſe habẽt quaſi locus ianue in domo quẽ nullus ignoꝛat:vt dicit cõmẽtatoꝛ 2º meta.dicamus g͛ ꝙ circa illud in qđ imediate fert̃ potẽtia directe nõ cadit erroꝛ:ſȝ magis erroꝛ cadit circa illa in que fert̃ mediate ⁊ ex ꝯñti.ꝓpter qđ apparet veram eſſe ſñiam cõmẽtatoꝛis:ꝙ ſenſus nõ errat circa ſenſibilia ꝓp̃a in que fert̃ imediate.ſȝ magis errat circa ſenſibilia cõmunia in que fert̃ mediãtibꝰ ſenſibilibꝰ ꝓpꝛys.iudicabimus.n.ꝑ ſenſum magnitudinẽ aliquã eẽ decẽ pedum que non erit octo pedũ:in hoc aũt maxime erramus ꝑ ſenſuȝ circa ſenſibilia cõia:vt circa hoc quãta ſit magnitudo:in itellectu aũt ecõtrario accidit.nã itellꝰs nõ errat circa itelligibilia cõia i que fert̃ imediate:ſȝ magis errat circa itelligibilia ꝓp̃a in que fert̃ mediãtibꝰ itelligibilibꝰ cõibꝰ.Eſt g͛ itẽtio pħi dicere ꝙ ſentire.i.appħẽdere ꝑ ſenſum.nõ eſt ideȝ qđ itelligere.i.appꝛehẽdere per intellectũ:tum qꝛ nõ erramus circa ſenſibilia ꝓpꝛia:erramus aũt circa intelligibilia ꝓpꝛia:tum etiã qꝛ ſenſus ineſt oĩbus animalibꝰ:intelligere aũt non ineſt oĩbus:tũc ergo ſupplenda eſt ratio ꝙ ſi ſentire.i.appꝛehendere per ſenſum non eſt idem qđ intelligere.i.qđ appħẽdere ꝑ itellectũ:itellectꝰ nõ ẽ ſenſus:qđ ꝓbare volebamus..❡ Deiñ cum dicit.

❡ Fantaſia enim alterũ eſt ⁊ a ſenſu:⁊ ab intellectu. Et hoc non fit ſine ſenſu:⁊ ſine hac non eſt opinio. Com. 153.

❡ Oſtẽdit ꝙ intellꝰs non ſit ſenſus:qꝛ fantaſia que ſequit̃

UVA. BHSC. IyR_041_2

ipſiuʒ ſentire non eſt idem qd̄ opinio que eſt ꝯn̄s ad itelligere. duo ğ facit: q2 p̊ oſtendit quō ſe hēat fantaſia ad ſenſum ⁊ ad itellectū: ⁊ ad opionē. 2° adducit rōnes oſtēdentes ꝙ nō eſt idē opio qd̄ fantaſia ibi. (Or aūt nō eſt eadē) dicit ğ ꝙ fantaſia.n.eſt ⁊ alteꝝ qd a ſenſu: ⁊ eſt qd alteruʒ ab itellectu: ⁊ etiā h̄.i.fantaſia: nō eſt ſine ſenſu: ⁊ ſine hoc .i.ſine fantaſia nō eſt opio. ¶ Notādū aūt ꝙ cū fantaſia ſit qdā mot⁹ fact⁹ a ſenſu nō eſt idē qd̄ itellect⁹: q2 itellect⁹ nō eſt hꝰ mot⁹: nec etiā fantaſia eſt idē qd̄ ſenſus: cum ſit mot⁹ fact⁹ a ſenſu. ¶ Aduertēdum tn̄ ꝙ lʒ fantaſia nō ſit ſenſus: tn̄ q2 eſt mot⁹ fact⁹ a ſenſu ſine ſenſu eſſe nō poteſt. ¶ Notādū ēt ꝙ ſine fantaſia nō eſt opio. nā niſi eſſet fantaſia: ⁊ niſi itelligerem⁹ cum fantaſmate non itelligerem⁹ cū diſcurſu: ſed ſimplici ītuitu: ⁊ clare cognoſcerem⁹ qditates rerū: quare in nobis nō eēt ꝑꝑe opio: ſed ſcia. qb⁹ ğ nō īeſt fantaſia: nec opio. Rurſus ex eo qd̄ hēm⁹ fantaſiā alicuius rei: nō oʒ ꝙ illud ſit: ſed ſufficit ꝙ illud appeat nob eſſe: ſic etiā ex eo ꝙ hēmus opionē: nō oʒ ꝙ illud ſit: ſʒ ſufficit ꝙ illud videat̄ nobis eē ſine fantaſia: ğ non erit opio q2 niſi eēt fantaſia: per quā pōt nobis appere qd̄ nō eſt: nō eēt opio per quam poſſet cōtingere ꝙ nobis videatur qd̄ non eſt. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Or aūt non eſt eadē fantaſia ⁊ opinio: manifeſtum eſt: hec quidē enim paſſio in nobis eſt: cū volumus. Preoculis enim eſt facere ſicut in recordatiuis poſiti idolū ſunt faciētes. Opinari autem non in nobis eſt: neceſſe enim falſum: aut verum dicere.

¶ Adducit rōnes oſtēdētes ꝙ opinio nō ſit fantaſia: circa qd̄ duo facit ꝑm ꝙ duas rōnes adducit. 2ª ibi. (Amplius aūt) Dicit ğ: ꝙ aūt nō eadē eſt fantaſia ⁊ opio: manifeſtū eſt: ꝙ hec qdē.i.fantaſia.eſt paſſio in nob.i.ī ptāte noſtra. eſt.n.cū volumus p̄ oculis.i.ſtatim facere.i.formare nob fantaſiā. poſſumus.n.formare nobis ꝑ fantaſiā mōtē aureum vel eneum: ac ſi eſſet ante oculos noſtros ſicut poſiti in recordatiuis.i.ſicut hoīes cum volūt recordari ſunt faciētes.i.formantes ſibi idolū ⁊ fantaſiā de reb⁹ ꝑteritis ſicut volūt. fantaſiari ğ eſt in ptāte nr̄a. opinari aūt nō eſt in nobis.i.in ptāte nr̄a: q2 nece eſt falſum: aut verū dicere .i.neceſſe eſt hr̄e rōnē falſum aut veꝝ dicētē ſi debeamus aliqd opiari. ¶ Notādū aūt ꝙ rō que facit nos opinari lʒ poſſit eſſe v̄a ⁊ falſa: tn̄ ſemꝑ oʒ ꝙ credat̄ eſſe v̄a: ⁊ q2 nō ē in ptāte nr̄a ſemꝑ hr̄e talē rōnē: nō eſt in ptāte nr̄a opinari cū volumus: tūc ğ ſupplēda eſt rō: ꝙ ſi fantaſiari qd̄ eſt in ptāte nr̄a: nō eſt idē qd̄ opinari: q2 illd̄ nō eſt in ptāte nr̄a: fantaſia nō eſt opinio. ¶ Deinde cum dicit.

Com. .154. **¶ Amplius autem cum opinamur difficile aliquod: aut terribile ſtatim cōpatimur. Simil'r aūt eſt ⁊ ſi cōfidendū: ꝑm fantaſiā aūt ſil'r non habemus: ſicut ſi eſſemus ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ confidentia.**

¶ Adducit ſecūdā rōnē: circa qd̄ tria facit: q2 p̊ adducit hꝰ rōnē. 2° excuſat ſe ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis acceptionib⁹ itellect⁹ nō ſpectat ad pn̄s negociū. 3° epilogat circa determinata. 2ª ibi (Sūt aūt ipſius) 3ª ibi (De eo aūt) dicit ğ ꝙ amplius aūt cū opinamur aliqd difficile: aut terribile ſtatim cōpatimur.i.ſtatim ſequit̄ paſſio: ⁊ timor in appetitu: ſil'r aūt eſt: ⁊ ſi opinamur aliqd ꝯfidendū ſtatim ſeqtur ſpes in appetitu. ꝑʒ fantaſiā aūt ſil'r nos hēmus: ſic̄ ſi eſſem⁹ ꝯſiderātes in pictura difficilia ⁊ ꝯfidētia: q2 ad tale fantaª. nō oʒ ꝙ ſequat̄ paſſio aut ſpes in appetitu.

Dubitaret forte aliqs: q̄re ad nr̄m imaginari nō oʒ ꝙ ſequat̄ paſſio in appetitu: ſed ad nr̄m opinari: q2 ad nr̄m opinari ſeqt̄ ſpes: vł fuga: ad nr̄m v̊o imaginari nō. ¶ Dōʒ ꝙ lʒ res ſint cognite vt ſunt in nobis: ſunt tn̄ volite ⁊ appetunt̄ vt ſunt in ſe ipſis: ⁊ q2 ea que opinamur credim⁹ in re ſic eē: ea aūt que imaginamur: nō oʒ ꝙ credamus in re ſic eē: ſʒ ꝑ imaginationē apparent nobis ſil'itudines reꝝ: ſic̄ in picturis nō apparent nob ipſe res: ſʒ reꝝ ſil'itudines. ide eſt ğ ꝙ ꝑm opinionē mouet̄ appetit⁹: n̄ aūt oʒ ꝙ moueat̄ ꝑʒ appꝛhēſionē imaginatiuā vel ꝑm fantaſiā. Tūc ğ ſupplēda eſt rō ph̄i: ꝙ ſi fantaſia que eſt ꝯn̄s ad ſentire non eſt opinio que eſt ꝯn̄s ad intelligere: intellectus non ē ſenſus: qd̄ ꝓbare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sūt autem ⁊ ipſi⁹ acceptionis differētie ſciētia ⁊ opio ⁊ prudētia: ⁊ cōtraria hoꝝ de quorum differētia altera ſit ratio.

¶ Ait ꝙ determiare ſufficiēter de iſtis drīs ⁊ de iſtis acceptionib⁹ itell's nō ſpectat ad hūc libꝝ: ſed ad 6m ethy. iō ait ꝙ ſunt aūt drīe ipſi⁹ acceptōis itell's ſcia: ⁊ opio: ⁊ prudentia: ⁊ ꝯ̄ria hoꝝ de quoꝝ differentia ſit altera rō.i. reꝑuet̄ ad 6m libꝝ ethycoꝝ. ¶ Ultimo cum dicit.

¶ De eo aūt qd̄ eſt intelligere: qm̄ alterum eſt ab eo qd̄ eſt ſentire: huius autez aliud fantaſia eſſe videt̄: aliud opinio. De fantaſia determinantes ſic: ⁊ de altero dicendū eſt. Cō. .155.

¶ Epilogat circa determinata: ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. d. de eo aūt qd̄ eſt itelligere dcm̄ eſt: qm̄ alteꝝ eſt ab eo qd̄ ē ſentire: ⁊ ſubdit ꝙ hꝰ aūt.i. ſeq̄ns itell'm ⁊ ſenſuʒ: aliđ vr̄ eſſe fantaſia: vt ſeq̄ns ſenſuʒ: aliđ opio vt ſeq̄ns itell'm: ⁊ addit ꝙ determinātes de fantaſia: ſic.i. hoc mō: dicendū eſt ⁊ de altero.i. de itellectu in quo ꝯtinuat ſe ad dicēda: q2 h̄ mō ꝓſequet̄: qm̄ p⁹ determiabit de fantaª: ⁊ poſtea de itell'u.

Si igitur fantaſia eſt ꝑm quam fantaſma aliquod nobis fieri dicimus: ⁊ ſi non aliquod ꝑm metaphoram dicimus: vna quedam potentia eſt harū aut habit⁹ ꝑm quē diſcernimus: aut veruʒ: aut falſum dicim⁹: huiuſmodi aūt ſunt ſenſus: opinio: ſcientia ⁊ intellectus.

¶ Poſtq̄ ph̄s ſeꝑauit ſ'ſuʒ ab itell'u. In ꝑte iſta ſeꝑat fātaſiā ab itell'u: ſeꝑando aūt fātaſiā ab itell'u gr̄a h⁹ ſeꝑat fantaſiā ab oīb⁹ alys: circa qd̄ tria fac̄: q2 p̊ enumerat q̄tuor q̄ vr̄ eē fantaſia: ⁊ cū qb⁹ fantaſia vr̄ hr̄e aliq̄lē ꝯueniētiaʒ. 2° oñdit ꝙ nullū hoꝝ eſt fantaſia. 3° iueſtigat ⁊ inq̄rit quō hēat eē fantaſia: ⁊ qd ſit fantaſia. 2ª ibi. (Or qdē igr̄) 3ª ibi (Sʒ qm̄ eſt moto h̄) dic̄ ğ: ſi igr̄ eſt fantaſia ꝑʒ quā aliqđ fātaſma.i. aliq̄ȝ appitionē: ⁊ aliqđ idolū dicim⁹ nob fieri: ⁊ ſi fantaª nō dicimus qd̄ ſit aliqd ꝑm metaphorā.i. ſi fantaſia nō accipit̄ metaphorice: ſʒ ꝑꝑe eſt vna q̄dā poª harū potētiaꝝ: aut eſt vn⁹ hit⁹ ꝑm quā potētiā vel ꝑm quē hituʒ diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuʒ. dicim⁹ aūt ꝙ hꝰ ſunt ſ'ſus opio: ſcia: ⁊ itell's. ¶ Notādū aūt ꝙ oīs illa v̄t⁹ ꝑ quā apparent nob aliq̄ eſt v̄t⁹ ꝑ quā diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuʒ: fātaſia āt ſi accipiat̄ ꝑꝑe: cū dicat̄ a phanos qd̄ ē appitio: ē v̄t⁹ ꝑ quā nob appent fantaſmata ⁊ idola: oʒ ꝙ fātaſia ſit aliq̄ v̄t⁹ ꝑ quā diſcernim⁹ aut veꝝ: aut falſuʒ: ⁊ q2 veꝝ aut falſum diſcernim⁹ ꝑ h̄ q̄tuor. videlʒ ꝑ ſenſum opionē ſciaʒ ⁊ itellectū: ideo videt̄ fantaſia eſſe aliqđ iſtoꝝ q̄tuor.

Dubitaret forte aliqs: q2 vr̄ ꝙ ph̄s male h̄ diſtiguat itell'ʒ a ſcia. nā accn̄s nō fac̄ nūeꝝ cū ꝓꝑo ſubo. cū ğ ſcia hēat eē in itell'u tanq̄ī ſubo nō ꝑꝑe ponit in nūeꝝ cū ſubo ipo: q̄re nō dʒ diuidi ꝯ ipm. ¶ Dōʒ ꝙ vt ſupra tetigim⁹ qn̄ poª fert̄ in aliq̄ ime-

diate:ꝛ in aliq̄ mediate.illud in qd̄ fert̄ imediate ſortitur nomē potētie:illud vͦo in qd̄ fert̄ mediate nō ſortit̄ nomē poᵉ:ſ3 h3 aliqd̄ ſpāle nomē:vt q2 volūtas fert̄ in finē imediate iꝑe motꝰ in finē dr̄ voluntas.motꝰ vͦo in ea q̄ ſunt ad finē ſortit̄ ſpāle nom̄ ꝛ vocat̄ electio:iō dr̄ 3ͦ.ethy.ꝙ volūtas eſt finis:electio vͦo eoꝝ q̄ ſunt ad finē:ſic q2 itell'ꝭ imediate fert̄ in ꝑnª mediate vͦo fert̄ in ꝯ̊nes hitualis cognitio ꝑncipioꝝ ſortit̄ nomē potētie:ꝛ vocat̄ itell'ꝭ:ſ3 habitualis cognitio ꝯ̊nū ſortit̄ ſpāle nomē:ꝛ vocat̄ ſcia.itell'ꝭ g̊ i hoc loco nō accipit̄ pro ipſa poª itellectiua:ſ3 pro ipa hituali cognitione ꝑncipioꝝ:ꝛ q2 habitꝰ ꝑncipioꝝ eſt diſtictꝰ ab habitu ꝯ̊nū:recte itell'ꝭ diuidit̄ ꝯ̄ ſciam:ꝙ aūt debeat ſic intelligi:p3 ꝑ Cōmē.q ait:ꝙ ꝑ itell'm itelligit ꝓpōnes:ꝑ ſcia3 vͦo illud qd̄ ꝓuenit ab eis:ꝓpōnes.n.ꝓprie vocant̄ ꝑmiſſe vel ꝑncipia.dr̄.n.ꝓpō q̄ſi pro alio poſitio:hꝰ aūt ſūt ꝑmiſſe que ponunt̄ ꝓ alio:vt pro ꝯ̊ne:ea aūt q̄ ſequunt̄ ex ipſis ſunt ꝯ̊nes.intell'ꝭ g̊ q accipit̄ penes ꝓpōnes accipit̄ penes ꝑncipia ꝛ eſt hitꝰ ꝑncipioꝝ.ſcia vͦo q̄ accipit̄ penes ea q̄ ſequunt̄ ex eis:accipit̄ penes ꝯ̊nes:ꝛ eſt habitꝰ ꝯ̊nū:ex h̄ āt pōt apparere mēs pħi:cū ait ꝙ fantaª accepta ꝓꝑe vr̄ eſſe aliq̄ poª:aut aliqs hitꝰ de nūero illoꝝ q̄tuor:fec̄.n.mentionē ꝯ̄ poª ꝛ hitu:q2 iter illa q̄tuor aliqd ꝯnumerat̄ qd̄ ē poª:vt ſenſus:aliqd vͦo qd̄ eſt hitꝰ vt ſcia ꝛ itellectus.

Alterius forte dubitaret aliqs:q2 cū pħs nō accipiat hic itell'm ꝓ poª:ſ3 itell'm ſciam ꝛ opionē accipiat ꝓ his q̄ hn̄t eſſe in poª intellectiua vr̄ ꝙ fuerit iſufficiēs:q2 multi aliȷ hitꝰ ab iſtis hn̄t eē in intellectiua poª.nā i itellectu eſt prudētia:ſapia:ꝛ plura alia q̄ enūerare nō expedit.q̄re ſi ſeꝑat pħs fantaſiā ab itell'u:ſcia ꝛ opione:debuit eā ſeꝑare a ſapia:prudētia:ꝛ ab aliȷs hitibꝰ intellectualibꝰ. ¶ Dicēdū ꝙ ſm quoſdā:iō pħs facit mētionē de his:ꝛ nō de aliȷs habitibꝰ itellectualibꝰ:q2 ſuo tꝑe nōdū erāt ſciti illi aliȷ hitꝰ:ſ3 iꝑe poſtea in 6ͦ ethy.vbi determinat de habitibꝰ itellectualibꝰ:fac̄ ex eis ſpāle capl'm.poſſumꝰ tn̄ al'r dicere.nā oēs habitꝰ itellectuales:ꝛ oēs acceptōes:vɫ oēs dr̄ie eoꝝ que ſunt in intellectu aliq̄ mō dant̄ itelligi ꝑ hec tria.v3.ꝑ intell'm:ſcia3:ꝛ opionē.nā ois cognitio intell'ꝭ vel eſt dubia:vel eſt certa.ſi eſt dubia dat̄ intelligi ꝑ opionē.ſi aūt ſit certa vel erit de ꝑncipiȷs:ꝛ tūc dat̄ intelligi ꝑ itellectū:vel eſt de ꝯ̊nibꝰ:ꝛ tūc dat̄ intelligi ꝑ ſciam:ꝙ aūt ſit tāta diuerſitas hituū intellectualiū eſt q2 tā reſpectu ꝑncipioꝝ q̄3 ēt ꝯ̊nū:pn̄t accipi diuerſi habitꝰ:q2 diuerſa ſunt gn̄a ꝑncipioꝝ:q2 q̄dā ſūt ꝑncipia agibiliū:q̄dā ſpeculabiliū:ſic ꝛ ꝯ̊nū q̄dā ſūt de factibilibꝰ q̄dā de agibilibꝰ q̄dā de ſpeculabilibꝰ.ſ3 h̄ g̊ ex ꝑte itell'ꝭ erit ars q̄ eſt recta rō factibiliū:ꝛ prudētia q̄ eſt recta ratio agibiliū:ꝛ ſcia q̄ pōt dici recta rō ſpeculabiliū:ſic g̊ diuerſificādo ꝑncipia ꝛ ꝯ̊nes:multo plura ſe tenēt ex ꝑte itell'ꝭ q̄3 h̄ enumerent̄:ſ3 tn̄ oia illa aliq̄ mō dant̄ intelligi ꝑ illa:q2 ois certa cognitio ꝑncipioꝝ dat̄ itelligi per intell'm.ois certa cognitio ꝯ̊nū dat̄ intelligi ꝑ ſcia3.ois cognitio itell'iua ſi ſit dubia dat̄ intelligi per opinionē.

Alterius forte dubitaret aliqs:q̄re maxime de his q̄tuor.v3.de intell'u:ſcia:opinione:ꝛ ſenſu mētionē fecit. ¶ Dōz ꝙ vt cōiter ponit̄ he q̄tuor ṽtutes cognitiue potiſſime note erāt apud antiq̄s:ꝛ h̄ ꝓpter opinionē platonis q reduxit h̄ q̄tuor ad nūeros.nā intell'3 dixit hr̄e rōnē vniꝰ:ſcia3 duoꝝ:opinionez vͦo triū:ſenſum vͦo q̄tuor:qd̄ quomodo ſit in ꝑmo libro declarari h3:vbi h̄ poſitio recitat̄. ¶ Deinde cum dicit.

Cō. ¶ Quod quidem igit̄ non ſit ſenſus:manifeſtū
156. ex his eſt. Senſus quidem enim aut potentia: aut actus eſt:vt viſus:ꝛ viſio:fantaſiatur aūt aliqd ꝛ nullo hoꝝ exn̄te:vt que in ſomniȷs.

¶ Poſtq̄3 enūerauit illa q̄tuor q̄ qs forte crederet fātaſiā eē.mō in ꝑte iſta oñdit ꝙ nullu3 illoꝝ eſt fantaª.circa qd̄ tria facit:q2 ꝑ̊ oñdit ꝙ fantaª nō eſt ſenſus.2ͦ.ꝙ nō eſt itellectꝰ:nec ſcia.3ͦ.ꝓbat ꝙ nō ſit opinio.2ª ibi.(At vͦo neq3).3ª ibi.(Reliqt̄ g̊).circa ꝑmū.5.facit ſm ꝙ q̄nq3 rōnes adducit.2ª ibi.(Poſtea ſm potētiā)3ª ibi.(Si vͦo ei).4ª ibi (Poſtea hi qdē)5ª ibi.(Ampliꝰ āt)dicit g̊:ꝙ qdē igit̄ fantaſia nō ſit ſenſus:manifeſtū eſt ex his:q2 ſenſus qdē aut eſt poª:aut actꝰ:vt viſus.i.ṽtꝰ viſiua noiat ſenſu3 i poª:ꝛ viſio.i.actꝰ vidēdi noiat ſenſum in actu:fantaſiat̄ aūt aliqs nullo hoꝝ exn̄te vt appet in fantaª q̄ eſt in ſomnis. ¶ Notandū rōnē pħi in h̄ ꝯſiſtere ꝙ ꝑ fantaſiā apparēt nob̄ aliqua in ſomnis:ſ3 nec ꝑ ſenſum in actu:nec ꝑ ſenſum in poª apparēt nob̄ aliq̄ in ſomnis.g̊ fantaſia nō eſt ſenſus i actu nec in poª. ¶ Notādū ēt ꝙ ꝑ ſenſum in actu nihil appet nobis in ſomnis:q2 ſenſus nō ſunt in actu ſuo dum dormimus.immo nobis dormientibus ligant̄ organa ſenſitiua ꝛ ligantur ſenſus noſtri:nec etiam per ſenſum in potentia apparent nobis aliq̄ in ſomnis:q2 ſenſus in poª ſm ꝙ hꝰ ē nihil nob̄ repn̄tat. ¶ Nōnm ēt ꝙ ſi fanª accipiat̄ ꝓꝑe:nec ē ſſus:nec opio:nec aliqd illoꝝ 4or:l3 forte hēat aliq̄3 ꝯueniētiā cū eis:ꝛ videat̄ eē aliqd illoꝝ 4or.tn̄ ſi accipet̄ fanª metace ꝛ large ꝓ oi illa poª vɫ oi illo hitu ꝑ quē appet aliqd nobis:ois cognitio nr̄a eſt aliquo mō fantaſia.q2 ꝑ oēm talē cognitionē nob̄ ſꝑ appet aliqd ꝛ inoteſcit.Deiñ cū dicit

¶ Poſtea ſcd̄m potentiam ſenſus quide3 ſemꝑ adeſt viuētibꝰ:ꝛ non orbatis:fantaſia aūt ñ.

¶ Adduc̄ 2am rōnē.d.ꝙ ſſus qdē ſ3 poam ſꝑ adeſt viuētibꝰ ꝛ nō orbatis.i.ñ ꝑuatis illo ſſu:nā q̄3diu hō ñ ꝑuat̄ ſſu viſus tādiu ieſt ei poª viſiua:viuētibꝰ g̊ ſꝑ ieſt ſſus i poª fantaſia āt ñ ieſt.ſꝑ g̊ nō ē idē ſſus qd̄ fanª. ¶ Nōnm āt ꝙ he.v.rōnes ꝓbātes fātaſiā ñ eē ſſū ñ eodē mō h̄ ꝯcludūt.nā ꝑª ꝓbauit ꝙ fanª nō erat ſſus i actu:nec in poª.h̄ aūt ꝓbat ꝙ fanª in actu ñ ē idē ꝙ ſſus i poª:q2 fanª i actu ñ ſꝑ ieſt aialibus:ſ3 ſſus i poª ieſt ſꝑ eis:niſi forte ꝑuarent̄ vɫ orbarent̄ illo ſſu:veꝝ q2 nō orbari pn̄t oi ſſu:q2 q̄3diu viuūt tādiu ieſt eis ſſus tactꝰ:g̊ ſꝑ ieſt aialibꝰ q̄3diu viuūt aliqs ſſus in poª ꝛ ñ ſꝑ ieſt eis fanª i actu.g̊ ñ ē idē h̄ qd̄ illd̄.Deiñ cū dic̄.

¶ Si vͦo ei qd̄ actu idē:oibꝰ vtiq3 ꝯtingeret beſtiȷs fantaſiā ineſſe. Videt̄ aūt nō beſtiȷs vt formice:aut api:aut vermi.

¶ Adduc̄ ad h̄ 3am rōnē oñs ꝙ fanª nō ē idē qd̄ ſſus in actu.d.ſi vͦo ſuꝑ.fanª eēt idē ei qd̄ ē i actu.i.eēt idē ꝙ ſſus i actu ꝯtigeret vtiq3 oibꝰ beſtiȷs ieſſe fanam.q2 oibꝰ beſtiȷs ꝯtigit aliqñ ieſſe ſſu3 i actu:ſ3 vr̄ ſupple fanª ñ ineſſe oibꝰ beſtiȷs vt formice:aut api:aut ṽmi. ¶ Nōnm āt ꝙ l3 hec rō adducat̄ ad ꝓbādū ꝙ fanª ñ ſit ſſus in actu.arguit tn̄ ꝙ nec ſit ſſus i actu:nec i poª:q2 ſi fantaª ñ ieſt oibꝰ beſtiȷs.q2 ñ ieſt aialibꝰ iꝑfectis:vt api:ṽmi:ꝛ formice:ſſus āt i actu ꝛ i poª ſſitiua ieſt oibus beſtiȷs.ergo nullū hoꝝ eſt fantaª.

Dubitaret forte aliqs:q2 vr̄ pħs iplicare oppm in adiecto:q2 ait ꝙ ñ oibꝰ aialibꝰ ieſt fanª ſic̄ ſſus.cū.n.fanª ſit motꝰ factꝰ a ſſu:ñ vr̄ poɫe ꝙ aliqbꝰ aialibꝰ iſit ſſus qbꝰ ñ iſit fanª.P̄.ſupra ꝑnm ſcd̄i.volebat pħs ꝙ qbꝰ ſſus ieſt:ieſt fā.ꝛ appetitꝰ. ¶ Dōz ꝙ vt cōiter pōit̄ fāª ē 2x.ꝺteriata ꝛ ideteriata:ideteriata qdē ē motꝰ factꝰ a ſſu:ꝛ ineſt oibꝰ qbꝰ ieſt ſſus:ſ3 fanª determiata nō ieſt niſi aialibus ꝑfectis:ꝓpter qd̄ multis aialibꝰ ineſt ſenſus qbꝰ non ineſt talis fantaſia:argumēta aūt ꝓcedebāt viȷs ſuis.

Alterius forte dubitaret aliqs:q2 ꝛ ſi de ṽme:poſſumus ſuſtiere ꝙ ñ hēat fanam ꝺtermiatā de formica tn̄ ꝛ ape q̄ vn̄r agere oꝑa prudētie:ꝛ i eſtate vn̄r ꝯgregare grana ꝑꝑ hyemē:vt vr̄ ñ poſſumꝰ ſuſtiere ꝙ nō hēant fanam determiatā:ad h̄ āt rn̄dēt aliq dicētes ꝙ formica ꝛ apis agūt ex q̄dā icliatōe nāli:ñ ꝙ ex imagiatōe futuri aliqd faciāt.vn̄ vt dn̄t ñ fātaſiāt̄.niſi qñ mouet̄:ꝛ dū

UVA. BHSC. IyR_041_2

mouet̄ a ſꝑibili exteriori:ꝛ q2 ſic fātaſiari ē hr̄e fā.ideter/
minatā.iō vt aiunt talia aialia idetermiatā hn̄t fantaſiā:
ſʒ hec nō vr̄r ſufficere:q2 agere ex iclinatōe nāli ꝛ ex iſtin
ctu nature oib⁹ ꝯuenit beſtijs: ſʒ q2 oēs beſtie nō directe
oꝛdinant̄ ſuis actib⁹:ſʒ magis agunt̄ ꝙ agāt.ſequūt̄.n.i ſuis
opib⁹ iclinatōeʒ factā a diuerſitate celeſtis mot⁹ vel icli/
natōeʒ factā ab iſtinctu nāe:ſʒ ꝓ tāto dr̄ vna beſtia ꝛ vnū
irrōnale aial hr̄e fantaſiaʒ deteriatā ꝛ nō aliud:q2 aliqb⁹
aialib⁹ abeūtibus ſenſibilib⁹ fiūt fantaſmata. ꝛ pñt ima/
ginari nō pñte ſenſibili.alijs vo nō fit fātaſia niſi cū actu
mouent̄ ab exteriori ſenſibili: ita ꝙ in eis fantaſia nō eſt
determiata ꝛ diſticta:ſʒ ſolū ē mot⁹ fact⁹a ſenſu. cū ḡ api
iſit memoꝛia ꝑ quā reuertit̄ ad locū vbi fabꝛicare icepat:
ꝛ cū foꝛmice iſit memoꝛia ꝑ quā reuertit̄ ad foueā vbi ice
pat ꝯgregare frumētū cū memoꝛia ſit abſentiū ꝛ ꝑteritoꝝ
poterūt ꝟ imagiari ꝛ fantaſiari abſentib⁹ ſenſibilib⁹:q̄re
vr̄r hr̄e determiatā fantaſiā:ꝛ pp ꝟ ꝯmē. hanc difficulta
tem vr̄ al'r euadere dicēs:ꝙ n̄ curat ph̄s de exēplis. nā in
lib⁹ poꝝ ponit̄ ꝙ exēpla ponimus nō vt ita ſint: ſʒ vt ſen/
tiat ḡ diſcit. poſſum⁹ tñ aliter dr̄e ꝙ apes ꝛ foꝛmice n̄ hn̄t
ſimpl'r fantaſiā determiatā. nā hr̄e fantaſiā determiatā
tūc ꝓꝑe ꝯuenit qñ nec pñtib⁹ ſenſibilib⁹ nec pñtib⁹ eis q̄
directe oꝛdinant̄ ad ſenſibilia illa poſſum⁹ imagiari ꝛ fan
taſiari de ſenſibilib⁹ illis.apes ḡ ſi hn̄t fātaſiā de loco vbi
fabꝛicare icepunt:lʒ ille loc⁹ ſit abſens:tñ hāc fātaſiā hn̄t
dū ſūt in ꝯtiuo exercitio:ꝛ dū ſūt pñtia ſenſibilia illa q̄ oꝛ
dinant̄ ad hꝫ fabꝛicā:ſʒ ſi poſita eē̄ exercitiuʒ ꝛ exn̄tia eē̄
locū fabꝛice abſqꝫ imutatōe facta a fabꝛica vel ab exterio
ri exercitio qđ oꝛdiat̄ ad fabꝛicā icipent ꝺ fabꝛica hr̄e me
moꝛiā:ꝛ imagiarent̄ ꝛ fantaſiarent̄ q̄liter deberēt fabꝛi/
care:nō poſſ ꝟ eis ꝯtigere niſi hērent determiatā fanta/
ſiā:ꝛ q2 ꝟ nō ieſt apib⁹ nec foꝛmicis:nō dn̄r hr̄e fantaſiaʒ
determiatā:ſʒ idetermiatā. ⸿ Deide cū dicit.

⸿ Poſtea hi quidem veri ſemper: fantaſie au-
tem plures falſe.

⸿ Adducit ad ꝟ 4am rōneʒ.d. ꝙ hi q̄dē.ſ.ſenſus: circa ꝓ
ꝓꝛiū obʒ ſemp ſunt veri.fantaſie aūt vtpl'ies ſunt falſe.ḡ
fantaſia nō ē idē qđ ſenſus. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Amplius aūt non dicimus cū opemur: certe
eſt circa ſenſibile: qm̄ videt̄ hoc nobis homo.
Sed magis cū nō manifeſte ſentimus: tunc ꝛ
aut verus: aut falſus. Et ꝙ quidē diximus ap
parent ꝛ doꝛmiētibus viſiones.

⸿ Adducit ad ꝟ idē 5am rōnē.d. Amp.āt cū ꝑ ſenſum ope/
mur.certe circa aliqđ ſenſibile nō dicimus:qm̄ hoc ſenſi/
bile vr̄ nobis hō: ſʒ magis ꝟ dicimus cū a remotis vel in
tenebꝛis nō māifeſte ſentimus:tūc aut eſt ver⁹ aut falſus
ſenſus:ſʒ ſup.cū māifeſte fantaſiamur nō dicimus ſic eē:
ſʒ ſic appere.iō ſeq̄t̄ ꝛ qđ q̄dē diximus.i.ꝛ vt q̄dē diximus
vel ꝛ ſic q̄dē diximus appent ꝛ doꝛmiētib⁹ viſiōes ꝛ fan/
taſie:ꝛ tūc certū ē ꝙ fantaſiant̄:ſʒ nō ē certuʒ ſic eē: ſʒ ſic
appere. ⸿ Nōm āt vir rōnis h⁹ in hoc ꝯſiſtere: q2 qñ cer
te ſentimus certe poſſum⁹ dr̄e ſic eē:nō ſolū ſic appere: ſʒ
in ſōnis certū ē ꝙ fantaſiamur ꝛ nō poſſum⁹ certe dr̄e ſic
eē:ſʒ ſic appere.ḡ fantaſia nō ē idē qđ ſenſus. ⸿ Nōm et
eſt ꝙ lʒ ſenſus circa ꝓꝛiū ſenſibile:ꝛ vt ē idebita diſtātia
ꝛ vt ꝯcurrit ibi debitū lumē:nō decipiat̄:ſʒ ſemp ſit ver⁹:
tñ circa n̄ ꝓꝛiū ſenſibile vt circa ſenſibile ꝑ accn̄s vt cir/
ca hoīes vel capꝛā:ꝛ maxie ſi ſit in nimis remota diſtātia
vel ſi ſit in tenebꝛis nō ſemp ē ver⁹:ſʒ aliqñ eſt ver⁹ aliqñ
falſus:ꝛ tūc nō ſentimus certe:ſʒ dubitam⁹ de ſenſibili ꝛ
dubitādo de eo nō dicimus certe illud eſſe hoīem aut ca/
pꝛam: ſed ſub dubio loquimur ꝙ videt̄ nobis homo vel
capꝛa. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ At vero neqꝫ ſemper vera dicentium: neqꝫ Cō.157
vna erit vt ſciētia: aut intellectus: eſt enim fan/
taſia ꝛ vera ꝛ falſa.

⸿ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē itell'us nec ſcia:ꝛ q2 planū ē eā n̄
eē nec ſciam nec itll'm.iō bꝛeuiter de ꝟ ſe expedit.d.at vo
ſup.fantaſia neqꝫ erit vna vtus vel vn⁹ hitus de numero
ſemp dicētiū va: vt nō erit ſcia aut itell'us: q2 fantaſia eſt
fl'a.i.pōt eē fl'a. eſt ḡ vis rōnis. ſcia ꝛ itll'us ſunt ſemp va.
fantaſia pōt eē fl'a ꝛ va.ḡ ꝛc. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Relinquit̄ igit̄ videre ſi opinio ſit. Fit enim
ꝛ opinio vera ꝛ falſa: ſed opinioni q̄dem inhe
ret fides. Nō enim contingit opinantē de qui-
bus videtur non credere. Beſtiaꝝ autem nulli
ineſt fides: fantaſia autem multis.

⸿ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō ſit opio. ꝛ q2 ꝟ vr̄ magis dubiū.
iō circa hoc magis inſiſtit:circa qđ duo facit:q2 pmo oſtē
dit ꝙ fantaſia nō eſt opio ſimpl'r ſumpta. 2o declarat ꝙ
nō eſt aliq̄d cōpoſitū ex opiniōe ꝛ ſenſu ibi. ⸿ Manifeſtū
ergo qm̄) circa pmū duo facit ſm ꝙ duas rōnes adducit
ad ꝓpoſitū.2a ibi ⸿ Ampli⁹.ſi.n.) ꝯtinuet̄ aūt ſic.oñſuʒ eſt
ꝙ fantaſia nec ē ſenſus: nec ſcia nec itll'us. relinq̄t̄ igit̄ vi/
dere ſi ſit opinio. hʒ.n. fantaſia ꝯuenientiā cū opione: q2
ſit opio va vel fl'a ſicut ſup. ꝛ fantaſia: ſʒ opioni q̄dē inhe/
ret fides:q2 nō ꝯtingit opinātē nō credere ea deqb⁹ vide
tur opinari.beſtiaꝝ aūt nulli ieſt fides: multis āt beſtijs
ieſt fantaſia: tūc ḡ ſupplēda eſt rō ꝙ ſi opio nulli ineſt cui
nō ieſt fides:fantaſia aūt multis aialib⁹ ieſt cui nō ineſt fi
des. ḡ hoc nō eſt illud. ⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Ampli⁹ ſi oēm opionē ꝯſequat̄ fides: fidem
aūt ſuaſum eē: ſuaſionē aūt rō. Beſtiaꝝ aūt q̄/
buſdā fantaſia ineſt q̄dem: rō vero nō.

⸿ Adducit 2am rōnē.d.ꝙ amp.ſi oēʒ opione ſeq̄t̄ fides.fi/
dē āt ſeq̄t̄ ſuaſuʒ.i.ꝑſuaſuʒ eē ſuaſionē āt ſeq̄t̄ rō beſtiaꝝ
aūt q̄buſdā fantaſia q̄dē ieſt.illud vo.i.rō n̄ ieſt alicui be/
ſtiaꝝ.ḡ fantaſia nō ē opio. ⸿ Nōm āt ꝙ nullus opiat̄ ali
q̄d niſi ꝑ aliq̄ rōnē ꝑſuadeat̄ ſibi:q̄r ſit illud:ꝛ q2 ad ꝑſua/
ſuʒ eē ſeq̄t̄ ꝙ qs credat ꝛ ꝙ adhibeat fidē ei qđ ē ei ꝑſua/
ſuʒ: opio nō ē ſine fide ꝛ rōne.ḡ ſic pma rō ꝓbat fātaſiā n̄
eē opionē:q2 multis ieſt fantaſia:qb⁹ nō ineſt fides: ita ꝟ
rō ꝓbat fātaſiā n̄ eē opionē: q2 opio nō ē ſine rōne ꝛ mul
tis ieſt fantaa qb⁹ n̄ ieſt rō. ⸿ Deide cū dic̄.

⸿ Manifeſtum eſt igit̄ qm̄ neqꝫ opinio cū ſen/ Cō.158
ſu: neqꝫ per ſenſum: neqꝫ copulatio opionis ꝛ
ſenſus erit fantaſia ꝓpter hoc.

⸿ Oñdit ꝙ fantaſia nō ē aliq̄d ꝯpoſitū ex opione ꝛ ſenſu:
circa qđ tria fac̄:q2 p oñdit quot modis pōt itelligi ꝙ fan
taſia ſit q̄d ꝯpoſitū ex opione ꝛ ſenſu.2o decl'at quo ꝓba/
biliori mō pōt ꝟ poni.3o ꝓbat ꝙ ipoſſe ſit fātaſiā eē aliq̄d
ſic ꝯpoſitū ex ſenſu ꝛ opione.2a ibi ⸿ Et manifeſtū)3a ibi.
⸿ Appent āt) dic̄ ḡ ꝙ māifeſtū ē ꝙ pp ꝟ.i.pp ea q̄ dicent̄
fātaſia neqꝫ erit opio cū ſenſu:neqꝫ opio ꝑ ſenſuʒ: neqꝫ co
pulatio opionis cū ſenſu. ⸿ Nō⁹ āt ꝙ trib⁹ modis pōt
itll'i ꝙ fātaſia ſit ꝯpoſita ex opione ꝛ ſenſu.p ꝙ ſit opio cū
ſenſu.i.ꝙ ſit opio eēntial'r ꝛ hēat ſenſū ānexū.2o ꝟ pōt in/
telligi ꝙ ſit opio ꝑ ſenſū.i.ꝙ ſit ſenſus eēntial'r: ꝛ hēat opi
nionē ānexā.3o mō pōt itelligi ꝙ ſit copl'o opionis ꝛ ſēſus
.i.ꝙ ſit vtruqꝫ eēntial'r:ſʒ neutꝝ iſtoꝝ ē poſſe eſſe fantaſiā
eēntial'r.fātaſia ḡ nec ē opio cāta a ſenſu nec ē ſenſus cāt⁹
ex opione:nec ē eēntial'r opio ꝛ ſenſus. ⸿ Deide cū dic̄.

⸿ Et manifeſtū ē: ꝙ nō alia q̄dā ē opio: ſʒ illa q̄
q̄dē ē cui⁹ ē ꝛ ſenſus. Dico āt ex albi opione ꝛ
ſenſu: copulatio fantaſia ē. Nō.n.ex opinione

UVA. BHSC. IyR_041_2

qdē albi eſt: ex ſenſu āt boni. Apparere igit̄ eſt opinari qđ quidē ſentitur nō ẜm accidens.

¶ Poſtq̄ȝ enūerauit modos qbꝰ pōt ītelligi ꝙ fantaſia ſit ꝯpoſita ex opīone ⁊ ſenſu ħ oñdit quō ꝓbabiliori mō poſſit ħ poni dicēs: ⁊ manifeſtū ē ꝙ fantaſia nō eſt alia q̄daȝ opinio ab ea cuius eſt ſenſus: ſed illa que eſt quidē cuius eſt ⁊ ſenſus: dico aūt ꝙ ſi fantaſia eſt complexa ex opinione ⁊ ſenſu: ⁊ ſenſu erit ex opinione albi ⁊ ex ſenſu albi. nō eniȝ ē ex opīone: qdē albi: ex ſenſu aūt boni. iō cōcludit ꝙ appȝ igr̄ ſup. fantaſiā eē opīari illud qđ nō ſentit̄ ẜm accidēs. naȝ ſi aliq̄ opīo ꝯiūcta cū ſenſu facit fantaſiā: oȝ ꝙ ſit de illo eodeȝ de q̄ eſt ſenſus ꝑ ſe ⁊ nō ẜm accn̄s. ¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſi ſenſus ⁊ opīo faciūt vnū aliqđ vt fantaſiā nō pōt hoc ita ꝓbabil'r poni ſic̄ referēdo ſenſuȝ ⁊ opīonē ad ideȝ obm: q2 ex ſenſu vniꝰ ⁊ ex opīone alteriꝰ: vt ex opīone albi ⁊ ex ſenſu boni nō poſſȝ fieri vnū aliqđ vt fantaſia. g̊ ſi ſenſus q ē de ꝯſtitutiōe fantaſie ſit albi. oȝ ꝙ opīo q̄ ē etiā de ꝯſtitutōe illiꝰ fantaſie n̄ ſit alia. i. n̄ ſit de alio: ſȝ ſit ēt đ albo: ita ꝙ opīo ⁊ ſenſus q̄ ſūt de ꝯſtitutōe fantaſie: opȝ ꝙ ſint đ vno ⁊ eodē obo ꝑ ſe ⁊ n̄ ẜȝ accn̄s. ¶ Deide cū dic̄.

Cō. ¶ Apparēt āt ⁊ falſa de qbꝰ ſil' acceptatōeȝ ve-
159. raȝ hn̄t: ⁊ videt̄ ſol vniꝰ pedis: ħ credit̄ maioꝛ
eē habitatiōe. Accidit igit̄ aut abijcere ſuiꝑſiꝰ
verā opinionē quā hēbat ſaluatā: ſalua re non
oblitū eſſe: neq̄ȝ decredenteȝ: aut ſi adhuc hn̄t
eādē neceſſe veraȝ ⁊ falſam. Sȝ falſa facta eſt
cū lateat trāſcendēs res. ¶ Non ergo vnū ali-
Cō. quod hoꝝ eſt: neq̄ȝ ex his fantaſia.
160.

¶ Oſtēdit ꝙ fantaſia nō pōt eſſe qđ cōpoſitū ex opīone ⁊ ſenſu. d. ꝙ appent āt ⁊ f'la ſup. ẜm ſenſum eadē de qbꝰ hn̄t ſil' verā acceptiōeȝ. i. opīonē. nā ⁊ vr̄ ſol ẜm ſenſuȝ eē vniꝰ pedis: ſȝ credit̄ eſſe ẜm opīonē maioꝛ hitatōe. i. tota terra habitabili: q̄re ſi ex ſenſu ⁊ opīone ꝯponit̄ fantaſia: cū cōtingat ſenſuȝ eē f'lm ⁊ opīonē verā. ſi opīo v̾a ⁊ ſenſus falſus debēt ꝯſtituere vnū ⁊ ideȝ vel opīo v̾a mutabit̄ ⁊ fiet f'la nō mutata re nec mutato opinā̄te: qđ ē īpoſ'e. vel eadē opīo ſil' erit v̾a ⁊ f'la: qđ ē ēt īpoſ'e: q̄re nulloꝰ fantaſia erit aliqđ ſic ꝯpoſitū. iō ait ꝙ accidit igr̄ aut obycere ſui ipſiꝰ verā ſaluatā opīonē quā hēbat ſaluare. i. non facta mutatiōe in re nō oblitū nec decredentē. i. nō facta mutatōe in opinā̄te: qđ ē īpoſ'e: aut ſi adhuc hȝ eādeȝ opīonē nec̄e ē illā opīonē ſil' eſſe verā ⁊ f'laȝ: qđ ē īpoſ'e. ⁊ addit quō f'lificatur opīo dicēs ꝙ f'la fcā eſt cū lateat res tranſcēdēs. i. res trāſiēs ſiue res trāſmutata: ⁊ q2 opīo v̾a nō pōt fieri falſa nō fcā mutatōe in re opīata nec ī opinā̄te: nec ēt eadē opinio pōt ſil' eſſe v̾a ⁊ f'la: iō ꝯcludit ꝙ fantaſia nō ē vnū aliqđ hoꝝ. i. nō eſt opīo neq̄ȝ ſenſus neq̄ȝ ē ex his. i. neq̄ȝ ē cōpoſita ex opīone ⁊ ſenſu. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ cū fātaſia n̄ poſſit eſſe ſil' v̾a ⁊ f'la. ſi opīo ⁊ ſenſus ſil' ꝯpoſita faciūt fantaſiā: eē nō poterit ꝙ vnū illoꝝ ſit veꝝ: ⁊ aliud f'lȝ: ſȝ vel ambo ſil' erūt v̾a: vel ambo erūt ſil' f'la. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſi opīo v̾a dȝ fieri f'la: vel ħ ꝯtigit ꝑ mutatōeȝ factā ī re velut q2 res nō ē ſalua: ſȝ ꝑmutata: vtputa ſi opīaris ſoꝛtē ſedere eo ꝑmutato vt eo ſurgēte. f'la ē ħ opīo ſoꝛtes ſedet. 2ᵒ pōt falſificari opīo n̄ ꝑ mutatōeȝ factā in re opīata: ſȝ ꝑ mutationē factaȝ in opinā̄te: vtputa q2 opinās oblitꝰ ē opīonis v̾e ⁊ ꝑ obliuionē accepit opīonē f'laȝ. v'l foꝛte ħ ꝯtigit: nō q2 opinās ſit oblitꝰ: ſȝ q2 ē đcredēs n̄ credēs. foꝛte. n. appꝛuit opinā̄ti aliq̄ rō quā neſciuit ſoluer̄: ꝑꝑ quā rōnē fuit đcredens opīonē verā ⁊ acqeuit opīoni f'le. nūq̄ȝ g̊ opīo v̾a fit f'la niſi v'l fcā mutatōe ī re opīata vel ī re opinā̄te. ¶ Notādū ēt ꝙ lȝ vtroq̄ȝ mō poſſit f'lificari opīo tā ꝑ mutationē factā in re opīata q̄ȝ ēt ⁊ ī opinā̄te, potiſſime tn̄ f'lificat̄ opīo qn̄ hēmus opīonē verā de re aliq̄: ⁊ illa res ē trāſcendēs. i. ē trāſiēs: ⁊ eſt trāſmutata: ⁊ tn̄ latet nos. vt ſi v̾e opinamur ſoꝛtē ſedere ⁊ lateat nos ꝙ ſurgat eo ſurgēte f'lificat̄ opīo nr̄a. ¶ Nōnᵐ ēt viȝ rōnis pħi in ħ ꝯſiſtere. ſ. ꝙ ſi ſenſus ⁊ opīo ſil' iūcta faciāt fantaſiā: cū ꝯtigat de eodē hr̄e ſenſuȝ f'lm ⁊ opīonē verā: vt pȝ de q̄ȝtitate ſolis: oȝ ꝙ opīo ꝯfoꝛmet ſe ſenſui: q2 nūq̄ȝ. duo aliq̄ quoꝝ vnū ſit f'lȝ ⁊ aliud veꝝ veniūt ad ꝯſtitutōeȝ vniꝰ niſi vnū cōfoꝛmet̄ alteri. ꝯfoꝛmabit̄ g̊ opīo v̾a ſenſui f'lo. v'l g̊ erit iſta ꝯfoꝛmitas: q2 opīo manēs v̾a fiet f'la: ⁊ tc̄ erit ſil' opīo v̾a ⁊ f'la: qđ eſt īpoſ'e. vel ſi dicat̄ ꝙ opīo illa nō ſil' eſt v̾a ⁊ f'la: ſȝ falſificat̄ cū res ſit ſalua: ⁊ nō ſit fcā mutatio in re opīata: nec ēt ſit fcā mutatio ī opinā̄te: q2 ille nec ē oblitꝰ nec diſcredit: illa opīo nō erit f'la: ſȝ oȝ ꝙ ipa opīo ſit ſaluata in ſua v̾itate: ⁊ ꝙ nō falſificet̄ nec ꝯfoꝛmet̄ ſenſui f'lo. g̊ opīo vna cū ſenſu nō poterit ꝯſtituere fantaſiā: fantaſia g̊ nō eſt opīo nec ſenſus nec aliqđ ꝯpoſitū ex his. i. ex opīone ⁊ ſenſu.

Dubitaret foꝛte aliqs: q2 vr̄ ꝙ pħs arguat ex inſufficiētī. vult. n. ꝙ ſi fantaſia ē qđ cōpoſitū ex opīone ⁊ ſenſu cū ꝯtigat de aliq̄ eē ſenſuȝ f'lm ⁊ opīonē verā opoꝛtebit ẜm ipm: ꝙ tūc opīo v̾a ꝯfoꝛmet ſe ſenſui f'lo: ſȝ ħ nō opȝ vt vr̄: q2 ħ ꝯfoꝛmitas poterit al'r fieri. poterit. n. foꝛte ſenſus f'lus ꝯfoꝛmari opīoni v̾e. ⁊ ſic cōſtituet fantaſia. ¶ Dōȝ ꝙ q̄litercūq̄ȝ fantaſia ꝯſtituat̄ ex opīone ⁊ ſenſu: oȝ ꝙ vnū illoꝝ ꝯfoꝛmet̄ alteri. tripl'r. n. pt ītelligi vt dicebat̄ hꝰ ꝯſtitutio. p̊ ꝙ fātaſia ſit ſenſus eēntialiter ⁊ hēat opīonē ānexā: vt ꝙ ſit ſenſus cātꝰ ex opīone. 2ᵒ eꝰ ꝙ ſit opīo cāta ꝑ ſenſū: ⁊ q2 effectꝰ ē ꝯfoꝛmis cāe opoꝛtebit eē ꝯfoꝛmitatē īter illa. 3ᵒ mō ħ pōt ītelligi vt dicebat̄ ꝙ fantaſia ſit vtrūq̄ȝ eēntial'r: ita ꝙ ſit ꝯp'o vtriuſq̄ȝ: ⁊ q2 fantaſia nō pōt ſil' eē v̾a ⁊ f'la: ſȝ ē tm̄ v̾a vel tm̄ f'la: opȝ ꝙ ꝯponētia ſint ꝯfoꝛmia fantaſie: vt ꝙ vel vtrūq̄ ſit veꝝ vel vtrūq̄ȝ f'lȝ. ¶ Viſo ꝙ oȝ eē ꝯfoꝛmitatē īter opīonē ⁊ ſenſū ſi ex eis ꝯponi đbeat fātaſia: volumꝰ oñdere ꝙ opīo dȝ ꝯfoꝛmari ſenſui: n̄ ſenſus opīoni qđ dupl'r pȝ. p̊: q2 ꝯfoꝛmitas ſenſus ē īpoſſibilis. nūq̄ȝ. n. eē pōt ꝙ ſenſus ſit verꝰ circa q̄ȝtitatē ſol'. nūq̄ȝ. n. eē poterit ꝙ ſol iudicet̄ a viſu tātus q̄ȝtus ē: ſȝ opīo pōt eē v̾a ⁊ f'la. iō magis dixit pħs ꝙ opīo debeat ꝯfoꝛmari ſenſui q̄ȝ eꝰ. ¶ Rurſus fantaſia eſt motꝰ factꝰ a ſenſu ⁊ motꝰ ille q ē fantaſia ē ſil'is motui q ē factꝰ ī ſenſu: ⁊ q2 fantaſia aſſimilat̄ motui fcō ī ſenſu. ſi opīo debeat eē de ꝯpōne fantaſie: oȝ ꝙ trahat̄ ad modū ipius ſenſus. ⁊ ꝙ ꝯfoꝛmet̄ ſenſui cui ꝯfoꝛmat̄ fantaᵃ.

Sed qm̄ accidit moto hoc moueri alterum ab hoc: fantaſia aūt videt̄ motus eſſe: ⁊ nō ſine ſenſu fieri: ħ in his
que ſentiunt ⁊ quoꝛum ſenſus: eſt aūt
motuȝ fieri ab actu ſenſus. ¶ Et hūc ſimilem Com.
neceſſe eē ſenſui: erit vtiq̄ȝ fantaſia ipa motꝰ n̄ 161.
ſine ſenſu ꝯtigēs. Neq̄ȝ. n. ſentiētibꝰ ineſſe. Et
multa eſt ẜm ipm facere ⁊ pati hn̄s.

¶ Poſtq̄ȝ pħs oñdit ꝙ fantaſia n̄ ē ſenſus nec ſcīa nec itellectꝰ nec opīo. in pte iſta īgrit qđ ē fantaſia: circa qđ duo fac̄: q2 p̊ pōit q̄ȝdā deſcriptōeȝ vel q̄ȝdā diffōnē fātaſie. 2ᵒ māifeſtat mēbꝛa ī diffōne poſita ibi. (Et eē verā ⁊ f'lam) ponit aūt talē diffōnē fantaſie: ꝙ fantaſia ē motꝰ factꝰ a ſenſu ẜm actū q eſt ſil'is illi quā hn̄s multa agit ⁊ patit̄ penes illā ſiue ẜm illā. poſſemus g̊ diuidere p̊mā ptē vbi ponit̄ deſcriptio fantaſie in tres partes ẜm ꝙ tres particule ponunt̄ in diffōne fantaſie. nam p̊mo oſtēdit ꝙ fantaſia eſt motus factus a ſenſu. ſcđo addit ꝙ eſt factꝰ a ſenſu ẜȝ actū ⁊ ꝙ eſt ſil'is illi motui. 3ᵒ ſubiūgit ꝙ multa agimꝰ ⁊ patimur ẜm fantaſiā. dicit g̊: ſȝ qm̄ eſt. i. ꝯtingit moto ħ. i. moto ſenſu moueri alteꝝ ab ħ. i. moueri fātaſiā a ſenſu

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſu.fantaſia aũt vr̃ eẽ talis mot⁹ factus a ſenſu:ꝛ nõ hʒ fie
ri ſine ſenſu:ſʒ hʒ eẽ in his q̃ ſentiũt ꝛ eſt eoꝝ quoꝝ ẽ ſen-
ſus.ꝛ h̃ q̃tũ ad ꝑticulã ꝑmã ꝙ fantaſia eſt mot⁹ factus a
ſenſu:ꝛ ſubdit.eſt aũt.i.ꝯtigit fieri motũ ab actu ſenſus ꝛ
hũc motũ neceſſe eſt eẽ ſilẽ ſenſui.nã vt dcm̃ ẽ: fantaſia
nõ ſolũ ẽ motus fact⁹ a ſenſu:ſʒ eſt mot⁹ factus a ſenſu in
actu ꝛ ẽ ſilis illi motui:ꝛ qꝛ ſic ẽ:fantaſia ipſa ẽ mot⁹ nõ cõ
tingẽs eẽ ſine ſenſu: nec ꝯtigit ĩeſſe nõ ſentiẽtib⁹: ꝛ addit
ꝙ hñs fantaſiã ẽ.i.ꝯtigit multa facere ꝛ pati ſm ipaʒ.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ vr̃ fantaſia eſſe ideʒ qđ
ſenſus cõis.nã ſi fantaſia ẽ mot⁹ fact⁹
a ſenſu ſic ẽ ſenſus cõis:qm̃ ipſe vt vr̃ eſt h⁹ mot⁹: qꝛ mo-
tis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ mouet̃ ſenſus cõis. ¶ Rurſus ſic̃
fantaſia ẽ ſilis mot⁹ motui facto in ſenſu ſic ꝛ ſenſus cõis.
¶ Dõm ꝙ ſenſus cõis datus ẽ aĩalib⁹ ad h̃ ꝙ fiat plenũ
iudiciũ de ſenſibilib⁹ exteriorib⁹. ¶ Nã ꝑ ſenſus ꝑticula
res hẽtur iudiciũ incõpletũ: ſed ꝑficit̃ h⁹ iudiciũ in ſenſu
cõi.vñ themiſti⁹ vt patuit ſupi⁹ ſenſuʒ cõem appellat pri-
mũ.i.ꝑncipalẽ viſum:ꝛ ꝑmũ.i.ꝑncipalẽ auditũ. nã de ipo
viſibili vel de ipſo audibili vel de alijs ſenſibilib⁹ ꝓprijs
ꝑncipali⁹ ꝛ ꝑfecti⁹ fit iudiciũ in ſenſu cõi q̃ in ꝑticularib⁹
ſenſib⁹.vñ ꝛ idẽ Themi.ꝑticulares ſenſus appellat orga-
na ꝛ nũcios:ſenſuʒ v̾o cõem appellat regẽ ꝛ ꝑncipẽ:cuius
eſt iudicare de his q̃ nũciant̃ a ꝑticularib⁹ ſenſib⁹: ſʒ fan-
taſia data ẽ aĩali vt ad apphẽſionẽ ei⁹ extimet̃ aliqd eſſe
bonũ aut malũ nociuũ vel ꝓficuũ:ꝛ qꝛ ſm hãc extimatio
nẽ ſeqt̃ ꝙ in nobis fiãt paſſiões ꝛ mot⁹ animi:ſm q̃s opa
mur ꝛ agimus:ſeqt̃ ꝙ hñtes fantaſiã multa patiant̃ ꝛ agã
tur ſm illã.igit̃ ſm hãc ꝑticulã poſitã in deſcriptõe fanta
ſie:qꝛ multa agimus ꝛ patimur ſm illã:differt fantaſia a
ſenſu cõmuni.

Alterius forte dubitaret aliqs:vtruʒ fantaſia
moueat̃ a ſenſu facto ĩ actu. ¶ Dõm ꝙ ſolo h⁹ q̃ſiti aliq̃
mõ appere põt ex ꝑcedẽtib⁹.nã ſic̃ duplex ẽ fantaſia.vna
d̾termiata: alia ĩdetermiata. ita dupl'r põt accipi ſenſus ĩ
actu:vel q nũc ẽ in actu:vel q aliqñ fuit ĩ actu.fãtaſia ide
termiata q̃ hñt aĩalia ĩperfecta fit a ſenſu q nũc ẽ ĩ actu:
ita ꝙ ſtatiʒ cũ d̾ſinũt ſenſus ſentire ĩ actu deſinũt illa aĩa-
lia fantaſiari in actu:ita ꝙ illa aĩalia nõ mouent̃ ꝑ fanta-
ſiã niſi ad ꝑſentiã ſenſibilis:ſʒ fantaſia deteriata fit a ſen
ſu ĩ actu:nõ q nũc ẽ in actu:ſʒ q aliqñ fuit ĩ actu. ſufficit.n.
ꝙ aliqñ viderimus albũ: ꝛ ꝙ aliqñ fuerit viſus actu ĩmu
tatus ab illo ad h̃ ꝙ nũc ꝑ fantaſiaʒ apphẽdamus albuʒ:
ĩmo plus nõ oʒ ꝙ illud qđ ꝑ fantaſiã apphẽdimus aliqñ
fuerit ĩ ſenſu ꝑ ſe vt ſi vidi auꝝ ꝛ vidi mõtem:ꝛ nũq̃ vidi
mõtẽ aureũ:poſſum ꝑ fantaſia apphẽdere montẽ aureũ.
ſemꝑ g̊ fantaſia ẽ mot⁹ aliq̊ mõ fact⁹ a ſenſu ĩ actu q nũc ẽ
vel q aliqñ fuit: ꝛ h̃ vel qꝛ illud ſenſibile qđ fantaſiamur
fuit ĩ ſenſu vel ſm ſe vel ſʒ ſuas ꝑtes vel aliq̊ alio⁹.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ ſm fanta-
ſiã multa agãt ꝛ patiant̃ aĩalia
q̃ hñt illã.ꝛ vr̃ ꝙ nõ:qꝛ vt ſupra dicebat̃ in hoc dr̃t opio a
fantaſia:qꝛ ſtatĩ cũ fit ĩ nobis opĩo alicui⁹ terribilis ꝯpati
mur ꝛ mouemur ſʒ appetitũ:qđ nõ ꝯtigit de fantaſia.opi
nio g̊ ẽ illud ſʒ qđ multa agimus ꝛ patimur:nõ fantaſia.
¶ Dõm ꝙ opĩo in hñtib⁹ ĩtellectũ ꝛ extimatiua in alijs
aĩalib⁹ ſunt magis ĩmediatũ ꝑnm mouẽdi deſideriũ ꝛ ap-
petitũ q̃ fantaſia. nã ſi ſtat̃ in fantaſia ꝙ ſic apprehenda
mus ꝑ fantaſiaʒ ꝙ illa nõ opinemur nec extimemus eſſe
in re ex̃: ſʒ hoc nõ terrebimur nec patiemur nec mouebi
mur ad agẽdũ:ſʒ tũc ſil'r nos hẽbim⁹: ac ſi ĩ figura aliq̃ vl'
ꝑ ſilitudinẽ pictã ĩſpicerem⁹ terribilia illa: ſʒ qꝛ facta ap-
prehẽſiõe ꝑ fantaſiã:vtpl'm nõ ſiſtimus ibi:ſʒ ꝑ eſtimati-
uam iudicamus illud ſic eẽ actu in re ex̃ vel ſic eſſe poſ'e.
ꝯtingit ſm hoc nos agere ꝛ pati ꝑ fantaſiã.igr̃ vt fantaſia
ꝯpat̃ ad motũ fcm̃ in ſenſu nõ diſtinguimus iter ſenſum
cõem ꝛ ꝑticularẽ:ſed totũ h̃ quodãmõ accipimus ꝓ vno
motu ꝛ dicimus ꝙ ab illo motu facto ſic ĩ ſenſu ſit in nob̃
fantaſia ſm queʒ extimamus aliqd nociuũ vel ꝓficuuʒ:
ꝑꝑ qđ ſm eã multa agimus ꝛ patimur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̃uo accipiunt̃ he
ꝑticl'e poſite ĩ deſcriptõe fantaſie. ¶ Di
cendũ ꝙ ſi motũ fcm̃ a ſenſu ĩ actu volumus accipe ꝑ ſen
ſuʒ q tũc ẽ actu:dr̃e poſſumus ꝙ ꝑma ꝑticula.vʒ.ꝙ fanta-
ſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu q̃litercũq̃:ſiue q nunc eſt actu:ſi
ue q aliqñ fuit reſpicit fantaſiã determiatã.2ª v̾o ꝑticula:
ꝙ fantaſia ẽ mot⁹ factus a ſenſu in actu.i.a ſenſu q nũc eſt
actu ſpãl'r reſpicit fantaſiã ĩdetermiatã:qꝛ h⁹ fantaſia ſo
lũ fit a ſenſu cũ ẽ actu:ꝛ ẽ mot⁹ ſilis illi motui.3ª v̾o ꝑticu-
la.vʒ.ꝙ fantaſia ẽ ſm quã multa agimus ꝛ patimur reſpi
cit vtrãq̃:qꝛ tã ſm fantaſiã determiatã q̃ ĩdetermiataʒ
h̃ eẽ ꝯtigit:vel poſſum⁹ dr̃e ꝙ ꝑticule poſite ĩ dicta diffõ-
ne ſic accipiunt̃ ꝙ ſe ipas determinãt adĩuicẽ:qꝛ ꝑª deter
miat̃ ꝑ ſcdaʒ.nã fantaſia ſic ẽ mot⁹ fact⁹ a ſenſu:ꝙ ille ſen
ſus dʒ accipi ſm actũ vel q nũc ẽ vel q aliqñ fuit. 2ª ꝑticu
la determinat̃ ꝑ tertiã. naʒ fantaſia ſic debet eſſe motus
factus a ſenſu ſm actum ꝙ ſm eã animalia multa agant
ꝛ patiantur. ¶ Deinde cum dicit.

**¶ Et eſſe veram ꝛ falſam. Hoc aũt accidit pro
pter hoc ꝙ ſenſus ꝓprioꝝ qdem eſt verus:aut
q̃ pauciſſimum habens falſum.**

¶ Manifeſtat mẽbra poſita in diffõne. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã
ſciẽdũ ꝙ ꝑmũ mẽbrũ.vʒ.moueri a ſenſu aliq̊ mõ ꝯtinet̃.
in 2°. vʒ.ĩ moueri a ſenſu ĩ actu: ĩmo accipiẽdo moueri a
ſenſu ĩ actu large ꝓ moueri a ſenſu ĩ actu q nũc ẽ:vel a ſen
ſu ĩ actu q aliqñ fuit:idẽ ẽ moueri a ſenſu ĩ actu qđ moue
ri a ſenſu.nõ.n.eſt aliud hoc q̃ illud niſi ꝙ vnũ eſt expſſi-
uuʒ alteri⁹. ¶ Rurſus ꝙ addebat̃ in 2°. mẽbro.vʒ.ꝙ mo
tus factus in fantaſia ẽ ſilis motui facto in ſenſu nõ ꝓpe
hoc mẽbꝝ ponit in nũeꝝ cũ alijs.nã eo ipo ꝙ fantaſia eſt
mot⁹ fact⁹ a ſenſu ꝛ cãtus a ſenſu: qꝛ in talib⁹ effectus eſt
ſilis cãe opʒ h⁹ motũ eſſe ſilem motui facto in ſenſu.tota
g̊ deſcriptio fantaſie quodãmõ vr̃ ꝯtineri in duob⁹.vʒ.ꝙ
fantaſia eſt mot⁹ factus a ſenſu in actu ſm quẽ ꝯtigit mul
ta agere ꝛ pati. duo g̊ facit:qꝛ ꝑmo oñdit ꝙ fãtaſia ẽ mo-
tus fact⁹ a ſenſu in actu. 2° declarat ꝙ ſm eã ꝯtingit mul
ta agere ꝛ pati.ibi (Qm̃ aũt viſus) ad euidentiaʒ aũt pri-
me ꝑtis ſciendũ ꝙ omne illud qđ v̾ificat̃ ꝛ falſificat̃ ſm
v̾itatẽ ꝛ falſitatẽ factã in ſenſu in actu:ꝛ deficit ab h⁹ ſen
ſu ẽ mot⁹ cãtus a tali ſenſu.nã eſſe nõ põt ꝙ fantaſia v̾ifi-
cet̃ ꝛ falſificet̃ ſm v̾itatẽ ꝛ falſitatẽ factã in ſenſu in actu:
niſi fantaſia ꝛ ſenſus ĩ actu ſint ꝯnexa. ita ꝙ vnũ cãet̃ ab
alio:qꝛ ſi fantaſia ñ cãret̃ a ſenſu.nec eꝯ̊ a v̾itate ꝛ falſita
te ĩ vno ñ oporteret ꝙ cãret̃ v̾itas ꝛ fl'itas ĩ alio. ¶ Rur-
ſus.qꝛ fãtaſia ĩ iudicãdo v̾itatẽ ꝛ fl'itatẽ deficit a ſenſu:qꝛ
effect⁹ deficit a cã ꝛ nõ eꝯ̊. fantaſia cãt̃ a ſenſu ꝛ ẽ mot⁹ fa-
ctus a ſenſu ꝛ nõ eꝯ̊.poſſʒ g̊ ſic formari rõ. oẽ illud qđ v̾ifi
cat̃ ꝛ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ꝛ falſitatẽ factã ĩ ſenſu in actu.ꝛ
d̾ficit a ſenſu ĩ actu ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.i.a ſenſu ĩ actu
fantaſia eſt h⁹.g̊ ꝛc̃.põt auteʒ h̃ rõ formari al'r ꝛ forte me
li⁹. ¶ Ad c⁹ euidẽtiã ſciẽdũ ꝙ qcqd v̾ificat̃ ꝛ falſificat̃ ſʒ
v̾itatẽ ꝛ falſitatẽ ĩ ſenſu vel ẽ idẽ qđ ſenſus vel cãt̃ a ſenſu
ꝛ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo:ſʒ fantaſia v̾ificat̃ ꝛ falſificat̃ ſʒ v̾ita
tẽ ꝛ falſitatẽ ĩ ſenſu: ꝛ ñ ẽ idẽ qđ ſenſus:ſʒ dr̃t a ſenſu.g̊ cã-
tur a ſenſu ꝛ ẽ mot⁹ fact⁹ ab ipo.in hac ãt rõne ſic ꝓcedit:
qꝛ p̊ oñdit ꝙ fantaſia v̾ificat̃ ꝛ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ꝛ falſi-
tatẽ factã ĩ ſenſu ĩ actu.2° declarat ꝙ fãtaſia dr̃t a ſenſu ĩ
actu.3°.ꝯcludit ꝙ fãtaſia ẽ mot⁹ fact⁹ a tali ſenſu.vʒ.a ſen
ſu ĩ actu.2ª ibi (Scdʒ ſenſuʒ ãt mot⁹) 3ª ibi (Si qdẽ igr̃ ni
hil aliđ) circa ꝑ⁹ tria fac̃ ſʒ ꝙ tripl'r oñdit ꝙ fantaſia v̾ifi
cat̃ ꝛ falſificat̃ ſm v̾itatẽ ꝛ falſitatẽ factã ĩ ſenſu ĩ actu.nã

UVA. BHSC. IyR_041_2

ꝑmo oñdit hoc ex parte ſenſibiliũ ꝓprioꝝ.2° ex parte ſenſibiliũ ꝑ acciñs.3° ex parte ſenſibiliũ cõium.2ª ibi(Secũdo aũt)3ª ibi.(Tertio aũt.)dicit ḡ ꝙ ꝯtingit ⁊ eẽ verã ⁊ falſam ſup.fantaſiã:hoc aũt accidit ꝑꝑ h ꝙ ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ vtplurimuꝫ qdẽ eſt ſenſus verus aut ꝗꝫ pauciſſimum hñs falſuꝫ.⁊ tunc ſuppleat̃ rõ:qꝛ plurimũ ẽ verꝰ:ꝗꝫ pauciſſimum aũt.i.raro eſt falſus: ſic ⁊ fantaſia reſpectu taliũ ſenſibiliũ vtplurimũ eſt ṽa.aliqñ tñ ẽ falſa ex parte igit̃ ſenſibiliũ ꝓprioꝝ pꝫ fantaſiã eẽ veram ⁊ falſam ẜm veritatẽ ⁊ falſitatẽ factam in ſenſu.

Dubitaret forte aliqs:qꝛ qđ hic dr̃ videt̃ eſſe ꝯtrariũ ei qđ ſupius diceba tur:inuebat̃.n. ſupra ꝙ ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ ſemꝑ ſunt veri. hic aũt dr̃ ꝙ ꝯtingit eos eẽ falſos. lꝫ pauciſſime ⁊ raro.¶ Dõm ꝙ ſi ꝯcurrant ibi oĩa debite vt ꝙ organũ ſenſus ſit debite cõditionatũ ⁊ obm̃ ſit ĩ debita diſtantia:medium aũt ſit debite diſpoſitũ:his oĩbus ſic cõcurrẽtibus ſenſus reſpcũ ꝓprioꝝ ſemꝑ eſt verus:tñ ſi organũ ſit male cõditionatũ:vtputa qꝛ oculus nõ eſt in bona habitudine:vel ſi obm̃ nõ ẽ in debita diſtantia:vtputa qꝛ eſt nimis remotũ:⁊ ſi mediũ nõ eſt bñ diſpoſitũ: vtputa qꝛ aer nõ ẽ bñ illuminatus: his ſic ꝯcurrẽtibus poterit accidere falſitas in viſu ẽt circa ſenſibilia ꝓpria vt poterit apparere ꝙ vnus color ſit alius vt ꝙ rubeus ſit niger.ſepe.n.exꝑti ſumus ꝙ a remotis ⁊ in tenebris nobis rubeus color niger apparuit:ſic ẽt ſi oculus nõ fuiſſet bñ diſpoſitus hoc ideꝫ potuiſſet ꝯtingere.nã lingua male diſpoſita ⁊ infecta per colerã ei vnus ſapor apparet alius. ea.n.ſic exiſtẽte qcqd guſtat videt̃ amaꝝ.ſicut.n.dicimus ꝙ natura ſemꝑ ſortitur effectuꝫ ſuũ:qꝛ natura ẽ ſpẽs eoꝝ q̃ ſunt:vt dr̃ in libro rheto.⁊ tñ ſi fiat corruptio in aliquo ꝑncipio naturali fiũt monſtra:⁊ natura nõ ſortit̃ effectũ:ſic reſpcũ ꝓprioꝝ ſenſus ſemꝑ ẽ verus:⁊ tamẽ ſi fiat corruptio vel indiſpõ vel indebite ſe hẽat aliqđ eoꝝ q̃ regrunt̃ ad ſenſum vt ꝙ nõ debite ſe hẽat organũ aut mediũ aut ẽt obm̃ põt falſitas in ſenſu accidere.¶ Deinde cũ dicit.

¶ **Secundo aũt accidere hoc: ⁊ hoc iam contingit mẽtiri. Quod qdẽ.n.album nõ mẽtitur. Si aũt hoc album:aut aliud mẽtit̃.**

¶ Ait ꝙ v̾ificat̃ ⁊ falſificat̃ fantaſia ẜm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ factã in ſenſu:⁊ hoc ex parte ſenſibiliuꝫ ꝑ acciñs dicẽs: ꝙ ſcđo aũt accidere hoc.i.falſitas in fanta.ẜm falſitatẽ ĩ ſenſu ⁊ ꝯtingit iam mẽtiri hoc.i.ꝑ fanta.ẜm ꝙ mẽtit̃ ſenſus: qꝛ qđ quidẽ ẽ albũ.i.circa ſenſibile ꝓpriuꝫ nõ mẽtit̃ ſenſu niſi vt dcm̃ ẽ ſi aũt ſit albũ hoc vt filiꝰ cleonis aut aliꝰ vt diary filiꝰ mẽtit̃ ſup.ſenſus ⁊ ẽt fanta.¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ **Tertio aũt cõium ⁊ conſequẽtiũ accidentia: quibus iſunt ꝓpria. Dico aũt vt motus ⁊ magnitudo accidũt ſenſibilibus:circa que eſt maxime iam decipi.**

¶ Oñdit ꝙ ꝯtigit mẽtiri circa fantaſiã ſic̃ circa ſenſuꝫ ex ꝑte ſenſibiliũ cõium dicẽs.3° aũt reſpcũ cõium ⁊ ꝯñtium qbus cõibus inſunt accñtia ꝓpria.dico aũt vt motꝰ ⁊ magnitudo qua accidit ſenſibilibus corporibꝰ ſup.ſunt ea circa q̃ maxime ꝯtingit decipi tam ſenſuꝫ in actu ꝗꝫ ẽt fantaſiã.ḡ nõ ſolũ ex ꝑte ſenſibiliũ ꝓprioꝝ ⁊ ſenſibiliũ ꝑ acciñs: ſꝫ ẽt ex parte ſenſibiliũ cõiuꝫ in qbus fundant̃ ſenſibilia ꝓpria pꝫ veꝝ eẽ ꝙ verificet̃ ⁊ falſificet̃ fantaſia ẜm v̾itatẽ ⁊ falſitatẽ ſenſus in actu.¶ Deide cũ dicit.

¶ **Secũduꝫ ſenſuꝫ. Motus aũt ab actu factus differt a ſenſu q ab his tribus ſenſibus. Et primus quidẽ preſentis ſenſus verus: aliȷ̃ autem preſentis ⁊ abſentis erunt vtiqꝫ falſi ⁊ maxime cum procul ſit ſenſibile.**

¶ Oſtẽdit ꝙ fantaſia differt a ſenſu in actu.dicẽs ꝙ motꝰ aũt factus ẜm ſenſum ab actu.i. fantaſia q̃ ẽ motus factꝰ a ſenſu in actu differt a ſenſu q ẽ ab his tribꝰ ſenſibꝰ. i.q ẽ ẜm hos tres modos ſentiẽti.nã ẜꝫ hos tres modos ſentiẽdi.vꝫ.tã ẜm ſenſibilia ꝓpria ꝗꝫ ẜm ſenſibilia cõia: ⁊ ꝗꝫ ẜm ſenſibilia ꝑ acciñs dr̃t fantaſia a ſenſu: qꝛ in oĩbꝰ his plus falſificat̃ fantaſia ꝗꝫ ſenſus. ⁊ ſubdit ꝙ ꝑmus qdem ſenſus q ẽ reſpcũ ſenſibiliũ ꝓprioꝝ pñtibꝰ ſenſibilibꝰ ſemꝑ ẽ verus:aly aũt ſenſus q ſunt reſpcũ ſenſibilium ꝑ acciñs ⁊ cõiuꝫ tã reſpcũ ſenſibiliũ pñtis ꝗꝫ ẽt ⁊ abſentis erũt vtiqꝫ falſi: ⁊ maxĩe ꝯtĩgit talis falſitas cũ ꝓcul ſit ſenſibile.tũc ḡ eſt ſuplẽda rõ ꝙ qꝛ pñtia ⁊ ꝓpingtas obi facit ad v̾itatẽ: abſentia ⁊ longingtas facit ad falſitatẽ:fantaſia differt a ſenſu:qꝛ ẽ plus f̃la ꝗꝫ ſenſus:cũ poſſit fãtaſiari obis abſentibus ⁊ longings.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ tũ qꝛ fantaſia cãtur a ſenſu:⁊ ẽ maior defectꝰ in effectu ꝗꝫ ĩ cã: tũ ẽt qꝛ fantaſia põt fantaſiari abſentibꝰ ſenſibilibꝰ ẜꝫ quẽ modũ hꝫ eẽ maior falſitas ꝯuẽit maiorẽ falſitatẽ eſſe in fantaſia : q̃ in ſenſu. ¶ Nõnᵐ ẽt ꝙ lꝫ poſſit eẽ falſitas circa ſenſibilia cõia.⁊ ꝑ accñs ſiue ſint pñtia ſiue abſentia:maior tñ falſitas cõtingit circa ea ſi ſint abſẽtia ꝗꝫ pñtia:imo ẽt circa ipſa ſenſibilia ꝓpa põt maxĩe ꝯtingere error: qꝛ abſentibꝰ poſſumus imaginari albũ nigrũ.⁊ ecõuerſo.fantaſia ḡ q̃ põt ſibi formare fantaſmata abſentibus ſenſibilibꝰ potiſſime põt ei ꝯtingere falſitas plus ꝗꝫ ſenſui : ẽt circa oĩa genera ſenſibilium. bene ergo dictum eſt ꝙ differt fantaſia a ſenſu ⁊ deficit ab ipſo.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Si quidẽ igit̃ nihil aliud hñt q̃ dicta ſunt niſi fantaſia: hoc aũt eſt qđ dcm̃ eſt: fantaſia vtiqꝫ erit motus a ſenſu ſcđm actum factus.**

¶ Concludit intẽtuꝫ.vꝫ.ꝙ fantaſia ẽ motus factus a ſenſu in actu dicẽs.ſiqdẽ igit̃ nihil aliud hñt q̃ dicta ſunt niſi fantaſia.hoc aũt eſt qđ dcm̃ eſt.vꝫ. ꝙ fantaſia v̾ificet̃ ⁊ falſificet̃ ẜm v̾itatẽ ⁊ falſitatem factaꝫ in ſenſu in actu:qꝛ ergo ſic eſt fantaſia vtiqꝫ erit motus factus a ſenſu ſecundum actum.¶ Deinde cum dicit.

¶ **Qm̃ aũt viſus maxime ſenſus eſt: ⁊ nomen a lumine accepit:qm̃ ſine lumĩe nõ ẽ videre.** Com. 162.

¶ Poſtquã oſtẽdit ꝙ fantaſia eſt motus factus a ſenſu ſecundũ actum declarat aliam particulã poſitam in diffinitiõe fantaſie.vꝫ.ꝙ ẜm fantaſiaꝫ aĩalia multa agunt ⁊ patiunt̃:circa qđ tria facit:qꝛ ꝑmo oſtẽdit:quare ſicut nominata eſt fantaſia.2° manifeſtat qđ dcm̃ eſt.3°.epilogat circa determĩata.2ª ibi(Et qm̃ ĩmanẽt)3ª ibi.(De fantaſia qdẽ.)dicit ḡ ꝑmo: qm̃ aũt viſus eſt maxime ſenſus.i.ſenſus ꝑcipuus ⁊ ſpũalis:⁊ qꝛ ſup.ſic ẽ fantaſia nomẽ accepit a lumĩe:qm̃ ſine lumĩe nõ ẽ.i.nõ ꝯtingit videre.¶ Nõnᵐ ãt ꝙ apud grecos phos idẽ eſt qđ lumẽ: ⁊ qꝛ in lumĩe oĩa appent a phos venit ⁊ deriuat̃ phanos:qđ idẽ ẽ qđ apparitio.fantaſia ḡ q̃ dr̃ a phanos qđ ẽ appere ſumit nomẽ a lumĩe:⁊ ſumẽdo nomẽ a lumĩe ſine q̃ ñ fit viſus ſumit ⁊ nomẽ a viſu q ẽ ꝑcipuꝰ ⁊ ſpũalior ĩter ſenſus.Deide cũ dic̃.

¶ **Et qm̃ ĩmanẽt ⁊ ſil̃es ſunt ſenſibꝰ:multa ẜm ipſos opant̃ aĩalia. Alia qdẽ: qꝛ nõ habẽt intellectum: vt beſtie. Alia vero ex velamẽto intellectus aut paſſione:aut egritudĩe:aut ſomno: vt hoĩes. De fantaſia quidẽ igitur quid eſt: ⁊ propter quid ẽ dcm̃ ſit intantum.**

¶ Declarat intentũ.vꝫ.ꝙ ẜm fantaſiam animalia multa agunt ⁊ patiunt̃ dicens:⁊ qm̃ ĩmanent.i.exiſtunt ⁊ ꝑſeuerant motꝰ fantaſtici ⁊ illi motꝰ ſunt ſil̃es ſenſibꝰ.i.motibꝰ factis in ſenſibꝰ:⁊ qꝛ ſic fantaſia ⁊ motꝰ fantaſtici ĩmanẽt

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſi.exiſtūt in aīalibus multa opant̄ aīalia ſm̄ ipſos mot⁹: ſʒ alia gdē aīalia opant̄ ſm̄ tales mot⁹ ſiue ſm̄ fantaſiaʒ: qꝛ nō hn̄t itll̄um vt beſtie:alia v̉o opant̄ ſm̄ tales mot⁹ ſiue ſm̄ fantaſiā vt hoīes.⁊ h̄ ex velamēto.i.ꝓp velamētū itll̄us:qꝛ aliqn̄ velat̄ paſſiōe aut velat̄ egritudine aut ſomno. ¶ Nōn̄m ꝙ qn̄ ſupioꝛ v̉tus ē ī actu ſuo.tūc opamur ſm̄ v̉tutē ſupioꝛē:⁊ nō ſm̄ īferioꝛē:q̄re ſi aīalia opant̄ ſm̄ fantaſiā q̄ eſt v̉tus īferioꝛ: ⁊ nō ſm̄ itll̄uʒ q̄ eſt v̉t⁹ ſupioꝛ: hoc ē vel qꝛ nō hn̄t itll̄um vt beſtie.vel ſi hn̄t ītellectum hn̄t ipm̄ velatū:qδ tripl̄r ꝯuēit:qꝛ vel velat̄ paſſiōe vt ira vel timoꝛe:qꝛ ꝯtigit aliquē adeo eē iratū vel adeo timētē vt q̄ſi nihil ītelligat: ſʒ oīa agat magis ꝑ fantaſiam q̄ꝫ per itll̄um.vel ſc̄dō hoc pōt ꝯtingere ex egritudīe vt foꝛte freneticus vel ēt ebꝛius: qꝛ tales magis agūt ꝑ fantaſiā q̄ꝫ ꝑ itll̄um:vel 3° hoc pōt ꝯtingere ꝑ ſomnū:qꝛ in ſōno ligat̄ rō ⁊ viget fantaſia. ¶ Ultio epilogat circa determiata dicēs: de fantaſia gdē igit̄ gd ē ⁊ ꝑp gd ē.i.q̄ ſit cā eius ⁊ qūo hʒ fieri:qꝛ fit ſm̄ motū ſcm̄ a ſenſu in tantū dcm̄ ſit.

Cōmē. ꝑmi. De parte aūt aīe qua cognoſcit aīa ⁊ ſapit: ſiue ſeꝑablu exiſtēte: ſiue nō ſeparabili ſm̄ magnitudineʒ: ſʒ ſm̄ rōnē: conſiderānduʒ quā habēt differētiā: ⁊ quomodo quidē ſit ipſum intelligere.

¶ Poſtq̄ꝫ phus ſeꝑauit ⁊ diſtīxit ītell̄uʒ a ſenſu.in ꝑte iſta vt dicebat̄ īcipit determiare de ip̄o itll̄u ſiue de ipa potētia ītellectīa:circa qδ duo facit:qꝛ p̊ ꝯtinuat ſe ad dicēda. 2° exeqt̄ de ītēto ibi(Si g̊ ē ītelligere)dicit g̊.de ꝑte aūt aīe q̄ cognoſcit ⁊ ſapit aīa ſiue ſeꝑabili exn̄te ſiue nō ſeparabili ſm̄ magnitudinē.i.loco ⁊ ſubō:ſʒ ſm̄ rōnē ꝯſiderādū eſt de hac ꝑte aīe ītellectiua quā dr̄iaʒ hʒ ad ip̄m ſenſuʒ ⁊ qūo gdē ſit ip̄ʒ ītelligere qδ ē act⁹ ei⁹. ¶ Nōn̄m āt ꝙ ꝑteʒ aīe q̄ aīa ſapit ⁊ cognoſcit appellat potētiā intellectiuā.ꝑ ſaꝑe āt ⁊ cognoſcere ſm̄ Jo.gramaticū ītelligit ītelligere ſpecula^m ⁊ pꝛacticuʒ:ita ꝙ ſaꝑe refert̄ ad ſpeculabilia:cognoſcere ad agibilia:vel ſʒ quoſdā cog̊ſcere dʒ referri ad apphēſionē:ſaꝑe v̉o ad iudiciū.nā ꝑ potētiā ītellectiuam apphēdimus ⁊ iudicamus:⁊ cognoſcere poſſumus ꝑ eā ⁊ ſpeculabilia ⁊ agibilia. ¶ Notandum etiam ꝙ tria ꝓponit de potētia ītellectiua.vnū eſt vtꝝ ſit ſeꝑabilis ſm̄ magnitudinē.i.ſm̄ locū ⁊ ſm̄ ſubm̄.ſicut poſuit plato dicens ītellectualē eē in cerebꝛo.ꝯcupiſcibilē in coꝛde.nutritiuā in epate.2^m ē quā dr̄iam hēat h̄ potētia ad alias. 3^m ē q̄le ſit ſuū ītelligere.i.q̄lis ſit actus ei⁹:ſʒ de p̊mo nō vult cōſiderare:qꝛ cū intll̄us nō ſit v̉tus oꝛganica:qꝛ nec coꝛp⁹ nec v̉tus in coꝛpoꝛe ſuꝑuacuū videt̄ q̄rere vtruʒ ſit ſeparata ſubō ⁊ magnitudīe ab alijs:cū nec ſit magnitudo nec v̉t⁹ ī magnitudīe.de alijs aūt duob⁹ dicit ꝯſiderandū eē.

Dubitat aūt hic Joānes grāmaticus: qꝛ ſi potētie aīe ſunt partes ei⁹: vel oēs erūt coꝛruptibiles vel oēs īcoꝛruptibiles.nā cū tota eēntia aīe ſit īcoꝛruptibilis ⁊ maxīe aīe itll̄iue ſi potētie ei⁹ ſunt partes ipſi⁹ oēs erūt īcoꝛruptibiles. ¶ Cui⁹ ꝯ̄riū dicebat̄ ſupꝛa vbi oñdebat̄ ꝙ ītll̄us alteꝝ gen⁹ ē ⁊ ſeꝑat̄ ab alijs ſic̄ ꝑpetuū a coꝛruptibili. ¶ Dōʒ g̊ ſm̄ eūdē Joā.grāmaticū ꝙ hec ꝑs accipit̄ quodāmō equoce.nō ē.n.potētia ꝑs aīe eēntialis vt arguebat rō.debem⁹.n.imagiari ꝙ ſicut ꝑies eſt pars eēntialis domus: qꝛ tota eēntia domus nō reſeruat̄ in pariete ⁊ ſicut materia ē ꝑs eſſentialis cōpoſiti: qꝛ materia nō dicit totā eēntiā eius.ſic q̄libʒ potētia ē ꝑs potētialis anime:qꝛ anima totū ſuum poſſe nō pōt ꝑ vnā potētiam exercere.nā qꝛ actōes ſenſibiles exercet aīa ꝑ ſenſum ⁊ itelligibiles ꝑ intll̄um diuidit̄ ip̄m poſſe ipſi⁹ ꝑ diuerſas potētias:⁊ qꝛ in nulla potētia reſeruat̄ totuʒ poſſe q̄libʒ potētia dr̄ pars potētialis ei⁹. ¶ Deide cū dicit.

¶ Si igitur eſt ītelligere: ſicut ſentire: aut pati aliqd: vtiqꝫ erit ab intelligibili: vt aliqd huiuſmodi alteꝝ. Cō.2. ¶ Impaſſibilē ergo opʒ eē: ſuſceptiuum aūt ſpēi: ⁊ potētia huiuſmodi.ſed non hoc. Cō.3. Et ſimil̄r ſe hēre ſicut ſenſitiuum ad ſenſibilia: ſic intellectiuum ad intelligibilia.

¶ Exequit̄ de intēto:circa qδ duo facit ſm̄ ꝙ duo dixit eē ꝯſideranda.nā p̊mo determiat de intll̄u quā dr̄iam hēat ad alias potētias ſenſitiuas.2°.oñdit quale ſit ip̄ʒ ītelligere ⁊ qualis ſit actus ei⁹ ibi.(Indiuiſibiliū gdē igr̄) ¶ Ad euidētiā p̊me ꝑtis ſciēdū ꝙ ītll̄us ſm̄ phum q̄drupl̄r accipit̄.nā p̊mo accipit̄ ꝓ itll̄u potētiali q recipit ſpēs ītelligibiles.2°.accipit̄ ꝓ intll̄u agēte in cuius v̉tute tales ſpēs recipiunt̄.3° accipit̄ itll̄us ꝓ intll̄u in actu. 4°.v̉o accipit̄ ꝓ itll̄u paſſiuo.gd ſit itll̄us in actu ⁊ gd itll̄us paſſiu⁹ īfra dicet̄.q̄tuoꝛ g̊ facit:qꝛ p̊mo determinat de ītll̄u potētiali ꝑ ꝯꝑatione ad ſenſum oñdēs quā dr̄iam hʒ ad ip̄m.2°.determinat de ītellectu agēte.3° de itll̄u in actu.⁊ 4° de ītellectu paſſiuo.2ª ibi(Quoniā aūt ſicut in omni natura)3ª ibi(Idē aūt eſt ſm̄ actū.)4ª ibi(Paſſiuus v̉o itll̄us)circa p̊muʒ tria facit:qꝛ p̊mo determiat de intll̄u potētiali ꝑ ꝯꝑationē ad ſenſum.2° determiat de obō ei⁹.3°.mouet dubitatōes quaſdā circa ꝑtacta.2^a ibi.(Qm̄ aūt aliud ē magnitudo.)3^a ibi (Dubitabit āt)in determinādo aūt de ītellectu ꝑ ꝯparationē ad ſenſuʒ ⁊ oſtēdēdo qūo differt ab ip̄o duo facit:qꝛ p̊mo aſſignat ꝯueniētiā īter itll̄um ⁊ ſenſum.2° dat dr̄iaʒ īter illa.ibi(Un̄ neqꝫ miſceri)circa p̊imū duo facit ſm̄ ꝙ duo tradit de intll̄u in qb⁹ ꝯuenit cū ſenſu.ibi(Nec̄e itaqꝫ ē aūt)p̊^a ꝯueniētia ꝙ ſic̄ ſentire n̄ ē ꝓꝑe pati:ſʒ ē aliqd ſil̄e paſſioni:⁊ ſic̄ ſenſus nō ē actu ſpēs ſenſibiles:ſʒ ē in potētia ad eas:⁊ ē ſuſceptiu⁹ eaꝝ:ſic ⁊ intellect⁹ ſe hʒ reſpcū ſpērū ītelligibiliū.ait g̊.ſi igit̄ ē ītelligere ſic̄ ſentire:aut ip̄m intelligere erit vtiqꝫ aliqd pati ab intelligibili:aut ē gd īpaſſibile:⁊ ē alteꝝ aliqd hꝫ ſil̄e paſſioni.vult.n.phus ꝑ h̄ ꝙ ſic̄ ſentire nō ē ꝓꝑie pati:ſʒ ē hꝫ aliqd.i.ē aliqd ſimile paſſiōi:ſic ⁊ itll̄ere ſe hēat:⁊ qꝛ quodāmō ē ſil̄e de itll̄ere ⁊ de ſentire:iō cōcludit de ip̄o itll̄u ꝙ opʒ eē ſuſceptiuum ſpēi intelligibilis:⁊ ꝙ ē potētia hꝫ ſpēs:ſʒ nō ē hoc actu.i.q̄ꝫtū ē de ſe nō ē actu tales ſpēs: niſi eas recipiat aliūde.⁊ qꝛ ſic eſt: ſil̄r ſe oʒ hr̄e ſic̄ ſenſitiuū ad ſenſibilia ſic ītellectiuū ad itll̄ibilia. ¶ Deide cū dic̄.

¶ Neceſſe ē itaqꝫ: qm̄ oīa intelligit imixtuʒ eē: Cō.4. ſicut dicit Anaxagoꝛas vt imꝑet: hoc aūt ē vt cognoſcat. ītus.n.apparēs: pꝛohibebit extraneum: ⁊ obſtruet. ¶ Quare neqꝫ ipſius ē eſſe Cō.5. naturā: neqꝫ vnā: ſʒ aut ꝙ poſſibilis ſit vocat⁹ vtiqꝫ aīe intellectus. Dico aūt intellectuʒ: quo opinat̄: ⁊ intelligit aīa. Et hoc nihil aliud eſt actu eoꝝ que ſunt ante intelligere.

¶ Ponit aliā ꝯueniētiā īter ſenſuʒ ⁊ itll̄um: qꝛ ſic̄ ſenſum opʒ eē denudatū a ſpēb⁹ ſenſibilib⁹ vt cognoſcat illas:ſic opʒ ītell̄m eē ſimplicē īmixtū ⁊ īmaterialē:⁊ eſſe denudatū ab oīb⁹ foꝛmis materialib⁹:vt poſſit oēs foꝛmas materiales cognoſcere.iō ait qm̄ itll̄us ītelligit oīa.i.pōt intll̄ere oēs foꝛmas materiales:nec̄e itaqꝫ ip̄ʒ eē īmixtū.i.īmaterialē ſic̄ dixit anaxa.ſʒ anaxa.poſuit ip̄ʒ īmālē vt imꝑet materialib⁹.h̄ aūt ē.i.iō ē īmaterialis vt cog̊ſcat materialia:qꝛ ſi eēt materialis deſpectū.i.foꝛma materialis exn̄s in ip̄o.apꝑere.n.ꝓhibebit ex̄neū.i.ex̄neas foꝛmas ⁊ obm̄ ex̄neū:q̄re neqꝫ ipſi⁹ itll̄us eſt.i.ꝯtingit eſſe naturā materialē neqꝫ ei⁹ eſt eē vnā naturā aliq̄ꝫ coꝛpoꝛalē determiatam:ſʒ vocatus ē vtiqꝫ aīe itll̄us: ꝙ ē poſſibilis ad h̄.i.ꝙ

UVA. BHSC. IyR_041_2

poteſt recipere omnes tales formas ꝛ exponit ſe dicēs. di
co aūt ītellectū quo aīa opinat̄ ꝛ ītelligit q intellectus añ
ītelligere nihil eſt actu eoꝝ que ſunt ītelligibilia ab ipſo.
¶ Nōn^m aūt ꝙ pͥmus q viſus eſt loq de intellectu īmate
riali ꝛ imixto dr̄ fuiſſe Anaxago. ſʒ ille ītellectus īmixtus
ꝛ īmaterialis de quo loquebat̄ anaxagoras erat pͥma cau
ſa de⁹ ipē. poſuit. n. anaxa. quoddā mixtū chaos cōfuſum
tanq̄ʒ cām mālē ꝛ poſuit ītellectū tanq̄ʒ cām agenteʒ ꝛ di
xit ꝙ ad īperiū illius intellectus fiebat gn̄atio reꝝ ex illo
chaos ꝯfuſo. vt ḡ illud chaos ꝯfuſū ꝛ illa mā plene ſubij/
ceret̄ impio ītellectus dixit ītellectū nō eē alicuius natu/
re mālis nec eē alicui⁹ nature exiſtētiū in illo chaos cōfu/
ſo: ſʒ poſuit ipm ſimplicē ꝛ īmaterialē. ſm ḡ Anaxa. ītelle/
ctus erat īmaterialis vt imparet: ſʒ ītellect⁹ de quo loqt̄
hic pħus nō eſt īmaterialis vt imperet mālibus: ſʒ iō po/
nit̄ ſic eē vt cognoſcat mālia: nō vt mālib⁹ impet. ¶ No/
tandū ēt ꝙ de alio ītellectu loqt̄ Anaxago. q̄ʒ pħs: qꝛ ille
loquebat̄ de ītellectu diuino. hic aūt loqt̄ de hūano: cui⁹
nō eſt impare mālib⁹ ꝛ nālib⁹: qꝛ ſcia nr̄a nō cāt res: ſʒ cau
ſat̄ a rebus. ꝛ lʒ ītellect⁹ diuinus hēat reb⁹ nālibus impa/
re: ītellectus tn̄ noſter nō ponit̄ īmālis vt impet his reb⁹
mālibus: ſʒ vt cognoſcat illas. ¶ Nōn^m ēt ꝙ vbi nos ha/
bemus deſpectuʒ. apparere. n. ꝓhibebit extraneū hʒ litte
ra ꝯmēti. ſi. n. in eo apparuit apparēs impediret alienaʒ. ꝛ
eſt ītentio pħi ꝑ hec v̄ba ꝙ ſi in ipō ītellectu appꝛeret aliq̄
forma materialis ipā forma mālis apparēs impediret ne
cognoſceret ꝛ ne recipet formas māles alias: ſic̄ ſi pupil/
la eēt alicui⁹ coloris ꝛ color aliqs appareret in pupilla ille
color īpediret ne cognoſceret ꝛ ne recipet colores alios:
vn̄ ꝙ nos hēmus deſpectū vr̄ eſſe lr̄a corrupta. poſſumus
tn̄ exponere deſpectū ꝑ forma māli: qꝛ tales forme in ge/
nere formaꝝ ſunt deſpecte ꝛ īfime. igit̄ ītellect⁹ vt cogno/
ſcat oēs formas māles nullā formā mālem hʒ: qꝛ ſi hēret
tūc ꝺſpectū. i. illa mālis forma nō ꝑmitteret ītellectū reci
pere alias māles formas. prohiberet. n. illa mālis forma
appꝛere ītellectui formas ex̄neas ꝛ obiecta ex̄nea. ¶ No/
tandū aūt ꝙ aliqs ītellect⁹ eſt q eſt act⁹ purus in quo ſunt
oēs ꝑfectōes actu vt ītellectus diuinus: aliqs v̄o ītellect⁹
eſt q ē potentia pura ī gn̄e ītellectuū vt ītellectus huma/
nus. hic ḡ ītellectus anthonomaſice vocatus ē poſſibilis:
qꝛ ita ē in potētia ad oēs formas ītelligibiles ꝙ de ſe nul/
lam hʒ actu. ne ḡ laboraret pħs in equoco cū dixit ꝙ ītel/
lectus vocatus erat poſſibilis exponit ſe de quo ītellectu
ītelligit dicēs: dico aūt ītellectū quo oīa opinat̄ ꝛ ītelligit
q nihil ē actu eoꝝ q̄ ſunt ītelligibilia an̄q̄ʒ ītelligat: ſʒ ſolū
eſt in potētia ad omnes tales formas.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ opʒ intellectū eſſe im/
mixtū ſi debeat impare. ꝛ vr̄ ꝙ nō: qꝛ
Anaxa. iō poſuit ītellectū eſſe impantē: qꝛ poſuit ītellectū
eē cām mouētē ꝛ agētē reſpcū illi⁹ chaos ꝯfuſi. videmus
aūt ꝙ vnū māle ꝛ vnū corꝑale hʒ actiōem vl̄em ſuꝑ alia
corꝑalia vt celū hʒ vl̄em īfluētiā ſuꝑ oīa alia corꝑa. itaq̄ʒ
ad hoc ꝙ ītellect⁹ hēret vl̄em cauſalitateʒ ꝛ vl̄e impium
ſuꝑ totū chaos cōfuſum vt vr̄ nō oportuit ipʒ ponere im/
mālē. ¶ Dōm ꝙ aliud ē mouere motū ꝛ aliud ē mouere
īmobile. illud ḡ qđ eſt mouēs vt impās ꝛ qđ mouet vt de/
ſideratū ꝛ amatū ſʒ ꝙ hꝰ mouet īmobile: cū ḡ omne cor/
porale ꝛ omne māle moueat motum ſi ītellectus debeat
mouere īmobile: opʒ ꝙ ſit īmālis ꝛ īmixtus credibile eſt
aūt ſi aliquē bonū ītellectū habuit Anaxago. ꝙ hunc ha/
buit. vʒ. ꝙ ꝑ impare ītelligebat mouere īmobiliter. ſm h
igit̄ plana ē v̄itas ꝓpōnis. nā ītll'us vt impet. i. vt moueat
impando ꝛ īmobil'r opʒ ꝙ ſit īmālis ꝛ īmixtus.

Ulterius forte dubitaret aliqs: dato ꝙ intll'us diui
nus impet de quo loq̄bat̄ Anaxag. opʒ ꝙ
ſit īmālis ꝛ īmixtus. vtꝝ ītll'us humanus de quo loqt̄ h
pħs oʒ ꝙ ſit īmālis vt cognoſcat. ꝛ vr̄ ꝙ nō: qꝛ lʒ impans
mālibus debeat eē īmālis: tn̄ vt videt̄ cognoſcens mālia
nō opʒ ꝙ ſit īmālis: qꝛ ſm cōmen. recipiēs eſt denudatuʒ
a natura recepti nō a nā generis: ſed a natura ſpeciei. reci/
piēs. n. albuʒ ſufficit ꝙ ſit denudatum a natura albi: ſʒ nō
opʒ ꝙ ſit denudatū a natura coloris. videmus eniʒ ꝙ ta/
ctus recipit ītentōes formaꝝ tangibiliū: nec tamē ē oīno
denudatus a q̄litatibus tāgibilibus. ¶ In ꝯriū eſt pħus
in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ triplici via venari poſſumus ꝙ opʒ ītel
lectū eē īmixtum ꝛ īmālē vt cognoſcat mālia. pͥma via ſu
mit̄ ex ꝑte reꝝ cognitaꝝ. ſcđa ex ꝑte modi cognoſcēdi. 3ᵃ
ex ꝑte rei cognoſcētis. nā ſemꝑ mā hʒ ꝺterminare ꝛ parti/
re formas. ſi igr̄ ītll'us eēt mālis ꝛ mixtus ꝑꝑ ſuaʒ mālita
tem vel determinaret̄ ad aliqđ gen⁹ cognoſcibiliū: vl' ſal
tem ꝑꝑ illā materialē formā impediret̄ ne vl'r cognoſce/
ret oēs formas materiales. vtrūq̄ʒ. n. videmus in ſenſu ta
ctus. nā tactus ꝛ determinat̄ ꝛ impedit̄: viſus aūt deter/
minat̄: ſʒ nō impedit̄. nā tactus ē virtus materialis: qꝛ eſt
v̄tus organica: ꝛ ēt hʒ actu aliquā qualitatē tāgibilem. vi/
ſus aūt lʒ ſit virtus organica: attn̄ pupilla ē oīno abſcolor:
ꝛ nō hʒ actu aliquā qualitatē viſibilē. igit̄ viſus: qꝛ ē v̄tus
organica ꝛ materialis determinat̄ ad aliqđ gen⁹ ſenſibi/
liū: tn̄ qꝛ nullū hʒ colorē actu nō impedit̄ qn poſſit oēs co
lores cognoſcere: tactus v̄o ēt determinat̄: qꝛ nō ꝑcipit oē
gen⁹ ſenſibiliū: ſʒ tm̄ qualitates tāgibiles: ꝛ ēt qꝛ hʒ aliq̄ʒ
qualitatē tangibilē actu: impedit ne poſſit oēs qualitates
tāgibiles ꝑcipe. dicebat̄. n. ſupra ꝙ tactus ſil'r cal'm ꝛ ſil'r
frigidū nō cognoſcit: intll'us itaq̄ʒ ſi eēt virtus materialis
ꝛ haberet aliquā materialē formā determinaret̄ vel ipe/
diret̄ ne poſſet omnes formas materiales cognoſcere. ḡ
ex ꝑte reꝝ cognitaꝝ: vt qꝛ ītell'us pōt omnes formas ma
teriales cognoſcere opʒ ꝙ nullā hēat. 2ᵃ via forti⁹ arguēs
ſumit̄ ex ꝑte modi cognoſcēdi. nā q̄libʒ exꝑit̄ in ſemetipō
ꝙ cognoſcit ꝺr̄iam vl'is ꝛ ꝑticularis. igit̄ vt pʒ ex rōnibus
factis in capl'o de ſenſu cōi opʒ ꝙ ſit vna v̄tus in hoīe que
poſſit ꝑcipe vtrāq̄ʒ formā: vl'em. ſ. ꝛ īdiuiduā: ꝛ hoc ē ītel/
lectus. ꝑ intll'um. n. poſſumus cognoſcere rē vt ſignataʒ ꝛ
vt nō ſignatā: vt vl'eʒ ꝛ vt indiuiduā: ſʒ hoc nō ē eodē mō
vt īfra patebit igit̄ ſi ītll'us eēt virtus materialis: lʒ forte
aliqs calūnioſe poſſʒ euadere ꝙ nō determinaret̄ ad ali/
quod genus cognoſcibiliū: nō tn̄ eēt via ad euadendū qn
determinaret̄ ad aliquē modū cognoſcēdi. nā hoc poſito
ſemꝑ ītll's cognoſceret modo ſignato: ꝛ nihil cognoſceret
niſi vt eēt ꝑticulare ꝛ indiuiduū: qꝛ q̄cq̄d recipet̄ in eo re/
cipet̄ vt hic ꝛ nūc: ꝛ qꝛ omne agēs agit ſm exigētiam ſue
forme ſi intll'us eēt forma materialis ſic oēs forme rece/
pte in eo eēnt ſignate ꝛ hērēt eſſe hic ꝛ nūc. ſic q̄cquid co/
gnoſceret ītll'us cognoſceret vt hēret eſſe ſignatū ꝛ vt eē
hēret hic ꝛ nunc. igit̄ vt intellectus poſſit cognoſcere oēs
formas māles: ꝛ vt poſſit eas cognoſcere omni mō tā ſub
eē vl'i q̄ʒ ſub eſſe ꝑticulari: oʒ ꝙ ſit īmixt⁹ ꝛ īmaterialis: ꝛ
nō ꝯhat̄ ꝑ materiā aliquā. 3ᵃ via ſumit̄ ex ꝑte cognoſcen/
tis ītellectus. nā ītll'us eſt q̄d īcorruptibile: qꝛ vt ſepe ta/
ctum eſt: eſt alteꝝ gen⁹ ꝛ ſepat̄ ab alijs ſicut ꝑpetuū a cor
ruptibili. eo. n. ipō ꝙ quilibʒ exꝑit̄ in ſe ꝙ ꝑ ītll'um pōt co
gnoſcere rē vl'em dʒ arguere ipm eē īcorruptibilē. ſi eniʒ
ex obō debem⁹ arguere de potētia: vl'e qđ ē obm ītll'us: ꝛ
qđ ꝑ ſe ē q̄d īcorruptibile arguit ītll'uʒ īcorruptibilē eſſe.
ex hoc ipō igit̄ pʒ ipm eē īmaterialē ꝛ īmixtū: qꝛ ſi eēt vir
tus organica eēt generabilis ꝛ corruptibilis: ꝙ ſi tn̄ aliqs
vellet ꝓteruire ꝛ vellet dr̄e ꝙ ītellectus eſt incorruptibi/
lis: qꝛ hoc arguit obm eius: attn̄ ē virtus materialis pʒ ꝙ
q̄cq̄d natural'r ē in re īcorruptibili oʒ ꝙ illud ſit valde for
titer in eo impſſum: qꝛ q̄cq̄d ē natural'r in re īcorruptibili
eſt ibi mō īcorruptibili eſſe aūt mō īcorruptibili ē eſſe ibi
mō īdelebili ꝛ mō fortiter impſſo. nūc autē ita ē ꝙ forma

UVA. BHSC. IyR_041_2

fortiter impreſſa in aliq̄ virtute mālī ipedit iudiciū cuiuſlibʒ alieni: ⁊ nō ꝑmittit appere aliqđ extraneū: vt ſi amaritudo ſit fortiter ipreſſa lingue impedit̄ lingua ne poſſit ꝑcipere aliū ſaporē: ſʒ qcqd guſtat ei videt̄ amarū. ſic ſi itellectus eēt vtus mālis ⁊ eēt vtus organica for^a ꝓpria fortiter ipſſa i illo orgāo ipedirʒ hꝰ organū ne ꝑcipet alias formas illō. n. deſpectū. i. illa māl̄ for^a ꝓhiberʒ appere ex̄neū obʒ.

Cō.6. Vnde neqꝫ miſceri rationabile eſt ipm corpori. Qual̄. n. aliqs vtiqꝫ fiet: aut calidus aut fridus: ſi organū aliquod erit ſicut ſenſitiuo: nūc aūt nullū eſt.

¶ Poſtq̄ phs venatus eſt nāʒ itellectus ex ꝯueniētys q̄s hʒ cū ſenſu. In pte iſta: vt dicebat̄ venat̄ nāʒ eiꝰ ex dr̄ntys q̄s hʒ ad ipm. poſſumꝰ āt q̄tū ad pn̄s ſpectat aſſignare qnqꝫ dr̄ias iter ſenſuʒ ⁊ itell̄m ſm ꝙ ſenſus ad qnqꝫ cōparari pōt. nā ꝑmo cōparari pōt ad ipm organū in quo fundat̄. ſcđo pōt cōparari ad ipāʒ aīaʒ. tertio pōt cōparari ad obm. q̄rto ad ſpēʒ. ⁊ qnto ad ſeipʒ. ſʒ ꝙ cōpat̄ ad organū: differt ſenſus ab itellectu. q2 ſenſus ē vtus organica ⁊ nō itellectꝰ. ſm vo ꝙ ꝯparat̄ ad aīaʒ differt ab eo: q2 itellectꝰ vt i ſubō fundat̄ in ipſa eēntia aīe: ſenſus āt nō: ſʒ fundat̄ in organo. tertio vt ꝯparat̄ ad obʒ differt ab eo: q2 ſenſus corrūpit̄ ab excellēti ſenſibili: nō aūt itellectꝰ ab excellēti intelligibili. q̄rto differt vt ꝯparat̄ ad ſpēʒ: q2 ex ſpēbꝰ itelligibilibꝰ generat̄ ſcīa vl̄ aliꝰ hitus in itellectu. ex ſpēbꝰ aūt ſenſibilibꝰ nō gnāt̄ talis hitus in ſenſu. qnto aūt differt vt ꝯparat̄ ad ſeipm: q2 ſenſus: nō ē ꝓpe ad ſe ꝯuerſiuꝰ nec ꝓpe ſentit ſeipm: ſʒ h̄ ꝓpe ꝯpetit itellectui. qnqꝫ ḡ facit ſʒ ꝙ h̄ qnqꝫ declarat de itellectu. nā ꝑmo oñdit ꝙ nō ē vtus organica. 2° ꝙ fundat̄ in eēntia aīe ſic̄ in ſubto. 3° ꝓbat ꝙ nō corrūpit̄ ab excellēti obō. q̄rto oñdit quō in itellectu aggenerat̄ habitꝰ. qnto declarat quō itellectꝰ ſeipʒ itelligit ⁊ cognoſcit. 2ª ibi. (Et bñ iā dicētes.) 3ª ibi. (Qm̄ aūt nō ſil̄is.) 4ª ibi. (Cū aūt ſic ſingula.) 5ª ibi. (Eſt igit̄ ⁊ tūc) ꝯtinuet̄ aūt ſic. dcm̄ ē itell̄ʒ eē vtutē imālē. vñ q2 ſic ē: nʒ rōnabile ē ipʒ miſceri corpi. i. ipm fundari i organo ⁊ eē virtutē organicā: q2 h̄ poſito fiet vtiqꝫ aliqs q̄lis. i. aliq̄liter q̄lis. oporteret enī ipʒ hr̄e aliquā qualitatē corporalē. eſſet. n. aut calidus aut fridus ſi aliqđ organū eēt itellectui ſic̄ eſt aliqđ organum ſenſitiuo. i. ſenſui. nūc aūt nullū ē ſup. organū itellectui.

Dubitaret forte aliqs. vñ ſeqtur hec ꝯñа. ꝙ ſi itellectus eēt vtꝰ organica ꝙ haberet aliquā q̄litatē ſenſibilē vt ꝙ eēt cal̄s aut fridus. ¶ Dōm ꝙ cal̄m ſrm hūidū ⁊ ſiccū ſunt q̄litates ꝑme el̄toꝝ a qbꝰ non pōt oīo denudari aliqđ corpꝰ mixtū. ſi ḡ itell̄s hr̄et organū aliqđ cōꝑale opōterʒ illō organū hr̄e has q̄litates ſſibiles ꝑmas: ⁊ mediantibꝰ iſtis recipe alias: q2 ſemꝑ q̄litates alie recipiunt̄ in ſubō mediātibꝰ q̄litatibꝰ ꝑmis. ſic̄ ḡ q2 corpus recipit colorē mediāte q̄titate vt mediāte ſupficie: ſeqtur ꝙ ipſe color ſit extēſus extēſiōe ſupficiei: ita ꝙ nō ſolū corpus ē qd extēſuʒ ꝑ quātitatē: ſʒ ēt ipſe color receptꝰ i corꝑe mediāte q̄titate: oʒ ꝙ ſit qd extēſuʒ: ſic ſi itell̄s vt in ſubō fundaret̄ i organo frido aut cal̄o: q2 itellectꝰ fundaret̄ in organo illo mediāte cal̄itate vel friditate tāq̄ mediātibꝰ q̄litatibꝰ ꝑmis nō ſolū organū diceret̄ eē cal̄m aut friduʒ: ſʒ etiā ipſe itellectus eēt aliq̄liter talis: q2 eēt aliq̄liter calidus aut fridus aſſignat̄ ēt ad h̄ idē alia cōis rō: q2 nō eſt ſola potētia ſubm cal̄itatis ⁊ friditatis ſʒ totū cōpoſituʒ. igit̄ totū h̄. vʒ. organū cū itellectu eſſet ſubʒ caloris: qđ eſſe nō poſſet niſi itellectus eēt aliquo mō calidus: ſʒ forte magis ecōuerſo deberemus dicere. vʒ. ꝙ organū cuʒ calore eſſet ſubm itellectus: eo ꝙ cal̄m ſit de ꝑmis q̄litatibus ſenſibilibꝰ nō de ſcđis: nec tñ ꝑꝑ h̄ ipedit̄ dcm̄ phi: ſʒ declaratur. q2 ſic̄ ſi potētia itellectiua eēt in organo diceret̄ organica: ſic ſi eēt in organo cal̄o oporteret ꝙ eēt aliq̄liter cal̄a: ſed cū itellectus nō poſſit eē cal̄s nec hr̄e aliquā taleʒ formā: q2 tūc illa forma ipediret ipm ne cognoſceret alias: vt ḡ itellectus oēs formas māles cognoſcat: ⁊ vt nullā talē formā hēat: oʒ ipʒ eē ab oī orgāo ſepatū. ¶ Deīde cū dicit.

¶ Et bene iam dicentes ſunt animam eſſe locū ſpecierū: niſi ꝙ nō tota: ſʒ itellectiua: neqꝫ actu: ſed potentia ſpecies.

¶ Oñdit ꝙ ipſe itellectꝰ fundat̄ in eēntia aīe ſic̄ i ſubō: qđ nō cōpetit ſenſui. ideo ait ꝙ bñ iā dicētes ſūt antiq aīaʒ eē locū ſpecieꝝ niſi ꝙ nō tota: ſʒ itellectiua. aīa. n. q̄tū ad partē ſenſitiuā nō eſt locus ſpecierū: q2 potētia ſenſitiua vt in ſubto nō fundat̄ in eēntia aīe: ſʒ q2 itellectus in ipa eēntia aīe fundat̄. iō dr̄ aīaʒ q̄tuʒ ad pteʒ itellectiuā locū eē ſpecierū. ⁊ ſubdit ꝙ hꝰ ſpēs itelligibiles quarū dicit̄ eē locus aīa nō eſt locus earū in actu: ſʒ in potētia. q2 q̄tū ē de ſe nō hʒ illas ſpēs inatas: nec hʒ eas actu: ſʒ ē i po^a vt acqrat eas.

Dubitaret forte aliqs quō aīa eſt locꝰ ſpecierū nō tota ſʒ itellectiua tātuʒ. ¶ Dōm ꝙ cū aīa ſit media iter formas ſimpl̄r imāles vt iter itellectias: ⁊ formas ſimpl̄r māles: vt iter has formas ſēſibiles ꝑticipat aliquid de ꝯditiōe vtrorūqꝫ: ita ꝙ hʒ aliquas virtutes materiales ⁊ organicas vt potētias ſenſitiuas aliquas vero hʒ imāles: vt itellectiuas. virtutes ḡ māles vt in ſubto fundāt̄ i organis vt viſus fundat̄ i organo. ſ. i oculo. itellectus vo vt in ſubto fundat̄ in ipſa eſſentia aīe: ita ꝙ eodeʒ modo cōparat̄ quodāmō aīa ad itellectū ſic̄ oculus cōparat̄ ad ſenſuʒ viſus: q2 ſic̄ oculus ē ſubm potētie viſiue: ſic nō organū aliqđ: ſed ipſa aīa eſt ſubm potentie itellectiue: q̄re ſicut oculus dicit̄ eſſe receptiuus ſpecierū viſibiliū: q2 viſus fundat̄ in oculo: ſic aīa erit receptiua: ⁊ ꝑ ꝯñs erit locus ſpecierū itelligibiliuʒ: q2 itellectus fundat̄ in aīa. pʒ ḡ ꝙ aīa eſt receptiua vel eſt locꝰ ſpēruʒ: ſʒ nō tota. i. nō q̄tū ad q̄libʒ ſui ꝑtē vel nō q̄tum ad q̄libʒ ſui potētiaʒ: q2 nō quelibʒ pars potētialis aīe ſiue nō quelibʒ potētia aīe fundatur in aīa tanq̄ in ſubto. nā ſenſus nō fundat̄ in aīa tāq̄ in ſubto: ſed in organo. itellectus vo nō fundat̄ in organo: ſʒ in aīa: ſemꝑ ḡ aliqđ organū erit locus ſpēruʒ ſſibiliū ſʒ ipſa aīa erit locus ſpēruʒ itelligibiliū. differt ḡ itellectus a ſenſu: q2 itellectus vt in ſubō ꝓpo fundat̄ in aīa: ⁊ tñ ſſus ⁊ aīa ē locꝰ ſpēꝝ itelligibiliū nō āt ſenſibiliū. Deiñ cū dic̄.

¶ Qm̄ aūt nō ſimilis ſit impaſſibilitas ſenſitiui ⁊ intellectiui manifeſtū eſt ex organis ⁊ ſenſu: Cō.7. ſenſus. n. nō poteſt ſentire ex valde ſenſibili: vt ſonū ex magnis ſonis: neqꝫ ex fortibus odoribꝰ ⁊ coloribus: neqꝫ videre neqꝫ odorare. Sʒ intell̄s cū itelligat aliqd valde intelligibile nō minus itelligit ifima: ſʒ ⁊ magis: ſenſitiuum quideʒ. n. nō ſine corꝑe ē. hic āt a corpore ſepatꝰ ē.

¶ Aſſignat dr̄iaʒ iter itell̄m ⁊ ſenſuʒ q̄tū ad obʒ: q2 excellēs itelligibile nō corrūpit itell̄m: ſic̄ excellēs ſenſibile corrūpit ſenſuʒ: iō ait. qm̄ aūt nō ſil̄is ſit poſſibilitas ſenſitiui ⁊ itellectiui. i. ſenſus ⁊ itellectus manifeſtū ē ex organis ⁊ ex ſenſu. nā nō ſolū organū ſenſus patit̄ ab excellēti ſenſibili: ſʒ etiā ipſe ſenſus corrumpit̄ ꝓpter excellēs ſenſibile: qđ nō competit itellectui. iō ſubdit ꝙ ſenſus nō pōt ſentire ex valde ſenſibili. i. non pōt ſentire poſt valde ſenſibile vt ſēſus auditꝰ ex magnis ſonis. i. poſt magnos ſonos ſup. nō pōt audire: nec ēt ex fortibus odoribus ⁊ coloribꝰ ſup. imutatus odoratus ⁊ viſus neqꝫ pōt odorare neqꝫ videre: ſʒ itellectus cū itelligat aliqd valde itelligibile nō corrūpit̄ ⁊ nō minorat̄ in ſuo actu. imo vigorat̄. nā itellectus itelligēs excellēs itelligibile nō minꝰ itelligit itelligibilia ifima: ſʒ ⁊ magis. cā aūt q̄re hec eſt dr̄ia iter itellectū ⁊ ſen

ſum.ſ.ꝙ excellēs ītelligibile nō corrūpit ītellꝫ: ſꝫ excellēs
ſenſibile corrūpit ſenſuꝫ eſt:qꝛ ſenſitiuū gdē nō ſine corpe
eſt.i.nō eſt ſine organo:ħ aūt.vꝫ.ītell's ſepat⁹ eſt ab orgāo:
ꝛ qꝛ ītell's nō ē ṽtus organica ſꝫ ſēſus.iō excellēs ītelligibi/
le ñ corrūpit ītellꝫ:ſꝫ excellēs ſſibile corrūpit ſēſuꝫ.

Dubitaret forte aliqs quō excellēs ſēſibile corrū/
pit ſēſuꝫ. ❡ Dōm ꝙ nō vr̃ difficile ītel
ligere quō ſſibile ſic trāſmutet ſſuꝫ vt poſt magnū ſenſibi
le nō poſſit ſēſus pcipe ſēſibile puū ſiue ſſibile īfimū:qꝛ vt
pbāt ꝯpoſitores ſcīe de aſpectib⁹ nō ſtatī cū recedit ſēſibi
le a ſenſu recedit īpreſſio fcā in organo vt ſiqs ītueat̃ ſoleꝫ
nō ſtatiꝫ cū auertit oculū a ſole recedit lux īpreſſa a ſole in
oculo:ꝛ qꝛ p aliqᷓtulū tēpus remanet in ocl'o īpreſſio lucis
facta a ſole pp illā īpreſſioneꝫ diſgregātē viſuꝫ nō pōt ocu/
lus videre paruū vel īfimū viſibile.ꝙ aūt remaneat īpreſ
ſio fcā in oculo poſt receſſuꝫ obīi:pꝫ ſm Auicē.qꝛ ſi hō mo
ueat velociter digituꝫ vr̃ vnus digitus plures digiti:ꝛ ſiqs
vertat velociter acū vr̃ acus facere circulū ꝛ vr̃ vna acus.
multe acus qδ ideo ꝯtingit ꝙ cū acus mouet̃ a loco ſuo fa
cit aliā īpreſſionē in oculo:ꝛ qꝛ nō ſtatim remouet̃ īpreſſio
p̃ma ppter pluralitatē īpreſſionū vr̃ nobis videre multas
acus ꝗ̄uis real'r ſit tm̄ acus vna. ❡ Nō ē ğ difficile intelli
gere cū ſēſus ſit ṽtus organica ꝛ remaneat ī organo ſenſus
īpreſſio fcā ab excellēti ſēſibili:q̄re poſt excellēs ſenſibile
nō poſſumus ſentire ſēſibile paruū ꝛ īfimuꝫ.ſꝫ qꝛ ītell's nō
ē virtus organica poſtq̄ ītellexit excellēs ītelligibile non
minus ītelligit ītelligibilia īfima:imo intelligit ea magis.
❡ Aduertēdū tñ ꝙ lꝫ hec videre nō ſit difficile tñ videre
ꝛ cognoſcere quō excellēs ſenſibile nō ſolū īpediat cogni/
tionē parui viſibilis:ſꝫ total'r tollat ſenſuꝫ:vt quō ex aſpe/
ctu ſolis qs poſſet fieri total'r cecus:ꝛ quō ex magno ſono
qs poſſet fieri total'r ſurdus vr̃ valde difficile. nā hꝰ ſenſi/
bilia nō vident̃ aliqd facere in corpa niſi rōne annexi vt ſi
ſon⁹ ſcindit ligna hoc nō agit ſonus.qꝛ ſonus:ſed rōne mo/
tus aeris in quo fundat̃.aer enī mot⁹ ſcindit ligna ꝛ nō ſo/
nus:ppter qδ auget̃ qōnis difficultas: qꝛ cū ſenſibilia ſm
ꝙ hꝰ nō videant̃ īmutare niſi ītētional'r.ex īmutatiōe aūt
ītentionali nō videat̃ fieri corruptio realis. vñ ē ꝙ ipſum
organū ꝛ ipm corpus corrumpit̃ ꝛ patit̃ ab excellēti ſenſi/
bili.nā ſenſus ſm ſe nec debilitat̃ nec ppꝛie patit̃.tota enī
paſſio ꝛ tota debilitatio ſenſus eſt rōne corporis ꝛ rōne or/
gani in quo fundat̃:ita ꝙ ſi ſenex haberet oculos pueri vi/
deret ſic puer. ❡ Sciēduꝫ ğ ꝙ ſicut q̄litates tāgibiles vt
cal'm ꝛ fridū īmutāt ītentional'r ꝛ real'r:ſꝫ vt īmutāt real'r
ſic corrumpūt corpora ꝛ ſic ppꝛie nō ſentiunt̃: imo talis ī/
mutatio eſt īpeditiua ſenſus.nā cōe eſt oī ſenſui ꝙ ſit ſuſce
ptiuus ſpērum ſine mā̃.calefit eniꝫ neruus ꝛ caro real'r: ſꝫ
ppter talē īmutationē nō fit ſenſus:qꝛ ſic calefiunt ꝛ lapi/
des īmutātur.ğ caro ꝛ neruus a calore ītētional'r et ſꝫ hꝰ
īmutationē hꝫ fieri ſenſus. q̄litates ğ tāgibiles planū ē ꝙ
corrumpūt ſenſum ſi ſint excellētes:qꝛ cū hoc ꝙ īmutāt ī/
tentional'r īmutāt etiā real'r:per quā īmutationē corrum/
punt corpora ꝛ organa:qbus corruptis tollit̃ ſenſus:vt cō/
buſta carne ꝛ aduſto neruo tollitur tact⁹. alie ṽo q̄litates
ſimpl'r ꝛ abſolute ꝛ quocunq; mō ſumpte nō īmutāt real'r
quecūq; corpora:tñ ſi tales q̄litates ſint valde excellētes
ꝛ corpora ſint valde paſſibilia nō ſolū ītētionalē:ſꝫ etiā ali/
quā īmutationē realē poſſūt efficere in ipſa:vt qꝛ aer ē val/
de paſſibilis ſi ſit odor valde fortis p̃ter īmutationē īten/
tionaleꝫ poterit aliquā īmutationeꝫ realeꝫ in ipm facere.
ideo dicebat̃ ſupra ꝙ qꝛ aer eſt qd īdeterminatū:ꝛ nō ma/
net.i.qꝛ eſt valde paſſibile fetet ab odore:ac ſi ſit aliqd pa/
tiens.colores ğ valde fulgidi in pupilla:eo ꝙ ſit valde paſ
ſibilis:qꝛ eſt nāe aquee p̃ter īmutationē ītentionalē pote/
runt aliquā īmutationē realeꝫ facere in ipſa:qua facta pp
paſſioneꝫ organi tollet̃ viſus:ſic ꝛ omne excellēs ſenſibile
ppter paſſionē quā pōt facere in organum pōt tollere ſen/
ſuꝫ.ſenſus ğ nō patitur ppꝛie:qꝛ ſm ꝙ hꝰ non īmutat̃ niſi
ītētional'r:que īmutatio nō eſt ppꝛie paſſio: ſꝫ magis ſalus
ꝛ receptio:ſed patitur p accñs ppter paſſionē organi:qδ or
ganū ſicut ꝛ alia corpora pōt realiter immutari.ītellectus
ṽo ppꝛie nec patitur p ſe nec per accidēs:cū non ſit virtus
organica.excellēs ğ ītelligibile nullo modo tollit nec īpe/
dit ītellectum:imo hꝫ ipm iuuare ꝛ vigorare.vtruꝫ aūt p/
pter paſſionē alterius:vt ppter paſſionē fantaſie poſſit im
pediri operatio ītellectus:in ſequētib⁹ apparebit. Ad pñs
aūt ſcire ſufficiat ꝙ excellens ſenſibile poteſt impedire ꝛ
corrumpere ſenſuꝫ ppter paſſionē quā poteſt facere in or/
gano.excellens aūt ītelligibile nō poteſt impedire nec cor
rumpere ītellectū:qꝛ intellectus eſt ab organo ſeparatus.
❡ Eſſet auteꝫ vlterius dubitāduꝫ cū ſit intellectus īmix/
tus impaſſibilis ꝛ ab organo ſeparatus:vtrū oporteat ipꝫ
multiplicari ſm multiplicationē corporuꝫ vel ſit in oībus
vnus:ſed qꝛ de hoc ſpālē tractatū fecimus:ꝛ hāc qōnē dif/
fuſe diſcuſſimus:ideo hic eam volumus ſilentio pertrāſi/
re. ❡ Deinde cum dicit.

❡ **Cū autem ſic ſingula fiant vt ſciens dicit̃: qui ſm actum:hoc auteꝫ confeſtim accidit: cū poſſit operari per ſeipſum.** Cō.8.

❡ Oſtēdit quō ex ſpēbus ītelligibilibus generat̃ habitus:
qδ nō accidit ex ſpēbus ſenſibilibus dicēs: ꝙ cū āt ſic ītel/
lectus fiat ſingula.i.poſtq̄ receperit ſpēm ſingulorꝫ dicit̃
ītellectus vt ſciēs:qꝛ aggenerabit̃ in eo habitus ſcīe qui ī/
tellectus vt ſciēs ꝛ vt habens habitū dicit̃ eſſe ſm actuꝫ.
hoc aūt accidit cū confeſtim poſſit opari per ſeipꝫ. ❡ No/
tandum aūt ꝙ ſicut pupilla eſt quodāmō oīs color: qꝛ pōt
recipere ſpēs oīum colorū:ſic aīa per ītellectuꝫ eſt quodā/
modo oīa ītelligibilia:qꝛ pōt recipere ſpēs oīum intelligi/
bilium.aīa ğ ante talem receptionem eſt in potētia ad oīa
ītelligibilia:ſed quando actu recipit ſpecies ſingulorꝫ ſiue
aliquorꝫ ītelligibiliuꝫ fit quodāmō illa ītelligibilia. expo/
nendum eſt ğ cū ītellectus ſic fiat ſingula.i. poſtq̄ actu re
ceperit ſpecies ſingulorꝫ. ❡ Notādū ēt ꝙ duplex eſt act⁹.
p̃mus ꝛ ſecūdus.actus p̃mus pōt dici ipſe habitus vt ipſa
ſcīa.actus ſecūdus dicit̃ ipm agere vt ipm ꝯſiderare.intel
lectus ğ cū fiat ſingula.i.poſtq̄ receperit ſpēs ſingulorum
pertinētiuꝫ ad aliqδ genus ſcīe:dicitur eſſe ſm actuꝫ: qꝛ iā
acquiſiuit habitū ſcīe ꝛ eſt in actu pmo: vel dicitur eſſe ſm
actuꝫ:qꝛ iaꝫ actu eſt īformatus ſpeciebus.ex quo apparet
dr̃ia iter ītellectū ꝛ ſenſuꝫ:qꝛ ex ſpēbus ītelligibilibus ag/
generat̃ habitus.ꝛ p hꝰ ſpecies cōſtituit̃ ītellectus in actu
qui eſt habitus ꝛ dr̃ ſciēs:ſꝫ p ſpēs ſenſibiles in hꝰ habitu
nō cōſtituit̃ ſenſus. ❡ Notādū etiā ꝙ habitus eſt quo qs
pōt facil'r opari vel quo quis pōt operari cuꝫ vult:ideo de
ītellectu iaꝫ ꝯſtituto in habitu ait phs.ꝙ ħ aūt accidit.vꝫ.
ꝙ intellectus ſit conſtitutus in actu qui eſt habitus ꝛ dica
tur ſciens cū confeſtim poſſit operari p ſeipm.i. poſſit opa
ri ꝛ ꝯſiderare p ipm habitū cū velit. ❡ Deīde cū dicit.

❡ **Eſt qdem igitur ꝛ tunc potētia quodāmodo non tamē ſimiliter: ꝛ ante adiſcere: aut īuenire ꝛ ipſe auteꝫ ſeipſuꝫ tunc poteſt ītelligere.**

❡ Oſtēdit quomodo intellectus eſt in potentia poſtquam
habuit habitū:ꝛ quō pōt ſeipm cognoſcere dicens. eſt ğ ꝛ
tūc.i.poſtq̄ habuit habitū potētia quodāmodo: nō tñ ſil'r
ꝛ ante adiſcere aut īuenire:qꝛ nō eſt ītellectus ſil'r in potē/
tia anteq̄ habeat habitū ꝛ poſtq̄ habuit.ꝛ ſubdit ꝙ ipſe ī/
tellectus tūc.i.poſtq̄ ītellexerit alia pōt ītelligere ꝛ ſeipꝫ.
nam ītellectus ītelligit ſe ītelligēdo alia.ꝛ iſta ē qnta diffe
rētia quā hꝫ cū ſenſu:qꝛ ſenſus nō ppꝛie ſentit ſe ſentiēdo
alia;ſic ītell's ītelligit ſe ꝛ ītelligēdo alia. ❡ Notādū autē

UVA. BHSC. IyR_041_2

ꝙ omne qḋ quis nouit aut diſcēs aut iueniens nouit. habi-
tū ğ ſcie quā habemus: vel habemus ipȝ adiſcēdo ab alio
vel iueniendo ꝑ nos ipſos. poſtq̄ȝ ğ habuimus habituȝ ali-
cuius ſcie: qꝛ nō oȝ ꝙ ſemꝑ ꝯſideremus ſ3 illū habitū ha-
bentes talē habitū adhuc ſumus in potētia ad cōſiderare:
ſ3 nō ſumus ſic in potētia ad ꝯſiderare ſicut eramus ante
adiſcere: vel ante inuenire. i. ſic eramus anteq̄ȝ haberemꝰ
hꝰ habitum per inuentionem vel per doctrinaȝ: qꝛ haben
tes habitum poſſumus exire in opus facilr̄: ⁊ poſſumus cō
ſiderare cū volumus qḋ nō poſſumus ſi hitu careamus.

Cō.9. **Q**Uoniā aūt aliud ē magnitudo: ⁊ ma-
gnitudis eē. ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eē. ⁊ ſic in mul
tis alijs: nō āt in oibus. In qbuſdā. n.
idem eſt eſſe carnis: aut carnem eſſe.

¶ Aut ergo alio: aut alr̄ habente diſcernit.

¶ Poſtq̄ȝ phs determinauit de itellectu ꝑ cōparationē ad
ſenſuȝ. In ꝑte iſta determiat de obo itellectus oſtendens
qḋ qd eſt eē ꝓpriuȝ obm itellectus: qꝛ ipſa qditas directe ⁊
modo extēſo ab itellectu cognoſcit̄. nā itellectus cū ſit ex-
tenſus cognoſcit carnis eē. i. qditatē carnis. ipſaȝ aūt carnē
ipm idiuiduū carnis cognoſcit ꝑ reflexionē conuertēdo ſe
ad fantaſmata: iḋ duo facit. qꝛ pmo ꝓponit qḋ itēdit. ſcḋo
declarat ꝓpoſitū ibi. (Caro. n. nō ſine mā.) dicit ꝙ qm̄ aūt
aliḋ eſt magnitudo ⁊ magnitudinis eē: ⁊ aq̄ ⁊ aq̄ eē. ⁊ ſic in
multis alijs: qꝛ in oibus hn̄tibus ſpēm in mā differt res et
rei eē. i. differt res ⁊ ſua qditas. ſ3 h̄ nō eſt in oibus: qꝛ in q-
buſdā. n. eſt idē vt idē dicimus eē carnē ⁊ carnis eē. caro. n.
. i. viuū ē idē cū viui eē. i. eſt idē cū ſua qditate: qm̄ ğ ſic ē ꝙ
in multis differt res ⁊ ſua qditas: in his in qbus differt aut
alio ğ. i. alia ṽtute: aut eadeȝ ṽtute alr̄ ſe hn̄te diſcernit aia
rē ⁊ qditatē eiꝰ. ¶ Notādū ꝙ in oibus hn̄tibus ſpēȝ i mā
differt res ⁊ ſua qditas. cū ğ taȝ mathematica q̄ȝ nālia cir-
cūcernāt mām: q̄ȝuis h̄ ſit alr̄ ⁊ alr̄: qꝛ mathematica circū-
cernūt mām itelligibilē. nālia ṽo mām ſenſibilē: taȝ in na-
turalibus q̄ȝ in mathematicis differt res a rei eſſe. i. differt
res a ſua qditate. cū ğ aq̄ ſit qd nāle: magnitudo ṽo qd ma
thematicū: differt aq̄ ⁊ aq̄ eſſe: qꝛ res nāles differunt a ſua
qditate: ⁊ differt magnitudo a magnitudinis eē: qꝛ in ma-
thematicis ēt differt res ⁊ qditas. ¶ Notādū ēt ꝙ magni
tudis eē ⁊ aq̄ eē ⁊ vlr̄ omnis qditas accipitur ꝓ nā rei ꝓut
cōſiderat̄ ſub eē nō ſignato. magnitudo ṽo ⁊ aq̄ nominat̄
ipſas res ꝓut hn̄t eē actuale in reruȝ nā. aliud ē ğ aq̄ ⁊ aq̄
eſſe: qꝛ aliḋ ē cōſiderare nām ⁊ qditatē aque ꝓut ꝯſiderat̄
ſub eē nō ſignato: ⁊ aliud ē ipa aq̄ ꝓut hȝ eē actuale ⁊ ſigna
tuȝ. in oibus ğ nālibus ⁊ mathematicis differt res ⁊ rei eē
. i. differt idiuiduū ⁊ qditas. ¶ Notādū ēt ꝙ qꝛ in rebꝰ ma
terialibus differt idiuiduū ⁊ qditas. iḋ alia virtute cogno-
ſcit̄ res. i. idiuiduū ⁊ alia cognoſcit̄ rei eē. i. qditas. nā ꝑ ſen
ſuȝ cognoſcimus idiuiduū: ſ3 ꝑ itellm̄ cognoſcimus quidi-
tatē: vel ſi per eandē virtutē vt ſi ꝑ eundē itellm̄ cognoſci-
mus idiuiduū ⁊ qditatem h̄ erit alr̄ ⁊ alr̄ ſe hn̄tem. nā per
itellm̄ aſpectu recto ⁊ extēſo cognoſcit̄ qditas: ſ3 per refle-
xionē: ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma cognoſcit itellm̄ indiui-
duum. ¶ Notādū ēt ꝙ caro h̄ ponit̄ ꝓ viuo. viuuȝ aūt re
perit̄ taȝ in rebus mālibus: qꝛ arbores ⁊ alia viuūt: q̄ȝ etiā
in rebꝰ ſimplicibus: qꝛ itelligētie dn̄r viuere: q̄re vno mō
eſt idē caro ⁊ carnis eē. i. idem viuū ⁊ viui eē: qꝛ ſi accipia-
tur viuū vt repiret̄ in ſimplicibus ibi ē idē viuū ⁊ viui eē.
qḋ quō ſit itelligēdū ſtati ḋclarabit̄: ſ3 ſi accipiat̄ caro. i. vi
uū vt hȝ eſſe in rebus mālibus nō eſt ideȝ caro ⁊ carnis eē
qꝛ mālia nō ſunt ideȝ cū ſua qditate.

Dubitaret forte aliqs quō in rebus mālibus dif-
fert res a rei eē: ſiue differt res a ſua q-
ditate: in rebus ṽo imālibus nō. ¶ Dōm ꝙ nō ſic itelligē-
dū ē ꝙ res imāles ſint idē cū ſua qditate ꝙ nihil ſit in eis
qḋ nō ſit ipſa qditas. ſolū. n. in pma cā h̄ hȝ veritatē: qꝛ ibi
nulla ꝯpō. i. nullo mō ē aliud ⁊ aliud: ſ3 qcqd in deo eſt: eſt
ideȝ qḋ ipſe: ſ3 i itelligētijs. nō eſt ſupma ſimplicitas. ibi. n.
eſſe eſt ꝑter rōnē qditatis: ⁊ ṽtus eſt ꝑter rōnē ſube. nā ſi in
itelligentijs ponimus itellm̄ ſiue virtutē itellectiuam: ille
itellectus ⁊ illa ṽtus eſt differēs a ſuba. ⁊ ſi in eis ponimus
eſſe: illud eſſe eſt differēs a qditate. vn̄ cū eſt ſermo de cō-
poſitione itelligētie: qdaȝ dicūt ꝙ eſt ꝯpoſitio ex qḋ qd eſt
⁊ eſſe: qꝛ eſt ibi ꝯpō eſſe ⁊ qditatis. qdam ṽo aiunt ꝙ eſt ibi
ꝯpō ṽtutis ⁊ ſube. ꝙ quō veritatē vtrunq̄ȝ hēat aliquo mō
pȝ ꝑ iam dicta. nō eſt ğ itelligendū itelligentias eſſe idem
cū ſua qditate: qꝛ nihil ſit in eis qḋ ſit ꝑter rōneȝ qditatis.
¶ Sciēdū ğ ꝙ in rebus imaterialibus iuenimus aliquaȝ
idētitatē cū qditate: quā in rebus mālibus iuenire nō poſ
ſumus. nam cū diffinitio ſit ſermo expreſſiuus qditatis ⁊
eſſentie: pnª ſpēi ex qbus ꝯponit̄ diffinitio: ſunt illa q̄ per-
tinent ad qditatem. igit̄ cuȝ in rebus mālibus aliqua cau-
ſent̄ ex pncipijs idiuidui: aliqua ṽo ex pncipijs ſpeciei: qꝛ
ꝓpria cauſant̄ ex pncipijs ſpeciei: accn̄tia ṽo ex pncipijs i-
diuidui: nō oȝ ꝙ oia que ſunt in rebus mālibus reducant̄
ad formā ⁊ ad rōneȝ qditatis: ſ3 aliqua reducunt̄ ad māȝ:
⁊ ad ea q̄ ꝑtinent ad idiuiduū: ſed in rebus imālibꝰ q̄ ſunt
forme ꝑ ſe exn̄tes nihil ꝑt eis nāliter ineē qḋ ſe nō teneat
ex ꝑte forme: ⁊ qḋ nō reducat̄ ad pncipia ſpēi. igit̄ in rebꝰ
imālibus vt ꝯparant̄ ad itellm̄: idē eſt res cū ſua qditate.
qꝛ res imālis ⁊ ea que ſunt in ipſa nō ſunt apta nata cogno
ſci alia virtute cognitiua q̄ȝ ſit apta ſua qditas. naȝ cuȝ qc-
quid ē in re imāli vel ſit forma: vel aliqḋ ex forma cauſa-
tuȝ: vel ad formā ꝑtinens: nihil erit in rebus imālibus qḋ
ſit aptū natū cognoſci ſenſu: ſed totū eſt aptū natuȝ cogno
ſci itellectu: qꝛ forma ⁊ ſpēs: ⁊ ea q̄ ad formā ⁊ ſpēm ꝑtinēt
ſ3 ꝙ hꝰ nō ſunt apta nata cogſci ſenſu: ſ3 itellectu. ibi ğ idē
eſt res ⁊ eē rei: vl̄ idē eſt res ⁊ ſua qditas: nō ꝙ nulla ſit ibi
ꝯpō: nec ꝑ oēm modū res eſt ſua quiditas: ſ3 ꝓ tāto res eſt
idē cū ſua qditate: qꝛ ad eandē virtutē ad quā ꝑtinet cogni
tio qditatis: ꝑtinet cognitio rei ⁊ eoꝝ q̄ ſūt in re. ibi. n. neq̄-
quā dicere poſſumus ꝙ qditas ſit apta nata cognoſci itel-
lectu: res ṽo vel aliq̄ q̄ ſint in re ſint apta nata cognoſci ſen
ſu: ſ3 oia talia vna ⁊ eadē ṽtute: vt itellectu: ſunt apta nata
cognoſci. in rebus ṽo mālibus nō ſic. nā lȝ ipſa qditas reꝝ
māliū ſit apta nata cognoſci itellectu: ipſa vero res mālis
idiuidua ⁊ ea q̄ ſe tenēt ex ꝑte idiuidui directe ⁊ per ſe nō
ſunt apta nata cognoſci itellectu ſ3 ſenſu: itellectus eniȝ re
cto aſpectu non pōt cognoſcere idiuiduū māle: ſ3 ſi cogno
ſcit ipm: h̄ eſt ꝑ reflexionē ⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtruȝ in rebus
mālibus ſit aliqd qḋ nō ꝑtineat
ad formā nec ad rōnē qditatis: ꝙ in rebus imālibus poſſit
dici ꝙ ſit ꝑtinēs aliquo mō ad formā vl̄ ad rōnē qditatis:
¶ Dōm ꝙ idiuiduatio in rebus imālibus aliquo mō ꝑti-
net ad formā ⁊ ad rōnē qditatis qḋ ſic ē oñdere: qꝛ oīs for
ma in mā receptibilis q̄ȝtum eſt de ſe eſt imultiplicabilis
⁊ de ſe nō eſt h̄ aliqd. ſi autē ſit idiuiduatio forme in rebꝰ
mālibus: h̄ eſt per accn̄s ⁊ rōne māe in qua ſuſcipitur for-
ma. ğ forme in talibus q̄ȝtuȝ eſt de ſe eſt imultiplicabilis.
ſi autem idiuiduat̄ ⁊ ſignatur: hoc eſt rōne māe in qua ſu-
ſcipit̄: ſed in rebꝰ imaterialibus cuiuſmodi ſunt forme per
ſe exiſtentes: non ſunt apte nate forme ille plurificari: ſed
quelibet forma ibi ſeipſa idiuiduatur: ⁊ eſt hoc aliquid. ſ3
tunc quicquid ꝑtinet ad formaȝ aliquo modo pertinet ad
rōnem quiditatis: eo ipſo ꝙ in rebus imaterialibus idiui-
duatio eſt per formaȝ ibi aliquo modo idiuiduatio ꝑtinet
ad rōnem quiditatis. in rebus ṽo mālibus vbi idiuiduatio
nō eſt ſimplr̄ ⁊ per oēm modū per formā: ſed per mām: qꝛ
mā in talibus eſt idiuiduationis pncipiuȝ: oȝ ꝙ in eis indi
uiduatio omnino ſit ꝑter rōnem qditatis. pȝ ğ verū eē ꝙ

UVA. BHSC. IyR_041_2

querebat̃.vz.ꝙ in rebus ĩmaterialibus aliqd vt ĩdiuidua tio pertinet ad formam: ⁊ ad rõnem quiditatis qđ nõ pertinet in rebus materialibus.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ veritatẽ habeat dcm̃ phi ꝙ in rebus mãlibus eſt aliud res ⁊ rei eẽ vel eſt aliđ res ⁊ res qditatis: ⁊ ꝙ in talib⁹ vel alia ṽtute vel eadẽ virtute al'r ſe hñte cognoſcat̃ ĩdiuiduũ ⁊ qditas vel cognoſcat̃ res ⁊ rei eẽ.in reb⁹ ṽo ĩmaterialib⁹ vt ſatis innuitur in textu nõ ſic ſe hz:q̃ lz alia virtute vel eadẽ virtute al'r ſe habẽte aĩa diſcernat aquã ⁊ aq̃ eẽ.⁊ magnitudinez ⁊ magnitudinis eſſe: nõ eſt ſic in oĩbus:q̃ viuum vt noĩat aliqd ſimpl'r eſt idẽ cũ viui eẽ.in talibus eniz ꝓ tãto idez eſt res ⁊ rei eſſe:⁊ idẽ eſt ĩdiuiduũ cũ ſua qditate:q̃ in eis nõ alia ṽtute cognoſcit̃ ĩdiuiduũ ⁊ ſua qditas. q̃ritur g̃ quõ h̃ ꝯtingat.❡ Dõm ꝙ hec veritas ẽ ex p̃miſſis quodãmodo ſufficiẽter patefacta.nã ſi in rebus ĩmãlibus forme ſunt ꝑ ſe exñtes:⁊ ſeipſis ĩdiuiduant̃:⁊ ſunt h̃ aliqd:cũz in talibus ĩdiuiduatio directe ꝑtineat ad formã:illa eadẽ virtute q̃ eſt apta nata cognoſci forma ⁊ qditas: eſt apta nata cognoſci ĩdiuiduatio vel ĩdiuiduũ.ibi g̃ eſt idez ĩdiuiduuz qđ qditas: q̃ eadẽ ṽtute qua ẽ apta nata cognoſci forma ⁊ qditas: eſt apta nata cognoſci ĩdiuiduatio vel ĩdiuiduũ: cũz ibi ĩdiuiduatio ſit de rõne forme:ſz in rebus mãlibus. vbi ĩdiuiduatio directe ⁊ ſimpl'r ⁊ ꝑ oẽm modũ nõ eſt per formã:ſz ꝑ ꝯditiones mãe nõ ad eãdẽ virtutẽ directe pertinet cognitio forme ⁊ qditatis: ⁊ cognitio ĩdiuiduationis vl' indiuidui.q̃ vt dicebat̃ ad ĩtell'm directe ꝑtinet cognitio qditatis ⁊ forme:ad ſenſuz nõ ꝑtinet directe cognitio ĩdiuidui:vel vt dicebat̃ ſi vtrũqʒ põt facere intell'm: h̃ erit al'r ⁊ al'r:q̃ directe cognoſcit qditatẽ ⁊ formam: per reflexionem vero ⁊ conuertendo ſe ad fantaſma cognoſcet indiuiduũ ⁊ rem ſignataz.❡ Deide cũ dicit.

❡ **Caro.n.non ſine mã: ſʒ ſic ſimuz hoc in hoc.**

Cõ.io. ❡ **Senſitiuo qdẽ igit̃ cal'm ⁊ frigiduz iudicat ⁊ quoꝝ rõ quedam caro:alio autez aut ſeparato:aut ſic circunflexa linea ſe hz ad ſeipſaz cum extenſa ſit:carnis eſſe diſcernit.**

❡ Manifeſtat qđ dixerat oñdens ꝙ tã in rebus nãlibus q̃ʒ in mathecis eo ꝙ ſint ſpẽs in mã vel alia ṽtute vel eadez virtute al'r ſe habẽte cognoſcit̃ res ⁊ rei eẽ.vl' cognoſcit̃ indiuiduũ ⁊ qditas.circa qđ tria fac̃. q̃ p̃mo ꝓbat qđ h̃ veritatẽ hz in nãlib⁹.2°.oñdit ꝙ veritatẽ hz in mathecis.3°.ꝯpat h̃ ad illa.i. cõꝑat ad matheca. nãlia.2ª ibi.(Iteꝝ ãt ĩ his) 3ª ibi.(Dio autẽ ſic.)dicit g̃.ꝙ caro.n.nõ eſt ſine mã:ſz eſt ſic ſimũ ⁊ eſt ſic h̃ in h̃.i.ẽ ſic forma determiata in mã determinata ſenſibili.ꝙ aũt caro req̃rat determinatã mãm ſenſibilẽ.pz.q̃ aĩa qdez igit̃ ſenſitiuo.i.per ſenſum iudicat cal'm ⁊ frm:quoꝝ caro eſt q̃dã rõ.i.q̃dã ꝓportio:⁊ q̃ caro ẽ q̃dam ꝓportio in mã ſenſibili ⁊ circũcernit mãz ſenſibilẽ alio aũt.i.alia ṽtute aut ſeꝑato.i.ſeꝑata virtute.ſup.aĩa cognoſcit carnẽ ⁊ carnis eẽ: aut ſi eadẽ ṽtute cognoſcit vtrũqʒ illa ṽtus ſiue illa potẽtia ĩtellectiua ſic circũflexa ſe hz ad ſeipſaz.i.vt ꝯuertit ſe ad ſeipaz.⁊ vt ꝯuertit ſe ad fantaſma ſup.cognoſcit carnẽ vel cognoſcit ĩdiuiduũ:ſz cũ ſit extenſa diſcernit eẽ carnis.i.recto aſpectu ⁊ extẽſo cognoſcit carnis qditatẽ.❡ Notãdũ aũt ꝙ lz caro ſupius acciperet̃ ꝓ viuo:vt hz eẽ in ſimplicib⁹ cũ dicebat̃ ꝙ idẽ ẽ caro ⁊ carnis eſſe.h̃ aũt caro accipit̃ al'r.nõ.n.accipit̃ ꝓ viuo:vt hz eẽ in ſimplicib⁹:ſz cũ dr̃ ꝙ caro nõ ẽ ſine mã:accipit̃ ꝓ carne vel ꝓ viuo:vt hz eſſe in cõpoſitis:vbi nõ eſt idez caro ⁊ carnis eẽ:q̃ in talibus nõ eadẽ virtute cognoſcit̃ directe indiuiduũ ⁊ qditas.❡ Notãdũ ẽt ꝙ caro ⁊ viuuz vt habẽt eẽ in rebus mãlibus ſunt ſic ſimuz:⁊ ſunt ſic h̃ in h̃.i. ſunt ſic determinata forma ĩ determiata mã ſenſibili:q̃ ſic ſimũ determinat ſibi ſpãlez mãz ſenſibilẽ: vt naſuz ſic caro determinat ſibi ſpãlẽ ꝓportionẽ cal'i ⁊ fridi:⁊ cũ calidũ ⁊ fridũ iudicemus ſenſitiuo : cal'z ⁊ fridũ dicũt mãm ſenſibilẽ:cuius mãe ſenſibilis caro ẽ q̃daz rõ.i.q̃dã ꝓportio:q̃ cũ calidũ ⁊ fridũ:⁊ alie q̃litates ſenſibiles veniũt ad debitaz ꝓportionẽ:ꝓut req̃rit caro in illa mã ſenſibili: ſic ꝓportionata reſultat forma carnis:quã carnẽ:q̃ ẽ forma in mã cognoſcim⁹:vt dcm̃ eſt.q̃ vel alia ṽtute cognoſcit̃ caro ⁊ carnis eſſe:vel ſi eadẽ virtute:vt ĩtellectu cognoſcimus vtrũqʒ:h̃ erit al'r ⁊ al'r:q̃ intellect⁹ ꝑ reflexionẽ põt cognoſcere carnẽ.i.ĩdiuiduũ carnis:ſed cũ ſit extẽſus ⁊ directe põt cognoſcere carnis eẽ.i.carnis qditatẽ.

Dubitaret forte aliqs quõ ĩtellect⁹ recto aſpectu cognoſcit carnis eſſe vel carnis qditatem.❡ Dõm ꝙ agens agit ſm exigentiã ſue forme. cũ ergo ſpẽs in ĩtellectu ſit abſtracta a cõditionibus mãe q̃ ſũt h̃ ⁊ nunc:ĩtellectus recto aſpectu ducit̃ in cognitionez forme: vt hz eſſe p̃ter cõditiones mãe:⁊ q̃ forma ſic accepta hz rõnẽ qditatis:ĩtellectus recto aſpectu cognoſcit carnis qditatez:vel cognoſcit carnis eſſe:ſz ſi debeat cognoſcere carnẽ.i.carnis ĩdiuiduũ vel aliquã rem ſignatã: opz ꝙ cognoſcat eã per reflexionẽ cõuertẽdo ſe ad fantaſma.nam cũ fantaſma ſit nõ denudatũ a ꝯditionibus mãe: ĩtellect⁹ conuertendo ſe ad fantaſma poterit cognoſcere rem particularem ⁊ ſignataz.❡ Deinde cum dicit.

❡ **Iterũ aũt in his q̃ in abſtractiõe ſunt rectũ:ſic ſimũ.cũ continuo.n.eſt. Q̃ aũt quid erat eſſe ſi eſt alterũ recto eſſe: ⁊ rectũ aliud. Sit.n.dualitas:altero itaqʒ aut al'r habẽte ſe iudicat.** Cõ.11.

❡ Oſtẽdit ẽt ꝙ in mathecis.vel alia virtute vel eadẽ ṽtute aliter ſe habẽte cognoſcit̃ res ⁊ rei eſſe dicẽs. iteruz aũt in his q̃ ſunt in abſtractõe rectũ eſt ſic ſimũ.cũ cõtinuo enim ſup.eſt rectũ:ſic g̃ ſimũ determiat ſibi mãz ſenſibilẽ:vt naſum:ſic rectũ eſt q̃ʒtum ad h̃ ſic ſimũ:q̃ rectũ determinat ſibi aliquã mãm vt ꝯtinuũ:⁊ ſubdit:ꝙ aũt qđ qd erat eſſe ſup.ipſius recti ſi eſt alterũ.i.q̃ eſt alteꝝ recto eſſe ⁊ rectũ alio.i.al'r cognoſcimus.naz ſi dualitas ſup. eſt qditas ipſi⁹ recti altero itaqʒ.i.altera virtute aut eadez ṽtute aliter ſe habẽte iudicat ſup.aĩa rectũ ⁊ dualitatẽ ſiue rectũ ⁊ recto eſſe.❡ Notãdũ aũt ꝙ loq̃t h̃ Ariſ.mõ platonico q poſuit nũeros qditates mathecoꝝ. dicẽs:ꝙ vnitas erat qditas puncti:q̃ punctus diffiniebat̃ ꝑ vnuz:dualitas ṽo erat qditas recti:q̃ linea recta diffiniebat̃ ꝑ duo.ẽ.n.linea recta longitudo ſine latitudine:cui⁹ extremitates ſunt duo puncta.qditas ṽo curui erat ternarius.in curuo.n.eſt ꝯſiderare tria duo.vz.extrema ⁊ mediũ exiens ab extremis. ❡ Notandũ ẽt ꝙ cũ rctũ circũcernat mãz: q̃ circũcernit ꝯtinuũ tanquã mãm ꝓpriã.ſimũ circũcernit naſuz:ſic aliud eſt ſimũ ⁊ ſimi eſſe:ſic qđ qd erat eẽ ipſius recti ẽ alterũ ab ipſo recto:⁊ q̃ aliud ẽ rectũ ⁊ recti eẽ alio.i.alia virtute vel eadẽ virtute al'r ſe hñte cognoſcet aĩa recti eſſe ⁊ rectũ.i. qditatẽ recti ⁊ ip̃m rectũ.❡ Notãdũ ẽt ꝙ cũ poſitum ſit dualitatem eſſe qditatem recti:aĩa cognoſcet dualitatẽ ⁊ rectũ vel alia ṽtute vel eadẽ virtute al'r ſe hñte.

Dubitaret forte aliqs.vtrũ ſit ſimile de cognitiõe nãliũ ⁊ mathecoꝝ.❡ Dõz ꝙ q̃ʒtũ ad aliquid eſt ſimile:q̃ʒtum ad aliqd diſſimile.nã cũz tã nãlia q̃ʒ matheca.aliquo modo circũcernãt mãz:de vtriſqʒ verũ eſt ꝙ in eis ĩdiuiduũ ⁊ qditas:vel in eis res ⁊ rei eẽ opz ꝙ cognoſcat̃ vel alia ṽtute vel eadẽ virtute aliter ſe hñte.veꝝ q̃ naturalia circũcernũt mãm ſenſibilez.i.mãm vt eſt cõiuncta q̃litati matheca.vero ĩq̃ʒtũ h⁹ nõ circũcernũt mãz ſenſibilẽ.i.materiã ſubtaz motui ⁊ trãſmutatiõi:vel materiã ꝯiunctã q̃litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis: q̃ ꝑ ſe ⁊ ſʒ ꝙ h⁹ nõ circũcernũt matheca.materiã ꝯiunctã q̃litati:ſz q̃ʒtitati:cũ q̃ʒtuz ſine q̃li nõ ſit ſenſibile:ſz imaginabile:lz directe alia

UVA. BHSC. IyR_041_2

virtute pcipiat qditas ꝛ īdiuiduū tā in nālib⁹ ꝗ in mathematicis: h tñ ē alr ꝛ alr: qꝛ ī nālib⁹ qditas directe pcipit̄ itellectu: idiuiduū vo directe pt pcipit̄ sensu: ſ in mathematicis qditas lꝫ directe pcipiat itellectu idiuiduū vo ī mathematicis directe nō pōt pcipi sensu: ſ imaginatiue: qꝛ ꝗtuꝫ sine qli: vt dicebat̄ directe nō est sensibile: ſ imaginabile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Omnino ergo sicut res separabiles ſūt a materia: sic ꝛ que circa intellectum sunt.

¶ Cōparat mathematica ad nālia di. ꝙ oīo sic res ſūt separabiles a mā sic se hn̄t ꝛ q̄ ſūt circa itellꝫ. nā sic res circūcernūt māꝫ: sic ſūt ꝯsiderate ab itellectu. nālia g̃ q̄ p se ꝛ directe circūcernūt māꝫ ſēsibilē ꝯsiderant̄ ab itellectu cū mā sensibili. mathematica vo q̄ p se ꝛ ſꝫ ꝙ hꝫ nō circūcernūt mām qlem vel mām sensibilē: ſꝫ mām ꝗtam vel mām itelligibilē siue imaginabilē ꝯsiderant̄ ab itellectu. nō cuꝫ mā sensibili: ſꝫ cū mā imaginabili vel itelligibili.

Cō. iz. Dubitabit autē vtiqꝫ aliquis: si intellectus simplex est ꝛ impassibilis: ꝛ nulli nihil habꝫ cōe: sicut dicit Anaxagoras: quō itelliget: si intelligere pati aliquid est. Inquātuꝫ aliquod commune vtrisqꝫ hoc qdeꝫ agere: illud vero pati videtur.

¶ Postꝗ phs determinauit de itellectu p cōparatiōeꝫ ad sensuꝫ: ꝛ ondit qd ē obm itell's: qꝛ itell's extēse ꝛ recto aspectu tāqꝫ ppriū obm cognoscit carnis eē. i. qditatē: ita ꝙ qcqd est: ē ppriū obꝫ itell's: vt pōt eē p hita manifestū. in pte ista: vt dicebat̄ mouet q̄sdā qōnes circa pretacta. circa qd duo facit. qꝛ p̄ mouet hꝫ qōnes. 2° soluit eas ibi. ¶ Aut pati qdē. ꝯcirca p̄m duo facit: ſꝫ ꝙ duas qōnes mouet ibi. ¶ Amplius aūt. ꝯdicit g̃. dubitabit aūt vtiqꝫ aliqs si intell's ē qd simplex ꝛ īpassibile ꝛ nulli nihil hꝫ cōe. qꝛ ē īmixt⁹ ꝛ separ⁹: sic dixit Anaxag. his ꝯditionib⁹ sic stātib⁹ quō itell's itelligit se itelligere ē pati aliqd. nā ī ꝗtū. n. ē aliqd cōe vtrisqꝫ. i. ageti ꝛ patieti vr̄ h qdē agere: illud vo pati. ¶ Nōn̄ ꝙ at viꝫ qōnis h⁹ ī h ꝯsistere: qꝛ si agēs ꝛ patiēs hn̄t aliqd cōe: qꝛ agēs ꝛ patiēs oꝫ cōicare in mā: vt pbat̄ in p̄ de gnatōe. itell's g nihil hꝫ cōe cū alijs: qꝛ ē qd ī mālē. n̄ poterit pati. ꝛ p ꝯn̄s n̄ poterit itellere cū itellēr sit q̄ddā pati. Dein̄ cū di.

Cō. iij. ¶ Amplius aūt si intelligibilis ꝛ ipse: aut enim alijs inerit intellectus: si non ꝭm aliud ipse intelligibilis est: vnum autē aliquid intelligibile est specie. Si autem sit mixtū: aliquid habebit qd facit intelligibile ipsum: sicut alia.

¶ Mouet 2ᵃᵐ qōnē. d̄rt aūt h qō a p̄ma: qꝛ p̄ma qō q̄rebat quō itell's itelligat: ꝛ quō sit qd itelligēs: h aūt q̄rit quō intellect⁹ itelligat̄: ꝛ quō sit qd itelligibile. dicit g̃. ampli⁹ aūt itelligibilis ē ꝛ ipē itell's. aut. n. alijs īerit itell's. i. aut alia itelligibilia itelligēt si ipse itell's nō ē itelligibilis ꝭꝫ aliud: ſꝫ p se itelligibile: aut ab itellectu ē aliqd vnū. i. vno mō. vl̄ vt hꝫ alia lra: ē vnū spē. i. ē vniforme. igit̄ si itelligibilia ab itellectu ſūt itelligibilia ꝭꝫ vnū modū ꝛ ꝭm vnā formā: qꝛ eodē mō itelligit se ꝛ alia: si ipse est intelligibilis p se: ꝛ alia erūt itelligibilia p se: ſꝫ qcquid ē p se itelligibile itelligit. g̃ alijs itelligibilib⁹ īerit itell's: ꝛ alia itelligibilia itelligēt. si aūt itellect⁹ sit qd. i. hēat aliqd ānexū p qd itelligat: habebit aliqd qd fac̄ ipꝫ itelligibilē. erit g̃ itelligibilis sicut alia mālia. nō g̃ itelliget: sic nec alia mālia itelligunt. ¶ Notādū āt ꝙ alr ſūt itelligibiles sube separate: ꝛ alr ſūt itelligibiles res mālēs: qꝛ sube separate sunt itelligibiles p se: ſꝫ sube mālēs nō sunt itelligibiles p seipsas: nec sunt intelligibilia actu: ſꝫ itelligunt̄ p itentionē abstractā: ita ꝙ itell's agens in c⁹ virtute fit abstractio a fantasmatib⁹ fac̄ h q̄ sunt pō itelligibilia actu itelligibilia. ¶ Nōn̄ ēt ꝙ cū itell's nr̄ sit medi⁹ iter subas separatas ꝛ has res mālēs: si ipse itell's nr̄ ē qd itelligibile: q̄rit̄ q̄lr h ꝯtigit: qꝛ vel erit itell's itelligibilis p se: sic ſūt sube separate aut nō erit intelligibilis p se: ſꝫ p aliqd ānexū: sic ſūt sube mālēs: qōcūqꝫ dicat̄ vr̄ seq īconueniēs: qꝛ cū oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o sint itelligibilia vno⁹ si itell's nr̄ ē itelligibilis p se: sic ſūt sube separate: ēt alie res mālēs q̄ itelligunt̄ ab itellectu erūt itelligibiles p se sic sunt sube separate. ſꝫ qd ē sic itelligibile intelligit. g̃ res mālēs itelligēt. si vo dicat̄ ꝙ itell's ē itelligibilis p aliō sic alia mālia: tūc sic alia mālia nō itelligūt: sic nec itell's itelliget nec aliqd ꝯphēdet: vt ꝯm̄tator supplet. n̄ igr̄ vr̄ ꝙ possim⁹ ponere itellꝫ eē qd itelligibile nisi incurram⁹ alterū duo⁹ īcōueniētiū. vꝫ. vl̄ ꝙ mālia itelligāt: vl̄ ꝙ itell's nō itelligat. ¶ Nōn̄ ēt. ꝙ lꝫ sic iducit̄ h qō a ꝯm̄tatore: vt cōcludat̄ ꝙ si itell's ē qd itelligibile: vel mālia itelligent: vel itell's itelliget. iducit̄ tñ alr̄ ista qō: vt ꝯcludat̄ semp h icōueniēs ꝙ mālia itelligāt: qꝛ si itell's ē itelligibilis p se mālia erūt itelligibilia p se: ꝛ si ſūt itelligibilia p se itelligent: vt supra ꝯcludebat̄. si vo itell's nō itelligibilis ē p se: ſꝫ per aliō: tūc idē iudiciuꝫ erit de itellectu ꝛ de rebus mālib⁹. g̃ vel poterit ꝯcludi sic p⁹ ꝙ cū mālia nō itelligāt ꝙ etiaꝫ itellect⁹ nō itelliget: vel ecōuerso: ꝙ cū itellect⁹ itelligat: ꝛ idē iudiciū sit de eo ꝛ d alijs mālib⁹: alia ēt mālia itelligēt.

Dubitaret forte aliqs. nā ꝗtū ad vnū mēbrū qōnis satis vr̄ apparēs p̄. vꝫ. ꝙ si itellect⁹ nō est itelligibilis p se: ſꝫ p aliqd aliō: erit idē iudiciū de eo ꝛ de alijs mālib⁹ rebus. g̃ vel ipse nō itelliget sicut nec alia mālia itelligunt: vel alia mālia itelligēt sic itelligit itellectus: ſꝫ ꝗtuꝫ ad aliā pteꝫ qōnis nō appꝫ manifeste quō sequat̄ p̄. vꝫ. ꝙ si itellectus est itelligibilis p se ꝙ alijs itelligibilibus insit itellectus: ꝛ ꝙ alia itelligibilia ꝛ alia mālia itelligāt. q̄rit̄ g̃ quō hoc sequat̄. ¶ Dōm ꝙ possumus distinguere triplicē itellꝫ. vꝫ. humanū: itelligētia⁊: ꝛ dei. itellectus. n. diuinus ē actus purus cui nō est āmixta potētia. itellectus vo nr̄ in gn̄e itelligibiliū ē pō pura cui in tali gn̄e ꝭm se nō ꝯpetit aliqs actus: ſꝫ itellectus itelligētiarū ꝫ mediū iter ista. itellectus g̃ diuin⁹: ꝗ est act⁹ purus oīa cognoscit vno mō: qꝛ oīa cognoscit cognoscēdo se ita ꝙ tāꝗ pncipale obm nihil cognoscet ex̄ se. vilesceret. n. si h mō aliqd cognosceret ex̄ se. vt satis pt hr̄i ex. iz. meta. in i°. ca°. Sn̄ia patrū. itaqꝫ tāqꝫ pncipale obꝫ cogscit tm̄ se ꝛ cognoscēdo se cogscit oīa alia. oīa g̃ cogscit vno mō: qꝛ se ꝛ alia cognoscit cognoscēdo se. itellect⁹ vo nr̄ quodā mō p oēm moduꝫ mō opposito cogscit. nā cū sit pō pura in gn̄e itelligibiliū nihil itelligit anꝗ fiat in actu. fit aūt in actu recipiēdo spēs a fantasmatib⁹: ꝛ recipiēdo spēs alio⁊: ꝛ qꝛ itelligit se ꝛ alia vt fit in actu p spēs alio⁊. g̃ itelligit se ꝛ alia per spēs alio⁊. itell's g̃ nr̄ q̄dāmō se ꝛ alia intelligit vno⁹: qꝛ se ꝛ alia itelligit itelligē⁹ alia. itell's aūt itelligētiarū nec se ꝛ alia itelligūt itelligēdo se nec se ꝛ alia itelligūt itel°° alia: ſꝫ itelligendo intelligunt se per seipsas: eo ꝙ intelligentia est rediēs ad eēntiā suā reditiōe cōpleta. alia vo itelligūt p spēs ꝛ p formas: q̄ sunt silitudines alio⁊: de qb⁹ spēb⁹ ꝛ formis loquēs auctor de cāis ait ꝙ oīs itelligētia ē plena formis. redeam⁹ g̃ vn̄ venit ꝭmo p̄mus: ꝛ dicam⁹ ꝙ si intell's nr̄ se ꝛ alia itelligit vno⁹: qꝛ se ꝛ alia itelligit itelligēdo alia: erāt alia itelligibilia sic ipē: q̄re si ipse itell's ē itelligibilis p se ꝛ nō p aliud sic sube separate oīa alia q̄ itelligunt̄ ab itellectu nr̄o erūt itelligibilia nō p aliō: ſꝫ erūt itelligibilia: sic sube separate: ſꝫ q̄ sic itelligibilia itelligūt. g̃ oīa itelligibilia ab itellectu nr̄o itelligēt ꝛ hēbūt itellꝫ. h g̃ ē qd phs ait. vꝫ. ꝙ qꝛ itelligibile ab itellu nr̄o ē aliqd vnū. ꝛ ē vno⁹: qꝛ vno mō itelligit se ꝛ alia: eodē mō erūt alia itelligibilia sic ipse. vn̄ seqtur ꝙ si ipse ē itelligibilis p se erūt ēt alia sic itelligibi-

UVA. BHSC. IyR_041_2

lia:ꝛ ꝑ ꝯñs ītelligēt:qḋ ꝓbare volebamꝰ.¶ Deīde cū dicͭ.

Cō.14. ¶ Aut pati qdē ſm cōmune aliquid diuiſuȝ eſt
prius:qm̄ potentia quodāmodo eſt intelligibi/
lia intellectus:ſȝ actu nihil:anteq̄ȝ intelligat:oȝ
autem ſic:ſicut in tabula nihil eſt ſcriptuȝ actu.
quod quidem accidit intellectu.

¶ Soluit.circa qḋ duo facͭ:ſȝ ꝙ duas qōnes ſoluit:qꝛ pͥmo
ſoluit qōnē pͥmā.2ᵒ.ſcḋaȝ ibi.(Et ipſe aūt ītelligibilis.)dicͭ
ḡ.aut pati qdē ſm ꝙ diuiſuȝ ē pͥus ē aliqd cōe vel eſt aliqd
vlē:vt hȝ lr̄a ꝯmēti ad paſſionē ꝓpͤ ꝛ ad paſſionē q̄ ē ſalus
ꝛ receptio.ītellͤs ḡ nō patitͬ ꝓpͤ cū nō cōicet in mā: ſicͭ cōi/
cāt in mā nālia cū ſuis actiuis:ſȝ patitͬ paſſionē q̄ ē ſalus et
receptio inq̄ȝtū īformatͬ ſpēbꝰ itelligibiliū ad q̄s ē in pō.iō
ſubdit:qm̄ āt ītellͤs ē q̄dāmō pō ītellibilia: ſȝ actu nihil eſt
eoꝝ añq̄ȝ ītelligat.ẜ ḡ mō ītellͤre ē q̄ddā pati ꝛ ītellͤs pa/
titͬ nō ꝓpͤ: ſȝ iq̄ȝtū recipit ſpēs ītelligibiliū.ad q̄s ē in pō.
oȝ aūt id qḋ qḋ accidit in ītellectu añq̄ȝ ītelligat eē: ſicͭ illḋ
qḋ accidit in tabula in q̄ nihil ē actu ſcriptū.¶ Nōnᵐ aūt
viȝ ſolͦnis hꝰin ẜ ꝯſiſtere:qꝛ cū dͬ.ꝙ ſi ītellͤs ītelligit:cū i/
telligere ſit q̄ddā pati.oȝ ꝙ cōicet in mā cū iſtis mālibꝰ:di/
ci dȝ ꝙ agēs ꝛ patiēs cōicāt in mā: qn̄ ſumitͬ ꝓpͤ paſſio q̄/
lis nō ē paſſio ītellͤs.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſicͭ in tabula raſa nihil
ē ſcriptū:ꝛ cū ſcribitͬ hꝰ tabula nihil ab ea abycitͬ: ſȝ ſolū i/
ducuntͬ in ea forme lr̄aruȝ:ſic ītellͤs añq̄ȝ ītelligat nullā hȝ
formā ītelligibilē: ꝛ cū recipit hꝰ forᵃˢ nihil abycitͬ a ſuba
ītellͤs:ꝑ qḋ pȝ ꝙ ñ ē ibi ꝓpͤ paᵒ.qꝛ oīs paᵒ.ꝓpͤ ſūpta magl
fcā abycit a ſuba:vt dͬ 6ᵒ.topi.¶ Deinde cū dicit.

Cō.15. ¶ Et ipſe auteȝ intelligibilis eſt ſicut intelligibi/
lia.In his qdeȝ enim que ſunt ſine materia:idē
eſt intellectus ꝛ quod ītelligitͬ:ſcientia nāq̄ȝ ſpe
culatiua:ꝛ ſic ſcibile idem eſt.

¶ Soluit qōnē 2ᵃᵐ.¶ Ad cꝰ euidētiā ſciēdū ꝙ qō 2ᵃ duas
difficultates ꝯtiebat.nā cū ītellͤs nr̄ ſit ītelligibilis: ſicͭ alia
qꝛ ītelligit ſe,ītelligēdo alia:cū ex ẜ videatͬ eē idē iudiciuȝ
de ītellectu nr̄o:ꝛ de alys:vna difficultas ē:q̄re ītellͤs nr̄ ītel
ligit cū alia nō ītelligāt.2ᵃ ē q̄re alia mālia nō ītelligāt:cū
ītellͤs nr̄ intelligat.duo ḡ facͭ.nā ſupponēs ꝙ ītellͤs nr̄ ſit ī/
telligibilis ſicͭ alia: aſſignat cāȝ q̄re intellͤs nr̄ intelligit.2ᵒ.
aſſignat cāȝ q̄re alia mālia q̄ ſūt obā ītellͤs nr̄i nō ītelligūt
ibi.(Nō aūt ſemꝑ ītelligēdi.)dicit ḡ.ꝙ ꝛ ipē aūt ītellͤs in/
telligibilis ē ſicͭ ītelligibilia alia:ꝛ tñ ſup.ītelligit lȝ alia nō
ītelligāt.cꝰrō ē:qꝛ in his q̄ ſunt ſine mā idē ē ītellͤs:ꝛ qḋ ītel
ligitͬ.ſcīa autem ſpeculatiua ꝛ ſic ſcibile hoc modo.vȝ.ſpe/
culatiue eſt idem cum ſcīa.

Dubitaret forte aliqs quō ītellͤs nr̄ ſeipȝ ītelligat.

¶ Dōm ꝙ vt pȝ ꝑ ſupius determinata actus innoteſcunt
nobis ꝑ obā:potētie vͦ inoteſcūt nobis ꝑ actꝰ.intellͤs ḡ nr̄
ītelligit ſeipȝ ꝑ actū ſuū:ſȝ cū ītellͤs nr̄ ſit in gn̄e intelligibi
liū:ſicͭ mā pͥma in gn̄e entiū:ſicͭ a mā pͥma vel yle nllͤs actꝰ
pͭt egredi in gn̄e entiū niſi īformetͬ aliq̄ forᵃ ſenſibili:ſic ab
ītellͤu nr̄o nllͤs actꝰ pͭt ꝓgredi in gn̄e ītelligibiliū niſi infor
metͬ aliq̄ forᵃ vel ſpē ītelligibili.ītellͤs ḡ nr̄ ad ẜ ꝙ ītelligat
ſeipȝ:oȝ ꝙ informetͬ aliq̄ ſpē intelligibili:ſȝ nō refert vtrū
īformetͬ ſpē capre vel ſpē leonis:nō iō reqritͬ vt informetͬ
aliq̄ ſpē:vt poſſit ab eo ꝓgredi aliqs actꝰ ꝑ quē actū poſſit
ſeipm cogſcere.īformabitͬ ḡ intellͤs ſpē alicꝰ obti:vt ſpē la/
pidis vel leonis q̄ informatꝰ poterit ab eo ꝓgredi aliquis
actꝰ ꝑ quē poterit ſeipm cogſcere.illa ḡ ſpēs obi: vt ſpēs la
pidis vel leonis: cū ſit exp̄ſſa ſilitudo leonis vel lapidis pͥ
ꝛ pͥncipalͬr ducet in cognitionē illiꝰ obti:ꝛ ducēdo in cogni/
tionē obti ducet in cognitōeȝ actꝰ:ꝑ quē actū poterit ītellͤs
ſeipȝ cognoſcere.cū ḡ q̄ritͬ q̄mō ītellͤs nr̄ ſeipȝ ītelligit pla
na ē rn̄ſio ꝙ intelligit ſeipȝ intelligēdo alia.nā illa eadem
ſpēs q̄ ē rō:q̄re intelligat obȝ ē rō:q̄re ītelligat ſeipȝ intelli
gēdo ſuū actū.bn̄ itaq̄ȝ dcm̄ ē ꝙ intellͤs nr̄ eſt intelligibilis
ſicͭ ꝛ alia ſunt intelligibilia:qꝛ ſicͭ alia obā mālia nō intelli/
guntͬ ꝑ ſeipſa:qꝛ ꝑ ſeipſa nō pn̄t eē in aīa: ſȝ intelliguntͬ per
ſpēm intelligibilē:ꝛ ꝑ in tētōeȝ abſtractā:ſic intellͤs nr̄ ꝑ il/
lā eādē ſpēm intelligibileȝ ꝛ ꝑ illā eādeȝ ſpēm abſtractam
ꝑ quā intelligit alia intelliget ſeipm.nā informatꝰ illa ſpē
intelligibili intelligit alia ꝛ intelligit ſe inq̄ȝtū ꝑ illaȝ ſpēm
informatus ꝓgreditur in actuȝ intelligendi per quē actū
poteſt ſeipſum cognoſcere.

Alterius forte dubitarȝ aliqs quō in ſeparatis a mā idē ſit intellͤs ꝛ qḋ intellͬr:

¶ Dōȝ ꝙ intellͤs nr̄ eſt ſimplex īmālis vt eſt ꝑ habita ma
nifeſtū:ꝛ multo magis intellͤs intelligētiarū ꝛ dei eſt īmā/
lis ꝛ ſimplex:ꝛ qꝛ in oībus īmālibus eſt aliquo mō verum
ꝙ ideȝ eſt intellͤs ꝛ qḋ intellͬr.ſi verū ē ẜ ī intellͤu nr̄o mul
to magis verū eſt in intellectu intelligētiaruȝ ꝛ dei: ſȝ quō
verū ſit de intellectu illoꝝ in ſequēti qōne patebit.nūc āt
intēdimꝰ declarare ꝙ in rebꝰ mālibꝰ nō ē ideȝ intellͤs ꝛ qḋ
intellͬr:ſȝ in intellectu nr̄o q eſt qd īmāle ideȝ eſt intellͤs et
qḋ intellͬr.¶ Ad cꝰ euidētiā eſt ſciēdū ꝙ taȝ res māles q̄ȝ
intellͤs nr̄ poſſibilis ad ẜ vt intelligantͬ indigēt intellectu
in actu.dͬ.n.intellͤs in actu ipſa ſpēs intelligibilis vel ipſe
cōceptꝰ quē cōcipimus de obō.naȝ cū lapis ꝑ ſeipm nō poſ
ſit eē in intellectu nr̄o nō ē idē lapis ꝛ intellͤs lapidis:qꝛ la/
pis eſt res ipſa q̄ eſt ex̄ aīam.intellͤs vͦ lapidis ē ipā ſpēs i/
telligibilis vel ipſe cōceptus lapidis ꝑ quā informatͬ intel
lectꝰ nr̄ ꝛ reducitͬ ad actū:vt intelligat lapidē.ꝛ qḋ dcm̄ eſt
de lapide intelligēdū ē de alys obtis mālibꝰ q̄ nō ſunt ſuꝰ
intellectꝰ:ſȝ vt intelligantͬ indigēt aliquo ꝯceptu vel aliq̄
ſpē intelligibili ſiue aliq̄ intētiōe abſtracta:ſȝ cū ꝑ illā ean
deȝ ſpēm intelligibilē ꝑ quā intellͬr obm:intelligatͬ ꝛ ipſe
intellͤs:qꝛ vt oñſum eſt in qōne pͥmiſſa:intellectꝰ intelligit
ſe intelligēdo alia:pȝ ꝙ nō ſolū mālia ad ẜ ꝙ intelligantͬ
indigēt ſpē intelligibili:q̄ dͬ intellͤs in actu: īmo intellͤs nr̄
poſſibilis ad ẜ ꝙ intelligatͬ a ſeipō indiget hꝰ ſpē intelligi
bili ꝛ hꝰ intellectu in actu.ꝑ eādeȝ.n.ſpēȝ intelligibilē ꝛ ꝑ
eundē intellͤȝ in actu intellͬr obm ex̄ aīaȝ:qḋ eſt qd māle:ꝛ
intellͬr intellͤs nr̄ poſſibilis q eſt a mā ſepatus: q̄re ſpēs il/
la intelligibilis eſt intellͤs in actu reſpectu obti mālis ꝛ re/
ſpectu intellͤs poſſibilis q eſt īmālis:q̄re cuȝ ille intellͤs in
actu ſit in intellectu nr̄o poſſibili:ꝛ fiat ideȝ cū eo ſicut fit
vnū ex mā ꝛ forma ꝛ ex ꝑfectiōe ꝛ ꝑfectibili:intellͤs nr̄ poſ
ſibilis qui eſt a materia ſepatus eſt idem cū ſuo intellectu
in actu ꝛ fit vnū cū eo:ſicut fit idē mā cū forma:ſȝ obȝ mā/
le nō ē idē cuȝ ſuo intellectu in actu:qꝛ intellͤs in actu obti
mālis nō eſt in illo obō:ſȝ eſt ſepatus ab ipſo.itaq̄ȝ cum ait
pͥhs ꝙ in ſepatis a mā:ꝛ nō in alys ē idē intellͤs ꝛ qḋ intel/
ligitͬ:ibi ꝑ intellͫm debemꝰ intelligere intellͤȝ in actu ſiue
ſpēȝ ītelligibilē:ſȝ ꝑ illḋ qḋ ītellͬr dbemꝰ ītelligere.2.vȝ.i/
tellͤȝ poteȝ q ē a mā ſepatꝰ:ꝛ obȝ māle qḋ ē mā ꝯiūctū.nā
vt pȝ ꝑ hita ꝑ eādē ſpēȝ ītelligibileȝ:ꝛ ꝑ eūdē ītellͤȝ in actu
ītellͬr vtrūq̄ȝ.ſȝ cū illa ſpēs ītelligibilis q̄ ē ītellectꝰ vtriuſq̄ȝ
ſit in ipō ītellͤu poſſibili:ꝛ faciat vnū cū ipō:ſicͭ ꝑfectio cū ꝑ/
fectibili:nō āt ſit ī ipō obō māli nec faciat vnū cū eo ī ſepa/
tis a mā idē ē ītellͤs ꝛ qḋ ītellͬr:qꝛ fit vnū ꝛ idē ex ītellectu
in actu ꝛ ex ītellͤu poſſibili q ītellͬr ꝑ illū iteᵐ: ſȝ in cōiūctis
cū mā nō ē idē ītellͤs ꝛ qḋ ītellͬr:qꝛ nō fit vnuȝ ꝛ idē ex obō
materiali ꝛ ītellͤu in actu qḋ ītellͬr ꝑ hꝰ intellectū.

Alterius forte dubitaret aliquis:cū in oībus rebus īmaterialibus ſit ideȝ ītellectus ꝛ qḋ ītel
ligitͬ:cū tam ītellectus noſter q̄ȝ ſube ſepate ꝛ ds qd īmate
riale dicantͬ:vtrū eodē mō ẜ ꝛ ibi ſit idē ītellͤs:ꝛ qḋ intellͬr.
¶ Dōȝ ꝙ alͬr ē idē ītellͤs ꝛ qḋ ītellͬr in ſubys ſepatis: ꝛ alͬr
in ītellectu nr̄o.nā in ſubys ſepatis ē idē ītellͤs ꝛ qḋ ītellͬr.
qꝛ ſuba ſepata ñ hȝ aliū ītellͤȝ q faciat ipāȝ ītelligibilē: ſȝ ꝑ
ſeipāȝ ē intelligibilis:ita ꝙ ſuba ſeparata intellͬr ꝑ ſeipſāȝ

UVA. BHSC. IyR_041_2

⁊ ſi nō a quolibʒ intellectu intelligiť ſuba ſeparata per ſe
ipāʒ: tñ quelibʒ itelligentia ītelligit ſuā ſubāʒ ꝑ ſeipāʒ. in
eēntia aūt diuīa mlťo magis h̄ ꝯuenit. nā ñ ſolū deꝰ ītelli-
git ſeipſʒ ꝑ ſeipſʒ: ſʒ a q̊cūq; itelľu ītelligiť eēntia dina ītelli
giť ꝑ ſeipāʒ: ſʒ in ītelľu nr̃o poľi nō ē idē ītelľs: ⁊ qḋ ītelligi
tur: ita ꝙ ītellectꝰ nr̃ poľis ītelligať ꝑ ſeipm̄: ſʒ nr̃ ītellectꝰ
poľis hʒ aliū ītellectū in actu: vt ſpēʒ ītelligibilē: ꝑ quā fit
actu ītelligibiľ. ꝓ tāto tñ ex ꝑte ītelľs nr̃i eſt idē ītelľus ⁊
qḋ ītelligiť: q2 ītellectꝰ nr̃ poľis fac̄ vnū ⁊ idē cū ſuo ītelle
ctu in actu: ſic̄ vt dicebať fac̄ vnū ⁊ idē ꝑfectibile cū ꝓpa
ꝑfectiōe. dicamꝰ g̊ ꝙ h̄ ītelligibilia. vʒ. deꝰ ſube ſepate ⁊ ī-
tellectꝰ nr̃: ⁊ res mãles hñt hūc ordinē. q2 deꝰ ſic ītelligiť
ꝙ eſt idē cū ſuo ītellectu: ⁊ non habet aliū ītellectuʒ q̲ fa-
ciat ipm̄ ītelligibilē: ſed eſt ꝑ ſeipm̄ ītelligibiľ: in q̄libet ēt
ſuba ſepata eſt idē ītellectꝰ: ⁊ qḋ intelligiť: ⁊ q̄lʒ talis ſuba
mō q̊ dcm̄ eſt: ē ītelligibiľ ꝑ ſeipāʒ. ītelľs v̊o nr̃ nō eſt ītelli
gibilis ꝑ ſeipm̄: ſed hʒ aliū ītellectū in actu: q̲ fac̄ ipʒ ītelli-
gibilē: attñ eſt ibi idē ītelľs: ⁊ qḋ ītelligiť: q2 ibi ītellectꝰ in
actu. i. ſpēs ītelligibiľ nō ē ſepata ab ītellectu poľi q̲ ītelli
giť ꝑ ipāʒ: ſʒ ex ipſa ſpē ītelligibili q̄ dr̃ ītellectꝰ ī actu: ⁊ ex
ipſo ītelľu poľi: q̲ eſt illḋ qḋ ītelligiť fit vnū ⁊ idē. res vero
mãles nec ſūt ꝑ ſe ītelligibiles: ſʒ hñt aliū ītelľʒ in actu ꝑ
quē fiūt ītelligibiles: nec ēt ē ibi idē ītellectꝰ ⁊ qḋ ītelligiť:
q2 intellectꝰ in actu ſiue ſpēs ītelligibiľ ꝑ quā intelligiť tā
obm̄ mãle ꝙ̄ ītelľs ꝓportiōaľ nō ē ī ipō obō mãli: nec fac̄
idē cū ipō: ſʒ ē in ītelľu poľi: ⁊ ē a rebꝰ mãlibꝰ ſepata.

Alterius forte dubitaret aliquis. vtrum in ſepara-
tis a mã. idē ſit ſcia ſpeculatiua cuʒ re ſci-
ta. ¶ Dōʒ ꝙ hāc qōnē poſſemꝰ faciľr ſoluere dōo ꝙ grā-
maticꝰ dr̃ ſcire ipāʒ grāmaticā ⁊ nāľ phs dr̃ ſcire ipāʒ nā-
leʒ phiāʒ. ⁊ ſic q̲lʒ ſciēs dr̃ ſuā ſciāʒ ſcire. ipſa g̊ grāmatica
nō ſolū ē ſcia: ſʒ ē res ſcita: cū ipa grāmatica ſit ſcita vľ ſcia
tur: ⁊ q̄lʒ ſcia iſto mō ē ideʒ cū re ſcita: q2 q̄lʒ ſcia ſciť: ⁊ q̲lʒ
ſciēs ſcit ſciāʒ ſuā: ſʒ magꝭ ad mētē phi īgrediētes. dicamꝰ
ꝙ cū deꝰ ſeipm̄ ſciat ꝑ ſeipſʒ nō ē dubiū ibi idē eē ſciāʒ cuʒ
re ſcita. ⁊ ēt ſube ſepate ſciētes ſeipās ꝑ ſeipās ñ ſic faciūt
dubiū in qōne ⁊ in talibꝰ vagari diutiꝰ īpertinēs ē ad ꝓpo
ſituʒ. nā qḋ h̄ dr̃ ꝙ in rebꝰ formalibꝰ ⁊ īmãlibꝰ ideʒ ē ſcia
cū re ſcita nō ē ītroductū ꝑꝑ ſubās ſepatas: nec ꝑꝑ ītelľm
diuinū: ſʒ ꝑꝑ ītelľm noſtrū: de cuiꝰ cognitiōe hic ꝑncipaľr
agiť. ¶ Sciēm̄ g̊ ꝙ ſic̄ eaḋ ē ſpēs ītelligibiľ ꝑ quā ītelligiť
obm̄ mãle ⁊ ītellectꝰ poľis. ſic eadē ē ſcia ꝑ quā ſciunť iſte
res mãles ⁊ ītelľus nr̃. nā ſic̄ ītellectꝰ nr̃ ꝑ illas eaſdē ſpēs
ītelligibiles ꝑ q̄s alia ītelligit: ītelligit ſe: ſic ꝑ illā eādē ſcie-
tiā ꝑ quā ſcit alia ſcit ſeipſʒ: ⁊ ſic̄ ſpēs ītelligibiľ: lʒ ꝑ eā ītel-
ligať tā obm̄ mãle ꝙ̄ ītelľs poľis: tñ illa ſpēs ītelligibiľ: ⁊
ille ītelľs in actu nō fac̄ vnū ⁊ idē cū obō mãli a q̊ ē ſepa-
tus: ſʒ fac̄ vnū ⁊ idē cū ītelľu poľi q̲ ē īmãľ in q̊ exiſtit ille
ītelľs in actu: ⁊ ipſa ſpēs ītelligibiľ: ꝑꝑ qḋ ex ꝑte rei mãľ
ñ ē idē ītelľs ⁊ qḋ ītelligiť: ſʒ ē idē ex ꝑte rei īmãľ: ⁊ ex ꝑte
ītelľs poľis: ſic lʒ ꝑ eādē ſciāʒ ſciať obʒ mãle ⁊ ītelľs poľis
q̲ eſt a mã ſepatꝰ: tñ q2 illa ſcia nō ē ī obō mãli: nec fac̄ idē
cū ipſo: ſʒ ē in ītelľu poľi: ⁊ fac̄ idē cū ipō ex ꝑte rei mãľ nō
eſt idē ſcia cū re ſcita: ſʒ ē idē ex ꝑte rei īmãľ: ⁊ ex ꝑte ītel-
lectꝰ q̲ ꝑ illā ſciāʒ ſciť ⁊ cog̊ſciť. dr̃ āt potiſſime de ſcia ſpe-
culatiua ꝙ in rebꝰ īmãlibꝰ eſt idē cū re ſcita: q2 cū dicimꝰ
ꝙ per eādē ſciētiā ſciť obm̄ mãle ⁊ intellectꝰ īmaterialis
potiſſime v̄itatē hʒ de ſcia ſpeculatiua nō de practica.

Alterius forte dubitaret aliq̄s. vtrū res ipſa q̄
eſt extra animam vt eſt ſcita in
actu ſit aliquo mō idem cū ſcia. ¶ Dōm ꝙ ipſe res extra
animā dupľr poſſunt accipi: vel vt hñt eſſe in ſeipſis: vľ vt
ſunt cōſiderate ab aīa. ſi conſiderenť vt hñt eſſe in ſeipſis
ſic ſunt q̲d ꝑticulare: ⁊ nō ſunt ſcite in actu: ſed in potētia.
nā ꝑticulariū ſm̄ ꝙ hꝰ nec eſt ſcientia: neq; diffō: vt diciť
.7. meta. res g̊ vt ſunt ſcite in potētia: ⁊ vt hñt eſſe ꝑticula-
re accipiunť: vt hñt eſſe in ſeipſis nec ad tale eſſe facit ipa
aīa aliq̄d. ꝑꝑ qḋ res ſic accepte: nec ſunt idē cū ſcia: nec ali
quā idētitatē oʒ ꝙ hēant ad ea q̄ ſunt in aīa: ſed ſi accipiā-
tur res vt ſūt ſcite in actu. q2 res nō ē actu ſcita: vt hʒ eſſe
ꝑticulare: ſʒ vľe cū intelľs faciat vľitatē in rebꝰ: ⁊ res non
ſint vľes: vt hñt eſſe in ſeipſis: ſʒ vt cōſiderantur ab aīa: res
vt ſunt ſcite in actu: ⁊ vt habēt eſſe vľe: oʒ ꝙ hēant aliquā
actualē relationē ⁊ aliq̄ʒ vnionē ad ſciāʒ ⁊ ad ꝯſideratio-
neʒ. ⁊ ad ea q̄ ſūt in aīa: q̄lis āt ſit illa relatio vtꝝ ſit rei vľ
rōis ñ req̄rit ſpecľatio pñs. ſufficiat āt ad pñs ſcire ꝙ res
nō ſūt actu ſcite niſi vt ſunt vľes. ⁊ q2 vľia ſunt aliq̊ mō in
aīa. ⁊ q2 res nō ſunt vľes: niſi q2 hñt aliquā actualē relatio
neʒ ⁊ aliquā vnionē ad ſciam ⁊ ad ꝯſiderationē: ⁊ ad ea q̄
ſūt in aīa: iō lʒ res vt ſūt ſcite in potētia nō ſint idē cū ſcia:
ſʒ vt ſūt ſcite in actu: vt pʒ ꝑ habita: oʒ ꝙ aliq̊ mō ſint idē
cū ipſa. dicamꝰ g̊ ꝙ per eādē ſciāʒ: vt ſupra dicebať: ꝑ quā
ſcio res alias ſcio ⁊ ītellectū: eo ꝙ intelľs ſciať ⁊ ītelligať
ſic̄ ⁊ alia: ⁊ illa ſcia aliquā idētitatē hʒ ad ipſas res vt ſunt
ſcite in actu: maiorē tñ idētitateʒ hʒ ad ipʒ ītelľm quē in-
formať: ⁊ cū quo facit vnū ⁊ idē: ſicut fit vnū ⁊ ideʒ ex po-
tentia ⁊ actu. vna eſt g̊ ſcia ⁊ duplex eſt qḋ ſciť. vʒ. intelľs
⁊ res alie: quā ſciētiā ſi cōparamꝰ ad intelľm q̲ eſt ſepatꝰ a
materia idē eſt ſcia ⁊ qḋ ſciť ꝙ ex ītellectu ⁊ ſcia ſit vnuʒ
⁊ ideʒ: ſed ſi ꝯparamꝰ illā ſciāʒ ad res alias nō ſic poſſumꝰ
ꝯcedere ꝙ idē ſit ſcia ⁊ qḋ ſcitur. q2 nō ſic ſit vnuʒ ⁊ idem
ex ſcientia ⁊ ex rebus alijs: ſiue ex ſcientia ⁊ obiecto ſicut
ſit vnum ex ſcientia ⁊ intellectu.

Alterius forte dubitaret aliquis. q̄uo phus per h̄
verba. vʒ. ꝙ q2 in rebꝰ īmãlibꝰ idē eſt in-
tellectꝰ ⁊ qḋ ītelligiť: ⁊ ſcia ⁊ qḋ ſciť hēat ſoľonē hꝰ qōnis:
ꝙ cum intellectꝰ noſter ſit intelligibilis: ſicut alie res ma
teriales. ⁊ ſic ſcibilis: ſicut alia mãlia: attñ ītellectꝰ noſter
ſic ē intelligibiľ ⁊ ſcibilis ꝙ intelligit ⁊ ſcit. alia v̊o mãlia.
ſic ſūt intelligibilia ⁊ ſcibilia ꝙ nec intelligunt nec ſciunt.
¶ Dōʒ ꝙ vt pʒ ꝑ habita: iō intellectꝰ noſter ē intelligibiľ
ſicut alia: ⁊ eſt ſcibiľ ſic̄ alia. q2 vnꝰ eſt intelľs: ⁊ duplex qḋ
ītelligiť: ⁊ vna eſt ſciētia: ⁊ duplex eſt qḋ ſciť. ꝑ illū. n. eun-
dem intelľm in actu. ⁊ ꝑ illā eadē ſpēʒ intelligibilē ꝑ quā
intelligiť obm̄: vel ꝑ quā intelligunť res alie intelligiť ⁊
intellectꝰ poľis. intellectꝰ g̊ poľis ē intelligibilis ſicut alia
materialia: ⁊ nō eſt intelligibilis ſicut alia materialia. ītel
ligibilis eſt. n. ſic̄ alia materialia. q2 ſicut alia materialia
nō ſunt intelligibilia per ſe: ſed habēt aliū intellectuʒ per
quē fiunt intelligibilia: ſic intellectꝰ noſter q2 eſt potētia
pura in genere intelligibiliū nō eſt intelligibilis ꝑ ſe: ſʒ hʒ
aliū intellectū per quē fit intelligibilis: imo vnus ⁊ idē eſt
intellectus: qui diciť intellectus in actu: per quē fit ītelli-
gibilis intellectus poſſibilis: ⁊ fiūt intelligibiles res ma-
teriales: quare declaratum eſt intellectum noſtrū eſſe in-
telligibilem ſicut alia materialia. ¶ Aduertendū tñ ꝙ h̄
non eſt ſic per omneʒ moduʒ: ſicut ⁊ hoc ſimile nō eſt per
oēʒ modum ſiľe: ideo licet poſſumus cōcedere ꝙ intelle-
ctus noſter ſit intelligibilis ſicut alia. poſſumus etiaʒ con
cedere ꝙ nō ſit intelligibilis ſicut alia. nā licet per eandē
ſpecieʒ intelligibileʒ ⁊ per eundeʒ intellectuʒ in actu fiat
intelligibilis intellectus poſſibilis ⁊ res alie: hoc eſt tamē
aliter ⁊ aliter. q2 per illum intellectuʒ fiunt intelligibiles
res alie per abſtractionem: ſed intellectus noſter poſſibi-
lis fit ſic intelligibilis per informationem. nam ille intel-
lectus in actu: ⁊ illa ſpēs intelligibilis facit ꝙ res alie in-
telligantur: inquantū a rebus alijs eſt abſtracta: ſed facit
ꝙ intellectus noſter fiat intelligibilis inquantū euʒ perfi
cit ⁊ informat. ⁊ quia ſpecies intelligibilis ⁊ intellectus in
actu: licet faciat res materiales intelligibiles: tamē q2 nō
eſt idem cum eis: nec eſt in eis: ſed eſt ab eis extractꝰ ⁊ ſe-
paratus: ideo per huiuſmodi ītellectū res materiales ſic

UVA. BHSC. IyR_041_2

fiunt intelligibiles qͦ non intelligunt: ſed tamen cuꝫ in/
tellectus noſter poſſibilis ſic fiat intelligibilis ꝑ hꝰ itel/
lectū i actu. ꝛ ꝑ hꝰ ſpēꝫ itelligibilē: ꝙ ille itell's in actu fa
cit vnū ꝛ idē cū itellectu nr̄o ꝛ eſt in eo: ꝛ eū ꝑficit ꝛ infor/
mat: iō itell's noſter ſic fit itelligibilis ꝑ talē itell'm: ꝙ tn̄
itelligit. ḡ itell's noſter ē qͦ itelligit: ꝛ res mālis eſt ēt qͦ
itelligit: ipſa vͦ ſpēs itelligibil' erit itell's vtriuſqꝫ. qꝛ fac̄
itelligibilē vtrūqꝫ. tn̄ qꝛ i mālibꝰ eſt idē itell'us: ꝛ qͦ itelli/
git: itell's noſter: qꝛ eſt imālis fac̄ vnū ꝛ idē cum illa ſpē: ꝛ
ꝑficit ꝛ iformat ea: iō itellectꝰ noſter ſic fit itelligibil' per
talē itellectū: ꝙ tn̄ itelligit. ſed obm̄ māle: qꝛ nō hꝫ talem
idētitatē ad itellectū in actu ꝛ ad ſpēꝫ itelligibilem: qꝛ hꝰ
ſpēs nō ē in obo māli: ſꝫ eſt ab eo abſtracta ꝛ ſeꝑata: obm̄
māle pōt eē qd itelligibile: nō tn̄ pōt itelligere. qꝛ nō hꝫ i
ſe ſpēm itelligibilē: q̄ eſt itellectꝰ in actu. idētitas ḡ. i. cōiū/
ctio ſpēi itelligibil' ad itellectū pol'eꝫ facit ꝙ itell's noſter
ſic ſit itelligibil': ꝙ ēt itelligat. ſeꝑatio vͦ ꝛ abſtractio illiꝰ
ſpēi ab obo māli ita fac̄ ꝙ illud obm̄ ſit itelligibile: ꝙ tn̄
nō itelligat: ꝛ qͦ dcm̄ ē de itellectu: ꝛ de eo qͦ itelligit ve
ritateꝫ hꝫ de ſcia: ꝛ de eo qͦ ſcit. nā idētitas ꝛ ꝯiūctio ſcie
ad rē imāleꝫ vt ad itellectū pol'eꝫ facit ꝙ itell's noſter ſic
ſit ſcibilis: ꝙ tn̄ ſciat: ſeparatio vero ꝛ abſtractio illiꝰ ſcie
ab obo materiali ſic facit ꝙ illud obm̄ ſit ſcibile: ꝙ tamē
non ſit ſciens. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.16. ¶ Nō aūt ſemꝑ eſt cauſa cōſiderāda. In habē/
tibus aūt materiaꝫ potētia vnūqͦdqꝫ intelligibi
lium eſt: quare qdeꝫ illis nō inerit intellectus:
ſine materia enim potentia eſt intellectꝰ taliuꝫ:
illud autem intelligibile erit.

¶ Poſtqꝫ dixit q̄re itell's noſter itelligit. qꝛ ꝯtingit ipꝫ eē
idē cū itellectu in actu: ꝛ ꝯtingit ipꝫ hr̄e ſibi cōiūctū itell'ꝫ
in actu: ꝛ ſpēꝫ itelligibilē. h̄ aſſignat cām: q̄re nō qcqd itel
ligit itelligit: vt q̄re oīa mālia nō itelligūt: cuiꝰ cā eſt. qꝛ
ſūt itelligibilia in potētia: ꝑꝑ qͦ ſpēs itelligibilis ſiue itel
lectꝰ in actu nō hꝫ eē in ipō obo māli nec ei coniūgit: imo
eſt ab eo abſtractꝰ ꝛ ſeꝑatꝰ: iō lꝫ obm̄ māle poſſit intelligi
ꝛ poſſit ſciri: nō tn̄ pōt itelligere neqꝫ ſcire. h̄ ē ḡ qͦ ait: ꝙ
ꝯſiderāda eſt cā nō ſꝑ itelligēdi. i. ꝯſiderāda eſt cā q̄re nō
ſꝑ itelligibile itelligit: vt q̄re obm̄ māle nō itelligit: ꝛ ſub/
dit: ꝙ in hn̄tibꝰ aūt māꝫ vnūqͦdqꝫ eſt itelligibiliuꝫ. i. ē de
nūero itelligibiliū potētia. i. in potētia: q̄re qdeꝫ illis. i. re
bus mālibꝰ nō inerit itell's: nec potuerūt itelligere. qꝛ in/
tellectꝰ eſt potētia taliū. i. vtus de nūero taliū vtutū q̄ eſt
ſine mā: iō hꝰ vtꝰ nō pōt ineē rebꝰ mālibꝰ nec mālia pote
runt itelligere: iō ſubdit ꝙ illud aūt. i. obm̄ māle erit itel/
ligibile. i. poterit itelligi: ſꝫ ſup. nō poterit itelligere: quia
nec pōt hr̄e in ſe potētiā itellectiuā q̄ eſt potētia ſine mā:
nec hꝫ in ſe itellectū in actu: nec ſpēꝫ itelligibilē. qꝛ hꝰ in/
tellectꝰ: ꝛ hꝰ ſpēs itelligibilis ab obo māli eſt abſtracta ꝛ
ſeꝑata. ¶ Notādū aūt ꝙ ꝓpriꝰ actꝰ reqrit ꝓpriū ſuſcepti
uum: ꝛ ꝓpria ꝑfectio ꝓpriū ꝑfectibile: cū ḡ ſpēs itelligibi/
lis ſit a mā ſeꝑata. oꝫ ꝙ itellectꝰ ſuſcipiēs hꝰ ſpēꝫ ſit potē/
tia imālis. rebꝰ ḡ imālibꝰ nec poterit ieſſe itellectꝰ q ē po/
tentia imālis: nec poterit ineſſe ſpēs itelligibilis q̄ ē a mā
ſeꝑata: q̄re māle obm̄: ꝛ ſi pōt eē itelligibile: nūqꝫ tn̄ pote/
rit itelligere. ¶ Notādū ēt ꝙ ſic̄ formal'r actꝰ calefacien
di nō pōt ꝯpetere niſi ei qͦ hꝫ calorē i actu: ſic actꝰ itelligē
di nō pōt ꝯpetere niſi ei: cui ineſt itellectꝰ in actu: ꝛ qꝛ itel
lectꝰ in actu: ꝛ ſpēs itelligibil' ē in itellectu nr̄o: ꝛ nō i obto
māli: iō itell's noſter poterit itelligere: nō aūt māle obm̄.
¶ Notādū ēt ꝙ ſi aliqd infrigidaret ꝛ diceret frigiduꝫ
nō ꝑ frigiditatē q̄ eēt in eo: ſꝫ ꝑ fritatē: q̄ eēt in alio qͦ ſic
frigidū nūqꝫ formal'r ifrīdaret: qꝛ nūqꝫ formal'r ifrigidat
niſi qͦ hꝫ fritatē formal'r i actu: ſic qꝛ itellectꝰ noſter poſ/
ſibilis fit itelligibilis ꝛ itelligit ꝑ ſpēꝫ itelligibilē: ꝛ ꝑ itel/
lectuꝫ in actu q eſt in ipſo itellectꝰ noſter ſic fit itelligibi/
lis ꝙ tn̄ itelligit: ſꝫ obm̄ māle nō fit itelligibile: nec itelli/
git per ſpēꝫ itelligibilē: nec ꝑ itellectū in actu: q fit in ipſo:
ſed q ē in itellectu poſſibili. hꝰ obꝫ ſic ꝯpetit ei qͦ itelliga
tur ꝙ nunqꝫ pōt ei competere ꝙ intelligat.

QUoniā autē ſic̄ in omni natura ē ali/ Cō.17
quid hoc quidē materia: vnicuiqꝫ ge
neri: hoc āt ē potētia omnia illa: alte
rum aūt eſt cauſa ꝛ factiuū qͦ in fa/
ciendo oīa: vt ars ad materiā ſuſtinuit.

¶ Poſtqꝫ determinauit phs de itellectu pol'i. In ꝑte iſta
determinat de alijs acceptiōibꝰ itell's. Circa qͦ q̄tuor fa
cit. qꝛ p̊mo determiat de itellectu agēte. 2° determiat de
itellectu in actu. 3° narrat q̄dā q̄ ꝑtinēt vl'r ad ꝑtē intelle/
ctiuā. q̄rto ꝛ vltimo determinat de itellectu paſſiuo. ſcd̄a
ibi (Idē aūt eſt) 3ª ibi (Seꝑatꝰ āt ſolus) 4ª ibi (Paſſiuꝰ
vͦ) Circa p̊mū tria facit. qꝛ p̊ p̊mittit quādā ꝓpōnē neceſ
ſariaꝫ ad ꝓpoſitū. ſcd̄o ex illa ꝓpōne ꝓbat ꝙ eſt dare in
aīa itellectū agentē. 3° narrat ꝯditiōes ꝛ ꝓꝑetates ipſius
itellectꝰ agētis. ſcd̄a ibi (Neceſſe ꝛ in aīa) 3ª ibi (Et h̄ in/
tellectꝰ ſeparabilis) Dicit ḡ. qm̄ aūt ſic̄ in oī nā vnicuiqꝫ
generi. i. ſm̄ vnūqͦdqꝫ genꝰ eſt aliqd h̄ qdē mā. ꝛ h̄ āt mā
eſt potētia oīa illa q̄ ſunt illiꝰ generis. alterū aūt ē cā agēs
ꝛ factiuū qͦ ſe hꝫ i faciēdo oīa illiꝰ generis: vt ars ad ma/
teriā ſuſtinuit. nā h̄ nō ſolū eſt in oī nā. i. in oī re nāli ꝙ ſꝫ
vnūqͦdqꝫ genꝰ reꝝ nāliuꝫ. ſ. ꝙ ſi eſt ibi dare vnū aliqd qͦ
ſit oīa fieri: ꝙ ēt ſit ibi dare alteꝝ aliqd qͦ ſit ibi oīa face
re: ſed ēt h̄ eſt in artificialibꝰ. qꝛ māe in gn̄e artificialium
eſt oīa illa fieri: artis vͦ omnia illa facere.

Dubitaret forte aliqs. q̄uo vitateꝫ hꝫ h̄ ꝯñā
ꝙ vbi ē dare aliqd qͦ ſit oīa
fieri. oꝫ ꝙ ſit ibi dare aliqd qͦ eſt omnia facere. ¶ Dicē/
dum ꝙ vt dicit in quinto meta. potentia dicit de poten/
tia actiua ꝛ paſſiua: ſed ſcd̄m analogiam quādaꝫ. naꝫ per
p̊us dicit potentia de actiua qꝫ de paſſiua. nam nunqꝫ po/
tentia paſſiua eſſet potētia ex qua aliquid fieret niſi eſſet
potentia actiua q̄ poſſet eā reducere ad actū: ꝛ que poſſet
illud facere: cū enim nihil ſit ocioſuꝫ in nā: ꝛ cū nō ſit da/
re in nā aliquid fruſtra: oportet ꝙ cuilibet potentie paſſi/
ue reſpondeat ſua potentia actiua: imo vt pꝫ per habita:
potentia paſſiua nō eſt potentia niſi rōne potētie actiue.
ꝛ ſi tu ponis omnes formas potentia in materia p̊ma: oꝫ
ꝙ omnes illas tu ponas actu in motore p̊mo. vt vult cō/
men. ſuper. 12. meta. nunqꝫ eniꝫ eſſent forme in materia
p̊ma ſm̄ potentiaꝫ paſſiuam: niſi eſſent in motore primo
ſm̄ potentiam actiuam. nam cum nulla potentia ſeipſaꝫ
faciat ad actum: nec vnquaꝫ materia ſeipſam trāſmutet
ad formaꝫ: nunquaꝫ diceremus ꝙ ex materia aliqua poſ
ſet aliquid fieri niſi eſſet aliquod agens qͦ poſſet illud fa
cere: qͦ etiaꝫ in artificialibus eſſe contingit. qꝛ nunquaꝫ
diceremus ꝙ ex ligno vel ex aliqua alia materia poſſent
omnia artificialia fieri: niſi eēt ars que poſſet omnia illa
facere. ꝛ quia ſicut eſt in omni genere: oportet ꝙ etiaꝫ cir
ca animaꝫ hoc eſſe habeat: quare ſi in ea eſt dare intelle/
ctum poſſibilem: qui eſt omnia fieri: ꝛ q poteſt omnes for
mas intelligibiles recipere: oꝫ ibi dare intellectum agē/
tem qui ē oīa facere: ꝛ qui poſſit omnes tales formas ab/
ſtrahere. ¶ Deinde cum dicit. Cō.18.

¶ Neceſſe ꝛ in aīa has eē drīas. ¶ Et eſt itelle/
ctꝰ hic qdem talis in oīa fieri: ille vͦ in oīa face
re: ſic̄ habitꝰ qdē: ꝛ ſicut lumē: quodā. n. mō: ꝛ
lumē fac̄ potētia exn̄tes colores actu colores.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Adaptat h̄ ad aïam dicens. ꝙ neceſſe eſt ⁊ in aïa eē has dr̃ias. vꝫ. ꝙ ſit ibi vnꝰ itell̄s q ſit oïa fieri vt poſ̄is ⁊ alius q eſt oïa facere vt agens. ⁊ iō ſubdit ꝙ ēt eſt h̄ intellectus ī aïa tal̄ q ē ī oïa fieri. ille vō ī oïa facere. ⁊ addit ꝙ h̄ itell̄s q eſt oïa facere vt agēs eſt ſicut qdā̄ habitꝰ. i. ſicut q̄dā̄ ꝑfectio ⁊ eſt ſic̄ lumen. nā̄ quodā̄mō ſicut lumen colores exiſtentes pō̄ viſibiles facit colores actu viſibiles. ſic ſuꝑ. intellectꝰ agēs ītelligibilia potētia facit actu intelligibilia.

Dubitaret forte aliqs. q̄ fuit nec̄itas ponē̄di intell̄m agentē. ¶ Dōm ꝙ vt ꝯmē. tā̄git pl̄o nō̄ īdiguit ponere ītell̄m agētē: ſꝫ Ariſt. poſuit. n. pl̄o ꝙ ꝓpa oba ītell̄s nr̄i erā̄t actu ītelligibilia. poſuit. n. qditates reꝝ ſeꝑatas: q̄s vocabat ydeas. ⁊ qꝛ qō qd ē: ē ꝓpriū obꝫ ītell̄s nr̄i dicebat illas ydeas ⁊ illas qditates abſtractas eē ꝓpriū obm̄ ītell̄s nr̄i. deſeruiebā̄t ā̄t ydee ipſi pl̄oni q̄tū ad duo. vꝫ. ad ſciam ⁊ ad gn̄atiōeꝫ. dicebat. n. ſciaꝫ nō ꝓpe eē de iſtis mā̄lib: ſꝫ de illis ydeis: ⁊ de illis qditatibꝰ ſeꝑatis. deſeruiebā̄t ydee ēt ad gn̄atōeꝫ. qō quō ſit nō eſt pn̄tis ſpeculatiōis: qꝛ de h̄ alibi ſuꝑ ſeptimū meta diffuſius diximꝰ. ſufficiat aūt ad pn̄s ſcire quō plato ponebat qditates q̄ erā̄t obm̄ ītell̄s nr̄i actu abſtractas: ⁊ ꝑ ꝯn̄s actu ītelligibiles: qō ſi veꝝ eēt: nō īdigeremꝰ ponere ītell̄m agentē. nā̄ ſic̄ qꝛ ſenſibilia ſūt actu ſ̄ſibilia nō īdigemꝰ ponere ſenſuꝫ agētē: vt qꝛ cal̄m eſt actu calꝫ: ⁊ frigidū actu frigidū: nō īdigemꝰ ponere tactū agētē qui faciat talia pō̄ ſenſibilia actu ſenſibilia. cal̄m. n. qꝛ eſt actu tale poterit ꝑ ſeip̄m īmutare ſ̄ſuꝫ tactꝰ abſqꝫ eo ꝙ aliqua alia actualitas ꝯferaṫ ſibi. ſic qditates q̄ ſūt obꝫ ītell̄ꝰs ſi eēnt actu abſtracte ⁊ actu ſeꝑate ⁊ actu intelligibiles poſſent ꝑ ſeip̄as īmutare ītell̄ꝫ pol̄eꝫ: nec īdigeremꝰ ītellectu agente: q faceret hꝰ qditates pō̄ ītelligibiles actu ītelligibiles. veꝝ qꝛ opīo pl̄onis de ydeis ⁊ de qditatibꝰ abſtract] ſufficiēter reprobata ē a pl̄o in m̄ltis locis. ⁊ qꝛ ꝓpriū obꝫ ītell̄s nr̄i ſūt qditates boꝝ mā̄liū: q̄ꝝ ꝓpriū ē hr̄e fā̄taſma cū talia ſint ītelligibilia in pō. ⁊ nō poſſint ꝑ ſeip̄a īmutare ītell̄m pol̄eꝫ: īdigemꝰ ponere ītell̄m agētē q ſit oïa facere. in cuiꝰ v̄tute: ⁊ ꝑ cuiꝰ lumē: ⁊ irradiatōeꝫ: h̄ q̄ ſūt potētia ītelligibilia fiā̄t actu ītelligibilia. cū ḡ q̄riṫ q̄ fuit neceſſitas ponē̄di ītell̄ꝫ agētē plana ē rn̄ſio. nā̄ qꝛ qditates reꝝ mā̄liuꝫ: q̄rū ē hr̄e fantaᵗᵃ: q̄ ſūt ꝓpriuꝫ obm̄ ītell̄ꝰs nr̄i: nō ſūt actu abſtracte: nec actu ītelligibilia: vt pōebat pl̄o: īdigemꝰ ponere ītell̄m agētē q faciat h̄ pō̄ ītelligibilia actu ītelligibilia: ꝑ cuiꝰ v̄tutē ⁊ irradiatōeꝫ h̄ pō̄ ītelligibilia īmutare poſſint intellectum potentialem.

Alterius autem dubitare poſſumꝰ: vt dubitat h̄ Themiſtiꝰ. vtꝝ ītell̄s agēs ſit hītꝰ: vt ſonare videnṫ v̄ba ph̄i. ¶ Dōm ꝙ: vt Themiſtiꝰ narrat: opīonē fuiſſe q̄rūdā̄ ꝙ ītell̄s agēs eſt ſic̄ hītus: qꝛ eſt qdā̄ hītꝰ p̄ncipioꝝ. nā̄ ꝑ hītū p̄ncipioꝝ: q dr̄ ītellectꝰ fiūt in nobis alia ītelligibilia. ſi ḡ aliqs ītell̄s dꝫ eē ītell̄ꝰs agēs: ꝑ cꝰ v̄tutē fiā̄t alia ītelligibilia: vr̄ ꝙ hꝰ ītell̄s ſit hītꝰ p̄ncipioꝝ. qꝛ ꝑ p̄nᵃ nob̄ alia īnoteſcūt. ſꝫ h̄ pō̄ ſtare n̄ pt. qꝛ ī ītell̄u nr̄o anq̄ꝫ ītelligat nihil ē ſcriptū: nꝫ pictū. ē. n. intellectꝰ ſic acceptꝰ ſicut tabula raſa in q̄ nō eſt fcā̄ aliqua ſcriptura: nec ꝓtractio. ipſe ḡ hītꝰ p̄ncipioꝝ ē hītꝰ acqſitꝰ: cū ḡ nihil in ītell̄u iꝑimaṫ niſi mediā̄te lumīe ītellectus agentis: ſic̄ nihil īꝑimiṫ in oculo niſi mediā̄te lumīe corꝑali. oꝫ ꝙ ipſa p̄nᵃ recipiā̄t actualitatē ꝑ lumē ītell̄s agētis: ⁊ fiā̄t ītelligibilia ꝑ tale lumē: ide ē ḡ ꝙ aliq̄n p̄ncipia dr̄ nobis nā̄l̄r cognita: nō ꝙ ītell̄ꝰs in ſui p̄mordio hēat in ſe aliqd nā̄l̄r ſcriptū: vl̄ hēat hītū p̄ncipioꝝ nā̄l̄r īnatū: ſed qꝛ ad cognitiōeꝫ p̄ncipioꝝ nō īdigemꝰ perſuaſiōe vel rōne: ſꝫ ſtatiꝫ p̄ncipÿs aſſentimꝰ: vt ſi ſciuerimꝰ qd eſt qō dr̄ per nomē. ſcito. n. qd eſt qō dr̄ ꝑ nomē: abſqꝫ aliq̄ diſcurſu ſufficit ſolū lumē intellectꝰ agētis ad hoc ꝙ aſſentiamꝰ p̄ncipÿs. ideo dr̄ p̄mo poſterio. ꝙ p̄ncipia cognoſcimꝰ inquantū terminos cognoſcimꝰ. nā̄ ſcito qd eſt totū ⁊ qd eſt pars ſufficit ſolū lumē intellectꝰ agētis ad hoc ꝙ aſſentiamus huic p̄ncipio ꝙ oē totū eſt maiꝰ ſua ꝑte. ⁊ qꝛ ſolū lumen intellectꝰ agētis ſufficit ad cognitionē p̄ncipioꝝ cuꝫ illud lumē ſit nobis nā̄liter indituꝫ: dr̄ quodā̄mō nobis p̄ncipia nā̄l̄r nota. Cū ḡ q̄riṫ vtꝝ ītellectꝰ agēs ſit ille ītellectus q eſt habitꝰ p̄ncipioꝝ: pꝫ ꝙ nō: īmo ītellectꝰ q ē habitus p̄ncipioꝝ p̄ſupponit ītell̄m agentē cū ꝯpareṫ ad ipꝫ tanq̄ꝫ effectꝰ ad cā̄m. nā̄ in v̄tute lumīs ītell̄s agētis: vt pꝫ per habita fit in nobis habitꝰ p̄ncipioꝝ: ⁊ fiunt nob̄ nota p̄ncipia. Qō ḡ ph̄s ait ꝙ ītellectꝰ agens ē ſic̄ hītus. Dōm ꝙ noīe habitꝰ vt cōiter poniṫ ītelligiṫ oīs ꝑfectio. eſt ḡ intellectus agens ſicut quidam habitus. qꝛ eſt ſicut quedaꝫ perfectio: ⁊ quedam virtus anime.

Alterius forte dubitaret aliqs. vtꝝ ītellectus agēs ſe hēat ad fantaſma. ſicut lux ad colores. videṫ ꝙ nō. qꝛ colores ſūt ꝑ ſe viſibiles vt ꝓbaṫ ſupra. nā̄ qōlꝫ obꝫ cuiuſlꝫ ſ̄ſus ē ꝑ ſe ſ̄ſibile. colores ḡ qꝛ ſūt ꝓpriū obm̄ viſus erūt ꝑ ſe viſibiles. q̄re ſi ſil̄is ꝓportio eſt colorū ad lucē ⁊ fā̄taᵗᵘꝫ. ad ītell̄ꝫ agētē: erūt fantaᵗᵃ ītelligibilia ꝑ ſe: ſic̄ ſunt colores ꝑ ſe viſibiles: qō pꝫ eē falſuꝫ. nā̄ cū fantaᵗᵃ ſint h̄ ⁊ nūc. qꝛ d̄terminant ſibi ꝓpriuꝫ organū: ꝑ ſe ītelligibilia eē nō pn̄t. ¶ In ꝯ̄riū eſt ph̄us in lr̄a. ¶ Dōm ꝙ cū dicimꝰ eodē mō ꝯparari colores ad luceꝫ vt fantaᵗᵃ. ad ītellectū agētē. h̄ ſil̄e nō eſt ꝑ oēꝫ modū. ꝓ tanto. n. ſil̄e eſt. qꝛ ſic̄ colores nō pn̄t mouere viſuꝫ ſine lumīe corꝑali ſic fantaᵗᵃ. nō pn̄t mouere ītell̄ꝫ pol̄eꝫ ſine lumīe ītell̄s agētis. ꝓ tā̄to aūt nō erit ſil̄e: qꝛ in motōe viſus reqriṫ lumē corꝑale: nō ꝑꝑ ipſos colores. nam colores ipſi hn̄t in ſe actual̄r ⁊ formal̄r nā̄m vn̄ ſint viſibiles. ſūt. n. de ſe viſibiles: ſꝫ ꝙ reqraṫ ibi lumē h̄ ē ꝑꝑ ipꝫ mediū: vt ſupra diffuſius tractabaṫ: ſꝫ vt fantaᵗᵃ. moueant ītell̄ꝫ poſſibilem requiriṫ lumen intellectꝰ agentis ꝓpter ſeip̄a. qꝛ ip̄a fantaᵗᵃ. nō ſunt de ſe ītelligibilia nec ſunt ītelligibilia actu: ſed potentia. ¶ Deīde cuꝫ dicit.

¶ Et hic intellectꝰ ſeparabilis ⁊ impaſſibilis ⁊ īmixtus ſubſtā̄tia actu ens. ſemꝑ. n. honorabilius eſt agens patiēte: ⁊ principiū materia. Cō. 19.

¶ Aſſignat ꝯditiōes ⁊ ꝓꝑetates ītell̄s agētis. ⁊ tā̄git q̄tuor ꝓꝑetates: q̄rū pᵃ ē ꝙ h̄ ītell̄s ē ſeꝑabil̄. qꝛ ē vtꝰ nō organica nec mā̄lis. 2ᵃ ē. qꝛ eſt īpaſſibil̄. 3ᵃ eſt. qꝛ ē īmixtꝰ. i. eſt nō ꝯpoſitꝰ ex rebꝰ corꝑalibꝰ vel ex el̄tis: ſic̄ ponebā̄t antiqui aïaꝫ eē ꝯpoſitā̄ ⁊ mixtā̄ ex el̄tis. q̄rta ꝓꝑetas. ītell̄s agētis eſt. ꝙ eſt ſuba actu ens. cā̄ aūt ꝑ quā̄ ꝓbat ītell̄m agētem eſſe talē: ⁊ hr̄e has ꝓꝑetates eſt. qꝛ ītellectꝰ agens eſt honorabilior ⁊ p̄ſtantior ītellectu poſſibili. qꝛ ſemꝑ agēs honorabiliꝰ eſt patiente ⁊ p̄ncipiū materia.

Dubitaret forte aliqs. quō ꝑ hec v̄ba ꝙ qꝛ agēs ē honorabilius patiente: ⁊ p̄ncipiuꝫ mā̄ hꝫ ph̄s ꝙ ille q̄tuor ꝓꝑetates īſint ītellectui agēti. ¶ Dicenduꝫ ꝙ q̄rta ꝓꝑetas. vꝫ. ꝙ ītell̄s agēs ſit ſuba actu ens nō īdiget ꝓbatiōe. nā̄ eo ipſo ꝙ ītell̄s agēs hꝫ rōnē actiui cū nihil agat niſi ꝓut ē in actu: oꝫ ꝙ ſit ſuba actu ens. alie v̄o tres ꝓꝑetates. vꝫ. ꝙ ſit ſeꝑatꝰ īpaſſibil̄ ⁊ īmixtꝰ ꝓbā̄ṫ ꝑ rōnē in lr̄a aſſignatā̄. nā̄ ſi ītell̄s potēcial̄ hꝫ iſtas tres ꝓprietates. qꝛ eſt ſeꝑabil̄ īpaſſibil̄ ⁊ īmixtꝰ: cū hꝰ ītell̄s cōpareṫ ad ītell̄m agētē vt patiēs ad agens. ⁊ vt mā̄ ad p̄nᵘᵐ ꝑfectiuū: q̄tū ad has ꝯditiōes erit ītell̄s agens honorabilior ⁊ p̄ſtā̄tior ītell̄u pol̄i. nā̄ ītellectꝰ agens multo magis excellentiori mō habebit iſta q̄ꝫ ītellectꝰ poſſibilis.

Alterius forte dubitaret aliqs: vt dubitaret themiſtiꝰ vtrū ītell̄s agēs ſit ſic ſeꝑabil̄ ꝙ non ſit pars aïe: nec ſit potentia aïe: ſed ſit quedā̄ ſuba ſeꝑata. ⁊ videṫ ꝙ ſic: ꝑ v̄ba ph̄i dicētis ꝙ eſt ſuba actu ens. ¶ Dicendū quoſdā̄ fuiſſe hꝰ opīonis ꝙ ītellectꝰ agēs eēt vnus

UVA. BHSC. IyR_041_2

numero in oĩbus ⁊ eſſet vna aliq̃ ſub̃a ſeꝑata: vt ſicut vnꝰ ſol totũ vniuerſuʒ illuminat: ꝑ cuiꝰ illumĩationẽ pñt oẽs oculi videre. ſic ẽ vna aliq̃ ſub̃a ſeꝑata irradiãs ſuꝑ fãtaᵗᵃ. oĩum hoĩuʒ: ꝑ cuiꝰ irradiationeʒ pñt oẽs hoĩes ĩtelligere: cuiꝰ opĩonis vr̃ fuiſſe Auicẽ. ponẽs decimã ĩtelligentiã q̃ ꝑerat decime ſpere. vʒ. ſpere actiuoꝝ ⁊ paſſiuoꝝ eẽ ĩtelligentiã illã a q̃ ꝺpẽdebat nr̃a felicitas: ita ꝙ tota felicitas nr̃a ẜm ipʒ ẽ in ꝯiũctiõe ĩtellc̃s nr̃i ad ĩtelligẽtiã illã. Itaq3 ĩtelligẽtiã illã poſuit ĩtellc̃m agẽtẽ ꝑ cꝰ irradiatẽõʒ fãtaᵗᵃ. ſingulorꝝ hoĩuʒ mouebãt ſingulos ĩtellc̃s poſ̃es. Hãc aũt poſitionẽ duas falſitates ꝯtinere dicimꝰ: q̃rũ ꝑ̃ma ẽ: ꝙ finalis felicitas nr̃a ꝯſiſtit in ꝯiũctiõe ĩtellc̃s nr̃i ad decimã ĩtelligẽtiã: qȯ ĩpoſ̃e ẽ. q2 finale bonũ nr̃ʒ ꝯſiſtit in ꝯiũctiõne ĩtellc̃s nr̃i ad aliqȯ bonũ cãtũ. nã cum nãle ſit ꝙ nunq̃3 qeſcat ĩtellc̃s cognito effectu niſi cognoſcat cãʒ: oʒ nos qetari in bono illo qȯ ita ſit cã ꝙ nulloᵒ cãtũ ſit. nã ex cognitiõe effectꝰ ⁊ ex ignorãtia cãe nõ ẽ qes: ſʒ admiratio. vt ꝑ̃t hr̃i ex ꝑ̊ meta. h mõ. n. ex admirari ceperunt phari vt dr̃ ibidẽ. q2 vidẽtes effectus mirabiles: vtputa eclypſes ſolares ⁊ lunares ⁊ ꝯiũctiões ſideꝝ admirati nõ qeſcebãt donec ĩueſtigarẽt cãs. in cognitiõe ḡ effectꝰ nõ põt eẽ quies nec felicitas. illud ḡ a q̊ depẽdet nr̃a finalˀ felicitas: opʒ ꝙ ſit cã ñ cãta. ſ. deꝰ ip̃e. 2ᵃ ãt falſitas ẽ. q2 põit ĩtellc̃ʒ agẽtẽ eẽ ſub̃aʒ q̃3dã ſeꝑatã: ꝙ ãt ñ ſit h de ĩtẽtõe Arꝫ. plane pʒ ꝑ lr̃aʒ vbi dr̃ ꝙ ĩ aĩa neće ẽ põer̃ has duas dr̃ias ⁊ hos duos ĩtellc̃s: q̃rũ vnꝰ ſit oĩa fieri: alter oĩa facere. nõ ḡ ĩtellc̃s agẽs eſt aliqd ſeꝑatũ ab aĩa: ſʒ ẽ aliqd in aĩa. q2 ẽ aliq̃ ꝑfectio ⁊ aliq̃ v̓tꝰ aĩe. ꝙ ẽt h nõ ſolũ nõ ſit de ĩtẽtiõe Arꝫ. ſʒ ẽt ſit falſum duplici via ĩueſtigare poſſumꝰ: q̃ruʒ vna ẽ themiſty. nã in ꝑtãte nr̃a ẽ ĩtelligere cũ volumꝰ: poſtq̃3 hũimꝰ ſpẽs ĩtelligibiles: vt qlʒ in ſeip̃o expir̃. cuʒ ḡ q̃3tũcũq3 hũerimꝰ apud nos ſpẽs ĩtelligibiles: ñ poſſumꝰ actu ĩtelligere: niſi ſpeculemur iteꝝ fãtaᵗᵃ. ⁊ niſi ſuꝑ ip̃a fãtaᵗᵃ. fiat irradiatio lumis ĩtellc̃s agẽtis. ſʒ ſi hꝯ lumẽ eẽt a nobis ſeꝑatũ: nõ eẽt ĩ ꝑtãte nr̃a ꝙ talˀ irradiatio fieret: q̃re hñtes ap̃ nos ſpẽs ĩtelligibiles: nõ eẽt in ꝑtãte nr̃a ꝙ poſſemꝰ ĩtelligere cum vellemꝰ: ſic̃ pñtibꝰ viſibilibꝰ: eo ꝙ lumẽ ſolis ſit a nob̃ ſeꝑatũ: nõ ẽ ĩ ꝑtãte nr̃a videre cũ volumꝰ. q2 nõ ẽ in ꝑtãte nr̃a ſꝑ hr̃e pñtiã lumis: eo ꝙ lumẽ corꝑale: ꝑ qȯ actu videmꝰ: nõ ẽ in nob̃: ſʒ ẽ aliqd ſeꝑatũ. 2ᵃ via ad ĩueſtigãdũ hoc idẽ ſumir̃ ex ꝑfectiõe cognitiõis ĩtellectiue: ſʒ de h infra dicemꝰ: vbi pleniꝰ ꝺclarabir̃ ꝙ ĩtellc̃s agẽs ẽ q̃daʒ ꝑfectio ⁊ q̃dã v̓tꝰ aĩe: ⁊ ñ ẽ ſb̃a ſeꝑata. Qȯ v̊o dicebar̃ ꝙ ĩtellc̃s agẽs eſt ſub̃a actu ens. ḡ ñ ẽ ꝑfectio ⁊ potẽtia aĩe: ſʒ ẽ ſub̃a q̃dã. dici dʒ ꝙ vt declarari hʒ 5ᵒ meta. ſub̃a ſumi põt multiplr̃. vno. n. mõ: vt ibi dr̃: ſub̃a ꝑ̃t dicere q̃uãlʒ eẽntiã: vl̃ q̃3libʒ rẽ cuiuſlʒ ꝑ̃dicamẽti. ĩtellc̃s itaq3 agens: q2 ẽ aliq̃ ꝑfectio ⁊ aliq̃ v̓tꝰ aĩe ẽ aliq̃ eẽntia ⁊ aliq̃ res alicꝰ ꝑ̃dicamẽti. ẽ. n. in 2ᵃ ſpẽ q̃litatˀ. q2 ẽ q̃dã nãlˀ põ aĩe. ⁊ q2 ẽ q̃dã eẽntia ⁊ q̃daʒ res ꝑ̃dicamẽti: q̃dã ſub̃a dici põt. ℭ Deinde cũ dic̃.

ℭ Idẽ aũt eſt ẜm actum ſciẽtia rei. ℭ Que ve-
Cõ. 20. ro ẜm potentiam tẽpore prior in vno eſt: oĩno
aũt neq3 tempore: ſed non aliqñ qdẽ intelligit:
aliquando autem nõ intelligit.

ℭ Determiat de ĩtellc̃u in actu ponens tres ꝯditõẽs ⁊ tres ꝓꝑetates eiꝰ. q̃rũ ꝑ̊ᵃ ſumir̃ ꝑ ꝯparatõẽʒ ad ob̃m. 2ᵃ ꝑ ꝯparationẽ ad ĩtellc̃m in potẽtia. 3ᵃ ꝑ ꝯꝑationẽ ad habitũ. Dic̃ ḡ ꝙ ſcĩa ẜm actũ. i. ĩtellc̃s ẜm actũ ẽ idẽ rei ſcite. ſcĩa v̊o q̃ ẽ ẜm potẽtiã tꝑe ꝑ̊or ẽ in vno ⁊ eodẽ q̃3 ſcĩa ẜʒ actũ: oĩo aũt neq3 tꝑe ẽ ꝑ̊or. ſubdit ẽt 3ᵃᵐ ꝯditõẽʒ ꝙ hꝯ ĩtellc̃s in actu nõ aliqñ qdẽ ĩtelligit: aliqñ nõ ĩtelligit. ſʒ ſꝑ ĩtelligit. ℭ Notãdũ ãt ꝙ ꝑ̊ᵃ ꝯditio ĩtellc̃s in actu ẽ ꝑ ꝯparatõẽʒ ad obʒ. q2 eſt idẽ cũ re ſcita in actu. ꝑ̃t. n. exponi ꝙ ẽ idẽ. i. ꝙ ẽ ſilˀ. nã cũ res ſcita ſit cã ſcĩe: ⁊ cãe ĩ actu ſint ſilˀ cũ ſuis effectibꝰ. cãe v̊o in potẽtia nõ ſint ſilˀ: res ſcita in actu ẽ idẽ. i. ẽ ſilˀ cũ ſcĩa in actu vel cũ ĩtellectu in actu. nã ſi actu eſt ſcĩa: oʒ ꝙ actu ſit res ſcita vel in ſe: vl̃ in ſuis cãis. h aũt expõ multũ vr̃ ꝯcordare cũ textu ſeq̃nti: vbi dr̃: ꝙ ſcĩa ĩ actu ⁊ in põ ñ ſũt ſilˀ: ſʒ vna eſt ꝑ̊or alia. ℭ Nõnᵐ ẽt ꝙ põt alr̃ exponi ꝙ ſcĩa in actu ẽ idẽ qȯ res ſcita. q2 ad lr̃aʒ ſcĩa ĩ actu ẽ idẽ cũ re ſcita. q2 ip̃a ſcĩa ſcir̃. hõ. n. ſcit ſcĩaʒ ſuã: ⁊ ip̃a ſcĩa ẽ q̃daʒ res ſcita: vel ſcĩa ĩ actu ẽ idẽ cũ re ſcita. q2 res vt ſunt ſcite ſũt vlˀes. ⁊ ſũt aliq̊ mõ ĩ aĩa: ⁊ hñt aliquã idẽtitatẽ ad ſcĩaʒ: ⁊ ad ea q̃ ſũt in ĩtellc̃u: vt ſuꝑiꝰ diffuſiꝰ dicebar̃. ℭ Nõnᵐ ẽt ꝙ 2ᵃ ꝯditio ſcĩe ĩ actu ⁊ ĩtellc̃s in actu ſumir̃ ꝑ ꝯꝑatiõeʒ ad ſcĩaʒ in põ ⁊ ad ĩtellc̃ʒ ĩ potẽtia. nã tꝑe ĩ vno ⁊ eodẽ ꝑ̊us eſt ĩtellc̃s in potẽtia q̃3 ĩtellc̃s ĩ actu: ⁊ ꝑ̊us ẽ tꝑe in vno ⁊ eodẽ ſcĩa in potẽtia q̃3 ſcĩa ĩ actu. ſimplr̃ tñ ſcĩa ĩ actu ẽt tꝑe ꝑ̃cedit ſcĩaʒ ĩ potẽtia. nã nũq̃3 põ reducir̃ ad actũ niſi ꝑ aliqȯ qȯ ſit in actu. nã vnũ ⁊ idẽ ꝑ̊us eſt in potẽtia q̃3 ſit ĩ actu: ſʒ tñ niſi aliqd aliȯ eẽt ꝑ̊us in actu nõ poſſet illȯ qȯ ẽ in potẽtia reduci ad actũ: ita ꝙ ſimplr̃ ẽt tꝑe actꝰ ꝑ̃cedit potẽtiã. ℭ Nõnᵐ ẽt ꝙ 3ᵃ ꝯditio ĩtellc̃s in actu ſumir̃ ꝑ ꝯꝑationeʒ ad habitũ. q2 hñtes hĩtũ nõ ſꝑ ĩtelligimꝰ: ſʒ q̃3diu actu cõſideramꝰ ⁊ ĩformamur ĩtellectu in actu tãdiu ĩtelligimꝰ: ita ꝙ ſic nos hñtes nõ aliqñ ĩtelligimꝰ: ⁊ aliqñ nõ ĩtelligimus: imo ſꝑ nos ĩtelligimꝰ q̃3diu nos ſic hẽmꝰ. ꝑ̃t. n. aliqs habitualr̃ ꝑfici ſcĩa vl̃ ſpẽ ĩtelligibili: ⁊ nõ actu ꝯſiderare: ſʒ ꝙ actu ꝑficiar̃ qs talibꝰ ⁊ nõ actu ꝯſideret nõ ẽ poſ̃e. nã cũ nõ actu ꝯſideramꝰ ꝑfectiões exñtes in intellc̃u non dicuntur eſſe actu ſed habitu.

Dubitaret forte aliqs. q2 nõ vider̃ veꝝ ꝙ ſcĩa in actu ſimplr̃ ſcĩaʒ in potentia ꝑ̃cedat ẽt in diuerſis. q2 aliquis potẽtia ſciẽs põt fieri actu ſciẽs: ſi nllˀs doceat eũ. ⁊ ſi nulla ſcĩa ꝑ̃cedat ſcĩaʒ eiꝰ. ℭ Dõm ꝙ actꝰ ſꝑ ꝑ̃cedit potẽtiã vel formalr̃ vel v̓tualr̃: q2 nũq̃3 potentia calˀʒ fit actu calˀm niſi ſit ꝑ̊us aliqd calˀʒ vel formalr̃ vel v̓tualr̃. ſic nec nũq̃3 aliqs potẽtia ſciẽs fit actu ſciẽs niſi ꝑ̃cedat aliqd in q̃ ſit ſcĩa vel v̓tualr̃ vel formalr̃: vt ſiqs hʒ ſcĩaʒ adiſcẽdo. ſ. a mag̃ro ſcĩa q̃ eſt in ĩtellectu poſ̃i ipſiꝰ doctoris ꝑ̃cedit ſcĩaʒ q̃ eſt in ĩtellectu poſ̃i ipſiꝰ diſcipuli: ſʒ ſiqs acq̃rat ſcĩaʒ ĩueniẽdo ex ſe: tũc lumẽ ĩtellc̃s agẽtis ĩ q̊ ẽ ſcĩa v̓tualr̃ ⁊ effectiue ꝑ̃cedit ſcĩaʒ acq̃ſitã ĩ ĩtellc̃u poſ̃i in q̊ hʒ eẽ formalr̃. ℭ Deĩde cũ dic̃.

ℭ Separatus aũt eſt ſolum hoc: qȯ vere eſt: ⁊ hoc ſolum ĩmortale ⁊ ꝑpetuum eſt. Nõ reminiſcir̃ aũt: quia hoc qdeʒ ĩpaſſibile.

ℭ Tangit conditiões que poſſunt adaptari ad totaʒ partem intellectiuaʒ: ⁊ tangit q̃tuor conditõẽs. quaruʒ ꝑ̃ma eſt: ꝙ ſeparatus auteʒ ſolus eſt. i. ſola pars intellectiua ẽ tota ſeparata. ſecũda cõditio ſolum eſt ꝙ hec vere eſt. i. ſola pars intellectiua tota eſt illud qȯ eſt vere eſſe. tertia cõditio eſt ꝙ ſolum hoc. i. ſola pars intellectiua eſt illud qȯ eſt quid ĩmortale ⁊ perpetuũ. quarta conditio eſt. ꝙ tota pars intellectiua eſt illud qȯ non reminiſcir̃. q2 hoc qdeʒ eſt quid ĩpaſſibile. ℭ Notanduʒ auteʒ ꝙ materia eſt illȯ per qȯ res põt eſſe ⁊ nõ eſſe vt vider̃ ſeptimo meta. nulla ergo materialia ⁊ corruptibilia vere ſunt. q2 poſſunt non eſſe. tota itaq3 pars intellectiua: q2 ĩmaterialis eſt dr̃ vere eſſe. ℭ Notandũ etiaʒ ꝙ themiſtius exponit ꝙ ĩtellectꝰ nõ reminiſcir̃ poſt mortem. dicit. n. ꝙ ſcientia q̃ acq̃rir̃ in vita iſta eſt totius coniuncti qȯ eſt qd paſſibile. mortuo ḡ hoĩe ⁊ corrupto ipſo cõiuncto. q2 nõ remanet vlteriꝰ ip̃m cõiunctum: qȯ eſt quid paſſibile: non vlterius reminiſcir̃ ĩtellectus de illa ſcientia acquiſita. Veꝝ q2 nõ vr̃ hoc tutũ dicere ꝙ nihil remãeat de ſcĩa poſt mortẽ: poſſumꝰ alr̃ expõere ⁊ dicere ꝙ reminiſci ⁊ remẽorari reſpic̃ ꝓꝑe tp̃s preteritũ ſub eſſe ſignato. ⁊ q2 ferri in obʒ ẜm tp̃s ꝑ̃teritũ ⁊ ẜm tp̃s ſignatũ ꝓꝑe reſpicit ꝑ̃tẽ ſenſitiuã q̃ eſt ꝑs organica: ⁊ ꝑs paſſiua: ⁊ ſi nõ rõne ſui: ſaltẽ rõe organi ĩtellc̃s. ḡ q2

UVA. BHSC. IyR_041_2

nō ē ꝑs organica nec ē illo mō ꝑs paſſiua. dr̄ nō reminiſci. ¶ Notādū ēt ꝙ oēs he cōditiōes pn̄t adaptari ad itell'm agētē. nā itell's agēs eſt idē cū re ſcita in actu ⁊ actu itellecta. nā cū res ſit ſcita ⁊ actu itellecta ꝑ lumē itell's agētis opꝫ ꝙ aliquā viſionē hēat ad ipꝫ itell'm. Rurſus ipſe itellectꝰ agēs in cuiꝰ v̄tute itell's poſ'is potētia ſciens fit actu ſciēs ſimpl'r ꝓcedit ſciaꝫ acq̄ſitā in itellectu poſ'i. Amplius h̄ itellectꝰ nō aliqn̄ itelligit: aliqn̄ nō intelligit. qꝛ he dr̄ie ſpectāt ad itellectū poſ'em. oculus. n. eſt ille q̄ aliqn̄ videt aliqn̄ nō videt. luci aūt nō cōpetit. aliqn̄ videre aliqn̄ non videre: ſic itellectꝰ poſ'is aliqn̄ itelligit: aliqn̄ nō itelligit: ſed h̄ adaptare ad itell'm agentē nō poſſumꝰ. ¶ Rurſus itellectꝰ agēs ſolꝰ ē ſeꝑatꝰ. qꝛ nec ē mālis nec recipit ſpēs māliū. ¶ Ulterius ipſe ſolus v̄e ē. qꝛ eſt q̄d in actu: ꝙ eni eſt in potētia q̊dāmō deficit ab eſſe: ipſe ēt ē ꝑpetuꝰ ⁊ icorruptibilis. nā itellectꝰ poſ'is: lꝫ nō corrūpat̄ in ſe: tn̄ eo ipo ꝙ pōt obliuiſci ſciaꝫ quā h̄uit dr̄ aliq̊ mō corruptibil' q̄ꝫtū ad ſpēs acq̄ſitas. Amplius accipiēdo large reminiſci ſic̄ itellectus poſ'is pōt obliuiſci ſciaꝫ ſic ⁊ reminiſci. h̄ aūt nō cōpetit itellectui agēti. qꝛ nō eſt poſ'is. i. non eſt receptibilis ſpērū. ¶ Notādū ēt ꝙ itellectui agēti nō ꝯpetit. aliqn̄ intelligere aliqn̄ nō itelligere ⁊ nō ꝯpetere ei reminiſci dupl'r pōt h̄re v̄itatē. vel qꝛ nunq̄ꝫ itelligit. vel qꝛ ſꝑ itelligit: q̄d aūt iſtoꝝ veꝝ ſit ifra diſputabit̄. ¶ Ultimo cū dic̄.

¶ Paſſiuus vero itellectus corruptibilis: ⁊ ſine hoc nihil intelligit anima.

¶ Determīat de itellectu paſſiuo. i. de imagiatiōe vl' fāta. dicēs ꝙ paſſiuꝰ v̄o itellectꝰ. i. imaginatio vl' fanta. ē corruptibilis. qꝛ ē v̄tus organica. illa aūt fanta. lꝫ ſit corruptibil' tn̄ ſine h̄. i. ſine fanta. itell's nihil itelligit. qꝛ noſtrū itelligere: vt ifra patebit: lꝫ nō ſit fanta. tn̄ nō ē ſine fantaſia.

Cō.zi **Indiuiſibiliuꝫ q̄dē igit̄ intelligentia in his eſt: circa que non eſt falſum. in q̄bus aūt ⁊ falſum iam ⁊ veꝝ eſt: compoſitio quedā iā intellectū eſt.**

¶ Poſtq̄ꝫ ph's determinauit de itellectu poſ'i ꝑ ꝯparatōeꝫ ad obm̄. In ꝑte iſta determinat de eo ꝑ comparationē ad actū. circa q̄d duo facit. qꝛ p̊ facit q̄d dcm̄ ē. z°. poſtq̄ꝫ determīauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ itellectiuo d̄termīat de appetitiuo ⁊ de ſm̄ locuꝫ motiuo ibi. (Ur̄ aūt ſenſibile.) ¶ Ad euidētiā aūt p̊me ꝑtis ſciendū ꝙ duplex ē actio intellectꝰ: vna ꝓut itelligit ſimplicia ſꝫ quā format diffōnē: alia ꝓut itelligit ꝯpoſita ſꝫ quā format enūciatōeꝫ. actio illa ſimpliciū dr̄ itelligentia idiuiſibiliū in q̄ nec eſt v̄itas nec falſitas. actio v̄o ꝯpoſitoꝝ in q̄ vl' ē falſitas vl' v̄itas. a ꝯmētatore appellata ē fides. nā cū aſſentit itell's ꝙ albuꝫ ꝯponat̄ cū hoīe format h̄āc enūciationē. hō ē albꝰ. cui enūciatiōi aſſentiēdo dr̄ ibi eē fides. q̄re h̄ actio itellectꝰ ꝯponētis aut diuidētis fides vocata eſt. duo g̊ facit. qꝛ p̊ diſtiguit duplicē actionē itell's. z°. deteriat de vnaq̄q̄ꝫ illaruꝫ ibi (Sic̄ eoꝝ q̄ ſunt) Dic̄ g̊. idiuiſibiliū q̄dē igit̄ itelligētia. i. actio illa itell's q̄ dr̄ itelligētia idiuiſibiliū eſt in his: circa q̄ nō eſt falſuꝫ. nā circa itellectū ſimpliciū nō ꝯuenit eē falſitas: in q̄bꝰ aūt falſuꝫ iā ⁊ veꝝ eſt: eſt q̄dā ꝯparatio itellectuū. qꝛ v̄itas ⁊ falſitas n̄ h̄n̄t eē niſi circa itellectū cōponentē. ¶ Notādū aūt ꝙ ipſi cōceptꝰ q̄ ſūt apud itellectū de rebꝰ itellectꝰ vocant̄. vn̄ itell's leonis eſt ꝯceptus quē format ſibi aīa de leone: nō eſt. n. idē leo ⁊ itell's leonis: qꝛ leo nō itelligit̄ ꝑ ſeipꝫ. hos g̊ itellectꝰ ⁊ hos ꝯceptꝰ exn̄tes apud aīaꝫ: aīa ꝯponit adinuicē: ex q̄ ꝯpoſitiōe reſultat idē v̄itas vel falſitas. ¶ Notādū ēt ꝙ ꝯpō large ſūpta dr̄ de oī enūciatiōe ſiue illa enūciatio ſit affirmatiua ſiue negatiua: ꝓprie tamen ſumpta ꝯpoſitio ſolū dr̄ de enūciatione affirmatiua. nam enunciatio negatiua non ꝓprie dr̄ ꝯpoſitio ſed diuiſio. ¶ Deinde cū dicit.

¶ Sicut eoꝝ que vnuꝫ fiunt. ſicut Empedo. dixit. Uere mltoꝝ q̄dē capita ſine ceruice germinauerūt: poſtea ꝯpoſita ſūt ꝯcordia ſic ⁊ hec ſeparata ꝯpoſita ſūt: vt aſſimetrū: ⁊ diametrū.

¶ Coſta.

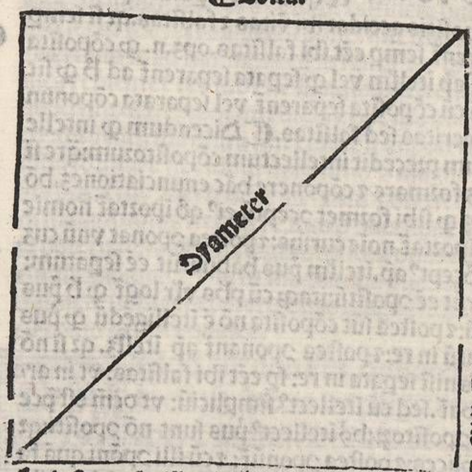

¶ Deteriat de his actionibꝰ itell'us. circa q̄d tria facit. qꝛ p̊ determinat de intelligentia ꝯpoſitoꝝ. z°. de itelligentia idiuiſibiliuꝫ. 3°. cōparat has actiones adinuicē. zª ibi (Indiuiſibile āt.) 3ª ibi (Eſt āt dictio). Circa p̊mū duo facit ſm̄ ꝙ itell's dupl'r hꝫ ꝯponere ⁊ diuidere. videmꝰ. n. ꝙ itellectꝰ ꝯponit vnā reꝫ cū alia. z°. ꝯponit ipſas res cuꝫ tꝑe. p̊ g̊ determiat de actiōe itell's ꝯponentis ꝓut ꝯponit ipſas res adinuicē. z°. determiat de actiōe eiꝰ ꝓut ꝯponit ipſas res cū tꝑe ibi (Si aūt factoꝝ) Dic̄ g̊ ꝙ ſic ē actio intellectꝰ ꝯponētis ſic̄ eſt ꝯpō eoꝝ q̄ ſūt. i. ſic̄ eſt ꝯpō entiuꝫ: quēadmodū dixit empe. ſic̄ g̊ emp. dixit ꝯponētia in re ex̄ ſic hꝫ fieri ꝯpō cōceptuū ap̄ itell'm. dixit. n. emp. ꝙ v̄e q̄dē capita multoꝝ germiauerūt. i. ml'toꝝ aīaliū ſūt ſine ceruice. i. ſine collo. nā. n. a p̊n°. ſꝫ opiōnē emp. germinauit ꝑtes aīal' ſeꝑatas vt generauit capita ſine collo. poſtea ꝯcordia . i. ꝑ ꝯcordiā ſunt ꝯpoſita capita cū collo. ſic ⁊ h̄ q̄ ſūt ap̄ intellectū p̊ ſūt ſeꝑata: ⁊ poſtea ſūt ꝯpoſita: vt aſimetrū de diametro. ⁊ vt ſimetrū ⁊ diametrum. ꝯponit. n. itellectus aliqn̄ diametrū cū aſſimetro. i. cū icōmēſurabili: ⁊ tūc eſt ꝯpō bona. qꝛ diameter ē icōmēſurabil' coſte aliqn̄ ꝯponit diametrum ſimetro. i. cū cōmenſurabili: ⁊ tunc eſt cōpoſitio mala: ſicut eſt cōpoſitio entium.

Dubitaret forte aliq̄s. q̄uo ē cōpō ap̄ itell'm ſic̄ ē ꝯpō entium ſm̄ empe. ¶ Dōm emp. voluiſſe a p̊n°. mūdi nāꝫ feciſſe ꝑtes ſine totꝛ. ⁊ poſtea ꝯiūxiſſe tota vt a p̊n°. fuerūt facte frondes ſine ramis ⁊ rami ſine radicibꝰ: ita ꝙ fuerūt facte ꝑtes plāte nō ꝯiūcte: ſed diſe: ſic ēt ſꝫ ꝑtes aīal' accidebat vt fuerit fcā capita aīaliū ſeꝑata a collo: ⁊ colla ſeꝑata a corꝑibꝰ: ⁊ crura ſeꝑata a pedibꝰ: ⁊ ſic de alijs mēbris. his g̊ ſic ſeꝑatꝛ exn̄tibꝰ iceperūt ꝑ ꝯcordiā ꝯiūgi: ſꝫ n̄ ſꝑ illa ꝯiūctio erat ꝯueniēs. qꝛ aliqn̄ ꝯiūgebāt̄ frōdes vitꝛ cū ramis oliue: aliqn̄ rami vniꝰ arboris ꝯiūgebāt̄ cū radicibꝰ alteriꝰ arboris. ⁊ qꝛ tal' ꝯiūctō nō erat ꝯueniēs: nō poterat ſaluari plāta ſic ꝯpoſita: ſꝫ qn̄ fiebat ꝑ ꝯcordiā debita ꝯpō: vt ꝙ ꝯiūgebāt̄ d̄bite radices d̄bitꝛ ramis: ⁊ debiti rami d̄bitꝛ folijs. tūc ſaluabat̄ illa plāta: ⁊ poterat ſibi ſil'e gn̄are. ſic ēt ⁊ circa aīalia hēbat eē vt ꝯiūgebat̄ collū leōis cū capite cerui. ⁊ pes capre cū crure bouis. tal' g̊ ꝯpō ſm̄ emp. n̄ erat bōa ⁊ n̄ fiebat ide al': ſꝫ qn̄ debita capita ꝯiūgebāt̄ d̄bitꝛ coll': ⁊ ſingule ꝑtes aīal' d̄bite ꝯponebāt̄: tūc erat ꝯpō bōa ⁊ ſaluabat̄ illō al' ⁊ poterat ſibi ſil'e gn̄are: imo poſuit pl's emp. nā nō ſolū voluit ꝙ ꝑs vniꝰ aīal' ꝯpōeret̄ cū ꝑte alteriꝰ aīal' vl' ꝙ ꝑs vniꝰ arboris cū ꝑte alteriꝰ arboris: ſꝫ ēt ꝙ ꝑs aīal' ꝯpōeret̄ cū ꝑte arboris. vn̄ dixit fieri aliqn̄ oliuigenas ex oliua ⁊ boue vel vitigenas ex vite ⁊ boue. ⁊ tūc erat peſſima ꝯpō. iuuat ergo

UVA. BHSC. IyR_041_2

nos ad hoc dcm̄ emp. ſi v͛a eēt opīo eiꝰ. qꝛ ſicut tūc ꝑtes ſeparate aliqñ bñ ꝯponerent̄ ⁊ faceret al' vel plātā. ⁊ aliqñ ꝯponerent̄ male ſic ipſi cōceptꝰ ſimplices aꝑ intellectuꝫ hñt eſſe ſeparatū ⁊ poſtea ꝯponunt̄. ⁊ aliqñ eſt cōpō bona ⁊ ibi eſt veritas: aliqñ mala ⁊ eſt ibi falſitas.

Ulterius forte dubitaret aliqs. qꝛ nō v͛r veruꝫ eē qd̄ h̄ ſint ſeꝑata. ⁊ poſtea cōponant̄ qbꝰ ꝯpoſitis accidat ibi v͛itas ⁊ falſitas. qꝛ ſi ſemꝑ ſeꝑata ꝯponerent̄ ſemꝑ eēt ibi falſitas. opꝫ. n. ꝙ cōpoſita in re ꝯponant̄ aꝑ itell'm vel ꝙ ſeꝑata ſeparent̄ ad h̄ ꝙ ſit veritas ibi. nā cū cōpoſita ſeparent̄ vel ſeparata cōponuntur nō eſt ibi veritas ſed falſitas. ¶ Dicendum ꝙ intellectus ſimplicium precedit intellectum cōpoſitorum: q̄re ſi intellectus dꝫ formare ⁊ cōponere hāc enunciationeꝫ. hō currit: ꝑ͛us opꝫ ꝙ ſibi formet ꝯceptū eiꝰ qd̄ īportat̄ nomie hoīs: ⁊ eiꝰ qd̄ īportat̄ noīe curſus: ⁊ poſtea ꝯponat vnū cuꝫ alio. igit̄ hi cōceptꝰ aꝑ. itell'm ꝑ͛us habuerūt eē ſeꝑatum: ⁊ poſtea hūerūt eē ꝯpoſitū: itaqꝫ cū ph̄s v'r loq̄t̄ ꝙ h̄ ꝑ͛us hñt eē ſeꝑatū: ⁊ poſtea ſūt cōpoſita nō ē ītelligēdū ꝙ ꝑ͛us hēant eē ſeꝑatū in re: ⁊ poſtea ꝯponant̄ aꝑ itell'ꝫ. qꝛ ſi nō ꝯpōeret ītell's niſi ſeꝑata in re: ſꝑ eēt ibi falſitas: vt in arguendo dicebat̄. ſed cū ītellectꝰ ſimpliciū: vt dcm̄ eſt ꝑ͛cedat ītellectū ꝯpoſitoꝝ: hꝰ ītellectꝰ ꝑ͛us ſunt nō ꝯpoſiti: qꝛ ꝑ͛us ſunt ſimplices: ⁊ poſtea ꝯponūt̄: ⁊ cū illi ꝯpōni quā facit ītellectꝰ rñdet ꝯpō in re eſt ibi v͛itas: cū nō rñdet ē ibi falſitas: ita ꝙ v͛itas eſt adeq̄tio reꝝ ad ītell'm. falſitas v͛o eſt inadeq̄tio eorūdē. deberemꝰ. n. imagiari ꝙ ītellectus ſeparat q̄ in re hñt eē cōiunctū: vt ſi dicat̄ hō ē al'. ꝑtes hꝰ ꝓpōnis q̄ ſunt hō ⁊ aīal dicūt vnā ⁊ eādē formā: ſiue dñt vnā ⁊ eādē reꝫ: ſꝫ dñt eā ſub alia ⁊ alia rōne: itaqꝫ īter has ꝑtes ſm rē eſt vnitas. ſm rōnē ⁊ ītellectū eſt ibi diſtictio. optimū g͛ exēplū eſt de opīone emp. nā ſi ꝑtes aīalis eēnt ſeꝑate real'r: ſic ꝑtes ꝓpōnis ſūt ſeꝑate apud ītell'm: ſicut tūc ꝯtigeret ꝑtes aīal' ꝯponi bñ ⁊ male: ⁊ ex aliq̄ ꝯpōe fieret al'. ex aliq̄ v͛o ñ fieret aīal vt themiſtiꝰ ait: ſic nūc ꝑtes ꝓpōnis ꝯtingit ꝯponi bñ ⁊ male ⁊ ex aliq̄ ꝯpōne reſultat v͛itas. ex aliq̄ v͛o nō reſultat v͛itas: ſꝫ falſitas. argumētū āt in ꝯ͛riū ſolutū eſt per iā dicta. ¶ Deide cū dicit.

Cõ.zz. ¶ **Si aūt factoꝝ: ⁊ futuroꝝ tp̄s cointelligēs ⁊ componens.**

¶ Determinat de ꝯpōne rerū cuꝫ tꝑe. Circa qd̄ duo facit. quia ꝑ͛mo ait ꝙ hoc facere ſpectat ad intellectum componentē. 2° ꝙ dixerat ꝓbat ibi ſtatiꝫ poſt. (Falſū. n. ī cōpōne) Dicit g͛. ꝙ ſi aūt ītellectꝰ ītelligit aliqd factoꝝ ⁊ futuroꝝ. i. ītelligit aliqd ꝑ͛teritū aut futurū eſt ītelligēs cuꝫ tꝑe: ⁊ eſt cōponēs tp̄s cū rebꝰ. ſpectat g͛ hoc ad ītell'm ꝯponentem qui cointelligit tēpus cū rebus ⁊ componit tp̄us cum rebus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Falſum eniꝫ in cōpōne ſemꝑ eſt: ⁊ nāqꝫ ſi albuꝫ nō albo: aut ſi nō albū albo cōponit: cōtingit aūt ⁊ diuidentem dicere omnia.**

¶ Probat qd̄ dixerat oñdēs ꝙ cointelligere tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponere tp̄s cū rebꝰ ſpectat ad ītellectū ꝯponētem. circa qd̄ duo facit ſm ꝙ dupl'r ꝓbat ītentū. 2ª ibi (Sic g͛ ē) In pª ꝑte ītēdit talē rōnē. falſuꝫ nō hꝫ eē niſi in eo qd̄ ſpectat ad ītellectū cōponētē. qꝛ in ītellectu ſimpliciuꝫ nō ē falſitas: ſed cointelligēdo tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponēdo tp̄s cū rebus accidit ibi falſitas. g͛ hoc ſpectat ad ītellectū cōponētē. h̄ eſt g͛ qd̄ ait ꝙ falſuꝫ ſemꝑ eſt in ꝯpōne. i. ſꝑ ſpectat ad ītellectū ꝯponēteꝫ. ⁊ nāqꝫ ſi albū nō albo: aut ſi nō albū albo ꝯponat: ⁊ hoc ſm tp̄s ꝑ͛teritū vel futurū ſiue cuꝫ hoc fiat accidit ibi falſitas. qꝛ ꝯtingit oīa h̄ dicere ſm diuiſioneꝫ oīa h̄ ſunt diuiſa in re extra. nā albū eſt diuiſuꝫ a nō albo ⁊ nō albū ab albo: q̄re ſi h̄ q̄ ſunt diuiſa in re: ītellectꝰ cōponat ſm tp̄s ꝑ͛teritū vel futuꝝ: vt ꝙ dicat ꝙ nō album manēs nō albū fuit albū aut erit albū accidit ibi falſitas. g͛ ſic ꝯponere tp̄s cū rebꝰ nō ſpectat ad ītell'm ſimpliciuꝫ in q̄ nō ē falſitas: ſꝫ ad ītell'm ꝯponētē. ¶ Deiñ cū dic̄.

¶ **Sic ergo eſt nō ſolum falſuꝫ: aut verū: ꝙ albus Cleon eſt: ſed ⁊ ꝙ erat: aut erit vnum: aut faciēs ſic intellectus eſt vnūquodqꝫ.**

¶ Adducit ſcd̄aꝫ rōnē in q̄ oñt ꝙ intelligere tp̄s cū rebꝰ ⁊ ꝯponere tp̄s cū rebꝰ ſpectat ad ītell'm ꝯponētē dicēs. ſi g͛ nō eſt ſolū veꝝ aut falſuꝫ ꝙ albꝰ eſt Cleon. i. in ꝓpōne de p̄ñti: ſꝫ eſt v͛itas aut falſitas ꝙ erat albꝰ cleon q̄tū ad ꝓpōneꝫ de ꝑ͛terito. aut ꝙ erit q̄tum ad ꝓpōnē de futuro. ⁊ ſubdit ꝙ ītellectus eſt h̄ faciēs vnūqd̄qꝫ. qꝛ hāc v͛itateꝫ ⁊ falſitatē ⁊ hāc cōpōnē facit ītell's. qꝛ vt d̄r. vi. meta. veꝝ ⁊ falſum ſunt in aīa: ſed bonū ⁊ malū ſunt in rebꝰ.

Dubitaret forte aliqs qūo d̄rt ꝯpō rei ad reꝫ a ꝯpōne reꝝ cū tꝑe. ¶ Dd̄m ꝙ ꝯpō reꝝ ad tp̄s ꝑ͛ſuppōit ꝯpōnē reꝝ ad ſeinuicē. nā cū termini ꝓpōnū accipiunt̄ v'r nō ꝯcernūt tp̄us eo ꝙ v'lia ſm ꝙ hꝰ nō ſūt h̄ ⁊ nūc: cū aūt accipiunt̄ ꝑticulariter circūcernūt tp̄s: vt ſi accipiat̄ pluuia nō ſm eē ſignatū: ſꝫ ſm ſe: ⁊ dicat̄ ꝙ pluuia eſt aq̄ gutatiꝫ cadēs in hac ꝓpōne nō d̄r nec pluuiā eē nec fuiſſe nec futurā eē: imo nulla pluuia exñte v͛e poſſet dici ꝙ noīe pluuie h̄ īportat̄ ꝙ eſt aq̄ guttatim cadēs. ꝯponere g͛ tp̄s cū rebꝰ ꝑ͛ſupponit ꝯpōere res ad ſeinuicē. ⁊ ſi eſt v͛itas ⁊ falſitas in ꝯpōne reꝝ ad ſe inuicem eſt v͛itas ⁊ falſitas in cōpōne reꝝ cuꝫ tꝑe. vtraqꝫ g͛ rō ph̄i in h̄ ꝯſiſtit ꝙ cū poſſit eē falſitas ꝯponēdo res cū tꝑe ꝑ͛terito ⁊ futuro. i. cū poſſit eſſe falſitas formādo ꝓpōnes de rebꝰ ſm tp̄s ꝑ͛teritū ⁊ futuꝝ: qꝛ falſitas nō pōt eē niſi ī ītellectu ꝯpoſitoꝝ: oꝫ ꝙ talis formatio ꝑtineat ad ītell'm cōponentem. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Indiuiſibile aūt qm̄ dupl'r dicitur: potentia: aut actu eſt: nihil ꝓhibet intelligere indiuiſibile: cū longitudinē intelligat. Indiuiſibilis eniꝫ actualiter eſt: ⁊ in tꝑe īdiuiſibili. Simil'r enim tempus diuiſibile ⁊ īdiuiſibile longitudini eſt.** Cõ.zz

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de actiōe ītellectus q̄ d̄r ītellectꝰ cōpoſitoꝝ: vel q̄ d̄r fides. determinat de actiōe ītellectꝰ q̄ d̄r intellectꝰ ſimpliciū: vel q̄ d̄r ītelligētia īdiuiſibiliū. circa qd̄ tria facit: ſꝫ ꝙ 3ʳ d̄r īdiuiſibile. d̄r. n. aliqd eē īdiuiſibile ſm actū. aliqd d̄r eſſe īdiuiſibile ſm formā. aliqd v͛o d̄r eſſe īdiuiſibile ſimpl'r: vt pūctꝰ. tria g͛ facit. qꝛ ꝑ͛mo oſtēdit qūo ītelligit̄ indiuiſibile ſm actū. 2° oſtēdit qūo ītelligit̄ indiuiſibile ſm ſpēm ſiue ſm formaꝫ. 3° declarat qūo ītelligit̄ indiuiſibile ſimpl'r: vt qūo ītelligit̄ punctꝰ. 2ª ibi. (Qꝛ aūt nō ſm q̄titatē) 3ª ibi (Pūctū aūt) ¶ Ad euidētiam aūt ꝑ͛me ꝑtis ſciendū ꝙ īdiuiſibile ſm actū d̄r eē oē cōtinuū: nā oē tale lꝫ ſit diuiſibile ſm potentiā: eſt tñ īdiuiſibile ſm actū. qꝛ q̄diu eſt actu cōtinuū taꝫ diu eſt actu vnū ⁊ actu īdiuiſum. duo ergo facit. qꝛ ꝑ͛mo oñdit qūo indiuiſibile ſm actū. i. qūo ꝯtinuū intelligat̄ ſm ſe. ſcd̄o declarat qūo ītelligat̄ vt ꝯſiderat̄ diuiſum ꝑ ꝑtes ibi (Non igit̄ eſt dicere) Dicit g͛. ꝙ qm̄ aūt dupl'r d̄r īdiuiſibile: potentia aut actu: nihil ꝓhibet ītellectū ītelligere īdiuiſibile cū intelligat lōgitudinē. qꝛ ipſa lōgitudo eſt īdiuiſibilis actual'r. ītelligēdo g͛ lōgitudinē ītelligit aliqd īdiuiſibile ⁊ in tempore indiuiſibili ſup. intelligit eam: ⁊ ſubdit ꝙ indiuiſibile longitudini eſt ſimiliter ⁊ tempus: vel qd̄ eſt diuiſibile ſimiliter longitudini ⁊c. vt in alia littera plenius dicitur. tempus enim eſt ſimiliter indiuiſibile longitudini. quia ſicut longitudo: quia cōtinua eſt indiuiſibilis actu diuiſibilis autem potentia. ſic ⁊ tempus cuꝫ ſit quid con

UVA. BHSC. IyR_041_2

tinuū eſt indiuiſibile actu:diuiſibile vo poᵃ. ¶ Notādum aūt ꝙ cū lōgitudo ſit qd īdiuiſibile actu:ītelligere lōgitudinē ē ītelligere īdiuiſibile: q̄re ītellꝰs lōgitudis poterit ptinere ad ītellm ſimpliciū:g ītellꝰs ſimpliciū dr ītelligētia indiuiſibiliū. ¶ Notādū ēt ꝙ ait tps eſſe indiuiſibile ſilr lōgitudini:qꝛ ſic lōgitudo eſt īdiuiſibilis:qꝛ eſt īdiuiſibil actu n̄ poᵃ:ſic tps indiuiſibile eſt actu nō poᵃ:qđ p tāto dictū eſt:qꝛ ſi ītelligit magnitudo in ſe ītelligit in tpe īdiuiſibili:ſꝫ ſi diuideret magnitudo p ptes:vt ꝙ p pᵒ ītelligeret vna ps magnitudis:⁊ poſtea alia:oporteret ꝙ diuideret ⁊ tps:vt patebit in ſeq̄nti clauſula:ita ꝙ in vna pte tpis ītelligeret vna ps magnitudis:⁊ in alia alia. ¶ Notādū etiā ꝙ vbi nos hēmus ꝙ tps ē ſilr īdiuiſibile lōgitudini q̄dā lrā hꝫ ꝙ eſt ſilr diuiſibile lōgitudini:quoꝝ vtrūqꝫ verum ē:qꝛ ſic lōgitudo eſt īdiuiſibilis actu nō poᵃ:ſic ⁊ tps:⁊ ſic lōgitudo eſt diuiſibilis poᵃ:ſꝫ nō actu:ſic ⁊ tps eſt ēt diuiſibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Nō.n.eſt dicere aliqd ī medio ītelligere vtrūqꝫ:nō.n.eſt niſi diuidat:ſꝫ aut potētia ſeorſuꝫ: aut vtrūqꝫ ītelligēs dimidioꝝ diuidit tps rerū ſil:tūc aūt eſt vt in longitudie:ſi vo eſt ſicut ex vtriſqꝫ:⁊ in tpe eſt qđ in vtriſqꝫ.

¶ Declarat quō ītelligat īdiuiſibile.i.quō ītelligat ꝯtinuū vt ꝯſideratꝰ diuiſum p ptes.d.nō igit eſt dicere ꝙ ītelligere vtrūqꝫ.i.ītelligere totū ſit ītelligere aliqd ī medio tpis nō.n.eſſet h̄ niſi diuidat.nā q̄ꝫdiu intelligit linea:vt vtrūqꝫ.i.vt ꝯtinua nō ītelligit aliq̄ ps linee in medio tpe ⁊ alia pars in alio medio tpe:ſꝫ ſi diuidat linea diuidit ⁊ tps in quo ītelligit.iđ ſubdit:ſꝫ aut poᵃ ſeorſuꝫ.i.poᵃ ſepata.⁊ poᵃ diuiſibilis aūt ītellꝰs vtrūqꝫ.i.vtrāqꝫ ptē liee diuiſe actu.diuidit.n.⁊ tps ſil:tūc aūt ſup.eſt diuiſio in tpe:vt eſt diuiſio in lōgitudie.⁊ ſeqt.ſi vo eſt ītelligere lineaꝫ:ſicut ꝙ ex vtriſqꝫ.i.ſic aliqd ꝯtinuū ⁊ īdiuiſibile ītelligeret linea ſic acceptа:⁊ in tpe qđ eſt ex vtriſqꝫ.i.in tempore vno ⁊ ꝯtinuo:⁊ per ꝯſequēs indiuiſibili.

Dubitaret forte aliqs vtrū intellꝰs poſſit ītelligere lōgitudinē:⁊ vr ꝙ nō.qꝛ nūqꝫ oculꝰ videret colorē:niſi ſilitudo coloris eēt ī oclo.g nunqꝫ ītellꝰs ītelligeret lōgitudinē niſi ſilitudo lōgitudis eēt in ītellectu:ſꝫ cū ītellꝰs ſit qd īdiuiſibile nō poterit eſſe ſuſceptiuus lōgitudis:ſic nec pūctꝰ:qꝛ eſt qd indiuiſibile: poſſet recipe exēplar ⁊ ſilitudinē alicꝰ magnitudis. ¶ Dicēdū ꝙ intellꝰs intelligit magnitudinē:⁊ hꝫ in ſe ſilitudinē magnitudis:ſꝫ h̄ eſt put magnitudo reducit ad aliqd indiuiſibile:⁊ tūc rō peccabat p fallaciaꝫ accn̄tis.nam accit magnitudini ꝙ ſit qd diuiſibile vt hꝫ ſilitudinē in intellectu:qꝛ nō hꝫ ſilitudinē in ipſo vt eſt ſic diuiſibilis ⁊ extenſa:ſꝫ vt reducit ad aliqd īdiuiſibile. ¶ Ad cuius euidētiā aduertēdū ꝙ lꝫ vna magnitudo ſit maioꝛ alia:nō tn̄ vna eſt magis magnitudo q̄ꝫ alia.nā oēs magnitudies eiuſdeꝫ ſpēi illā ſpeciē equalr pticipāt:g ſm rōnē ſpecificā magnitudinis eiuſdē ſpeciei ꝯſiderant ſm aliqd īdiuiſibile.ītellectꝰ itaqꝫ q recto aſpectu fert in magnitudines nō vt ꝯſiderant ſub eē pticulari:ſꝫ vt vniunt ī eſſe ſpecifico hꝫ in ſe rōnē magnitudinū vt aliq̊ mō reducunt ad aliqd indiuiſibile:ꝙ aūt ſic ſit.pꝫ.nā ſm eē extēſuꝫ vna magnitudo maioꝛ eſt alia:apud tamē intellm ſi ſint due linee vel due magnitudines:vna magna:⁊ alia pua:dū tn̄ ille linee vel ille magnitudines ſint eiuſdē ſpēi:nō alia rō formabit in intellectu:nec aliud occurrit intellectui de magnitudine magna q̄ꝫ de pua:rōnes g in ītellectu circūcernūt magnitudines vt vniunt in aliq̊ eſſe ſpecifico:⁊ vt reducunt ad aliqd indiuiſibile:nō aūt hꝰ rōnes circūcernūt magnitudines ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis magne:alique magis parue: nec ſm ꝙ aliq̄ ſunt magis extēſe aliq̄ minus extēſe:ītellꝰꝫ ergo ſic ītelligere magnitudies:⁊ ſic hr̄e in ſe magnitudinū rōnes nō eſt incōueniēs vt declaratū eſt p iā dicta.

Ulterius forte dubitaret aliqs:vtrum ītellꝰs poſſit intelligere duas magnitudines eiuſdem ſpēi:quaꝝ vna ſit magna:alia vo pua. ¶ Dicēdū ꝙ recto aſpectu nunqꝫ intellꝰs intelligit diſtincte duo aliq̄ eiuſdē ſpeciei:qꝛ tūc recto aſpectu poſſet intelligere pticulare:tn̄ ꝯuertēdo ſe ad fantaſma cū in fantaᵃ:eo ꝙ ſit vtus organica repſentet res ſub eſſe ſignato:pōt ītellꝰs ītelligere aliquod pticulare:⁊ pōt intelligere hoc mō aliq̄ plura diſtincte:q̄ꝫtūcūqꝫ illa plura ſint eiuſdē ſpēi.poterit g qs in fantaſia formare ſibi idolū magnitudis magne ⁊ magnitudinis pue:⁊ tūc ꝯuertēdo ſe ad fantaᵃ poterit diſtincte vtrāqꝫ magnitudinē ītelligere.imo p ꝯuerſionē ad fantaſmata poterit ītellectꝰ intelligere nō ſolū duas magnitudines eiuſdē ſpēi:quaꝝ vna ſit magna alia pua:ſed ēt hoc modo diſtincte ītelligere poterit duas magnitudines eiuſdē ſpeciei dato ꝙ ſint equales.

Quod aūt non ſm q̄ꝫtitatem īdiuiſibile eſt:ſꝫ ſpecie intelligit:⁊ īdiuiſibili tpe:⁊ indiuiſibili aīe ꝯceptu:ſcđm accn̄s aūt:⁊ non inquātum illa diuiſibilia ſunt:quod intelligit:⁊ ex quo tpe:ſed in quantum ſunt indiuiſibilia. Cō.24.

¶ Poſtq̄ꝫ pħs oñdit quō ītelligit īdiuiſibile ſm ꝯtinuitatē hic vt dicebat.oñdit quō ītelligit īdiuiſibile ſm ſpeciē ⁊ ſm formaꝫ:circa qđ duo facit:qꝛ pᵒ facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo ꝯparat h̄ īdiuiſibile ad illud ibi.(Ineſt aūt)dicit g.qđ āt nō eſt īdiuiſibile ſm q̄ꝫtitatē:ſꝫ ſpē.i.ſm ſpeciē:⁊ ſꝫ formā ītelligit ītellꝰus ꝙ eſt ſic īdiuiſibile īdiuiſibili tpe ⁊ īdiuiſibili aīe ꝯceptu.nā lꝫ ꝙ ſic ītelligit hēat aliq̄ꝫ diuiſionē:ſꝫ accn̄s aūt illa diuiſio ꝯparat ad intellm.nam qđ ītelligit ītellꝰs vel qđ ītelligit ab ītellectu in tpe alio.i.in tpe aliquo de illis diuiſibilibꝰ h̄ nō eſt inq̄ꝫtū illa ſunt diuiſibilia:ſed inq̄ꝫtū ſunt de numero īdiuiſibiliū. ¶ Notādū aūt ītētionē pħi in h̄ ꝯſiſtere ꝙ īdiuiſibile ſm ſpeciē lꝫ hēat aliquā diuiſionē in ptibꝰ:poterit tn̄ intelligi in tpe īdiuiſibili:qa hn̄s hꝰ diuiſionē in ptibꝰ nō intelligit ab ītellectu:ſm ꝙ eſt diuiſibile:ſꝫ ſm ꝙ eſt indiuiſibile. ¶ Notādū ēt aliqs textꝰ hr̄e nō inq̄ꝫtū illa diuiſibilia intelligit ītellꝰs in tēpore aliq̄:ſed inq̄ꝫtū īdiuiſibilia:⁊ tūc eſt ſupplēdus textꝰ.ꝙ ītellꝰs intelligit in tpe alio.i.in tpe aliq̊ indiuiſibili:nō inq̄ꝫtum illa diuiſibilia ſup.hn̄t diuiſionē:ſꝫ inq̄ꝫtū ſunt īdiuiſibilia.i.inquātū habēt indiuiſionem.

Dubitaret forte aliqs:vtrū poſſit eē vnū ſm formā qđ nō eſt vnū ſm ꝯtinuitatē. ¶ Dōꝫ ꝙ in aliqbꝰ īuenimꝰ vnitatē duplr vel ſm ſe vl ī ordie ad aliđ:⁊ vtrobiqꝫ īuēimꝰ aliqꝰ vnitatē ſꝫ formā:⁊ tn̄ n̄ ē ibi vnitas ſm ꝯtinuitatē.nā alr aīal ē qd vnū:⁊ alr ē exercitꝰ qd vnū.nā aīal ē qd vnū ſꝫ ſe:qꝛ hꝫ ī ſe vnā formā:⁊ vnā nām:exercitꝰ vo eſt qd vnū in ordine ad vnū ducē:a quo vno duce totꝰ exercitꝰ eſt formalr quodāmō vnus:ſi g loqmur de vnitate rei ſm ꝙ exercitꝰ eſt qd vnū:que vnitas ꝯpetit ei in ordine ad aliđ:planū eſt ꝙ ibi nō eſt vnitas ſꝫ ꝯtinuitatē:lꝫ ſit ibi vnitas ſm ordinē:a quo ordīe pōt exercitꝰ aliquo mō dici formalr vnus:ſed ſi loq̄mur de vnitate ſm ꝙ aīal eſt qd vnū.adhuc ſaluare poterimus ꝙ ibi ſit vnitas ſm formā abſqꝫ vnitate ſm ꝯtinuitatē.nā ad pfectā ꝯtinuitatē reqrit ꝙ ptes ꝯtīui hēant vnū motū.vt dr.5ᵒ meta.vt ſi lignū eſt ve ꝯtinuū:oꝫ ꝙ nō poſſit moueri vna ps ligni niſi ⁊ moueant cetere ptes:in aīali aūt pōt moueri crus abſqꝫ eo ꝙ moueat illud qđ ꝯiungit cruri:vere itaqꝫ ⁊ ſimplr aīal eſt vnū ſꝫ formaꝫ:nō

UVA. BHSC. IyR_041_2

tñ eſt ibi ſimpl'r ꝯtinuitas cũ poſſit moueri vna ps aĩalis alia qeſcẽte:eſt ğ intẽtio pħi ꝙ cũ in aĩali vel in aliq̃ alio hꝰ toto ſit vnitas ẜm formã:nõ tñ ſit ibi vnitas ẜm q̃ᵭtitatẽ.i.ẜ3 ꝯtinuitatẽ:q2 eſt ibi aliq̃ diſcõtiuitas ⁊ aliq̃ diuerſitas in ptibꝰ:poterit nihilominꝰ nr̃ itell's itelligere hoc mõ totũ idiuiſibile qõ h3 aliquã diuiſionẽ in tpe idiuiſibili:q2 nõ itelliget ipm vt eſt diuiſibile:ſ3 vt eſt idiuiſibile.tale ğ totũ vt intelligit̃ ẽt tpe idiuiſibili accit ei qõ ſit diuiſibile: q2 nõ itelligit̃ in tpe idiuiſibili vt eſt diuiſibile:ſ3 vt eſt indiuiſibile. ¶ Deinde cu3 dicit.

¶ Ineſt aũt vtriq3 his aliqd indiuiſibile:ſed forte indiuiſibile:qõ facit tẽpus vnum:⁊ longitudinem:⁊ hoc ſimiliter eſt in omni continuo:⁊ tẽpore:⁊ longitudine.

¶ Cõparat h idiuiſibile ẜm formã:ad h ꝙ eſt indiuiſibile ẜm ꝯtinuitatẽ.d.ieſt aũt vtriq3 his.i.illis q̃ ſunt vnũ ẜ3 formã aliqd idiuiſibile qõ fac̃ ea vnũ:ſic̃ ſup.ipſis ꝯtiuis ieſt aliqd indiuiſibile qõ fac̃ ea vnũ.vnũ ğ ẜm formã ⁊ vnũ ẜ3 ꝯtinuitatẽ eſt vnũ p aliqõ indiuiſibile:ſ3 dr̃nter:iõ ſubdit. ſ3 forte qõ fac̃ tps vnũ ⁊ lõgitudinẽ vnã nõ eſt ſepabile.i.ñ eſt ſepatũ:nec eſt etherogeneũ:nec difforme:ſ3 h eſt ſil'r ĩ tpe ⁊ lõgitudie:⁊ in oĩ ꝯtinuo.ğ in vnitate ꝯtinui nõ eſt difformitas:ſ3 ẽ ſil'itudo ptiũ qõ in vno ẜ3 formã ñ ſp iueit̃:

Dubitaret forte aliqs quõ ꝯtinuũ ſic fit vnu3 p idiuiſibile ꝙ nõ eſt ibi ſepatio:ſ3 eſt ibi ſil'itudo ⁊ vniformitas.vnũ aũt ẜm formã ſic fit vnũ p aliqd idiuiſibile ꝙ põt ibi eẽ ſepatio diſſil'itudo ⁊ difformitas. ¶ Dõ3 ꝙ in vno ẜm ꝯtinuitatẽ ſemp ptes ſuſcipiũt p̃dicationẽ totius:q2 q̃l3 ps lõgitudis eſt lõgitudo:q̃l3 ps tpis eſt tps:⁊ vl'r q̃l3 ps ꝯtinui eſt ꝯtinua:ſed in vno ẜ3 formã nõ ſic.nã nõ q̃l3 pars hois eſt hõ:nec ps leonis eſt leo:⁊ vl'r nõ q̃l3 ps aĩal' eſt aĩal.tã ğ ꝯtĩuũ q̃ᵭ vnũ ẜ3 ſpẽ3 ẽ vnũ p aliqd idiuiſibile:q2 ꝯtinuũ ẽ vnũ inq̃ᵭtũ ptes eiꝰ copulant̃ ad aliquẽ cõe3 terminũ q terminꝰ vt copulat ptes ꝯtinui:dic̃ qd idiuiſibile.nã pũctꝰ qd indiuiſibile eſt: q2 copulat ptes linee ⁊ linea vt copulat ptes ſupficiei qd indiuiſibile dic̃.nã liea nõ copulat ptes ſupficiei vt eſt diuiſibilis:⁊ vt h3 lõgitudinẽ:ſ3 vt eſt idiuiſibilis:⁊ vt caret latitudine:ſemp ğ ꝯtinuũ fit vnũ p aliqd idiuiſibile:ſic ẽt ⁊ vnũ ẜm ſpeciẽ fit vnũ p aliqd indiuiſibile:vt p formam que de ſe eſt indiuiſibilis:⁊ de ſe nõ diuidit̃:ſed ſi diuidit̃ h eſt p mãm:vt ſcribit̃ 7°.meta.attñ eſt al'r ⁊ al'r:q2 forma ſic facit rẽ vnã:ꝙ tñ põt cõpati ſecũ ſepationẽ.i.diuerſitatem ptiũ:vt p3 in toto etherogeneo:vbi ptes nõ ſuſcipiũt p̃dicationẽ totiꝰ.vnitas tñ ẜ3 ꝯtinuitatẽ ẜm ꝙ hꝰ nõ ꝯpatit̃ ſecũ talẽ ſepationẽ:ſed in oĩ ꝯtinuo ẜm ꝙ hꝰ eſt ſil'itudo ptiũ ⁊ in oĩ ꝯtinuo ptes ſuſcipiũt p̃dicationẽ totius:qa q̃l3 pars ꝯtinui eſt ꝯtinua.ĩmo dato ꝙ eẽt aliq̃ res ꝯtinua in diuerſis naturis:vtputa ꝙ eẽt media caro ⁊ media os: l3 ibi eẽt difformitas in ptibꝰ ẜm formã q̃litatiuã ſiue ẜm q̃litatẽ:q2 nõ q̃l3 ps illiꝰ totiꝰ eẽt caro:nec q̃l3 os:nõ tñ ibi eſſet difformitas ẜm cõtinuitatẽ:q2 quelibet pars illiꝰ cõtinui eſſet continua. ¶ Deinde cum dicit.

Cõ. 25. ¶ Punctu3 aũt ⁊ oĩs diuiſio:⁊ ſic indiuiſibile mõſtrat̃ ſicut priuatio:⁊ ſil'is ratio in aliȷ̃s eſt. vt quomodo malũ cognoſcit:aut nigrũ:cõtrario enim aliquo modo cognoſcit.

¶ Oſtẽdit quõ intelligat̃ illõ qõ eſt ſimpl'r indiuiſibile vt quõ intelligat̃ pũctꝰ:circa qõ duo fac̃:q2 pᵒmo oñdit ꝙ pũctus intelligit̃ p p̃uationẽ ꝯtinui.2°.oſtẽdit ꝙ intell'us cognoſcẽs aliqd p p̃uationẽ alterius vel p formã ꝯriã:o3 ꝙ ẜm ſe dicat qd in poᵃ:nõ qd in actu ibi.(O3 aũt poᵃ eſſe). dicit ğ ꝙ pũctũ aũt ⁊ oĩs diuiſio:⁊ ꝙ eſt ſic indiuiſibile ſic̃ pũctꝰ mõſtrat̃.i.intelligit̃ ſic̃ p̃uatio.i.p p̃uõnẽ ꝯtĩui:⁊ ſubdit ꝙ ſil'is rõ eſt in aliȷ̃s p̃uatiuis.nã quõ intell's nr̃ cognoſcit malũ aut nigrũ.nã ꝯrio.i.p ꝯriũ aliquo mõ cognoſcit vtrũq3:q2 malũ cognoſcit p p̃uationẽ ſui ꝯrȷ̃:vt p p̃uationẽ boni:nigrũ võ p p̃uationẽ albi. ¶ Notãdũ aũt ꝙ ait:h p̃uatiua aliq̃ mõ cognoſci ꝯrio.i.p ꝯriũ:q2 malũ cognoſcit̃ p bonũ: cũ ſit p̃uatio eius:malũ tñ ⁊ bonu3:l3 aliq̃ mõ poſſint dici ꝯria accipiẽdo ꝯria large:nõ tñ p̃pe opponunt̃ ꝯrie:ſ3 p̃uatiue. ¶ Notãdũ ẽt ꝙ cũ ſup pũcto fiat diuiſio linee ql3 pũctꝰ põt dici diuiſio:⁊ qd idiuiſibile:ſ3 dr̃ pũctus inq̃ᵭtũ ꝯtinuat vel terminat lineam.diuiſio võ dr̃ p ut ſup ipſum fit diuiſio linee:ſed dr̃ indiuiſibile p ut caret partibus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Oportet autem potentia eſſe cognoſcens:⁊ eſſe in ipſo.ſi võ alicui nõ ieſt cõtrariũ:ipm cognoſcit ſeipm:⁊ actu eſt ⁊ ſepabile. Cõ. 26

¶ Oſtẽdit ꝙ itell's cognoſcẽs aliqd p p̃uationẽ alteriꝰ ⁊ p formã ꝯriã:o3 ꝙ ſit qd in poᵃ.d.o3 aũt poᵃ eſſe cognoſcens ⁊ eẽ in ipſo aliquã ꝯrietatẽ:ſi debeat cognoſcere aliqd per p̃uationẽ vel p formã ꝯriã:ſ3 ſi itellectui alicui ñ ieſt ꝯriũ ipm ſeip3 cognoſcit:⁊ ille itell's eſt qd actu:⁊ qd ſepabile. aliq aũt textꝰ hñt hãc l'ra3 affirmatiue:dr̃.n.ibi ꝙ ſi alicui itellectui ieſt ꝯriũ ipm ſeip3 cognoſcit:⁊ tũc plana eſt l'ra: exponit̃.n.ſic:ꝙ itell's nr̃ eſt cognoſcẽs in poᵃ:ſ3 ſi alicui itellectui iſit ꝯriũ huius.i.iſit ei ꝙ nõ ſit cognoſcẽs in poᵃ: ille intell's cognoſcet ſeipm:⁊ erit ille intellectus qd actu: ⁊ qd a materia ſeparatum.

Dubitaret forte aliqs quõ p̃uatio cognoſcat̃ p habitũ. ¶ Dõ3 ꝙ dupl'r põt cognoſci p̃uatio p hitũ.vl' p hitũ quẽ pcipit ⁊ app̃hẽdit.vl' p habitũ quẽ nõ pcipit:nec app̃hendit:vt p viſum cognoſcimꝰ tenebrã tanq̃3 p̃uõnẽ lumis:ita ꝙ viſus p lumẽ cognoſcit tenebrã.ñ p lumẽ:qõ tũc videt:ſ3 p lumẽ qõ tũc nõ videt.nã ñ vidẽdo lumẽ dicimꝰ nos pcipe tenebrã.alio mõ põt pcipi tenebra p lumẽ rõnẽ lumĩs app̃hẽdẽdo.nã eoipſo ꝙ p intellectũ ſcimꝰ qd iportat̃ noĩe lumĩs:poſſumꝰ ſcire qd iportat̃ noĩe tenebre cũ tenebra non ſit niſi p̃uõ luĩs.Dupl'r ğ p̃t itell's cog̊ſcere p̃uõnẽ p hitũ vl' p hitũ quẽ h3:vl' p hitũ quẽ nõ h3.nã eoipſo ꝙ qs nõ h3 habitũ grãmatice põt ſcire ſe eſſe p̃uatũ grãmatica.2°põt intell's cognoſcere p̃uõnẽ p habitũ quẽ h3.nã hñdo habitũ grãmatice vel hñdo habitũ boni põt ſcire qd ẽ malũ qõ non eſt niſi p̃uõ boni.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ itellectꝰ cognoſcens p̃uõnẽ p hitũ vel p formã ꝯriã q̃ᵭtũ eſt de ſe eſt cognoſcẽs ĩ poᵃ. ¶ Dõ3 ꝙ cũ hitũ ſit ꝙ itell's dupl'r p̃t cog̊ſcere p̃uõnẽ p hitũ:vl' p hitũ quẽ h3 vl' p hitũ quẽ nõ h3 ſ3 hr̃e põt: planũ ẽ: ꝙ ſi itell's cognoſcat p̃uõnẽ p hitũ quẽ nõ h3:ſ3 põt hr̃e ꝙ in illo itellectu cadit potentialitas:⁊ ꝙ ille itell's eſt cognoſcẽs in poᵃ. Ruſus ſi itellectꝰ cognoſcat p̃uationẽ p hitũ quẽ h3 vel p ſpẽ3 ꝯriã quã h3 apud ſe:o3 ꝙ ille itell's ſit cognoſcẽs in poᵃ:q2 o3 ꝙ itellectꝰ poſſit p̃uari illo hitu:⁊ illa ſpẽ.nã p̃uõ ñ p̃pe opponit̃ niſi hitui quẽ põt tollere:nec p̃pe eſt ꝯrietas niſi iter ea q̃ mutuo ſe pñt expellere:ſ3 q2 qõ p̃t p̃uari hitu:⁊ qõ p̃t amittere ſcia3 de ſe nõ h3 actu ſcia3:ſed eſt in poᵃ ad ſciam:vere eſt dcm̃ pħi ꝙ cognoſcẽs p̃uõnẽ p hitũ ꝯriũ eſt cognoſcẽs in poᵃ.ſi aũt eſt aliqs intell's q ſeipm cognoſcat p̃ncipal'r,⁊ p ſeipm cognoſcat alia:⁊ non p vnũ ꝯrioꝝ cognoſcat aliõ: cuiuſmodi eſt itell's diuinus talis itellectus eſt actu ens: ⁊ ab omni potentialitate ſeparatus.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ p p̃uõnẽ ꝯtinui cognoſcat̃ pũctꝰ. ¶ Dõ3 ꝙ vt cõiter ponitur nr̃a cognitio ĩcipit a ſenſu:illa ğ p̃us caderẽt in app̃henſione itell's que ſunt ſenſibilia:⁊ q̃ cadũt in app̃hẽſiõe ſenſus:hꝰ aũt ſunt hñtia magnitudinem:q2 taliũ p̃pe eſt hr̃e fantaſma ſine quo itell's nihil itelligit. ğ ſi p̃us cadit i ap-

UVA. BHSC. IyR_041_2

prehenſione itellꝰs qḋ eſt ↄtinuū: ⁊ qḋ hʒ magnitudinē cū poſteriꝰ cognoſcat̃ ꝑ pus: pūctꝰ g̃ poſteriꝰ cadit in apphēſio nē itellꝰs cognoſcet ꝑ ↄtinuū qḋ pus cadit in apphēſiōe eiꝰ. g̃ ꝑ illū ordinē: ⁊ ꝑ illā cōparationē quā hʒ pūctꝰ ad ↄtinuū cognoſcet̃ ab itellꝰu: cū g̃ pūctꝰ ħ mō cōparet̃ ad ↄtinuū: qꝛ puat̃ ↄtinuitate: cognoſcet̃ punctus ab itellectu: vt eſt priuatio cōtinui. ℂ Deinde cum dicit.

Cō.26. ℂ Eſt aūt omnis quidē dictio: in qua aliqḋ de aliquo dicit̃: ſicut affirmatio vera eſt. aut falſa omnis: intellectꝰ aūt nō omnis: ſed qui eſt ipſiꝰ qḋ eſt: in hoc ꝙ aliqḋ erat eſſe. verus eſt: ⁊ nō aliqḋ de aliquo.

ℂ Cōparat itellm̄ cōpoſitoꝝ ad itellm̄ ſimpliciū: circa qḋ tria fac̃: qꝛ ꝓ dat drīaʒ iter hūc itellm̄ ⁊ illuʒ. 2º qḋ dixerat manifeſtat ꝑ ſilē. 3º ꝑ modū epilogi reſumit quedā ſupius tradita. 2ª ibi. (Sed ſic videre) 3ª ibi. (Idē aūt). dicit g̃: ꝙ eſt aūt qdē dictio que eſt aliqḋ de aliq̄ ſic affirmatio vera aut falſa oīs. q. d. ꝙ oīs itellꝰs cōpoſitꝰ vbi dr̃ aliqḋ de aliq̄ affirmatiue. vl ſup. vbi dr̃ aliqḋ de aliq̄ negatiue ē verꝰ vl falſus: itellꝰs aūt nō oīs: ſup. eſt verus vel falſus: ſʒ g̃ eſt ꝓʒ ħ ꝙ aliqḋ erat eē. i. itellꝰs ſimpliciū: ⁊ itellꝰs q̄ditatis ſemp eſt verus: ⁊ nō in quo aliqḋ de aliquo: eſt g̃ ħ drīa ꝙ itellꝰs ſimpliciū ſemp eſt verus: itellꝰs vo ↄpoſitꝰ in quo dr̃ aliqḋ de aliquo nō ſup. ſemp eſt verus. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Sed ſicut videri ꝓprij verū eſt: ſi aūt hō albꝰ: aut niger: nō eſt veꝝ ſemp: ſic aūt ſe habēt quecūq̄ʒ ſine materia ſunt.

ℂ Manifeſtat qḋ dixerat ꝑ ſilē oñdēs ꝙ itellꝰs ñ errat circa qḋ qḋ eſt: qḋ eſt ꝓpriū obm̄ eiꝰ: ſic nec viſus errat circa ꝓpriū obʒ ipſiꝰ: iō ſubdit ꝙ ſic videre ꝓpa. i. reſpectu ꝓprij obti: veꝝ eſt: ſi aūt ille q̄ eſt albꝰ eſt hō: aut nō: nō ſemp eſt veꝝ. ſic g̃ ſe hʒ in viſu q̄ eſt ſtꝰ m̄alis: qꝛ nō errat circa ꝓpriū obm̄: ſic ſe hn̄t q̄cūq̄ ſunt ſine m̄a. i. ⁊ ſic ſe hʒ circa intellectū q̄ eſt ſine m̄a: qꝛ itellꝰs nō errat circa ꝓpriū obʒ: vt circa q̄ditatē: erit g̃ hic locꝰ a maiori: qꝛ ſi viſus nr̄ q̄ eſt ſtꝰ m̄alis nō errat circa ꝓpriū obm̄: multo magis itellꝰs nr̄ q̄ ē ſtꝰ īmālis circa ꝓpriū obm̄ nō errabit. ℂ Nōnm̄ aūt ꝙ circa q̄ditatē īcq̄tū eſt obʒ itellꝰs ſimpliciū: vt alias tactū ē. nunq̄ cadit erroꝛ ꝑ ſe: ꝑ accn̄s aūt īcq̄tum in ipſa q̄ditate hʒ eē compoſitio pōt erroꝛ cadere: qḋ duplr̄ ꝑt ↄtigere: vt cōiter ponit̃: vel qꝛ ꝑtes diffōnis nō bn̄ cōponimus adinuicē: vel qꝛ totā diffōnē nō bn̄ cōponimꝰ cū diffinito: qꝛ nō adaptamꝰ ꝓpriā diffōnē ꝓꝓo diffinito: ſʒ diffōnē vniꝰ adaptamus alteri. ℂ Notādū ēt ꝙ ſilē eſt de viſu: ⁊ de itellꝰu: nā ſuppoſito coloꝛe nō decipit̃ viſus circa coloꝛē: ſʒ decipitur in iudicādo de re cui cōpetit coloꝛ. nā forte illud coloratū qḋ videt iudicabit mel qḋ erit fel: vl iudicabit eē hominē qḋ erit nō hō. ℂ Notādū ēt quoſdaʒ exponere hūc textū: ſic aūt ſe hn̄t q̄cūq̄ ſunt ſine m̄a de itellꝰu ſubaꝝ ſeparataꝝ in quaꝝ itellꝰu: vt dicūt nō cadit erroꝛ: qꝛ ita ſe habent ſube ſepate circa oīa q̄ itelligūt: ſic nos hēmus circa ipm̄ ꝙ qḋ eſt: ꝓma tn̄ expō vt exponit̃ nō de itellꝰu ſubarū ſepataꝝ: ſed de itellectu nr̄o: magis valet: qꝛ per ea magis habet̃ intentū. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Idem aūt ē ꝑm actū ſciētia rei: que vo ꝑm potētiaʒ tp̄e prioꝛ eſt in vno oīo aūt neq̄ʒ tēpore. fiūt. n. ex actu ente oīa que fiunt.

ℂ Per modū epilogi reſumit quedā ſupiꝰ tradita. d. ꝙ ſcia ꝑm actū eſt idē rei ſcite: que vo eſt ꝑm potētiā tp̄e eſt poꝛ in vno ⁊ eodē. oīo aūt. i. ſimplr̄: neq̄ tp̄e ſcia ꝑm potētiā ꝓcedit ſciam ꝑm actū: qꝛ oīa que fiūt ſunt ex actu ente: niſi ꝓcederet ſcia ꝑʒ actū nullus poꝰ ſciēs fieret actu ſciens: qualr̄ aūt in eodē ſcia in potētia ꝓcedit ſciam ꝑm actum: ⁊ qualiter ſimplr̄ ſcia ꝑm actum precedat ſciam in potentia fuit ſuperius declaratum.

Videtur autē ſenſibile ex potentia exiſtente ſenſitiuo actu agens: non enim patit̃: neq̄ʒ alterat̃: vnde alia hec ſpēs motꝰ: motꝰ. n. impfecti actus: ſimplr̄ aūt actꝰ alter eſt qui perfecti. Cō.27

ℂ Poſtq̄ꝫ pħs determiauit de vegetatiuo ſenſitiuo ⁊ intellectiuo. In pte iſta vult determiare de appetitiuo ⁊ de ꝑʒ locū motiuo. ℂ Ad cuius euidētiā ſciēdū ꝙ motiuuʒ ꝑm locū pōt dici appetitꝰ. nā aīalia per appetitū mouent̃ localiter. ℂ Sciēdū tn̄ ꝙ lʒ motiuū ꝑʒ locū ſit appetitꝰ: loqndo tn̄ de motu ꝑm locū q̄ cōpetit aīalibꝰ pfectis: cuiuſmōi eſt motꝰ ꝓgreſſiuus: appetitiuū eſt vlˀius q̄ꝫ ꝑm locū motiuū. nā oībꝰ aīalibꝰ ieſt appetitiuū: nō tn̄ oībꝰ ieſt ꝑm locum motiuū. poſſemus g̃ ſic diuidere hāc ptē dicendo ꝙ pħus ꝓus determiat de appetitiuo qḋ cōpetit aīalibꝰ oībꝰ. 2º determinat de ꝑm locū motiuo qḋ nō cōpetit aīalibꝰ oibus. ſunt. n. q̄dā aīalia que nō mouent̃ niſi motu dilatatiōis ⁊ ↄſtrictōis. 2ª ibi. (De mouēte aūt) vl poſſumꝰ alr̄ diuidere: dicendo ꝙ appetitꝰ eſt q̄dā iclinatio ſeq̄ns formā apphenſam. nā ſic appetitꝰ nālis ſeq̄t̃ formā nālr̄ ipreſſam: ſic appetitꝰ aīe: ſeq̄t̃ formā ab aīa apphēſam: q̄re ſic in rebus nālibꝰ ꝓus itelligo grauia hr̄e formā grauis: ⁊ poſtea ꝑʒ illam formā itelligo ꝙ appetāt eē deoꝛſum: ⁊ ꝙ moueant̃: ſic ꝓus itelligo ꝙ aīa apphēdat aliquā formā ꝑ ſenſum vl ꝑ itellm̄: ⁊ poſtea ꝑm illā formā apphēſam cōpetit aīe aliqḋ appetere. ⁊ vltimo ꝑm illū appetitū hʒ fieri motꝰ: vt ꝓſecutio vel fuga: appetitꝰ itaq̄ q̄tū ad pn̄s ſpectat cōparatur ad duo. vʒ. ad ſenſum ⁊ itellm̄ a qbꝰ cauſat̃: ⁊ ad motū quē cauſat. 2º g̃ fac̃ pħs: qꝛ ꝓ determiat de appetitiuo ſiue de appetitu: put cōparat̃ ad ſenſum ⁊ ad itellm̄. 2º determinat ſpālr̄ de appetitu put cōparat̃ ad motum ibi. (De mouēte aūt) circa ꝓmū tria fac̃: qꝛ ꝓ fac̃ qḋ dcm̄ eſt. 2º pertractat opiōnē ātiquoꝝ quā hēbāt de aīa. 3º epilogat circa determiata ⁊ ↄtinuat ſe ad dicēda. 2ª ibi (Nūc aūt de aīa) 3ª ibi. (Qm̄ aūt aīa ꝑm duas) circa ꝓmuʒ duo fac̃: qꝛ ꝓ determinat de appetitu put cōparat̃ ad ſenſum ⁊ ad itellm̄. 2º qꝛ mētionē fecerat de intellꝰu determinat q̄dā circa ipʒ itellꝰʒ ibi (Et oīo in actōe). circa ꝓm̄ duo fac̃: qꝛ ꝓ oñdit q̄lr̄ hʒ fieri ipm̄ ſentire. 2º cōparat ſenſuʒ ad itellm̄: ⁊ oñdit ꝙ ſic cū ſenſus apphēdit aliqḋ delectabile vel triſtabile ſeq̄tur appetere ꝑm ſenſum: ſic ex pte itellꝰs ſe hʒ: qꝛ cū itellꝰs apphēdit aliqḋ delectabile vel triſtabile hʒ ibi ēē fuga vl ꝓſecutio ꝑm appetitū itellꝰiuū ibi. (Sētire qdē igit̃) dicit g̃ ꝙ vr̄ aūt ipm̄ ſenſibile. i. ipm̄ obm̄ ex ſenſitiuo exn̄te in poꝰ actu agēs. i. faciēs actu. ⁊ qꝛ ſenſibile ñ plus fac̃ niſi ꝙ reddūt ipm̄ ſenſitiuū. i. ipʒ oꝛganū ſꝰus ad actū: nō eſt ibi ꝓpe pati: nec eſt ibi ꝓpe alteratio. iō ſubdit. nō. n. patit̃ neq̄ alterat̃ ſup. ſenſus a ſenſibili. vn̄ ħ ſpēs motꝰ eſt alia ab alijs trāſmutationibꝰ: imo ſentire nō ꝓpe eſt motꝰ: qꝛ motus eſt actꝰ impfecti: ſʒ ſimplr̄ alr̄ eſt actꝰ ille q̄ eſt actꝰ pfcti cuiuſmodi eſt ſentire. nā ſentire nō ē actꝰ ipfecti: ſʒ pfecti.

Dubitaret forte aliqs quō ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: nec alteratio: nec motꝰ cū nō ſit actꝰ ipfecti: ſʒ pfcī. ℂ Dōʒ ꝙ duplici via poſſumꝰ īueſtigare ſentire nō eē actū ipfecti: ſʒ pfecti. ex q̄ duplici via patebit ꝙ ſentire nō eſt ꝓpe paſſio: neq̄ alteratio: neq̄ motꝰ. ꝓma via ſumit̃ ex eo ꝙ in motu ⁊ in paſſione ꝓpue ſumpta ſemp aliqḋ abycit̃. 2º ex eo ꝙ forma inducta per motū ſucceſſiue īducit̃. ꝓma via: ſic pʒ. naʒ oīs forma dat aliquā pfectionē. eſt. n. vna forma pfectioꝛ alia: attn̄ cuilʒ forme cōpetit dare aliqḋ eē: ⁊ cauſare aliquā pfectionem. igit̃ eoipſo ꝙ motꝰ itroducēdo vnā formā expellit aliam: faciēdo rē pfectā: ⁊ in actu itroducēdo vnā formā facit eā

UVA. BHSC. IyR_041_2

impfectā ⁊ ī poᵃ expellēdo aliā: quare ſi in aliquo ſubo: ſic eſſet ītroductio vnius forme ꝙ nō eēt ibi expulſio alteriꝰ nō ꝓprie eſſet ibi motꝰ: nec alteratio: qꝛ ſic eēt ibi ꝑfectio. ꝙ non eēt impfectio: h̄ aūt accit circa ſenſum. naꝫ pupilla oīo eſt abſcolor: cū ḡ coloratū imp̄mit ſuā ſilitudinē ī oculo: oculus ſic recipit ſpeciē ⁊ formā coloris ꝙ ab eo nulla forma abycit̄. zᵃ via ad īueſtigādū h̄ idem ſumit̄ ex eo ꝙ forma per motum īducit̄ ſucceſſiue pars poſt ꝑteꝫ. omne ḡ qđ mouet̄ ꝑtim acqſiuit ⁊ ꝑtim reſtat ei acqrendū: qꝛ vt declarari hꝫ in. 6ᵒ phy. ſi nihil acqſiuiſſet: tūc nō moueret̄: ſed totalr̄ eſſet in termīo a quo: ſi totū acqſiuiſſet iam ceſſaſſet motꝰ: ⁊ totū eēt in termino ad quē: motꝰ ḡ qꝛ reſpicit ſubm: vt hꝫ ordinē ad ꝑtē acqrēdā ꝓut eſt acqrēda: cuꝫ reſpectu partis acqrēde ſubꝫ ſit impfectū ⁊ in poᵃ: ſequit̄ ꝙ motꝰ ſit actꝰ impfecti ſ̄m ꝙ eſt impfectū: vel ſit actꝰ entis in poᵃ: ſ̄m ꝙ eſt in poᵃ: q̄re ſi aliq̄ forma non inducat̄ pars poſt ꝑtē: ſꝫ īduceret̄ tota ſil̄: ꝓpter introductionē talis forme nō eſſet ibi ꝓp̄e motꝰ: nec alteratio ⁊ introductio illiꝰ forme: nec eſſet actꝰ impfecti: ſꝫ ꝑfecti: ⁊ qꝛ h̄ accidit circa ſenſum: eo ꝙ ſenſus ſit ſuſceptiuus forme vt hꝫ eē ītentionale ſ̄m ꝙ eē ꝑ ſe nō hꝫ ꝯrietatē: ⁊ per ſe hꝫ ītroduci tota ſil̄: ſequit̄ ꝙ ſentire nō ſit actꝰ impfecti: ſed ꝑfecti: ⁊ vlterius ēt ſeq̄t̄ ꝙ ſentire nō ſit ꝓprie pati: nec ſit ꝓp̄e alteratio: neqꝫ motꝰ. adducit̄ ēt 3ᵃ via quare ſentire nō eſt actꝰ impfecti: ſꝫ ꝑfecti: ⁊ nec eſt ꝓp̄e alteratio: neqꝫ motꝰ. nā ipꝫ ſentire lꝫ dicat receptionē aliquā a ſenſibili: dicit ēt iudiciuꝫ aliqđ ipſius aīe ſ̄m imp̄ſſionē illā: ⁊ qꝛ iudicare de ſenſibilibꝰ eſt aliqđ agere ⁊ aliq̄ opatio: ⁊ ſentire aliquā opationē noīat: igr̄ cū motꝰ ſit actꝰ impfecti: opatio v̄o ſit actꝰ ꝑfecti: ſentire qđ eſt quedā opatio: modo quo dcm̄ eſt nō eſt ꝓp̄e motꝰ: nec eſt actꝰ impfecti: ſꝫ ꝑfecti. ¶ Deinde cum dicit.

¶ **Sentire quidem igitur ſimile eſt ipſi dicere ſolum ⁊ intelligere.**

¶ Cōparat ſenſum ad intellm̄: ⁊ diuidit̄ in duo. qꝛ p̊ cōparat ſenſum ad intellectū: q̄ꝫtū ad ſimplex iudiciū: ⁊ q̄ꝫtum ad ſimplicez app̄hēſionē. ſcđo cōparat illa adiuicē ꝓut hꝫ ibi eſſe delectatio ⁊ triſtitia appetitꝰ ⁊ fuga ibi. (Cū autez delectabile) dic̄ ḡ ꝙ ſentire q̄dē igit̄. i. app̄hēdere vel iudicare ſ̄m ſenſum eſt ſil̄e ipſi dicere ſolū. i. ipſi iudicare ꝑ intellm̄: ⁊ eſt ēt ſil̄e ipſi intelligere. i. ipſi app̄hēdere ꝑ itellectū. ¶ Notādū aūt ꝙ ſicut aliqñ ꝑ ſenſum ſimpl̄r app̄hēdimus ⁊ iudicamus de ſenſibili nō app̄hēdēdo ipꝫ ſenſibile vt delectabile vel vt triſte. ⁊ tūc nō eſt ibi nec fuga nec appetitꝰ: ſic ēt itell̄s aliqñ ſolū dicit. i. ſoluꝫ iudicat de re itelligibili nō iudicādo de ipſa ꝙ ſit delectabilis vl̄ triſtis: aliqñ v̄o ītelligit ipſam rem. i. ſimpl̄r app̄hēdit eā ꝑꝑ qđ nō eſt ibi nec delectatio: nec triſtitia: nec appetitꝰ: neqꝫ fuga: quare bñ dcm̄ eſt ꝙ ſentire. i. ſimpl̄r app̄hēdere ⁊ iudicare ꝑ ſenſum eſt ſil̄e ipſi dicere ⁊ intelligere ꝑ intellm̄. ¶ Notādū ēt ꝙ ex ꝑte ſenſus nō ſic hēmus noīa diſticta ſicut ex ꝑte intell̄s. ideo tā app̄hēdere q̄ꝫ iudicare ſ̄m ſenſum vocat̄ ſentire: ſꝫ iudicare ꝑ intellm̄ vocat̄ dicere. app̄hendere v̄o ꝑ itellm̄ pōt vocari ītelligere: tria ḡ ſunt tam ex ꝑte ſenſus q̄ꝫ ex ꝑte intell̄s: qꝛ tā ſenſus q̄ꝫ itell̄s p̊ app̄hendit poſtea iudicat. 3ᵒ v̄o ſi app̄hēdit illud vt delectabile vel triſte: eſt ibi ꝓſecutio vel fuga: tñ lꝫ h̄ ſint tā in ſenſu q̄ꝫ in intellectu: magis tñ hēmus diſtincta noīa ex ꝑte itellectus q̄ꝫ ex ꝑte ſenſus. ¶ Notādū ēt ꝙ in lr̄a dr̄ ꝙ ſentire eſt ſil̄e ei qđ eſt ſolū dicere: qꝛ ītell̄s aliqñ dicit ſolū. i. ſolum iudicat: abſqꝫ eo ꝙ inde ſequat̄ delectatio vel triſtitia: ſic ēt aliqñ ſolū intelligit. i. ſolū app̄hendit abſqꝫ eo ꝙ ſit ibi ꝓſecutio vel fuga ſ̄ꝫ appetitū: ⁊ qꝛ h̄ loq̄t̄ de ipſo ſentire ſ̄ꝫ ſenſuꝫ: ⁊ de ipō dicere ⁊ de ipō ītelligere ſ̄m ītellm̄ ꝓut accipiunt̄ abſolute: iō ait ibi ſolū. ¶ Deinde cū dicit.

¶ **Cuꝫ aūt delectabile: aut triſte: aut affirmās: aut negās ꝓſequitur: aut fugit. ¶ Et eſt delectari: ⁊ triſtari: agere ſenſitiua medietate ad bonum: aut malū: inq̄ꝫtū talia: ⁊ fuga: aut ⁊ appetitus: hec que ſ̄m actum: ⁊ non alterū appetitiuꝫ ⁊ fugitiuū: neqꝫ abiuicē: neqꝫ a ſenſitiuo: ſed eſſe alterum eſt.** Cō. 23

¶ Cōparat ſenſum ad intellm̄ ꝓut ibi hꝫ eſſe delectatio: ⁊ triſtitia ⁊ appetitꝰ ⁊ fuga: circa qđ duo facit: qꝛ p̊ oñdit quō h̄ hñt eſſe ī ſenſu. zᵒ ait quō hñt eſſe ī itell̄u ibi (Intellectiue aūt). ꝯtiuet̄ aūt ſic. ſenſus aliqñ ſimpl̄r ſentit ⁊ ſimpl̄r app̄hēdit ⁊ iudicat de ipſo ſenſibili abſqꝫ eo ꝙ ſint ibi ꝓſecutio vel fuga: ſed cū iudicat: aut app̄hēdit aliqd delectabile: aut triſte: ⁊ eſt aut affirmās: aut negās aliqd eſſe ꝓſequendū vel fugiēdū ꝓſequit̄: aut fugit: ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ eſt delectari ⁊ triſtari agere ſenſitiua mediāte: ⁊ h̄ aut bonum aut malū inquātuꝫ talia: qꝛ reſpectu boni vel mali ſumit̄ delectatio vl̄ triſtitia. ⁊ ſubdit ꝙ ⁊ fuga: aut appetitꝰ ſup̄. q̄ ſequunt̄ app̄hēſionē ſenſitiuā ſunt h̄ que ſunt ſ̄m actum. vel vt hꝫ alia lr̄a: ſunt idē que ſunt ſ̄m actū: qꝛ fuga ⁊ appetitus. i. fuga ⁊ deſideriū: que ſequunt̄ app̄hēſionē delectabilis ⁊ triſtabilis hñt eſſe actuale vel hñt eſſe ſ̄m actum. nā ſtatim cū ſ̄ꝫ ſenſuꝫ app̄hendis actu aliqd delectabile vel triſtabile: ſtatim vis actu appetere vel fugere: ⁊ addit ꝙ non eſt alterū appetitiuū ⁊ fugitiuū: neqꝫ abiuicē: neqꝫ a ſenſitiuo: ſed eē ⁊ ſ̄m eſſe: ⁊ ſ̄ꝫ diffōnē eſt aliud.

Dubitaret forte aliqs quō delectari ⁊ triſtari ē ſenſitiua mediāte: vel vt hꝫ alia lr̄a: ſ̄ſitiua medietate. ¶ Dicēdū ꝙ dupl̄r pōt exponi ꝙ ſenſitiua mediāte vl̄ ſenſitiua medietate fiat delectatio vl̄ triſtitia. planū eſt. n. ꝙ mediāte ſenſitiua. i. mediante ſenſu: ⁊ ꝑ ſenſum ſit delectatio vel triſtitia: tñ plus oportꝫ intelligi q̄ꝫ ꝙ mediāte ſenſu: ⁊ per ſenſum fiat talis delectatio vel triſtitia: oꝫ. n. ibi eſſe aliqđ mediū: qđ dupl̄r pōt exponi. p̊ ꝙ h̄ medium referat̄ ad obm̄: ⁊ tūc erit ſenſus ꝙ eſt delectatio qñ ꝑuētū eſt ad mediū. i. qñ ꝑuētum eſt ad ꝯueniēs: qꝛ delectatio ꝯſurgit ex ꝯiūctōe ꝯueniētis cū ꝯueniēti. zᵒ pōt exponi per cōparationē ad organum: ⁊ tūc erit ſenſus ꝙ delectatio eſt cum ꝑuētū eſt ad mediuꝫ . i. cū ꝑuentū eſt ad ſenſum cōem: qui ſe hꝫ quaſi mediuꝫ: ⁊ quaſi centrū reſpectu ſenſuū ꝑticulariū. nā ſic̄ in ſenſu cōi ꝯſumit̄ iudiciū de ſenſibilibus ſic ibi ꝯſumari hꝫ delectatio vel triſtitia que ꝯſurgit ex tali iudicio.

Alterius forte dubitaret aliqs quō appetitiuū ⁊ fugitiuū nō ſunt altera a ſenſitiuo. ¶ Dōꝫ ꝙ appetere ⁊ fugere. i. deſiderare ⁊ abhominari nō ſunt altera a ſenſitiuo: intelligēdū eſt ſubo: qꝛ in illo eodē organo in quo fundat̄ ſenſus ⁊ maxime in quo fūdat̄ ſenſus tactꝰ: fundat̄ ēt appetitꝰ ⁊ fuga. nam nō eſt itelligibile vt ſuꝑius tāgebat̄ ꝙ ſenſitiua ⁊ appetitiua ſint diſtincta ſubo vel organo ꝓut ponebat plato. nā in quacūqꝫ parte reſeruat̄ ſenſus: oꝫ ꝙ ibi reſeruet̄ delectatio vel triſtitia. nam ſi ſenſus ꝯiungit̄ ꝯueniēti erit ibi delectatio: ſi diſcōueniēti triſtitia: delectatio aūt ⁊ triſtitia non pōt eſſe ſine appetitu ⁊ fuga vl̄ ſine deſiderio vel abhoiatione. nā qlꝫ ꝑ ſe deſiderat ⁊ appetit delectabilia ſibi: fugit ⁊ abhominat̄ triſtia. nam lꝫ non eadē ſint delectabilia cuilꝫ appetitui: ſic̄ nec eadē ſūt dulcia cuilibꝫ guſtui: qlibꝫ tñ ꝓſequit̄ ea que ſunt ſibi delectabilia: cui ergo ſunt delectabilia bona intellectualia ꝓſequit̄ illa: habēti aūt corruptum appetitū ſunt delectabilla bona ſenſitiua: ideo ſequit̄ illa ſpretis intelligibilibus bonis. ſemꝑ ergo verū eſt ꝙ delectatio ⁊ triſtitia non poſſunt eſſe ſine appetitu vel fuga vl̄ ſine deſiderio ⁊ abhomiatione: ⁊ qꝛ vbicunqꝫ eſt ſenſus: ⁊ maxime vbi eſt ſenſus tactus ibi ꝯuenit eſſe appetitum ⁊

UVA. BHSC. IyR_041_2

fugā:vł deſideriū ⁊ abhoïationem ſequit̄ ꝙ talia ſubō ⁊ organo a ſenſitiuo ſepari nō poſſunt.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtruꝫ appetitiuū ⁊ fugitiuū ſint altera abīuiceꝫ. ¶ Dōm ꝙ ſic videm⁹ in motib⁹ nālib⁹ ſic debem⁹ arbitrari in motib⁹ aïe: cū igit̄ nō ſit ītelligibile ꝙ grauia ꝑ aliā formā fugiāt a loco ſurſum tanꝗ̄ a loco diſcōueniēti: ⁊ tēdant vel appetant locū deorſum tanꝗ̄ aliqd ſibi ꝯueniēs: ſed ꝑ eādem formā: vt ꝑ formā grauis: per quā fugiūt a loco ſurſuꝫ tēdunt in locū deorſum: ſic nō eſt ītelligibile ꝙ aïa per aliaꝫ poam vel ꝟtuteꝫ fugiat triſtia: ⁊ ꝓſequat̄ delectabilia: imo per illā eādē potētiā ⁊ ꝟtutē per quaꝫ appetit: ⁊ deſiderat delectabilia: cū ꝯiungit̄ ꝯueniētib⁹: fugit ⁊ abhoïat̄ triſtia: cum ꝯiungit̄ diſcōueniētib⁹: ita ꝙ appetitiuū ⁊ fugitiuuꝫ vel deſideratiuū ⁊ abhoïatiuū non ſunt altera abīuicem: nec ſunt altera a ſenſitiuo vt eſt ꝑ habita manifeſtū.

Alterius forte dubitaret aliqs cū phs dicat fugitiuū ⁊ appetitiuū nō eē altera abīuicē: nec eē altera a ſenſitiuo: ſꝫ eoꝝ eſſe: eē aliud: vtrū h̄ ſit eodē modo ītelligēdū. ¶ Dōꝫ ꝙ oïa illa non ſunt altera abīuicē ſubō. nā in illo eodem organo in quo tanꝗ̄ in ſubō fundat̄ ſenſitiuū: ⁊ maxime vbi fundat̄ ſenſus tact⁹ ibi ēt fundat̄ appetitiuū ⁊ fugitiuum: ꝓpter qđ oïa iſta nō ſunt altera abīuicē ſubō: tn̄ ſunt altera abīuicē ſm eſſe: ſꝫ nō eodē modo: qꝛ ſenſitiuū eſt aliud ab appetitiuo ⁊ fugitiuo ſm eſſe: qꝛ formał̄r ⁊ eſſentiał̄r h̄ poa eſt diſtincta ab illis. nā ſic in eodē pomo hꝫ eſſe color ⁊ ſapor: ⁊ tn̄ color eſt eēntiał̄r ⁊ formał̄r diſtinct⁹ a ſapore: ſic in eodē organo eſt ſenſitiuū ⁊ appetitiuū: ⁊ tn̄ ſenſus ē poa vel eſt ꝟt⁹ eēntiał̄r ⁊ formał̄r diſticta ab appetitu: ſꝫ appetitiuū ⁊ fugitiuū nō ſic. nā lꝫ h̄ aliquo modo differāt ſm eē: nō tn̄ eſt ītelligendū ꝙ aïa ꝑ aliā poam ⁊ ꝟtutē eſſentiał̄r ⁊ formał̄r diſtinctā appetat ⁊ abhoiet̄ vł fugiat: ſꝫ ꝑ illā ⁊ eādē poam vel ꝟtutē: per quaꝫ appetit delectabilia fugit triſtia: vt eſt ꝑ habita manifeſtū. dicunt̄ tn̄ h̄ differre ſm eē: qꝛ lꝫ aïa faciat hoc per eādē poam: nō tn̄ fac̄ ea ꝑ eandē poam eodē mō ſe hn̄teꝫ ſed per illā poam appetit ⁊ delectat̄: vt ꝯiungit̄ ꝯueniētib⁹. triſtat̄ ⁊ fugit vt ꝯiungit̄ diſcōueniētib⁹. ¶ Deīde cū dic̄.

Cō.30. ¶ Intellectiue autē aïe fantaſmata vt ſenſibilia ſunt: cū aut bonū: aut malū affirmat: aut negat ⁊ fugit aut ꝓſequit̄: ꝓpter qđ nequaꝗ̄ ſine fantaſmate intelligit anima.

¶ Oſtēdit quō hec. vꝫ. appetit⁹ ⁊ fuga ſequunt̄ ꝑtē intellectiuā: circa qđ duo facit: qꝛ ꝓ̊ fac̄ qđ dcm̄ eſt. 2º. quedā que ſuppoſuerat ꝓbat ibi. (Sicut. n. aer) dicit ğ: ꝙ aïe ītellectiue. i. aïe. ꝗ̄tū ad intellm̄ fantata ſunt. i. ſe hn̄t vt ſenſibilia. cū aūt ītells per fanta affirmat aut negat bonū: aut malū fugit: aut ꝓſeqt̄: ꝑꝑ qđ ſine fantaſmatib⁹ nequaꝗ̄ aïa ītelligit. ¶ Notādū aūt ꝙ ſicut ſenſus nō ſentit ſine ſenſibilibus a qbus recipit ſiłitudinē ⁊ ſpeciē: ita aïa nō intelligit ſine fantaſmatib⁹ a qb⁹ intells recipit ſpeciē ⁊ ſiłitudineꝫ. cōparant̄. n. fanta ad intellm̄: vt dr̄ in lr̄a ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ¶ Notādū ēt ꝙ ſicut ſenſus qn̄ per ſenſibilia apprehēdit aliqd delectabile vel triſtabile: hꝫ ibi eſſe appetitus vel fuga: ſic qn̄ intells ꝑ fantaſmata iudicat aliqd delectabile vel triſtabile orit̄ inde deſideriū ⁊ abhomiatio ſiue deſideriū ⁊ fuga. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.31. ¶ Sicut enim aer pupillam huiuſmodi fecit: ipſa autem alterū: ⁊ auditus ſimił̄r. Sed vltimum vnum: ⁊ vna medietas. eſſe aūt ipſi plura: quo autem diſcernit: quo differt dulce ⁊ ca-

Cō.32. lidum: dcm̄ eſt quidē ⁊ ꝑius: dicēdū autem ⁊ nūc. Eſt enīꝫ aliqd vnū: ſic aūt ⁊ trinus. ¶ Et hoc in ꝓportionali: aut numero ens vnū hꝫ ſe ad vtrūqꝫ. ſicut illa adinuicem. Quo enim differt non homogenea iudicare: aut contraria: vt album: ⁊ nigrum.

¶ Mãifeſtat qđ dixerat: dixerat aūt duo videlꝫ qđ fantata comparant̄ ad intellm̄ ſicut ſenſibilia ad ſenſum. 2º dixerat ꝙ cum ītellect⁹ affirmat aliqd aut negat ⁊ fugit aut ꝓſequit̄. tria ğ facit: qꝛ ꝓ̊ oſtēdit ꝙ ſicut ſenſibilia cōparant̄ ad ſenſum: ſic fantata ad intellm̄. ſcđo qđ dixerat declarat in termis. 3º manifeſtat ꝙ cū intells affirmat aliqd aut negat: ꝓſequit̄ aut fugit. 2ª ibi. (Sic igit̄ ſicut) 3ª ibi. (Spēs qdē igit̄. dicit ğ: ꝙ ſicut. n. aer fecit pupillā hꝫ. i. fecit eam qualē vel coloratā: ipſa aūt pupilla alterata alterum fecit qualē: qꝛ alterauit ⁊ īmutauit alteꝝ. i. ſenſum cōem: ⁊ auditus ſiłr. nam audit⁹ ⁊ qlibꝫ ſenſus particularis alterat⁹ ⁊ īmutat⁹ alterat ⁊ īmutat alteꝝ. i. ſenſum cōem: ſed hꝫ ſenſus cōis vnū vltimū: qꝛ ſe hꝫ ſic vn⁹ termin⁹ reſpectu oïuꝫ ſenſuū ꝑticulariū: ⁊ eſt ſicut vna medietas: qꝛ ſe hꝫ ſic vnū centrū reſpectu oïuꝫ eoꝝ. vnus eſt ğ ſenſus cōis: ſꝫ eſt ipſi ſenſui plura eſſe vt ſupius oſtēdebat̄: hūc aūt ſenſuꝫ cōeꝫ eſſe illū ſenſū: quo aïa diſcernit: quō differt dulce ⁊ calidū. dcm̄ eſt qdē ⁊ ꝑ̊us: dicēdū aūt. i. repetēdū eſt ⁊ nūc. nā ipſe ſenſus cōis eſt aliqd vnū: ſic aūt ſupple ex ꝑte intells terminus eſt vnus. ⁊ h̄ in ꝓportionali. i. in ꝓportione: ſiue ꝓportiōał̄r eſt ex parte intells: ſicut ex ꝑte ſenſus. iō ſubdit ꝙ aūt numero ens vnum hꝫ ad vtrūqꝫ cognoſcēs: ſupple quō illa adinuicē ſe hn̄t: eſt. n. dare vnū aliqd quo aïa differt. i. diſcernit iudicare nō homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdē generis: aut ꝯ̄ria vt albū ⁊ nigrū. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut ſenſus cōis eſt quaſi terminus oïuꝫ īmutationum factaꝝ in ſenſib⁹ particularib⁹: qꝛ oēs tales īmutationes terminant̄ ad ſenſum cōem: ſic intells poſſibilis eſt terminus oïuꝫ fantaſmatū: qꝛ īmutationes oïuꝫ fantaſmatum terminant̄ ad intellm̄: ꝓpter qđ ſicut ſenſus cōis eſt vnus ſm ſubam: tn̄ eſt plura ſm eſſe: qꝛ cōſiderat̄ alr̄ ⁊ alr̄. ꝓut īmutat̄ a diuerſis ſenſib⁹ ꝑticularib⁹: ſic intellect⁹ eſt vn⁹ ſm ſe: tn̄ aliter ⁊ alr̄ accipit̄ ⁊ ꝯſiderat̄ ꝓut īmutat̄ a diuerſis fantaſmatib⁹. ¶ Notandū ēt ꝙ ſicut ſenſus cōis īmutatus a ſenſib⁹ ꝑticularib⁹ eſt vnū aliqd: quo aïa diſcernit: quō ſe hn̄t ipa ſenſibilia adinuicē ⁊ quo aïa iudicat nō homogenea. i. ea que non ſunt eiuſdeꝫ generis: vt dulce ⁊ album: ⁊ ſicut ſenſus cōis eſt illud quo aïa pōt iudicare contraria que ſunt eiuſdē generis: vt albū ⁊ nigruꝫ: ita ꝙ per ſenſum cōem īmutatū a ſenſibus ꝑticularib⁹ tanꝗ̄ ꝑ vnū aliquē: poſſumus iudicare differētiā eoꝝ q̄ nō ſunt eiuſdē generis: ⁊ que ſunt eiuſdē generis: ſic per intellectuꝫ īmutatū a fantaſmatibus tanꝗ̄ ꝑ vnum aliqd poſſumus iudicare differentiā eoꝝ que non ſunt eiuſdeꝫ generis: ⁊ que ſunt eiuſdem generis: quod non eſſet niſi fantaſmata immutarēt intellectum ſicut ſenſibilia ſenſum: ⁊ niſi ſe haberent fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia ad ſenſum. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Sit igit̄ ſicut. a. album ad. b. nigruꝫ. g. ad. d. ſic illa adinuicem: quare quoniā ⁊ permutati: ſicut igit̄. g. d. vni ſunt exiſtentia: ſic ſe habebūt ſicut: ⁊. a. b. idem quidem: eſſe auteꝫ non idē: ⁊ illud ſimił̄r. Eadem autem rō ⁊ ſi. a. quideꝫ dulce ſit: ⁊. b. vero album.

¶ Qđ dixerat manifeſtat in terminis. d. ſit igit̄ ſic. a. albuꝫ ad. b. nigꝝ ſicut. g. ad. d. i. ſicut fantaſma albi ad fantaſma nigri. nam ſic ſe hn̄t fantaſmata albi ad fantaſmata nigri ſicut illa adinuicē: quare ⁊ ꝑmutatiꝫ: qꝛ ſicut ſe hꝫ albū ad ſua fantaſmata: ſic ⁊ nigrū ad ſua fātaſmata. oꝫ ꝙ ſimilis

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſit ratio de albo ⁊ nigro:⁊ de fantaſmatibus.igiť ſicut.g.⁊
d.i.ſicut fantaſmata albi ⁊ nigri habebunt.i.ſe habebunt
ſicut exñtia vni intellectui:ſic.a.⁊.b.i.ſic ⁊ albũ ⁊ nigrum.
ſupple ſe hñt ſic̃ exñtia vni ſenſui. Idẽ gdẽ ẽ ſenſus q pci
pit albũ ⁊ nigrũ:ſed eſſe.i.ꝃm eſſe ⁊ ꝃm rõnẽ non eſt idem
⁊ illud ſilr.i.ex parte illa vt ex pte intell's:ſilr ſe hȝ:qꝛ eſt
vnus intell's qui ĩmutať a fantaſmatibꝰ albi ⁊ nigri:⁊ ſub
dit ꝙ eadẽ aũt rõ eſt:ſi.a.gdẽ ſit dulce.b.vͦo albũ.nã ſicut
albũ ⁊ nigruȝ pcipiunť eodẽ ſenſu cõi:ſic ẽt ⁊ fantaſmata
albi ⁊ dulcis ĩmutãt eundẽ intell'm ⁊ poſſunt pcipi ab eo
dem ĩtell'u:quare ex declaratione facta in terminis patet
qͦ comparanť fantaſmata ad intellectum ſicut ſenſibilia
ad ſenſum. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Species quidem igitur intellectus in fantaſ
matibus intelligit. ℂ Et ſicut in illis determi
Cõ. natum eſt ipſi imitabile: ⁊ fugiendum: ⁊ extra
33. ſenſum:cum ĩ fantaſmatibus fuerit moueť:vt
ſentiens quod fugibile eſt:qꝛ ignis contrariuȝ
cognoſcitur videns quod moueť:quoniã im
pugnãs eſt:aliquãdo aũt,que ſunt in anima fã
taſmatibus:aut intellectibus: ⁊ tanq̃ȝ videns
ratiocinatur: ⁊ deliberat futura ad preſentia.
Cõ. ℂ Et cum dixerit vt ibi letum:aut triſte:hic fu
34. git:aut imitatur.
ℂ Oſtẽdit ꝙ intellectꝰ apphendẽdo aligd delectabile vel
triſtabile affirmat vel negat aligd pſequẽdũ vel fugiẽdũ
dicẽs.ꝙ intellectiuũ gdẽ igiť intelligit ſpẽs in fantaſma
tibus:qꝛ intell's ea que ĩtelligit:intelligit in fantaſmatibꝰ
ſicut in illis.i.ſicut in fantaſmatibꝰ determinatũ eſt ſic cõ
petit ipſi intellectui imitabile ⁊ fugiendum:⁊ ex̃ ſenſum
.q.d.ꝙ h̃ nõ ſolũ facit pñtibꝰ ſenſibilibꝰ:ſed ex̃ ſenſum.i.
ſed hoc facit abſentibꝰ ſenſibilibꝰ:⁊ exẽplificat de vtroq̃
dicẽs:ꝙ cũ fuerit in fantaſmatibꝰ:ſupple pñtibꝰ ſenſibili
bus moueť vt ſentiens fugibile tanq̃ȝ pñs:vt qꝛ ignis co
gnoſcit cõi.i.ex eo ꝙ cõiter videt accidere:cõiter.n.videt
accidere ꝙ ignis eſt gd nociuũ ⁊ vidẽs qͦ moueť bellum:
qm̃ impugnans eſt aligd:ſupple qñ talia pñtia ſentit iudi
cat gd fugibile:ſed aliqñ non pſentibꝰ ſenſibilibus ea que
ſunt in aĩa fantaſmatibꝰ:aut ĩtellectibꝰ tanq̃ȝ vidẽs rõci
nať ⁊ deliberat futura:aut pñtia:⁊ cũ viderit ibi letũ:aut
triſte h̃.i.intell's fugit.i.iudicat aligd fugibile:aut imitať.
.i.iudicat aligd pſeq̃ndũ:⁊ imitabile. ℂ Notãdũ ãt ꝙ ſic̃
pñtibꝰ ꝃſibilibꝰ poſſumꝰ p ĩtell'ȝ iudicare aligd pficuũ:aut
nociuũ:ſic ⁊ abñtibꝰ ſenſibilibꝰ poſſumꝰ ꝯiecturãdo pñtia
ad futura iudicare per intellectũ pficua vel nociua.

E t oĩo in actiõe: ⁊ quod ſine actione
eſt: verꝫ ⁊ falſum in eodẽ genere eſt:
cuȝ bono ⁊ malo: ſed in eo qͦ ſimplr
differt ⁊ a quodã.

ℂ Quia vt dicebať ph's mentionẽ fecerat de intellectu.iõ
h̃ determinat quedã circa ipſum intellectũ:circa qͦ tria
facit:qꝛ pͦ facit qͦ dcm̃ eſt.2ͦ.vt dicebať per moduȝ cuiuſ
dam recapitulationis reſumit opinionẽ antiquoꝝ de aĩa
dicentiũ aĩam eſſe oĩa:oſtẽdẽs quomodo h̃ habeat verita
tem.3ͦ.epilogat circa determinata ⁊ ꝯtinuat ſe ad dicẽda.
2ͣ ibi.(Nũc aũt de aĩa).3ͣ ibi.(Qm̃ aũt aĩa)circa pͥmum
tria facit ꝃm ꝙ tria determinat circa intellectũ.nam pri
mo oſtẽdit quomodo differt intellectꝰ ſpeculatiuus a pra
ctico.ſcðo declarat quomõ intellectꝰ intelligat abſtracta
mathematica.tertio querit vtrũ poſſit intelligere abſtra
cta ſimplr.2ͣ ibi.(Abſtractione aũt dicta).3ͣ ibi.(Utruȝ
aũt cõtingat).dicit ergo pͥmo:ꝙ ⁊ oĩo in actione.i.intelle
ctus practicus:⁊ qͦ ſine actione.i.intellectꝰ ſpeculatiuus:
ſupple ſunt idẽ ſubͦ:⁊ ſunt in eodẽ gñe.iõ ſubdit ꝙ verꝫ ⁊
falſum qͦ ptinet ad intellectũ ſpeculatiuuȝ eſt in eodẽ ge
nere bono ⁊ malo.i.cum bono ⁊ malo qͦ ptinet ad intelle
ctum practicũ:ſed differt h̃ ĩtellectꝰ ab illo in eo ꝙ ſimplr
differt a quodã.qꝛ intellectꝰ ſpeculatiuus ꝯſiderat res vt
ſumunť ſimplr:⁊ vt hñt eſſe vle:practicus vͦo ꝯſiderat res
vt ſunt quedã ⁊ vt hñt eſſe pticulare.

Dubitaret forte aligs quõ verꝫ ⁊ falſum ſunt
in eodẽ genere cũ bono ⁊ ma
lo. ℂ Dicẽdũ ꝙ ꝃm cõmẽtatorẽ hoc ideo eſt:qꝛ ipm verꝫ
eſt quoddã bonũ:⁊ ipſum falſum eſt quoddã malũ:ſȝ hoc
nõ bene vadit ad intẽtionẽ ph'i.videť.n.ph's velle oſtẽde
re quõ intellectꝰ ſpeculatiuus ⁊ practicꝰ cõueniũt ⁊ diffe
runt.ppter qͦ ſciẽdũ ꝙ aliquãdo genus accipiť pro ſubie
cto:vnde cõſueuit dici ꝙ quedã ſunt in eodẽ genere pro
pter ideȝ p̃dicatũ qͦ pdicať de eis:quedã vͦo ſunt in eodẽ
genere:quia habẽt idẽ ſubiectũ.accipiẽdo ergo hic genus
pro ſubiecto:dicere poſſumus ꝙ veruȝ ⁊ falſum que pti
nent ad intellectũ ſpeculatiuũ ſunt in eodẽ genere cũ bo
no ⁊ malo:qꝛ ĩtell's ſpeculatiuꝰ ⁊ practicꝰ ſunt ĩ eodẽ gñe.i.
ſũt idẽ ſubͦ:qꝛ ĩtell's practicꝰ ⁊ ſpeculatiuus ſunt vna ⁊ ea
dẽ poͣ:⁊ nõ differũt niſi ꝃm ſimplr ⁊ qͦdã:qꝛ vnꝰ ꝯſiderat
res ſimpliciter:alius res quaſdam. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Abſtractione autem dicta intelligit ſicut ſy Cõ.35.
mum:ꝃm ꝙ ſymum non ſeparate. Inquãtuȝ
autem curuũ ſi aliquod intellexit actu ſine car
ne vtiq̃ȝ intellexit in qua curuuȝ:ſicut mathe
matica. ℂ Non ſepata tanq̃ȝ ſi ſepata ſint itel Cõ.36.
ligit:cum intelligat illud. O io ãt intellectus q
ꝃm actum res eſt intelligens.
ℂ Oſtẽdit quomodo intellectꝰ itelligat mathematica ab
ſtracta dicẽs:abſtractione aũt dicta.i.dicta per abſtractio
nem vt mathematicaȝ:ſupple intelligit modo abſtracto:
ſicut ſymũ ꝃm ꝙ ſymũ intelligit nõ ſeparate.i.modo nõ
abſtracto. Nam ſic̃ naturalia in eo ꝙ naturalia intelligit
modo non abſtracto:ſic mathematica ꝃm ꝙ hꝰ intelligit
modo abſtracto:⁊ ſubdit ꝙ ſi intellexit aligd inquantuȝ
curuũ:intellexit ipſuȝ actu vtiq̃ȝ ſine illa carne:in qua eſt
illud curuũ:ſic ergo mathematica que non ſunt ſeparata
intelligit intellectꝰ tanq̃ȝ ſi ſint ſeparata:⁊ hoc cum intelli
gat illud.i.cũ intelligat curuũ vel aligd aliud mathema
ticum:⁊ addit:ꝙ oĩo aũt intellectus qui eſt ꝃm actum eſt
ſicut ipſe res:qꝛ res ſicut ſe habent ad eſſe:ita ſe habẽt ad
cognoſci.nam ſicut res circũcernũt mãm:ſic intelligunť
ab intellectu:vt naturalia que circũcernũt materiã ſenſi
bilem intelligunť cũ materia ſenſibili:mathematica vͦo q̃
circuncernunt materiam intelligibilem intelligunť cum
materia intelligibili.

Dubitaret forte aligs:qꝛ ſi res ſic̃ ſe hñt ad eẽ
ita ſe hñt ad cognoſci:⁊ oĩo i
tellectꝰ q eſt ꝃm actũ eſt ſic ipſe res:vr̃ ꝙ res que non hñt
eſſe ſepatũ nõ poſſint intelligi mõ ſepato ſine mẽdacio:q̃
re mathematica que ꝃȝ eſſe nõ ſunt ſepata a mã ſenſibili
abſq̃ȝ falſitate ⁊ mẽdacio nõ poterũt intelligi ſine tali ma
teria. ℂ Dicẽdũ ꝙ ſeparare aligd ab aliquo duplr põt in
telligi vel per negationẽ.vt dicas hoc nõ eſſe illud:vel per
abſtractionẽ vt ĩtelligas hoc non intellecto illo.pͥmꝰ mo
dus ſemp eſt falſus. Nam ſi aliq̃ ſunt ꝯiũcta ⁊ ſepas ea p
negationẽ ⁊ dicis illa nõ eẽ ꝯiũcta:oȝ intellectũ ſic diuidẽ
tem falſuȝ eẽ vt ſi hõ ⁊ riſibile ſunt ꝯiũcta ⁊ ſepas ea p ne
gationẽ ⁊ dicis hoĩem nõ eſſe riſibilẽ:oȝ intellectũ eſſe fal
ſum. Sed ſi ſeparas ea per abſtractioneȝ:qꝛ intelligis ho
minem non intellecto riſibili nõ erit intell's falſus.pñt.n.

UVA. BHSC. IyR_041_2

hoc modo p̄ora ſeparari a poſterioribus: q2 poſſunt intelligi nõ itellectis illis. mathematica g̊ hoc modo intelligũtur ſepara a materia ſenſibili nõ ꝙ ſeparant̄ ꝑ negationẽ vt ꝙ intellect⁹ dicat mathematica nõ eſſe in materia ſenſibili: q2 tunc eſſet intellꝰus falſus: ſ3 ſeparant̄ ꝑ abſtractionem: vt q2 itelligunt̄ mathematica nõ itellecta mã̄ ſenſibili. ¶ Eſt itaq3 diligẽter nõn^m ꝙ hec ſeparatio ex ipſa re ortũ ſumit: q2 nõ q̄lib3 a q̄buſlib3 ſic ſeparari pñt. nã ea q̄ ſunt p̄ora in eſſe de quoꝝ rõne nõ ſunt alia pñt ſeparari. ⁊ ſic itelligi nõ itellectis alijs. poſteriora v̊o de quoꝝ itellectu ⁊ rõne ſunt p̄ora nõ pñt ſic ſepari: nec ſic itelligi non itellectis p̄orib⁹: quare cũ quantũ p̄cedat quale põt itelligi q̄tũ nõ itellecto quali: ⁊ q2 aliq̄d eſt ſenſibile ꝑ q̄litatẽ cũ itelligit̄ q̄tum ſine q̄li. itelligit̄ q̄tum ſine mã̄ ſenſibili. bñ g̊ dcm̄ eſt ꝙ intellectus ſm actu3 eſt ſm ꝙ res: ⁊ ꝙ res ſicut ſe h3 ad eẽ ſic ſe h3 ad cognoſci: ⁊ ꝙ ſicut res circũcernũt mãm̄: ſic ab intellectu intelligunt̄. nã ex ipſa re ꝓuenit ꝙ aliq̄ res ſit de cui⁹ rõne nõ ſit mã̄ ſenſibilis: vt res nãlis: ⁊ aliqua de cui⁹ rõne nõ eſt mã̄ ſenſibilis vt res mathematica. intellectus g̊ eſt ſicut res: q2 qualis eſt res talis ẽ intellꝰus eius: vt ſi de rõne rei eſt mã̄ ſenſibilis: de itellꝰu rei erit mã̄ ſenſibil. Si v̊o de rõne rei nõ ſit mã̄ ſenſibilis itellꝰus rei erit ſine mã̄ ſenſibili. ¶ Deĩde cũ dic̄.

¶ Utꝝ aũt contingat aliq̄d ſeparatoꝝ intelligere ipſum exiſtentẽ nõ ſeparatũ a magnitudine: aut nõ: cõſiderandum poſterius.

¶ Querit vtꝝ itellectus poſſit itelligere abſtracta ſimplꝰr dicẽs: vtrum aũt ꝯtingat ip̄m intellꝰum noſtrũ exiſtente3 nõ ſeꝑatũ a magnitudine intellꝰere aliq̄d ſeparatoꝝ. i. itelligere aliq̄3 ſubã3 ſeparatã: vt aliquã intelligẽtia3: aut nõ cõtingat hoc cõſiderandu3 eſt poſteri⁹. videt̄. n. hec q̄ſtio ꝑtinere ad meta^m. nõ ad p̄ſentẽ materiam.

Dubitaret forte aliq̄s: q2 vñr hec v̊ba pħi ꝯdicere v̊bis ſupi⁹ habitis. nã ſupra dicebatur intellect⁹ imixtus ſeꝑatus q nec eſſet corp⁹ nec virtus in corpore. h aũt p̄ſupponit itellꝰum noſtrũ nõ eſſe ſeparatum a magnitudine. ⁊ hoc ſupponẽs q̄rit vtru3 itellectus exiſtẽs ſic nõ ſeparatus poſſit itelligere aliq̄d ſeparatu3. ¶ Dõm ꝙ intellꝰum eſſe nõ ſeparatũ a magnitudine põt itelligi duplꝰr vel q̄tum ad eſſe vel q̄tũ ad oꝑõnẽ. q̄tum aũt ad eſſe diceret̄ intellectus nõ ſeparatus a magnitudine ſi hẽret eẽ in magnitudine: ⁊ ſi eẽt ꝑfectio magnitudinis: vt ſi eſſet virtus organica. S3 quãtu3 ad oꝑationem dr̄ nõ ſeꝑatus ſi in ſui actione indiget magnitudine. q̄tũ ergo ad p̄mum modũ. v3. quãtum ad eẽ intellectus ẽ ſeparatus: q2 nõ eſt virtus organica: ſ3 quãtũ ad oꝑatione3 dr̄ nõ ſeparatus: q2 in ſui actõe indiget magnitudĩe: q2 idiget fanta^a. ſine q̄ nihil poſſumus actu intellꝰere.

Alterius forte dubitaret aliq̄s: vbi pħs determinauit hanc q̄ſtionẽ. vtꝝ poſſumus aliq̄d itelligere ſeꝑatũ cũ dicat de hoc ꝯſiderãdũ eẽ poſterius. ¶ Dõm ꝙ hec q̄õ nõ ſimplꝰr ꝑtinet ad pħm naturalẽ: cuius ꝯſideratio nõ ſe extẽdit ad ſubãs ſeꝑatas. Juxta illud ſecũdi pħico. q̄ nõ amplius mota mouẽt non ſunt phyce ꝯſiderationis. vr̄. n. hic reſpectus hẽre pħiam p̄mam: ⁊ eſt petere metaphy. ꝯſiderationẽ vbi principalꝰr agit̄ de ſubſtãtijs ſeparatis. g̊ vt cõiter dr̄ q̄ſtionẽ iſtã nõ hẽmus determinatã a pħo: q2 nõdum hẽmus trãſlatam meta. totã. in ſequẽtibus g̊ libris q nondum ad nos ꝑuenerunt forte determiat̄ hec q̄õ. vel dato ꝙ ibi eẽt dr̄ cõiter ꝙ forte Ariſt. morte p̄uentus meta. non compleuit: q2 ſi eam cõpleuiſſet hanc q̄ſtionẽ determinaſſet: vel poſſumus dr̄e ꝙ hanc q̄ſtionẽ pħus determinauit in 9° meta. vbi ait ꝙ in cognoſcẽdo ſubãs ſeparatas intellꝰus noſter nõ ſe h3 ſicut cecitas, nam cecus ſm ꝙ h9 ⁊ ꝑ ſe loquẽdo

nõ põt ſcire: q2 eſt color: nec q̄d ẽ color. nos ãt: l3 nõ poſſumus ſcire: q2 ſint ſubſtantie ſeꝑate: ſcire tamẽ poſſumus eas eẽ. vel ſcire poſſumus: q2 ſunt. ¶ Deide cum dicit.

¶ Nunc aũt de aĩa dicta recapitulãtes dicam⁹ Cõ.37.
iteꝝ: qm̄ oĩa ea que ſunt quodãmõ eſt aĩa: aut . n. ſenſibilia que ſunt aut itelligibilia: eſt aute3 ſcĩa q̄dẽ ſcibilia quodãmõ: ſenſus aũt ſenſibilia. ¶ Qualꝰr aũt hoc ſit o3 inq̄rere. Cõ.38.

¶ Per modũ cuiuſdã recapitulatõis reſumit opinionẽ antiquoꝝ dicẽtiu3 aĩam eẽ oĩa oſtẽdẽs qũo hoc h3 veritatẽ: circa q̄d duo facit: q2 p̄ oſtẽdit qũo aĩa eſt oĩs res. 2° declarat quomodo res comparat̄ ad aĩam: ⁊ qualꝰr intelligunt̄ ab ipſa ibi (Qm̄ aũt neq3 res) circa p̄mum tria facit: q2 p̄ oſtẽdit qũo anima eſt omnia. 2° q̄d dixerat ꝓbat. 3° declarat ꝙ nõ eſt illo modo oĩa ſm quẽ modũ intelligebãt antiqui. 2ª ibi (Secat̄ aũt ſcĩa.) 3ª ibi. (Neceſſe eſt aũt.) dicit g̊. nũc aũt dicta de aĩa recapitulãtes. i. reſumẽtes dicamus iteꝝ id ꝙ antiqui dicebant ꝙ aĩa ẽ quodãmodo oĩa q̄ ſunt. i. oĩa entia: q2 ea q̄ ſunt aut ſunt ſenſibilia aut intelligibilia. Eſt aũt ſciẽtia q̄dẽ oĩa ſcibilia. ſenſus aũt oĩa ſenſibilia. S3 qualꝰr hoc ſit op3 inquirere. ¶ Notãdum aũt ꝙ q̄cquid eſt vel eſt ſenſibile vel intelligibile: ⁊ aĩa ꝑ ſenſu3 ẽ quodãmõ oĩa ſenſibilia: ꝑ intellectũ v̊o vel ꝑ ſcĩam eſt oĩa intelligibilia vel oĩa ſcibilia. ſequit̄ g̊ ꝙ aĩa ſit quodãmodo oĩa. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Secat̄. n. ſcĩa ⁊ ſenſus in res: q̄ q̄dẽ potentia eſt i ea q̄ ſunt potẽtia: q̄ v̊o actu: in ea que ſunt actu. Aĩe aũt ſenſitiuũ: ⁊ q̄d ſcire põt potentia hec ſũt: hoc q̄dẽ ſcibile: illud v̊o ſenſibile.

¶ Declarat qualiter ſenſus ẽ omnia ſenſibilia: ⁊ qualiter ſciẽtia eſt oĩa ſcibilia. nam ſenſus ĩ actu ẽ quodãmõ ſenſibile in actu. ſenſus in potẽtia ẽ ſenſibile in potẽtia: ſic ⁊ ſcientia in actu ẽ quodãmõ ſcibile in actu. ſcĩa ĩ potẽtia ẽ ſcibile in potẽtia. iõ ait ꝙ ſecat̄. i. diuidit̄ ſcĩa ⁊ ſenſus in res . i. queadmodũ ⁊ res: vt q̄ quidẽ eſt in potẽtia in ea q̄ ſunt potentia: q̄ v̊o actu in ea q̄ ſunt actu. ⁊ ſubdit ꝙ anime aũt ſenſitiuũ ⁊ q̄d põt ſcire ſunt potẽtia hoc q̄de3 q̄d põt ſcire eſt potẽtia ip̄m ſcibile. illud v̊o. i. ip̄m ſenſitiuũ q̄d põt ſentire ẽ potẽtia ip̄m ſenſibile. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Neceſſe eſt autẽ: aut ipſa: aut ſp̄ẽs eſſe. Ipſa q̄dẽ igit̄ nõ ſunt: non. n. lapis in aĩa eſt: ſed ſpecies: quare aĩa ſicut manus eſt: manus. n. eſt organum organoꝝ: ⁊ intellectus ſpecies ſpecieꝝ: ⁊ ſenſus ſpecies ſenſibilium.

¶ Oſtendit ꝙ l3 anima ſit quodãmodo omnia: non eſt tamen illo modo omnia quo ponebant antiqui. Dicebãt. n. antiqui animam eſſe omnia ſm realem exiſtẽtiam. ponebant eni3 animã cõponi ex omnibus vt cognoſceret oĩa. dicebant quide3 ꝙ in rei veritate erat terra in anima: vt per terrã terram cognoſceret: ⁊ ſm rei veritatem erat lapis in aĩa: vt ꝑ lapidẽ lapidẽ cognoſceret. hoc aũt nõ ẽ verum: q2 nõ eſt aĩa oĩa ſm realem exiſtẽtia3: ſed eſt omnia inquãtum põt recipere ſimilitudines omniũ. na3 nõ ſunt ipſe res in anima: ſed ſp̄ẽs rerum. nõ enim eſt lapis in anima: ſed ſp̄ẽs lapidum. ideo ait ꝙ neceſſe eſt aute3 aut ip̄a entia aut ſp̄ẽs eoꝝ eſſe in anima. ip̄a quidẽ igit̄ entia ſiue ipſe res non ſunt in anima: q2 lapis non eſt in anima: ſed ſp̄ẽs lapidum: quare aĩa eſt ſicut manus. nam manus eſt organũ organoꝝ: ⁊ intellectus eſt ſp̄ẽs ſp̄ẽru3 intellectualium: ⁊ ſenſus ẽ ſp̄ẽs ſp̄ẽrum ſenſibilium.

Dubitaret forte aliq̄s: de q̊ itellꝰu h intellꝰit̄ cũ dr̄ ꝙ itellꝰus ẽ ſp̄ẽs ſp̄ẽrũ. ¶ Dõm ꝙ de

vtroqꝫ ītellectu ħ pōt ītelligi. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ nā aliqbus aīalib⁹ ad ſui defenſionē dedit cornua: aliqbus dētes. aliqb⁹ vo vngues: hōi aūt nihil tale dedit. Sꝫ dedit ſibi manū ⁊ dando ſibi manū quodāmō dedit ſibi oīa organa. dicta eſt ğ man⁹ organū organoꝝ: qꝛ ē organū oīa organa cōprehēdēs. ſic nā aliqb⁹ entib⁹ dedit hāc formā. aliqb⁹ vo illā: hoībus āt dedit aīaꝫ: ⁊ dādo eis animā quodāmō dedit eis oēꝫ formā tā ītelligibilē ꝙꝫ ſenſibilē. Nam anima ꝑ ītellꝰum pōt informari ſpeciebus omniuꝫ intelligibilium. ⁊ per ſenſuꝫ ſpeciebus oīum ſenſibiliū eſt ergo ītellꝰus quodāmō oēs ſpēs ītelligibiles. ⁊ iō dictus ē ſpēs ſpērū ītelligibiliū. ſic ⁊ ſenſus eſt quodāmō oēs ſpēs ſenſibiles. ⁊ iō dict⁹ eſt ſpēs ſpēruꝫ ſenſibiliū: cū ğ qrit̄ de q̄ ītellꝰu ħ ītelligit̄ cū dr̄ ꝙ ītellꝰus eſt ſpēs ſpērū ītelligibiliū: dici dꝫ ꝙ ītentio pħi ſpāl̄r vr̄ ire ad ītellectū poſ̄eꝫ: qꝛ ītellꝰus poſſibilis ē ille q ꝯpat̄ ad ītelligibilia: ſicut ſenſus ad ſenſibilia: qꝛ ſic̄ ſenſus ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ſenſibiliū. ſic ītellꝰus ē ſuſceptiuus oīum ſpērū ītelligibiliū: ꝑꝑ qđ ītellꝰus poſſibilis ē ille q eſt oēs ſpēs ītelligibiles. ſicut ſenſus ē oēs ſpēs ſenſibiles. verūtn̄ ſi vellemus poſſem⁹ dcm̄ pħi adaptare ad vtrūqꝫ ītellꝰum: vt dicamus taꝫ ītellectū agētē ꝙꝫ poſſibilē eē ſpēs ſpērum: qꝛ tam iſte ītellꝰus ꝙꝫ ille ē oēs ſpēs ītelligibiles: aliter tn̄ ⁊ al̄r: qꝛ ītellectus agēs ē oēs ſpēs ītelligibiles v̄tualiter ī agēdo: qꝛ ip̄e ē oīa facere. Sꝫ ītellꝰus poſſibilis eſt oēs ſpēs intelligibilis potentialiter in ſuſcipiēdo: qꝛ ip̄e ē oīa fieri.

Ulterius forte dubitaret aliqs. ſi ħ dcm̄ pħi: ꝙ ītellꝰus eſt ſpēs ſpēꝝ pōt adaptari ad ītellꝰum agentē: qualiter ħ eē ꝯtingat. ¶ Dōm ꝙ ſꝑ mouēs ⁊ motū ſunt dr̄ia: qꝛ oē qđ mouet̄ ab alio mouet̄. vt dr̄ 7° pħi. eſt ğ mouēs aliud a moto. ¶ Aduertēdū tn̄ ꝙ lꝫ motū ⁊ mouēs ſint dr̄ia: aliqn̄ tn̄ mouēs ⁊ motū ſunt oīno ſeꝑata vt appꝫet in motu grauiū ⁊ leuiū q̄ mouent̄ a grauāte: aliqn̄ vo mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiuncta in vno aliq̊ vt appꝫ in his q̄ mouent̄ ex ſe. al̄. n. qđ mouet̄ ex ſe vnit ī ſe duo aliq̄. vꝫ. aīam q̄ eſt ꝑ ſe mouēs ⁊ corp⁹ qđ ē ꝑ ſe motū. in reb⁹ ğ ꝑfectis mouēs ⁊ motū ſunt ꝯiūcta. in reb⁹ vo impꝑfectis mouēs ⁊ motuꝫ ſunt ſeꝑata. ītellꝰus ğ agēs q ſe hꝫ q̄ſi lux ⁊ ē mouēs ītellꝰuꝫ poſſibilē ꝑꝑ ꝑfectiōem cognitionis ītellectiue: erit in eadē ſuƀa cū ip̄o intellꝰu poſſibili lucē ğ corporalē q̄ eſt motiua oculi eē ſeꝑatā ab oculo: tn̄ radicari in eodē ſuƀo cū oculo nō ē īcōueniēs: qꝛ cognitio ſenſitiā ē impꝑfecta reſpcū cognitiōis ītellectiue. dr̄e ğ intellectū agētē eſſe ſeꝑatū: vel dr̄e ītellꝰum poſſibilē non hr̄e ꝓpriū mouēs qđ ſit ſui gnı̄s: ⁊ qđ radicet̄ ī eadē ſuƀa cū ip̄o eſt oīno īcōueniēs. cū videam⁹ in reb⁹ corꝑalib⁹ ꝙ perfectiora mouent̄ ex ſe ⁊ in ipſis ꝓprium mouens eſt coniunctū ꝓprio moto: ⁊ ꝓprium agens ꝓprio paſſiuo. ſic ergo imagīabimur ītellectum agentē ⁊ ītellectum poſſibilem. ſicut videmus ꝙ in oculo cati radicat̄ duplex paſſio vel duplex ꝓꝑetas. vꝫ. diaphāitas. ⁊ lumīoſitas. ſūt. n. oculi catoꝝ nō ſolū diaphani: ſꝫ ēt lucidi vt apparet: qꝛ cū ſūt in obſcuro eoꝝ oculi ſintillāt q̄ſi ſtelle. oculus ğ cati ꝑ diaphāitatē ſuſcipit coloꝝ ſpēs: ſꝫ ꝑ illumīoſitatē illuīat mediuꝫ ⁊ facit colores actu viſibiles: quare oculus cati ꝑ diaphanitatē eſt oēs ſpēs coloꝝ fieri. ſꝫ ꝑ lumīoſitatē eſt oēs ſpēs tales facere. ſic ī eadē ſuƀa aīe radicant̄ intellꝰus poſſibilis ⁊ ītellꝰs agēs. ita ꝙ ꝑ ītellectū poſſibilē aīa ſuſcipit oēs ſpēs ītelligibiles: ⁊ eſt oēs ſpēs tales fieri: ſꝫ ꝑ ītellectū agētēꝫ irradiat ſuꝑ fantaſmata. ⁊ ē oēs tales ſpēs facere. vterqꝫ ğ ītellꝰus pōt dici ſpēs ſpērū: qꝛ vterqꝫ ītellꝰus eſt quodāmō oēs ſpēs: al̄r tn̄ ⁊ aliter: qꝛ poſ̄is: vt pꝫ: ē oēs ſpēs fieri. agēs vo ē oēs facere. vterqꝫ ğ aſſimilat̄ manui: qꝛ man⁹ eſt quodāmō oīa organa: qđ dupl̄r eē ꝯtigit. naꝫ man⁹ ē oīa organa in agēdo: qꝛ pōt qđlꝫ organū fabricare ⁊ ē oīa organa ī accipiēdo: qꝛ ꝑt qđlꝫ organū accip̄e: ⁊ q̄lꝫ organū vti. ītellꝰus ğ agēs aſſimilat̄ manui inꝙꝫtū man⁹ pōt oīa organa fabricare: qꝛ vt dcm̄ eſt ipſe eſt oīa facere. Sꝫ ītellꝰus poſſibilis aſſimilat̄ manui inꝙꝫtuꝫ man⁹ pōt qđlꝫ organū in ſe recipe. nā intellꝰs poſſibilis pōt recipe ꝙꝫlibꝫ ſpēm intelligibilē cū ip̄e ſit oīa fieri. ¶ Deide cū dicit.

¶ Qm̄ aūt neqꝫ res vlla eſt preter magnitudines: ſic̄ videt̄. ſenſibilia ſeꝑata in ſpēb⁹ ſenſibilib⁹ ītelligibilia ſunt: ⁊ que abſtractiōe dn̄r: ⁊ q̄cunqꝫ ſenſibiliū habitus ⁊ paſſiōes: ⁊ ob hoc neqꝫ nō ſentiens nihil vtiqꝫ adiſcet: neqꝫ intelliget. Sꝫ cū ſpeculet̄ neceſſe ſil̄ fantaſma aliqđ ſpeculari: fantaſmata aūt ſicut ſenſibilia ſunt: preter ꝙ ſunt ſine materia. Cō. 39

¶ Oñdit q̄liter res ꝯpant̄ ad aīaꝫ ⁊ q̄l̄r ītelligunt̄ ab ip̄a: circa qđ duo facit: qꝛ p̊ oſtēdit ꝙ aīa nō intelligit res ſine fanta^te. 2°. ſeꝑat ⁊ diſtiguit ipſum fantaſma ab intellꝰu ibi. (Eſt aūt fanta.) dicit ğ: qm̄ aūt neqꝫ res nulla ē ſuꝑ. principal̄r ītelligibil̄ ab intellꝰu p̄ter magnitudīes ſenſibiles: ſicut vn̄r ſenſibilia ſeꝑata. i. ꝙꝫtūcūqꝫ ītelligant̄ ſenſibilia ſeꝑata ſemꝑ ſunt intelligibilia in ſpēbus ſenſibilibus. i. in fātaſmatib⁹ ⁊ que dn̄r abſtractōe vt mathema^ca. ⁊ q̄cūqꝫ ſunt hītus ⁊ paſſiones ſenſibiliū vt nālia. nā tam nālia ꝙꝫ mathema^ca. nō pn̄t ītelligi ſine fanta^te. ⁊ ob hoc neqꝫ nō ſentiens nihil vtiqꝫ adiſcet. i. nō poterit acqrere ſciaꝫ: nec ītelliget ſine fanta^re poſtꝙꝫ iā hūit ſciam acqſitā. Sꝫ cuꝫ ſpeculet̄ nec̄e eſt ſil̄ ⁊ fanta^ma aliqđ ſpeculari. h⁹ cā eſt: qꝛ fātaſmata ſe hn̄t ſic̄ ſenſibilia. p̄ter ꝙ fanta^ta ſūt ſine mā: ſenſibilia aūt ſunt cū mā: qr̄ ſi hn̄t ſe fanta^ta ſic̄ ſenſibilia ſic̄ nō ꝯtingit ſentire ſine ſenſibilib⁹ ſic nō ꝯtingit ītelligere ſine fātaſmatib⁹. ¶ Nōn^m āt ꝙ fanta^ta ad duo nob deſeruiūt. p̊ ad adiſcere. i. ad acqrēdū ſciaꝫ. 2°. ad intellꝰere. i. ad vtēdū ſcia acqſita: qr̄ ſine fantaſmatib⁹ n̄ poſſum⁹ adiſcere. i. ſciam acqrere nec poſſumus ītellꝰere. i. vti ſcia acqſita. Sꝫ ꝙꝫtūcūqꝫ habeamus apud nos ſpēs intelligibiles ⁊ ꝙꝫtūcūqꝫ hēamus apud nos ſcientiā acqſitā cū volum⁹ actu ītelligere opꝫ ſil̄ fanta^ma aliqđ ſpeculari. ¶ Nōn^m ēt ꝙ ſenſibilia exteriora hn̄t eſſe cū mā: ſꝫ ſpēs q̄ ſunt in ſenſu hn̄t eſſe ſine mā: qꝛ ſenſus ē receptiu⁹ ſpēruꝫ ſine mā: cū ğ ſenſus īmutet̄ a ſenſibilib⁹ exteriorib⁹ īmutabit̄ ab his q̄ hn̄t eē cū mā. ītellꝰs vo q īmutat̄ a fantaſmatib⁹. ⁊ ſꝑ ſpēs exn̄tes in v̄tute ſenſitiua: īmutat̄ ab his q̄ hn̄t eſſe ſine mā. differūt ğ fanta^ta a ſenſibilib⁹ ſicut dr̄t ſpēs q̄ eſt in ſenſu que hꝫ eſſe ſine mā. i. q̄ hꝫ eſſe ītentionale a ſenſibili exteriori qđ habꝫ eſſe materiale.

Dubitaret forte aliqs: vtꝝ poſſum⁹ ītellꝰere ſine fantaſmatib⁹. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: qꝛ ſi requirit̄ fanta^ma ad vtrūqꝫ ītelligere ħ eſt inꝙꝫtū a fanta^b⁹ recipiūtur ſpēs in intellectu poſſibili: ſed poſtꝙꝫ iam ſpēs ſunt recepte: nō vr̄ ꝙ vlterius indigeamus fanta^b⁹. ¶ Dōꝫ ꝙ ſi vellemus ſeq viā Auicen. nō videret̄ eē difficultas in q̄ſito. viſus eſt. n. Auicē. velle ꝙ poſtꝙꝫ deſinimus actu intelligere deſinunt eſſe ſpēs in intellectu poſſibili: quo poſito planuꝫ eſt ꝙ ſemꝑ indigemus fanta^b⁹ in intelligendo vt ſemꝑ fiant ſpēs in intellectu noſtro poſſibili: ſed hec poſitio intellecta vt ſtatim patebit ſtare nō pōt. nam ſi nullo modo remaneat ſpecies in ītellectu poſſibili: poſtꝙꝫ deſiuimus actu cogitare poſt acquiſitaꝫ ſcientiā eſſemus eodem modo in potentia ad intelligendum ſicut ⁊ an̄: cum oportet nos de nouo acqrere ſpecies intelligibiles. ſicut prius. per aliam ergo viam incedentes. dicamus ꝙ dupliciter inueſtigare poſſumus nos nihil intelligere ſine fanta^te. quarum vna via ſumit̄ ex parte rei: ⁊ alia ex parte intellectus. ¶ Prima via ſic pꝫ. naꝫ ea q̄ p̊mo ⁊ p̊ncipal̄r ītelligimus ſunt magnitudines ſenſibiles ſm̄ ꝙ hn̄t eſſe

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſepatū.i.ſm ꝙ hn̄t eē vl̄e.nā ꝑticulare nō ē ꝑncipale obꝫ itellus:ſꝫ vl̄e.oē aūt vl̄e ē abſtractū ꝛ ſepatū:qꝛ vl̄e vel ē abſtractū ab h̄ ſēſibili ꝛ ab illo:ſm ꝙ abſtrabit nālis vl̄e abſtractū ſimplr̄ a ſēſibili,ꝑut abſtrabit mathematic⁹ qr̄ eo mō quo hꝫ eſſe vl̄e.eo mō itelligit̄ ab itellectu.vl̄e aūt quantūcūqꝫ itelligit̄ ſeparatum ꝛ abſtractum: ſemper tn̄ hꝫ eē in aliquo ꝑticulari ſenſibili:qꝛ oīa ſunt in ꝑmis.i. in ꝑticularib⁹:vt dr̄ in ꝑdicamentis: pp qd̄ ſicut vl̄e nūꝗ̄ ꝫ eē pōt ſepari gn̄ hēat eē in aliq̄ ꝑticulari.ſic nūꝗ̄ pōt itelligi ab itell'u niſi i fantaſia alicui⁹ ꝑticularis rei.hāc āt rōnem inuit ph̄s cū ait:ꝙ ſic vn̄r ſenſibilia ſepata ſic ſuplēdū eſt ꝙ itelligunt̄ ab itell'u n̄ro:nūꝗ̄ aūt vl̄ia ſenſibiliū ſic pn̄t ſeparari gn̄ ſm eſſe referuent̄ in aliqua particulari. ſic ēt nunꝗ̄ pn̄t itelligi niſi in aliq̄ fanta^te alicui⁹ ꝑticularis. 2ª via ad h̄ idē ſumit̄ ex ꝑte ipſi⁹itell's n̄ri.nā lꝫ poſt actuale itell'ere remaneāt ſpēs in itell'u poſſibili: remanēt i quodā eē bituali: ꝛ nō remanēt oīo i actu ꝑfecto ꝛcōpleto: qꝛ ſi ſemp ſpēs hērent tale actuale eſſe ſemp ꝑ eas actualr̄ itelligeremus.idigemus ḡ fantaſia.ēt poſtꝗ̄ hēmus ſpēs in itell'u poſſibili:vt ille q̄ poſtꝗ̄ cogitare deſiuimus remanēt in actu ſemipleno ꝛ incōpleto: denuo ꝑ fantaſiā fiāt in actu ꝯpleto:vt poſſimus ꝑ illas ſpēs ſic ad actuꝫ reductas rurſuꝫ actualr̄ cogitare. hāc aūt rōneꝫ inuit ph̄s cū ait ꝙ fanta^ta ſe hn̄t ad intell'um ſicut ſenſibilia ad ſenſuꝫ:qd̄ ſil'e nō ē ꝑ oēm modū. nā pn̄tib⁹ſenſibilib⁹ nō remanēt ſpēs i ſenſu:ſꝫ nō pn̄tib⁹ fātaſmatib⁹ remanēt ſpēs in itell'u.lꝫ nō remaneāt in actu ꝯpleto. regrunt̄ ergo ſenſibilia ſemp ad ſentire ad h̄ ꝙ fiāt ſpēs i ſenſu: ſꝫ nō ſemp regrunt̄ fanta^ta ad itelligere ad h̄ ꝙ fiant ſpēs in intell'u:ſꝫ ad adiſcere regrunt̄ fantaſmata vt fiāt ſpēs. poſtꝗ̄ aūt iā hēmus ſpēs nō regrunt̄ fanta^ta vt fiant ſpēs in itell'u:ſꝫ ad hoc regrunt̄ vt ſpēs q̄ ſunt in intell'u i actu ſemipleō fiāt i actu pleno. ſine fātaſmatib⁹ ḡ nō ē itell'ere ſic abſqꝫ ſenſibil bus nō cōuenit ſentire:qd̄ declarare volebamus. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Eſt āt fantaſia alteꝝ a dictōe ꝛ negatōe. Cōpoſitio.n.itellectuū eſt veꝝ aut falſum.

¶ Sepat ꝛ diſtiguit fātaſma ab itell'u: circa qd̄ duo facit: qꝛ ꝑ ſepat fantaſmata ab itell'u ꝯpoſitoꝝ.2° ab itell'u ſimpliciū ibi(Primi aūt.)dicit ḡ ꝙ ē aūt fantaſia alteꝝ.i.diuerſuꝫ a dictōe ꝛ negatōe.i.ab itell'u affirmāte ꝛ negante vel ab itell'u ꝯponēte ꝛ diděte: qꝛ ꝯpō itellectuū eſt quid veꝝ aut fl'ſm. ¶ Nōn⁹ aūt vim rōnis h⁹ in hoc cōſiſtere: qꝛ itell'us cōponēs aut diuidēs dicit aliqd eſſe aut nō eē: pp qd̄ vel ē ver⁹ aut falſus:ſꝫ ex eo ꝙ fātaſiamur aliqd:n̄ dicim⁹ illud eē vel nō eē:pp qd̄ n̄ ē ibi v̄itas aut fl'itas:qr̄ dr̄t fanta.ab itell'u ꝯponēte ꝛ diděte. ¶ Deide cū dic.

¶ Primi āt intellectus quideꝫ differūt: vt nō fantaſmata ſint aut neqꝫ aliȷ̄ fantaſmata: ſꝫ nō ſine fantaſmatibus.

¶ Sepat fantaſiā ab itell'u ſimpliciū.d.ꝑmi aūt itell'us.i. itell'us ſimpliciuꝫ differūt qd.i. in quo dr̄t vt a fantaſia.ꝛ rńdet ꝙ differūt vt nō ſint fantaſmata aut neqꝫ aliȷ̄ itellect⁹.i.itell'us ꝯpoſiti fantaſmata ſup.ſunt: ſꝫ nō ſunt ſine fantaſmatib⁹. ¶ Nōn^m āt ꝙ nec itell's ſimplicis nec cōpoſiti ſunt fanta^ta:attn̄ nec iſti neqꝫ illi ſunt ſine fantaſia: qꝛ vt pꝫ per hita nullo mō cōuenit itell'ere abſqꝫ fanta^te. ¶ Nōn^m aūt ꝙ itell'us ſimplices nō ſunt fanta^ta: qꝛ fanta^ta ſunt reſpectu ꝑticulariuꝫ:ſed itellect⁹ ſimplices ſunt vl̄iū.q̄liter aūt itellectus ꝯpoſiti a fantaſmatib⁹differāt patefactum eſt per iam dicta. ¶ Ultimo dicit.

Com. 40 ¶ Quoniam aūt aīa ſm duas diffinita eſt potētias que aīaliū eſt: ꝛ diſcretio quod itelligentie opus eſt: ꝛ ſenſus ꝛadhuc in mouēdo ſecūdum locum motuꝫ: de ſenſu quidē ꝛ itellectu determinata ſint tanta.

¶ Epilogat circa determiata: ꝛ cōtinuat ſe ad dicēda.d.ꝙ aīa q̄ eſt aīaliū eſt diffinita.i.eſt diſticta ſꝫ duas potētias: qꝛ ꝛ diſcretio qd̄ ē opus itelligētie ꝛ ſenſus ſup.diſtiguūt ipm aīatuꝫ vel ipſaꝫ aīam: ꝛ adhuc diſtiguit̄ aīa in mouēdo ſꝫ locū: de ſenſu gdē ꝛ itellectu determiata ſint tāta. Reſtat ḡ dr̄e de mouēte. ¶ Nōn^m aūt ꝙ aīatū diſtiguit̄ a nō aīato cognitōe ꝛ motu:ſed cognitio duplex eſt: itellectiua ꝛ ſenſitiua.diſtiguit̄ ḡ aīatū ab inaīato vl̄ i diſcernere qd̄ ꝑtinet ad itellectū:vel in ſentire qd̄ pertinet ad ſenſum vel in mouere ſm locū:cum ḡ dcm̄ ſit de ſenſu ꝛ itellectu reſtat dr̄e de mouente.

De mouēte āt qd̄ forte ſit aīe ſpeculādū eſt: vtꝝ vna qdā ps ipſius ſit ſepabilis: aut magnitudine: aut rōne: aut oīs aīa: ꝛ ſi pars aliqua: vtrum ꝓpria quedā ſit p̄ter cōſuetas dici: ꝛ dictas aut harum vna aliqua ſit.

¶ In parte iſta vt dicebat̄ determiat ph̄us de ipō mouente ſiue de pn̄° motiuo. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciendū ꝙ nō bn̄ poſſumus determiare de pn̄° motiuo ſiue de potentia motiua niſi videamus quō diduūt̄ potētie aīe.duo ḡ fac. nā ꝑmo ꝑmittit quaſdā diſiones de potētȷs aīe:quas fecerūt antiq ph̄i.2° illis diſionib⁹ ꝑmiſſis ꝛ iꝓbatis incipit determiare de potētia motiua ibi(Et ēt de quo nunc ſermo)circa pn̄° tria facit:qꝛ ꝑmo ingrit quō potētia motiua ſe habeat ad aīam.2° ponit quaſdā diſiones de potētȷs aīe.3° illas diuiſiones reprobat.2ª ibi(Habet aūt dubitatōem)3ª ibi(Secundū.n.dr̄ntias)ꝯtinet̄ autē ſic. determiata ſunt tanta de ſenſu ꝛ itellectu:ſꝫ de mouente gdē.i.de potētia motiua aīe forte ſic ſpeculandū eſt.vtꝝ vna quedā pars ipſi⁹ eſt ſeparabilis magnitudie.i.ſubiecto aut rōne aut eſt oīs aīa.i.tota aīa.eſt ḡ dubiū vtrū pn̄cipiū motiuū ſit pars aīe aut ſit oīs.i.tota aīa. Et ſi eſt ps aliqua aīe eſt dubiuꝫ vtꝝ ſit quedā pars ꝓpria p̄ter ptes cōſuetas dici ꝛ p̄ter partes dictas aut ſit haꝝ vna aliqua pars ꝯſuetaꝝ dici aut dictaꝝ. ¶ Notandū aūt ꝙ dicit h̄ Ariſto.de mouēte ſi eſt pars vtꝝ ſeparabilis magnitudie aut rōne ꝓpter oppōnem platonis ponētis hec eſſe diſticta loco ꝛ ſubo dicētis itellectiuā eē in cerebro cōcupiſcibilem in corde nāle in epate. ¶ Deide cū dicit.

¶ Hꝫ aūt dubitatione mox: quō oꝫ ptes aīe dicere: ꝛ quot ſunt: modo.n. quodā infinite vident̄: ꝛ nō ſolū quas dicūt qdā determinātes rōcinatiuā: ꝛ iraſcibilē: ꝛ appetitiuā: hi auteꝫ rōnem hn̄tem ꝛ irrationabilem. Cō.41

¶ Ponit quaſdā diuiſiones potētiaꝝ aīe. ¶ Ad cui⁹ euidētiā ſciēdū ꝙ necītas h⁹ partis ex hoc ꝯſurgit: qꝛ ſi iueſtigādū eſt vtꝝ pn̄^m motiuū ſit aliq̄ partiū aīe ꝯſuetaꝝ dici vel dictaꝝ iueſtigandū eſt quō ꝯſueuerunt diſtigui potentie aīe.ideo ait:ꝙ habet aūt mox dubitatōeꝫ quō opꝫ dicere.i.diſtinguere partes aīe.ꝛ quot ſunt huius partes: qꝛ quodāmodo vident̄ eſſe ifinite:ꝛ non ſolū ſunt ille q̄s qdem dicunt determinantes.i.diſtiguentes potētias anime in rōcinatiuā ꝛ iraſcibileꝫ ꝛ appetitiuā.hi aūt.i.aliȷ̄ diſtinguūt potentias anime per habenteꝫ rōnem ꝛirōnabilem. ¶ Notandū aūt ꝙ ſi vellemus numerare potētias anime per actus egredientes a potētȷs cū quodā modo poſſint egredi actus ifiniti: eſſent quodāmodo ifinite potentie: vel poſſumus dicere ꝙ potentie aīe ſunt ifinite.i. ſunt multo plures ꝗ̄ ille que cōſuete ſunt dici: vel ꝗ̄ ille quas aſſignauit plato ꝛ q̄s aſſignauerūt aliȷ̄. ¶ Nōn^m ēt

UVA. BHSC. IyR_041_2

duas diſtinctões eſſe datas de potẽtys aĩe: quaꝝ vna. vt ꝯmẽ. recitat fuit platõis dicẽtis potẽtias aĩe diſtigui p raticonabilẽ iraſcibilẽ ⁊ appetitiuã. i. ꝯcupiſcibilem. alia fuit quorũdam alioꝝ dicẽtium potẽtias anime diſtingui per irrõnabile ⁊ rõnem habentem.

Dubitaret forte aliqs: vtrũ ſit bñ dcm̃ ꝙ potẽtie aĩe diſtinguent̃ p irrõnabile ⁊ rõnem hñtem. ⁊ vr̃ ꝙ ſic: q2 ois potẽtia aĩe vel ẽ rõnalis vel irrõnalis. g̊ ſufficiẽs eſt illa diſtictio. ℭ Ph̃s. phs̃ in liº ethico. vbi de ṽtutibꝰ agit̃ illã diſionẽ approbat diuidens potentias aĩe p rõnabilẽ ⁊ irrõnabilẽ. ℭ In ꝯriũ ẽ: q2 h̃ improbat̃ diſtictio iſta. ℭ Dõz ꝙ vr̃ augere q̃onis difficultatẽ: q2 phs̃ vr̃ ſubyp̃ſi eẽ ꝯriꝰ: eo ꝙ h̃ iſtã diſtictõez iprobz. ⁊ i ethi. approbz. Sciẽdũ g̊ ꝙ ñ dr̃ irrõnabile niſi p ꝯpatõez ad rõnẽ. iõ rõnabile ⁊ irrõnabile ſi ſt̃ drĩe diſiue ſpẽꝝ: oz ꝙ didant ſpẽs eiuſdẽ generis qd̃ genꝰ hẽat vtrũqꝫ. inde ẽ ꝙ lapis nõ ẽ rõnalis nec irrõnalis: q2 lapis nõ eſt ſpẽs aĩalis: cuius eſt diuidi p rõnale ⁊ irrõnale. ſicut g̊ rõnale ⁊ irrõnale cum ſunt drĩe diuiſiue ſpẽrũ: oz ꝙ diuidãt ſpẽs cõtentas ſub eodẽ genere ſicut cũ ſunt drĩe diuiſiue potentiaꝝ aĩe. Si volumus his vocabulis ꝓprie vti: oz ꝙ diuidãt potẽtias ꝯtẽtas ſub eadẽ aĩa ſub q̃ aĩa ꝯtineat̃ vtrũqꝫ genus potentiaꝝ: ſed nulla aĩa continet vtrũqꝫ genus potentiaꝝ niſi ſolũ aĩa hũana. iõ hec diſtictio nõ hꝫ locũ cuꝫ diuidunt̃ potẽtie aĩe ſimpl'r: ſꝫ cũ diuidunt̃ potẽtie aĩe humane. ſoluta eſt igit̃ dubitatio: q̃re hec diſtinctio hic iprobat̃. in ethi. approbat̃. h̃ phs̃ locutus eſt de diuiſiõe potẽtiaꝝ aĩe ſimpl'r. vbi nõ hꝫ locũ hec diſtinctio. Sꝫ in ethi. locutus eſt de diſtinctõe aĩe hũane. vbi hec diuiſio locuꝫ hꝫ. Qd̃ ṽo obyciebat̃ ꝙ ois potentia aĩe vel eſt rõnal' vel irratiõalis: pꝫ ꝙ potẽtias aĩe eſſe rõnabiles vel irrõnabiles nõ hꝫ locũ niſi in potẽtys aĩe humane.

Alterius forte dubitaret aliquis: qũo potẽtie aĩe hũane diſtinguunt̃ p rõnabile ⁊ irrõnabile. ℭ Dõm ꝙ duplex eſt rõnabile. vꝫ. per eſſentiã, ⁊ p participatõez. ois. n. potẽtia anime hũane eſt rõnabilis vel p eẽntiã vt itell'us: vel eſt rõnabilis p participatõez vt appetitus: vl' nec eſt rõnabilis p eẽntiã nec p pticipatõez: ſꝫ eſt ſimpl'r irrõnabilis: vt augm̃tatiuũ ⁊ nutritiuũ. ℭ Dicit̃ ãt rõnalis p eẽntiã qd̃ eſt ipa rõ: ⁊ q2 eẽntialiter itellectus hũanus põt dici rõ: itell's eſt rõ p eſſentiam: rõnale aũt p pticipatõem dr̃ qd̃ eſt aptũ natũ obedire rõni ⁊ ſic appetitus in hoĩe vt ꝯcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis ſunt rõnales p pticipatõem: q2 ſunt apte nate obedire rõni. nutritiuũ ṽo ⁊ augm̃tatiuũ: q2 nõ ſunt apte nate obedire rõni ſimpl'r ſunt irrõnabiles: q̃tũcũqꝫ. n. qs pſuaderet̃ p rõnẽ: ñ pp h̃ meliꝰ nutriret̃: nec meliꝰ augm̃taret̃. nutritiuũ g̊ ⁊ augm̃tatiuũ i hoĩe dñr potẽtie irrõnabiles: q2 ſũt ꝯiuncte rõni: eo ꝙ ſint potẽtie rõnabilis aĩe: ⁊ tñ rõnẽ nõ pticipãt: ſed augmẽtatiuũ ⁊ nutritiuuꝫ in brutis nõ ꝓprie dñr nec rõnales nec irrõnabiles. nam rõnales nõ ſunt: q2 rõne non pticipant nec irrõnales: q2 nõ ſunt potentie aĩe hũane: cuius eſt diuidi p potẽtias rõnales ⁊ irrõnales: ſic lapis nec ẽ rõnalis nec irrõnalis: rõnalis quideꝫ nõ eſt: q2 rõneꝫ nõ hꝫ: nec eſt irrõnalis: q2 lapis non eſt ſpẽs diuiſiua aĩalis cuiꝰ eſt diuidi p rõnabile ⁊ irrõnabile. phs̃ g̊ volens determiare de ṽtutibꝰ q̃ nõ hñt eſſe in aĩa brutoꝝ: ſꝫ in aĩa hũana: diſit potẽtias aĩe p rõnale ⁊ irrõnale vt acciperet ſibi hoc mẽbruꝫ: qd̃ ẽ rõnale: q2 ſolũ in pſonis rõnalibꝰ hñt eſſe ṽtutes: cũ. n. ṽtus ſit hitus electiuꝰ mẽte ꝯſiſtẽs vt recta rõ iudicat eẽntiale erit ṽtuti ꝙ ſumat ſpẽm p ordinẽ ad rõnẽ. oz g̊ eẽ rõnalẽ potẽtiã vel p eſſentiã vel p pticipatõez in q̃ ꝯſiſtunt ṽtutes. ex his itaqꝫ clariꝰ appꝫ qũo in ethicis h̃ diſtictio approbat̃ ⁊ h̃ iprobat̃. ẽt ex his inoteſcit: qũo hec diſtictio ſpãliter locũ hꝫ in diſiõe potẽtiaꝝ aĩe hũane: nõ aũt in diſione aliaꝝ potẽtiaꝝ.

Alterius forte dubitaret aliqs: vtꝝ alia diſtinctio que dr̃ eſſe platõis ſit ſufficiẽs. vꝫ. ꝙ potẽtie aĩaꝝ diſtiguũt̃ p rõnalẽ iraſcibilẽ ⁊ cõcupiſcibilẽ: ⁊ vr̃ ꝙ ſic: q2 qd̃ famoſum eſt ipoſ'e eſt eẽ f'lm ſm totũ. nũqꝫ. n. fama pdit̃. vt dr̃ in 7º. ethi. cũ g̊ hec diſtictio ſit valde famoſa oz eã ꝯtinere aliq̃ ṽitatẽ. ℭ Dõm ꝙ ꝯcupiſcibil' ⁊ iraſcibilis ſi diſtiguunt̃ ꝯ rõnẽ: oz ꝙ accipiant̃ vt hñt eẽ in hoĩe: q2 i brutis ille ad rõnẽ nõ hñt ordinẽ. h̃ viſo pꝫ hanc diſtictõez particulariorẽ eſſe q̃ ſit alia. nã lꝫ alia diſtictio nõ ꝯtinebat niſi potẽtias aĩe hũane. ſic ẽt nec iſta vt oñſum eſt. verũtñ alia ſufficientior erat: q2 illa ꝯtinebat oẽs potentias aĩe humane tã rõnales q̃ irrõnales: ſed hec nõ ꝯtinet niſi potẽtias rõnales: q2 iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis rõnales ſunt nõ p eſſentiã: ſed p pticipationem. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Secundũ. n. differẽtias p quas has ſeparãt ⁊ alie dñr ptes maiorẽ his differẽtiã hñtes de qbꝰ ⁊ nũc dcm̃ eſt. Vegetatiua aũt q̃ ⁊ plãtis ineſt: ⁊ oĩbus viuẽtibus: ⁊ ſenſitiua: quã neqꝫ ſicut irrõnabilẽ: neqꝫ ſicut rõnem habẽtem: ponet quis vtiqꝫ facile.**

ℭ Improbat has diſtictiões aſſignatas: circa qd̃ tria facit ſm ꝙ tres rões adducit ad ꝓpoſitũ. 2ª ibi (Adhuc aũt ⁊ fantaſtica) 3ª ibi (Adhuc aũt ⁊ appetitiua.) dicit g̊ ꝙ ſm enĩ drĩas p quas ſeparãt. i. diſtiguũt has potẽtias aĩe. alie dñr potentie hñtes maiorẽ drñtiaꝫ his de qbus dcm̃ eſt. nunc. i. hoc in libro: q2 vegetatiua q̃ eſt in plantis ⁊ oĩbus aĩalibus: ⁊ ſenſitiua ſup. que ieſt brutis: eſt potẽtia quam neqꝫ ſicut irrõnalem: nec ſicut rõnẽ hñteꝫ ponet qs vtiqꝫ facile. i. competẽter ⁊ congrue. ℭ Nõnduꝫ aũt ꝙ vt pꝫ p habita diſiones facte competẽter ⁊ ꝯgrue accepte nõ ꝯtinẽt niſi potẽtias aĩe hũane. vegetatiua g̊ in plãtis ⁊ ſenſitiua i brutis facillime. i. ꝯpetẽter ⁊ ꝯgrue nõ ꝯtinent̃ ſub aliq̃ dictaꝝ diſtictionũ. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Adhuc aũt ⁊ fantaſtica que per eſſe qdeꝫ ab oĩbus altera eſt. ℭ Cui aũt haꝝ eadeꝫ vel altera ſunt: habꝫ multam dubitationem: ſi aliquis ponat ſeparatas anime.** Com. 42.

ℭ Adducit 2ªᵐ rõnẽ. d. ꝙ adhuc ãt ⁊ fantaſtica. i fãtaſia q̃ p eẽ. i. ſꝫ eẽ qdẽ ab oĩbꝰ alys potẽtys eſt altera. i. diuerſa. cui aũt haꝝ potẽtiaꝝ ſit eadẽ vel altera. vt vtꝝ ſit eadeꝫ vel altera cũ rõnabili vel cũ irrõnabili: ⁊ qũo ꝯtinet̃ ſub p̃fata diſtictõe multã hꝫ dubitatõem. ⁊ h̃ ſiqs ponit ptes aĩe ſepatas. ℭ Nõnᵐ aũt ꝙ fantaſia ⁊ maxĩe vt repit̃ in brutis nõ ꝓprie ꝯtinet̃ ſub aliquo mẽbro p̃dicte diſtictionis vt põt eẽ p hita manifeſtũ. ℭ Nõnᵐ aũt ꝙ fantaſia: ſm eſſe drt ab oĩbꝰ potẽtys: loco tñ ⁊ ſubo nõ oz eſſe ſepatam ab eis: q2 in eadẽ parte aĩe poteſt fundari appetitiuũ ſenſitiuum ⁊ fantaſticũ. qualitercũqꝫ ergo loquamur de fantaſia nõ ꝓprie cõtinetur ſub predicta diſtinctõe: tamẽ ſi qs poneret partes anime ſeparatas ⁊ diceret ꝙ fantaſia eſt ſeparata loco ⁊ ſubo ab appetitu vt ab iraſcibili ⁊ a ꝯcupiſcibili: tunc magis appet ꝙ dicta iſta diſtinctio ẽ inſufficiẽs: ⁊ ꝙ fantaſia nõ ꝯtinet̃ ſub ipa. nã fantaſia nõ eſt idẽ qd̃ potẽtia rõnalis: nec eſt idẽ qd̃ iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis cũ ſꝫ hũc modũ ponẽdi nõ ſolũ: ſꝫ eſſe: ſed ẽt loco ⁊ ſubo ſit ſepata ab eis. ℭ Deinde cum dicit.

ℭ **Adhuc aũt ⁊ appetitiua q̃ ⁊ rõne ⁊ potentia altera videt̃ vtiqꝫ eſſe ab oĩbus: ⁊ incõueniẽs vtiqꝫ hãc ſeq̃ſtrare. Irrõnatiua. n. volũtas fit cũ irrõnabili: ⁊ ꝯcupiſcentia: ⁊ ira. Si aũt tria in aĩa: in vnoquoqꝫ erit appetitus.**

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶Adducit tertiã rõnem.d.adhuc aũt appetitiua q̃ ⁊ rõne ⁊ potẽtia.i.diffinitiõe ⁊ actu altera vtiq̃ vr̃ eſſe ab oĩbus potẽtijs: ⁊ incõueniens eſt vtiq̃ ſequeſtrare hãc.i.diuidere appetitiuã ſolũ in duas ꝑtes in iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilem: ſꝫ diuidẽda eſt potẽtia appetitiua in tres: q2 ẽ triplex appetitus.vꝫ.volũtas irraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis. ꝙ autẽ ſic ſit pꝫ.nã in rõcinatiua aũt fit appetitus q dr̃ volũtas ĩ irrõnabili ãt fit ira ⁊ ꝯcupiſcẽtia. ſi ãt ſic ſit tria vtiq̃ erũt in aĩa: ⁊ in vnoquoq̃ homine erit appetitꝰ triplex. vꝫ. voluntas ⁊ iraſcibilis ⁊ concupiſcibilis.

Dubitaret forte aliqs: q̃uo diſtiguunt̃ iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis. ¶Dõꝫ ꝙ ſm quoſdã iraſcibilis differt a ꝯcupiſcibili: q2 ꝑ ꝯcupiſcibilẽ ꝓſequimur bona: per iraſcibilẽꝫ fugimus mala: ſꝫ hoc ſtare non põt: q2 vt ſupra dicebat̃ ſicut videmus in motibus naturalibus: ſic debemus arbitrari in motibꝰ factis ab aĩa. nõ eſt.n.dõꝫ ꝙ lapis ꝑ aliã nãꝫ recedat a loco ſurſũ tãq̃ a diſcõueniẽti: ⁊ recedat deorſũꝫ tanq̃ ad ſibi ꝯueniẽs: ſꝫ h̃ ẽ ꝑ vnũ ⁊ idẽ: ſic ꝑ vnũ ⁊ eũdẽ appetitũ ꝑ que aĩa fugit mala tanq̃ diſcõueniẽtia: ꝓſeqtur ⁊ bona tãq̃ cõueniẽtia. h̃ ġ nõ põt facere diſtictionẽ in appetitu: ꝑꝑ qđ ſciẽdũ ꝙ ſicut in nãlibus videmus a natura duplicẽ datã eſſe virtutem ſic ⁊ in aĩa eſſe ꝯtigeret. Uidemus.n.in igne eſſe leuitateꝫ ⁊ caliditatẽ: ſed ꝑ leuitatẽ tẽdit ignis in locũ ſurſum tãquã in ſibi ꝯueniẽs. ꝑ caliditatẽ v̄o reſiſtit corruptiuis ⁊ agit in ꝯ̃ria: ⁊ in ea que vellent ipm̃ ĩpedire: ne tenderet in talẽ locũ: ſed ſi natura nõ deficit entibus in ſenſibilibꝰ ne ornaret ipa hac duplici virtute: multomagis credẽdũ eſt ꝙ natura aĩalibus nõ deficit qn ornaret ea duplici virtute. hꝫ ġ animal vnam virtutẽ appetitiuã ꝑ quã ꝓſequit̃ ꝯuenientia: ⁊ hec dr̃ ꝯcupiſcibilis. rurſus hꝫ aliã virtuteꝫ ꝑ quã reſiſtit ⁊ iuehit̃ ꝯ volentes impedire ipm̃ in bono ⁊ deſiderato. ⁊ hec dr̃ iraſcibilis. v̄bi grã. leo ꝑ ꝯcupiſcibilẽ accedit ad cibũ tãq̃ ad ſui ꝯueniẽs ⁊ tãq̃ ad id qđ ꝯ̃ſiderat. ꝑ iraſcibilẽ v̄o reſiſtit ⁊ aggredit̃ beſtias q̃ volũt ipm̃ impedire in cibo adepto. hñt ſe ġ ꝯcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis in aĩali q̃ſi leuitas ⁊ caliditas in igne.

Ulterius forte dubitaret aliqs cũ cõcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis nõ differant ſm fugam ⁊ ꝓſecutionẽ vtrũ qđlibꝫ iſtoꝝ habeat ſuaꝫ ꝓſecutionem ⁊ fugã. ¶Dõm ꝙ cõcupiſcibilis ⁊ iraſcibilis differunt ex eo ꝙ ꝑ vnam iſtaꝝ virtutũ animal ꝓſequit̃ cõuenientia. per aliã v̄o reſiſtit ⁊ aggredit̃ ĩpediẽtia qđlibꝫ iſtoꝝ hꝫ ſuam ꝓſecutionẽ ⁊ ſuã fugã. nã ſi iſtud qđ offertur ꝯcupiſcibili ſit bonũ delectabile ⁊ ꝯueniẽs. tũc ꝯcupiſcibilis deſiderat ⁊ ꝓſeqt̃ rem illã. ſi v̄o iſtud qđ ꝯcupiſcibili offert̃ ſit diſcõueniẽs ⁊ nociuũ: tũc abhoiat̃ ⁊ fugit. deſideriũ ġ eſt q̃dã ꝓſecutio ꝯcupiſcibilis. ⁊ abhoĩatio ẽ q̃dã ipſius fuga nec eſt alia v̄tus: ſed eſt vna ⁊ eadẽ ꝯcupiſcibilis ꝑ quã ꝓſequimur ⁊ deſideramus ꝓficua ⁊ fugimus ⁊ abhominamur nociua. ſic ẽt iraſcibilis hꝫ ſuã ꝓſecutiõeꝫ ⁊ fugã. nã ſi volẽs nos impedire in bono qđ ꝯcupiſcimus vr̃ nobis ꝙ poſſimus ſuꝑare ipm̃: tũc audemꝰ ⁊ ſꝑamus. ſi v̄o nõ vr̃ nobis via ad ſuꝑandũ: tũc timemus vel deſꝑamus: ita ꝙ ſpes ⁊ audacia ſunt q̃dã ꝓſecutio iraſcibilis. timor v̄o ⁊ deſperatio ſunt q̃dã ipſius fuga differũt ġ iraſcibilis ⁊ ꝯcupiſcibilis mõ quo dcm̃ eſt. nõ aũt differũt ex eo ꝙ vna ꝓſequat̃ ⁊ alia fugiat. vt dicebat opio recitata: ſed q̃lꝫ hꝫ ſuã ꝓſecutõeꝫ ⁊ fugã. vt ẽ ꝑ hita manifeſtũ.

Ulterius forte dubitaret aliqs: q̃uo in aĩa hũana ſunt tria ſꝫ appetitũ ⁊ q̃uo ĩ vnoquoq̃ hoĩe eſt triplex appetitus. ¶Dõm ꝙ vt ſepe ſuꝑius dcm̃ eſt ſicut appetitus nãlis ſequit̃ formã nãliter impſſaꝫ ſic appetitus aĩe ſeqt̃ formã ab aĩa apꝑhẽſaꝫ: q̃re cũ in aĩa hũana ſit duplex apꝑhẽſio. vna ꝑ itellcͭum. ⁊ alia ꝑ ſenſum. ꝓ̇ma facie erit in aĩa duplex appetitus. vnꝰ itellectus ſequẽs formã apprehẽſaꝫ ꝑ itellcͭuꝫ: ⁊ aliꝰ ſenſus ſequens formã apꝑhenſam ꝑ ſenſum. ¶Rurſus appetitꝰ ſenſitiuus diſtiguit̃ in iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ: quare erit triplex appetitus in hoĩe. vnus in parte rõnabili ſiue in parte ĩtellectiua q dr̃ volũtas. ⁊ duplex in parte nõ rõnabili ſiue in parte ſenſitiua: quoꝝ vnꝰ vocat̃ ꝯcupiſcibilis: alter v̄o iraſcibilis. rõ aũt quare appetitus ĩtellectiuꝰ eſt vnus ⁊ remanet ĩdiuiſus. ſenſitiuus v̄o appetitus plurificat̃ ⁊ diuidit̃ in duo vt cõmuniter ponit̃: q2 ĩtellectus apprehẽdit bonũ ſub rõne vl̃i. ſenſitiuꝰ v̄o ſub rõne particulari: ⁊ q2 vl̃e cõmune cõgregat que particularia diuidunt appetitꝰ ĩtellectus remanet vnus ĩdiuiſus. ſenſitiuus v̄o diuidit̃ ⁊ plurificat̃. ex hoc ġ patere põt q̃uo peccabãt diuidẽtes potentias anime ꝑ iraſcibilẽ ꝯcupiſcibilẽ ⁊ rõnabilem. nã rõnabilis ibi ſtat ꝓ ĩtellectu. ꝯcupiſcibilis v̄o ⁊ irrõnabilis ſtant ibi ꝓ appetitu. in illa ergo diuiſiõe nõ fit mẽtio niſi de duplici appetitu ſenſitiuo: nõ aũt ibi fit mẽtio de voluntate que eſt appetitus ĩtellectiuus. iõ ait ph̃s ꝙ incõueniẽs eſt ſequeſtrare appetitũ in duo.i.diſtinguere appetitũ in duas partes: q2 eſt diſtiguẽdũ in tria. vꝫ. in voluntatẽ: iraſcibilẽ ⁊ ꝯcupiſcibilẽ: debuerũt ġ illi diſtinguere ſaltem quatuor potẽtias anime: quaꝝ vna diceretur rationalis ſiue intellectus. ſcđa vocaret̃ volũtas. tertia iraſcibilis. q̃rta ꝯcupiſcibilis. ſm hoc aũt ſumpte ſunt quattuor virtutes cardinales. vꝫ. prudentia: iuſtitia: fortitudo: ⁊ temperantia. Nam prudentia eſt in intellectu: iuſtitia in voluntate: fortitudo in iraſcibili: temperantia in concupiſcibili. ¶Deinde cum dicit.

¶Et etiaꝫ de quo nunc ſermo inſtat: qđ forte mouens ſm locũ aĩal eſt. Secundũ q̇dem igit̃ augmẽtum ⁊ decremẽtum motum: qđ oĩbus ineſt. Uidebit̃ vtiq̃ mouere generatiuũ ⁊ vegetatiuum: de reſpiratiõe aũt ⁊ expiratione: ⁊ ſomno ⁊ vigilia poſterius ꝓſpiciendum. Habent.n. ⁊ hec dubitationẽ multaꝫ. ¶Sed de motu ſm locũ: quid ſit mouẽs aĩal ſm ꝓceſſiuum motũ cõſiderandum. Cõ.43 Cõ.44

¶Premiſſis diuiſiõibus quas faciebãt antiqui de potentijs anime: ⁊ improbatis illis incipit determinare de ꝓ̇ncipio motiuo ſiue de potẽtia mouente: circa qđ duo facit: q2 ꝓ̇mo determiat de hoc ꝓ̇ncipio ingrendo ⁊ dubitãdo. ſecũdo determinat de eo veritatẽ determinãdo ibi (Uidẽtur aũt duo hec) circa ꝓ̇mum duo facit: quia ꝓ̇mo cõtinuat ſe ad dicẽda. ſecũdo exequit̃ de intẽto ibi. (Or q̇deꝫ ergo) dicit ġ ꝙ de motu de quo nũc inſtat ſermo eſt q̃ſtio quid eſt mouẽs animal ſꝫ locũ: q2 ſm q̇dẽ motũ augmentum ⁊ decremẽtuꝫ qđ ineſt omnibꝰ ꝯtingit vtiq̃ mouere ſm aliqđ ꝓ̇ncipiũ qđ ineſt omnibus: q2 talis motus fit ſꝫ vegetatiuum ⁊ generatiuũ. de reſpiratõe aũt ⁊ expiratione ⁊ de ſomno ⁊ vigilia q̃liter hec fiant ꝓſpiciendũ eſt poſterius. hñt.n.h̃ multã dubitationẽ: ſed de motu ſm locũ quid ẽ mouẽs animal ſꝫ motũ ꝓceſſiuũ cõſiderandũ eſt nunc. ¶Deinde cum dicit.

¶Or q̇dẽ igit̃ nõ vegetatiua potentia manifeſtũ. Semꝑ.n. ꝓpter aliquid motus hic: ⁊ aut cũ fantaſia: aut appetitu eſt. Nihil.n. nõ appetens: aut fugiens mouet̃: ſed aut violẽtia.

¶Exequit̃ de ĩtento: circa qđ q̇nq̃ facit: q2 ꝓ̇ oñdit ꝙ ꝓ̇nm motus ꝓceſſiui in aĩali nõ ẽ vegetatiuũ. 2° ꝙ nõ eſt ſenſitiuũ. 3° ꝙ nõ eſt ĩtellectus ſpeculatiuus. 4° ꝙ nõ eſt intellectus practicꝰ. 5° ꝙ hꝰ ꝓ̇nm motiuũ nõ eſt appetitꝰ. 2a ibi. (Similr̃ aũt.) 3a ibi (At vero neq̃ ratiocinatiua.) 4a ibi

UVA. BHSC. IyR_041_2

(Ampli⁹.)2ᵃ ibi(At vo neq̃ appetit⁹)circa p̊ᵐ duo facit
ſm φ dupl'r declat itentũ.zᵃ ibi.(Amp.ꝛ plãte)dicit g̊ φ
qdẽ g̊ vegetatiua nõ ẽ potẽtia mouẽs aĩal ſm motũ ꝓceſ
ſiuũ mãifeſtũ ẽ:qꝛ ſemꝑ h̄ mot⁹ eſt ꝑꝑ aliqd:qꝛ ẽ aut cum
fantaſia aut cũ appetitu:qꝛ nihil nõ appetẽs aut fugiẽs.i.
abhominãs mouet̃ h̄ motu:ſꝫ ãt mouet̃ ꝑ violẽtiã.forme
tur g̊ ſic rõ.mot⁹ ꝓceſſiu⁹ fit ꝑ fantaſiã ꝛ ꝑ appetitũ:ſꝫ ꝑti
vegetatiue ſm φ h⁹ nõ ꝯpetit fantaſia ꝛ appetit⁹.g̊ vege
tatiua ſm φ h⁹ nõ ẽ p̊nᵐ ĩ tali motu.⸿ Deide cũ dicit.

⸿ Ampli⁹ ꝛ plãte vtiq̃ eẽnt motiue tali motu:
ꝛ vtiq̃ hẽret aliq̃ ꝑtẽ organicã ad motũ hũc.

⸿ Adducit zᵃᵐ rõnẽ ad hoc idẽ:qꝛ ſi vegetatiuũ eẽt p̊nᵐ in
motu ꝓceſſiuo plãte vtiq̃ qb⁹ ieſt vegetatiuũ eẽnt vtiq̃
motiue ſm talẽ motũ:ꝛ hẽrẽt vtiq̃ aliq̃ ꝑtẽ organicã ad
hunc motũ.i.hẽrent pedes ꝑ quos poſſent moueri ſm ta
lem motũ:ſed cũ hoc ſit falſum pꝫ φ vegetatiuum nõ eſt
p̊mum in tali motu.⸿ Deinde cum dicit.

Cõ. 45. ⸿ Simil'r aũt neq̃ ſenſitiuũ. Multa eniꝫ ſunt
aĩalium que ſenſum qdẽ hñt:manẽtia aũt ſunt
ꝛ imobilia per finem.

⸿ Oñdit φ ſenſitiuũ nõ eſt p̊nᵐ in tali motu:circa qδ duo
facit:qꝛ p̊ facit qδ dcm̃ ẽ.z°.remouet q̃dã cauillatõeꝫ poſ
ſibilẽ fieri circa ꝑ̃tacta ibi.(Si igr̃ nã)dicit g̊.ſil'r ãt neq̃
ſenſitiuũ ẽ p̊nᵐ in tali motu:qꝛ multa ſunt aĩaliũ q̃ ſenſuꝫ
qdẽ hñt:ꝛ tñ ſunt manẽtia ꝛ ĩmobilia ꝑ finẽ.i.q̃diu viuũt
vſq̃ in finẽ:q̃re cũ aliqb⁹ inſit ſenſitiuũ qb⁹ nõ ieſt mot⁹
ꝓceſſiu⁹:ñ erit ſenſitiuũ p̊nᵐ ĩ tali motu.⸿ Deiñ cũ dic̃.

⸿ Si igit̃ natura fruſtra facit nihil neq̃ deficit
in neceſſarijs:niſi in orbatis ꝛ imꝑfectis. Hu
iuſmodi aũt aĩaliũ perfecta ꝛ nõ orbata ſunt.
Signũ aũt ẽ:qꝛ generatiua qdẽ ſunt ꝛ augmẽ
tum habẽt ꝛ decremẽtum:quare ꝛ habẽt vti
q̃ partes organicas proceſſionis.

⸿ Remouet q̃dã cauillatõeꝫ poſſibilẽ fieri circa ꝑ̃tacta.
poſſꝫ.n.aliqs dr̃e φ ſenſitiuũ ẽ p̊nᵐ in motu ꝓceſſiuo:nõ
tñ oĩb⁹ aĩalib⁹:qbus ieſt ſenſitiuũ ꝯpetit moueri ſm talẽ
motũ:qꝛ nõ oĩa aĩalia hñt organa:nec oĩa hñt pedes:ſꝫ hᵉ
cauillatio ſtare non põt:qꝛ dr̃e φ nã dediſſet alicui aĩali
aliq̃ potẽtiã ꝛ aliq̃ v̊tutẽ q̃ eẽnt p̊nᵐ ĩ motu ꝓceſſiuo:ꝛ ñ
dediſſet ſibi organa ꝑ que poſſet exeq talẽ motũ ẽ dr̃e φ
nã defeciſſꝫ in nec̃arijs:qδ fl'm ẽ:qꝛ nã nihil agit ſuꝑfluũ
nec deficit in nec̃arijs.iõ ait. ſi igr̃ nã nõ facit fruſtra ni
hil nec deficit ĩ nec̃ijs niſi ĩ orbatis ꝛ in iꝑfectis:ſꝫ h⁹ aĩa
liũ q̃ nõ mouent̃ ſm locũ ſunt ꝑfecta in ſpẽ ſua ꝛ nõ ſunt ĩ
eis orbitates.ſignũ aũt h⁹ẽ:qꝛ ſunt gñatiua ꝛ hñt augmẽ
tũ ꝛ decremẽtũ.i.hñt oĩa q̃ ꝯpetũt ꝓꝑe ſpẽi:q̃re ſi hẽrent
potẽtiã vel v̊tutẽ aliq̃ q̃ eẽt p̊nᵐ in motu ꝓceſſiuo hr̃ent
vtiq̃ ꝑtes orgãicas ꝓceſſiõis.i.hẽrẽt pedes:ſꝫ cũ h̄ ſit fl'ꝫ:
g̊ nõ hñt aliqd qδ ſit p̊nᵐ ĩ tali motu:ſꝫ cũ hẽant ſenſitiuũ
nõ poterit ſenſitiuũ eẽ p̊nᵐ tal' mot⁹.⸿ Deide cũ dicit.

Cõ. 46. ⸿ At vo neq̃ rõcinatiua: ꝛ vocat⁹ itellect⁹ eſt
mouẽs. Speculatiuus qdẽ igit̃ nihil ſpeculat̃
actuale:neq̃ dicit de fugibili ꝛ ꝓſeqbili. Sem
per aũt mot⁹ aut fugiẽtis: aut ꝓſequẽtis aliqd
eſt. Sꝫ neq̃ cũ ſpeculat⁹ fuerit aliqd huiuſmo
di iã ꝑ̃cipit aut ꝓſeq:aut fugere: puta cũ ml'to
tiẽs itelligit terribile aliqd:aut delectabile: nõ
iubet aũt timere:ſꝫ cor mouet̃. Si aũt delecta
bile moueat appetitũ altera aliq̃ pars.

⸿ Oñdit φ itell'us ſpeculatiu⁹ nõ ẽ p̊nᵐ in tali motu.d.at
v̊o nec rõcinatiua ꝛ vocat⁹ itell'us ẽ mouẽs ſꝫ locũ:qꝛ ſpe
culatiuus qdẽ itell'us nec ſpeculat̃ actuale.i.nõ ordinat̃
ad op⁹ nec ſpeculat̃ vt agat nec dicit aliqd de fugibili ꝛ ꝓ
ſeqbili:ſꝫ ſemꝑ mot⁹ ẽ aliqd aut ꝓſequẽtis aut fugiẽtis ꝛ
ſubdit ad decl'atõeꝫ dicti φ neq̃ cũ itell'us fuerit ſpecula
tus aliqd h⁹.i.aliqd agibile:iã ꝑ̃cipit aut ꝓſeq aut fugere:
puta itell's multotiẽs itelligit aliqd terribile aut delecta
bile.nõ iubet aũt timere aut delectari:ſꝫ cor mouet̃ ſi de
beat eſſe ꝓſecutio aut fuga:vel mouet̃ aliq̃ alia ꝑs ſi dele
ctabile.i.ſi mouẽs ad δlectatõeꝫ ſit altera aliq̃ ꝑs. h̄ ãt di
xit ꝑꝑ opionẽ platonis q poſuit ꝑtes ꝛ potẽtias aĩe ſepa
tas:ſꝫ quẽ modũ poſſꝫ qs dr̃e φ ad mouẽdũ ſꝫ δlectatio
nẽ ꝛ ſm ꝯcupiſcibilẽ nõ mouet̃ cor:ſed altera ꝑs vt epar.
⸿ Nõnᵐ ãt φ p̊nᵐ mot⁹ ꝓceſſiui nõ ẽ itell's ſpeculatiu⁹:
qꝛ ille nec ꝑ̃cipit ꝓſecutiõem nec fugã:nõ g̊ talis itell'us ẽ
ꝓꝑie p̊nᵐ in tali motu:ſꝫ opꝫ moueri cor vel aliq̃ aliam
ꝑteꝫ vt fiat talis motus.⸿ Deinde cum dicit.

⸿ Amplius ꝛ ꝑ̃cipiẽte itellectu: ꝛ dicẽte itelli Com. 47.
gibilia fugere aliqd autẽ ꝓſeq:nõ mouet̃:ſꝫ ſe
cundũ ꝯcupiſcẽtiã agit vt icõtinẽs.

⸿ Oñdit φ itell's practic⁹ nõ ẽ p̊nᵐ tal' mot⁹:circa qδ duo
facit ſꝫ φ duplicẽ rõnẽ adducit ad ꝓꝑᵐ.zᵃ ibi(Et total'r)
dicit g̊.ãpli⁹ ꝛ ꝑ̃cipiẽte itell'u practico ꝛ dicẽte itelligibilia
fugere aliqd aut ꝓſeq nõ mouet̃ ſm itell'm ꝑ̃cipiẽtẽ:ſed
agit ſm ꝯcupiſcẽtiã vt icõtinẽs.⸿ Nõnᵐ aũt φ ſi itell'us
practic⁹ eẽt directe ꝛ ꝓꝑe p̊nᵐ nr̃oꝝ motuũ ſemꝑ mouere
mur ſm imꝑiũ eius:cui⁹ ꝯ̃riuꝫ videmus:qꝛ hoĩes aliq vt
icontinẽtes nõ ſequunt̃ qδ dictat itellectus ꝛ rõ:ſꝫ qδ de
ſiderat cõcupiſcentia.⸿ Deinde cũ dicit.

⸿ Et totaliter aũt videmus:qm̃ hñs medicati
uam nõ ſanat̃ tanq̃ alterius qdẽ ꝓꝑiũ ſit age
re ſm ſciẽtiã:ſed nõ ſentire.

⸿ Adducit ſecũdã rõnẽ.d.φ total'r videm⁹:qm̃ hñs artẽ
medicatiuã nõ ſanat̃:qꝛ ñ facit ĩ ſe qδ ꝑ̃cipit ars:tãq̃ age
re ſm ſciaꝫ ſit qdẽ ꝓꝑiũ alteri⁹ vt appetit⁹:ſꝫ nõ ſciẽtie.
⸿ Nõnᵐ ãt φ cũ ars medicĩe ſit ꝑfectio itell's practici.ſi
itell'us practic⁹ eẽt directe ꝛ ꝓꝑe p̊nᵐ nr̃aꝝ actionũ:qlibꝫ
medicus cũ ĩfirmaret̃ ageret in ſeipo oĩa q̃ dictat ars me
dicine:cui⁹ ꝯ̃riũ videmus in multis:q̃re agere ſm arteꝫ ꝛ
ſm ſciaꝫ practicã nõ ẽ ipſi⁹ artis nec ipſi⁹ ſcie:ſꝫ magis vr̃
eſſe ipſi⁹ appetitus:qꝛ q̃tũcũq̃ ars vel ſcia dictat aliquid
fiẽdũ:nõ tñ facis illud niſi velis.⸿ Deide cũ dicit.

⸿ At vo neq̃ appetit⁹ h⁹ mot⁹ dictus ẽ.abſti Com. 48.
nẽtes.n.appetentes ꝛ ꝯcupiſcẽtes nõ oꝑant̃:
quoꝝ appetitũ hñt:ſꝫ ꝯſequunt̃ intellectũ.

⸿ Cũ oñſum ſit φ nec vegetatiuũ nec ſenſitiuũ nec itell's
ſpeculatiu⁹:nec intellect⁹ practic⁹ ſint ꝓꝑe ꝛ p̊ncipal'r p̊nᵐ
actionũ nr̃arũ dubiũ ẽ an appetit⁹ ſit tale p̊nᵐ.iõ ꝓbat φ
nec appetit⁹ ſit h⁹ p̊ncipiũ.d.at v̊o nec appetit⁹ ẽ domin⁹
h⁹ mot⁹:qꝛ tũc hoĩes ſemꝑ ſeq̃rent̃ appetitũ:cui⁹ ꝯ̃riũ vi
demus:qꝛ abſtinẽtes ꝛ ꝯtinẽtes nõ ſequunt̃ appetitũ:ſed
itell'm.iõ ſubdit φ abſtinẽtes.n.appetẽtes ꝛ ꝯcupiſcẽtes
aliq̃ nõ oꝑant̃ ea:quoꝝ hñt appetitũ:ſꝫ ſequũt̃ itll'ꝫ ꝛc̃.

VIdent̃ ãt duo hec mouẽtia:aut appe
titus:aut intellectus. Si aliqs fanta
ſiã poſuerit ſicut itelligẽtiã quãdam.
Multa.n.ꝑ̃ter ſciam ſequunt̃ fanta
ſias: ꝛ in alijs aĩalibus nõ intelligẽtia: neq̃ rõ
eſt:ſed fantaſia vtraq̃:hec ergo motiua ſꝫ lo
cum intellectus ꝛ appetitus.

⸿ Poſtq̃ pħs arguẽdo ꝛ dubitãdo iq̃ſiuit qd ſit p̊nᵐ mo
tus ꝓceſſiui.ĩ ꝑte iſta exeq̃t̃ de h̄ v̊itatẽ determinando:circa
qδ tria facit:qꝛ p̊ facit qδ dcm̃ eſt.z°.oñdit quõ aĩalia tãꝫ

UVA. BHSC. IyR_041_2

perfecta q̄ꝫ imperfecta mouent̄ ſm motum ꝓceſſiuum. tertio poſtq̄ꝫ determinauit de potētꝫs ipſiꝰ aīe comparat hꝰ partes ⁊ potētias adinuicē. ſcđa ibi. (Dio qdem igit̄) tertia ibi (Uegetabilez qdez ergo) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄mo oſtēdit q̄ ſunt p̄ncipiū mouēdi in motu ꝓceſſiuo. ſcđo ſoluit rōnez factā in ꝯriū. tertio dat numeꝝ ⁊ ordinē mouentiū in tali motu. ſcđa ibi (Qm̄ aūt appetitꝰ fiunt) tertia ibi (Qm̄ aūt tria ſunt) Circa p̄mū tria facit. qꝛ p̄mo oſtēdit eſſe plā mouentia ſm talē motū. ſcđo reducit iſta plura ad vnū. tertio oſtēdit quomō in tali motu hꝫ eē rectitudo ⁊ nō rectitudo. ſcđa ibi (Appetibile eniz mouet) tertia ibi (Intellectꝰ qdez igit̄) Circa p̄muz duo facit. qꝛ p̄mo ꝓponit qđ ītendit. ſcđo declarat ꝓpoſitū ibi. (Intellectus aūt) Dicit ergo ꝙ vident̄ aūt duo hec eſſe mouentia aut appetitꝰ aut ītellꝰs. ⁊ hoc ſi aliqs poſuerit fantaſiā. ſicut ītelligentiā quādā. qꝛ multa quis agit p̄ter ſciam. eo ꝙ ſeqt̄ fantaſiā. ⁊ in alꝫs aīalibꝰ nō eſt ītelligētia nec rō: ſꝫ fantaſia. ergo fantaſia ē ēt mouēs: collocādo g̊ fantaſiā ſub intellectiua vtraq̄ꝫ erunt motiua ſm locū intellectus ⁊ appetitus. ¶ Notandū aūt ꝙ ſicut ītellectus apprehēdit aliquid ad quā apprehenſionē multotiens ſequit̄ motus: ſic ſꝫ formā apprehēſaz a fantaſia multotiēs pōt ſeq motꝰ: q̄re ſi volumꝰ collocare fantaſiā ſubintellectiua vt ꝙ ipſa fantaſia dicat̄ q̄dā ītellectiua vel qdam ītellectus erūt duo mouentia. vꝫ. ītellectus ⁊ appetitꝰ: ſꝫ ſi nō volumus collocare fantaſiā ſub ītellꝰiua vt ſonat alia lr̄a erūt tria mouentia. ſ. intellectus appetitus ⁊ fantaſia.

Dubitaret forte aliqs. vtrū fantaſia ſit p̄ncim mouens. ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ ſupius in illo cap. Qm̄ aūt duabꝰ differētꝫs. dedit phs dr̄iaz inter opionē ⁊ fantaſiā. d. ꝙ cū opinamur aliqd difficile aut terribile ſtatim ꝯpatimur ⁊ mouemur ad fugiēdū. ſilr̄ cū opinamur aliquid cōfidendū ſtatiz mouemur ad ꝓſequēdū: ſꝫ ſꝫ fantaſiā nō ſic: imo ſm eā ſilr̄ nos habemꝰ ſicut ſi eſſemꝰ cōſiderātes in pictura difficilia ⁊ ꝯfidētia. ¶ In ꝯtrariū eſt qđ hic dicit̄. nā multi hoīum in multis operibus agunt p̄ter ſciaz: qꝛ ſequūt̄ fantaſiā. ēt alia aīalia ab hoīe in ſuis opibꝰ ſequunt̄ fantaſiā cū eis nō inſit nec rō nec ītelligētia: ſꝫ nō eſſet h̄ niſi fantaſia hr̄et rōnē p̄ncipꝫ motiui. ergo ⁊c. ¶ Dōz ꝙ vt in lr̄a inuit̄ fantaſia eſt ſicut ītelligētia q̄dā. vr̄. n. ſic ſe hr̄e fantaſia ad motuz q fit ſm appetitū ſenſitiuū: ſicut ſe hꝫ ītelligentia ad motū q fit ſꝫ appetitū ītellectiuū. cōtingit. n. aliqñ ꝙ ītellectꝰ ꝯſiderādo aliqđ terribile vel aliqđ cōfidendū ſimplr̄ ap̄phendit illud abſq̄ꝫ eo ꝙ opinet̄ illud eē ſibi ꝓficuū ⁊ nociuū. ⁊ ad talē apprehēſionē nō ſeqtur ꝯpaſſio nec motus. aliqñ vō ſic ꝯſiderat de re terribili vel de re cōfidēda ꝙ opinat̄ eā poſſe eſſe ꝓficuā vel nociuā. ⁊ tūc ſequit̄ motꝰ. hoc ēt mō ſe hꝫ ⁊ eſſe fanta. naz aliqñ per fanta. ſimplr̄ ap̄phendimꝰ aliqđ terribile vel cōfidēdū abſq̄ꝫ eo ꝙ exiſtimemꝰ illud eſſe ꝓficuū vel nociuū: ⁊ tūc ſic ꝑ fanta. ꝯſiderātes nō mouemur nec cōpatimur: ſꝫ ſilr̄ nos hēmꝰ ac ſi in pictura cōſideraremus aliqd terribile vel ꝯfidendū. aliqñ vō ſic ꝑ fanta. apprehendimꝰ aliqd terribile ꝙ exiſtimamꝰ illud eſſe nobis ꝓficuū vl̄ nociuū: ⁊ tūc ꝯpatimur ⁊ mouemur. erit ergo fanta. hoc modo principiū mouens. argumenta ergo ꝓcedebant ſuis vꝫs. ¶ Deide cū dicit.

Cō. 49. ¶ Intellectus autem qui propter aliquid ratiocinatur: ⁊ qui practicus eſt. Differt autē a ſpeculatiuo ſm finem.

¶ Declarat qđ dixerat. circa qđ duo facit. qꝛ p̄mo oſtēdit ꝙ intellectus habet rōnem p̄ncipꝫ motiui. ſcđo oſtēdit h̄ idem de appetitu ibi. (Et appetitus) Dicit ergo ꝙ ītellectus aūt qui rōcinat̄ ꝓpter aliqd. i. ꝓpter opus ⁊ q ē practicus differt a ſpeculatiuo fine, i, ſm finez: nā finis intellectus ſpeculatiui eſt veritas. practici vero finis eſt opus ſiue bonum. formet̄ aūt ſic ratio. omne illud qđ eſt ꝓpter opus: ⁊ cuius finis eſt opus habet rōnem principꝫ mouētis ⁊ agentis reſpectu illius operis. huiuſmodi eſt intellectus practicus. ergo ⁊c. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Et appetitus ꝓpter aliquid omnis eſt. Cuiꝰ eniz appetitus: hoc principium practici intellectus: vltimum aūt principiū actionis eſt. Quare rōnabiliter hec duo videntur mouentia: appetitus ⁊ intelligentia practica.

¶ Oſtendit ꝙ etiam appetitus eſt ꝓpter aliquid: ⁊ propter opus dicēs: ꝙ ⁊ appetitus oīs eſt ꝓpter aliqd. i. ꝓpter opꝰ: qꝛ ad h̄ cuius eſt appetitus eſt p̄ncipium practici ītellectꝰ. vltimū autē p̄ncipium eſt actionis: ⁊ qꝛ taz ītellectus practicus q̄ꝫ appetitus ſunt ꝓpter aliqd: vt ꝓpter opus: rōnabiliter h̄ duo videntur eſſe mouentia. appetitus ⁊ intelligentia practica.

Dubitaret forte aliquis quomō h̄ cuius eſt appetitus eſt p̄ncipiuz practici ītellectus: ⁊ quomō vltimuz eſt p̄ncipiū actionis. ¶ Dōm ꝙ finis eſt illud cuius eſt appetitus. finis aūt in operabilibus eſt quaſi principium in ſpeculabilibus: vt declarari hꝫ circa finē ſcđi phycoꝝ: ſicut g̊ intellectus ſpeculatiuus per p̄ncipia venatur cōcluſiones: ſic ītellectus practicus īpm finem cuius eſt appetitus accipit tanq̄ꝫ p̄ncipiū: ⁊ per illud īueſtigat ea que ſunt ad finez ita ꝙ vltimuz inueſtigatum eſt p̄muz agibile vel eſt p̄ncipium actionis: vt ſi appetitus appetit ſanitatem tanq̄ꝫ finem intellectus practicus accipiet hunc finem. vꝫ. ſanitatem tanq̄ꝫ p̄ncipium. Et per eam inueſtigabit ea que ſunt ad finem. arguet eniz ſic ītellectus: ꝙ corpus eſt ſanandū: qualiter ſanabitur: per talez herbā. qualiter illa herba habebitur: eundo ad hortum. Ultimum ergo inueſtigatū eſt ire ad hortum. inde ergo incipiet actio: qꝛ primo ibit ad hortum. poſtea colliget dictam herbam. ⁊ vltimo inducet̄ ſanitas. ¶ Deinde cum dicit.

¶ Appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc intelligentia mouet: qꝛ principiū huiuſmodi qđ ē appetibile. ¶ Et fantaſia aūt cū moueat: nō mouet ſine appetitu. Unū igit̄ mouēs qđ ē appetibile. Cō. 50.

¶ Reducit hic plura mouentia ad vnū p̄ncipale mouens. circa qđ duo facit: qꝛ p̄mo ꝓponit qđ ītendit. Secundo ꝓbat qđ dixerat ibi. (Si eniz duo.) Dicit g̊. ꝙ appetibile. n. mouet: ⁊ ꝓpter hoc mouet ītelligētia: qꝛ p̄nm ē h̄ qđ ē appetibile. ītelligētia g̊ nō mouet niſi ꝑ appetibile ſiue ꝑ appetitū. ⁊ fantaſia ēt cū moueat nō mouet ſine appetitu. vnū ē igit̄ mouēs p̄ncipale. vꝫ. illđ qđ ē appetibile. Deiñ cū dic̄.

¶ Si eni duo intellectus et appetitus mouebāt ſm cōem vtiq̄ꝫ aliquam ſpēm mouebant: nunc aūt intellectus non videtur mouens ſine appetitu: voluntas. n. appetitus eſt. Cū aūt ſm rōnē mouet̄: ⁊ ſm voluntatē mouet̄: appetitus aūt mouet preter rōnem: concupiſcentia quidem enim appetitus quidam eſt.

¶ Probat qđ dixerat. d. ꝙ ſi. n. duo mouebāt ītellꝰs ⁊ appetitus: ſm cōem vtiq̄ꝫ aliquā ſpēz mouebāt: nūc aūt intellꝰs nō vr̄ mouēs ſine appetitu. Nā volūtas appetitꝰ ē. qꝛ ē appetitꝰ ītellꝰiuꝰ ſiue appetitꝰ rōalꝰ. nā nūq̄ꝫ rō mouz: niſi d̄termiet̄ ꝑ volūtatē. iō ſubdit ꝙ cū aliqd mouet̄ ſꝫ rōnē mouet̄: ⁊ ſꝫ volūtatē tāq̄ꝫ ſꝫ aliqd determinās rōnez. rō g̊ nō mouet ſine appetitu. appetitꝰ āt mouet p̄ter rōnē: qꝛ ꝯcupiſcētia qdā appetitꝰ ē: ⁊ tñ ꝯcupiſcētia rōz ñ ſeqt̄. ¶ Nōnm āt vi rōnis hꝰ i h̄ ꝯſiſtere: qꝛ illđ ſine q̄ ñ mouet aliud ipm

UVA. BHSC. IyR_041_2

tamē mouet ſine alio illud eſt p̄ncipale mouēs:ſʒ ītelligentia nō mouet ſine appetitu ſiue appetibili.appetitus autē mouet ſine ītelligētia.ġ appetitus vel appetibile eſt p̄ncipale mouēs.plura ġ ſunt mouētia. Sʒ iſta plura reducuntur ad vnū p̄ncipale mouēs:vt ad appetibile vel appetitū.

Dubitaret forte aliqs.vtrū illa plura mouentia q̄ regrunt̄ ad motū ꝓceſſiuū reducant̄ ad vnū mouēs.℄ Dōm ꝙ nunq̄ʒ ex pluribus ſeqtur.vnū niſi inq̄ʒtuʒ illa plura hn̄t aliquā vnitatē. cū ġ vnus mot⁹ ꝓceſſiuus ſequat̄ ex plurib⁹ mouētibus vt ex intellectu ⁊ appetitu:oʒ illa plura reduci ad aliqđ vnū vt qđ itellectus moueat ꝑ appetitū vel appetitus moueat ꝑ itellm̄.nā non ſolū in eodē genere cauſe. Sʒ ēt in diuerſis generibus cāruʒ:oʒ fieri reductionē ad vnū aliqd vt ſi ad eundē effectū ꝯcurrit cā mālis efficiēs formalis ⁊ finalis:cū finis īponat neceſſitatē efficiēti:efficiēs forme:forma māe:mā cū ſit cā habebit eē ꝑ formā.forma ꝑ efficientē.efficiēs ꝑ finē.finis aūt erit cā cauſarū:vt dicit ꝯmē.ſupra p̄mo phy. Sed ſi in diuerſis generibus cauſarū oʒ fieri reductionē ad vnū aliquid:multo magis h̄ erit in eodē genere cauſe:q̄re cū itellectus ⁊ appetitus ſint cauſa efficiēs motus.h̄ eſſe nō poterit niſi vnū reducat̄ ad aliud.vel ġ itellectus mouebit per appetitū:vel ecōuerſo:q̄re declaratū eſt qđ dubitat̄.vʒ.ꝙ h̄ plura mouētia ad vnū aliqđ reducantur.

Alterius forte dubitaret aliqs q̄liter fiat iſta reductio.vtrū appetitus reducat̄ ad intellectū vel ecōuerſo.℄ Dōm ꝙ intellectus reducit̄ ad appetitū:⁊ in hoc motu appetitus eſt p̄ncipale mouēs.⁊ nō econuerſo.ꝙ ſic oñditur.nā ſicut itellectus in cognoſcēdo ſe hʒ ad oppoſita:ſic ⁊ in agēdo ſe hʒ ad oppoſita.nā per eandē formā pōt itellect⁹ cognoſcere h̄ ⁊ oppoſitū: vt ꝑ ſpēʒ albi poteſt cognoſcere albū ⁊ nigrū.nā qui bene ſcit qd eſt albuʒ.oʒ ꝙ bene ſciat qd eſt nigrū.iuxta illud phi.6°.topi. qui bene diffinit ꝯria cōſignāt: vt per ſpēʒ recti poſſumus cognoſcere rectū ⁊ obliquū.iuxta illud qđ habet̄ in p̄mo hui⁹.rectū eſt iudex ſui ⁊ obliqui.⁊ ſic̄ in cognoſcēdo per eādē formā pōt itellectus iudicare oppoſita:ſic ⁊ in agēdo. nā itellectus ꝑ eandē formā apprehenſaʒ aliqn̄ iudicat ꝓſecutionē:aliquādo vero fugaʒ.videmus enī ꝙ itellectus in vno hoīe apprehendendo vnā formā iudicabit ꝓſecutionē:⁊ in alio hoīe apprehēdendo eandē formā iudicabit fugaʒ.⁊ ēt in eodē hoīe diuerſis temporibus ap̄hendēdo vnū ⁊ idē aliqn̄ iudicabit ꝓſecutionē ⁊ aliqn̄ fugaʒ.imo ſi volumus magis ad ꝓpoſitū loqui itellectus nō plus facit niſi ꝙ oñdit nobis aliqd.in poteſtate tn̄ noſtra eſt ſi velimus illud ꝓſequi aut nō ꝓſequi:q₂ operū nr̄oꝝ ſumus dn̄i a pn̄°.vſq₃ ad finē:vt dr̄ in 3°.ethi.voluntas ġ in hac pte determinat itellectū.h̄ etiā clarius pʒ.ex eo qđ dicit̄ 9°.meta.vbi habet̄ ꝙ potētie rōnales ſunt ad oppoſita:ſʒ q̄ʒdiu aliquid eſt ad oppoſita tādiu eſt in potentia vt agat:ſi aūt dʒ actu ꝓcedere in opus:oʒ ꝙ determinet̄ per aliqd:quare ſi poſſe agere oppoſita competit nobis ex itellectu ⁊ rōne nunq̄ʒ poterimus actu ꝓgredi in opus niſi poſſe in oppoſita determinetur ꝑ voluntatē ⁊ appetitū. Et q₂ in agēdo voluntas determinat intellm̄:⁊ q₂ itellectus eſt in potētia:vt agat.⁊ ſi debeat actu ꝓgredi in opus:oʒ ꝙ determinet̄ per voluntatē. cū ġ actus ſit potior potētia in h⁹ motu appetitus erit potior itellectu.reducet̄ ġ in h̄ motu itell'ɇ ad appetitū.⁊ nō ecōuerſo.i.appetitus erit pn̄cipale mouēs:⁊ nō itell'ɇ.

Alterius forte dubitaret aliquis:quare h̄ duo itellectus ⁊ appetitus dicunt̄ mouere aliquā cōem ſpēm.℄ Dōm ꝙ quotienſcūq₃ ad aliquā actionem ꝯcurrunt plura.Jllud qđ ibi eſt pn̄cipalius eſt quaſi ſpēs ⁊ forma alterius.vt ſi ad mouendū viſuʒ ꝯcurrit lux ⁊ color q₂ lux ē pn̄cipalior īmouēdo viſum q̄ʒ color erit lux quaſi ſpecies ⁊ forma coloris.erit ġ lux ex h̄ quaſi q̄dā cōmunis forma ad ſe ⁊ ad colorem.nam lux mouet viſuʒ ſub ꝓpria forma:color vero mouet ipʒ ſub forma lucis.color ġ ⁊ lux mouebunt viſuʒ ſub aliqua cōi forma.vt ſub forma lucis. ſic ēt itellectus ⁊ appetitus erunt pn̄cipiū motus ſub aliq̄ cōmuni ſpē.nam appetitus erit pn̄cipalis cauſa huius:itellectus vero per appetitū ꝓpter qđ ſub ſpecie appetitus fit omnis talis motus ⁊ appetitus in hoc motu habebit quandam cōitatem tam reſpectu ſui q̄ʒ reſpectu intellectus.nā appetitus ſub ꝓpria forma ⁊ itellectus ſub eadem forma: vt per appetitum erit h⁹ motus pn̄cipiū ⁊ cauſa. bene ġ dictū eſt ꝙ itellectus ⁊ appetitus ſi mouēt opʒ ꝙ imoueāt ꝑ aliquā cōeʒ ſpēʒ:qđ declarare volebam⁹.℄ Deide cū dic̄.

℄ **Jntellectus qdem oīs principioꝝ rectus eſt: appetitus aūt ⁊ fantaſia recta ⁊ nō recta. vnde ſemꝑ qdem mouet appetibile. Sed hoc eſt bonum aut apparens bonū:nō aūt omne:ſʒ actuale bonū.actuale aūt eſt ꝯtingens ⁊ aliter ſe hr̄e.** Cō.ſ

℄ **Quod qdeʒ igit̄ huiuſmodi potētia mouet aīe que vocat̄ appetitus manifeſtū eſt.** Con ſz

℄ Oſtendit quomō in hoc motu pōt eſſe rectitudo ⁊ nō rectitudo.circa qđ duo facit. q₂ pm̄o facit qđ dcm̄ eſt.ſcđo regreditur ſupra diſtinctionē potentiarū anime ſupius habitā.oſtendēs eaʒ inſufficientē eē ibi. (Diuidentibus aūt.) dicit ġ.q₂ omnis quidē igitur itellectus.i.oīs habitus pn̄cipioꝝ operabiliū:de quo hic loquimur ſemꝑ eſt rectus.circa pn̄cipia ġ nō cadit error:ſʒ in accipiendo ſub pōt accidere error:q̄re itellectus ſemꝑ eſt rectus:ſʒ appetitus ⁊ fantaſia eſt recta.vnde ſemꝑ qdem mouet appetibile. ſʒ h̄ appetibile qđ mouet aut eſt bonū aut apparens bonū.⁊ ſubdit ꝙ nō omne aūt bonū mouet:ſed bonū actuale.i. bonū agibile.qđ ⁊ dependet ex operibus noſtris. h⁹ aūt bonum actuale.i.agibile eſt bonū ꝯtingens aliter ſe hr̄e.⁊ concludit aūt quaſi epilogādo.d.ꝙ qdeʒ igit̄ h⁹ potētia aīe q̄ vocat̄ appetitus mouet ſuꝑ.pn̄cipalr̄ manifeſtū eſt.

Dubitaret forte aliquis quō intellectus ſemper eſt rectus. ℄ Dōm ꝙ ea in que intellectus fertur īmediate ⁊ ſine diſcurſu ſunt ita patentia et manifeſta ꝙ ſunt quaſi locus ianue in domo: quā nullus ignorat:ꝓpter qđ circa ea non cadit error. ⁊ q₂ in pn̄cipia īmediate ⁊ abſq₃ diſcurſu fertur itellect⁹:circa ea error cadere nō pōt. Dicamus ġ ꝙ taʒ in genere ſpeculabiliū q̄ʒ in genere agibiliū eſt dare ꝓpria pn̄cipia. Jntellect⁹ ġ q noīat hitū pn̄cipioꝝ ſemꝑ ē rect⁹:vt ſi accipiat̄ h̄ pn̄m i gn̄e agibiliū ꝙ bonū ē ꝓſeq̄nm ⁊ malū fugiēdū:ibi nō cadit error.ſʒ erramus:q₂ credim⁹ aliqn̄ bonū ꝙ non ē bonū.ſillogiçabim⁹ ġ ſic.bonū ē ꝓſeq̄ndū.h̄ ē bonū.ġ ē ꝓſeq̄ndū. in maiori.n. ꝓpoſitiōe nō ē error: ſʒ in miori:q₂ dicim⁹ eē bonū qđ nō ē bonū.itell'ɇ ġ ſemꝑ ē rect⁹:ſʒ fantaſia ⁊ appetit⁹ poterūt eē recta:⁊ nō recta:q₂ aliqn̄ appʒ nobis bonū qđ nō ē bonū:⁊ aliqn̄ appetit̄ tāq₃ bonū qđ nō ē bonuʒ. ſemꝑ ġ ſub ſpē boni mouet̄ appetit⁹: ſʒ illđ bonū aliqn̄ eſt exn̄s:aliqn̄ vo ē apparēs:⁊ vr̄ bonū qđ n̄ ē bonū.℄ Nōn̄m ġ ꝙ lʒ ſub ſpē boni ſemꝑ moueret̄ appetit⁹ vel apparētis vel exn̄tis:nō tn̄ reſpcū cuiuſlʒ boni mouet̄ appetit⁹.nā lʒ poſſim⁹ velle ipoſſibilia;nō tn̄ mouemur ad agendū ⁊ ad ꝓſequēdū aliqd niſi videat̄ nobis illud poſe: ⁊ q₂ poſſibilia ꝯſeq ꝑ opa nr̄a ſunt bona agibilia ⁊ ꝯtigētia ⁊ poſſia aliter ſe hr̄e:iō talia ꝓpe ſūt mouētia appetitū.℄ Deide cū dic̄.

℄ **Diuidentibus aīe partes ſi ſm̄ potētias diuidant ⁊ ſeparant valde multe fiunt. vegetabile: ſenſibile:intellectiuuʒ:cōſiliatiuū:adhuc appetitiuum. hec enim plus differunt abinuicem: q̄ʒ concupiſcibile ⁊ iraſcibile.**

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶ Regreditur ſupra diſtinctionē potentiarū aīe ſuperius habitã oſtēdens eam ſufficientē eē. d. ꝙ diuidētibus partes anime ſi diuidant ⁊ ſeparēt eas ſm potētias fiunt valde multe. i. valde plures ꝗ̃ iſti ipſi dicant. nam vegetabile ſenſibile ītellectiuū ꝯſiliatiuū: ⁊ adhuc appetitiuum hec plꝰ differūt abīuicē ꝗ̃ irrōnabile ⁊ cōcupiſcibile. ¶ Notādū aūt ꝙ ītellectiuū differt a cōſiliatiuo: qꝛ ītellectiuū pōt eſſe reſpectu neceſſarioꝝ: ſꝫ cōſiliatiuū ꝓprie nō eſt niſi reſpectu ꝯtingentiū aliter ſe habere. cū ẽ ſenſitiuum ⁊ vegetatiuū ⁊ talia plus differant ꝗ̃ irrōnabile ⁊ ꝯcupiſcibile facientes diuiſionē illã peccabant: qꝛ omittebant h̄ ⁊ ponebant illam. ¶ Deinde cum dicit.

Cō.53. ¶ Qm̄ aūt appetitus fiūt cōtrarij adinuicē: hoc aūt accidit cū rō ⁊ cōcupiſcētia cōtrarie fuerint. Fit aūt in ipſis ſenſum hn̄tibus. Intellectꝰ quidem igit̃ ꝓpter futurū retrahere iubet. Cōcupiſcētia aūt ꝓpter ipm̄ iam: videt̃ enī qd̄ iã delectabile: ⁊ ſimplr̄ delectabile: ⁊ bonū ſimplr̄: ꝓpterea ꝙ non videtur qd̄ futurum.

¶ Soluit rōnē ſupius factã ꝯ veritatē iam determinatã. nã omnes rōnes facte in p̄terita lectione aliquo mō veritatem cōcludebant excepta rōne illa de appetitu. nã ꝙ vegetatiuū ſenſitiuū ⁊ ītellectus ſpeculatiuus nō ſint cã huiꝰ motus verū eſt. ¶ Ruſus nec ītellectus practicus ē p̄ncipalis cã: ſꝫ ꝙ appetitus nō ſit dn̄s huius motus falſū ē. iō ſoluēda eſt illa rō de appetitu. Duo ẽ fac̃. qꝛ p̄mo ſoluit rōnē illã. 2º epilogat circa determinata ibi. (Spē gdem igit̃.) ¶ Ad euidētiã aūt p̄me ꝑtis ſciēdū ꝙ in nobis ē duplex appetitus. ſenſitiuꝰ: ⁊ ītellectiuꝰ: ēt vnus trahit ⁊ vincit aliū. qn̄ ẽ vincit appetitus ſenſitiuus. tunc agimus ſm irã vel ſm ꝯcupiſcētiã. Sed cū vincit appetitꝰ ītellectiuꝰ tunc agimus ſm rōnē nō ſm cōcupiſcentiã. Cū ẽ dicebatur ꝙ abſtinentes agunt ſꝫ rōnē nō ſꝫ ꝯcupiſcentiã nō ꝑꝑ h̄ ꝓbatur ꝙ nō agant ſm appetitū: ſꝫ oñdit̃ ꝙ nō agant ſꝫ appetitū ſenſitiuū: ſꝫ ſm intellc̄m. tota ẽ vis ſolōnis huius argumenti eſt ꝙ in nobis ſunt appetitus ꝯrij: ⁊ h̄ maxime cōtingit cū rō. i. cum appetitus rōnalis ꝯriatur concupiſcibili. i. appetitiui ſenſitiuo. h̄ eſt ẽ qd̄ ait ꝙ in nobis fiūt appetitus ꝯrij abinuicē. h̄ aūt accidit cum rō ⁊ cōcupiſcentia fiūt ꝯrie. ⁊ ſubdit ꝙ ſunt aūt h̄ in habentibus ſenſum. i. cognitionē tempoꝛis: qꝛ ītellectꝰ gdem. n. ꝑꝑ futurū retrahere iubet: cōcupiſcentia aūt ꝓpter ipſū qd̄ iã vr̄ ⁊ qd̄ iã eſt delectabile ⁊ ſimplr̄ delectabile: ⁊ ſimplr̄ bonū eſſe dr̄ ⁊ h̄ ꝓpterea ꝙ nō videt̃. i. ꝙ nō cōſiderat̃ qd̄ eſt futurum. ¶ Notādū aūt ꝙ aliqs febricitans ꝓpter futurū malū qd̄ inde pōt ꝯtingere ꝑ ītellc̄m iudicat bonū eē tunc abſtinere. ꝯcupiſcentia vͦ: qꝛ nō conſiderat niſi bonū p̄ñs ⁊ qd̄ eſt delectabile nunc: ⁊ nūc bonū dicit eſſe delectabile ⁊ bonū ſimplr̄ iudicat eſſe vtendū delectabilibus: ꝗ̃re in habentibus cognitionē ⁊ diſcretionē temporis qn̄ ꝑ vnã potentiã cōiecturãt de futuro: ꝑ aliã vͦ potētiã nō ꝯſiderant niſi de p̄n̄ti: accidit ꝙ fiūt ꝯrij appetitꝰ. ¶ Ultimo cū dic̃.

Com. 54. ¶ Specie gdē igit̃ vnū erit mouēs appetibile: aut appetitiuū: primū aūt oīum appetibile. hoc .n. mouet cū nō mouet̃: eo ꝙ ſit ītellectiuū: aut imaginatiuū: numero aūt plura mouētia.

¶ Epilogat circa determinata. d. ꝙ lꝫ ſint plura mouentia numero. vnū eſt tn̄ mouēs p̄mo p̄ncipale vel vnū eſt p̄mū mouēs īmobile: vt appetibile qd̄ mouet inꝗ̃tū eſt intellc̄ꝫ aut imaginatū. h̄ eſt ẽ qd̄ ait ꝙ ſpē gdem igit̃. i. formalr̄ et p̄ncipalr̄ vnū erit mouēs: vt appetibile aut appetitꝰ. ⁊ ſubdit: ꝙ p̄mū aūt oīum mouēs eſt appetibile: qꝛ h̄ mouet cū n̄ mouet̃. mouet aūt ipꝫ appetibile: eo ꝙ ſit itellc̄m aut imaginatū: vnū igr̄ erit mouēs p̄ncipale: ſꝫ nuͦ erūt plꝛa mouētia.

Quoniã autem tria ſunt: vnum gdem mouens: ſm autē quo mouet: ⁊ tertiū qd̄ mouet̃: mouens autē duplex: aliud gdem īmobile: aliud aūt quod mouetur: ē autē īmobile actuale bonū: mouēs autē ⁊ qd̄ mouetur appetitiuū. mouetur. n. qd̄ appetit ſm ꝙ appetit. et appetitꝰ actus aut motus gdam eſt: qd̄ aūt mouet̃ aīal eſt: quo vero mouet oꝛgano appetitus iã hoc coꝛporeū eſt. vnde in cōībus anime et coꝛpoꝛis operibus cōſiderandum eſt de ipſis.

¶ Poſtꝗ̃ ph̄s oñdit gd eſt p̄nm̄ mouens in motu ꝓceſſiuo aīalis. in ꝑte iſta: vt dicebat̃: dat nūerū ⁊ oꝛdinē ipſoꝝ mouentiū. circa qd̄ duo fac̃. qꝛ p̄mo facit qd̄ dc̄m ē. 2º determinat de oꝛgano ipſiꝰ motꝰ localis ibi. (Nūc ãt vt in ſūma.) dicit ẽ. ꝙ tria ſunt q̄ ꝯcurrūt ad motū ꝓceſſiuū. vnū qd̄ eſt mouēs: vt appetibile vel appetitus. 2m̄ aūt eſt quo mouet vt oꝛganū. 3m̄ eſt qd̄ mouet̃ vt al̄. ⁊ ſubdit ꝙ mouēs eſt duplex. Aliud gdē īmobile: aliud aūt qd̄ mouet̃. eſt aūt īmobile ipꝫ actuale bonū. i. ipm̄ appetibile. mouēs aūt qd̄ mouet̃ eſt appetitū. i. potētia appetitiua vel appetitus. nã potētia appetitiua ſiue ipꝫ appetitiuū qd̄ appetit ſm ꝙ appetit mouet̃ ⁊ appetitus ē actus ⁊ motus gdã. mouet ẽ tam potētia appetitiua ꝗ̃ appetibile: ſꝫ qd̄ mouet̃ eſt al̄. quo ãt mouet eſt oꝛganū vel mouet ipſo oꝛgano. ⁊ h̄ oꝛganū ē iã gdē coꝛporeū. vn̄ in cōībus opibus coꝛpis ⁊ aīe. i. in libro quē fec̃ de cãis motꝰ aīaliū cōſiderãdū eſt de ipſis oꝛganis motus. ¶ Notandū aūt ꝙ ea que regrunt̃ ad motū ꝓceſſiuū aīalis vno mō ſunt tria: ⁊ alio mō ſunt q̄ttuoꝛ: vt themiſtius ait: ⁊ vt īuenit̃ in lr̄a. nã ſi potētiã appetitiuã ⁊ appetibile: eo ꝙ vtrūqꝫ moueat: volumus cōputare ſub vno ⁊ comprehendere ſub eodē ſic erūt tria: ſꝫ ſi volumus diſtinguere īter illa: eo ꝙ alr̄ moueat appetibile: qꝛ mouet īmobilr̄: ⁊ alr̄ potētia appetitiua. qꝛ mouet mota. ſic erūt q̄ttuoꝛ q̄ regrunt̃ ad talē motū: q̄rū p̄mū erit mouens īmobile: vt actuale bonū ⁊ appetibile. 2m̄ erit mouēs motū: vt potētia appetitiua. 3m̄ erit illud qd̄ mouet̃: vt aīal. 4m̄ erit illd̄ quo mouet: vt oꝛganū motus.

Dubitaret forte aliqs quō poª appetitiua mouet mota. ¶ Dōꝫ ꝙ imagiari d̄bemus ꝙ motus īcipit ab ipis rebꝰ: qꝛ multiplicant̃ ſpēs a rebꝰ ⁊ ꝑueniūt vſqꝫ ad ſenſū ⁊ ad fantaſiã ⁊ ad intellc̄m. apph̄ēſis aūt formis rerū ꝑ fantaſiã vel ꝑ ītem̄: ſi apph̄ēdimꝰ eas vt ꝓficuas ꝑ appetitū mouemur ad eas: ſꝫ ſi apph̄ēdimꝰ ipſas vt nociuas per appetitū fugimꝰ ⁊ abhomiamur eas. ide ē qd̄ cōiter dr̄ ꝙ ī cognoſcēdo ē motꝰ rerū ad aīã: ſꝫ ī appetēdo ē motus aīe ad res. poſſet itaqꝫ alicui eē dubiū vtꝝ ipꝫ cognoſcere vel ipꝫ ītelligere poſſet dici motꝰ: eo ꝙ ī cognoſcendo nō vr̄ moueri ipa pō cognitia: ſꝫ magis vident̃ moueri ipe res: ⁊ pō cognitiua ſe videt̃ h̄re q̄ſi terminus illiꝰ motꝰ: ſꝫ ꝙ ipꝫ appetere vl̄ ꝙ ipe appetitꝰ. i. ipe actꝰ poᵉ appetitiē d̄beat dici motus gdã: nō vr̄ h̄re dubiū: qꝛ ſi ī appetēdo ē motꝰ aīe ad res: ipſa poª appetitia ſe hꝫ q̄ſi motiua: ⁊ ipm̄ appetibile vel ipa res q̄ appetitur ſe hꝫ q̄ſi terminus illius motus: ⁊ qꝛ terminus ſm ꝙ hꝰ dicit aliqd īmobile: inde eſt ꝙ ipm̄ appetibile ſiue ipꝫ actuale bonū qd̄ eſt terminus huiꝰ motus: dr̄ mouere īmobilr̄: ſed ipa potētia appetitiua nō eſt mouēs īmobile: ſꝫ eſt mouēs motū: ⁊ ipſe appetitꝰ. i. ipſe actus appetēdi ſiue ipm̄ appetere ē gdã motꝰ eiꝰ: vt in lr̄a dr̄.

Ulterius forte dubitaret aliqs. dato ꝙ potētia moueat mota. cū ēt ipſa ītelligentia vel ipſe ītellectꝰ ſit aliq̄ mō mouēs: erit qd̄ vtꝝ ſit mouēs īmobile:

UVA. BHSC. IyR_041_2

vel mouens motũ.⁊ videt͂ ꝙ ſit moues̃ imobile: qꝛ ſi ipm appetibile eſt moues̃ imobile:qꝛ eſt terminus motus. cuz etiaz ipſe itellectus ſit terminus motus:eo ꝙ in itelligendo ſit motus rerũ ad aiam:videt͂ ꝙ itellectus ſit mouens imobile. ¶ In ↄ̃riuz eſt:qꝛ ſicut comparat͂ ipm appetere ad potentiã appetitiuã:ſic comparat͂ ipm itelligere ad potentiã itellectiuam.ſed ipm appetere eſt qdam motus potentie appetitiue.ergo ipſum intelligere erit qdam motus potentie itellectiue.¶ Dõm ꝙ non ſimpl̃r debemus concedere ꝙ intellectus noſter ſit mouens imobile. nam duplex eſt terminus motus.nam qdam eſt terminus motus qui nõ cauſatur per talez motũ:ſed magis eſt cauſa ipſius motus.⁊ hoc modo appetibile eſt terminus motus in appetẽdo:qꝛ ſic eſt terminus motus ꝙ nihil recipit per talẽ motũ:ſed ſoluz habet cauſare hꝰ motũ: ſed lz intelligẽdo intellectus ſit terminus illius motus:eo ꝙ itelligendo ſit motus rerũ ad aiam:attamen intellectus ſic habet rationem termini ꝙ aliquid recipit ex tali motu. quia noſtra ſciẽtia cauſatur ex rebus:⁊ intellectus noſter fit intelligẽs eo ꝙ recipiat ſimilitudines reruz.⁊ qꝛ omne recipiens aliquã formam largo modo ſumendo motum.poteſt dici aliquo modo moueri ad formam illam : licet cõcedamus ꝙ appetibile ſit mouens imobile.nõ tamẽ debemus ſimpliciter concedere ꝙ itellectus omnino imobiliter moueat: ⁊ ꝙ nullo mõ ſit mouens motũ. ¶ Deinde cũ dicit.

Co.55. ¶ Nunc autem vt in ſumma dicatur moues̃ organice: vbi principiũ ⁊ finis idem velut gyglimus:ſiue in circulatione ; hoc eſt gibboſum ⁊ concauum:hoc quidem finis:illud vero principium. vnde aliud quidem quieſcit : aliud vero mouetur:ratione quidem altera entia : magnitudine vero inſeparabilia.omnia enim pulſu ⁊ tractu mouentur;propter qđ opꝫ ſic in circulo manere aliquid: ⁊ hic icipere motum.

¶ Determinat de organo ipſius motus.cuius principale organuz eſt cor qꝛ in eo eſt finis ⁊ p̄ncipium motus: ideo ait. nunc autez vt in ſumma dicatur:illud aũt eſt p̄ncipal̃r mouens organice:vbi eſt idez principiuz ⁊ finis motus: velut in circulatione vel in aliquo qđ ſit decliuuz ⁊ obliquuz.h̃ eni.i.in re obliqua ⁊ decliui eſt gibboſum ⁊ cõcauuz: ⁊ hoc quidez.i.concauum eſt finis motus:illud vero.i. gibboſuz eſt principiũ motus.vnde cor qđ eſt gibboſuz ⁊ concauũ:⁊ qđ eſt finis ⁊ p̄nm motus:ſm aliud quidẽ quieſcit: ſm aliđ vero mouet͂:ita ꝙ in eo quies ⁊ motꝰ: finis ⁊ p̄ncipiũ rõne qdem ſunt altera entia:ſz magnitudine ⁊ loco ſunt inſepabilia.nã oĩa eniz in corde.i.oẽs ptes cordis mouent͂ pulſu ⁊ tractu.i.mouent͂ ſꝫ diaſtolẽ ⁊ ſiſtolẽ:ſiue mouent͂ ſꝫ dilationẽ ⁊ cõſtrictionez:ppter qđ oꝫ accidere in corde ſicut in circulo vbi cõtingit aliqd.i.ſm aliqd manere.i. quieſcere.nã circulus aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet͂. ſic ⁊ cor aliquo mõ manet in eodez loco:aliquo mõ mouet͂:⁊ h̃.i.a corde ꝙ aliquo mõ manet ⁊ aliquo mõ mouet͂. aliquo mõ eſt finis motus aliquo modo p̄ncipiũ oꝫ icipere motũ aialis:qꝛ ipm eſt p̄ncipale organũ motus.

Dubitaret forte aliquis quõ in corde eſt p̄ncipiuz ⁊ finis motus. ¶ Dõm ꝙ cor cõtinue mouet͂ ſm dilatationẽ ⁊ ↄ̃ſtrictionẽ:⁊ inq̃tũ dilatat ſe eſt ibi motus pulſus:inq̃tuz cõſtringit ſe eſt ibi motus tractꝰ: ita ꝙ oĩa.i.oẽs ptes cordis mouent͂ pulſu ⁊ tractu.conſtat autẽ ꝙ h̃ eſt dr̃ia iter pellens ⁊ trahens:qꝛ pellens eſt p̄ncipiũ motus:vel eſt vñ icipit motꝰ.nã pellẽs remouet aliqd a ſe:ita ꝙ motꝰ icipit a pellente ⁊ termiat͂ ad aliqd aliud.ſz trahẽs eſt finis motꝰ:qꝛ trahit aliqd ad ſe:ita ꝙ i tractu icipit motꝰ ab alio ⁊ termiat͂ ad trahẽtẽ.quare ſi pellẽs ẽ p̄nm motꝰ trahẽs ẽ finis motꝰ i corde vbi ẽ pulſus ⁊ tractꝰ,erit finis ⁊ p̄nm motꝰ.ita ꝙ finis ibi ⁊ p̄nm erũt inſepabilia loco ⁊ magnitudie.ſz erũt rõne altera.ita ꝙ ſꝫ aliã rõnẽ erit ibi finis motus:⁊ ſm aliã p̄nm.nã p̄nm motus erit rõne pulſus. finis vo rõne tractꝰ. vez̃ qꝛ eedez ptes mouent͂ pulſu,⁊ tractu.iõ talia loco ⁊ magnitudine iſepabilia eẽ dicunt͂.

Alterius forte dubitaret aliqs quõ oꝫ eſſe in corde ſic̃ videmus eſſe in circulo.¶ Dõm ꝙ pp duo oꝫ arbitrari aliquo mõ ſic eẽ in corde: ſic̃ videmus ẽẽ in circulo.q̃rũ p̄mũ eſt q̃tuz ad locũ circuli.zm q̃tũ ad motũ eiꝰ.nã cũ mouet͂ aliqd circulariter aliquoꝰ mutat locuz: ⁊ aliquo mõ nõ mutat locuz.vñ dr̃.8ꝰ.phy.ꝙ circl̃us qeſcit ſm ſe totũ:⁊ mouet͂ oẽ.nã corpꝰ circulare aliquoꝰ qeſcit totũ.aliquoꝰ mouet͂ oẽ.nã totũ qeſcit ſꝫ ſubaz:totũ vo mutat locũ ſm diſpõnẽ:ptes vo mutãt locũ tã ſꝫ ſubaz q̃ ſm diſpõnẽ. quare ſic̃ circulus aliquo mõ mutat locuz:⁊ aliquoꝰ nõ mutat locũ:ſic ⁊ cor aliquoꝰ ſp manet in eodẽ loco cũ ſp maneat quodãmõ in eadẽ pte aialis:⁊ aliquoꝰ mutat locũ cũ moueat͂ ſꝫ dilatationẽ ⁊ cõſtrictionẽ. Rurſus ſil̃e ẽ de circulo ⁊ de corde q̃tũ ad motũ:qꝛ i motu circl̃i q̃dãmõ ẽ ↄſiderare pulſũ ⁊ tractũ.nã cũ mouet͂ circulus ptes iferiores q̃dãmõ vident͂ ipellere ſupiores:ptes vo ſupiores q̃dãmõ vident͂ trahere ptes q̃ ſũt iferiꝰ.ſic ẽt ⁊ i motu cordis ẽ accipe pulſũ ⁊ tractũ.nã vt in corde ↄſiderat͂ pulſus vr̃ ꝙ motꝰ ille icipiat a gibboſo:ſz vt hꝫ ibi eẽ tractꝰ: eo ꝙ ſꝫ talẽ motũ q̃ ↄſtrigit ſe vr̃ motꝰ ille termiari ad ↄcauũ : ita ꝙ ſꝫ gibboſũ ⁊ ↄcauũ ẽ ibi pulſus ⁊ tractꝰ.pp qđ bñ dcm̃ ẽ,ꝙ oꝫ ↄſiderare in corde:ſic̃ in circl̃o.¶ Eſt tñ diligẽter nõnm ꝙ eadẽ linea curua ẽ gibboſa ⁊ ↄcaua:ita ꝙ gibboſũ ⁊ ↄcauũ nõ dr̃ñt loco nec magnitudie:ſz ſũt altera rõe: qꝛ lz eađ linea ſit gibboſa ⁊ ↄcaua.gibboſa tñ eſt rꝰ ſupioꝝ.ↄcaua vo rꝰ iferioꝝ:ſic p̄nm ⁊ finis motꝰ i corde:⁊ qes ⁊ motꝰ i eo:⁊ ẽt pl̃ſus ⁊ tractꝰ ñ ſt͂ altera loco ⁊ magnitudie:ſz ſt͂ altera rõe.

Alterius forte dubitarꝫ aliqs quõ h̃.i.a corde oꝫ icipe motũ i aiali.¶ Dõz ꝙ ſic̃ videmꝰ in toto vniuerſo ſic poſſumꝰ arbitrari i ipo aiali. videmꝰ.n.ꝙ celũ qđ ſp mouet͂ ẽ p̄nm ⁊ cã motꝰ alioꝝ cõpoꝝ: qꝛ aliqñ qdẽ mouet͂:⁊ aliqñ ñ mouent͂.ita ꝙ i vniuerſo icipit motꝰ a celo iq̃tũ motꝰ celi ẽ p̄nꝰ ⁊ cã cuiuſlꝫ alteriꝰ motꝰ:ſic cor i aiali:qđ q̃dãmõ ſp mouet͂ ẽ p̄nm ⁊ cã oĩs alteriꝰ motꝰ facti i al̃i qr̃ bñ dc̃z ẽ ꝙ h̃.i.i al̃i oꝫ icipe motũ a cõde.Deiñ cũ di.

¶ Omnino quidem igitur ſicut predictum eſt: Co.56. inq̃tum appetitiuũ aial: ſic ipſius motiuũ eſt. appetitiuũ aũt nõ ſine fantaſia: fantaſia aũt oĩs aut rõnalis:aut ſenſibilis eſt:hac quidez igitur ⁊ alia animalia participant.

¶ Ut dicebat͂ oñdit quõ p hꝰ p̄nm motiuũ.vꝫ.p appetitiuũ mouent͂ tã aialia pfecta q̃ ipfecta.circa qđ tria fac.qꝛ pꝰ facit qđ dc̃z ẽ.zꝰ mouz ſpãl̃r qõnẽ circa motũ aialiũ ipfectorũ.3ꝰ ſpãl̃r deſcẽdit ad hoies put mouent͂ p fantaſiã ⁊ appetitũ.zª ibi (Cõſiderãdũ ãt.) 3ª ibi.(Sẽſibilis qđ igr̃.) dicit g.ꝙ oĩo qđ igr̃:ſic̃ pdcm̃ ẽ iq̃tũ aial ẽ appetitiuũ.i.iq̃tũ aial pticipat appetitũ ſic ẽ ipſiꝰ motiuũ.i.ſic cõpetit ei moueri.⁊ ſubdit ꝙ appetitiuuz ãt ẽ ſine fantaſia. Fãtaª ãt oĩs ẽ rõnalis:vt i hoibꝰ:aut ẽ ſſibilis vt in alyꝭ aialibꝰ.iõ ſeqt͂ ꝙ h̃ qđ igit͂.i.fantaſia ſẽſibili ⁊ alia aialia pticipãt.¶ Notãdũ ãt ꝙ vt cõiter põit͂: ſic̃ ſupra phs ſub itelligẽtia ↄphẽdebat fanam:ita i h̃ loco ſub fãtaſia ↄphẽdit itelligẽtiã.nã fantaſia dcã ẽ ab appere:⁊ qꝛ p rõnẽ ⁊ itelligẽtiã nob appareẽt aliq̃ pñt h̃ largo mõ dici fantaſia. i hoibꝰ itaq; ẽ fantaſia rõnalis:qꝛ i eis ẽ rõ ⁊ itell̃s:ſz i alyꝭ ẽ fantaſia ſẽſibilis tm̃.qꝛ rõe ⁊ itell̃u ñ pticipãt.¶ Nõnm ẽt ꝙ cũ oĩbꝰ aialibꝰ qbus ineſt ſm locũ motiuuz inſit appetitus ⁊ fantaſia vel rõnalis vel ſenſibilis:oĩa hꝰ aialia poterunt moueri p fantaſiã ⁊ appetitũ.¶ Deinde cum dicit.

UVA. BHSC. IyR_041_2

¶Conſiderandum aūt ⁊ de imꝑfectis:qd mo-
uens eſt:quibus tactus ſolū ineſt ſenſus:vtrū
contingat fantaſiam ineſſe his:aut non:⁊ con-
cupiſcentia. videť.n.letitia:⁊ triſtitia ineſſe:ſi
autem hec:⁊ concupiſcentiam neceſſe. Fan-
taſia aūt quomodo vtiqꝫ inerit:aut ſicut mouē-
tur indeterminate:⁊ hec inſunt quidem:inde-
terminate autē inſunt.

¶Mouet ſpālr̄ qōnē de motu aīaliū imꝑfectoꝝ qd ſit ibi
mouēs:⁊ quō in eis hꝫ eē fantaᵃ.d.ꝙ ꝯſiderādū aūt ē:⁊ ð
īꝑfectis aīalibꝰ qdē ē mouēs in eis qbꝰ aīalibꝰ īꝑfectis īeſt
ſolū ſēſus tactꝰ:vtrū ꝯtigat fantaᵃᵐ:⁊ ꝯcupiſcētiā ī eſſe his
aut nō:⁊ ſubdit ꝙ vr̄.n.letitia vl' triſtitia īeē talibꝰ aīalibꝰ
ſi aūt hꝫ ⁊ ꝯcupiſcētiā nečē ē eis ineē:⁊ qꝛ hꝫ nō pōt eē ſine
fanᵃ.iō dubiū eſt quō eis vtiqꝫ inerit fanᵃ.⁊ ſoluit ꝙ vt ſic
mouenť īdetermiate ⁊ hꝫ qdē eis īdetermiate īſūt. ¶No-
tandū āt ꝙ aīalia ꝑfecta hñt fantaſiā determiatā:qꝛ ðter-
minate apphēdūt locū ad quē volūt fugere:ſi ſentiāt ali-
qd nociuū:vl' ad quē volūt tēdere:ſi credūt aliqd ꝓficuū:
⁊ non ſolū ꝑ accñs:ſic apes redeūtes ad domiciliū ꝓpriū
ex actuali exercitio in q̄ exiſtūt:ſed ēt ꝑ ſe aīalia ꝑfcā hñt
fantaſiā talē determiatā:ſꝫ aīalia īꝑfecta īdeteriatā hñt
fantaſiā.nā cū pungunť retrahūt ſe vt fugiāt nociuū:non
ꝙ determiate apphēdāt aliquē locū ad quē moueri vo-
lūt:q̄re ſic īdetermiate mouenť ſic indetermiatā habent
fantaſiā. ¶Deinde cum dicit.

Cō.57 ¶Senſibilis quidē igiť fantaſia ſicut dcm̄ eſt:
⁊ aliȷs animalibus ineſt:deliberatiua autē in
rōnalibꝰ ineſt:vtrū.n.aget hoc:aut hoc:iam rō-
nis eſt opus:⁊ neceſſe eſt vno mēſurare:maiꝰ
.n.imitať:quare pōt vnū ex pluribꝰ fantaſma-
tibus facere:⁊ hec eſt cauſa eius:ꝙ opionem
nō putari hēre:qm̄ eaꝫ que ex ſyllogiſmo non
habꝫ:hec autem illam.ꝓpter qđ deliberatiuū
non habꝫ appetitus.

¶Spālr̄ deſcēdit ad hoīes quō mouenť ꝑ fantaᵃᵐ ⁊ appe-
titū. ¶Ad cꝰ euidētiā ſciri dꝫ ꝙ vt dicebať fantaſia ī hoī-
bus differt a fātaſia alioꝝ aīaliū:qꝛ in aliȷs aīlibꝰ eſt ſoluꝫ
fantaſia ſēſibil'.Sꝫ ī hoībꝰ eſt fātaſia rōnal':ita ꝙ ī eis ſub
fātaſia poſſumꝰ ꝯphēdere rōnē:⁊ ītell'ꝫ.mouenť.n.hoīes
nō ſolū ꝑ appetitū ⁊ fātaſiā ſēſibilē:ſꝫ ēt mouenť ꝑ appeti-
tū ⁊ fātaſiā rōnalē.i.ꝑ appetitū ⁊ rōnē.tria ḡ fač.nā p̊ oſtē-
dit quō fātaſia in hoībꝰ differt a fātaſia in aliȷs aīalibꝰ.2º
decl'at quō in hoībꝰ eſt mouēs appetitꝰ.3º manifeſtat quō
in eis ē mouēs rō.2ᵃ ibi.(Uicit aūt)3ᵃ ibi(Sciētificū āt)
dič ḡ:ꝙ ſēſibil' qdē igiť fātaſia:ſič dcm̄ eſt:īeſt ⁊ in aliȷs aīa-
libꝰ ab hoīe:ſꝫ deliberata fantaſia.i.rōnabil' eſt in aīalibꝰ
rōnalibꝰ tm̄.nā deliberare:vtrū ſit agēdū hꝫ aut hꝫ iā eſt rō-
nis opꝰ.⁊ nečē eſt mēſurare vno aliq̊.imitať.n.ſic agēs ma-
ius eligibile:q̄re ſic agens pōt ex pluribꝰ fantaſmatibꝰ fa-
cere vnū ꝓſyll'ꝫ:⁊ ſubdit:ꝙ hꝫ ē cā eiꝰ ꝙ aīalia bruta ñ opꝫ
putari hr̄e opionē:qm̄ brutū nō hꝫ eā rōnē que eſt ex ſyll'o
ſꝫ hꝫ.i.aīalia rōalia illā ſupra rōnē hñt.ꝑꝑ qđ qꝛ aīalia bru-
ta nō hñt talē rōnē:appetitus in eis nō hꝫ deliberatiuum.
¶Notandū aūt ꝙ ſemꝑ fantaſia:⁊ rō delibatiua accipit
vnū aliqd quo menſurat alia vt accipit deliberatiua rō hꝫ
p̊nᵐ.maius bonū ē magis eligendū:quo p̊nº accepto:ſi oc-
currāt ei aliq̄ duo bona menſurabit illo p̊nº vtrūqꝫ illoꝝ
bonoꝝ:⁊ qđ credet magis bonuꝫ magis eliget:faciet ḡ ex
ꝑlibꝰ vnū ſyll'm:magis bonū eſt magis eligibile:hꝫ eſt ma-
gis bonū:ḡ eſt magis eligēdū:ita ꝙ rō in vno aliq̊ p̊nº mē-
ſurabit oīa eligibilia et appetitus īmutabiť ⁊ deſiderabit
magis eligibile. ¶Deinde cum dicit.

¶Uincit aūt ⁊ mouet aliqñ deliberationē:ali-
quādo aūt mouet ſeip̄m:ſicut ſpera appetitus
appetitū:cū incōtinētia fuerit:natura aūt ſpere
que ſurſuꝫ principalioꝛ eſt:⁊ mouet:vt tribus
lationibus iam moueať.

¶Oñdit quō appetitꝰ ſit mouēs ī hoībꝰ.nā cū ī hoīe ſit du-
plex appetitꝰ.ſēſitiuꝰ.⁊ ītell'iuus:hꝫ mō eſt appetitꝰ mouēs
in hoībꝰ inq̄ꝫtū vnꝰ appetitꝰ vincit ⁊ trahit aliū:ſič vna ſpe-
ra celeſtis mouet ⁊ trahit aliā.iō ait ꝙ vincit autē aliqñ:⁊
mouet appetitꝰ ſēſitiuus deliberationē.i.appetitū ðlibera-
tiuū:aliqñ aūt eꝯ.hꝫ.i.appetitꝰ delibatiuus mouet ip̄ꝫ ſen-
ſitiuū:ꝯtigit.n.aliqñ ꝙ appetitꝰ deliberatiuus ſeip̄m.i.per
ſeip̄m mouet ip̄m ſenſitiuuꝫ:qꝛ ſicut ſpera celeſtis mouet
aliā ſperā:ſic appetitꝰ ſuꝑioꝛ mouet appetitū īferiorē:⁊ hꝫ
cū aliqs eſt in ꝯtinētia.i.in abſtinētia.qꝛ ꝯtinet ⁊ abſtinet:
et ſequiť ꝙ nā aūt ſpere que eſt ſurſuꝫ eſt p̊ncipalioꝛ ⁊ mo-
uet:ita vt tribꝰ lationibus moueať. ¶Notādū aūt ꝙ nā-
liter ſemꝑ pars ſuꝑioꝛ dꝫ eſſe p̊ncipalioꝛ:⁊ dꝫ mouere infe-
riorē:ſicut appet in celo:vbi ſemꝑ ſpera ſuꝑioꝛ mouet īfe-
riorē:nunq̄ꝫ aūt īferioꝛ mouet ſuꝑiorē.in hñtibꝰ ḡ aīam bñ
ordinatā reſeruať in eis ordo nālis:ita ꝙ appetitꝰ intelle-
ctiuus ⁊ deliberatiuus mouet appetitū ſēſitiuū:ſꝫ ī hñtibꝰ
aīam ꝑuerſam ſenſitiuū mouet intellectiuū.

Dubitaret forte aliqs quō ꝯtingit tribꝰ latio-
nibꝰ moueri:vtꝝ hꝫ ſit dictuꝫ
de celo vel de hoīe. ¶Dđꝫ ꝙ de vtroqꝫ veꝝ eſt.nā ſpera
īferioꝛ:vt qđlꝫ deferēs corpꝰ planete ſaltē moueť tribꝰ la-
tionibꝰ:qꝛ moueť motu p̊mi mobilis motu octaue ſpere ⁊
motu ꝓpo:ſic appetitꝰ nr̄ īferioꝛ ſēſitiuus pōt moueri tribꝰ
latōibꝰ vel tribꝰ motibꝰ:qꝛ pōt moueri a rōne ab appetitu
ītell'iuo ⁊ a ſeip̄o:īmo q̊tiēſcūqꝫ appetitꝰ īferioꝛ ſēſitiuꝰ mo-
ueť ſicut debet q̄ſi ꝯcurrūt ibi iſti tres motꝰ:nā rō moue-
bit appetitū ītell'iuū.appetitꝰ ītell'iuus mouebit ſēſitiuū:ſꝫ
mouebiť ſēſus appetitiuus ab ītell'iuo ꝓut eſt aptꝰ natꝰ mo-
ueri ab eo:q̄re ꝯcurret ibi triplex motꝰ.vꝫ.motꝰ rōnis:mo-
tus appetitꝰ ītellectiui:⁊ ēt motꝰ ꝓp̊us appetitꝰ ſēſitiui:cuꝫ
iſte appetitꝰ moueať a ſuꝑiori appetitu:ꝓut ē aptꝰ natꝰ mo-
ueri ab illo. Intētio eſt ḡ p̄hi ꝙ in hñtibꝰ aīam bñ ordina-
tam latōes ⁊ motꝰ exñtes in eis aſſil'anť latōibꝰ ⁊ motibꝰ ī
celo repertis. ¶Deinde cum dicit.

¶Sciētificū aūt nō mouet:ſed manet:qm̄ aūt Cō.58.
hec qdē vl'is exiſtimatio ⁊ rō:alia vo ꝑticula-
ris.hec qdē.n.dicit:ꝙ oꝫ talē tale agere:hec āt
ꝙ hoc qdē tale:⁊ ego talis:iā hec mouet opio.
nō que vl'is:aut vtraqꝫ:ſed hec quidem q̄eſcēs
magis:hec autem non.

¶Oſtendit quomodo ratio habet rationē mouendi:⁊ eſt
mouens in homine. ¶Ad cuius euidentiā ſciri debet:ꝙ
quantū ad p̄ſens ſpectat triplex pōt diſtīgui ratio.videlꝫ
ſpeculatiua ⁊ practica:⁊ hꝫ duplex:vniuerſalis.⁊ particula-
ris:ratio autē ſpeculatiua non mouet:nec etiam directe ⁊
īmediate mouet ratio practica vniuerſalis:ſed particula-
ris.ideo ait.ſcientificū autem.i.ratio ſpeculatiua non mo-
uet:ſed manet:quia non imperat aliquid fugiendum:nec
ꝓſequēdum:⁊ ſubdit:quoniam aūt hꝫ quidem eſtimatio ⁊
ratio practica eſt vniuerſalis:alia vero particularis:hꝫ q-
dem:ideſt ratio practica vniuerſalis dicit ꝙ oportet ta-
le ⁊ tale agere:vtputa pater honorandus eſt:regi eſt obe-
diendum:hec autem.i.ratio practica particularis dicit:ꝙ
hꝫ qdē eſt tale:⁊ ego talis:vtputa.vt hꝫ eſt meus pr̄:⁊ ego ſū
ſuus filius.hꝫ eſt meus rex:⁊ ego ſum ſuus ſubditꝰ:⁊ qꝛ ſic

eſt:hec opio ꝑticl'aris mouet:nō aūt ſic mouet que ē vl'is:
q² motꝰ ⁊ opatōes ſunt circa ꝑticularia:nō ğ directe ⁊ ime
diate mouet vl'is rō practica:aut ſi mouet vtraqꝫ taꝫ vl'is
ꝙꝫ ꝑticularis:ſed tñ ħ qdem.i.vl'is eſt magis q̄eſcēs.ħ aūt
.i.ꝑticularis nō eſt ſic q̄eſcēs:ſed eſt magis mouēs.¶ No
tanduꝫ aūt ꝙ ſicut fiunt ſyll'i in ſpeculabilibꝰ:ſic fiunt in
opabilibꝰ.formabit ğ rō practica taleꝫ ſyll'm.cuilꝫ regi eſt
obediēdū.hic eſt rex:ğ eſt ei obediēdū:ꝙꝫdiu ğ ſtat in hac
ꝓpōne vl'i:ꝙ cuilꝫ regi eſt obediēdū:nō mouemur ad agē
dum.Sed qñ addit ei ꝓpō ꝑticularis.ħ eſt rex.mouemur
ad agēdū ⁊ ad obediēdū:ſi ğ vl'is ꝓpō nō mouet niſi adda
tur ei ꝑticularis:ꝑticularis ꝓpō vel rō eſt illa que directe
⁊ imediate mouet.¶ Notādū ēt ꝙ q² actōes ſunt ꝑticu
lariū:⁊ q² eſtimatio particl'aris magis directe:⁊ imediate
mouet dato ꝙ qs nō erret circa eſtimationē vl'em:ſed ex
paſſione vel aliq̊ alio mō erret:circa ꝑticularē ꝯtingit ipꝫ
peccare ⁊ male agere:vt declarari hꝫ in.7°ethy.

Cō. .59. VEgetabilem qdē igit aīam:neceſſe ē
hēre omne q̄ðcūqꝫ viuit:⁊ hꝫ aīam a
gene ratione vſqꝫ in corruptionē:ne
ceſſe eſt.n.qð gñat augmentū hēre:⁊
ſtatū ⁊ decremētū:hoc aūt ſine alimēto ē ipoſ
ſibile:neceſſe igit ineſſe vegetabilē potētiam in
omnibꝰ generabilibꝰ ⁊ corruptibilibꝰ.

¶ Poſtqꝫ phs determiauit de oībꝰ ꝑtibꝰ potētialibꝰ aīe ſi
ue de oībꝰ potētÿs eiꝰ.Jn ꝑte iſta cōparat hꝯ poᵃˢ ad ſeiui
cem:cōparat.n.vegetatiuū ad ſenſitiuū:oñs vegetatiuuꝫ
eſſe cōius ⁊ vl'ius ſenſitiuo:q² vegetatiuū repit in oībꝰ vi
uentibꝰ:ſenſitiuū v̊o nō repit in oībꝰ viuētibꝰ.Sꝫ in oībꝰ
aīalibꝰ.tria ğ facit.nā p̊ oñdit ꝙ vegetatiuū repit in oībꝰ
viuētibꝰ.2°declarat ꝙ ſenſitiuū nō repit in oībꝰ viuētibꝰ.
3°manifeſtat ꝙ ſenſitiuū repit in oībꝰ aīalibꝰ.2ᵃ ibi.(Sē
ſuꝫ aūt)3ᵃ ibi.(Aīal aūt)dicit ğ:ꝙ vegetabilē qdem igit
aīam neceſſe eſt hēre oē q̄ðcūqꝫ viuit:⁊ aīam huius vegeta
bilē hꝫ a gñatōe vſqꝫ ad corruptionē:q² qð gñat neceſſe ē
hēre augᵐ ſtatū ⁊ decremētū:ħ aūt nō ſunt ſine alimto.tūc
ğ ſupplēda eſt rō:ꝙ ſi alimēto vti ꝑtinet ad aīam vegeta
tiuā:⁊ oīa viuētia ꝙꝫdiu viuūt ſiue hēant augmētū:ſiue ſta
tū:ſiue decremētū idigēt alimēto.ğ oīa viuentia ꝙꝫdiu vi
uunt indigēt anima vegetatiua.

Dubitaret forte aliqs:vtrū in viuētibꝰ ſit da
re ſtatum:⁊ vr̄ ꝙ nō:q² calor
nāl'is ſemꝑ depaſcit humidū radicale:vel ğ calor ille for
tis eſt:⁊ tūc plus reſtaurat ꝙꝫ deꝑdat:⁊ eſt ibi augmētū vl'
nō eſt fortis:⁊ tūc minus reſtaurat ꝙꝫ deꝑdat:⁊ eſt ibi de
crementū:⁊ q² iter fortē ⁊ nō fortē nō eſt dare mediū.ğ to
tum tp̄s vite oīuꝫ viuētiū vel ꝑtinet ad augm̄tū vl' ad de
crem̄tū:⁊ nō eſt ibi dare meᵐ.¶ P̄.ſi eēt ibi dare ſtatū ꝙ
tātū reſtauraret ꝙꝫtū deꝑderet vocet illð tp̄s ꝙꝫdiu durat
ſtatꝰ.a.ğ in fine huiꝰ tp̄is a.nō erit debilior calor nālis ꝙꝫ i
p̄n°.cū ſemꝑ in toto illo tp̄e tāta ſit facta reſtauratio quāta
deꝑditio.ğ q̄ rōne in p̄n°.huius tp̄is a.nō decreſcebat aīal
vel q̄ðcūqꝫ aliud viuēs:pari rōne nō decreſceret in fine il
lius tp̄is.imo ſi per vnā diē duraret tp̄s ſtatꝰ nunqꝫ decre
ſceret aīal vel q̄ðcūqꝫ aliud viuēs:q² hoc poſito ſemꝑ par
rō eſſꝫ de fine illiꝰ diei et de p̄n°.q̄re ſiue i p̄n° illiꝰ poterat
ſtare per vnā diē ꝙ nō decreſceret:ğ ⁊ in fine illiꝰ diei ſta
bit per vnā diē ꝙ nō decreſceret:⁊ pari rōne in fine illiꝰ al
terius diei ſtabit ꝑ aliā diē ꝙ nō decreſcet:⁊ ita in īfinitū.
ğ nunqꝫ decreſceret aīal:ſi ꝑ aliqð tp̄s ꝙꝫtūcūqꝫ ꝑuū eſſet
in ſtatu.¶ Dðꝫ ꝙ ꝙꝫdiu oſſa ſunt tenera:⁊ ꝙꝫdiu calor nā
lis eſt fortis ſenſibil'r augmentat aīal:deficiēte v̊o calore
nāli cuꝫ ſenſibil'r decreſcit aīal vel q̄ðcūqꝫ aliud viuēs dr̄
eē tp̄s decremēti:qñ aūt nō eſt ſſibile augmētū:nec ſenſi
bile decremētū dr̄ eſſe tp̄s ſtatꝰ.Argᵃ ğ ꝓcedebant ꝙ non
erat dare tp̄s ſtatꝰ:q² nō erat ꝑ ſe dare tp̄s:in quo nō eſſet
vel aliq̄le augmētū:vel aliq̄le decremētū:nos aūt nō acci
pimus tp̄s ſtatꝰ pro p̄uatione cuiuſlibꝫ augumēti vl' decre
menti:ſed dicimus eē ſtatū:qñ aīal ſenſibil'r nec augm̄tat
nec decreſcit.¶ Deinde cum dicit.

¶ Senſum aūt non neceſſe in omnibus viuēti- Cō.60
bus:neqꝫ eniꝫ quorūcūqꝫ ſimplex corpus ꝯtin
git habere tactuꝫ:neqꝫ ſine hoc poſſibile eſt eē
nullum animal:neqꝫ quecunqꝫ non ſuſceptiua
ſpecierum ſine materia.

¶ Oñdit ꝙ nō oīa viuētia hñt ſenſum.d.ſenſuꝫ aūt nō ne
ceſſe eſt ineē oībꝰ viuētibꝰ:⁊ multo magis nō īeſt nō viuē
tibꝰ:q² nō īeſt el'tis hñtibꝰ corpꝰ ſimplex:nec īeſt alÿs mix
tis vt lapidibꝰ ⁊ ceteris hꝯ:in qbꝰ nimis dñat terra.iō ſub
dit:ꝙ nec.n.quorūcūqꝫ eſt corpꝰ ſimplex ꝯtingit hēre tactū
neqꝫ ſine ħ.i.ſine tactu poſ'e eſt eē nulluꝫ aīal:nec poſ'e eſt
eē aliquē ſenſum.ğ ſenſus nō īeſt hñtibꝰ corpꝰ ſimplex:nec
hñt ſſuꝫ q̄cūqꝫ nō ſſ ſuſceptiua ſpēꝝ ſine mā.i.q̄cūqꝫ ſſ ni
mis terreſtria:vt lapides ⁊ hꝯ cetera.¶ Notādū aūt ꝙ ꝑ
ħ v̊ba īnuit tria eē gnā nō hñtiū ſenſuꝫ.nā ſenſuꝫ non hñt
q̄dā viuētia vt plāte.2°.ſenſuꝫ nō hñt hñtia corpꝰ ſimplex
vt el'ta.3°.nō hñt alia mixta q̄ ſunt nimis terreſtria vt lapi
des ⁊ cetera talia.¶ Notādū ēt ꝙ vna eſt cōis rō:q̄re oī
bus talibꝰ nō īeſt ſſus.nā talibꝰ nō pōt īeſſe ſenſus tactus.
nā tactꝰ eſt media ꝓportio q̄litatū tāgibiliū.Jn oībꝰ aūt ta
libꝰ ſunt q̄litates tāgibiles quodāmō extreme:⁊ nō ſūt hñ
redacte ad mediū.iō in ipſis nō reſuat tactꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs nul
lus alius ſenſus.¶ Deinde cum dicit.

¶ Animali aūt neceſſe ſenſum hēre:ſi nihil fru
ſtra facit natura:ꝓpter aliqd.n.oīa que ſūt na
tura ſubſiſtūt:aut coicidētia ſunt eoꝝ que ſunt
ꝓpter aliqd.Si igit omne ꝓceſſiuū corpus nō
hꝫ ſenſum corrūpet vtiqꝫ:⁊ ad finē nō vtiqꝫ ve
niet qui eſt nature opus:quō enim alet:manē
tibus qdē.n.exiſtit nutrimentum eo in loco vbi
nata ſunt quo nutriri poſſunt ſuapte natura.

¶ Oñdit ꝙ in oībꝰ aīalibꝰ hꝫ eē ſſus:circa qð duo fac:q² p̊
oñdit ħ de oībꝰ aīalibꝰ q̄ mouent motu ꝓgreſſiuo.2°oñdit
ħ de oībꝰ aīalibꝰ ſimpl'r ibi.(At v̊o ſi ſſū)circa pᵐ duo fac.
q² p̊ fac qð dcm̄ ē.2°remouꝫ ꝙꝫdā cauillationē poſ'eꝫ fieri
circa p̄tacta ibi.(Nō pōt āt)dic ğ.ꝙ nece ē āt al' hēre ſſuꝫ.
ſi nā nihil fruſtra fac.nā ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ aliquē finē ſſ oīa q̄
nā ſubſiſtūt:aut ſunt ꝯña eoꝝ q̄ ſunt:ꝑꝑ aliqd.i.ꝑꝑ finē.ſi
igr̄ nō hꝫ ſſitiuū oē corpꝰ ꝓceſſiuū corrūpet vtiqꝫ:⁊ nō ve
niet ad finē q ē nāe opꝰ.nā quō alet.i.quō ibit ad alim̄tuꝫ
corpꝰ aīal' ꝓceſſiuū niſi hēret ſſitiuū:ſꝫ de manētibꝰ eſt alia
rō.iō ſubdit ꝙ manētibꝰ qdē.n.exiſtit in loco ſue genera
tionis vbi nata ſūt nutriri.¶ Nōnᵐ āt ꝙ oīa q̄ ſūt nā vl' ſſ
ꝑꝑ finē ſic̄ mēbra aīal' q̄ ſūt ꝑꝑ aliq̄s opōnes vl' ſūt accñtia
ꝯña ad ea q̄ ſūt ꝑꝑ finē ſic̄ pili:⁊ alie ſupfluitates q̄ accñt
ex necītate māe:vl' ex aliq̄ ſupfluitate eiꝰ.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ a
nā datū fuit al'i corpꝰ ꝓceſſiuū:vt a remotis poſſit ſibi q̄re
re cibū.igr̄ ſi hñs tale corpꝰ nō ſentiret cū oporteat ipꝫ diſ
currere huc ⁊ illuc ⁊ nō ſentiret cū obuiaret corruptiuo:⁊
ita ð facili corrūpet:ꝑꝑ qð ñ ꝑueniret ad finē q ē nāe opꝰ
vl' ñ ꝑueniret ad finē illū quē ordiauit nā ſibi.q̄re fruſtra
eēt tale corpꝰ.formet ğ ſic rō:ſi al' hñs corpꝰ ꝓceſſiuū care
ret ſſu fruſtra eēnt mēbra eiꝰ:⁊ fruſtra eēt corpꝰ ipiꝰ:ſꝫ ħ ē
ipoſ'e:q² nā nil' fac fruſtra.ğ ⁊c̄.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ al'ia manē
oīa ex qbꝰ ſſ apta nata nutriri hñt i loco ſue gñatōis:ita ꝙ
ñ idigēt diſcurrere ꝑꝑ cibū:q̄re rō fcā ꝙ al'ia hñt ſſitm̄ ñ
arguit ð aīalibꝰ manētibꝰ:ſꝫ ð alÿs ꝓceſſiuis.Deiñ cū dic̄.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Cõ.61. ¶ Nõ poteſt autem coꝛpus habere quidez animam: ⁊ intellectum diſcretiuum: ſenſum autẽ nõ habere non manſiuum exiſtens: generabile autem. At vero neq̃ ingenerabile: quare enim nõ habebit: aut enim anime melius: aut coꝛpori. nũc autem neutrum eſt: hoc quidem nõ magis intelligit: hoc autem nihil erit magis ꝓpter
Cõ.62. illud. ¶ Nullum ergo habet animã coꝛpus nõ manens ſine ſenſu.

¶ Remouet quandam cauillationẽ poſſibilẽ fieri circa pretacta. dixerat. n. ꝙ aĩal habens coꝛpus ꝓceſſiuum idiget ſenſu: vt poſſit vitare coꝛruptiua. circa qđ poſſet augeri cauillatio ꝙ aĩal habẽs coꝛpus ꝓceſſiuũ põt habere intellẽm ſine ſenſu: ita ꝙ ꝑ itellẽm abſq̃ ſenſu poterit aĩa coꝛruptiua vitare: ad hanc autẽ cauillationẽ remouendã ait ꝙ nõ põt autẽ coꝛpus hr̃e q̄dem aĩam ⁊ ĩtellectuz diſcretiuũ: ſenſuz autẽ nõ habere: ⁊ h̃ dico ſi illud coꝛpus nõ manſiuum. i. ſi illud coꝛpus ꝓceſſiuum: qꝛ de tali eſt nũc ſermo: exiſtens. ſit aũt generabile. at vero: nec ſi ſit ĩgenerabile. q̃ſi dicat. ꝙ ſiue ponatur generabile ſiue ĩgenerabile coꝛpus aĩalis ꝓceſſiuum ſi hꝫ intellectum opꝫ ꝙ habeat ſenſitiuũ. ⁊ ſubdit cãm huius dicens: quare aũt tale coꝛpus habens intellectum non habeat ſenſum. aut enim h̃ erit melius anime aut melius coꝛpoꝛi. neutrum autem nunc eſt: qꝛ h̃ q̄dez. i. anima non magis intelliget. hoc autem. i. coꝛpus nihil magis erit ꝓpter illud. i. ꝓpter carentiam ſenſus: ⁊ qꝛ nec eſt melius coꝛpoꝛi nec eſt melius anime ponere coꝛpus ꝓceſſiuum habere aĩam ĩtellectiuã ſine ſenſu: iõ ꝯcludit ꝙ nullũ igit̃ coꝛpus non manſiuum. i. proceſſiuuz hꝫ animaz intellectiuam ſine ſenſu.

Dubitaret forte aliquis. qꝛ videt̃ Ariſto. ſententia eſſe falſa. vꝫ. ꝙ tam coꝛpus aĩatum generabile q̃ ingenerabile ſi hꝫ intellectũ hꝫ ſenſum: qꝛ nullũ coꝛpus aĩatuz eſt ingenerabile: niſi coꝛpꝰ ſuperceleſte: ſed aĩa celi ſic habet intellectum ꝙ nõ habet ſenſum. vnde ꝯmenta. ſupꝛa. 12. metaph̃. ſup illo caplo. mouet aũt ſicut deſideratũ. ait ꝙ manifeſtũ eſt coꝛpoꝛa celeſtia eſſe animata: ⁊ nõ habẽt de virtutibus aĩe niſi intellectiuã ⁊ deſideratiuã. ¶ Dõꝫ ꝙ nõ eſt ĩtentio Ariſto. loqui hic de coꝛpoꝛibus ſuperceleſtibus. ſꝫ loq̄tur ꝓpter opinionem platonis qui poſuit ꝙ aĩa ĩtellectiua ꝯiungebat̃ huic coꝛpoꝛi mãli ⁊ groſſo mediãte alio coꝛpoꝛe ſubtilioꝛi ⁊ ſimplicioꝛi: qđ coꝛpus ſubtile ⁊ ſimplex dicebat eſſe ĩgenerabile ⁊ ĩcoꝛruptibile: mouebat̃ foꝛte plato hoc motiuo: qꝛ ſemper foꝛma dꝫ eſſe ꝓpoꝛtionata mãe ⁊ aĩa coꝛpoꝛi: quare ſi anima ĩtellectiua eſt ĩcoꝛruptibilis: opoꝛtet ꝙ habeat coꝛpus incoꝛruptibile. dato ḡ ꝙ vera eſſet poſitio platonis ꝙ anima intellectiua haberet ſuum coꝛpus ſubtile ⁊ incoꝛruptibile: mediante quo coniungeretur huic coꝛpoꝛi groſſo ⁊ coꝛruptibili: opoꝛteret illud coꝛpus incoꝛruptibile habere etiam ſenſum: qꝛ nihil eſt in ſpera actiuoꝛum ⁊ paſſiuoꝛuz qđ non ſit coꝛpus tãgibile: ⁊ quanto tale coꝛpus eſt magis ꝓpoꝛtionatum anime: tanto magis eſt media ꝓpoꝛtio tangibilium: ⁊ per ꝯſequens in ea magis reſeruatur ſenſus tactus: quare ſicut coꝛpus humanuz coꝛruptibile: qꝛ magis eſt ꝓpoꝛtionatuz anime intellectiue q̃ coꝛpus bꝛuti habꝫ melioꝛem tactum: ⁊ in eo magis reſeruatur ſenſus tactus q̃ in alijs coꝛpoꝛibus bꝛutoꝛũ. ſic quia illud coꝛpus ſubtile mediante quo anima intellectiua coniungeretur huic coꝛpoꝛi groſſo: eſſet magis ꝓpoꝛtionatum anime intellectiue q̃ hoc coꝛpus coꝛruptibile: haberet melioꝛem tactum: ⁊ in eo magis reſeruaretur media ratio tangibilium ⁊ bonitas tactus ⁊ nobilitas complexiõis q̃ in hoc coꝛpoꝛe coꝛruptibili. ergo coꝛpus cõiunctum anime intellectiue ſiue ſit coꝛruptibile: ſicut eſt coꝛpus groſſum ſiue ſit ingenerabile ⁊ icoꝛruptibile: ſicut eſt illud coꝛpus ſubtile de quo loquebatur plato: opꝫ ꝙ ſi hꝫ intellectuz ꝙ habeat etiaz ſenſuz: qđ declarare volebamus.

Alterius forte dubitaret aliquis. quia videtur opinio platonis vera fuiſſe. naz ſi materia eſt ꝓpter foꝛmam ⁊ coꝛpus eſt ꝓpter animam: videtur ꝙ anime incoꝛruptibili debeatur coꝛpus incoꝛruptibile: vel aliter anima ⁊ coꝛpus eſſent impꝛopoꝛtionata. ¶ Dicenduz ꝙ ſemper actus ⁊ potentia in rebus naturalibus ſunt pꝛopoꝛtionata ſiue ille actus ⁊ illa potentia ſumãtur reſpectu eſſe: vt apparet in materia ⁊ foꝛma ſiue ſumãtur reſpectu agere: vt apparet in agente ⁊ patiẽte. hoc tamẽ nõ obſtante põt a cauſa neceſſaria ⁊ incoꝛruptibili pꝛogredi effectus contingens ⁊ coꝛruptibilis: ⁊ foꝛme icoꝛruptibili poteſt cõiungi coꝛpus coꝛruptibile: nec opoꝛtet ꝓpter hoc ꝙ anime intellectiue que eſt ĩcoꝛruptibilis demus coꝛpus incoꝛruptibile. videmus enim ꝙ motus ſolis eſt neceſſarius: ⁊ nõ poteſt impediri: ⁊ tamen ex tali motu cauſatur pullulatio plante que impediri poteſt. Sed hoc ideo contingit: quia virtus ſolis non cauſat pullulationem plante niſi mediante virtute pullulatiua: ⁊ quia v̄tus illa pullulatiua in actu poteſt impediri: ſequitur etiam ꝙ pullulatio impediri poteſt. ſic quia anima intellectiua coniungitur coꝛpoꝛi oꝛganiçato ⁊ diſpoſito: ⁊ illa diſpoſitio eſt educta de potẽtia materie ⁊ poteſt tolli: ſequitur ꝙ etiaz anima intellectiua quãtũcũq̃ incoꝛruptibilis poteſt ſeparari a coꝛpoꝛe: ⁊ coꝛpus illud poteſt coꝛrumpi. nam ſicut a cauſa neceſſaria poteſt pꝛogredi effectus contingens mediante aliqua cauſa non neceſſaria. Sic anima incoꝛruptibilis poteſt cõiungi coꝛpoꝛi coꝛruptibili: ſi coniungatur ei mediante diſpoſitione coꝛruptibili. ¶ Deinde cum dicit.

¶ At vero ſi habet ſenſuz neceſſe eſt coꝛpus eẽ: aut ſimplex: aut mixtum. Impoſſibile autẽ eſt eſſe ſimplex: tactum enim nõ haberet: eſt autem neceſſe hunc habere.

¶ Pꝛobat vl̃r ꝙ oẽ aĩal hꝫ ſenſuz: qꝛ de nẽcitate hꝫ ſenſũ tactus. circa qđ duo fac̃. qꝛ p̊ ꝓponit qđ ĩtẽdit. 2º. ꝓbat qđ dixerat ibi. (Hoc ãt ex his.) dic̃ ḡ. at v̄o ſi ſenſuz hꝫ aĩal: nẽce ẽ coꝛpꝰ eẽ aut ſimplex aut mixtũ. ipoſſe ẽ aũt coꝛpus aĩalis eſſe ſimplex: qꝛ h̃ poſito tactũ nõ haberet: ſed nẽce eſt aĩal habere hunc. i. habere tactuz. ¶ Deĩde cũ dic̃.

¶ Hoc autem ex his manifeſtum. Quoniã enim animal coꝛpus aĩatum eſt: coꝛpus autez omne tangibile: tangibile autez quod ſenſibile tactu: neceſſe eſt ⁊ animal coꝛpus tactiuuz eſſe ſi debet ſaluari animal. Alij enim ſenſus per altera ſentiunt: vt olphatus: viſus: auditus. Tactus autem niſi habeat ſenſum non poterit hec quidem fugere: illa autem accipere: ſi vero hoc impoſſibile eſt ſaluari aĩal: ꝓpter quod ⁊ guſtus eſt ſicut tactus quidam. alimẽti. n. ſenſus ẽ. alimẽtum autẽ coꝛpus tangi poſſibile. Cõ.63.

¶ Pꝛobat qđ dixerat ⁊. 2. fac̃ ſꝫ ꝙ. 2. dixerat. dixerat. n. ꝙ nẽce ẽ aĩal hr̃e hũc ſenſuz. i. hr̃e ſenſũ tactꝰ: ⁊ ꝙ ipoſſe ẽ coꝛpꝰ eiꝰ eẽ ſimplex. p̊ ḡ ꝓbat qđ nẽce ẽ oẽ aĩal hr̃e ſẽſũ tactꝰ. 2º. oñdit ꝙ ipoſſe ẽ coꝛpꝰ aliqđ aĩal eẽ ſimplex ibi (Qꝛ ãt ĩpoſſe ſit ſimplex.) circa p̊m tria fac̃. qꝛ p̊ oñdit ꝙ ſẽſus tactꝰ: ⁊ etiã guſtus in q̃tuz ẽ q̄dã tactꝰ ſunt nẽcij aĩali. ſcđo declarat ꝙ alia ſenſibilia non requirunt̃ ad nutrimentũ aĩalis nec ad augmentum eius. tertio ex his que dixerat concludit ꝙ hi duo ſenſus, vꝫ. guſtus ⁊ tactus ſunt neceſſarij: alij vero

UVA. BHSC. IyR_041_2

nō ſunt neċ̃y.ſcḋa ibi.(Son⁹ ãt ꝛ color.)3ᵃ ibi.(¶ Hi qdē igitur.)dic̃ ḡ.ꝙ ħ aūt.vꝫ.ꝙ oē aīal habeat de nec̃itate ſenſuꝫ tactus ex his manifeſtari pōt.qm̄.n.aīal eſt corp⁹ aīatum. corp⁹ aūt oē tale ē tāgibile ꝛ eſt qd ſenſibile tactu.i. ſm tactū:ꝛ qꝛ ſic eſt nec̃e eſt aīal eē corp⁹ tactiuū.i.hr̃e ſenſuꝫ tactus:ſi oꝫ ſaluari aīal.nā alij ſenſus ſentiunt ꝑ media altera.i.ex̃nea:vt olphatus:viſus:auditus.iō ſm eos nō corrūpit̃ aīal.Sꝫ q̃litates tāgibiles excellētes corrūpūt aīal.iō niſi aīal haberet ſenſuꝫ tact⁹ nō poſſet vitare q̃litates tāgibiles corruptiuas:ꝛ ꝓſeq ꝑficuas.corrūperet̃ eniꝫ ꝛ nō poſſet ſaluari: ħ ē ḡ qḋ ait ꝙ niſi aūt aīal hēat ſenſuꝫ tact⁹ nō poterit qdē fugere ħ.i.fugere corruptiuuꝫ:ꝛ accipe v̉o alia .i.accipe ꝑficua.ſi v̉o ſic ſe hꝫ hoc nō poſſibile erit ſaluari aīal.nec̃ius eſt ḡ tact⁹ aīali:ꝛ ꝑ ꝯn̄s nec̃ius eſt ei guſtus: qꝛ guſtus eſt qdaꝫ tactus:ꝛ alimētū eſt qḋdā tāgibile: iō ſeqt̃ ꝓpter qḋ ꝛ guſtus eſt ſup.nec̃ius:qꝛ eſt ſic̃ qdā tact⁹ alimēti.alimētū aūt eſt corp⁹ tāgi poſſibile.i.eſt ſic̃ qḋdā corpus tāgibile.¶ Notādū aūt ꝙ ſi corp⁹ aīalis non eſſet corpus tangibile ꝛ nō poſſet ledi a q̃litatibus tāgibilibus forte nō īdigeremus ponere in aīali ſenſum tactus.¶ Sed qꝛ aīal haberet corpus tāgibile:qḋ pōt corrumpi a q̃litatibus tangibilib⁹:ad hoc ꝙ aīal poſſit vitare corruptiua: ꝛ ad hoc ꝙ poſſit ſaluari fuit ei nec̃ius ſenſus tactus.¶ Deīde cū dic̃.

Cō.64. ¶ Sonus aūt: ꝛ color: ꝛ odor nō alunt:neq̃ʒ faciunt augmentum:neq̃ʒ decrementū:quare neceſſe eſt ꝛ guſtum tactum eſſe quendā: qꝛ tangibilis ꝛ vegetatiui ſenſus eſt.

¶ Oſtēdit ꝙ alia ſenſibilia nō reqruntur ad alimentū nec ad augmētū aīalis:ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō corrūpūt nec ſaluāt aīal. iō ait ꝙ ſonus aūt ꝛ color:ꝛ odor nō alunt aīal.nec faciūt augmētū nec decremētū:ꝑ ſe.n.loq̄ndo ꝓpter hoc ꝙ cibus ſit bene ſonorus vel ſit ħ colore vel illo coloratus.vel ħ odore vel illo affect⁹:nō ꝑꝑ ħ magis nutrit vel magis augmētat.tact⁹ ḡ ē ſenſus alimēti:ꝛ ēt guſtus īq̃ʒtū ē qdā tact⁹:iō ait:q̃re ꝛ guſtū neceſſe ē tactū quēdā eē qꝛ guſtus ē ſenſus tāgibilis ꝛ vegetatiui.i.ē ſēſus alimēti q reqrit̃ ad ħ ꝙ aīal vegetet̃.ꝛ ad ħ ꝙ alat̃: ꝛ ꝙ tāgat alimēta.¶ Deīn̄ cū dic̃.

¶ Hi quideꝫ igit̃ neceſſarij ſunt aīali:quo ꝛ manifeſtū:ꝙ non poſſibile ſine tactu aīal eſſe.Alij autem ꝓpter bonum ꝛ generi aīalium iam nō cuicunq̃ʒ:ſꝫ quibuſdam:vt ꝓceſſiuo neceſſe ineſſe.Si enim debet ſaluari non ſolum oꝫ tactū ſentire:ſed ꝛ de longe.

¶ Oñdit ꝙ ſenſus guſtus ꝛ tact⁹ ſunt nec̃ij aīali.alij v̉o ſenſus:ꝑ q̊s a lōge ſentim⁹ ſenſibilia nō ſūt nec̃ij:ſꝫ ad bn̄ eſſe. circa qḋ duo fac̃.qꝛ p̊ fac̃ qḋ dcm̄ ē.2°.oñdit quō ꝑ alios ſenſus a lōge ꝛ ꝑ mediū ſentim⁹ ſenſibilia ibi.(Hoc ãt erit.) Dic̃ ḡ.hi qdē igit̃ ſenſus.vꝫ.tact⁹ ꝛ guſtus nec̃ij ſunt aīali q .i.ꝑꝑ qḋ ꝛ manifeſtū ē ꝙ nō poẽ ſine tactu eē aīal:nec etiā ſine guſtu:īq̃ʒtū guſtus ē qdaꝫ tactus.alij aūt ſenſus ſūt ꝑꝑ bonū.i.ꝑꝑ bn̄ eē:ꝛ iaꝫ nō cuilibꝫ generi aīaliū nec̃e ē ineſſe alios ſenſus:ſꝫ neceſſe eſt eos īeſſe qbuſdā aīalibus:vt aīali ꝓceſſiuo:qꝛ ſi oꝫ ſaluari aīal ꝓceſſiuū nō ſoluꝫ oꝫ ſentire tactu.i.tangēdo:ſꝫ ēt de lōge.¶ Notādū aūt ꝙ vt pꝫ ꝑ habita aīal ꝓceſſiuū nō hꝫ oīa nec̃ia ad ſuū alimētū.Ideo indiget alijs ſenſibus ad ħ ꝙ de lōge ꝛ a remotis poſſit ſibi querere cibum.¶ Deinde cum dicit.

Cō.65. ¶ Hoc autem erit ſi per mediuꝫ ſenſitiuum fuerit:eo ꝙ ꝛ illud quidem a ſenſibili patiatur: ꝛ moueatur ipſum ab illo.

¶ Oñdit quō alij ſenſus fiāt de lōge:qꝛ fiūt ꝑ mediū. circa qḋ duo fac̃.qꝛ p̊ facit qḋ dcm̄ ē. 2°.qḋ dixerat manifeſtat ꝑ ſimile ibi.(Sic̃.n.mouēs.)cōtinuet̃ aūt ſic.dcm̄ ē ꝙ nec̃arij ſunt alij ſenſus aīali ꝓceſſiuo:vt poſſit ſentire de longe. ħ aūt erit.i.tūc fiet ſenſus de lōge.ſi fuerit ſenſitiuū ꝑ mediū:eo ꝙ id qdē.i.mediū patit̃ ꝛ mouet̃ a ſenſibili.ipꝫ aūt organū ſenſus patit̃ ꝛ mouet̃ ab illo.i.a medio. nā hoc modo fit ſenſus a longe:qꝛ ſenſibile īmutat mediū:ꝛ mediuꝫ īmutat organuꝫ.¶ Deinde cum dicit.

¶ Sicut eni mouēs ſm locuꝫ vſq̃ʒ alicubi ꝑmatare facit: ꝛ depellēs alterū fac̃ vt pellat: ꝛ eſt ꝑ mediū motus: ꝛ primū qdē mouēs depellit: ꝛ nō depellit̃:vltimū aūt ſolū depellit̃: ꝛ nō depellit:mediū aūt vtraq̃ʒ:multa aūt media.

¶ Qḋ dixerat māifeſtat ꝑ ſimile.circa qḋ tria fac̃. qꝛ p̊mo declarat ꝑ ſimile in motu locali. 2°.in motu alteratiōis. 3°. ex his q̄ dixerat oñdit falſaꝫ fuiſſe opinionē platonis.d.viſum fieri extramittēdo nō ītus ſuſcipiendo.2ᵃ ibi.(Sic in alteratiōe.)3ᵃ ibi.(Un̄ ꝛ de reꝑcuſſiōe.)dicit ḡ.ꝙ ſic̃ eniꝫ mouens ſm locū facit ꝑmutari vſq̃ʒ alicubi.i. vſq̃ʒ ad aliquē locū:ꝛ depellēs alterū facit:vt ipm̄ alterū pulſum depellat.ꝛ ē motus hꝰ ꝑ mediū:ita ꝙ p̊mū depellit 2ᵐ: ꝛ mediāte ſcḋo depellit tertiū.quo poſito habebunt ſe illa hoc mō.qꝛ p̊muꝫ qdem mouēs depellit:ꝛ nō depellit̃:vltimuꝫ aūt ſolū depellit̃ ꝛ nō depellit:mediuꝫ aūt hꝫ vtraq̃ʒ.i.depellit ꝛ depellit̃.multa aūt media ſup.ſi fuerint ħ qdeꝫ cōtinget ꝙ qḋlibet illoꝝ hēbit vtraq̃ʒ.depellit.n.ꝛ depellit̃. ¶ Notandū aūt ꝙ ph̄s vult ꝑ ea que vidim⁹ in motu locali declarare que fiunt in ſenſu. nam ſicut ſi in motu locali p̊mū depellit ſcḋꝫ:ꝛ ſcḋꝫ depellit tertiū:ē ibi aliqḋ depellēs tm̄:vt p̊mū:aliqd qdē depulſuꝫ tm̄:vt vltimū:aliqd depellens ꝛ depulſuꝫ:vt mediū:ſic qꝛ ſenſibile alterat medium:medium aūt alteratū ꝛ īmutatuꝫ īmutat organuꝫ:ē ibi aliqd īmutās tm̄:vt obm̄ ſenſibile: aliqd īmutatuꝫ tm̄: vt organū:aliqd qḋ ē īmutās ꝛ īmutatū:vt meᵐ qḋ īmutat organū:ꝛ īmutat̃ ab obo.¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ħ idē eēt ſi fieret ħ ꝑ plura media:vt ſi qs ex̃ns in aere videret denariuꝫ in aqua:color ex̃ns in denario p̊mo īmutaret aquā:ꝛ aq̄ īmutata īmutaret aerē:aer v̉o īmutatus īmutaret oculū.denarius ḡ īmutaret tm̄:oculus v̉o īmutaretur tm̄. aer v̉o ꝛ aq̄ īmutarent ꝛ īmutarent̃.nā aqua īmutaretur a denario et īmutaret aerē.Aer v̉o īmutaret̃ ab aq̄ ꝛ īmutaret oculuꝫ. ¶ Notādū ēt ꝙ ideo ph̄s addit ꝙ idē cōtingeret: ſi eēnt plura media.qꝛ ſi volumus facere vim de exemplo:poſſemus dicere ꝙ oculus nō ſe hꝫ vt īmutatus tantū:imo oculus īmutatus hꝫ īmutare ſenſum cōem:ſꝫ hoc nō facit difficultatem in facto:nec eſt curādū in hac ꝑte de exemplo: qꝛ oꝫ deuenire ad aliquā potētiā q̄ ſit īmutata tm̄:que nō īmutet vlteriorē ſenſuꝫ vel vlteriorē potētiā:illa v̉o potētia ſe hēbit vt vltimū:qꝛ erit īmutata tm̄.obm̄ v̉o ſenſibile ſe hēbit vt p̊mū:qꝛ erit īmutans tm̄.cetera v̉o ſe hēbūt vt media qꝛ erūt īmutātia ꝛ īmutata.¶ Deīde cū dicit.

¶ Sic ꝛ in alteratione:preter ꝙ vnuꝫ manens in eodem loco alterat:vt ſi in ceram tinxerit aliquis vſq̃ʒ ad id mota eſt:vſquequo tixit: lapis autem nihil:ſꝫ aqua:vſquequo ꝓcul.aer auteꝫ ad plurimuꝫ mouetur: ꝛ facit: ꝛ patitur. ſi maneat ꝛ vnus ſit.

¶ Oſtēdit ħ idē di.ſic in alteratiōe ꝯtingit ſup. ſic̃ in motu locali vel ſic̃ in motu pulſus p̄ter ꝙ vnū ꝛ idem manēs in eodē loco alterat:nō tn̄ vnū ꝛ idē manēs in eodē loco pellit:qꝛ oꝫ pellēs moueri aliq°.ſꝫ locū:vt ſi cerā aliqs tixerit vel aliqd in ea īp̄meret vel liq̄faceret eā mota ē cera vſq̃ʒ ad id.i.vſq̃ʒ ad illū terminū vſq̃ʒq̄ tinxit.i.vſq̃ʒquo īmutauit eam.lapis aūt nihil.i.lapis nō eſt ſuſceptibilis talis īmpreſſiōis:ſic̃ cera:eo ꝙ ſit durior.¶ Sꝫ aq̄ q̄ ē melior vſq̃ʒ

quo ꝓcul.i.multo magis eſt ſuſceptibilis talis ĩpreſſiōis.
aer aūt qꝛ adhuc rarioꝛ eſt ⁊ paſſibilioꝛ ad ꝑlimū.i.multo
magis ⁊ facit mouere.i. facit qđ vna pars aeris moueat
aliā ⁊ patiť vna ꝑs ab alia ſi maneat ⁊ ſit vnꝰ.i.cōtinuꝰ.qꝛ
ſi diſcōtinuareť aer:ꝓꝑ obſtacula iterpoſita:tūc illa obſta
cula ĩpedirent:ne vna ꝑs moueret aliā.ſꝫ qñ manet vnus
cōtinuꝰ:ꝓꝑ hoc ꝙ valde paſſibilis eſt de facili immutať:⁊
ꝑlimū ꝓcul ⁊ a remotis ꝑtes aeris ſe ĩmutāt adinuicem.
¶ Nōnᵐ aūt ꝙ ſiqs tingeret cerā vel alteraret ĩpaꝫ aliq̄
alteratiōe:alteraret ĩpaꝫ vſqꝫ ad aliquē terminū:ita ꝙ ꝑs
ꝑmo alterata alteraret ſcđaꝫ.eſſet ḡ ibi aliqđ alteratū tā-
tuꝫ.vt ꝑs vltimo alterata:⁊ aliqđ tm̄ alterās:vt ꝑmū alte
rans:⁊ aliq̄ q̄ hr̄ent vtrūqꝫ: vt ĩtermedia.ḡ ſil'e eſt de alte
ratiōe ⁊ de ĩmutatōe fcā a ſenſibili:⁊ de motu locali.qꝛ in
oībꝰ his ē dať aliqđ qđ ĩmutat tm̄ ⁊ aliqđ qđ ĩmutať tm̄ ⁊
mediū vel media:qđ hꝫ vel q̄ hn̄t vtrūqꝫ. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ
ſi cera alterať vſqꝫ ad aliquē terminū aer ⁊ aq̄ q̄ ſunt paſ-
ſibilioꝛa q̄ꝫ cera multo magis poterūt ĩmutari ab obo ſen
ſibili.vſqꝫ ad aliquē terminū ⁊ vſqꝫ ad oꝛganū viſus.obꝫ
ḡ ſenſibile multiplicabit ſpēm ſuā ꝑ aereꝫ vel ꝑ aquā vl' ꝑ
aliqđ aliud mediū vſqꝫ ad oꝛganū viſus ⁊ ꝑ hꝰ media ĩpꝛi
met ſilitudinē ſuā in viſū ⁊ fiet viſio. ¶ Deinde cū diť.

**¶ Unde ⁊ de repercuſſiōe eſt melius: q̄ꝫ viſuꝫ
egredientem repercuti aerem:pati a figura:⁊
coloꝛe:vſquequo quidē ſit vnus. In leni auteꝫ
eſt vnus:ꝓpter quod iterum hic viſum mo-
uebit. Sicut vtiqꝫ ſi in cera ſigillum ingrede-
retur:vſque ad finem.**

¶ Ex his q̄ dixerat oñdit opinionē platonis fuiſſe falſā di
cēs.vñ ⁊ de repcuſſiōe viſus quā poſuit pl'o dicēs radios
ꝓgredi vſqꝫ ad reꝫ viſaꝫ:⁊ inde radios repcuti ad oculū ⁊
fieri viſionē meliꝰ eſt aerē pati a figura ⁊ coloꝛe vſqꝫ quo
qdem ſit viſus.i.fiat viſio q̄ꝫ viſuꝫ.i. radiū viſibileꝫ egre-
dienteꝫ ab oculo repcuti:vt ponebat plato: ⁊ ſubdit ꝙ in
aere aūt leni.i.plano ē vnꝰ ſupple aer ꝯtinuꝰ motꝰ ab ocl'o
ſſibili:ꝓꝑ h̄ ꝙ hic.vꝫ.aer motꝰ iterū mouebit viſū ſic vti-
qꝫ i cerā ſigillū igredereť vſqꝫ ad fineꝫ.i.vſqꝫ ad vltimas
ꝑtes cere. ¶ Nōnᵐ āt ꝙ niſi aer ſit planꝰ ⁊ ꝯtiꝰ ĩpediť ne
ĩmuteť ab obo ſenſibili.oꝫ ergo ſupficiē aeris eē planā:et
nō diſcōtiuatā ꝑ obſtacl'a aliq̄.ad h̄ qđ ab obo ſſibili fiat
multiplicatio vſqꝫ ad ſenſū. ¶ Nōnᵐ ēt ꝙ ſic ſigillū ĩgre
diēs cerā ĩpꝛimit ſilitudinē ſuā in cerā vſqꝫ ad vltimā ꝑtē
cere:ſic obm ſſibile multiplicat ſpēꝫ ſuā vſqꝫ ad oculuꝫ:⁊
vſqꝫ ad vltimas partes aeris que cōtinuanť cū oculo.⁊ h̄
modo ſuſcipiť ſpecies in viſu ⁊ fit viſio.

Dubitaret forte aliqs.q̄re nō videmꝰ ꝑ egreſ
ſum radioꝝ ab oculo: vt po-
ſuit plato. ¶ Dōm qđlibꝫ agēs agit ꝑ ſuā foꝛmā:ſic ḡ opꝫ
ꝙ ĩtellectꝰ ĩfoꝛmeť ſpē ĩtelligibili.ad h̄ ꝙ ĩtelligat:ſic oꝫ
ꝙ oculus ĩfoꝛmeť ſpē viſibili ad h̄ ꝙ videat:ſꝫ ꝓꝑ regreſ
ſuꝫ radioꝝ ab oculo nulla ſpēs ĩpꝛimiť ĩ oculo:oꝫ itaqꝫ ꝙ
videamꝰ ſuſcipiēdo ſpēꝫ viſibil' rei ñ emittēdo radios ⁊c̄.

Cō.66 **Quod autem impoſſibile ſit ſimplex
eſſe animalis coꝛpus: manifeſtū eſt:
dico auteꝫ puta igneum:aut aereuꝫ:
ſine quidē.n.tactu : neqꝫ vnum con-
tingit animalium ſenſum habere: coꝛpus eniꝫ
tactiuū aīatum eſſe omne:ſicut dictū eſt.**

¶ Ut dicebatur phus in ꝑcedenti lectiōe duo ſuppoſuit.
vꝫ.ꝙ aīal de neceſſitate hꝫ ſenſus tactus : ⁊ ꝙ ĩpoſſibile ē
animal hr̄e coꝛpus ſimplex. Oſtēſo ergo ꝙ aīal de neceſ-
ſitate hꝫ ſenſuꝫ tactꝰ.in ꝑte iſta oſtēdit ꝙ ĩpoſſibile ē aīal
hr̄e coꝛpus ſimplex.circa qđ duo facit.ꝑmo ꝓponit ꝙ itē-
dit.ſcđo declarat ꝓpoſituꝫ ibi(Alia aūt)Dicit ḡ.ꝙ ĩpoſl'e
ſit coꝛpꝰ aīalis eſſe ſimplex manifeſtū ex dicēdis. dico āt
puta igneū aut aereū:aut alicuiꝰ alteriꝰ el'ti:ꝙ aūt nō poſ-
ſit coꝛpꝰ aīalis ſic eē ſimplex:manifeſtuꝫ eſt.qꝛ ſine tactu
qdem nec cōtingit aīal vnū aliū hr̄e ſenſuꝫ.coꝛpꝰ.n.aīalis
oē eſt aiatū ⁊ eſt tactiuū ſicut dcm̄ eſt. ¶ Nōnᵐ aūt vim
rōnis hꝰ in h̄ ꝯſiſtere ꝙ ſi oē coꝛpꝰ aīalis ē tactiuū.qꝛ ſine
tactu nll's pōt eē ſſus:⁊ tactꝰ nō pōt reſuari ĩ vno el'to ſim
plici:ĩpoſl'e ē coꝛpꝰ aīalis eē ſimplex. ¶ Deide cū diť.

**¶ Alia aūt per altera ſenſitiua quideꝫ vtiqꝫ fiēt:
omnia aūt eo ꝙ per alterū ſentire faciūt ſenſuꝫ:
⁊ per medium : tactus autem eſt in tangendo
ipſa:ꝓpter qđ ⁊ habet hoc nomen:⁊ tamen
alij ſenſus tactu ſentiunt:ſed per altera:hic au-
tem videtur ſolus per ſeipſum.**

¶ Manifeſtat qđ dixerat.oñdit.n. ꝙ tactꝰ nō p̄t reſerua-
ri in vno el'to.circa qđ tria facit.qꝛ ꝑ oñdit: q̄re tactꝰ h̄ no
men accepit.2°.declarat ꝙ in coꝛꝑe ſimplici vel ĩ vno aliq̄
el'to nō pōt reſeruari ſenſus tactꝰ.3°.ex his q̄ dixerat con-
cludit ꝙ aīalia ꝑuata tactu nō pn̄t vlteriꝰ ſubſiſtere.ſꝫ ne
ceſſe eſt ea moꝛi.2ᵃ ibi(Quare hꝰ elemētoꝝ)3ᵃ ibi(Ma
nifeſtū igiť)Dicit ḡ. ꝙ alia aūt inſenſitiua ꝑ altera qdeꝫ
media ſenſibilia vtiqꝫ fient :oīa aūt alia ſenſibilia ſupple
ſentiunť:eo ꝙ alteꝝ ⁊ ꝑ mediū faciūt ſentire ſenſuꝫ:ſꝫ ta-
ctus eſt in tāgēdo ipſa ſenſibilia : ꝓꝑ qđ h̄ ſenſus h̄ hꝫ no-
men:⁊ tñ alij ſenſus ſentiūt ꝑ tactū.i.tāgēdo : ſꝫ tñ h̄ eſt ꝑ
altera:ſed h̄ ſolus tactus vŕ ſentire ꝑ ſeipm̄.

Dubitaret forte aliqs.vtꝝ alij ſenſus ſentiāt
tangēdo. ¶ Dōꝫ ꝙ id qđ nō
tangit nō agit.ſi ḡ alia ſenſibilia nō tāgerēt alios ſenſus ñ
agerent in ipſos.oīs ḡ ſenſus ſentit in eo ꝙ tāgit ſuū ſenſi
bile.ſꝫ ſenſibile tāgere ſenſuꝫ pōt eē dupl'r:vel ꝑ medium
extraneū vel ꝑ mediū adnatū.alia ḡ ſenſibilia tāgūt ſen
ſus:ſꝫ ꝑ mediū extraneū:vt viſibile tāgit viſuꝫ ⁊ multipli
cat ſpēꝫ ſuā vſqꝫ ad ipm̄ mediāte aere:ſic ſonꝰ ⁊ odoꝛ atti-
gunt ſuos ſenſus ⁊ multiplicāt ſpēm ſuā vſqꝫ ad ipſos per
mediū extraneū:ſꝫ tactꝰ ſentit ſuū ſenſibile mediāte car-
ne: qđ mediū nō ē nobis extraneū: ſꝫ ē nobis ꝯnāle ⁊ ad-
natū:iđ licet aliquo mō alia ſenſibilia ſentianť a nobis ex
eo ꝙ tāgūt nos:tñ qꝛ nō tāgūt nos ĩmediate nec ꝑ mediū
cōnaturale ⁊ adnatū:ſꝫ ꝑ mediū extraneū : alij ſenſus nō
ꝓpꝛie vocanť tactꝰ.tāgibile vō qꝛ attingit nos ꝑ ſe loquē-
do ĩmediate:vel qꝛ attingit nos ꝑ mediū cōnaturale nob̄
vel adnatum:ideo hoc ſenſibile ſoꝛtituꝫ eſt hoc nomen:⁊
vocať tāgibile:⁊ ſenſus ꝗ ſentit hꝰ ſenſibile ſoꝛtitus eſt h̄
nomē:⁊ vocať tactus. ¶ Deinde cū dicit.

**¶ Quare huiuſmodi elementoꝛuꝫ nullum vti-
qꝫ erit coꝛpus animalis. Neqꝫ itaqꝫ terrenuꝫ:
omnium enim tangibiliuꝫ tactus eſt:ſicut me-
dietas: ⁊ ſuſceptiuus ſenſus. Non ſoluꝫ que-
cunqꝫ differētie terree ſūt:ſed calidi: ⁊ frigidi:
⁊ alioꝛuꝫ omniuꝫ tangi poſſibilium. Et ꝓpter
hoc oſſibus ⁊ capillis: ⁊ huiuſmodi partibus
nō ſentimus:quia terree ſunt : ⁊ plante ob hoc
neqꝫ vnum habent ſenſuꝫ: quia terree ſunt: ſi-
ne autem tactu:neqꝫ vnuꝫ poſſibile eſt anima
lium eſſe:hic autem ſenſus non eſt:neqꝫ terre:
neqꝫ alius elementoꝛum nullus.**

¶ Oſtenſo q̄re tactꝰ ſoꝛt tus eſt hoc nomē oñdit ꝙ in coꝛ-
poꝛe ſimplici vel in aliquo vno el'to nō pōt reſeruari coꝛ-
pus aīalis:qꝛ nō pōt ibi reſeruari ſenſus tactus.dicēs q̄re

UVA. BHSC. IyR_041_2

nullum hꝰ elementoꝝ vtiqꝫ erit coꝛpus aīalis:nec vtique coꝛpus aīalis erit terreuꝫ: nec erit aliqđ elꝉuꝫ ſimplex.qꝛ oīuꝫ tangibiliū tactus eſt: ſicut medietas:⁊ ſenſus tactꝰ eſt ſuſceptiuꝰ nō ſolū eoꝝ.q̄cūqꝫ ſunt ꝺr̄ie terre: ſꝫ ē ſuſceptiuus cal'i ⁊ frigidi:⁊ oīuꝫ alioꝝ tāgi poſſibiliū. igiť ſi tactꝰ ē medietas tāgibiliū:⁊ eſt in potētia ad oēs q̄litates tāgibiles:cū in elꝉis nō reſerueť talis potētialitas nec tal' medietas:qꝛ in eis nō ſūt q̄litates medie:ſꝫ extreme:coꝛpꝰ aīalis nō poterit ꝯſtare ex vno elemēto ſimplici.qꝛ tūc in eo nō poſſet reſeruari ſenſus tactꝰ.⁊ ꝑꝑ h̄.qꝛ ſic eſt oſſibꝰ ⁊ capillis ⁊ hꝰ ꝑtibꝰ nō ſentimꝰ.qꝛ ſunt terree:qꝛ in eis nimis ꝺn̄iať terra.⁊ plāte ēt ob hoc nullū hn̄t ſenſū.qꝛ terree ſūt. nā ſine tactu aūt nec vnū poſſe ē eē aīaliuꝫ. h̄ aūt ſenſus.i. tactꝰ nō eſt terre nec aliꝰ alicuiꝰ elemētoꝝ. plāte itaqꝫ capilli ⁊ oſſa ⁊ cetera talia:qꝛ nimis terrea ſunt nō poterit in eis eſſe ſenſus tactꝰ.⁊ per ꝯn̄s nullus aliꝰ ſenſus.

Dubitaret forte aliqs. vtrū ea in qbꝰ ꝺn̄atur terra poſſint h̄re ſenſū tactꝰ. ⁊ vr̄ ꝙ nō.per ea q̄ h̄ ꝺn̄r.nam tactus: vt h̄ ꝺr̄ nec eſt terre nec alicuiꝰ elemētoꝝ:vbi ğ ꝺn̄ať terra:vel ēt vbi ꝺn̄ať aliqđ aliđ elemētū:vt vr̄ nō poſſet ibi reſeruari ſenſus tactꝰ. ❡ In ꝯ̄riū eſt:qꝛ in oībꝰ mixtis ꝺn̄ať terra. nā mixtis nō ꝯpetit aliqs locus nālis niſi rōne elꝉi ꝑdominātis in ipſo: vt vult ꝯmētatoꝛ ſupꝛa p̄nº.celi ⁊ mūdi. Dicere ğ ꝙ ſit aliqđ mixtū in q̄ nō ꝺn̄eť aliqđ elemētoꝝ eſt ꝺr̄e ꝙ illi mixto nō ꝯpetit aliqs motus nālis.hoc v̄o poſito vbicūqꝫ poneret̄ illud mixtū ſtaret ⁊ nō moueret̄.ꝭm.n. hāc ypotheſim.qꝛ in illo mixto non pl's ꝺn̄arent̄ elꝉa grauia q̄ꝫ leuia nec ecōuerſo.nō pl's conſcenderet q̄ꝫ ꝺeſcēderet. vbicūqꝫ ergo poneret̄ qeſcere:⁊ qꝛ in nullo mixto hoc videmꝰ:ſed oīa mixta tendūt ꝺeoꝛſuꝫ:ꝺebemꝰ arguere ꝙ in oībꝰ mixtis ꝺn̄ať terra.ſi ğ ea oīa in qbꝰ ꝺn̄ať terra carerent ſenſu tactꝰ:in illo mixto reſeruaret̄ ſenſus tactꝰ:p̄terea ſēſus tactus vel reſeruať in coꝛpoꝛe ſimplici:vl' in coꝛpe mixto:in coꝛpoꝛe ſimplici nō:quia vt ꝺr̄ in l̄ra:hꝰ ſenſus nec ē terre nec eſt alicuiꝰ elꝉoꝝ:in coꝛpoꝛe ēt mixto nō:qꝛ in oībꝰ talibus:vt ꝺictū eſt ꝺn̄ať terra:quare ſi v̄a ſunt q̄ ꝺn̄r in l̄ra ī nullo coꝛpoꝛe reſeruabiť ſenſus tactus. ❡ Dōm ꝙ ꝺn̄ari terram in aliquo mixto: vel pōt intelligi ꝭm moleꝫ ⁊ ſubſtātiaꝫ:vel ꝭm virtutē.in oībus enī mixtis ꝺominant̄ elementa grauia ꝭm molē ⁊ ſubam:nō tn̄ in oībus eis ꝺominant̄ hꝰ elemēta ꝭm virtuteꝫ.inde eſt ꝙ oīa mixta tēdūt ꝺeoꝛſum ꝓpter ꝺn̄iuꝫ grauiū ꝭm molē ⁊ ſubam: attamē lꝫ elemēta grauia ſint frigida:nō tn̄ oīa mixta ſūt frigida. qꝛ nō in oībus mixtis ꝺominant̄ elemēta grauia:ꝭꝫ virtutem.vbi ergo ꝭm h̄.i.ꝭm virtuteꝫ ⁊ q̄litates actiuas ⁊ paſſiuas fit reductio ad mediū poterit ibi reſeruari ſenſus tactus.vbi v̄o nō:ſenſus tactꝰ ibi reſeruari nō poterit.vl' ꝺr̄e poſſimus ꝙ nō oē ꝺn̄iuꝫ terre tollit ſenſum tactꝰ:ſed vbi adeo ꝺn̄ať terra:ꝙ nō pōt ibi reſeruari media ꝓpoꝛtio tāgibiliū : cuiuſmodi ſūt oſſa capilli lapides ⁊ plāte q̄ ſūt nimis terreſtria nō poterit ibi reſeruari ſenſus tactus:ſꝫ vbi nō adeo ꝺn̄ať terra:ſꝫ eſt ibi media ꝓpoꝛtio tangibiliū poterit ibi reſeruari hꝰ ſenſus. ❡ Deīde cū ꝺicit.

Cō.67. ❡ **Manifeſtū ē igiť:qm̄ neceſſe hoc ſolo priuata ſenſu animalia moꝛi. Neqꝫ enim hunc poſſe eſt h̄re nō animal exiſtēs:neqꝫ cum ſit aīal aliū neceſſe eſt habere p̄ter hunc.**

❡ Oſtendit ꝙ aīalia ꝑuata tactu nō pn̄t vlterius ſubſiſtere:ſꝫ nec̄e eſt ea moꝛi ⁊ coꝛrūpi.circa qđ ꝺuo facit. qꝛ p̄mo facit qđ ꝺcm̄ eſt.ſcđo ꝯparat alios ſenſus ad ſenſuꝫ tactus ibi(Propter h̄ qdeꝫ)Dicit ergo ꝙ manifeſtuꝫ eſt igiť ꝙ aīalia ꝑuata hoc ſolo ſenſu neceſſe eſt ea moꝛi ⁊ coꝛrūpi et ſubdit: ꝙ nec.n.hūc.i.ſenſum tactꝰ poſſe ē h̄re qđ nō ē exiſtens aīal:nec cū ſit aīal nec̄e eſt h̄re aliū ſenſuꝫ p̄ter hūc.

Dubitaret forte aliqs.qꝛ vr̄ h̄ velle ph̄us ꝙ ſolus tactꝰ ſit neceſſariꝰ aīali: ita ꝙ qcqd nō exiſtit nō hꝫ tactū:⁊ qđ eſt aīal nō neceſſe ē h̄re alium ſenſuꝫ p̄ter hunc.i. p̄ter tactū. ꝯ̄rium aūt ꝺixit ſuperius.vbi viſus eſt velle ꝙ ſenſus guſtꝰ eſt alimēti ⁊ ꝙ guſtus eſt neceſſariꝰ aīali. ❡ Dōm eſt ꝙ guſtꝰ ꝺupl'r pōt ꝯſiderari. vl' in ſe vel vt eſt qdā tactus. ſi ꝯſiderať guſtus in ſe nō eſt neceſſariꝰ aīali:ſꝫ vt ꝯſiderať vt eſt qdā tactꝰ. ſic eſt aīali neceſſariꝰ. Dicebať.n .ſupꝛa qđ ſicut obꝫ tactꝰ eſt fūdamētū ꝺbi guſtꝰ. qꝛ hūidū eſt fundamētū ſapoꝛis: ſic ſenſus tactꝰ eſt fundamētū ſenſus guſtꝰ: ſꝫ licꝫ tactꝰ ſit fundamētū guſtus:nō tn̄ ꝭm ſe totū tactꝰ:⁊ vt hꝫ eē in toto coꝛpoꝛe:ē fundamētū guſtꝰ:ſꝫ ſolū tactꝰ ille q eſt in illa ꝑte:vn̄ ſumiť cibus:ꝺr̄ eſſe fundamētū guſtus:⁊ qꝛ nō oīs tactus:nec tactꝰ in oī ꝑte coꝛpoꝛis eſt fundamētū guſtꝰ:ſꝫ ſolus tactꝰ qdā:vel tactꝰ fundatꝰ in q̄dā ꝑte:guſtus nō ꝺr̄ oīs tactꝰ:ſꝫ qdā tactꝰ:q̄re ſi guſtꝰ nominet ſenſuꝫ ꝭm ſe ſic nō eſt neceſſariꝰ aīali: ſꝫ ſi nomiet ipꝫ quēdā tactū in quo fundať:ſic eſt neceſſariꝰ aīali. nā ille tactꝰ q eſt in illa ꝑte per quā capiť cibus:guſtꝰ ꝺici pōt.ꝭm h̄ ergo guſtus ē neceſſarius aīali.qꝛ ſi nō eſſet ille qdā tactus q eſt in illa ꝑte per quā capiť cibus aīal nunq̄ꝫ ſumeret cibuꝫ:⁊ ſic ſaluari nō poſſet. ❡ Eſt ēniꝫ ꝺiligēter notādū ꝙ in ſumēdo cibū quedā ſunt ibi ꝺelectationes q̄ ſunt ipſiꝰ guſtus ꝭꝫ ſe. q̄dā vero nō ſunt ipſiꝰ guſtꝰ ꝭm ſe:vel ſi ſunt ipſiꝰ guſtus h̄ eſt inquantū guſtꝰ eſt quidaꝫ tactus.Et maioꝛes ſūt ꝺelectationes ille q̄ ſunt ipſiꝰ tactus:vel q̄ ſunt guſtus īquātū eſt qdam tactus: q̄ꝫ ille q̄ ſunt ipſius guſtus ꝭm ſe. hoc pꝫ ex hoc: qꝛ cū guſtus ꝭꝫ ſe nō ſerueť in gutture: ſed in lingua: ſine cōparatione tn̄ plus ꝺelectať aīal cuꝫ alimentū peruenit ad guttur : q̄ꝫ cuꝫ ſit in lingua:inde eſt ꝙ ph̄us tertio ethicoꝛum gullam ⁊ intemperātiam magis fieri ꝺicit circa ꝺelectatiōes tactus q̄ꝫ circa ꝺelectationes guſtus.

❡ Dicamus igiť ꝙ omne animal ꝺelectať in alimēto et cibo:qꝛ ſi hoc nō eſſet nunquā alimentuꝫ ſumeret:illas tamen ꝺelectationes ſpeciales ⁊ ꝓpꝛias que ſunt guſtus ꝭꝫ ſe nō habet omne aīal.omne itaqꝫ animal in ſumēdo alimentum habet ꝺelectationes tactus:⁊ habꝫ ꝺelectatōes guſtus:inquātū guſtus eſt qdam tactus:qꝛ ſi has ꝺelectationes nō haberet.nullo modo ꝺelectaretur in cibo:attamen ꝺelectationes illas que ſunt guſtus in eo ꝙ guſtus non habet omne animal.⁊ quia niſi ꝺelectaretur animal in cibo ſaluari non poſſet:guſtus in eo ꝙ eſt quidaꝫ tactꝰ: eſt neceſſarius animali : ſed non eſt ei neceſſarius guſtus ꝭm ſe:⁊ vt eſt ꝺiſtinctus a quodā tactu. ❡ Deinde cū ꝺic.

❡ **Et propter hoc quidē alia ſenſibilia excellentijs nō coꝛrumpunt aīal:vt coloꝛ: ⁊ odoꝛ: ⁊ ſonus. Sed ſolum ſenſus niſi ꝭm accidens:puta ſi ſimul cum ſono ꝺepulſio fiat: ⁊ ictus: ⁊ a viſu ⁊ odoꝛe animalia mouentur que tactu coꝛrumpunt: ⁊ humoꝛ auteꝫ ꝭm ꝙ accidit ſimul tactiuuꝫ eſſe ſic coꝛrumpit.**

❡ Cōparat alios ſenſus ad ſenſum tactꝰ. ⁊ ē h̄ ꝯpatio talis ꝙ excellētie alioꝝ ſenſibiliū coꝛrūpūt alios ſenſus : ſꝫ nō coꝛrūpūt aīal:ſꝫ excellētie tāgibiliū coꝛrūpūt ſenſū tactꝰ: ⁊ ꝑ ꝯn̄s coꝛrūpūt aīal:⁊ circa h̄ tria fac̄:qꝛ p̄ oñdit ꝙ excellētie alioꝝ ſenſibiliū ꝑ ſe coꝛrūpūt alios ſenſus: tn̄ nō coꝛrūpūt aīal ꝑ ſe:ſꝫ ꝑ accn̄s.zº. ꝺecl'at ꝙ excellētie tāgibiliū ꝑ ſe coꝛrūpūt ꝭſuꝫ tactꝰ:⁊ ēt ꝑ ſe coꝛrūpūt aīal.3º ⁊ vltimo māifeſtat ad qd alij ſēſus ꝺſeruiūt aīali.zª ibi(Tāgibiliū aūt)3ª ibi(Alios āt ſenſus)ꝺicit ğ ꝙ ꝑꝑ h̄ qdē ꝙ ſup. nō ſūt alij ſenſus nec̄ij aīali.Alia ſenſibilia ſuis excellētijs n̄ coꝛrūpūt aīal:vt coloꝛ ⁊ odoꝛ ⁊ ſonꝰ ꝑ ſe nō coꝛrūpūt aīal: ſꝫ ſolū ſenſus,n̄.n.talia coꝛrūpūt aīal niſi ꝭꝫ accn̄s:puta ſi

UVA. BHSC. IyR_041_2

ſit i ſono fiat ict⁹ ⁊ depulſio ſic̄ appꝫ i tonitruo ꝙ nō rōne ſoni:ſꝫ rōne aeris mot⁹ ⁊ rōne ict⁹ hꝫ ſcīdere ligna ⁊ corrū pe aīalia. ſic ⁊ a viſu ⁊ odore aīalia mouent̄ ⁊ corrūpūt̄: ſꝫ talia corrūpūt ſm ea q̄ corrumpūt tactu: ⁊ humor. i. ſapor ſic corrūpit ſm ꝙ ſimul accidit ipm ſaporē eſſe quid tacti uum. i. eſſe quoddaꝫ tangibile.

Dubitaret forte aliqs: qūo viſus ⁊ odor corrūpūt aīal ſic̄ ea q̄ corrūpūt tactu. ℂ Dōm ꝙ īueniunt̄ aliq̄ aīalia q̄ ſolo viſu corrūpūt alia aīalia: vt dr̄ de baſiliſco. ſic ēt vt dr̄ in īdia ſunt qdā̄ ſerpētes adeo venenoſi ꝙ aſpiciēdo poma ſic venenāt ea ꝙ guſtātē de illis pomis nec̄e eſt ſibi mori. Cū g͛ dr̄ ꝙ baſiliſci vidētes alia aīalia corrūpūt illa: ⁊ ꝙ illi ſerpētes aſpiciētes poma venenāt ea: nō ē h̄ ītellīendū ꝙ viſus ſꝫ ꝙ hꝰ hēat aliqd efficere in id qđ videt: q̄ꝛ viſibile ſm ꝙ hꝰ nihil patit̄ a viſu: ſꝫ magis viſus patit̄ a viſibili. illa g͛ corruptio: ⁊ illa venenatio ſic ē ītellīenda ꝙ ab oculis baſiliſci ⁊ ab oculis illoꝝ ſerpētum euaporāt aliq vapores īfecti q īficiūt aerē. aer vͦ īfect⁹ attigēs poma venenat ea: ⁊ attingēs alia aīalia corrūpit ea. g͛ viſus corrūpit aīalia ſic̄ corrūpunt aīalia ea q̄ corrūpūt tactu. i. ꝑ tactū: q̄ꝛ niſi aer īfectus attigeret aīalia nūq̄ꝫ corrūpent̄: ⁊ qđ dcm̄ ē de viſu ītellīendū eſt đ odore. nā odor ſꝫ ſe q̄ꝫtūcūq̄ꝫ excellēs nūq̄ꝫ corrūpet al': ſꝫ ſolūmō corrūpet odoratū: attn̄ q̄ꝛ a corpe fetido ſimlˈ cuꝫ odore fetido pn̄t egredi aliq vapores īfecti. ⁊ illi vapores īfecti īficiēt aerē. ⁊ cū aer eſſet infectus attingens aīal corrumperet ipſuꝫ. iſta ergo corruptio magis erit ex tactu q̄ꝫ ex odoratu. ℂ Deinde cum dicit.

ℂ Tāgibiliū aūt excellētia: vt calidoꝝ ⁊ frigido-

Cō.38. rum: ⁊ duroꝝ corrūpit aīal. ℂ Omnis qdē. n. ſenſibilis ſupfluitas corrūpit ſenſum: quare ⁊ qđ tāgi pōt tactū: hoc āt tactu determiatū ē viuere. Sine. n. tactu monſtratū ē: ꝙ ipoſſe ē aīal eſſe. Vn̄ tāgibiliū excellētia nō ſolū corrūpunt ſenſuꝫ ⁊ aīal: q̄ꝛ nec̄e ſolū hēre hunc.

ℂ Oñdit ꝙ excellētie tāgibiliū ꝑ ſe corrūpūt aīal. d. tangibiliuꝫ āt excellētia vt caloꝝ ⁊ frigidoꝝ ⁊ duroꝝ corrūpit aīal ⁊ ē rō q̄ꝛ oīs qd ē ſupfluitas. i. oīs excellētia ſenſibilis cōrūpit ſenſū: qr̄ excellētia ei⁹ qđ tāgi pōt corrūpit tactū: h aūt. i. ſm h. vꝫ. ſm tactū deteriatū ē ipſi aīali viuere: q̄ꝛ ſtati cū aīal caret tactu: caret vita. iō ſeq̄t̄ ꝙ ſine tactu āt mōſtratū ē qđ ipoſſe ē aīal eē. vn̄ excellētia tāgibiliū n̄ ſolū ſenſuꝫ tact⁹ corrūpit: ſꝫ corrūpit aīal: q̄ꝛ nec̄e ē aīal ſolū hr̄e hūc. i. tactū. ℂ Nōn⁹ āt ꝙ q̄ꝛ ſolus tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali. Alij āt ſenſus nō ſūt nec̄ij. iō q̄ corrūpūt alios ſēſus: nō oꝫ ꝙ corrumpāt aīal: ſꝫ q̄ corrūpūt tactuꝫ de neceſſitate corrumpūt ⁊ animal.

Dubitaret forte aliqs: vtruꝫ alij ſenſus ſint nec̄ij aīali. ⁊ vr̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ nō oīa aīalia hn̄t ea ex qb⁹ ſūt apta nutririi loco ſue gnātōis: qr̄ talib⁹ aīalib⁹ nec̄arij ſūt alij ſenſus: vt poſſint ſibi q̄rer̄ alimtū. ℂ Dōꝫ ꝙ h rō n̄ arguit ꝙ aīali ſint ſimplr̄ nec̄ij alij ſēſus: ſꝫ ꝙ aīali huic vt aīali ꝓceſſiuo đbēti ſibi q̄rere cibū: ſꝫ tact⁹ ē nec̄i⁹ aīali ſimplr̄: ⁊ ē nec̄i⁹ aīali cuilꝫ. ℂ P. alij ſenſus ſī nec̄arij aīali ꝓceſſiuo aliq̄ mō ꝑ accn̄s iq̄ꝫtū tale aīal ſin̄ alijs ſenſib⁹ n̄ pt ſibi q̄rere alimtū: ſꝫ tact⁹ ē nec̄ari⁹ ꝑ ſe: q̄ꝛ q̄litates tāgibiles ꝑ ſe ſunt đ ꝯpōne corporis. ſ. aīalis: nō aūt ſic ſūt ꝑ ſe de cōpōne talˈ corꝑis alie ſenſibiles q̄litates. ℂ Ultio cū dic̄.

ℂ Alios āt ſenſus hꝫ aīal ſicut dcm̄ ē nō ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bn̄ eſſe vt viſuꝫ: q̄ꝛ in aere ⁊ aq̄ vt videat. Omnino aūt q̄ in diaphano: guſtū aūt hn̄t ꝑꝑ delectabile: ⁊ triſte vt ſentiat qđ in alimento ⁊ ꝯcupiſcat ⁊ moueat̄: auditū aūt vt ſignificetur aliqd ipſi: linguam aūt hꝫ quatenus ſignificet aliquid alteri.

ℂ Oñdit ad qd alij ſenſus deſeruiunt aīali. d. ꝙ alios aūt ſenſus hꝫ aīal ſic̄ dcm̄ ē: nō ꝑꝑ eē: ſꝫ ꝑꝑ bn̄ eſſe vt viſuꝫ hꝫ: q̄ꝛ videat q̄ ſunt ī aere ⁊ ī aq̄: ⁊ oīno aūt hꝫ viſuꝫ vt videat q̄cūq̄ꝫ ſūt in diaphāo. ſenſuꝫ guſt⁹ hꝫ aīal vt ſentiat qđ eſt delectabile: ⁊ qđ eſt triſte ī alimto. ⁊ vt ꝯcupiſcat ⁊ vt moueat̄ ad ipꝫ alimētū. auditū aūt hꝫ vt ſignificet̄ aliqd ſibi ab alio. liguā āt hꝫ vt ſignificet aliqd alteri. Et ī h termināt̄ ſentētia đ aīa. Laus ſit xp̄o q eſt nr̄aꝝ aīarū merces p̄miū ⁊ felicitas q cū patre ⁊ ſpiritu ſancto eſt vnus deus bn̄dictus in ſecula ſeculoꝝ amen.

ℂ Explicit ſubtiliſſima expō libroruꝫ de aīa Ariſtotelis a ſūmo īterprete Egidio romāo ordinis heremitaꝝ fratre edita: ex ſua ſpōte fido exēplari: rurſuſq̄ꝫ reiterata opa diligētiſſime caſtigato excerpta. Impſſa vͦ Venetijs mādato ⁊ expenſis nobilis viri dn̄i Octauiani Scoti Ciuis Modoetiēſis Anno dn̄i. 1 4 9 6. Die vltimo Januarij.

Tabula ītitulationū difficultatum quas mouet Egidius roman⁹ in expōne libroꝝ de aīa Ariſtotelis in q̄ h ordo ſeruat̄ vt lꝫ plīma notatu digna tāgant̄: tn̄ ea ſolū ānotant̄ que ſub dubitationū titulo ponunt̄. Cū vͦ ſub hac forma nihil ꝓponat̄ vſq̄ꝫ ad illā partē textus. que īcipit ibi. Principiū aūt q̄ōnis. Ideo tabula ex eo loco initiū ſumet.

ℂ Queſtiones primi libri.

ℂ Principium aūt queſtionis.

ℂ Utrum nihil moueat niſi moueatur. charta. 6.
Quare Democri. poſuit hos athomos vlīa p̄n⁹nāe. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīaꝫ ꝯponi ex athomis nō qbuſcunq̄ꝫ: ſed ex athomis ignee nature. 6.
Quare Democrit⁹ poſuit aīaꝫ eſſe ex athomis rotūdis. 6.
Quomodo athomi exteriores qui ſunt deforis auxiliant̄ nobis ⁊ faciunt ad continuationem vite. 6.
Utrum Alienatus in ſenſu ſit alienatus in intellectu. 7.
Quomodo Democritus credebat ſenſum ⁊ intellectū ideꝫ propter identitatem anime ⁊ intellectus. 7.
ℂ Quicunq̄ꝫ aūt ad cognoſcere.
Quomō antiqui dixerunt animā eſſe principia entiū. 7.
Utrum bona ſit poſitio antiquorum. 7.
Utꝝ anima ſit ꝯpoſita ex partibili ⁊ īpartibili ⁊ qūo. 8.
Utrū prima longitudo ſit idea dualitatis. prima latitudo ydea trinarij: p̄ma ꝓfunditas ydea q̄ternarij. 8.
Quomodo tam aīa q̄ꝫ alia entia cōſtent ex his ydeis. 8.
ℂ Quoniam aūt ⁊ motiuum.
Quomō aīe cōpetit rō mouendi ex eo ꝙ ē ex p̄ncipijs. 9.
Quomodo ignis eſt incorporaliſſimus elemētorum. 9.
Quomodo ignis mouetur ⁊ mouet alia. 9.
Qūo corꝑa īdiuiſibilia ex qb⁹ ponebat Demo. ꝯponi aīam ex eo ꝙ erāt p̄ncipia dabāt aīe ꝙ eſſet intellect⁹. 9
ℂ Videt̄ aūt thales ex quibus ⁊c̄.
Quomodo hypus alijs eſt rudius loquutus. 10.
Utrum ratio hypi eſſet bona. 10.
Utꝝ ſit bn̄ dcm̄ ꝙ oīa elˈta accepunt iudicē p̄ter terrā. 10.
ℂ Cōſiderandū aūt primū qdē ⁊c̄.
Utrum ſit bene dictum ꝙ omnis motus ſit in loco. 11.
Quare ſit inconueniens animam eſſe ꝑ ſe locabilem. 11.
Quomodo tricubitū ⁊ album ꝑ accidens ſint in loco. 11.
Utrum quicqd mouet̄ natura moueat̄ violentia. 11.
Utrum mouens quod mouetur ⁊ ipſum moueatur eodeꝫ modo ſicut mobile. 11.
Quomodo videat̄ falſuꝫ qđ dicit̄ in p̄cedēti queſtiōe. ſ. qđ

UVA. BHSC. IyR_041_2

mouens motū eodē modo moueat̄ ſicut ⁊ mobile. ii.
Utꝝ ſi aīa mutaret locū ꝯtigeret reſurrectio mortuoꝝ. ii.
Quidam aūt ⁊ mouere.
Quō plato poſuit aīam cōponi ex numeris armonicis. i3.
Quomodo intelligenda ſit opinio platonis. i3.
Quomodo motus anime ſit ſicut motus celi. i3.
Primū qdem igit̄ non bene.
Utrum ſenſus poſſit dici circulus. i4.
Utrum intellectus intelligat in ſimul ⁊ nō ſucceſſiue. i4.
Utrum ſequit̄ ꝙ ſi intellect⁹ intelligeret applicando ſe rebus ſm ptes ꝗtitatiuas ꝙ īfinities ītelligeret idē. i4.
Utruꝫ intellectus per partes partibiles partibilia poterit intelligere: ⁊ per impartibiles impartibilia. i4.
Quomodo circulatio eſt perpetua ⁊ nō hꝫ finem. i4.
Utrum ſi opatio intellect⁹ eſſet circulatio ītellectus ſemp ītelligeret ⁊ perpetuaret̄ eius operatio. i4.
Adbuc aūt intelligētia ⁊c.
Utrum valeat cōſequentia pħi ꝙ beatitudo anime nō cōſiſtit in motu: quia non eſt ſua ſubſtantia. i5.
Quomodo motus non competit anime ſm naturaꝫ. i5.
Quomodo anima ſic annectat̄ corpori ꝙ corp⁹ ſit propter bonum anime ⁊ magis ſic ꝗ econuerſo. i5.
Quomodo plato poſuit ꝙ aīe fugiendū erat oē corp⁹. i5.
Quare plato non reddidit cauſam ex anima celi: quare celum circulariter moueatur. i5.
Quomodo ex poſitione platonis ſequebatur ꝙ quelibet anima ingrederetur omne corpus. i6.
Alia aūt opinio quedam ⁊c.
Utrum anima ſit cōpoſitio vel ratio compoſitorum. i6.
Quomodo armonie non eſt mouere. i6.
Rōnabilius aūt dubitabit ⁊c.
Utꝝ paſſiones ⁊ opera anime hēant rōnem motus. i7.
Quomodo in paſſionibus concurrit vterqꝫ motus tam localis ꝗ alterationis. i7.
Utꝝ gaudere ⁊ triſtari ⁊c. hō cōpetant anime ſm ſe. i7.
Utꝝ intelligere p ſe cōpetat aie: ita ꝙ per ſe intelligat. i8.
Utꝝ poſſimus ꝓcedere aliquo mō ꝙ aīa p ſe ītelligat. i8.
Multum aūt his ꝙ dicta ſunt.
Uñ ſeqt̄ ꝙ oē qđ mouet ſe ipꝫ oꝫ eē ptibile ⁊ diſibile. i8.
Utꝝ pħus vere arguat ꝯ opinionem Zenocratis. i8.
Quomodo ſpere Democriti ſint corpora parua. i9.
Quomō in ꝯtinuo oꝫ dare qđ mouet ⁊ qđ mouetur. i9.
Utꝝ ſit incōueniēs plura ⁊ diuerſa puncta ſimul eē. i9.
Tribus aūt modis traditis ⁊c.
Quare ſit inconueniens ponere in ipſa anima res ipſas ſꝫ eſſe reale ad hoc ꝙ intelligat illas. 20.
Quare opꝫ ꝙ ſi aīa dꝫ cognoſcere iſta mixta ꝙ non ſolum ſint in ea miſcibilia: ſed etiam eorum rationes. 20.
Unde ſequitur ꝙ hoc poſito. ſ. ꝙ in anima ſint miſcibilia eſſet in anima bonum ⁊ eſſent contraria. 20.
Utrū eadē ſint pncipia ſube ⁊ alioꝝ pdicamentorū. 20.
Utrum ſit omne ens elementum vel ex elementis ⁊ vtrū omne cognoſcens ſit animatum. 2i.
Omnes aūt q ex eo qđ ſentit.
Utrum anima ſolum moueat localiter. 2i.
Utrum vera ſit opinio thalis. 2i.
Utrum oīa mixta habentia animam ſint animalia. 22.
Quomodo ratio illorum pħorum deficiat. 22.
Om̄ aūt cognoſcere ē aīe ⁊c.
Quō iſta. ſ. potentie actiue ⁊ paſſiue cōparant̄ ad aīaꝫ. 22.
Quomodo errabant pħi opinantes aīam ē ptibileꝫ. 22.
Queſtiones ſecundi libri.
Que qdē a priorib⁹ tradita ſint.
Utruꝫ ſumenda ſit ratio cōis de aīa cum in pħemio dcm̄ ſit ꝙ ñ. 23.
Utꝝ ſuba ꝗ eſt genus pdicet̄ de materia ⁊ de forma. 23.
Queritur cuius corporis anima eſt actus. 24.
Uñ nō opꝫ querere ⁊c.
Utrum fiat vnum ex anima ⁊ corpore ⁊ ex materia ⁊ forma. ⁊ vniuerſaliter ex actu ⁊ potentia. 24.
Utꝝ remota forma dolabre remāeat adhuc dolabra. 25.
Quō amota forma rei nō remaneat res niſi equoce. 25.
Utꝝ amota po⁹ viſiua nō remāeat oculus niſi equoce. 25.
Utrum anima ſit actus. 25.
Utrum anima ſit actus corporis. 25.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici. 26.
Utrum anima ſit actus corporis phyſici organici. 26.
Utꝝ aīa ſit act⁹ corpis pħyci organici i po⁹ vitā hñtis. 26.
Quoniam aūt ex incertis ⁊c.
Que diffinitionū anime dicit qꝛ ⁊ que propter quid. 26.
Quare diffinitio data dicit̄ qꝛ. danda dr̄ propter qd. 27.
Quomodo diffinitio data dicitur demōſtrationis cōcluſio danda vero demonſtrationis principium. 27.
Utꝝ aūt vnūquodqꝫ ⁊c.
Utrum in qualibꝫ pte animalis deciſi poſſit reſeruari fantaſia vel extimatio. 28.
Utrum ſm locum motiuum nō ſeparet̄ a ſenſitiuo. 28.
Utꝝ potētie aīe differāt ſolū rōne vel ēt loco ⁊ ſubo. 28.
Quoniā aūt quo viuimus ⁊c.
Qualiter agere ſit a forma ⁊ a ſubiecto: ſed principaliter a forma ⁊ qualiter differant. 29.
Potētiaꝝ aūt anime ⁊c.
Quare cum quinqꝫ ſint potentie anime nō ſunt quinqꝫ diffinitiones ſpeciales. 29.
Utrum plantis inſit appetitus. 29.
Uñ ſeqt̄ hō pñā ꝙ qb⁹ ineſt ſenſitiuū ieſt ⁊ appetitiuū. 29.
Utrum cuicunqꝫ ineſt ſenſus inſit ⁊ fantaſia. 30.
Manifeſtū eſt igit̄ quoniā ⁊c.
Utrum detur communis diffinitio anime que non conueniat cuilibet anime ſpeciali. 30.
Cum non ſint niſi tres gradus animatoꝝ: quare ſunt quattuor anime diffinitiones. 3i.
Utrum vermes ſint animalia perfecta cum eis videatur competere motiuum ſecundum locum. 3i.
Neceſſarium eſt aūt debentē ⁊c.
Utꝝ prius determinādū ſit de actib⁹ ꝗ de potentijs. 3i.
Utrum actus diſtinguant̄ per obiecta. ⁊ vtrum pus determinandum ſit de obiectis ꝗ de actibus. 3i.
Eſt aūt aīa viuētis corporis ⁊c.
Utruꝫ augmentum contingat ex neceſſitate materie. 33.
Unde eſt ꝙ in rebus animatis opꝫ aſſignare ſpeciale ſurſum ⁊ deorſum preter id qđ videmus in vniuerſo. 33.
Utrum cum ſuperius ſit dcm̄ ꝙ omnium natura conſtantium certus eſt termin⁹ ſit veruꝫ ꝙ augmentuꝫ ab igne vadat in infinitum. 33.
Qm̄ aūt eadē potentia aīe ⁊c.
Utrum vnum ⁊ idem vt alimentum ſit obiectum nutritiue ⁊ generatiue. 33.
Utrum ſit bene dictum quod alimentum preparet operationem vegetatiue potentie. 34.
Utrum potentia vegetatiua poſſit diffiniri per iſtum actū qui eſt generare. ⁊ vtrum potentia operetur ad generationem cum ſit accidens. 35.
Quare cum philoſophus diffiniat animam vel potentiam vegetatiuaꝫ ab actu nutriendi ⁊ generandi non diffinit ipſam ab opere augmenti. 35.
Determinatis aūt his ⁊c.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Quare non ſit ſenſus in actu ſine elementis ⁊ ſine acciden-tibus elementorum quorum eſt per ſe ſenſus. 35.
Utrum elementorum ſit ſenſus per ſe. 35.
Quomodo videt̃ dña phi falſa eſſe.ſ. ꝙ ſi ſenſus ẜm ꝙ h̃ dicit potentiam actiuã:tunc vel ſenſus ſentiret ſeipſum vel ſentiret abſq̃ exterioribus ſenſibilibus. 35.
Utrum nõ cõſiderans in actu ſit proprie ſciens. 36.

℄ Nõ eſt aũt ſimpl'r neq̃ pati ⁊c.

Utrum ſit verum ꝙ ait philoſophus.vz.ꝙ cũ potentia re-cipit aliquid ab actu.hoc non eſt a contrario:ſed a ſimili nec eſt ibi proprie paſſio ſed ſalus. 36.
Utrum licet edificans cũ edificat nõ alteretur nec patiat̃: ꝓpter hoc ſequat̃ ꝙ itelligẽs nõ patiat̃ nec alteret̃. 36.
Utꝝ ens exiſtẽs in potẽtia ad hitũ fiat i actu ꝑ magr̃z. 36.
Quomodo veruz eſt qđ h̃ dicitur.ſ.ꝙ obiectuz intellectus eſt vniuerſale:ſenſus vero particulare. 37.
Utrum vniuerſalia ſint in anima. 37.

℄ Dicẽduz aũt ẜm vnumq̃dq̃ ⁊c.

Utrum ſenſibilia cõia efficiant aliqd in ipſos ſenſus. 38.
Quomodo ſenſibilia cõmunia ſunt per ſe ſenſibilia ⁊ quo-modo per ſe mouent ſenſum. 38.
Utꝝ fili⁹ cleonis vel q̃cũq̃ alia ſuba ſentiat̃ ꝑ accñs. 38.

℄ Quoniã quidez eſt viſus ⁊c.

Utrum color ſit per ſe viſibilis. 39.
In quo modo dicendi per ſe ſit color eſt viſibilis. 39.
Utruz eſſe viſibile per ſe ⁊ ꝓ ꝓpetat colori vl'ꝑ ſe tãtũ. 39.
Utrum color ſit ratio:quare omnia alia videantur. 39.
Utꝝ prius ſit deteriandũ de lumie q̃ de diaphano. 40.

℄ Nõ oĩa autez viſibilia ſunt ⁊c.

Quare hec viſibilia inominata in tenebris nõ vident̃ ſub ꝓprio colore ⁊ in lumiẽ nõ vident̃ ſub ꝓpria luce. 40.
Quare talia nõ ſunt nominabilia vno nomine. 41.
Utrum lux ſit corpus. 41.
Utrum lux ſit in medio realiter vel intentionaliter. 41.
Utrum lux in ſole ſit virtus actiua eius. 42.

℄ Nũc aũt de ſono primum ⁊c.

Queritur in quo ſit ſonus tanquã in ſubiecto ⁊c. 42.
Utruz in corporibus mollibus poſſit aliq̃ mõ eẽ ſon⁹. 42.
Utrum oporteat eſſe plura ad hoc ꝙ fiat ſonus. 42.

℄ Uacuum eni recte dicitur ⁊c.

Qr aer ſciſſus a vga forti⁹ ꝯgregat̃ vt poſſit cãre ſonũ. 43.
Utrum idem ſit ſonus qđ motus aeris. 43.
Utrum ſonus habeat eſſe in medio realiter. 44.
Utrum dñe ſoni fiant a ſono in actu vel econuerſo. 44.

℄ Uox aũt eſt ſonus quidam ⁊c.

Unde ꝓuenit ſon⁹ cãtus a lira vl' ex chordis citbare. 44.
Utꝝ ex diuerſitate corpoꝝ ſolidoꝝ cãt ali⁹ ⁊ ali⁹ ſon⁹. 44.
Utꝝ tria reqſita ad ſonũ q̃ tetigit phs ſint diſtĩcta. 45.
Utrum locutio ſit homini naturalis. 45.
Utrum vox ſit ſonus ſignificatiuus. 45.

℄ De odore aũt ⁊ olfatibili ⁊c.

Utrum alijs animalibus ſint note ſpecies odoris quas ho-mo non poteſt percipere. 46.
Utrum bonitas tactus faciat ad bonitatez intellect⁹. 46.
Utrũ bonitas alioꝝ ſenſuũ faciat ad bonitatẽ itell's. 46.
Quare odores nõ ſemper ꝓportionant̃ ſaporibus. 47.

℄ Eſt aũt olfatus per medium ⁊c.

Utrum cum odor moueat medium ⁊ ſit in medio ſit in eo intentionaliter. 48.
Utrum odor aliquo mõ hẽat eſſe realiter in medio. 48.
Utꝝ ꝓpriuz ſit hoĩ nõ ſentire odorẽ ſine reſpiratiõe. 48.
Utrum ſic ſe habeat odoratus in hoĩe ad alia aĩalia ſicut ſe hñt oculi alioruz aĩalium ad aĩalia durorũ oculoꝝ. 48.

℄ Guſtabile autem eſt ⁊c.

Utrum guſtus ſit quidam tactus. 48.
Utrum guſtus ſit idem qđ tactus. 48.
Utrum guſtus percipiat potabile.i.humidum. 49.
Si guſt⁹ imutat̃ ab hũido ⁊ ſapore a q̃ ꝑus imutat̃. 49.

℄ De tangibili autem ⁊ tactu ⁊c.

Utrum tactus ſit vnus ſenſus. 50.
Utꝝ tact⁹ cũ ſit plures ſenſus fundet̃ in vno organo. 50.
Utrum omnes contrarietates tactus reducãtur ad calidũ frigidum ſiccum ⁊ humidum. 50.
Utꝝ cũ tact⁹ ſit ſenſus pl'es debeãt ſex ſenſus eſſe. 51.

℄ Dubitabit autem aliquis ⁊c.

Utrum inter tangens ⁊ tactuz interponatur ſemper humi-ditas aquea vel aerea. 51.
Utꝝ aq̃ poſſit calefieri cũ ignis nõ poſſit ifrigidari. 52.
Utrum animalia exiſtentia in aere vel in aqua alterentur vel patiantur ẜm qualitates tangibiles horum elemen-torum.⁊ vtruz corpora elementata aliquid patiantur ab elementis in quibus habent materialiter eſſe. 52.
Utrum ꝑus percutiatur clipeus q̃ clipeatus. 52.

℄ Oportet aũt vl'r de omni ⁊c.

Utrum ſenſus ſit ſuſceptiuus ſpecieruz ſine materia. 53.
Utrum ſenſibile poſitum ſupra ſenſum faciat ſenſuz. 53.
Quomodo excellentie ſenſibiliuz corrũpunt ſenſuz. 54.

℄ Quod aũt non ſit ſenſus ⁊c.

Utrum qui cognoſcit qualitates tangibiles: quarum tact⁹ ſenſus eſt cognoſcit eas per organum tactus. 55.
Utrum habens organum alicui⁹ ſenſus cognoſcat omnes differentias obiecti illius ſenſus. 55.
Utrum ſi per vnum medium cognoſcuntur plura ſenſibi-lia habens organum conforme illi medio cognoſcet per illud organum illa plura ſenſibilia. 55.
Quare organa per que ſentimus per medium extraneum appropriantur elementis ſimplicibus. 56.

℄ At vero neq̃ cõmunium ⁊c.

Utrum oĩa ſenſibilia cõia cognoſcant̃ vnoquoq̃ ſenſu. 56
Utrum ſint ſex ſenſibilia communia. 56.

℄ Quoniam autem ſentimus ⁊c.

Quare ſit impoſſibile duos ſenſus vnius obiecti eſſe. 57.
Utꝝ poſſint aliq̃ eẽ duo ẜus vni⁹ obi vt eiuſđ coloris. 57.
Quomodo ſi alius eſſet ſenſus qui ſentiret ⁊ alius quo ſen-tiremus nos ſentire iretur in infinitum. 57.
Utrum per viſum videamus nos videre. 58.

℄ Senſibilis autem actus ⁊c.

Utrum ſenſibilia ſint dicta ẜm actũ ⁊ ẜm potentiam. 59.
Quõ ⁊ ẜus ⁊ ẜibile i actu ſũt ſil'.in potẽtia võ nõ opꝫ. 59.
Utrum ſenſus ꝑticulares directe ꝑcipiãt actiões ſuas. 59.
Utrũ ſenſus ꝑticulares aliquo mõ ſentiãt ſe ſentire. 59.
Utruz aliquis ſenſus percipiat immutatiões ſenſuuz par-ticularium in ſe ⁊ directe. 59.
Quomõ ſoluat̃ h̃ queſtio vtꝝ ſenſus ſentiãt ſe ſentire. 59.

℄ Unuſquiſque quidem ⁊c.

Utrum ſenſus ꝑcipiãt ꝓprias dñas ſui ꝓprij obiecti. 60.
Utrum ſit ſimile de duobus hominibus cognoſcentibus dulce ⁊ album et de vno et eodem homine cognoſcente vtrumq̃ per diuerſas virtutes. 60.
Quomõ iſtud tempus in quo ſenſus cõis dicit album eſſe aliud a dulci non accipitur ẜm accidens. 60.

℄ Queſtiones tertij libri.

℄ Qm̃ aũt duabus differentijs ⁊c.

Utrum ſi voluntas hoĩs auget̃ ad pñs itel lect⁹ ſit ſenſus. 61.
Utrum intellectus noſter ſubyciatur motui ſolis vel cor-

UVA. BHSC. IyR_041_2

poꝛum ſuperceleſtium. 62.
Quomõ ſenſus ꝓpꝛioꝝ ſemꝑ v̄us eſt ⁊ nõ intellect⁹. 62.
Quare ad noſtruꝫ imaginari non opꝫ ꝙ ſequatur paſſio in appetitu ſed ad noſtrum opinari. 63.

¶ Si igitur fantaſia eſt ⁊c.

Utrum intellectus diuidatur a ſcientia. 63.
Utrum plures habitus ſint in potẽtia intellectiua preter ꝙ̃ ſcientia ⁊ opinio. 63.
Quare philoſophus maxime mentionem facit de his quatuoꝛ ſcientia: ſenſu: opinione: ⁊ intellectu. 63.
Utrum omnibus aĩalibus inſit fan. ſicut ſenſus. 63.
Utrum foꝛmica ⁊ apes habeant fanta. determinataꝫ. 63.
Utrum ſi fanta. ſit compoſita ex ſenſu ⁊ opinione opoꝛtet opinionem veram confoꝛmari ſenſui falſo. 64.

¶ Sed qm̃ eſt moto hoc ⁊c.

Utrum fan. ſit idem qꝺ ſenſus communis ⁊c. 65.
Utrum fanta. moueaꝭ a ſenſu facto in actu. 65.
Utꝝ ſm̃ fantaſ. mlͣta agãt ⁊ patiantꝭ aĩalia q̃ illã hñt. 65.
Qũo accipiũtꝭ he ꝑticule poſite in deſcriptiõe fãtaſie. 65.
Utrum aliqñ cõtingat ſenſus falli circa ꝓpꝛia obiecta. 65.

¶ De parte aũt anime ⁊c.

Utrum ſi potentie anime ſint partes eius vel omnes erũt coꝛruptibiles vel omnes erunt incoꝛruptibiles. 66.
Utꝝ opoꝛteat itellectũ eſſe imixtũ ſi debeat iperare. 66.
Utrum lꝫ ſit veruꝫ de intellectu diuino ꝙ opoꝛteat ipſum eſſe imixtũ ad hoc vt iperet. ħ ẽt verũ ſit de hũano. 66.

¶ Unde neqꝫ miſceri ⁊c.

Unde ſequitur ꝙ ſi intellectus eſſet virtus oꝛganica qꝺ haberet qualitatem aliquam ſenſibilem. 67.
Quomõ intellectus eſt loc⁹ ſpecieruꝫ ⁊ nõ tota anima. 67.
Quomodo excellens ſenſibile coꝛrumpit ſenſum. 67.

¶ Qm̃ aũt aliud eſt magnitudo ⁊c.

Quomodo in rebus materialibus differt res et ſuum eſſe in immaterialibus vero non. 68.
Utruꝫ in rebus materialibus ſit aliquid qꝺ non pertineat ad rationem quiditatis ꝙ in rebus imaterialibus poſſit dici ꝙ ſit pertinẽs aliquo mõ ad rõnem quiditatis. 68.
Qũo vitatẽ hꝫ ꝙ aliꝺ ſit res ⁊ rei eẽ in reb⁹ mãlibus. 68.
Quomodo intellectus recto aſpectu diſcernat carnis eſſe ideſt carnis quiditatem. 68.
Utrum ſit ſimile de cognitione nãlium ⁊ mathe^{co;}. 68.

¶ Dubitabit aũt vtique aliqs ⁊c.

Uñ ſequiꝭ ꝙ ſi itellect⁹ nõ eſt itelligibilis per ſe: ſꝫ ꝑ aliqꝺ aliud erit idẽ iudiciuꝫ de eo ⁊ de alῃs mãlib⁹ rebus. 69.
Quomodo intellectus noſter intelligat ſeipſum. 69.
Quomõ in ſepatis a mã idẽ ſit intellect⁹ ⁊ qꝺ itelligiꝭ. 69.
Utrum cum in omnibus immaterialibus idem ſit intellectus: ⁊ qꝺ intelligitur eodem modo tam reſpectu intellectus noſtri ꝙ̃ reſpectu ſubſtantiarum ſeparatarum ſit idem intellectus ⁊ quod intelligitur. 69.
Utꝝ in ſepatis a mã idẽ ſit ſcia ſpeculatiua cũ re ſcita. 70.
Utrum res ipſa que eſt extra animaꝫ vt eſt ſcita in actu ſit aliquo modo idem cum ſcientia. 70.
Quomodo ex dictis ſequitur ſolutio huius immediate precedentis queſtionis. 70.

¶ Qm̃ aũt ſicut in omni natura.

Quomodo ſequiꝭ ꝙ vbi eſt dare aliquid qꝺ eſt omnia fieri opoꝛtet ꝙ ſit dare ibi aliqꝺ qꝺ eſt omnia facere. 70.
Que neceſſitas fuit ponere intellectum agentem. 71.
Utrum intellectus agens ſit ſicut habitus. 71.
Utꝝ itellect⁹ agẽs ſe hẽat ad fantaſ. ſic lux ad coloꝛes. 71.
Utrum ille quatuoꝛ ꝓpꝛietates quas ph̃us attribuit intellectui agenti inſint ei: qꝛ agens eſt patiente nobilius. 71.
Utrum intellectus agens ſic ſit ſeparabilis ꝙ ſit ſubſtantia ſeparata ⁊ non ſit pars nec potentia anime. 71.
Utꝝ ſcia in actu ſimpliciter precedat ſciam in potẽtia. 71.

¶ Indiuiſibiliũ qdeꝫ igitur ⁊c.

Quomodo eſt compoſitio apud intellectum ſicut eſt compoſitio entium apud empe. 72.
Utrum ſi aliqua ſeparata componantur accidat ibi veritas ⁊ falſitas. 72.
Quomodo differt compoſitio rei ad rem a compoſitione rei ad tempus. 72.
Utrum intellectus poſſit intelligere longitudinem. 73.
Utrum intellectus poſſit intelligere duas magnitudines eiuſdẽ ſpeciei: quaꝝ vna eſt magna ⁊ altera eſt ꝑua. 73.

¶ Qm̃ aũt ſm̃ quãtitatem ⁊c.

Utrum poſſit eſſe vnum ſecundum foꝛmam: quod non eſt vnum ſecundum continuitatem. 73.
Quomodo continuum ſic ſit vnum per indiuiſibile quod non ſit ibi ſeparatio. 73.
Quomodo priuatio cognoſcitur per habitum. 73.
Quomodo intellectus cognoſcens priuationem per habitum vel per foꝛmam contrariam quantum eſt de ſe eſt cognoſcens in potentia. 73.
Quomodo per priuationeꝫ cõtinui cognoſcaꝭ pũctus. 73.

¶ Videꝭ aũt ſenſibile ex potẽtia ⁊c.

Quomodo ſentire nõ eſt ꝓpꝛie paſſio nec alteratio nec motus cum non ſit actus imperfecti ſed perfecti. 74.
Qũo triſtari ⁊ dlectari ẽ ſſitiͣa mediãte vl̃ medietate. 74.
Qũo appetitiuꝫ ⁊ fugitiuũ nõ ſunt altera a ſenſitiuo. 74.
Utrum appetitiuũ ⁊ fugitiuũ ſint altera abinuicem. 75.
Utrum fugitiuum ⁊ appetitiuum non eſſe altera abinuicẽ nec eſſe altera a ſenſitiuo: ſed eoꝛum eſſe: eſſe aliud: vtrũ hoc ſit eodem modo intelligendum. 75.

¶ Et omnino in actione ⁊c.

Qũo veꝝ ⁊ falſuꝫ ſunt in eodẽ genere cũ bono ⁊ malo. 75.
Utꝝ mathe. poſſint intelligi ſine mendacio. 75.
Utrum intellect⁹ nõ ſepatus poſſit intelligere ſepata. 76.
Ubi philoſophus determinauit hanc queſtionem vtrum poſſumus intelligere aliquid ſeparatum. 76.
De quo intellectu intelligitur quando dicitur intellectus eſt ſpecies ſpecierum. 76.
Utrum hoc dictum philoſophi intellectus eſt ſpecies ſpecierum ſi poſſit adaptari ad intellectum agentem qualiter hoc eſſe contingat. 76.
Utrum poſſumus intelligere ſine fantaſmate. 76.

¶ De mouente aũt quidem ⁊c.

Utrum potentie anime diſtinguantur per rationem habẽtem ⁊ irrationabile. 77.
Quomodo potentie anime humane diſtinguuntur per rationabile ⁊ irrationabile. 77.
Utrum alia diſtinctio q̃ diciꝭ platonis ſit ſufficiens. 77.
Quomodo diſtinguantur iraſcibilis ⁊ cõcupiſcibilis. 78.
Utrum quodlibet iſtoꝛum .ſ. iraſcibilis et concupiſcibilis habeat fugam ⁊ perſecutionem. 78.
Quomodo in anima humana ſunt tria ſm̃ appetitũ: ⁊ quomodo in vnoquoqꝫ homine eſt triplex appetitus. 78.

Uident autem duo hoc ⁊c.

Utrum fantaſia ſit principium mouens. 79.
Quomodo hoc cuius eſt habitus appetitus eſt principium practici intellectus: ⁊ qũo vltimũ eſt pͥn^m actionis. 79.
Utrum plura mouentia que requiruntur ad motum progreſſiuum reducantur ad vnum. 79.
Utrũ intellectus reducaꝭ ad appetituꝫ vel ecõuerſo. 79.
Quomodo intellectus ⁊ appetitus dicuntur mouere ſm̃ vnam communem ſpeciem. 79.
Quomodo intellectus ſemper eſt rectus.

UVA. BHSC. IyR_041_2

Tabula

¶ Quũ autem tria ſunt ⁊c.

Quomodo potentia appetitiua mouet mota. 80.
Utrum intel. ſit mouens ĩmobile vel mouẽs motum. 80.
Quomodo in corde eſt finis ⁊ principium motus. 80.
Quomodo oꝫ eſſe in corde ſic̃ nos videmꝰ in circulo. 80.
Quomodo a corde opꝫ incipere motum in animali. 80.
Quomodo conuenit tribus lationibus moueri: vtruꝫ hoc ſit dictum de celo vel de homine. 81.

¶ Vegetabileꝫ quidẽ igitur ⁊c.

Utrum in viuentibus ſit dare ſtatum. 81.
Utrum omne habens intellectum habeat ſenſum. 82.
Utrum vera ſit opinio platonis ꝙ forme incorruptibili debeatur corpus incorruptibile. 82.
Quare non videmus per egreſſum radiorum ab oculo vt ponit plato. 83.

¶ Qꝺ aũt ĩpoſſibile ſit ſimplex ⁊c.

Utrum alij ſenſus ſentiant tangendo. 83.
Utrum ſolus tactus ſit animali neceſſarius. 83.
Utrum ea in quibus dominatur terra poſſint habere ſenſum tactus. 83.
Utrꝫ viſus ⁊ odor corrũpunt aial ſicut ſenſus tactus. 84.
Utrum alij ſenſus a tactu ſint neceſſarij animali. 84.

Regiſtrum

a
¶ Expoſitio egi
¶ Fidi interptis
oportebit enim
b
ſimiliter ꝯuenie
comparari ad ipꝫ
plura: ⁊ ſubdit
c
¶ Hec eſt quita
vꝫ. vegetatiua:
culationis non
d
¶ Improbat opi
tribus autẽ mo
bus nobilius
e
me ꝑpter hoc
formaꝫ cõmunẽ
go naturali: et

f
tatiuum poteſt
erit alimentum
iſta: vt dicebatur
g
⁊ oportet eſſe
ſunt propria: ſed
comparationis:
h
concaua autem
ipſam ingredi
gis extenſa: quia
i
¶ Remouet
rica. ¶ Notãdũ
Ulterius forte
k
quid facere
per illud organũ
accidens. Non

l
poſſet nũc loqui
quitur inclinatio
ipſum ſentire
m
fortiter impreſſa
ꝙ omne qđ quis
virtute percipiat
n
tinuum eſt indi
prehenſiõe intel
fugam: vel deſi
o
perfecta quam
¶ Regreditur
¶ Conſiderãdũ
¶ Non põt aũt

FINIS

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSIDAD VALLADOLID

UVA. BHSC. IyR_041_2

UVA. BHSC. IyR_041_2